

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

Josephus de Anti-
quitatibus ac de
bello Judaico.

DE ANTIQ_VITATIBVS TABVLA

¶ Tabula Rubricarum cuiuscūq; capituli singulorum librorum/tam de Antiquitatibus q̄ de bello Iudaico secundum numerum librorum & chartarum,

¶ Incipit liber primus.

D e creatione coeli & terræ/ & de operibus sex dierum/ & requie diei septimi.	cap.1.car.1.
D e plasmatione protoplastorum/ & de plantatione paradisi/ & de introductione Adam & Eæ in ipsam.	cap.2.car.2.
D e transgressionē protoplastorum/ & de eiectione eorum de paradiso.	cap.3.car.2.
D e interfectione abel p̄ Cāi/ & de pœna q̄ multatus ē Cāi/ & de duabus colūnis lateritia & lapideis i gbus cōscripserūt filii adā oēm disciplinā rerū coelestium quam p̄ se adinuenerunt.	cap.4.car.2.
D e inūdatione diluuii sup̄ terrā/ & ubi Noe saluatus est cum generatione sua p̄ arcā.	cap.5.car.2.
Noe post diluuiū oblatiis dño hostiis/orat nullā aq̄q; inundationē ulterius iduci sup̄ terrā.	ca.6.car.3.
Deus annūit p̄cibus Noe/ arcum pluuialem designans ei in testimonium foederis.	cap.7.car.3.
D e morte noe/ & de filiis eius.	cap.8.car.3.
D e Nēbroth filio cham/ & de ædificationē turris/ & de discordia diuersarū linguarū.	cap.9.car.3.
D e dispersione gentium in uniuersas terras post ædificationem turris.	cap.10.car.3.
D e filiis laphet filii Noe/ & de gentibus quæ per eos institutæ sunt.	cap.11.car.3.
D e filiis cham filii Noe/ & de gentibus per eos institutis.	cap.12.car.4.
Noe inebriatus/nudatus/irrisus/irrisorem filium maledictioni subdit/ fratribus eius maledictum patribus effugientibus.	cap.13.car.4.
D e filiis Sem filii Noe/ seu de gentibus per ipsos institutis/ & de orto abraæ.	cap.14.car.4.
Abraam secundū præceptum domini de Chaldaea migrat in Chananzæam.	cap.15.car.4.
Abraā famæ opprimere Chananzæam/ ægyptum ingreditur/ ubi dignus & clarus habetur discipli- nam arithmeticæ/ & astrologiæ/ contradens ægyptiis/ a quibus iterum regressus in Chananzæam/ partitur terram cum Loth cognato suo.	cap.16.car.5.
Sodomitæ congressi cum assyriis prælio uincuntur/ uicti captiui abducuntur/ cum quibus Loth captiuis abducitur.	cap.17.car.5.
Abraam irruens in assyrios/ Loth & captiuos Sodomitarū eripuit/ cui regresso occurrit rex Sodo- mitæ/ & Melchisedech rex solymorū/ deinde accepto p̄misso diuino de posteritate/ genuit Ismael/ ipseq; circumcissus est præcipiente domino/ & ismael totaq; domus eius.	cap.18.car.5.
D e abraam quomodo trēs angelos suscepit/ a quibus audiuit & Sarā filiū periturā/ & Sodomita- rum euersionem/ & de Loth/ qui & ipse suscepit angelos hospitiū/ & de euersionē sodomorū/ simul de eruptione Loth cum tota domo eius/ & quomodo uxor Loth conuersa est in statuam salis/ cum re- spicit ciuitatem pereuntem/ & de commixtione filiarum cum patre.	cap.19.car.5.
Quomodo abraam migravit in Gerara/ & Abimelech adamanit Sarām uxorem abraæ/ sed cor/ reptus a domino reddidit eam ipsi intactam/ & de natiuitate Isaac.	cap.20.car.6.
Quo abraā monēte sara/ & p̄cipiente domino emissit a se agar cū filio Ismaele.	cap.21.car.6.
Abraam accepit mandatum a domino de immolatione Isaac.	cap.22.car.6.
D e morte sara & sepultura ipsius/ post cuius mortē abraā accepit Ceturā uxore.	cap.23.car.6.
Quomodo Isaac quadragenarius duxit uxorem Rebecca.	cap.24.car.7.
Abraam moritur/ & sepelitur in Ebron cum Sara coniuge sua.	cap.25.car.7.
D e conceptu nel p̄u Rebecca/ & quo Isaac pegrinatus est in Geraris tpe famis/ & q̄a cū senis set/ & caligarent oculi eius/ benedixit iacob cum putaret se benedicere Esau.	cap.26.car.7.
Iacob timens fratrem fugit ad Laban in Mesopotamiā ubi filias Laban Lyam & Rachel acce- pit uxores/ cum ancillis earum Bala & Zelpha/ ex quibus filios. xii. genuit/ & unā filiā/ quæ regresso iacob de Mesopotamia ad Chananzæam/ uiolata est a Sichem filio Emmor regis Sicimorū/ quare in/ dignati fratres eius totam ciuitatem percusserunt in ore gladii.	cap.27.car.7.
Moritur Isaac in Ebron/ & sepultura filiis suis/ Rebecca uxore prius defuncta.	cap.28.car.9.

¶ Incipit Liber secundus.

¶ Quomodo Esau & Iacob Isaac filii habitacula dimiserūt/ & Esau quidem idumæam tenuit/ ia-
cob autem Chananzæam.

Quomodo ioseph iunior filiorum iacob somniis ei demonstrantibus sclicitatem futuram inq̄-
diam sustinuerit fratrum.

Quomodo idem ipse in Aegyptum uenundatus a fratribus propter odium quod habebant in

DE ANTIQ VITATIBVS TABVLA

cum factusq; insignis & clarus/ibi fratres habuit subiectos.

cap.3.car.10.

Iacob audito quia ioseph uiueret in ægypto/ & clarus ibi haberetur/ descendit ad eum cum tota domo sua

cap.4.car.13.

De morte iacob & de sepultura qua sepultus est in Ebron a filiis/de morte quoque ioseph & fratrum eius.

cap.5.car.14.

De oppissione filiorum israel in ægypto per Pharaonem/ & de natiuitate moysi quem educauit filia/ Pharaonis & adoptauit sibi in filium/ & de sacrorum scriba qui uoluit interficere puerum conculcâtē coronam regis/ quam puero rex imposuerat.

cap.6.car.14.

Postq; creuit Moyses iniunctū est ei bellū æthiopicū ubi copulata ē filia regis æthiopū in matrimonio. Unde odium & inuidiā magnā contraxit ægyptiorum.

cap.7.car.15.

Moyses cognitis insidiis regis ægypti latenter effugit & ueniens in Madiā habitauit cum Raguele sacerdote/ cuius filiā accepit i uxorem.

cap.8.car.15.

De rubo quā uidebat moysi quasi arderet/ qui tñ non comburebatur/ ubi audiuit mandatū diuinum ut reuertens in ægyptū liberaret filios israel de oppressione ægyptiorum.

cap.9.car.15.

Moyses regressus est in ægyptum secundū mandatū domini/ ubi faciēs signa & prodigia maxima eduxit filios israel de ægypto in manu ualida.

cap.10.car.16.

Quo ægyptii poenitētia ducti q; dimisissent filios israel isecuti sunt eos usq; ad mare rubrū q; diuisum uirga Moysi precipiente dño ingressi sunt filii israel/ & sicco uestigio trāsierūt illud/ ægyptii autē psequētes ingressi sunt post eos sed reuertēte mare in seipsum suffocati sunt fluctibus.

cap.11.car.17.

Incipit Liber tertius.

Quo moyses populū ex ægypto sumēs duxit ad montē Syna/ multo itinere fatigatū.

cap.1.car.17.

Quomodo pugnautes cum Hebræis amalechitæ & qui cum eis erant deuicti sunt & israel prædā hostium perceperunt.

cap.2.car.18.

Quia socer suū ietro Moyses ad se uenientē ad montē Syna libenter excepit.

cap.3.car.19.

Quo p̄uasit ei ut distribueret pplm p millēarios & cētenarios q prius iordiatas erat.

cap.4.car.19.

Quomodo hæc singula fecit moyses socio monente.

cap.5.car.19.

Quomō moyses ascendit in Syna montē acceptaq; a deo leges/ Hebræis dedit.

cap.6.car.19.

De tabernaculo q; fecit moyses in deserto ad honorē dei/ ut tēplū esse uideretur.

cap.7.car.20.

De arca qualiter facta sit in qua tabulas legis collocauit.

cap.8.car.21.

De mensa propositionis/ in qua oī septimana duodecim panes azimi ponebantur.

cap.9.car.21.

De candelabro aureo & altari interiori & exteriori.

cap.10.car.21.

Quæ sunt uestimenta sacerdotum & pontificis.

cap.11.car.21.

Quomō aaron eligitur in sacerdotem/ & quo moyses purificauerit tabernaculū & sacerdotes/ & quemadmodum de festiuitatibus/ & singulis diebus fuerit cōstitutum.

cap.12.car.22.

Quia moyses pcedēs a montē Syna cū populo/ edaxit eū ad locū q dī Eserioth ubi murmurātibus filiis israel/ p desiderio carniū dñs imisit Coturnices/ & de plaga q; secuta ē esum carniū.

cap.13.car.24.

Quomō exinde Moyses duxit populū ad fines Chananaeorum/ unde misit exploratores/ xii. q cōsiderarēt eorū regiones & ciuitates q reuersi post quadraginta dies/ terrorē & metū incusserunt filiis israel/ quasi nō possent expugnare Chananaeos/ unde illi in desperationē adducti cōsilio inuito decreuerūt redire in ægyptū/ moysē & aaron interēpto/ q; e iratus nō eos sed filios eorū terrā repromissiois irrituros/ ipsos autē p. xl. annos in deserto prædixit esse morituros.

cap.14.car.24.

Incipit Liber quartus.

Bellū Hebræorum absq; noticia Moyses cōtra Chananaeos gestūq; atq; deuictum.

cap.1.car.25.

Seditio Chore & plebis contra Moysen & fratrem eius de sacerdotibus.

cap.2.car.25.

Quemadmodū Moyses instituit decimas dare pauperibus & sacerdotibus & de morte Mariae & aaron primi sacerdotis domini cui successit Eleazarus filius ipsius.

cap.3.car.27.

Quemadmodū cōmiserunt Seon & og reges ammoreorū bellū uicitq; eos moyses & filii israel/ terras eorum & ciuitates tenentes & hæreditate possidentes.

cap.4.car.27.

De Balach Moabitæ rege/ seu de Balā ppheta cuius asina hūana loq̄la usā ē/ q post bñdictiōes qbus bñdixit filiis israel cōsiliū dedit Balach q̄liter seduceret pplm p mulieres Madianitas/ & de uisione quæ secuta est/ & seductos Hebræos/ & seductores madianitas/ & ubi moyses iosue successorē sibi constituit.

cap.5.car.27.

Moyses alloquitur populū ante mortem suam/ et tradidit ei librum legis/ & quemadmodum ab hominibus est ablatus.

cap.6.car.29.

Quomodo

DE ANTIQ VITATIBVS TABVLA

Incipit Liber quintus.

¶ Quo iesus duxit hebræos exercitū & dū pugnasset cōtra Chananæos & denicisset terrā eorū p fortēs funiculorū ē pītus & de morte ipsius ioseph & pōtificis Eleazari. cap.1.car.33.

Quō moriēte duce filii israel scēliciter aliq̄to tpe pugnauerūt cōtra Chananæos. cap.2.car.35.

Quō pducēte tpe israelitæ trāscēdētes patrias leges ad grādes ærūnas deducti sūt & feditiōe scā adinūicē pugnauerūt/hmōi cā p qua delata est tribus Benjamin p̄ter sexcētos viros. cap.3.car.36.

Quō post hāc afflictionē israelitæ rursus ip̄ie agētes/opprimunt a Chananæis / & a cursato rege assyriorū cui seruiērūt ānis octo sed postea libertas eis restituta est p Zenizē belli filiū principāte ānis quadraginta/qui apud phœnicas dicitur index. cap.4.car.37.

Quō rursus populus noster ānis .x. & octo seruiērūt Moabitis & quodā aoth noie seruitute priuatus sit eo principatū ānis .lxx. tenente. cap.5.car.37.

Quomodo Chananæis eos in seruitutē redigentibus p annos .xx. liberati sunt p Barachū & Delborā qui eorū principes fuerunt. cap.6.car.37.

Quō purgātes Amalechitæ cōtra israelitas uicerūt/corūq; puinciā affligerūt ānis septē quos liberauit dominus p Gedeon/q sup populū fuit annis quadraginta. cap.7.car.37.

Quō abimelech filius Gedeonis ex cōcubina mortuo patre arripuit principatū/interfectis cūctis fratribus suis excepto uno & de pœna quā exoluit pro fraterna cæde. cap.8.car.38.

Quō israelitæ relinquētes legē dei opprimunt ab ammonitis quos liberauit dominus p iepte Gadadicem qui tenuit principatū per sex annos. cap.9.car.38.

Prænūciatio natiuitatis Sālon & fortitudo ei⁹ & q̄torū malorū auctor fuerit palæstis. ca.10.car.39.

Post mortē Sālon p̄fuit israelitis Heli sacerdos & de Noemi uxore Elimelech/seu de Ruth Moabitide/quā duxit uxore booz pater Obed patris iesse patris dauid. cap.11.car.40.

De ortu Samuel pphetæ q p̄dixit cladē israeliticā filiis Heli sacerdotis pditionē. cap.12.car.40.

Quō filii israel pugnātes cū Palæstinis cēst sunt filii Heli sacerdotis in bello pereunt/ arca dei capta/abducit/ipse sacerdos cōpto q factū est de sella corruens/mortuus est cū tenuisset principatū .xl. annis. Cōtinet hic liber tēpus annorū quadringentorū septuaginta sex. cap.13 car.41.

Incipit Liber sextus.

¶ Interitus Palæstinorū & terræ eorū/per iram dei propter arcā quæ ab eis fuerat capta / & quē admodum eam remiserunt ad hebræos. cap.1.car.41.

Quemadmodū Palæstinorū exercitus super eos uenerit & de uictoria Hebræorū. quam ducatu Samuelis prophetæ adepti sunt. cap.2.car.41.

Quod Samuel pp senectutem esset ifirmus/suis filiis res dispensandas iniunxit. cap.3.car.42.

Quod dū illi principatū bene non regeant/populus per iram petiuit regem. cap.4.car.42.

Prælium Saul sup ammonitarum gentem & uictoria hostiumq; uastatio. cap.5.car.43.

Quēadmodum denuo Palæstini pugnantes denicti sunt ab hebræis. cap.6.car.43.

Bellum & uictoria Saul cum amalechitis. cap.7.car.44.

Quia p̄uaricare Saul mādāta pphetæ samuel/alius rex dauid iubēte deo latēter ē scūs. ca.8.ca.45.

Quēadmodū denuo pugnauerūt palæstini aduersus hebræos adhuc regnante Saul & monomachia Dauid Golia q palæstiorū erat eximius ei⁹q; pēptio & defectio palæstinorū. cap.9.car.45.

Quēadmodū miratus saul fortitudinem Dauid/ei suam filiam copulauit. cap.10.car.46.

Quēadmodum post hęc suspectum Dauid sibi rex saul perimere festinauit. cap.11.car.46.

Quia sapius dauid p saul periculū mortis passus effugit & secundo eum super se uenientem habens potestatem noloit interficere. cap.12.car.47.

Quēadmodum castrametantibus palæstinis/itru hebræi bello denicti sunt & rex eorū saul pugnando mortuus est una cum filiis. cap.13 car.49.

Incipit Liber septimus.

Quomodo dauid quidem super unam tribum in Ebron ciuitate regnauit & super aliam multitudinem filius saul. cap.1 car.51.

Quia eo interfecto dolo amicorū omne regnum dauid accepit. cap.2 car 52.

Quō obsidēs hierosolymam dauid & capiens ciuitatē expulit qdē ex ea Chananæos & iudros in ea constituit & de amicitia facta inter ipsum & irā Tyri regem. cap.3.car.52.

Quod secundo pugnantes contra se palæstinos in Hierosolymis uicit & de arca dei cariatia a iii

rim in Hierosolymam deducta.

cap. 4. car. 52.

Pugna quā habuit dauid contra palæstinos & Moabitas/ & Adrazarū regem/ & damascenos/ atq; victoria & de amicitia facta inter ipsum & Thon regem.

cap. 5. car. 53.

Quo cōtra Ammonitas/ & Mesopotamēnos pugnaverit ac præualuerit.

cap. 6. car. 54.

Quoniā dauid concubavit cū Berlabæ uxore uris/ & ipsum Vriam fecit occidi gladio filiorum Ammon/ & de verbo Nathan ad eū missi pro peccato quod cōmiserat.

cap. 7. car. 54.

Quoniā ammon filius dauid mixtus est forori suæ Thamar/ pro qua re Absalon frater eius inter/ fecit eum/ & de fuga Absalon/ & reuocatione ipsius ad patrem.

cap. 8. car. 55.

Quo dauid domesticis contra eum seditionē facientibus a filio sit expulsus/ dū nero pugnaret cōtra simul patrem Absalon cū exercitu suo deperit.

cap. 9. car. 56.

Quo post mortē absalō dauid reuersus est ad regnū/ & ad sedē regni hierosolymā & de seditione quā mouit contra eū seba filius bochri.

cap. 10. car. 57.

De expiatione sceleris/ quod cōmisit saul in Gabaonitis/ cuius cā facta est fames in puincia/ & de filiis aduersus palæstinos foeliciter gestis/ seu de fortibus dauid.

cap. 11. car. 57.

Quomodo rex dauid iussit dinumerare populum contra mandatū domini/ & de plaga/ quæ secuta est transgressionem.

cap. 12. car. 58.

Rex dauid foeliciter uiuens in regno Salomoni filio mādauit de ædificatione tēpli & quantā materiā ei auri & argenti lapidūq; p̄ciolosq; p̄parauerit ad tēpli ædificiū.

cap. 13. car. 59.

Quo rex dauid senex factus & frigidus p̄ adoleſcētulā uirginē noie abisag calefact⁹ ē & de adonia filio dauid q̄ usurpauit sibi imperiū/ & quoniā solomon unctus est in regē inbēte dauid patre eius cui rursus mādauit ædificationē tēpli/ dans ei descriptionē & cōstitutionē ædificiū.

cap. 14. car. 59.

Rex dauid sciens se moriturū/ & uocans filiū suū solomonē/ plenius instruxit eū de obseruatione mandatorū dei/ & de his quos nouerat p̄cna dignos/ post hoc mortuus est & sepultus a filio suo solomone & multæ diuitiæ cum eo sunt reconditæ.

cap. 15. car. 59.

¶ Incipit Liber octauus.

¶ Quomodo solomon suscepit regnū/ & peremit Adoniā ioab & semmei.

cap. 1. car. 61.

De sapientia eius & intellectu/ atq; diuitiis.

cap. 2. car. 61.

Quo primus in hierosolymis ædificauit templū/ & de præuaricatione qua præuaricatus est circa senectutē simul & de obitu ipsius.

cap. 3. car. 62.

Quo subiectos quendam hieroboā fecerunt sibi regē decem tribus recedentes a domo dauid & in duabus tribubus regnauit filius salomonis Roboā.

cap. 4. car. 66.

Quia sesach ægyptiorū rex castrametatus est contra hierosolymam/ & ciuitate denicta/ diuitias eius transmigravit in ægyptum.

cap. 5. car. 67.

Bellū hieroboā regis israel cōtra filiū Roboā abiā/ & triumphus abiæ.

cap. 6. car. 68.

Quia generationē oēm hieroboā qdā noie Baasa p̄mens ipse tenuit p̄ncipatū.

cap. 7. car. 68.

Bellū æthiopū cōtra hierosolymitas/ regnate sup eos asa & cardes æthiopū.

cap. 8. car. 68.

Quia gnatioe Baasā pempta/ regnauit sup israelitas amari/ & post eū filius eius achab/ ca. 9. c. 69.

Quomodo regnante achab prophetauit Helyas/ & de signis quæ fecit/ & quia discipulum elegit Elisæum.

cap. 10. car. 69.

De morte Naboth & agri eius possessione iniusta/ & qd Adath damasci & Syriæ rex secūdo Zazab pugnauit & uictus est/ & de religiōe seu glōria iofaphat regis hierosolymorū.

cap. 11. car. 70.

Quo Achab cōtra syros pugnando denictus est/ & ipse disperiit.

cap. 12. car. 71.

¶ Incipit liber nonus.

¶ Quemadmodū castrametatus est iofaphat contra Moabitas/ & domino pugnante mirabiliter sine proelio uicerit eos.

cap. 1. car. 72.

De Ochozia rege israelitarū/ seu de mirabilibus Heliæ prophetæ/ & q̄ sublat⁹ est ab hominibus relinquens discipulū Helisæum.

cap. 2. car. 72.

Rex iorā rex iofaphat/ & rex idumæ castra monentes contra Moabitas/ depopulati sunt terrā eorū/ & de morte iofaphat/ deq; mirabilibus helysei prophetæ.

cap. 3. car. 72.

Castra syrorū & damasci cōtra iorā regē israelitarū/ & quo ipse obsessus in Samaria periculum famis & obsid. onis inopinabiliter & mirabiliter euitauerit/ & de morte Adezæ regis damasci cui succēssit Azahel seruus eius/ qui multis malis affecit israel.

cap. 4. car. 73.

Quo equocus regis israel iorā rex hierosolymorum/ rerum apice potitus post iofaphat & fratres & paternos amicos occiderit/ q̄ faciente iniquitate idumæa recessit ab eo/ & irruentibus sup eū arabis/ domus eius uxores & filii p̄ter corruerūt/ postquā calamitatē & ipse mortuus est/ cui succēssit filius qui

lius qui

DE ANTIQ VITATIBVS TABVLA

lius qui solus euaserat/ nomine ochozias.

cap.5.car.74.

Quia ioram rex israel mortuus est a principe equitatus nomine Hieu interfectus simul & hierosolymorum rex Ochozias/ qui Hieu mortuo iorā regnavit in Samaria/ & exterminauit domū achab & culturam Baal cum sacerdotibus eius/ quare accepit repromissum/ filios eius esse regnaturos usq; in quartam generationem.

cap.6.car.74.

Quia achab regis filia noie athalia/ post mortem filii sui Ochozie Hierosolymis imperauit / qua interficiens pōtifex ioiadas/ filium Ochozie ioas constituit regem.

cap.7.car.75.

Castra azahael regis Damascenorū super israelitas/ & quēadmodum uastata eorum prouincia & ciuitate Samaria/ rursus post breue tempus castrametatus contra hierosolymitas/ multa q; pecunias ab eorum rege percipiens/ remeauit in Damascum/ & de morte Helisai prophete/ seu de uirtute quā ostendit post mortem/ in mortuo suscitato.

cap.8.car.75.

Quia amalias hierosolymorū rex castrametatus contra idumæos & amalechitas/ deuicit eos/ & de contemptu ipsius in dominum.

cap.9.car.76.

De uictis q; secuta ē eū p ioas regē israelitarū/ q; pugnās deuicit eū/ & captū duxit hierosolymā/ ubi destructa pte muri/ & ablaris thesauris/ regē a captiuitate resoluit/ & regressus ē samariā. ca.10.ca.76.

Bellum hieroboā regis israelitarū cōtra Syriam/ & historiā ionæ prophete/ & de Ozia filio amasie rege hierosolymorū/ quō gentes in circuitu positas subiugarit/ & quam clarus fuerit/ qui tamē uōdicans sibi honorē pontificali lepra percussus est & deficiens obiit.

cap.11.car.76.

De malis quæ prouenerunt israelitis sub diuersis regibus/ a diuersis/ regibus assyriorum/ & de ioathā Ozia filio rege hierosolymorū/ & de prophetia Naum prophete.

cap.12.car.77.

De malis q; passus est rex achaz a rasin rege Syriæ/ & Phaccia rege israel/ quare misit nūcios ad regem assyriorū petens ab eo solatiū/ qui ueniens Damascū coepit/ rasin regem eius occidit damascenos transiit/ & assyrios in Damasco cōstituit israelitas quoq; grauiter afflixit.

cap.13.car.77.

Quia rex assyriorū Oziam regē israel fecit sibi tributarium/ & de Ezechia filio achaz rege hierosolymorum q; iustus fuerit & religiosus/ & quia spreuit regem assyriorū.

cap.14.car.78.

Quomodo Salmanasar rex assyriorū castrametatus contra Samaria/ annis tribus eam obsidens coepit/ regē eius Oziam captū abduxit/ decem tribus de terra israel transmigravit/ in Mediam & p̄sida gentes alienigenas posuit in Samaria.

cap.15.car.78.

¶ Incipit Liber decimus.

¶ Bellū regis assyriorū Sēnacherib cōtra hierosolymā/ & Ezechie regis opp̄ssio. cap.1.car.79.
Quēadmodum deperit assyriorū exercitus una nocte/ & rex eorū domū reuersus/ filiorum insidiis interemptus est.

cap.2.car.79.

Quomodo Ezechias infirmatus usq; ad mortē quindecim annis adiectis sibi a domino superuixit eam pace degens postea defunctus reliquit successorē regni Manassen.

cap.3.car.79.

Quia castrametati cōtra eū Chaldei & Babylonii reges/ & captū agētes duxerūt i Babyloniam/ & multo tpe ibidē retinētes/ miserūt rursū eū i regnū & d̄ iosia fge q; religiosus & iustus fuerit. c.4.c.80.

Quomodo ægyptiorū regem Nechaon agentem exercitum cōtra Babylonios/ & per iudæā iter facientem prohibuit rex iosias/ pugnāq; cōmissa uulneratus redactus in hierosolymā defunctus est/ cuius filium ioacham regem hierosolymæ fecerunt.

cap.5.car.81.

Quēadmodum cōgressus est Nechaon contra Babyloniam regē circa eufratē fluminiū & reuertēs in ægyptum/ uocatum ad se ioachā regem hierosolymorum filium / iosia uinctū duxit in ægyptum fratrē uero eius heliachim in Hierosolymis constituit regē/ mutās ei nomen ioachi.

cap.6.car.81.

Bellū Nabuchodonosor regis babiloniorū cōtra Nechao regē ægypti quo deuicto/ & oī Syria sibi subiugata/ q; añ sub fge ægypti erat/ uēit hierosolymā/ & regē ei⁹ ioachi fecit sibi tributariū. c.7.c.81.

Quomodo tertio āno post discessum regis Babylonis/ ioachi denno ægyptios ē secutus/ cui pphe tavit Hieremias de p̄ditiōe sua & ciuitatis futura p regē Babylonis/ q; enenit/ nā nō post multū tēpus Nabuchodonosor castrametatus cōtra eū/ & suscep⁹ itra ciuitatē ioachi qdē pemit filiū uero ei⁹ ioachi cōstituit regē/ & multos captiuos duxit i babilonē. iter quos erat ezechiel ppheta. ca.8.car.81.

Quō p̄nia ductus rex Babilōis/ eo q; ioachi fecisset regē/ misso exercitu/ eū in hierosolymis obledit/ q; accepto iureiurando/ ut nihil pateret mali/ nec ipse/ nec ciuitas matrē & amicos tradidit obsides/ sed rex babilōis rupit iusiurandū/ nā regē cū matrē & amicis/ simul etiam cū omni inuentute ciuitatis uictū p̄cepit ad se adduci/ patruū uero eius sedechiam regē cōstituit i hierusalē.

cap.9.car.81.

Quomodo ēt hunc audiens ægyptiis p̄bere solatia/ & amicitias cū eis habere castrametatus contra hierosolymam/ fori eam obsessione coepit/ & incendio tēplo sedechiam & populum migravit i Babiloniam/ in qua transmigratione fuerunt/ Daniel/ Ananias/ azarias/ Misael/ uala quoq; sancta/ quæ erant in ministerio templi aportata sunt.

cap.10.car.81.

DE ANTIQ. VITATIBVS TABVLA

Quomō Godoliam p̄fecit paucia rex babylōis/quo p̄cusso a quodā ismaele timētes reliq̄ israel regē babylōis intraverūt ægyptū qđ nō cessit eis i p̄sperū/nā rex babylōis post ips̄s intravit ægyptū cū manu valida/ & subvertit eā/ iudeos vero q̄ illo fugerāt/ captivos duxit in babyloniā. cap. 11. car. 82.

Visio somniorum Nabuchodonosor/ & interpretatio eorum per Daniele/ trium quoq̄ puerorū in fornacem imissio sed nulla lesio. cap. 12. car. 83.

Regum babylonicorum innicē successio/ & per mortē ablatō regni Babylonicī sub Baltazare per Cyrum & Dariū subuersio. cap. 13. car. 84.

Dāiel sub dario i lacū leonū imissio/ sed nulla lesio honor & claritas dāiel & pphetiæ ei⁹. c. 14. c. 85.

Incipit Liber. XL.

Qualiter Cyrus persarum rex iudeos a babylonia ad propriam redire terram/ & templū reā edificare p̄cepit/ dans eis pecunias. cap. 1. car. 86.

Quō prohibuerunt eos s̄cides regis/ templū reā edificare impediētes. cap. 2. car. 86.

Qualiter defuncto Cyro filius eius Cambyses accipiens regnū interdixit omnino iudeis tēplū reconstruere. cap. 3. car. 86.

Quia darius rex psarū hystaspis filius honoravit gētē iudeorū/ & tēplū eius edificavit. c. 4. c. 86.

Quia post ipsum filius eius Xerxes familiariter iudeos tractavit. cap. 5. car. 88.

Quomodo regnante Artaxerxe/ gens iudaica pene cuncta delata est. cap. 6. car. 89.

Qualiter Vagosus dux Artaxerxis/ iunioris multa in iudeos iniuriola cōmisit. cap. 7. car. 92.

Quanta iudeis rex macedonū Alexāder bona fecit/ postquā iudeam obtinuit. cap. 8. car. 92.

Incipit Liber. XII.

Vt Ptolemæus filius Lagi fraude vel dolis capiens hierosolymam vel iudeam multos migravit ad ægyptum. cap. 1. car. 94.

Qualiter filius eiusdē Ptolemæi q̄ philadelphus appellatus est/ leges iudeorū i græcā transtulit/ linguā multosq̄ captivos/ Eleazaro p̄cipi sacerdotū dōavit/ & ornāmēta deo deuovit. c. 2. car. 94.

Quēadmodum honorauerunt reges aliæ gentē iudeorum/ cuiusq̄ multos ex ipsis in subiectis suis ciuitatibus statuerunt. cap. 3. car. 96.

De infelicitate iudeorum quam postea emendavit iosep̄us filius Tobie/ componens amicitias cum ptolemæo cognomine Epiphane. cap. 4. car. 96.

De amicitia Lacedæmoniorū factis cū Onia princeps sacerdotū iudeæ gētis. cap. 5. car. 97.

Seditio potentium innicem iudeorum/ quorum quidam transierunt ad Antiochum Epiphane/ leges patrias relinquentes/ ipse autem antiochus exercitum ducens/ & hierosolymam ciuitatem tēplūq̄ vastauit. cap. 6. car. 98.

Qualiter uetante antiocho iudeos patriis uti legibus/ Mathathias filius ioannis regem contem/ p̄sit/ & ducē antiochi interemit. cap. 7. car. 98.

De morte Mathathie/ qui ualde senex defunctus/ filiis suis gubernationem reliquit/ ex quibus iudas Machabeus principatū adeptus/ adiuantibus fratribus inimicos a prouincia expulit/ trāsgress⁹/ foras iudeos puniuit/ terram suam ab omni malo purgauit. cap. 8. car. 99.

Quēadmodum duces antiochi apolonius & Seron congressi cum iuda/ uicti interierunt/ & q̄a Antiochus Lysie cuidam gubernationem regni relinquens/ ipse abiit in Persida congregare p̄cunias. cap. 9. car. 99.

Quēadmodū Gorgie uel Lysie exercitus contra iudam ueniens uictus perit/ post quem triumphum iudas ingressus hierosolymam/ templū purgauit/ altare statuit/ hostias deo immolauit/ cum iā tres anni p̄terissent uiolationis templi sub antiocho. cap. 10. car. 99.

Vt iudas bellū gerens cōtra idumæos & cōtra Ammonitas triūphās subiecit eos. cap. 11. car. 100.

Qualiter Simon frater eius militās cōtra Tyron ac Ptolemaidē edomuit eos/ & quia ipse iudas bis congressus cū Timotheo duce antiochi fortiter triumphauit. cap. 12. car. 100.

Qualiter antiochus nomine Epiphanes apud Persas defunctus est. cap. 13. car. 100.

Quēadmodū antiochus eupator successit patri in regnū/ q̄ militiā cōtra iudeos cū Lysia p̄ducēs iudā in tēplo cōclusit/ multoq̄ obsidionis tpe transacto/ audita fama inuasionis regni sui p̄ philippū quēdam amicitias cum iuda fecit/ & ita decenter ab iudea discessit. cap. 14. car. 100.

Demetrius Seleuci filius fugiens a roma/ & perueniēs Tyrum/ imposuit sibi diademā/ interfecto antiocho Eupatore/ cum duce suo Lysia/ & de Bachide quem misit Demetrius cum exercitu cōp̄rahendere iudam. cap. 15. car. 101.

Qualiter dux nicanor post Bachidē destinatus aduersus iudā/ cū exercitu p̄iit. cap. 16. car. 101.

iudas mittēs Romā rogabat p̄ nūcios Romanos sibi auxiliares esse & amicos. cap. 17. car. 101.

Quod

DE ANTIQVITATIBVS TABVLA

Quod rufus post mortem Nicanoris ad iudæam Bachides transmissus triumphauit/ & quem ad modum pugnans prostratus est. cap.18.car.102.

Incipit Liber. XIII.

Qualiter Ionathas frater Iudæ/defuncto eo ducatum suscepit.Et quemadmodum Bachidē de bellans facere cum amicitias secum. & a prouincia coegit abscedere. cap.1.car.102.

De alexandro Epiphanis antiochi filio ueniente a Syria / ducēte bellū cōtra demetriū. Et quiter demetrius legationē ad ionathā trāsmittēs/cōponit cū eo amicitias/donag ei multa p̄buit. cap.2.car.102.

Quo alexāder hæc audiēs/ & uicēs demetriū p̄cipē sacerdotū ionathā ordinauit. ca.3.car.103.

De amicitias Oniæ cum Philometore Ptolemæo/ per idem factis tempus.& ut ædificauit templū quod Oniæ dicitur/secundum illud quod Hierosolymis erat. cap.4.car.103.

Quemadmodum alexāder/defuncto demetrio/accepit regnū Syriæ/iuncta sibi in matrimonium filia ptolemæi & quia amicitias cum ionatha faciēs magnifice cum honorauit. cap.5.car.103.

Vt demetri⁹ demetrii filius/ nauigās ī syriā a creta cū exercitu cōturbauit alexādrū fama aduēs⁹ sui. Et d apollōio duce alexādrī/ q bellū mouit aduersū iōathā/ ipso tñ iōathe triūphū obrinēte. c.6.c.104.

De insidiis q̄s alexāder parauit ptolemæo/ quas dephēdēs ptolemæus. iratus ablata eius m̄fimoio filiā suā iūxit demetrio filio demetrii cū quo ē duxit exercitū cōtra alexādrū. quo deuictō ipse quoq; periit/ Demetrio aliæ principatum obtinente/ qui & amicitias fecit cum ionatha/ confirmans ei p̄ticipatum sacerdotii. cap.7.car.104.

De Tryphone apameno/ qui bellans contra demetrium/ antiocho filio alexandri tradidit principatum componens amicitias cum ionatha. cap.8.car.105.

Quemadmodum Tryphon demetrio a parthis capto/ contra scodus fraudibus ionathan cōprehendens interfecit. Fratremque eius Simonem cui geas iudæorum principatum tradidit / fraudibus circumuenire uolens minime p̄ualuit. cap.9.car.106.

Quomodo Tryphō occiso iōatha p̄fidus existēs ātiocho alexādrī filio/ q Theos noiabaf ipm ire remis/ & obtinuit p̄cipatū eius/ cuius īsolētiā d̄clinās exercitus cōtulit se ad Cleopatrá uxore d̄metrii q̄ uiduata morte eius f̄fem ip̄s ātiochū q̄ p̄ dicebat/ ad nuptias suas & ad ip̄i iuitabat. c.10.c.106.

Quomodo antiochiis cognomento pius/ potius nuptiis Cleopatraz uxoris fratris sui demetrii. & crescens indies/ exercitum produxit aduersus Tryphonem/ quem obsidens in dora castello / accepit auxilium & solatium a Simone principe sacerdotum/ & de morte Tryphonis. cap.11.car.107.

Quemadmodum Tryphone interempto/ Antiochus oblitus beneficiorum Simonis Cendebeum cum exercitu misit ad expugnādū eū. quē tamē simon pugnās fortiter deuicit. cap.12.car.107.

Quod a genere ptolemæi in conuuiuo dolo peremptus est simon. Ptolemæus autem uinciēs uxorem/ & duos filios eius/ principatū ipse tenere conatus est. cap.13.car.107.

Vt nouissimus filiorum simonis Hyrcanus ducatum accipiens/ obsedit multo tempore Ptolemæum in castello quod dagon uocatur. cap.14.car.107.

Quemadmodum antiochus exercitum ducens contra Hyrcanum/ castra soluit/ accipiens ab Hyrcano talenta trecenta/ & amicitias cū eo composuit. cap.15.car.107.

De Hyrcani militia post mortem antiochi apud parthos defuncti contra Syriam/ & q̄ multas potentes ciuitates obtinuit. cap.16.car.107.

De amicitias alexandri Zabine cognomie cū Hyrcano/ & quo deuictus ab Hyrcano ātiochus Cyziceus amisit iudæā. & de felicitate uel pace iudæorū Hyrcano principatū agēte. cap.17.car.108.

Quo defuncto hyrcano filius eius aristobulus suscipiens principatū/ primus sibi diadema imposuit/ fratribus suis p̄ter antigonum in uincula coniectis/ qui etiam matrem suam uinculis & penuria consumens/ ipsum quoq; antigonū fratrem suum quem consortem regni habebat accusationibus inuidorū alienatus ab eo iussit interfici. cap.18.car.108.

Quemadmodū defuncto aristobulo/ frater eius alexā. succedēs ī p̄ncipatu/ cōtra syriā & phoenicē/ & arabia exercitū ducēs/ multas gētes subegit & d̄ ptole. latini cōtra alexā. pugna & uictoria. c.19.c.109.

Quo pugnans demetrius Ceraunus contra alexandrum uicit eum. cap.20.car.110.

Antiochi q̄ liber pater dicebat/ militia contra iudæā/ itēq; pliam arethæ regis contra alexandrum quē deuincens/ cū pactis a iudæa discessit/ & de morte alexandri. cap.21.car.110.

Quemadmodū post alexandri mortem uxor eius alexandra imperium per nouem annos rexit/ & uiuens cum pace gloriaq; defuncta est. cap.22.car.110.

Incipit Liber. XIII.

Quemadmodum post mortem alexandraz nouissimus eius filius aristobolus/ contra Hyrcanū fratrem pro regno bellauit. cap.1.car.111.

De antipatro

DE ANTIQ VITATIBVS TABVLA

- De antipatro patre Herodis qui iunabat patrē Hyrcani/ aduersus Aristobulū. cap.2.car.111.
 Cum suscepisset Hyrcanus exercitū/ & contra Aristobulū produxisset/ & in pugna uicisset ad Hierosolyma eū psecutus est/ ubi cū exercitu obsidebat ciuitatē. cap.3.car.111.
 Qualiter Scanz ab armenia Magnus Pompeius ad partes Syriæ transmisit & q̄ legati ueniētes Hyrcani & aristobuli/ auxilia petierunt. cap.4.car.112.
 Quēadmodū Aristobulus cū intellexisset Pompei cōsiliū/ ad sua discessit/ aduersus quē indignatus Pōpeius exercitū pduxit/ & aristobulū in alexandriū castellū fugauit. cap.5.car.112.
 Quēadmodū aristobulus graniter ferēs q̄ p̄ter spem sibi a Pompeio euenisset/ bellū panit sed postea poenitens pacē postulauit/ pecunias offerens/ quas tamen minime soluit. cap.6.car.112.
 Qualiter irritatus Pōpeius aristobulū ligauit/ & ad ciuitatē obsidēdā accessit. cap.7.car.112.
 De modestia Pōpei & religiositate/ q̄a nullatenus passus est tangere tēpli pecunias. cap.8.car.112.
 De pietate & liberalitate Pompei/ & quia Aristobolum romā uinctū cū filiis pduxit. ca.9.car.113.
 De Scauro q̄ militiā cōtra petrā urbē tunc regnū arabū abscentē produxit. cap.10.car.113.
 Quēadmodū aristobuli filius alexander fugiens Pompeiū ad iudæā puenit/ ubi multo exercitu cōgregato/ bellū contra Hyrcanū & antipatrū produxit. cap.11.car.113.
 Quemadmodum cum flexisset alexandrum mater sua tradere se cum castellis/ Gabinio alexandrum dimisit. cap.12.car.113.
 De aristobulo qui cum a Romana ciuitate ad iudæam fugisset/ tentus a Gabinio/ rursus captiuis transmissus est. cap.13.car.113.
 De Crassi successoris Gabini contra parthos expeditione & ascensus eius in iudæā/ pecuniarūq̄ tēmpli depopulatione. cap.14.car.113.
 Vt Cæsar aristobulum soluere cupiens/ & cum duobus agminibus in iudæam transmittere a Pōpeianis ueneno necatus est. cap.15.car.114.
 Qualiter Scipio alexandrū aristobuli filium securi percussit. cap.16.car.114.
 De expeditione Cæsaris ad ægyptum/ & quemadmodum auxilium ei Hyrcanus & antipater dedissent/ iudæosq̄ auxiliares ei fecissent. cap.17.car.114.
 Quemadmodū antipater cū bene pugnasset/ amicitia Cæsaris acquisiuit. cap.18.car.114.
 Vt Cæsar antipatro tutelam iudæe credidit/ & epistolæ cum senatuscōsulto de amicitia iudæorū directæ sunt. cap.19.car.114.
 Qualiter antipater filiis suis Hyrcano & Herodi gubernationē habēdā pmisit. cap.20.car.115.
 Quēadmodū Sextus Cæsar cognatus magni Cæsaris dona coepisset ab Herode duce Galilæe & maximū eū inferioris Syriæ principē ordinauit. cap.21.car.115.
 Vt Cassius defuncto Cæsare cū cōtra iudæam ascendisset/ & prouinciā deuastasset septingenta talēta ab eis exegit/ & qualiter Herodes circa pactionē pecuniarū/ Cassio studiosus apparuisset/ & mors Malchi/ qui contra Herodem seditionem excitauit. cap.22.car.117.
 De morte legatorū iudæe/ q̄ cū ad atoniū post uictoriā Macedonicā in Syriam uenissent/ indignatē inuenerunt/ q̄ Herodē accusarent. cap.23.car.118.
 De expeditionē p̄thorū cōtra Syriā/ p̄ q̄ aristobuli filius antigōus regno restituit. cap.24.car.118.
 Quemadmodum Herodes cum Romam uenisset/ multasq̄ pecunias promississet/ & a senatu uel Cæsare rex iudæe pronunciatus est. cap.25.car.119.
 De nauigatione Herodis ab Italia in iudæam/ pugnaque contra Antigonom/ militiaque Romanā/ & Syluano duce. cap.26.car.119.
 Quēadmodū Hierosolymā Sosius uel Herode obsidētibus/ antigonus interit. cap.27.car.121.
 ¶ Incipit Liber. XV.
- ¶ Qualiter capta ciuitate p̄ Sosiiū & Herodē/ antōius qdē antigonū in atiochia interemerit/ Herodes autē quadragintaq̄q̄ ex amicis illius primates Hierosolymorū reuersus extinxerit. c.1.car.121.
 Quomodo Hyrcanus primus rex iudæorum/ & princeps sacerdotum a Parthorum rege arlacē dimissus/ ad Herodem reuersus est. cap.2.car.121.
 Quemadmodum Herodes aristobolum uxoris suæ Mariannæ fratrem/ principem sacerdotum ordinauit/ & paulopost occidit. cap.3.car.122.
 De Cleopetra/ ut iudæorum & arabum regnis insidiata/ partem eorum ab antonio postulauit/ & ad iudæam peruenit. cap.4.car.123.
 Quemadmodum Herodes debellasset aretham tempore quo antonius a Cæsare in atiochia pugna deuictus est. cap.5.car.123.
 De terræmotu per iudæam facto/ & internitione hominum uel iumentorum/ & de sermone Herodis quem ad iudæos de institutione belli contra arabas fecit. cap.6.car.124.

Quemadmodū

DE BELLO IYDAICO TABVLA

Quēadmodū Herodes necessaria pfecturus ad Cæsare uictorē hyrcanū extinxit. cap.7.car.124.
Qualiter a Cæsare regnum accepisset/cui per Syriam in ægyptū eunti aduersus antoniū & Cleo/
patram sulceptionem parabat. cap.8.car.125.

Quemadmodum Herodes cū in ægyptum puenisset a Cæsare multipliciter honorat & de inter/
fectione uxoris suæ/uel aliorū de genere Hyrcani & de miris constitutionibus/ constructionibus ad
inventionibus more gentilitio/quibus corripit legem iudaicam. cap.9.car.125.

De fame p iudæā & Syriā facta & ut seruauit populos & ciuitates Herodes & rursus mira & cla
ra opera eius seu foelicitas & de Esseno quodā q diuinationis habuit notitiā. cap.10.car.127.

Qualiter templū post sexcentos annos deposuit & aliud duplū cōdidit. cap.11.car.128.

¶ Incipit Liber.XVI.

¶ Quemadmodū Herodes filios suos alexādrū & aristobulū de Roma in domū suā reduxit /quī
reuerſi/indicare cogitabant mortē matris suæ in Salomæ & cæteris quoq; accusatione mater eorū
dānata fuit/& quia pater eorū hoc dissimulans/uxores nobilissimas eis iunxerit. cap.1.car.129.

Qualiter herodes ad agrippā ueniēs/uitauit eū ad iudæā uenit & pfectio agrippæ ad onīā.c.2.c.129.

Quod herodes multis nauigationū circuitionibus secūdo uenit ad agrippā. cap.3.car.129.

Interpellatio iudæorū ad agrippā i Onia pñte herode. de qbus Græcos accusabāt. cap.4.car.130.

Quemadmodū agrippa cōfirmavit eis leges/Herodesq; ad propria rediit. cap.5.car.130.

Qualiter allocutus est herodes Hierosolymitas/& quartam partem eis fiscalium præteriti anni
concessit. cap.6.car.130.

Vt perturbatio domus Herodis facta est/alexander & aristobulus filii herodis indignationē habē
tes aduersus Salomen sororē regis/& Ferora fratrem eius/propter mortē matris suæ/& illi ecōtra ma
litiolis in eos accusationibus utentes. cap.7.car.130.

Quemadmodum Herodes indignatus filiis alexandro & aristobulo/præposuit eis antipatrum de
priuata uxore genitum/ipsos autem ad Cæsare deducens accusauit. cap.8.car.130.

De alexandri satisfactione coram Cæsare/& reconciliatione cum patre. cap.9.car.131.

Quemadmodum Herodes celebrauit quinquennale certamen in honorem Cæsaris/& mira uel
clara opera eius. cap.10.car.131.

Oppressio idumæorū per asiam & Libyam/& legatio ipsorū pro hoc ad Cæsare/exemplar quo/
que Cæsaris & agrippæ/quod pro ipsis ciuitatibus scripserunt. cap.11.car.131.

Quemadmodum egens herodes pecuniis/descendit ad sepulchrum danid/& terrore imaginum
terribus tumulum desuper statuit/& rursus de perturbatione magna domus herodis/qua etiam ale/
xandrum filium suum iecit in uincula. cap.12.car.132.

Vt archelaus rex Cappadociæ reconciliauit alexandrum patri/& ipse in Cappadociam/Herodes
autem Romam profectus est. cap.13.car.134.

Discessio habitantiū Traconē a regno herodis & uastatio p duces eius/& de transfugis q de Tra/
cone p uincia ad arabīā recesserūt/quos recepit sylleus pcurator regis arabiz. cap.14.car.134.

Qualiter herodes a Roma reuerſus in arabiam transfugas postulabat/quos cum non obtinisset
exercitum contra eos produxit/arabas quoq; debellauit. cap.15.car.134.

Quēadmodū sylle⁹ accusauit corā cæsare herodē de icursiōe q̄ i arabia fecerat & q̄ idignat⁹ cæsare
dura uel grauius rescripsit ei/q̄re herodes placat nolēs cæsare/misit romā Nico.damascenū.c.16.c.134.

Criminationes Euryclis Lacædemonii contra filios ad patrem Herodem/& quia ligasset eos pa/
ter/& ad Cæsarem scripsisset. cap.17.car.134.

Vt per Nicolaum accusatione liberatus herodes est apud Cæsarem/Sylleus autem accusator he/
rodis morti adiudicatus est. cap.18.car.135.

Qualiter Cæsare prātē sbēte/cōcilio i Beryto habito accusauit filios herodes. cap.19.car.135.

Mors iuuenum & sepultura corporum eorum in alexandria. cap.20.car.136.

¶ Incipit Liber.XVII.

¶ Qualiter antipater odio hitus est ab oi gēre pp interfectionē fratrum suorū. cap.1.car.136.

Qualiter Herodes rex filios alexandri & aristobali filiorū suorū adoptans/filiā Feroræ illis despō
sauit & antipatri/& qualiter antipater pſuasit patri desponsationē in suos trāsferre filios/& qualiter
Herodes aduersus Traconitas nolēs munitus existere/Zamarim iudæum qui de Babylōe discesserat
& i antiochia degebat euocās ibi cōstituit/& utebat illo opposito aduersus Traconitas.ca.2.car.137.

Qualiter antipater oblectabat eos q circa Ferorā erāt/nolēs p illos insidiari patri & qualiter agno/
scēs soror regis Salomæ clā denūciauit fratri/& de interfectione Phariseorū regi aduersariū. ca.3.c.137.

Qualiter rex Herodes præcepit fratri suo Feroræ/ut excluderet uxorem suam/aut eius regno
discederet

DE BELLO IVDAICO TABVLA

discederet/ & qualiter antipater suspectus patri factus timens eū scribebat amicis in Roma/ ut scriberent patri eius ac persuaderent/ ut mitteret eū ad Cæsare cū pecuniis quod persuasum est Herodi filiiq; transmisit/ & de morte Feroræ fratris Herodis. cap. 4. car. 137.

Accusatio uxoris Feroræ a filiis Feroræ q; ueneno perisset/ & qualiter Herodes exquirens reperit cōtra se uenenū patū a filio antipatro/ & p̄scrutatus antipatri cognouit insidias. cap. 5. car. 138.

Nauigatio antipatri de Roma ad patrē & qualiter a Nicolao Damasceno Herodis amico fuerit accusatus/ p̄sidētib; in iudicio Varone q̄rtilio & ip̄o Herode cū amicis utrorūq; in quo iudicio antipater multifariæ cōuincit de facta cōspiratione in patrē inrantū ut uenenū patri a filio p̄paratū/ in mediū p̄ferret q; ad expimētū iussu Varonis bibēs unus dānatoz/ statim morit̄. cap. 6. car. 138.

Herodes antipatrū filiū misit in uicula/ & legatio missa ab herode ad cæsare de filio. ca. 7. car. 140.

De aegritudine Herodis/ & seditione iudæoz/ & q̄a desperās oēs optimates iudæoz/ p̄cepit occidi in hora mortis suæ & quia tpe illo deportatæ sunt ei litteræ ab legatis ad cæsare missis/ habētes dānationem antipatri in arbitrio eius & uoluntate esse positam/ & quia inualescēte aegritudine malū purgans/ cultro se interemisset si præuentus non fuisset. cap. 8. car. 140.

Qualiter antipater putans Herodem defunctū locutus fuerit custodi corporis de dimissione sua/ & propter hæc antipatri peremptio. cap. 9. car. 141.

Testamentum Herodis ad Cæsarem/ & distributio iter eius filios & qualiter archelaum præsēcie deinde mors ipsius. cap. 10. car. 141.

Epistola Herodis ad exercitum/ & admonitio fidei seruandæ circa filium eius archelaum qui statim eleuatur in regnum. cap. 11. car. 142.

Sepultura herodis i herodio castello/ & fauor archelai regis ad ppl̄m/ & p̄i ad ip̄m. ca. 12. car. 142.

Qualiter populus seditionē mouit aduersus archelaū in festiuitate azymorū/ & qualiter archelaus tria milia ex eis interemit/ ipse uero nauiganit ad cæsare/ credēs regnū Philippo f̄ri suo. ca. 13. car. 142.

Qualiter archelao Romā ascendente/ Sabinus q; erat in Syria Cæsaris curator ascendit in Hierosolymam uolenter expetens herodis pecunias & castella a curatoribus archelai. cap. 14. car. 142.

Qualiter persuaserūt curatores populo arripere arma/ & occidere Sabinum uel Romanum exercitum in antonia constitutum. cap. 15. car. 143.

Qualiter Cæsar testamentum Herodi confirmauit/ seruans filiis eius testamentum/ & diuisio regni iudaici in Tetrarchias. cap. 16. car. 143.

De eo qui se mentiebantur esse alexandrum herodis filium/ & qualiter fictio ista depræhēsa sit/ inuestigante cæsare/ & pœna qua mulctatus est. cap. 17. car. 143.

Qualiter archelaus accusatus est a iudæis apud cæsare/ quem cæsar indignatus regno priuauit/ & trusit in exiliū apud Viennē galliæ/ & somniū n̄sum archelao & Glaphyræ. cap. 18. car. 146.

Incipit Liber. XVIII.

Qualiter Cyrinus a Cæsare destinatur/ ut Syriam iudæamq; censeret. cap. 1. car. 146.

Qualiter Copinius ex equestri ordine missus ē in iudæā/ & quia cyrinus uenit in iudæā universorū dep̄daturus substantias/ & archelai redditurus pecunias/ & quia iudæi moleste ferētes/ iādē persuadente iozaro pontifice passi sunt descriptionē fieri substantiarū suarū. cap. 2. car. 146.

Qualiter iudas gaulonites/ & quidam alter persuaserunt multitudini/ ne suas describi substantias paterentur. cap. 3. car. 146.

Qualiter populi eoz/ cōsecuti/ seditiones & bella ciuilia/ seu latrocinia exercuerūt. cap. 4. car. 146.

Quātæ sint hæreses philosophorū apud iudæos/ uel q̄libus teneant legibus. cap. 5. car. 147.

Qualiter herodes philippus ciuitates in honorē cæsaris fabricauerūt/ & q̄liter Samaritæ ossa mortuorū i tēplo iactātes cū festiuitas azymorū imineret populū redidere pollutū. cap. 6. car. 147.

Mors Salomæ sororis herodis quondā regis iudæorū/ mors ēi augusti/ romanorū secūdi imparo/ ris. Successio Tyberi Cæsaris sub quo pontius pilatus mittit̄ in iudæā. cap. 7. car. 147.

Qualiter pōrius Pilatus uoluit latēter intromittere in Hierosolymā statuas cæsaris cognoscēs aū ppl̄us seditionē aduersus illū cōmouit/ donec illas ab hierosolymis i cæsareā trāsmitteret. ca. 8. c. 148.

DE IESV CHRISTO.

De facto quod cōtigit Romæ in tēplo Isidis/ & q̄ iudæis p̄ illud tēpus Romæ/ puenit oibus urbe expulsi p̄ Tyberiū/ & de seductiōe samaritici populi/ uel oppressiōe eius p̄ pōtiū pilatū. ca. 10. c. 148.

Accusatio samareorū aduersus pilatum apud Vitelliū/ & qualiter Vitellius Romam eū ad cæsarem ire compulsi/ ut ibi rationē eorū/ quæ cōtigerāt redderet. cap. 11. car. 149.

Vitellius ascendens Hierosolymā/ magnificus ac munificus extitit i populo/ & qualiter Tyberius cæsar scripsit Vitellio/ ut amicitias cōponeret cū artabano p̄thorū imparore. cap. 12. car. 149.

Mors Philippi fratris Herodis innioris/ & qualiter Tetrarchia eius dispensationi syriæ/ regiminisq; coniuncta

DE ANTIQ VITATIBVS TA BVLÆ

cōiuncta est & de simulatione quæ contigit inter arethā petraū & herodem/ quia eiecit herodes filiā arethæ/ quā duxerat uxore/ amore captus herodiadis quā subintrodixit loco uxoris/ & quia Tyb. ri us p iocatus scriptis herodis mādāt Vitellio aduersus arethā pugnare. cap.13.car.149.

De iohanne baptista ab herode passo & Vitellii preparatio in pugnā aduersus arethā secundum q scripterat ei Tyberius & quia Vitellius ascendens hierosolymā fauorabiliter suscipit a populo def. ti ptio quoq; succinta de uniuersa maioris herodis profapia. cap.14.car.149.

Multiformis calamitas & infelicitas quæ provenit agrippæ/ adeo ut a proprio liberto Romæ accusatus & coniectus in uincula a Tyberio sit iniectus mors Tyberii successio Caii solutio agrippæ de captiuitate & coronæ imposito per Caium cap.15.car.150.

Qualiter herodes Tetrarcha ueniens Romam/ accusatus fuerit ab Agrippa & in exiliū missus cū Herodiade. cap.16.car.153.

Seditio iudæorū & gētiliū i alexādia cōstitutorū & legatio utrorūq; ad Caiū. cap.16.car.153.

Accusatio iudæorum ab Appione legato patris alexandrinorum propter quod statnam Cæsaris non haberent. cap.18.car.153.

Qualiter iratus Caius mittit Petroniū ducē ad Syriā cū huiusmodi mādatis/ ut cōgregata manu pagneret cū iudæis/ si nollent eius suscipere simulachrū. cap.19.car.153.

Pestis quæ contigit iudæis in Babylonia cōstitutis p alineū & anileū fratres. cap.20.car.153.

¶ Incipit Liber.XIX.

¶ Qualiter Caius Cæsar insidiis a Cassio Chærea extinctus est. cap.1.car.156.

Qualiter Claudius patruus eius coactus a militibus suscepit imperiū/ & seditio senatus & populi ad inuicem & utriusq; partis. cap.2.car.160.

Legatio regis agrippæ ad senatū & q̄liter cōsequētes milites q erāt cū senatu/ ad claudiū trāsire/ & de morre cherez seu aliorum Caii interfectorū/ ipsi quoq; claudio repugnantium. cap.3.car.161.

Qualiter Claudius Cæsar reddit agrippæ omne regnum paternum adiiciētes etiam illi Lyfaniæ tetrarchiam/ & libertas iudæorum quæ p̄uenit eis sub claudio/ cum prius amisissent eam sub caio nanigio quoq; regis agrippæ in iudæam. cap.4.car.162.

Ep̄la publii Petronii rectoris Syriæ ad doritas p iudæis/ & q̄liter rex agrippa hierosolymorū/ muros locupletis cōstruēs studiū suū ip̄sectū dreligē phibēte cæsarē/ q op̄ip̄m suspectū hūit. ca.5.ca.162.

De honore quo Berityos honorauit/ & de aduēta regū ad ip̄m in citate tiberiada. cap.6.car.163.

Qualiter processit de ciuitate cum regibus in occursum Marci/ p̄ludis Syriæ uel quali modo nitam finierit/ cum non dedisset honorem deo/ populo sibi attribuyente honores diuinos & non humanos in theatro/ quare confestim sensit plagam dei. cap.7.car.163.

Mortuo rege agrippa/ Cæsarienses uel Sebasteni indecenter blasphemabant defunctum/ statuas quoq; filiarum eius diripientes contumeliose tractauerunt. cap.8.car.163.

Post mortē agrippæ/ Claudius Cæsar Culpū Fadū mittit p̄fectū in iudæā cui etiam iniungit ultio exercēda in Cæsariēses/ & Sebastenos pro defuncti agrippæ contumeliis. cap.9.car.164.

¶ Incipit Liber.XX.

¶ Quēadmodū Claudius post Agrippæ mortē/ in Syriā misit successorē Marci Cassiū lōginū/ & ga Fadu missus pcurator iudææ idignatus iudæis q transflumiū erāt positi/ q̄a p̄ter uolentatē suā contra P̄nisdelfenos arma sumpserūt/ tres uiros priores ipsorum cōprehendens/ unum occidit/ duobus fugam immisit/ & de ptolemæo principe latronum ad eum deducto & occiso. cap.1.car.164.

Quia fadus pcurator iudææ/ & Cassius lōginus p̄ses Syriæ p̄ceperūt iudæorū p̄moribus ut talarē tunicā & pōnificālē uestē in antonia cōstruerēt sub potestate Romāorū/ sicut & prius. cap.2.car.164.

Quomodo Claudius cæsar rogatus ab agrippa senioris agrippæ filio/ concessit iudæis petitiones ipsorum/ & Fado rescripsit. cap.3.car.164.

Quemadmodum Herodes frater agrippæ defuncti petiit a Claudio potestate templi & sacerdotum ordinationem/ & impetrauit. cap.4.car.164.

Quemadmodum Helena adiabenorū regina & eius filius iazates solennitates & ritus zelati sūt iudæorum. cap.5.car.164.

De fame q̄ apprehendit ciuitatē Hierosolymorū/ & mitigata p Helenā reginā adiabenorū & eius filiū iazatē q de paganismo cōuersus fuerat in iudaismū/ & de arabano rege parthorū. cap.6.car.165.

De Mago quodā q̄ prophetā se esse asserēs plurimos iudæorum seduxit. cap.7.car.166.

Quomodo

DE ANTIQ. VITATIBVS TABVLA

Quomodo Tyberius Alexander in Iudæam directus administrator filios Iudæ galilæi populum sedcentes occidit. cap. 8. car. 166.

Quomodo Tyberio Alexandro Cumanus successit in Iudæa & quia defuncto herode fratre regis agrippæ defuncti Agrippa iuuenis eius hūit principatū. Cæsare sibi claudio cōcedere. cap. 9. car. 166.

Quia aduentu Comani præsidii in Iudæa a Cæsare destinati sub eo multi usq; ad. xx. milia Iudæo rū perierunt quarta die azymorū. cap. 10. car. 166.

Seditio Iudæorum contra Samaritanos & quia multi Iudæorū extincti sunt per Cumanum adiuvantem Samaritanos. cap. 11. car. 166.

Quia Numidius quidam Syriæ p̄sēs audiens hæc & ascendens in Iudæā primates Iudæorum atq; Samaritanos Romā iussit ascendere. pariter & Cumanū & Celerē ut Claudio Cæsari deberet ex his q̄ fuerāt gesta reddere rōnem & quia quosdā Iudæorū ipse puniuit. cap. 12. car. 166.

Quia Claudius audiēs inter eos Iudæos qdē absoluit a culpa / rogatus ab agrippa rege Cumanum vero exilio deportavit / Celerē aut millēariū & Samaritanos p̄mates morte multavit. ca. 13. car. 166.

Felix mittit p̄curatorē in Iudæā & q̄ra p̄tās adiecta sit agrippæ regi p̄ Claudiu. cap. 14. car. 166.

Moriē Claudius cui successit Nero q̄ matrē uxore & alios multos gn̄is sui interfecit. cap. 15. car. 167.

Quia Felix missus in Iudæā & inueniens provinciam a latronibus nimis afflictā p̄spexit ut illis in terempr̄is pacē tribueret regioni / principē vero latronū Eleazarū vincitū direxit ad Cæsare & de morte Ionathæ pontificis. cap. 16. car. 167.

Quia veniēte ægyptio malefico & multis Iudæorum ab eo seductis Felix aggressus eos multos occidit. cap. 17. car. 167.

Quemadmodum Iudæos & Syros pro æquitate ciuitatis in Cæsarea seditiose concertantes / Felix compescuit. cap. 18. car. 167.

Quomodo Portio Festo in Iudæam missus pro successione Felicis / contigit provinciam siccariis commoueri. cap. 19. car. 167.

De porticu interiore tēpli & quemadmodum eam exaltauerat Iudæi & quia Festus ob hoc indignatus iussit opus destrui / sed Iudæis rogatibus / cōcedi sibi ob hoc legatos mittere ad Neronē / cōcessit miserunt nuncios quos audiens Nero / ueniā gesti operis cōdonauit / & ædificiū manere p̄misit & quia moriente in Iudæa Festo / successor uenit Albinus. cap. 20. car. 168.

Quia sub eo a nece provincialium siccarii cessauerunt. cap. 21. car. 168.

Quia Florus ueniens Albino successor / tantis malis Iudæos affecit / ut eos ad arma contra Romanos uenire compelleret. cap. 22. car. 168.

¶ Iosephi Mathathie filii hebræi genere sacerdotis ex hierosolymis de antiquitate Iudæorum cōtra Appionem grammaticum alexandrinum. liber. 1. car. 169.

¶ Flauii Iosephi de antiquitate Iudæorum ad Epaphroditum. liber. 2. car. 175.

¶ Explicit Tabula Antiquitatis iudaicæ.

¶ Rubricæ nuper editæ sup̄ libro de bello iudaico p̄ Magistrū Fraciscū Macerata ordinis minorū.

¶ Incipit Liber primus.

Qualiter antiochus q̄ cū Ptolemæo sexto in Syria bellū gerebat sup̄auit ciuitatē munitissimā / tēpla spoliata occidit oēs ex optimatibus / deinde sup̄ato Bachide p̄posito p̄sidiis antiochi p̄ Mathathia & occiso / exactisq; ducibus antiochi ex finibus Iudææ & mortuo antiocho / filius antiochus noīe cōgregatis milibus Iudæā iteq; inuadit & superato Iuda primo natu ex filiis Mathathie & interfectis multis ex Iudæis Hierosolymā est profectus & ibi relictis p̄sidiis / in Syriā reliquos milites ad hyemandum tradidit. cap. 1. car. 183.

Post discessū antiochi Iudas cū ducibus eius cōgredit & tādē sup̄at & moriē. cap. 2. car. 183.

Ionathas frater Iudæ reconciliatur antiocho / sed insidiis antiochi capit & iratus antiochus quia a Symone fratre Ionathæ fuisset superatus Ionathan interfecit. cap. 3. car. 183.

Simon frater Ionathæ iteq; gerit bellū cū antiocho quo sup̄ato ob hoc pontifex creat / sed insidiis Ptolemæi generi sui captus moritur / capta coniuge cum duobus filiis Simonis Hyrcanus tertius filius honorē patris defendēs diu cū Ptolemæo bellū gessit & ob misericordiā matris & fratrum tantū distulit ut annus feriatu ueniret / quo licebat dimitti bellum. cap. 4. car. 183.

Antiochus iterum iratus propter ea quæ passus est a Simone irruit in Iudæam cōtra iōanē dictum hyrcanum quē trecentis talentis placauit. cap. 5. car. 183.

Iōanēs dictus Hyrcanus inuēto tēpore uindictæ quia Antiochus bellū gerebat cōtra Medos / prexit contra ciuitates antiochi & multas occupauit. cap. 6. car. 183.

Gentiles

DE ANTIQ. VITATIBVS TA BVLAE

Gentiles ob inuidiā in iōannē ceperunt agere seditionē qui tandē denicti sunt/ & ipse rebus admīnistratis per triginta tres annos moritur relinqūēs filios post se/ hic princeps pontifex & propheta fuit/ prādictū filios duos maiores non regnāturos.

cap. 7. car. 184.

Aristobulus succedit in regnū patri/ contendit cū matre quia eā dominā rerū reliquerat iōannes ipse/ tam fame necavit deceptus uerbis matris suae fratrē antigonū interficere fecit/ hoc audito tāto mēre confectus ut tandem moreretur.

cap. 8. car. 184.

Alexander frater aristobuli rex cōstituit/ occidit fratrē pūgnat cū Ptolemāo/ occupat bona Theodorī a quo oīa recuperant/ & fere decē milia iudaeorū interficiunt/ multas ciuitates occupat/ cōgreditur cū Obedio rege arabū a quo superato exercitu/ nix solus euasit/ Hierosolymā petit nititur redire in gratiā cū subditis quos nullo modo sedare potuit.

cap. 9. car. 184.

Iudaei perunt auxiliū demetrii q̄ supat proeliū/ sed timore p̄teritus q̄a sex milia ex iudaeis se cōtulerūt ad alexandrū discessit/ Messali ciuitatē deuastat/ mulieres earūq̄ filios corā matribus necabat/ quā impietatis p̄teriri octo milia iudaeorū/ p̄fugiunt eadē nocte in iudaeā.

cap. 10. car. 184.

Bellū gerit antiochus frater Demetrii cum alexandro qui licet oppida multa diremisset & multos occidisset/ non potuit tamen antiochum arcerē/ sed p̄ regē arabū tandē deuictus est/ alexander in iudaeā reuertit/ qui moriens uxori reliquit principatū/ hāc declarat filiū hyrcanū pontificē aristobulum uero regē/ hic fraude multos sibi deuinciens matre morbo laborāte castella multa occupat/ mater uero miserata/ Hyrcanū coniūgē & filios aristobuli carcere concludit interim moriē alexander/ reconciliat hyrcanus & aristobulus.

cap. 11. car. 185.

Antipater hortat hyrcanū ut impiū repetat ad regē arabiae accedunt p̄ auxiliis & aristobulū uadūt & supant mortuūq̄ esset nisi dux Romanorū soluisset obsidionē.

cap. 12. car. 185.

Aristobulus prosequitur & refarcitis copiis congressus cum hyrcano occidit supra sex milia eorū/ Antipater & hyrcanus ad pompeiū qui tunc erat in Damasco accedunt ut restituat hyrcanū pompeius cum exercitu ad fines iudae peruenit. Aristobulus alexandriū confugit/ pompeium alloquitur paccato Pompeio pollicitatiōibus/ audita morte Mithridatis perrexerit Hierosolymā/ decepit Pompeium/ eo q̄ ex promissis nihil est factum/ iratus pompeius aristobulum in custodiam collocat & ad ciuitatem tentat accedere ut euerteret.

cap. 13. car. 185.

Hesitare pōpeio quō urbē caperet orta est seditio inter eos q̄ in ciuitate erāt deniq̄ uicta est p̄ aristobuli receptis Romanis initis cōsiliis cū Hyrcano quō aliā p̄te quae in locū tutissimū cōfugerat caperet tandem sine cōsilio & auxilio Pōpei nihil esset factum.

cap. 14. car. 186.

Tentans pōpeius locū innadere tertio mēse nix turrīm unā euerferat.

cap. 15. car. 186.

Faustus Cornelius muros primus ascendit multi occidunt multi ex muris se proiciunt/ Pompeius cum suis comitibus ingreditur/ in templum ingressus neminē nisi pontificē uidit p̄cepit q̄ nihil aufereretur/ postero die solēnia celebrauit/ Hyrcanūq̄ pontificē declarauit/ Pompeius uero cum Scandro dicens aristobulum Romam profectus est.

cap. 16. car. 186.

Scandrus in arabia p̄ficiscit patit multa ob asperitatē locorū/ alexander aristobuli filius iteri iudaeā populat/ timet Gabiniū/ p̄pterea loca arabiae munit/ Gabinius p̄misso marco antonio adiūctis aliis obuiā fit alexandrō coactus alexander cōgredi cū Gabiniū/ uictus effugit/ Gabinius restaurat loca p̄terit/ alexander legatos ad eū misit pollicēs sibi oīa castella q̄ ipse Gabinius eruit sūditus.

cap. 17. car. 186.

Gabinius Hierosolymam deducto Hyrcano reuertitur aristobulus interim parato exercitu alexandriū occupat/ sed tumultu Romanorū in Machabunta confugit/ sed tandē capitur & ad Gabinium perducitur/ alexander interim iudaeā reduxit in discessionem/ Romanos multos trucidare decreuerat/ Gabinius concordiam peruasit/ sed certantibus ipsius alexander fugatus disperit/ Gabinius hierosolymam reuertitur.

cap. 18. car. 187.

Crassus succedit Gabiniū/ suscipit Syriā/ aufert aurū tēpli/ perit trāgresso Euphrate/ Cassius Syriam defendit/ occidit Pililam colligentē seditiones aristobuli.

Cap. 19. car. 187.

Antipater ex arabis coniūgē suscipit/ sociat sibi regē arabū p̄ affinitatē bellū uult gerere cū aristobulo/ Caesar mittit e roma aristobulū solutū uiculis in Syriā/ perit neneno & alexander eius filius occidit/ ptolemāus aufert antigonū & eius sorores a coniūge aristobuli/ & minorē sibi coniūgio copulat/ antipater mortuo Pōpeio cōtulit se in clientelā Caesaris & mitridates cum antipatro uictores fiūt/ & pōpeius tandem gratia antipatri pontificatū confirmauit Hyrcano.

cap. 20. car. 187.

Antigonus corā Caesare criminabatur antipatrū/ sed Caesar cognitis meritis antipatri hyrcanū cōfirmat & cuius uellit dignitatis p̄ponit adoptionē/ declaratur procurator iudae/ sedat iudaeā hyrcanū reddit in gratiā populis tandem phasellū filium maiorem p̄posuit territorio hierosolymorū/ herodem minorem natū curatorem Galilae/ q̄ Ezechiam deprehendit cum multis aliis ex hoc cognitus est Sexto Caesari propinquo magni Caesaris.

cap. 21. car. 187.

Compellitur

DE ANTIQ VITATIBVS TABVLA

Cōpellitur Herodes ab Hyrcano q eū tā gloriōsū euasisse oderat ut ad eum accēdat. ipse uero p sua
 sus uerbis multorū q inuiderāt Herodi accersiri fecit. sed recessit Herodes nō paratus obedire. Conci-
 tatur Hyrcanus iterū cōtra Herodē sed Herodes declarat a Sexto Cæsare dux militū in Syria. Hero-
 des Hyrcanū cogitat ex regno pellere sed uerbis patris & fratris mitigatur. cap. 22. car. 188.

Oritur discordia inter romanos & ob diuturnitatē belli uenit Marcus successor Sexti Cæsaris qui
 mortuus fuit a Cæcilio Basso fauore Pompei. cap. 23. car. 188.

Tempore quo Marcus fit successor Sexto Cæsari/Cassius Syriā/ petit exactiones imponit/ irasci-
 tur cōtra Malichū eius exactorē/ Herodes fit carus Cassio/ præficitur procurator Syriæ/ Cassio dece-
 dente a Syria orit̃ seditio Hierosolymis Fœlix qdam uolens uindicare necē Malli fratris cōgreditur
 cū Herode/ Herodes potitur uictoria. Accusatur Herodes Antonio interfecto Cassio/ pecunia eū pa-
 canit ueniunt legati Antiochiæ centū uiri contra Herodē & Hyrcanū Messalla defendente eos/ tetra-
 chas ambos declarat Antonius legatos carceri cōpellit/ maior tumultus fit Hierosolymis bellū gestū
 est cōtra alios legatos ab Antonio ita ut multos occidisset/ Barzaphranes cōcitans iterū Paucorū cō-
 tra Hyrcanū/ tandē ab Herode multi obtuncant̃ die penecostes in ciuitate ortū est bellū ita ut multi
 occidī ab Herode/ multi fugati. cap. 24. car. 188.

Admittitur arbiter pacis Pacorus. Simulans Pacorus uolebat Antigonū adinuare/ cognitis insidiis
 missosq ministros ad necē Herodis qui noluit admittere habēs hmoi suspectos/ audito q Phaselus fra-
 ter eius fuisset corruptus ad Idumæā nocte pgit/ cognitus a barbaris cogit̃ recedere præmissa matre
 & fratribus/ ad Masada properabat decertans cū illis potitur uictoria/ Iosepus frater Herodis obuiū
 Herodi uenienti ex Idumæa fuit paucis ex carissimis receptis alios dimisit/ parti Hierosolymā ueniūt
 constituunt regē Antigonū/ Hyrcanū & Phaselū uerberantes/ dentibus auriculas truncat Antigonus
 ne possit esse pontifex/ Herodes cognita morte Phaseli fratris uix euadens Romā puenit. Creat rex
 fauore oium & fauore Antonii & Cæsaris. cap. 25. car. 189.

Antigonus inclusos tenet Iosepum & alios qui etiam exentes quandoque uincebant quandoque
 aduerso casu reuerrebant. Vētidius iteri festinat Iosepo & aliis ferre auxiliū/ sed placatus muneribus
 antigoni discedit/ Herodes ex italia reuertit̃ & cōtra antigonū sumit exercitū/ castris positis declarat
 populo uenisse bono populi & nō recordaturus offensarum/ detegit̃ corruptio Sydonis ab Herode q
 ipse uinū & oleū & oia necessaria deferri scripserit i Hiericūtha/ herodes occupat ciuitatē & qngēta
 cacumina montiū/ cōmittit bellū/ uictor reuertit̃. herodes multos i spelūcis occidit/ pater septē filios
 cum matre occidit qui uolebant fœdus inire cum Herode/ & septem etiam desuper occidit/ reuer-
 titur in Samariam contra Antigonom dimisso ptolemæo præposito qui ab eis occiditur/ occisis mul-
 tis per herodem fertur q Iosepus eius frater in iudæa frangitur & morit̃ in Galilæa se cōfert/ uulnerat
 Herodes/ municipia multa occupat/ in fugā uertit acie inimicorū/ ciuitatē ingredit̃/ cladē fecit ex
 illis magnā/ sed ppter hyemis asperitatē non potuit Hierosolymā applicare/ interi uxore ducit & in
 Hierosolymā petit iterū orit̃ discēssio in ciuitate. Herodes iratus quoscūq possit occidit/ Antigonus
 ad pedes Cassii pstermit̃/ Herodes querit pacare ciuitatē/ & studiosos suos facere amicos/ Antigonia
 nos neci tradere. cap. 26. car. 190.

Cleopatra idignata q ppiquus nullus ex sanguinitate eē/ ad extraneos occupādos se cōuertit/ mo-
 liebat ut herodes & malichus interirēt p Antonii q noluit/ insidiis piclita/ Herodes ex hoc recreati
 Arabes pugnā repetūt/ sugāt militē herodis/ ulciscunt̃ arabes/ interi alia calamitas occurrit herodi. S.
 terremotus/ insinuit ut triginta milia hoium interirēt/ icitat̃ hoc magis arabes/ Herodes hortat̃ suos ad
 resistendū facto sacrificio cōgredit̃ & potit̃ uictoria/ desiderat̃ patronus illius gēris adiit Cæsare he-
 rodes cōquerēs de antonio/ Herodē regē instituit & diadēma iposuit i ægyptū/ pficiscit̃ Cæsar/ & mor-
 tua Cleopatra & antonio regnū auxit herodi/ pcurator Syriæ instituit̃/ cōstituit tēpla & multa i hono-
 rē Cæsaris fecit & agrippæ/ orit̃ discordia iter uxores herodis/ ira cōcitatus Mariāne fecit occidere
 quē ualde poenituit/ irati filii ob matris mortē criminant̃ apud Cæsare/ antipater interim succedit̃ in
 regnū/ curat mortē fratrum ex pte Mariānes/ cōciliat filios Cæsar patri/ nō cessat antipater dolis & si-
 mulatiōibus fratres criminari cōsilio noueræ illorū/ illis nesciētibus/ alexāder corruptit amicos regia
 intrudit̃ in carcerē/ recōciliat archelaus alexandrū herodi/ Eurycles accusat alexandrū/ uincunt̃ filii
 & sepatim custodiunt̃. Mittit herodes litteras cū iudiis ad Cæsare. Saturninus & Volūnius fiūt du-
 ces offocant̃ radē iussu herodis/ poenitet herodē mortis filiorū & nepotes amplectit̃. & antipater ira
 scit̃ patri herodi/ orat̃ antipater ab herode ut Romā reuertat̃/ cōuenit herodes antipatrum priuat̃ re-
 gno & noie regio/ icendunt̃ uini sophistæ & q aquilā demiserūt ex muro/ iubet multos ex iudæis oc-
 cidere/ ferunt̃ litteræ a Cæsare de dānatione antipatri occidit̃ antipatrum Herodes/ morit̃ Herodes/ le-
 gitur testamentum de institutione archelai regis/ fiunt̃ exequiæ cum maximo apparatu ab archelao
 sepelitur in castello quod Herodion dicitur. cap. 27. car. 192.

Archelaus

DE BELLO IYDAICO TABVLA

¶ Incipit Liber secundus.

¶ Archelaus pp turbatiōes nouas cogit ꝑficisci romā multos occidit die festo q pascha appella-
tur/relinqt Philippū ꝑcuratorē regni & curatorē familiariū rerū/rōnē administratiōis reddit Cæsari
Archelaus/accusat archelaus apud Cæsare q noie tārū Cæsare ostēdisset regē nō re ipsa/ defenditur
a Nicolao archelaus/ & ad pedes Cæsaris se ꝑsternit/iudæi cū relictis ab archelao cōgrediūt. Varus
res cōponit petūt iudæi ut ꝑ indices res administrētur/Cæsar nō annuens his archelaū tetrarchā fecit
in media parte/pollicēs regia dignitate donaturū/aliā medietatē regni aliis duobus filiis Herodis di-
misit/donauit Cæsar aliis muneribus ceteros filios & filias Herodis. cap.1.car.201.

Iudæus quidam interim simulat se esse alexandrum ob similitudinē cū illo Romā uenit cognoscit
a Cæsare/patefacit ipse Cæsari dolum & fraudem/his ridens Cæsar remigum numero inferuit/ sua-
sorē illius fraudis interfecit/ponuntur quædā secte philosophorū & eorū uita. cap.2.car.203.

Decedēte regno archelai Philippus & Herodes ātipas regunt Tetrarchias suas deserūt ipiū ad Ty-
beriū post mortē augusti/pilatis mittit a Tyberio iudæā ob imagines cæsaris quas itulit i tēpla oriē
discordia maxia/Caius cæsar uult deus appellari/eius imagines & statuas ꝑcipit erigi/renitētib⁹ illis
minat eis/moriē Caius/Claudius rapit i regnū/mittit agrippā ad senatū ut placeat eū esse regē/ non
admittit curia/remittitur agrippas ad senatū nūciās pugnā aduersus eos. cap.3.car.204.

Senatus uadit ad Claudiū/offert uictimas deo/ipse donat agrippā regio patrimonio/moriē agrip-
pa/Claudius regnū in ꝑuinciā redegit/ & herodes q regnabat in chalcide moriē. cap.4.car.205.

Post obitum herodis qui in chalcide regnauit/Claudius agrippam filium agrippæ regem instituit/
Comanus curam accipit alterius ꝑuinciæ/ unde inter iudæos oriuntur multi tumultus in die festi
azymorum/populus in fugam se conuertit/ & propter egressam de cōstipatione.30.milla hominum
consumpta sunt. cap.5.car.206.

Insurgunt tumultus latrocinantium/unde quidam per Comanum capiuntur/libri legis ꝑ militem
quendam comburantur/accensi iudæi ex hoc conqueruntur apud cumanum/ adindicanus est ille ad
supplicium ex hoc populus quieuit. cap.6.car.206.

Conflictus oritur inter Galilæos & Samaritanos/quidam Galilæus ad festinitatem ascendēs inter-
ficitor/cumanus ad sedationem mittit ꝑcutores/Hierosolyma audiō homicidio uulgas in impetum
in Samariam irruit/cumanus accurrit cū ala militū/multos interfecit principes Hierosolymæ ꝑcanē
ut ab incepto desistant/iudæi tandē eorū ꝑcibus acquiescunt. cap.7.car.206.

Fiunt his temporibus multa homicidia samaritarum primates accedunt ad Numidiū quadratam
cōquerentes de huiusmodi latronibus conueniūt & nobiles iudæorū defendētes distulit Numidius
iudiciū/lyddā uenit/audiens iteꝝ querelas samaritanorū quosdam percutit securi/quosdam relega-
uit/cumanus uidetur Romā ꝑficisci/de reddēda rōne administratæ ꝑuinciæ apud claudium/ex sa-
maritis tres interficiuntur/cumanus iubetur ex urbe discedere. cap.8.car.206.

Nero succedit Claudio/fratrē matrē & uxore interfecit/ad Histriōnū opa se cōuertit. cap.9.ca.206.

Aristobuli filius regnat in Armenia/augetur regnum agrippæ residuū iudææ Foelici creditur/ hic
Eleazarum deprehendit mittitur Romā cū multis aliis/insurgit nouum genus latrocinārium./sicca
riorū/insurgunt quædā sectæ hoīum q cōsiliis & hypocrisi homines decipiant. cap.10.car.206.

Aegyptus quidam ꝑseudo propheta congregat.30.milia hominum hierosolimam uult ascēdere/
Foelix cum quibūsdam armatis eos depellit & fugat/insurgunt quædam magi qui tentant reuocare
populū a seruitute Romanorum/insurgunt tumultus in Cæsaria inter populū scilicet iudæū &
Græcum/Foelix nequiens pacare ex utrisq nobiles ad Neronē mittit/Succedit Festus foelici qui plu-
rimos latronum interfecit. cap.11.car.207.

Albinus fit successor Festo qui fuit latronibus/ & postea Cæstius Florus qui ita se gessit ut multi
coacti sint relinquere patriam ob publica latrocinia/ & rapinas suas. cap.12.car.207.

Fit quæstio in Cæsarea inter iudæos & Cæsarienses de Synagoga iudæorum quia impediēbatur
ad illuc accessum/iocundas q erat præfectus equitū pergebat sedare tumultum/recedūt iudæi i Na-
bata cum libris legis primates iudæorum ad florū accedūt conquerentes/quos iubet uinciri propter
ablationem librorum legis/ex hoc oriūtur iurgia maxia apud hierosolymas accusat Florus & eius ti-
more populus effugit/Florus indignatus sedēs ꝑ tribunali militibus præcepit ut forū uenaliū diripe-
rent/unde multi interfecti & spoliati & domus omnium dirute sunt. cap.13.car.207.

Rex Agrippa alexandriam ꝑficiscens/innenit germanam suam Beronicem/uidens iniquitateꝝ
militum misit ad florū ut a cede desineret/qui noluit immo peiora operatur uenit Hierosolymam
& nota deo exoluit/regina uero Florum precatur. cap.14.car.208.

Multitudo clamat contra Florū/primates sedant multitudinem Florus uidens multitudinem se
datam nouam querit insurgere discordiam/multi occiduntur per Romanos sed desperatione dy-

DE BELLO IYDAICO TABULA

Atque populus fruit in Romanos/quos expulit ex urbe/uidens Florus nihil posse agere ab urbe digre-
ditur Caesariam uenit. cap.15.car.208.

Florus non cessans Iudaeos apud Caesium accusat de defectione dirigit tribunus Neapolitanus
ad haec inuestiganda suscipitur a Iudaeis benignissime/& conqueuntur de Floro cognita inhumanita-
te Flori/uulgus uult legatos fieri ad Neronem de crudelitate Flori. cap.16.car.208.

Aduocat cōtionē iudaeorū & cōstituit in suggestu Beronicē germanā rex Agrippa q oēs hortat
iudaeos ad quietē & paciētā dicēs hāc nō placere Caesari/neq; eos posse rōanis obsistere/ q toti orbi
iā dominātur tādē aquietcit populus/uolensq; p̄suadere ut Floro obediant/quousq; successor ueniat/
accensa multitudo ex urbe pepulerunt ipse in regnum discessit. cap.17.car.209.

Quidam eo tpe insurgūt & rōanos oēs interficiūt Eleazarus dux militū phibet rōanos hostias imo-
lare/nobiles qdā hortat ne id fiat/ad Florū destināt legati & ad agrippā ut cū exercitu ascēderēt i ci-
uitatē diuidit ciuitas i duas ptes/qdā nobiliū & pōtificū cōfugerūt qdā in cloacis latuerūt. c.18.c.210.

Quintadecima die mensis augusti fit impetus in Antoniam & omnes obsessos in eo praesidio capi-
unt/post regem accedunt exurunt turres/p̄cantur Manaimum ut liceat aufugere quibus conceditur
relictis solum Romanis intus/qui confugiunt in turres regias/illi uero qui cum Manaimo erant/ir-
ruentes illa loca diripiente stratopedum incenderunt. cap.19.car.211.

Capitur Ananias pontifex & cum fratre Ezechia occiditur & insurgūt quidam cōtra Manaimū/
nolentes eum regem/interficuntur sophista a populo/interficuntur Manaimus/per Romanos etiā mul-
ti ex iudaeis occiduntur/ita ut Caesaria uacuata iudaeis remaneat. cap.20.car.211.

Iudaei diuisi uicos & loca alia inflāmauerunt/immensa caedes fit ex iudaeis & aliis/Ciuitates etiam
omnes plenae cadaveribus scythopolitae cum iudaeis dimicant/elam tñ nocte dormientes terria / eos
inuadunt.13.milia interficiuntur ex iudaeis & eorū substantiam diripiunt. cap.21.car.211.

Circūfusus Scythopolitis a iudaeis Simon quidā qui multos ex iudaeis quottidie truncauerat edu-
cens gladium nullū hostium interfecit & patrem & matrē & filios & uxorem interfecit praē indigna-
tione/ne hostiū q; gloriaret/& seipsum/caedes maxia fit in Scythopoli urbes & populi conuicini iud-
aeos oēs interficiūt/multae ciuitates aliae pepererūt eis miseratione motae. cap.22.car.212.

In regno agrippae insurgit p̄ncipes aduersus iudaeos/Varus multos cines q ad Agrippā & Caesium
nenerant poscendi p̄sidii gratia in itinere occidit/hūc Varus agrippa punire nō audet/summouit eū e
regione qua procurabat. cap.23.car.212.

Iudaei persuadent romanis ut deserant castellū/utunt honoribus iudaei in Alexandria quos Alexā-
der cōcesserat conflictus continuus cū iudaeis & Graecis fit. cap.24.car.212.

Alexadrini conueniunt ut largitionē ad herodē mittant/p̄miscentur iudaei cū graecis in amphitea-
tro fit discordia maxima inter eos/Tyberius alexander cohercuit eos hortationibus qui irruentes
Tyberium contumeliis appetebant ille quasi omnes fecit interficere/ domos diripere Zabulon ciui-
tas a Caesio occupat/ diripit domos & loca incendit. cap.25.car.212.

Caestius p̄mittit exercitū in ioppē quae capit/ intendit eā & viros oēs interfecit. cap.26.car.213.

Caestius mittit Gallū in Galilaeā suscipiunt eū ciuitates q uero nō obtem perabāt insequit & trues-
dabat/p̄grediēs multa loca inuadit/ iudaei ad diē festū Hierosolymā petierūt/q auditis militibus ne-
ciētibus/dimissis solēnitatibus in Romanos irruerūt/quorū multos occiderunt. cap.27.car.213.

Quærit agrippa uerbis iudaeos auertere ut desisterēt mittit Borcū & Phœbū ad iudeos/p̄misit
Phœbus/Caestius iducit exercitū in oppidū iudaeorū incēditq; p̄tē ciuitatis. cap.28.car.213.

Quidā uocabāt Caestiū patefacturi portas/qui cogniti p̄iecti sunt ex muris/Caestius tērat muros
ascēdere & inuadere tēplū/repugnat a iudaeis/recedit Caestius & iudaei insequunt/dimittit q̄ erat ipse
dimēto ad fugā/& nisi nox aduenisset totus exercitus periisset nocte aufugit insequuntur iudaei/ex ro-
manis mortui sunt qnq; milia & trecēti peditū/ex eq̄tibus nonigenti & octuaginta. cap.29.car.213.

Post fugam Caestii multi nobilium ex ciuitate fugiunt mittit quosdam ad Neronem nunciaturos
eius miseriam/Qui Caesium fugauerant reuersi sunt in Hierosolymam / ex Romanis qui supererāt
amicos sibi sociant/ Eleazarus persuadet populo ut sibi pareat constituuntur diuersi diuersis locis p̄-
fecti/iosephus unus ex praefectis subditos sibi quærit conciliare/ multos ex illis praponit & praeficit
regionibus galilae sibi subdite/munit loca omnia propter Romanos quos timet insurgit quidā in-
sidiator cum multis qui galilaeam depopulantur congregat pecunias/cogitabatque diuersa in perni-
ciem iosephi. cap.30.car.214.

Quidam qui aggressi sunt procuratorem Beronicis & multa abstulerunt/quia iosephus iussit ut re-
gibus restituerentur illa/ contra eam tumultus maximos parāt/accusantes eū esse proditorē ieru-
salem in eius domum quærit placare illos uerbis/p̄ualet aduersus eos/ iohannes quidā fraudē molitur
contra iosephum insidias/cognita fraude ut de iniuria uendicaret accedit cum militibus ad iohannem
hic autem

DE BELLO IYDAICO TABVLA

hic aut emissis armatis iussit eū interfici/ansugit in lacū/resumptis viribus iohannes cogit ansugere tē
tat aliud genus insidiarum aduersus iosepum. cap.31.car.215.

Deseritur iosepus a suis/quos ipse punit euocans oēs primates & astutia quadam utēs scaphis du-
cens secum in Tarichæas cuidam clamanti Clito nomine iubet manus abscidi ipseq; subimet dexte-
ram truncavit timore perterritus. cap.32.car.215.

Incipit Liber tertius.

¶ Sentiens Nero res gestas nō pspere idignat/mittit Vespasianum in syriam ad regēdos exerci-
tus & ulciscendos iudeos rebellantes tādē ex iudeis.x.milia pīmū/nō cessant iudei uerū ascalonē
petūt/sed antonius positus insidiis qua erant trāsituri sup octo milia interficit ceteri ansugit/Niger
unus ex ducibus iudeorū in turrim se recipit quē antonius succēdit ille uero saltu demissus euadit/ni-
dentes iudei illū gaudēt q; dei puidētia dux eorū i posterū sit seruatus. cap.1.car.216.

Vespasianus Antiochiā cū exercitu uēit/agrippā offēdit fert opē Sephoris cōtra iudeos.c.2.c.216.

Dux sunt Galilææ optimæ abundantes/hoies pugnaces sunt/continent hæ provincie diuersas ci-
uitates quæ irrigant diuersis fluminibus quib; sinibus terminantur. cap.3.car.216.

Exercitus quem dederat sephoritis Vespasianus/diuiditur in duo/assidue ciuitates & loca illa incur-
sant depredando iosepus in Sephorim impetum facit sed nihil efficit totā Galilæam igne & sangui-
ne repluit. cap.4.car.217.

Titus filius Vespasiani patrē suū reperit ptolemaide qui multas legiones cōparauerat multosq; cu-
iūcūq; generis ad militiā uiros congregauerat. cap.5.car.217.

Laudatur Romanorū prudentia instruentiū seruos in militie disciplina/quāq; sunt edocti instrue-
ntis castris & quē ordinem seruant in bellicis rebus describitur. cap.6.car.217.

Vespasianus cū filio suo ordinat exercitū in ptolemaide Placidus interimit maximā multitudinē
in Galilæa peruenit iotapata qui receptus cum suis/a iudeis illico sunt interfecti. ex iudeis uero tres
eciderunt Placidus ansugit. cap.7.car.218.

Vespasianus cum armatis suis in Galilæam peruenit/timent oēs iosepus conspiciens nō posse re-
pugnare in Tyberiadē confugit. cap.8.car.218.

Vespasianus ciuitatē Gadarēsiū capit iosepus mittit hierosolymā litteras/si capiāt fedus uel bellū
eū Romanis/ si bellū mittāt cōdignū exercitū ut possint repugnare Romanis. cap.9.car.218.

Vespasianus aggrediēs recidere iotapata mōtē ubi iudei plurimi confugerant/ciuitatē circumuala-
re iubet per milites ipse pficiētur ponit castra aggeres facit ad oppugnandū ciuitatē iosepus curat
ut muri ciuitatis altius p.xo.cubitos eleuent quod Romanos multū ptefruit. cap.10.car.218.

Vespasianus certans pluribus diebus uidens nō posse capere ciuitatē statuit obsidere eam ut coge-
rent inopia rerū reddere uidēs nolle eos reddere/iterū ad certādū se cōuertit iosepus cogitat de fuga
cū suis/populus hortat ne recedat/ipse dicit melius/quia parabit aliū exercitū quo renocabit Vespā-
sianum ab eis/statuit remanere/se parat ad plūū/aggredit multis incursionibus Romanos egrediēs
Vespasianus nollēs cū desperatis cōgredi iubet ut armati declinēt impetum. cap.11.car.219.

Admonet Vespasianus arietē muris/muri cōcutiuntur machinis cogitat iosepus quō ictus arietis
refellat/Romani cōtra aliud genus machinant/iosepus cum sociis igne concremarunt Romanorū
propugnacula & aggeres ita ut spatio unius horæ oia sint concremata. cap.12.car.220.

Quidam uir iudeus saxo subleuato & demisso caput arietis fregit/hic fixus est quinq; sagittarum
uulneribus decidit tandē/alii duo uiri Romanorū aciem prupuerūt/iosephus uero & cetera multitu-
do incendit machinas romanis logentibus. cap.13.car.220.

Vespasianus in planta pedis uulneratur totus exercitus turbatur superato dolore uulneris seuius
bellū in iudeos incitauit pugnatur fortiter utrinq; cedit murus tētib; machinarū ad matutinas ui-
gilias illi uero munire partem illam. cap.14.car.220.

Vespasianus parat exercitus & machinas ad innadēdū urbē recreato prius exercitu/iosepus cogni-
to cōsilio Vespasiani ordinat milites ad resistēdū pliatu crudelissimo certamine. cap.15.car.220.

Die.20.mensis iunii iudei quasi defessi qa nō haberent ppugnatores quos mitterēt/ cogitauerunt
oleo feruenti sup infuso Romanos oppugnare/ac sceno græco sup sparso ut inde Romani caderēt/ ul-
dens dux Vespasianus tot mala milites ppeti/eos a bello renocat & a poena. cap.16.car.220.

Vespasianus tres turres ferro circūdatas erigi fecit plenas iaculatoribus & fundibulatoribus for-
tissimis/ita ut ex his q intra muros erant deserere defensionē muri cogantur. cap.17.car.221.

Vespasianus mittit Traianū in Ephra ciuitatem congredit cum illis tandem superat ciuitatem om-
nesq; præter infantes occidit. cap.18.car.221.

Ad Samaritanas Cerealis mittitur a Vespasiano/quia eos pronos ad tumultū videbat / inopiaq̃ quidam moriebantur/quidam ad Romanos confugiebant/reliquos vero oēs nequiens persuasione placare occidit/erant autem undecim milia & sexcenti.

cap.19.car.222.

Ageres sup̃ altitudinē murorū iotapatensis efferuntur/quidam ad Vespasianū veniunt p̃fugus ex ciuitate/nunciāns paucitatē ciuiū & facilitatē capiēdi/Vespasianus exercitū parat nocte hora qua ille docuerat ciuitatē aggrediunt/& custodes occidunt/ciuitatē ingrediuntur/qdam vero ne oppeterēt p̃ Romanos se ipsos interfecerunt/tandem Vespasianus incendi fecit ciuitatē uniuersam.

cap.20.car.221.

Iosephus ne a Romanis inueniret in poteū se demisit lapidēq̃ supra iposuit ne uiderēt/nocte exhibat p̃seruans si posset euadere/indicat p̃ quādā mulierē mittit ad eū Vespasianus cū fide de uenia/ timebat uero iosephus in somnis simulachra ei apparēt deprecāt deum/in manus Romanorū se cōmittit/ habita prius oratione ad socios.

cap.21.car.222.

Iosephus dehortat suos a cāde/nequies renocare a p̃posito/oēs se ipsos interfecerūt/ducit ioseph⁹ ad Vespasianū iuber Vespasianus eū custodiri ut ad Neronē mitteret/ioseph⁹ alloq̃ Vespasianū scorsū cū filio Vespasianū eūq̃ dñz & regē orbis p̃dicat/vespasiāus eū liberat mūterib⁹q̃ uariis eū dōat.c.22.c.222.

Vespasianus in ptolemaida reueritē multi clamant de excidio iosephi ipse nihil respōdebat/legio/nes duas mittit hyematū Casareā/quasdam scythopolim.

cap.23.car.223.

Quidam ex iudeis qui fugerant collecti in iope/fabricatus piratis nauibus inuium faciebant pelagus illarum partium Vespasiano uero illuc applicante/tum per romanos tum per uentos qui illorum naues in scopulos cōpellebant/quattuor milia & ducenta cadauera inuenta sunt/Ciuitatē incendunt dimittitq̃ Vespasianus equites qui loca ruerentur.

cap.24.car.223.

Audita captiuitate iotapate ab hierosolymis/maximus eos inuasit dolor/audito q̃ iosephus eēt cū Romanis ira in eum concitabantur ita ut in Romanos sauius incitarent.

cap.25.car.223.

Vespasianus ad agrippam proficiscitur/audit Tyberiadā & Tarichæas rebellare/iratus mittit filiū suū illuc/approquinantes ciuitati quidā ex senioribus ad Vespasiani pedes suppliciter accedūt is uero eis indulgit.

cap.26.car.223.

Vespasianus præmittit Traianum in arcem an multitudo pacem cupiat/illi apertis portis eum liberatorem ac benemeritū proclamāt/post ad Tarichæas proficiscitur/castra ponit/superatis illis/ ad nauale bellum se contulerunt.

cap.27.car.223.

Congregata multitudine prope ciuitatē in planitie uidēs Vespasianus filiū suū mittit/ ipse uero patri nunciāuit dicens opus esse pluribus auxiliis/suos deinde hortatur/ eorū genus & aīum reminiscens ut strenue sint dimicaturi/Vespasianus mittit auxilia/gentem aggrediuntur/omnes fugāt/oppidum occupant/cunctos occidunt præter indigenas.

cap.28.ca.224.

Leratur uespasianus audita uictoria filiū/post aduersus eos qui ad lacum descenderant rates fabricari iussit.

cap.29.car.224.

Declaratur natura lacus/& uertitas & rerum uicinorum locorum.

cap.30.car.224.

Fabricatis ratibus insequitur illos per lacum Vespasianus/nemine remanente occisi sunt/ paucis post diebus intolerabilis fetor ex cadaueribus in terrā a mari compulsis infurrexit/ut non solum uicinis sed Romanis miserabilis fuerit/totūq̃ aerem corripit.

cap.31.car.225.

Residet Vespasianus pro tribunali apud Tarichæas quidq̃ de sup̃stitibus fiendum sit deliberat/tandem quosdam occidit/quosdam donat/quosdam uendit.

cap.32.car.225.

¶ Incipit Liber quartus.

¶ Excisus iotapatensis reliqui iudei se dederunt Romanis p̃ter quædam castella & ciuitates/ quarū noia ponuntur & earū conditio lacū quendam Gamala occupant intrantes Romani/ domos hostiū tecta oīa circūdant/ex quo multi Romani mortui recedereq̃ coacti sunt.

cap.1.car.225.

Vespasianus cū paucis relinquit/his uero oppugnantibus resistit uidentes eius aīum/ quasi diuiniū reputantes impetum remittunt ipse uero exiit castrum.

cap.2.car.225.

Vespasianus ad Romanos ueniens uisus aduersis casibus Romanos consolatur/hortaturq̃ ad ulciscendos hostes Gamalenses quantum prosunt resistunt.

cap.3.car.226.

Vespasianus quosdā qui itabyriū montē occupauerant innadit ad eos mittit/placidū q̃ eos hortetur ad pacē/sed illis renitentibus/placidus congreditur/singens fugā/aduersus illos reuertitur multos occidit/multi confugiunt hierosolymam/reliqui montē Placido tradunt.

cap.4.car.226.

In Gamala tres milites nocte turrim effodiunt/decidit turris magno sonitu/oēs p̃turbati fugiebāt quos Romani trucidabant/Titus urbem innadit occidit multos/multi in arcē confugiunt/ita ut cruor effusus totum oppidum diluat.

cap.5.car.226.

Vespasianus ducit totum exercitum ad uerticem montis quo confugerant qui supererant/ eos capit/ sed

DE BELLO IYDAICO TABVLA

capit sed quinq; milia ex his de vertice se precipitarūt/per romanos quattuor milia perempta/solū duae mulieres saluae factae sunt.

cap.6.car.226

Mittitur Titus ad Giscala oppidum galilae quod restabat indomitū/Vespasianus ad recreandos alios Caesaream regreditur/quia restabat modo hierosolyma occupanda/Titus Giscalenos hortatur ut sedebant sine armis/appropinquant portis/illi apertis ianuis clamant ipsum liberatorem / munit oppidum sicq; tota galilaea liberata est.

cap.7.car.226.

Ex adventu iōanis in Hierosolymā totus populus effusus percunctatur quid agant Romani signi ficato excidio Giscalion/timor eos innadit imēsus/hortat iōanes hierosolymas ad bellū / senes time bāt excidiū urbis ex hac. et oriunt multae praedationes & latrocinia in urbe cōtra multos fingebant maria in forū pernitiē/phana concalcātur. sitq; maxima cōtrouersia aduersus istos fit bellū inter hos inuales & populū/horū causa erat iōanes q simulabat amorē/restamē & cōsilia populi alius nocte apperebat hic iurat fidem amicitiaē fit legatus populi ad Zelotas.

cap.8.ca.227.

Mittuntur nuncii ad idumaeos p. auxiliis perēdis/co q ananus uellet Romanos introducere / iesus increpat idumaeos & eos qui eos aduocarūt tanquā latrones q ciuitatē quotidie dissipāt / hortatq; eos ut nil acturi sint/uel iudicēt quātū sint factiosi hoies uel recedant.

cap.9.car.229.

Simon unus ex idumaeis indignatus responder iratus cōtra iesum & pōtīfices/accusans eos prodit tores cōtra illos q eos uocauerint/dicitq; aduersus illos ieros.

cap.10.car.229.

Idumaei nocte dolo zelotarum apertis portis custodibus dormiētibus intrant interficiuntur custo des/insurgit populus idumaei eadē nocte octo milia quingentos interfecerunt/interficiuntur pontifi es/queritur iesus cum Anano qui interficiuntur omnibus insepultis.

cap.11.car.229.

Incipit Liber quintus.

¶ Querunt idumaei per ciuitatem quot inueniunt totidem interficiunt Zachariam accusant / in dices uero ferunt pro eo sententiam/indignantur idumaei contra iudaeos/interficunt Zacharias / ex pelluntur iudices/idumaei recedant/crescit Zelotarum insolentia cunctosq; uel falsis criminationibus uel dolis alijs occidunt.

cap.1.car.230.

Romani omnes praesertim ducens Vespasianum incitant ad expugnandam ciuitatem/ipse noluit dicens esse melius q sic ipsi inter se discordes paulatim consumuntur.

cap.2.car.231.

Acquiescunt omnes dictis Vespasiani/multiq; ad Romanos confugiunt & solum his licebat q sol uebant/uolentes fugere ad Romanos.

cap.3.car.231.

Ioannes querit alius praesse ducens sibi dedecus esse sibi parem/multiq; eum metu multi gratia cō sequebantur.

cap.4.car.231.

Inuadunt sicarii oppidum quoddam munitissimum apud Hierosolymam die azymorum quādo iudaei celebrant festa pro redemptione eorum ab aegyptiis/interficiunt quot inueniunt / uicos & oēs partes conuicinas depopulantur.

cap.5.car.231.

Nunciatur haec Vespasiano a transfugis quibusdam clam.n. quidam ad Romanos confugiebant qui hortabantur Vespasianum ut ferret opem ciuitati/accedit prope hierosolymā/ingreditur Gadara clam legati ad eum mittunt/occiditur Dolefus ab alijs inimicis.

cap.6.car.231.

Iuber Vespasianus Placido ut insequatur eos qui ex Gadaris fugerant/aduersus quem illi cum qui busdā ubi se receperint prosiliunt qui capta oportunitate a Placido interimuntur eosq; ad iordanem insequitur/coacti autem congregi placidus omnes occidit/quidam in iordanem se prouiciunt conuici uosq; uicos innadit.

cap.7.car.232.

Nunciatur Vespasiano q Galatia motus quosdam fecerat/ipse magis incitatur ad bellū multa lo ca capit/restaurant quae destruxerat bello.munit loca omnia militibus/narratur q nobilis sit regio hic riontia.

cap.8.car.232.

Describitur natura Asphaltidis lacus/quem Vespasianus uoluit uidere.

cap.9.car.232.

Vespasianus collocat p̄sidia apud Hiericūta/mittit quosdam hii ciuitatē capiunt/mille iuuenes in terficunt/omnia dabantur flāmis.

cap.10.car.233.

Nunciatur Vespasiano paranti proficisci hierosolymam q mortuus sit Nero/quomodo etiam gal ba sit creatus imperator & quidam alii post eum & de eorū discordia.

cap.11.car.233.

Vespasianus expectat qd galba ad eū de rebus bellieis agēdis scribat/mittit filiū suū Titū nauigat rex agrippa ad Galbā/nūciat in Achaia q galba sit interfectus & otho sit creatus/agrippa statui ro mā p̄gere/Titus ad patrē nauigat Vespasianus cū Tito suspensi bellū negligunt.

cap.12.car.233.

In Hierosolyma exoritur nouum bellum per Simonem Giorz filium Simon cum zelotis con greditur/multos occidit cum idumaeis etiam pugnat / iacobus quidam perdere idumaeos cogitat/ idumaeam capit Simon totam regionem depopulatur / capitur uxor Simonis a zelotis/perterriti ti/

b iii

more remittunt ei mulierem suam.

cap. 13. car. 233.

Præter bellū i iudæa i italia ciuile bellū fiebat/pempro Galba/Otho ipator creat cū Vitellio pugnat/audita uictoria semetipsum Otho occidit/q biduū & tres mēses ipsum tenuit.

cap. 14. car. 234.

Vespasianus partes duas idemque capit alteram etiam ciuitatem capit oēs interim / Simō quoque idemque reliquias prosequitur/ iohannes intrus multas prædationes permittebat galilæis/ uelcebantur libidine/ certant adinuicem zelore cum iohanne/ & Simon cum illis.

cap. 15. car. 234.

Deliberant Simonem introducere & iohannē expellere/ Simon loca omnia ciuitatis inuadebat/ cōgreditur cum illis qui eum receperunt.

cap. 16. car. 234.

Bella fiunt in italia p Vitelliū & suos milites/ audiens hæc Vespasianus q Vitellius princeps sit factus indignatur/ milites uespasianū hortant ut Romā accedat/ eo q ipsam populus imperatōre comitetur/ tenuit ipse/ ipsi cogūt uelle iperū/ cogitat quō rem efficere possit.

cap. 17. car. 234.

Describitur qualitas portus alexadrini mittit Vespasianus ad Tyberium Alexandrum ut esset sibi adiumento fama est q Vespasianus sit impator/ quasi oēs ad eū accessūt cōgratulātes & subficientes se eius impio recordatus Vespasianus quod iosephus p̄dixerat/ liberari iubet eū e uinculis.

cap. 18. ca. 235.

Vespasianus mittit Mutianum in italiam/ geritur bellum cū Cecilio ab Antonio/ Cecilius uidens exercitum Antonii cogitat de prodicione/ ad ipsam mittit Mīstres uolunt occidere Ceciliū/ certatur superatur exercitus Vitellii/ Antonius in urbem uenit cum Sabino Capitolium nocte occupat/ Vitellius cum suis militibus eos inuadit/ superat/ Sabinus occiditur/ Domitianus cum multis nobilibus euadit uitellius ingulatur a populo.

cap. 19. car. 235.

Mutianus urbem ingreditur cum exercitu Antonium cū aliis subleuat/ occidit multos qui consenserant cum uitellio/ Domitianus filius uespasiani/ rector efficitur/ populus uespasianum clamat imperatōre ad uespasianum qui alexandriam iam applicauerat ueniunt legati/ intendit animum uespasianus in reliquias iudæe/ Titum mittit ad Hierosolymam.

cap. 20. car. 235.

¶ Incipit Liber sextus.

¶ Tito existente adhuc apud alexandriā hierosolymis oritur trifaria seditio zelotarū Simōis & iohānis/ inter eos cōgrediuntur/ ita ut tēplū uniuersum inundaretur sanguine.

cap. 1. car. 236.

Describitur/ discordia quæ inter eos fuit & scelera/ quæ inter eos cōmittebantur/ post qualiter omnes quasi Romanos expectabāt/ post quō Titus misit diuersas legiōes in Hierosolymā.

cap. 2. car. 236.

Describitur ordo Tiri & militum & omnium aliorum in tundo hierosolymā peruenit Gophnā oppidum quod uespasianus corperat/ ciuitatem tētat adire/ tandem coactus est si uoluit euadere irruere in hostes ad suos saluum se recepit.

cap. 3. car. 236.

Titus ciuitati nocte appropinquat/ castra ponit in monte oliuarū dicto/ exeunt iudæi in legionem decimam irruunt fugantq Romanos/ nunciatur Tito/ fert auxilium/ dimicatur utrinq/ Titus tandē legionem liberat.

cap. 4. car. 237.

Remissio a'iquārisp bello orit discordia inter eos/ in duas partes seditio remanet/ Titus ad ciuitatē electos milites mittit/ explanare fecit omnia ita ut repletū sit quicquid cauū erat.

cap. 5. car. 237.

Iudæi Romanos querunt decipere instituunt quosdā cui pacē simulant/ Romanosq uelle introducere titus noluit quia suspecta erat ei talis inuitatio.

cap. 6. car. 237.

Quidā ex Romanis ad urbē usq accedentes eo q crediderunt illis/ interficiuntur/ multi feriunt/ unde irascitur multū titus propter inobedientiam eorum eosq arguit.

cap. 7. car. 237.

Intercedunt cōmitiones pro illis apud titū/ admonēs eos indulget illis/ cogitat ulcisci iudæos/ castra ponit ppe ciuitatē/ ordinat legiōes circa ciuitatē describitur situs ciuitatis & tēpli p Salomoney ædificati/ & quō distigebat secundū loca sacerdotū & uiroꝝ & mulierū.

cap. 8. car. 238.

Describitur adhuc magnificentia ciuitatis & templi/ eoz quæ continebantur in eo/ quæ a diuersis fuerunt constituta.

cap. 9. car. 239.

Quō Simon & iohannes dissidebant/ & eos diuisa ciuitas sequebat/ & quō unusquisq partem ciuitatis seorsum tenebat titus querit qua parte ciuitatem sit ingressurus/ cōstruit aggerem tripartitum exercitum circa ciuitatem cogitant iudæi concordari aduersus titum & Romanos cōeūq in unum corpus exeunt iudæi aduersus Romanos fugantur in ciuitatem quidā unus iudæorum capitur/ sagitta demissa occiditur inde iudæis luctus maximus oritur.

cap. 10. car. 240.

Concutitur timore exercitus Romanoz eo q turris quædam lapsa sit nocte/ & propter maximū sonitum timuerunt Romani/ credentes hostes castra inualisse/ percutiunt muros illis machinis murumq uicinorum frangunt.

cap. 11. car. 240.

Ingrediuntur Romani ea porta qua murus fractus erat/ dimicatur postea unde iudæi audacia resistebant/ Romani utro belli peritua uincebant.

cap. 12. car. 241.

iudæi

DE BELLO IYDAICO TABVLA

In dei spectant salutem/Romani victoriam/unde ex iudeis quis fuisset promptior ad periculum
is primus erat ex Romanis vero/qui forte se p̄ferebat/quis Titus semp aderat. cap.13.car.241.

Quidam Longinus in medios hostes irruit/duobusque interfectis ex mediis hostibus ad suos re-
vertitur. cap.14.car.241

Castor quidam ex iudeis simulat velle inire foedus cum Tito ut aliquantulum cōquiescat/ut Simō
interim consulat de rebus occurrentibus/fingitq quosdā socios velle pacem/quosdam non/accensus
his Titus vehementius urebat arietibus/ruptoq muro cum militibus ingredit. cap.15.car.241.

Ingresso Tiro/iudei circūcludunt Romanos multosq ex eis occidit & nisi Titus tulisset opera/
nix euassissent. ad ultimū mox sunt expulsi Titus iteq aggredit/ad illum murū irruit/totamq partes
illam dirimit praesidia ponit monit turres & loca/alia parte cinitatē aggredit/ eosq hortatur ut vel-
lent saluari & Iosepus oratione patria/idem eos hortabatur. cap.16.car.241.

Iosepus circū cinitatem ea parte qua possit audiri facilius iudeosq orat ne uelint Romanis resu-
stere. persuadetq pluribus verbis/illi vero conuiciis eū afficiunt. cap.17.car.242.

Iosepus clamat aduersus iudeos adducens diuersa exempla maiorum/ut uelint reddere deniq
eis aduersu m esse. propterea amplius ne uelint resistere. cap.18.car.242.

Clamante iosepo cum lachrymis ut uellent sedare non flexerunt animos seditiosi/sed diu persistunt
ita ut egerentur fame perire/Tantam famem perpepsi sunt ut matres ex filiorum ore cibum rape-
rent/seditiosi illi domos ui irruerant ut cibum caperent summa miseria & summa crudelitas descri-
bitur Simonis & iohannis. cap.19.car.243.

Multi propter famem cinitatem exentes capiebantur ex his multi incisis manibus ad Simonem
& iohannem m̄tebantur. Tito acclamante ne tantam uellent pati miseriam/ipsi cōitiis Tito & pa-
tri eius maledicebant. cap.20.car.243

Antiochus Epiphanes cum macedonibus/amirat Romanos q muros non adeant/ipse cum suis
muros adiit multi ex his fugiūt & multi interficiuntur/post a Tiro aggeres fiunt/admotis ad m uros
Simō fossa intus facta submisso igne aggeres diruit/& incēdunt/Simonq cū multis aliis proficiscit
in machinas illas/easq incendunt/cū Romanis cōgrediunt/ita ut nō diiudicare possit amicus ab i-
mico/quidāq ex Romanis corruptis machinis disperabat cinitatē captū iri. cap.21.car.243.

Consulte duces Titus quid faciendū/an aggredi muros debeant an aggeres struendi/aut permittē
dom q ipsi fame coacti cinitatē sunt tradituri/an circumdanda sit ciuitas ne exitum habeat sicq dicit
titus opus non paruum sed inextricabile Romanos esse facturos. cap.21.car.244.

Exortatus titus his uerbis duces iubet exercitus in opera distribui/muramq circa cinitatem cum
castris.ii. per suos cōstrui fecit mira celeritatis/nocteq quilibet suo ordine ac uigilia explorabat/ni-
gilq somnos inter se sortiebantur. cap.23.car.244.

Ablata facultate exendi fame omnes moriebantur/nunus alium mori intuebatur/nō erat facultas
sepeliendi/latrones uero ex mortuis uestes r̄su expoliabant/multi ex muris in fossas proiciebantur/
quae uidens titus ingemuit. cap.24.car.244.

Romani uidentes seditiosos fame cruciari latantur/copiam maximam frumenti iudeis ostenden-
do ad maiorem dolorē. titus etiā aggeres inchoabat ut uideret si uellent tradere cinitatem miseratus
eorum calamitatem/seditiosi uero non placabantur. cap.25.car.245.

Simon marthiā per quem cinitatem obtinuerat peremit cum tribus filiis suis/corpora sepeliri p-
hibuit/alias etiam nobiles occidi fecit. cap.26.car.245.

Quidā ex iudeis qui custodiebat turrim a Simone sibi traditā/uidens tantā crudelitātē humano
cōsilio cū quibusdā ex turri Romanis signum dedit se traditurū turrim/illi nō credēs/ cognito hoc
a Simone illū ex turri in fossas proiecit/uidens haec titus/& iosepus saxo capite p̄cuti latant iudei
credentes eum mortuū esse/respuit iosepus uulnere/quo cognito seditiosos stupor innadit/ multi ad
Romanos pfugiunt/multi ex pfugis ab Assyriis uentibus apertis occidunt/ eo q aurum ex uentre
eorum per firmū uentris exire cognouissent/titus uero hac iniusticia cognita omnes interfecisset nisi
esses maxima multitudo noxiorum/increpat milites titus sed occulte multi occidebant ob insaniam
propter hoc pauci ad Romanos amplius fugiebant. cap.27.car.245.

Iohannes ad sacrilegium se conuertit/Mannetus ad titum fugit/narat maximum numerū mortuō
rū fame/ex eo q castra posuit/coactosq stercore uri pro cibo. cap.28.car.245.

¶ Incipit Liber septimus.

¶ Aggeres struunt a Romāis quērūt iudei incēdere/cū autē nequissent/admonēt Romāi agge-
res certat utringq/murus labit ea p̄t qua iohānes suffodierat p incēdēdis aggeribus moxq aliū mu-
rū struit quē nemo audebat alcēdere eo q prius tētaisset certissimū exitū tētaisset. cap.1.car.246.
Hortatur

DE BELLO IVDAICO TABVLA

Mortatur Titus cōmilites suos ad ascēdendum murum/facta exhortatione Sabius quidam Syrus se obtulit ascensurū/susceperatq; asta cū.xi.murum ascendit/hostes in fugā uertit ipse uero sagittis obrutus cecidit. cap.2.car.246.

Quidam ex custodibus aggerum Antoniam accedūt primos custodes occidunt/facto signo p bucinam ceteri fugierūt. Titus audito signo armat exercitū/pugnat ex utraq; parte ad septimā noctis horam/q; Romanis uisum est satis pro tunc Antoniam obtinere. cap.3.car.247.

Iulianus qdā uidēs Romāos supari armatus irruit i hostes & ad tēplū usq; fugauit cūq; nō haberet auxiliū multis interfectis diu resistēs obiit. Iudaei romanos in antoniā recluserunt. cap.4.car.247.

Titus mittit ad ioānē si uelit cōgredi & si uelit sacra intermissa celebrari p electos iudaeos/ cōsulit Ioseppum Titus/hebraico sermone scripsit mandata iosepus pro Caesare ad ioannē hortatur ut se dedat/ exempla inducēs sed magis irritantur in eum ac capere querunt/multi ex iudaeis ad romanos fugiunt quos a romanis occisos iudaei dixerunt ne plures ad eos confugerent/Romani uero eos populo ostendebāt propterea multi fugierunt. cap.5.car.247.

Increpat eos Titus q; templum polluerint/polliceturque non passurum Romanos templum esse polluturos. cap.6.car.248.

Iosepus referebat dicta principis iudaeis qui magis eleuabantur in superbiam/statuit iterum Titus bellum gerere cōtra iudaeos ipso remanente in Antonia exercitum misit in iudaeos/Creanturq; a nona noctis hora/usq; ad quintam diei Tito spectante ab antonia/multi ex iudaeis fortiter multi ex Romanis fortissime bellū gesserunt. cap.7.car.248.

Septimo die reliqua manus Romanorū submersis antoniae fundamentis uia fecerunt latam ad tēplū/admouent aggeres ad angulū tēpli qdā cōgregati pp famē/impetū fecerūt cōtra Romanos/ conquisito spatu eorū p Romanos dimicatu est undiq; fortiter in uallē quādā coacti sunt iudaei/capit qdā q ductus ad Tirū interficiē/curatq; Titus ut aggeres mature cōstruant. cap.8.car.248.

Porticus templi incendit/abrumpunt Romani ad uiginti fere cubitos ex muro/instruntq; ignem sanctis/hisdem diebus quidā ex iudaeis de Romanis inuitat si quis uelit certare diuq; nemine uolente/quidam ex Romanis perosus illius audaciā cū illo certat & occidit. Romanos iudaeus deridet ex Romanis quidam eum sagitta transfixit/elamor excitatur maximus. cap.9.car.248.

Iudaei implent lignis aridis summitatē tēpli/singunt fugā ex Romanis multi ascendentes templū submisso igne p iudaeos succensī sunt/Titus eos miseret/morientibus satis erat remedii q; Titus dolēbat iudaei uero quidā in porticu existentes obfessi oēs ceciderunt. cap.10.car.248.

Inuenis Romanus qdā q enaserat incēdiū/orat a iudaeis ut ad eos descēdat/ne militiā Romāā tā rūt dedecus faciat sublato ense seipsū interfecit/incēditq; porticus ea parte q ad oriētalē ptendit/Moriebant multi fame ita ut foenū calciamenta corrigias coacti sunt comedere iudaei. cap.11.car.249.

Maxima multitudo erat eorum qui fame per ciuitatem peribant/qui inter se erant amicissimi propter cibum/si quem inuenissent/ad manus ueniebāt/si quis moriebatur alii scrutabant si quid cibi in sinu habebat/patiebantur ea comedere quae ne sordidissimum aliquod animalū comedisset/multaq; huiusmodi describuntur. cap.12.car.249.

Mulier quaedā Maria noīe cū sublata fuissent sibi oīa p seditiosos filiū suū fame comedit/cogitur ostendere latronibus quod parauerat p cibo/cognito scelere tāto eos horror quidā inuasit uehementissimus/nunciatur Tito tāta calamitas/q; deū placare coepit dicens se noluisse oblinisci iniurias eorū sed illi noluerūt pollicef q; tantū scelus non pmitteret impunitum. cap.13.car.249.

Admonere iubet aggeres cū ariete muris nihil pficiētes cū scalis tentāt ascēdere/unde multa caedes facta est ex Romanis/iratus titus ignē portis subici fecit/crefcēte igne cōsulit pceres suos de templo/qdā suadet ruinā tēpli/qdā ut seruet/iubet restinguere ignē interim pugnat/uidēs titus cū militibus electis iudaeos pfugat/in templum cōcludit oēs succendereq; templum parat. cap.14.car.249.

Quidam ex militibus Romanorum ignem portat ad templum/succenditur templum hoc audito titus iubet extingui sed pro nimio clamore & quia multi simulabant audire eius praecepta & prohibitionem ipso inuito exurit templum. cap.15.car.250.

Templum incenditur mense & die mensis conformi incendio templi Babylonis/in ipsa incensio ne etiam multae caedes fiebat depraehensorum/nec erat discretio puerorum nec mulierum cuiusque aetatis-clamor ingentissimus fiebat/duo in ignē se proiecerūt incendunt Romani diuersas porticus & loca ubi iudaei res suas ac pecunias deposuerant quidam pseudo propheta persuaserat populo ut expectaret dei auxilium. cap.16.car.250.

Quaedam prodigia quae superuenerant iudaeis describuntur/quae in eorum fortunam & auxilium interpretabantur/quidam uero sapientes haec esse ruinae prodigia indicabant. cap.17.car.250.

In sacris

DE BELLO IVDAICO TABVLA

In sacris libris erat q̄ cum templū quadratū redigeretur q̄ ciuitas erat destruenda/hī uero incitabatur ad proclium dicentes propter dictū quoddam ambiguum inuentum scilicet q̄ eo tempore quidam esset ex eorum finibus orbis terre habiturus imperium/ex hoc dicto decepti sunt quasi propriū eorum indicantes dictū conuenire.

cap.18.car.251.

Romani Titum imperatorem declarant in templo/Iudæi prouocant Titum ad colloquium/ipse naturali humanitate eos recipit/alloquiturq̄ eos increpado/tandē in diligēdo eos si uelint i pace uiuere noluerūt/ipse cognita eorū nequitia eos militibus fieri prædā tradidit interim ignis p̄grediebatur/q̄ dā supplicat ut eis fidē Cæsar dat/suscipit ipse in custodiaq̄ eos reclusos tenet.

cap.19.car.251.

Seditiosi in domū regiā cōfugiūt/Romanos pellūt/multi occidunt ex popularibus/Titus uero militē quēdā q̄ uinū captus est ad ipsū rediēs ex acie pepulit/quod grauius fuit illi morte.ca.20.ca.252.

Romani conuersis latronibus in fugam/omnia igni tradidere/illi uero in superiorem ciuitatem recedebant/letantes q̄ nil esset relictū hostibus & alacri uultu mortem expectabant/illi undique per ciuitatem capiebantur/mortuiq̄ canibus proiciebantur/spes quibusdā erat in cloacis latere/& ignis latitantes cremabat.& qui descendebant necabantur.

cap.21.car.252.

Cæsar prospiciens ciuitatem superiorem nō posse capi sine aggeribus distribuit milites operibus ad occidentālē partē/legiones munit hisdē diebus idmæi mittunt ad Titum q̄ ad eū uolunt confu gere remittit legatos pollicens pacē/Simō hoc intellecto quosdā occidit/quosdā recludit/multitudo tamen maxima fugit.

cap.22.car.252.

Quidam sacerdotum promittens multa donaria Tito accepta fide pro fuga recessit/mulraq̄ uaria pulcherrima donaria dedit.

cap.23.car.252.

Perfectis aggeribus machinas Romani admouent/multi desperantes in cloacas demittunt/quidā in arcam confugiunt/quidam Romanos applicantes arietes ad muros ulciscunt/Tyrāni priuati spe sponte descenderūt de turribus/iudæi ad Siloam confugiūt/a custodibus recluduntur/Romani in muris signa ponunt/ingredit Titus admiratur q̄ tantas munitiones tyranni deseruissent/admirata altitudine & compagine lapidum præficit Frontonē custodiē illorum/multos in ægyptū mittit/multos uendit/multos etiam bestiis deuorandos tradidit.

cap.24.car.252.

Captiuorū numerus per omne tēpus obsidionis numeratus fuit decies centena milia/iouanes semper piternis uinculis seruatur/Simon uero seruat triumpho.

cap.25.car.253.

Capit Hierosolyma secundo anno principatus Vespasiani die octauo mēsis septēbris/prius quinquies capta fuerat/Conditor primus eius fuit Chananeorū Rex/qui iustus fuit appellatus/Cæsar iussit ut turres & pars quædam ciuitatis pro custodibus remanerent/reliquum explanaretur/laudat Cæsar exercitum suū eiꝯ gratias agit de eorum uirtute & fortitudine.& pro gestis rebus dona largiē & corona & præmia multa singulis.

cap.26.car.253.

Cæsar donatis omnibus secundum eorum merita/ad sacrificia se conuertit/deinde ad Cæsaream maritimam descendit reponitq̄ in ea multitudinem manubiarū captiuosq̄ seruat/quia Hyemis tempus prohibebat in italiam nauigare.

cap.27.car.253.

Eo tpe quo Titus Cæsar Hierosolymis cōmoratur obsidionis causa Rhodū trāsmeat Titus ex Cæsarea maritima reuersus/aduenit in Cæsarea philippi celebrat ibi oīa spectaculorū genera.

ca.28.c.253.

Inuenit Cæsar Simonē Glorie filium & quomodo captus sit declaratur/seruatur p̄ triumpho quod Romæ erat facturū Cæsar.

cap.29.car.253.

Cæsar inuit multos iudæos apud antiōchiā inuidus antiōchus irruit multiq̄ cremat ex his.c.30.c.254.

Declaratur noua calamitas quæ accidit iudæis accusantur iudæi ab antiōcho q̄ cremassent quædratū forū cū multis aliis/cognoscunt nō fuisse in culpa p̄ legatū Vespasiani.

cap.31.car.254.

Accipit Cæsar litteras a patre quā desiderabilis ipse peruenit Romam & quo honore sit susceptus describitur.

cap.32.car.254.

Describitur defectio Germanorū facta tempore quo Vespasianus erat in alexandria/qui credebant se posse liberari a ditione Romanorum/his auditis a Domitiano exercitus tendebat/tunc Germani se sponte subdiderunt.

cap.33.car.254.

Scythæ conueniunt cū Germanis in defectione/transgressi flumē istrū multos ex Romanis inter quos Fronteiū Agrippā occiderunt/Vespasianus hoc audito Rubriū Gallū mittit q̄ multos occidit alii domū confugere/muniunt loca ne barbaris ap̄lius deū locus talia faciendū.

cap.34.car.255.

Titus reuersus ex beryto spectacula per ciuitates Syriæ celebrabat/antiōchenes expectant cum summo desiderio/petunt iudæos expelli qui non exaudiuntur/ad alias petitiones se conuenerunt/Titus ide Hierosolymam proficiscitur/miseraturq̄ calamitatem ciuitatis curatq̄ captiuos in italiā adportari cupiens eos triumpho præterducere.

cap.35.car.255.

Veniēti

DE BELLO IYDAICO TABVLA

Venienti Tito Romam pater cum tota ciuitate obuiam prodiit/ordinatur triumphus communis & pompa triumphi declaratur/& modus exeundi in triumphum/quo ordine quæcunq; sint distributa & ostensa parantur conuiuia ab omnibus per totam ciuitatem/dieſq; gratulationis celebratur/cũ spe finis malorum ciuiliũ/& foelicitatis principũ. cap.36.car.255.

Vespasianus peractis triumphis decernit ædificari templũ paci/donatq; templũ muneribus pigmẽtorum operibus oĩa quæ fuerat iudæorũ in eodẽ templo reposuit. cap.37.car.256.

Lutius bassus in iudæam legatus mittitur/statuit bellum inferre Macheruntiis/describitur Hero-
dii fortitudo/& situs inaccessibilis/ac Herode hoc castellum munitum est/nascitur in eius ualle her-
ba quædam mirabilis uirtutis/sunt balnea amenissima/castellum Lutius accepit/multos occidit/qui
castellum tradiderunt dimisit. cap.38.car.256.

Ad saltum qui appellatur iarden ducit exercitũ Lutius/militibus cingit/bellum cõmittitur nullus
ex iudæis enasit/ludas dux eorum cloacis latenter effugit. cap.39.car.256.

Scribit Cæsar ad Liberium procuratorẽ ut iudæam uendat iussitq; singulis annis q; iudæi omnes
binas dragmas in capitolium ferrẽt. cap.40.car.256.

Accusatur antiochus apud Cæsarem a Cessennio Pæto/q; deficeret a Romanis/mittit Vespasia-
nus ut quid uideatur Pæto efficiat/capitur antiochus post longam pugnam cũ filiis suis/ducitur Ro-
mam uinctus/audiens Cæsar ligatũ antiochũ iubet uincula auferri/filiũ cogitant conciliaturos patrẽ
Cæsari/ueniunt Romã/cum patre aduecto ex Lacedæmone ibi manserũt. cap.41.car.257.

Scythæ his tpiibus cogitant Medicã terrã innadere/colloquũtur cum hyrcanorum rege/adihibito
aditu fines omnes populantur/ad armeniam usq; peruenere. cap.42.car.257.

Mortuo Basso Flauius Siluius in administratione succedit/Castellũ quoddam adhuc rebelle super
esse uidens mouit militem aduersus illud/princeps castelli erat Eleazarus cuius mores describuntur
& sociorum eius. cap.43.car.257.

Flauius Siluius aduersus Eleazarum uenit/castellũ cingit licet difficillimus aduendi accessus fuerat
per duo loca poterant accedere homines/declaratur difficultas accessus/admouet machinas p unam
miam/fabricat arietem cum quo murũ percutit/ignem ad muros ponit/letiq; Romani custodiunt ne
quis eorum ex castello fugeret. cap.44.car.257.

Eleazarus uidens nõ posse euadere manus Romanorq; hortatur ut omnes combusti urbe seiplos
interficiant magis q; seruituti subiiciantur/quibusdam placuit/quidam uero mulieres lachrymabant
reiterat exhortationem Eleazarus præponens immortalitẽ animæ/pulchrius esse pulchre mori q;
turpiter uiuere. cap.45.car.258.

Orantem Eleazarum omnes interpellant decernũtq; sibi mortem dare/omnes mortui sunt unus
ultimus incensa regia/gladio se transfigens occubnit/clam cum quinq; pueris mulier latuit Romani
mane per scalas muros ascendũt/neminem uidentes admirant mulier illa ex cloacis exiẽs Romanis
rem gestam aperuit. cap.46.car.259.

Peraçto excidio Flauius siluius cum exercitu in Cæsareã proficiscitur/quidam ex iudæis in alexan-
driam cõfugerant/hĩ nonas res tentabãt ex quibus multi occisi sunt/morteq; potius pati maluerunt
etiam pueri/q; Cæsarem dominum appellare. cap.47.car.259.

Lupus rector alexandriæ hæc omnia Cæsari indicat ad quem Cæsar scribit ut templum iudæorũ
destruat. cap.48.car.260.

Onias unus ex pontificibus ex hierosolymis quodã fugatus alexandriam uenit/obtinuitq; ut tem-
plũ posset fabricare iuxta morem patrum/hoc autem fuit prædictũ per Elaiam q; in ægypto futura
esset constructio templi. cap.49.car.260.

Lupus rector ad templũ accedens ablatis denariis templũ claudit paulinus eius successor/nihil reli-
quit/sacerdotibus cõmitatus est fecitq; ut ne uestigiũ qdẽ diuini cultus uideret. cap.50.car.260.

Ionathas quidam ex iudæis persuasit multis ut eum sequerentur/nunciatur Catullo rectori libyæ
compræhensus ipse cum multis aliis tribus milibus qui pecunia diuites erant/non conscii tamen sce-
leris occiduntur/curatq; Catullus ut ionathas omnes iudæos criminetur/etiam illos qui Romæ habi-
tabant inter quos iosephus erat/Vespasianus noluit ut aliud efficeretur Catullus ob iniustitiam mor-
bo grauissimo laborauit/ita ut ipse non moreretur. cap.51.car.260.

F I N I S

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

IOSEPHI MATHATHIAE FILII HEBRAEI GENERE SACERDOTIS EX HIERO
SOLYMIS DE BELLO IYDAICO IN LIBROS SEPTEM PROLOGVS PER
RVFFINVM AQ VILEIENSEM TRADVCTOS.

In hoc prologo assignatur causa scribendi operis & quid singulis partibus contineatur.

Quoniam Bellum quod cum Romanis gessere iudei omnium maximū quae nostra aetas uidit quaeque auditu percepimus/ciuitates cū ciuitatibus gentesue commisisse cum gentibus/quidam non quod rebus inter fuerint / sed uana & incongrua narrantium sermones auribus colligētes oratorū more perscribunt q uero praesto fuerunt aut romanoū obsequio aut odio iudeorum contra fidem regū falsa confirmant / scriptis aut eorum partim accusatio / partim laudatio continetur / nusquā uero exacta fides reperitur historiae. Idcirco ego statui quae retro barbaris antea nisi patria lingua digesta. Graeca nūc his qui Romano regunt imperio exponere. Iosephus Mathathia filius Hebraeus genere sacerdos ex Hierosolymis q & in initio cum romanis bello cōfixi / posteaq gestis quae necessitas exigit iterfui. Nam cū hic ut dixi motus exortus

esset grauissimus Romanū populū domesticus morbus habebat. iudeorū autem qui aetate ualidi & ingenio turbulēti erant manu simul / ac pecunia uigentes adeo temporibus insolenter abusi sunt. ut p tumultus magnitudie hos possidēdarū spes illos amittēdarū priū oriētis metus inuaderet. Quoniam iudei qdem cunctos qui trans Euphratē essent / gentes nostrae gentiles etiā suos secū rebellatores esse crediderāt. Romanos autem & finitimi Galathae irritabāt. nec manus Celtica quiescebat / dissensio numq; erat plena omnia post Neronē. & multos quidem Reges tempus adhortabatur. Lucri autem cupidine pars militaris mutationē praesentium desiderabat. Itaq; indignum esse dixi erratē in tātis rebus dissimulare ueritatē & Parthos quidem ac Babylonios arabūq; remotissimos / & ultra Euphraten gentis nostrae incolae itemq; adiabenos mea diligentia uero cognoscere unde coepisset bellū quantūq; cladibus constitisset / quo ue modo deliisset. Graecos uero & romanos qui militiam secuti non essent figmentis siue adulationibus captos ista nescire / atq; historias audent eas inscribere qui praeter haec ut mihi quidem uidetur / quod nil sanum referunt etiam de proposito decidunt. Nā dum Romanos uolunt magnos ostendere iudeorum res extenuant & in humilitatem deiciunt. Non autē intelligo quoniam pacto magni esse uideantur qui parua superauerint. Et neq; longi temporis eos paret quo bellum tractum est neq; multitudinis Romanorum quam in ea militia labor exercuit neq; ducum magnitudinis quorum profecto gloria minuetur si cum multum pro Hierosolymis defudauerint rebus per eos gestis aliquid derogetur. Nec tamen ego contentione Romanas res extollentiū gentiles meos amplificare decreui / sed facta quidem uerorumq; sine ullo mendacio prosequar. Dicta uero de factis reponam / dolori atq; affectui meae in desolatis patriae cladibus indulgens. Nā quod domesticis dissensionibus est euersa / & in templū sacrosanctū inuitas Romanorum manus atq; ignem iudeorum tyranni traxere / testis est qui eam uastauit ipse Caesar Titus per omne bellum miseratus quidem populū q a seditionis custodiretur / saepe autem consulto differri passus ciuitatis excidium / protracto obsidionis spatio. dum belli poeniteret auctores. Quod si quis me aduersus tyrannos eorū que latrocinium accusatorie putet loqui / uel patriae miseris ingementem calumniari praeter legē historiae dolori ueniam tribuat. Ex omnibus enim quae Romano imperio parent / solam nostram ciuitatem contigit ad summū foecitatis gradum procedere eamq; ad ultimos casus deponi. Deniq; omnium post condita saecula res aduersas / si cum iudeorum calamitatibus conferantur superatū iri nō ambigo. Et horum auctor nullus externus est / unde nec fieri potest ut a quæstibus temperetur. Si quis autem durioris misericordiae sit iudex / res quidem tribuat historiae / lamenta uero scriptori / quamq; merito Graecorum disertos increpauerim / qui tantis rebus sua memoria gestis / quarum comparisone praeterita olim bella exigua monstrātur iudices resident alioq; faciūdiae detrahentes. Quorū & si doctrina supant / uoluntate uicunt. Ipsi uero assyriorū & Medorum gesta perscribūt ueluti / minus recte a scriptoribus antiquis fuerint exposita. cū in scribendo tantū eorū uiribus cædant / quantū sententiae. Erat enim unicuiq; studium quae uidisset scribere. quoniam interfuisset rebus gestis efficiter quod p nittebat impleret / mentiriq; apud scientes inhonestū esse uideret. Eni uero noua qdem neq; aē cognita memoriae tradere. suiq; temporis res commendare posteris / laude ac testimonio dignū est. industrius autem habetur non qui alienā dispensationē atque ordinem transfert / sed qui nos

PROLOGVS

aa dicendo etiam corpus propriam conficit historiae. Sed ego quidem sumptu ac labore maximo / q cum essem alienigena Graecis simul & Romanis gestarum rerum memoria repono. Ipsi aut indige nis ad questu quidem ora patent ac lites / linguaeque solutae sunt. Ad historiam uero in qua uerum di cendum est summae ope negotia colligenda sunt obmutescunt / concessa infirmioribus neque scienti bus licentia scribendi res a principibus gestas. Honoretur itaque apud nos historiae ueritas quae a grae cis negligitur ab origine quidem iudeos repetere / qui fuerint / quoque pacto ab aegyptiis discesserint / quasque regiones errando peragrauerint & quas uel quoties incoluerint & quemadmodum inde mi grauerint neque huius esse temporis & praeterea superuacuum existimari / quoniam multi ante me iu daeorum de maioribus huius gentis uerissima composuerunt & nonnulli graecorum quae illi scripserat patria uoce profecuri non multum a ueritate deuiarunt. Exinde aut historiae principium sumam quo scriptores eorum & nostri prophetae deserunt / & bellum quidem meis temporibus gestum latius quaque potuero diligentia referam. Quae uero aetate maiora sunt summae breuiter percurram. Quo modo antiochus cognomento epiphanes denictis penitus Hierosolymis cum per triennium sexque menses eam tenuisset ab asamonei filiis expulsus est. Deinde quod eorum posteri de regno dissiden tes ad res suas occupandas populum romanum Pompeiumque traxerunt / quodque Herodes antipa tri filius eorum potentiam deposuerit auxilio Sossii / quomodo Herode mortuo & Octauiano Cae sare plebis in eos orta seditio est. Augusto quidem imperante romanis. Quintilio autem uero in lo cis degente. Quodque bellum anno duodecimo post imperium Neronis erupit / quaque multa per Sossiu m accederint. quantaque ad primos impetus armis iudei persuaaserint quoque modo accolae praemur nierint / & quod Nero propter Cessii peccata summae rei metuens bello Vespasianum praeposuerit / & quod is cum maximo filiorum iudeam intrauerit quantumque Romanorum exercitum ducens / qua taque manus auxiliorum per omne caesa fuerit Galileam / & quod eius ciuitates quasdam uictoria coeper it alias deditione. Vnde etiam Romanorum in bello disciplinam curamque rerum & utriusque Galileae spacia / & naturam finisque iudeae. Necnon & peculiarem terrae aequalitatem / lacusque & fon tes captarumque ciuitatum mala / cum fide sicut uidi aut pertuli expediam. Nec etiam miseras meas caelauerim / cum scientibus eas relaturus sim. Deinde quod iam fessis rebus iudeorum Nero quidem mortem obierit. Vespasianus autem in Hierosolymam properans imperii causa retractus sit / quaque signa de hoc ei contigerunt. Romaeque mutationes / & quod inuitus a militibus imperator declaratus sit / & quod eo disponendae reipub. gratia in aegypto digressus / iudeorum status seditionibus agitur sit / quo que modo tyrannis succubuerint / eorumque inter se discordias mouerint. Et quod ex aegypto Titus reuer sus / bis iudeorum fines ingressus sit / quoque modo exercitum / & quo in loco congregauerit / uel qua liter / & quotiens ciuitatem affecerit ipso praesente seditio / aggressus numerosos & quantos erexerit aggeres triumphique murorum ambitum & magnitudinem siue mensuram & munitionem ciuitatis & sani templique dispositionem. ad haec arae spatium mensuramque diligentissime dicam festorum quoque dierum mores aliquos septemque lustrationes & munera sacerdotum. Itemque pontificis uestes / sanctaque templi cuiusmodi fuerint sine aliqua dissimulatione uel adiectione memorabo. Narrabo deinde ty rannorum in suos gentiles crudelitatem. Romanorumque in alienigenas humanitatem / quotiesque Ti tus ciuitatem simul ac templum seruare cupiens ad concordiae foedera dissidentes puocauit. Discor diam uero populi & uulnera & calamitates quamque multa mala nunc bello / nunc seditionibus / nuc fame perpeSSI postea capti sunt. Nec uero aut perfugarum clades aut captiuorum supplicia praetermit tam uel quemadmodum templum inuito Caesare conflagrauerit. quamque multa sacrae opes flamma raptae sint ac totius quae reliqua erat ciuitatis excidium & quae praecesserant portenta atque prodigia uel tyrannorum captiuitatem / uel qui seruitio abducti sunt multitudinem / aut cui quisque fortunae sit distributus / & quod Romani quidem belli reliquias persecuti sunt uiciorumque munimina funditus erue runt. Titus uero peragato territorio cuncta restituit eiusdemque reuersionem in Italiam ac triumphum. Haec omnia septem libris comprehensa perscripsi / ne quae uituperationes rerum / scientibus / & qui bel lo interfuerunt sustineam / uerum amantibus prout uerius potui cuncta explicauim. Narrandi autem initium faciam hoc ordine quo capitula sunt digesta.

Ruffini

RVFFINI AQ VILIENSIS TRADVCTIO IN IOSEPHVM HISTORIOGRA-
PHVM CLARISSIMVM DE BELLO IVDAICO LIBER PRIMVS.

¶ Qualiter Antiochus qui cum ptolomæo sexto in Syria bellū gerebat superauit ciuitatem muni-
tissimam/templa spoliat occidit oēs ex optimatibus/deinde superato Bachide pposito præsidiis an-
tiochi per Mathathiam/& occiso/exactisq; ducibus antiochi ex finibus iudæe & mortuo antiocho
filius Odii antiochus noie congregatis militibus iudæam iterū inuadit & superato iuda primo natu
ex filiis Mathathie & interfectis multis ex iudæis Hierosolymam est profectus/& ibi relictis præsidi-
is in Syriam reliquos milites ad hyemandum traducit. Cap. I.

Vm potentes iudæorum inter se dissiderent/eo tempore quo de tota Syria
cum Ptolomæo sexto antiochus qui Epiphanes dictus est ambiebat. Erat au-
tem illis contentio de potentia q; honoratus quisq; grauius ferebat similibus
subiugari Onias quidem de pontificibus postquā præualuit/Tobie filios ex-
pulit ciuitate. Illi autē supplices ad antiochum cōfugerunt petentes/ ut semet
cum ducibus in iudæam irrumperet. Idq; rei persuasum est iam pridem sic
animato. Quare cum magnis militum copiis egressus & ciuitatem fortiter
expugnatam capit/& maximam eorum multitudinem/ quibus ptolomæus
carior erat interfecit. Dataq; passim militibus prædandi licentia/ ipse & tē-
plum spoliavit/& quotidianæ religionis assiduitatem per annos tres sexq; menses inhibuit. Pontifex
autem Onias effugit ad Ptolomæum acceptoq; ab eo in Heliopolitana regione solo ibi oppidū cō-
didit Hierosolymis simile/templumq; ædificauit/de quibus iterum oportuna referemus. Verūtamē
antiocho neq; præter spem uicta ciuitas/neq; populatio/neq; tantæ cædes satis fuere sed intemperā-
tia uictorū eorumq; memoria quæ in obsidione pertulerat iudæos cogere cepit/ ut abrogato more
patrio/nec infantes suos circumciderent/porcosq; super aram immolarent/quibus omnes quidē ad-
uersabantur/optimus uero quisq; propterea trucidabatur. Et Bachides præsidiis ab antiocho præ-
positus ad naturalem crudelitatem suam præceptis impiis obsecundans omnimodam iniquitatē ex-
cessit. cū & sigillatim uiros honorabiles uerberaret/& cōmuniter quotidie speciem captæ urbis ex-
hiberet/donec eos atrocitate incōmodorum qui ea patiebantur ad uindictæ audaciam irritauit. De-
niq; Mathathias asamonei filius unus ex sacerdotibus ex uico cui nomen est Moneir cum manu do-
mestica Nam quinq; filios habebat/sic his armatis Bachidem occidit/& statim quidem præsidiōrū
multitudinē ueritus in montes refugit. Multis uero ex populo sibi sociatis recepta fiducia descēdit.
Cōmissosq; prælio superatos duces antiochi ex iudæe finibus exegit. Secundis autem rebus potenti-
am nactus suisq; uolentibus/ut ab alienigenis eos liberasset imperans moritur relicto iudæe principa-
tu/qui filiorū suorum natu maximus erat. Ille autem nec enim cessaturum existimabat antiochum/
& indigenarum conflabat exercitum/& cum Romanis primus amicitiam pepigit/antiochum Epi-
phanemq; iterum fines suos ingredientem uehementissima percussam plaga repressit. Adhuc autem
feruente uictoria in præsidia ciuitatis impetum fecit/necdum enim cæsa fuerant habitosq; conflictu
milites de superiori ciuitate quæ pars sacra dicitur ad inferiorem compellit. Fano autem positus & lo-
cum purgauit omnem muroq; cinxit/& uasa noua diuinis rebus curandis fabricata in templum intu-
lit/ueluti prioribus profanatis/aramq; aliam ædificauit/& religionibus dedit initium. Sacro autē ritu
iuxta ciuitati reddito moritur quidem antiochus. Regni autem eius in iudæos filius Odii antiochus
hæres exigit. Quare cōgregatis peditum militibus quinquaginta equitum autē prope ad quinq; milia
octoginta uero elephantes montana iudæe per partes aggreditur. Et Befferon quidem municipium
rapit. In loco uero cui Bergazzariæ nomen est/quæ transitus erat angustior/iuda cum suis copiis oc-
currit. Et priusquā congredierentur agmina/ Eleazarus frater eius prospecto præter alios excelso ele-
phante turriq; maxima/& munimentis aureis ornato illic antiochum esse ratus a suis procul excur-
rit/ruptaq; hostili acie ad Elephātem usq; peruenit. Sed illum quidem quem regem esse opinabatur/
contingere quod multum superemineret minime potuit. Beluam uero in aluo percussam super se de-
posuit & obrutus interiit/nulla re alia gesta nisi q; magnum opus conatus aggredi post uitā gloriam
habuit. Qui tamen regebat elephantum priuatus erat. Et si casu fuisset antiochus nihil plus Eleaza-
ro præstitisset audacia/q; ut sola spe præclari facinoris mortem uideretur optasse. Hoc autē fratri eius
totius prælii prælagium fuit. Nam fortiter quidem iudæi diuq; decertauerūt/sed a regis secunda for-
tuna usis/numeroq; præstantibus/superati sunt/multisq; interfectis iuda cū cæteris in Gnosniticā to-
parchiam refugit. Antiochus autē ad Hierosolymam profectus/ibiq; dies paucos commoratus uten-
silium penuria inde dirigitur/relicto quidem ibi præsidio quod satis esse arbitraba. cætera uero mul-
titudine ad hyemandum ducta in Syriam.

Post discessum antiochi iudas cum docibus eius congregat & tandem superat & moritur. Cap. II.

Dilceſſu aut regis iuda non geſcebat ſed accerſione multorum ſua gentis animatus. aggregatis et quos ex praelio receperat apud uicu adafa cum antiochi ducibus congregat. factisq; fortibus in praelio cognitus multis hoſtibus interfectis occubuit. Et in diebus paucis frater eius ioanes occiditur inſidiis eorum captus qui cum antiocho ſentiebant.

Ionatha frater iudae reconciliatur antiocho. ſed inſidiis antiochi capitur & iratus antiochus quia a Symone fratre ionathae fuiſſet ſuperatus ionatham interfecit. Cap. III.

Cum aut ſucceſſiſſet ei frater eius ionatha & in aliis quae ad indigenas pertinerent cautius ſeſe aggeret ſuamq; potentiam Romanorum amicitia corroboraret antiochi quidem filio reconciliatur. Non tamen horum ei quicquam profuit ad depellendum periculum. Namq; Tryphon tyrannus antiochi quidem filii tutor ſed inſidiis eum captis & praeter haec amicis nudare cupiens ionatham cum ad antiochum paucis comitatus Ptolomaida ueniſſet dolo comprehendit. Eoq; uincto contra iudaeam mouit exercitum. Vnde reſpuſus a Symone ionathae fratre quodq; ab eo ſuperatus eſſet iratus eundem ionatham interfecit.

Symon frater ionathae iterum gerit bellum cum antiocho quo ſuperato ob hoc pontifex creatur ſed inſidiis Ptolomaei generi ſui captus moritur capta coniuge cum duobus filiis Symonis hyrcanus tertius filius honorem patris deſenſus diu cum Ptolomaeo bellum geſſit & ob miſericordiam matris & fratrum tantum diſtulit ut annus feriatus ueniret quo licebat dimitti bellum. Cap. IIII.

Symon aut fortiter regendis rebus intentus Zachae & iopa & iamnam capit. Euerit aut & achara ſubactis ſiſidiis aduerſus Tryphonem antiocho auxilium praebuit. quae doris ante militiam quam in Melos habuit obſidebat. Sed regis auaritia ſatiare non potuit quanquam neci Tryphonis ſua quoq; opera adhibuiſſet. Non multo enim poſt antiochus Cendebeum ex ducibus ſuis ad uanſandam iudaeam opprimendum ſeruitio Symone cum exercitu miſit. Ille aut quamquam ſenior erat bellum tamen iuueniliter adminiſtrat. & filios quidem ſuos cum ualidiſſimis praemiſit / patre uero multitudinis comitatus alio latere aggreditur multisq; per multa loca inſidiis etiam motana depoſitis in omnibus ſuperat. Clariſſimaq; potius uictoria pontifex declaratur & clxx. poſt annos iudeos libera ta dominatione Macedonum & hic moritur in conuiſio captus inſidiis Ptolomaei generi ſui qui eius coniuge duobusq; filiis in cuſtodia conſeclis certos miſit qui ioannem tertium cui et Hyrcanus nomen fuit interficerent. Cognitio aut impetu qui parabatur adoleſcens ad ciuitatem properabat multisq; populo fretis & per memoria paternae uirtutis & iniquitas ptolomaei cunctis eum inuiſa. Voluit aut ptolomaeus et alia porta ingredi ciuitatem ſed a populo reiectus eſt qui maturius Hyrcanum ſuſceperunt. Et is quidem ſtatim reſceſſit in quoddam ultra hierichum caſtellum quod Dagō uocat. Hyrcanus aut paternum honorem pontificis aſſecutus poſtquam deo ſacrificia reddidit uelociter ptolomaeum petiit & matri ſimul & fratribus adiumento futuras caſtellumq; aggreſſus aliis quidem rebus ſuperior erat iuſto aut dolori cae debat. Ptolomaeus. n. quot iſes praemere matrem eius fratresq; in murum productos palam ut poſſent coſpici flagellabat eosdēq; praecipitaturum niſi quam primū recederet minabatur. Vnde hyrcanum quidem plus timore ac miſericordia quam iracundia commouebat. Mater uero eius nihil plagis aut intetata nece perterrita manus praeter dens filium praebatur ne uel ſuis fractus iniuriis parceret impio. Sed quidem ipſa ſibi mortem a ptolomaeo poſſita immortalitate duceret meliorem. dumodo ille poenas eorum quae in domum ſua contra fas amiſiſſet expederet. Ioanes aut nunc obſtinationem matris cogitans ac praes eius audiens ad irruendum impellebat / modo uerberari eam lacerariq; coſpiciens eſſeminabat / totuſq; plenus doloris erat. Ob hoc aut diu tracta obſidio feriatus annus aduenit. Quae ſeptio quoq; orbe apud iudeos ceſſare moris eſt / exemplo ſeptimorum dierum. Et in hoc ptolomaeus obſidionis regem nactus fratribus ioannis una cum matre occiſis ad Zenonem conſugit / q. Cotila cognominatus eſt philadelphiae tyrannum.

Antiochus iterum iratus propea quae paſſus eſt a Symone irruit in iudaeam contra ioannem dictum Hyrcanum quem trecentis talentis placauit. Cap. V.

Antiochus aut ob ea quae per Symonem paſſus fuerat iratus in iudaeam ducit exercitum / ibique aſſidens Hieroſolymis Hyrcanum obſidebat. Ille aut patefacto ſepulchro. David q. regum diſtiſſimus fuerat ablatiſq; inde pecuniis plus quam tribus milibus talentorum & antiocho perſuaſit / datis eis trecentis talentis ab obſidione recedere primuſq; iudeorum priuatis opibus alere peregrina coepit auxilia.

Ioannes dictus Hyrcanus inuenit tempore uindictae quia antiochus bellum gerebat contra Medos / perrexit contra ciuitates antiochi & multas occupauit. Cap. VI.

Ruſuſq; tamen quando antiochus contra Medos bello ſuſcepto tempus ei uindictae praebuit / conſeclim contra ciuitates perrexit / uacuas propugnatoribus eſſe ratus quod uerum erat. Medabam quidem & ſamagam cum proximis necnon & ſicimam & argarizim ipſe coepit & ſuper his Cutheorumq; genus adiacentia ſano loca incolentium / exemplo eius quod eſt Hieroſolymis

Hierosolymis ædificato. Capit aut idumæz nō paucas alias ciuitates & præterea adorton & Mar/sam. Samariam uero usq; progressus ubi nunc est Sebasie ciuitas ab Herode Rege condita ex omni ea parte concludit/filiisq; suis aristobulū & antigonum obsidioni p̄fecit. Quibus nihil renitentibus ad hoc famis qui erant intra ciuitatē uenerūt/ut etiā insuetā carnem cogere nē attingere. Igitur antiochus adiutorē sibi aduocauit Spondiū sibi cognominatū. Qui cum ei p̄p̄ta uoluntate paruiss̄et ab aristobulo & antigono superat̄. Et ille q̄dem ad Scitopolim usq; p̄sequētibz cōmemoratis fratribz effugit hi uero ad Samariam reuerſi & multitudinē tantā intra murū cōpellūt & expugnata ciuitate ipsam quidē dirunt. Habitatores uero eius captos abducunt. Prospere autē ita cædentibus rebus alacritatem refrigerare non sinebant/sed cum exercitu Scitopolim usq; progressi & ipsam perſuaſerunt & agnos intra Carmelum omnes intra se partiti sunt.

Gentiles ob inuidiā in ioānem coeperunt agere seditionē qui tandē deuicti sunt/ & ipse rebus administratis per triginta tres annos moritur relinquens filios post se/hic princeps pontifex & propheta fuit/prædixit filios d̄nos maiores non regnatos.

Cap. VII.

Secundū autē rerū ioannis & filiorū eius inuidia seditionē gentiliū concitauit / multiq; aduersus eos collecti non quiescebant/donec aperto bello deuicti sunt. Reliquū uero rē pus ioannes cū fortunatissime uiueret/& optime rebus per annos triginta & tres administratis; quibz relictis filiis moritur. Vir plane beatissimus/& qui nullā dedisset occasionē earū eius causa de fortuna quāpiā quæreret. Deniq; tria uel maxime præcipua solus habebat. Nā & gēis princeps & pōifex erat/& præterea propheta cū quo deus ita loquebatur/ut futurorū nihil penitus ignoraret. Quinetiā de duobus maioribus filiis suis q; rerū domini p̄mansuri nō essent/auēdit atq; prædixit. Quorū uitæ qui fuerit exitus narrare nō indignū uidet̄/quantū eunq; a paterna foelicitate diuerterint.

Aristobulus succedit in regnū parti contendit cū matre quia eam dominam regē reliquerat ioannes/ipsam fame necauit deceptus uerbis matris sue fratrem antigonū interficere fecit / hoc audito tanto more confectus ut tandem moreretur.

Cap. VIII.

Atre nāq; mortuo natū maior Aristobulus trāsato in regnū principatu diadema sibi prius/imposuit quadringentis & lxxx. annis ac tribus mensibus postq; populus in eā terrā deuenit/seruitio quod apud Babylonios sustinuit liberatus. Fratrem uero a se secundū antigonū nāq; illū diligere uidebat/in honore pari producebat/alios uero uinctos custodiæ tradidit. Matrēq; itidē colligauit. ausam aliqd de potestate contendere. Nāq; hanc regē dominā/ ioannes reliq̄rat. Ea q; crudelitas p̄cessit ut uinctā fame necaret. Horū aut facinorū p̄enas antigonus nihil crudelius aristobulo fratri morte p̄soluit/quē plurimū amabat quēq; regni p̄cipē hēbat. Nā & hūc interemit adductus criminationibus p̄ maliuolos regni cōpositis. Itaq; primo qdē aristobulus dictis fidē nō hēbat/qu ut fratrem p̄deret plēraq; fingi liuore arbitrat̄. Sed cū antigonus ex militia clarus rediisset/ festinis diebus quos tabernaculis positis deo celebrare mos patrius exigebat/euēit eodē t̄pe ut aduersa ualutudo aristobulū corripere. Antigonus uero circa festorū solēniū finē armatis comitatur ad eū adorandū q̄ maxie potuit/pluſq; in honorē fratris ascēdebat ornatus. Tūq; delatores neq;simi regē adētes & armatoz p̄p̄a & antigoni arrogatiā priuata fortūa maiorē esse criminabant/quodq; maxia multitudine stipatus ut illū interficeret eo uenisset. Nec enī perpeti honorē solū & regnū habere cui ip̄m liceat regnū obtinere. His paulatim/quis iuitas/tū credit aristobulus. Ac ne uel suspicari qdē uideret prospiciens & ut icerta p̄caueret/suosq; satellites in quendā subterraneū & tenebrosū locū trāsire iubet. Ipse aut iacebat in castello Bari ante/post aut antonia cognominato ut & inermi quidē p̄cerent/occiderēt aut antigonū p̄cepit/si cū armis audirēt. Necnō & ipsi antigono q̄ p̄cipere n̄ m̄sit/ut inermis ueniret. Ad hæc regina satis callidū cū isidiarioribus cōsiliū capit. Nāq; his q ad eū missi fuerāt p̄suaadet ut mādāta quidē regia taceāt dicāt uero antigono quod frater audisset/arma sibi q̄ pulcherrima in Galilæa ornatūq; bellicosum fabricasse/quæ ne sigillati ispicere morbū impedimēro fuisse. nūc aut p̄sertim cū alio discessurus sit/libēter eū uideret armatū. His aut antigonus/ne qd enī mali suspicaret̄ fratris suadebat affectus/cū armis uelut ostēsurus se ueniens p̄perabat. Sed ubi ad obscurū transitū qui Stratonis turris uocabat̄ accessit a satellitibus iterēptus est/cæterūq; documentū præbuit. Oē beniuolentiā usq; naturæ criminationibus cedere/nullāq; optimarū regē affectionē tantū ualere/ut inuidiæ p̄petuo possit obſistere. In hoc aut ē iudā quis nō recte miret̄? Es/sæus erat genere q nūq; diuinādo peccauit neq; mētus est. Is antigono trāsēire p̄ tēplū mox ut eum uidit ad notos qui aderāt exclamauit. Nō paucos aut discipulos papas siue cōsultatores hēbat. Nūc mihi pulchrū ex mori q̄ ante me ueritas interit/meatūq; prædictionū aliquod mendaciū depræhēsum est. Viuit enim iste antigonus qui hodie debuisset occidi. Locus autem neci eius apud Stratonis turrim fato fuerat distributus/& ille q̄dem sexcentorum ab hīc stadiorum iternallo distat. Horū uero diei sunt quatuor/sed uaticinationem tempus effugit. Hæc locutus senior mesto uultu & men-

AA iii

te sollicita secū multa reputabat. Et paulo post interfectus antigonus nunciabat in loco subterraneo q eodē noie quo maritima Casarea Stratonis turris appellabat & hoc fuit quod uatē fecellit. At uero aristobulo cōfestim sceleris pœnitundine morbus ingrauescit temp facinoris cogitatiōe sollicitus/purbato aio tabescebat. Donec mœoris acerbitate uisceribus laceratis subito sanguinem uomeret. Hūc ergo unus e serūlis eius ministerio destinatus foras efferēs puidētia diuinitatis errauit & ubi antigonus erat. occisus sup extantes adhuc cædis maculas cruorē interfectoris effudit mire. Vlutatū aut continuo sublato q puerū tanquā de industria sanguinē libasse cōspexerāt. clamor regis ad aures puenit. causamq; regrebat & cū eā p dēre nullus auderet ad resciedū magis ardebat. ad extremū aut minitanti uimq; adhibēti uerū quod erat indicauerūt. atq; ille cū lachrymis opplesset oculos quan/ tūq; poterat ingemuisse hæc dixit. Sperandū certe nō erat ut maximū dei lumen facta mea nefaria laterēt. Nā cito me ulrix cognatæ cædis iustitia psequit. Quotenus o corpus improbū fratri matrig dānatā animā derinebis. Quādiu paulatim illis libabo sanguinē meū. Simul totū accipiant. neq; iam meosq; uiscerū inferius fortunā derideant. His dictis illico moritur cum non plus anno regnasset.

Alexander frater aristobuli rex cōstituit. occidit fratrē pugnat cū ptolomæo. occupat bōa Theodori a quo omnia recuperant & fere decē milia iudæorū interficiunt multas ciuitates occupat. con gredit cū Obedio rege arabū a quo supato exercitu uix solus enasit. Hierosolymā petit nixē redire in gratiā cum subditis quos nullo modo sedare potuit.

Cap. IX.

Xor uero fratrē eius uinculis dissolutis regē constituit alexandrū qui ætate maior erat & modestia præstare uidebat. Sed ille potestare adeptus fratrē quidē atq; regna appetentē occidit/alterū aut uita contentū ablatiis rebus secū habebat. Præliū etiā cū Ptolomæo cō gnomēto Lathiro cōmisit qui oppidū achobin cœperat & multos qdem peremit hostiū sed uictoria in ptolomæi parte propensior fuit. Postea uero quā ipse pulsus a matre Cleopatra discessit in ægyptū & Gadara obsidione capit alexander. & castellū amathuntis omniū maximū quæ trās iordanē sita erāt. ubi præciosissima quæq; bonorū Theodori fili Zenonis habebant. Repente autē Theodorus aggressus & propria recepit & sarcinas regis auferret/iudæorūq; fere decē milia inter/ fecit. Vex hoc uulnere superior fit alexander. Conuersus nāq; ad maritimas regiones Rafaim capit & Gazā itemq; anthedonē quæ post a rege Herode agrippias nominata est. his at seruitio domitus cōcitāt in eū festo die populus iudæorū. Nā plerūq; epulæ seditiones accendūt. Nec uidebat insidias posse cōprimere/nisi peregrinos haberet auxilio pñidas & Cilicas. Syros mercenarios respuebat pp ingenitā cū iudæorū gente discordiā. Cæsis aut supra quā octo milibus ex turba rebelliū arabiz manus posito attulit. Ibiq; Sadamitis subiugū missis tributoq; his imposito ad amathunta regressus est. Cūq; Theodorū metus secūdis eius successibus prulisset. castellum sine præsidio repente funditus eruit. Mox aut cōgressus cū Obedio rege arabū qui locum fraudi oportanū in galensi regione præ/ uenerat captus insidiis totū amisit exercitū in ualle altissima cōpulsum atq; obritū multitudi ne cladis accendit. Fit aut etiā tūc supior crebrisq; præsidis nō minus. L milibus iudæorū p sex annos interfecit. Nequaq; tñ uictoris lætabat. quoniā regni sui uires cōsumeret. Vñ armis omissis sermōe placido cū subiectis redire in gratiā conabat. Illi aut icōstantiā eius morūq; uarietate tātomagis ode/ rant/ut percontanti causam quoniā pacto eos sedare posset/dicerent si moretē. Nā uix etiā mortuo daturus ueniam qui multa scelera fecisset.

Iudæi petunt auxilium Demetrii qui superat prælio alexandrum. sed timore petterritus quia sex milia ex iudæis se contulerant ad alexandrū discessit Messalim ciuitatem denastat/mulieres earūq; si lios coram matribus necabat/qua impletates pterriti octo milia iudæorū profugiunt eadem nocte in iudæam.

Cap. X.

Imul aut demetrii auxiliū cui cognomentū acero fuit accersunt. Qui cū bis maiorū spe fa cile paruisset/uenissetq; cū exercitu miscēt cū auxiliis iudæi circa Sicimā. Utroq; tunc alexander mille qdem equitibus sex aut peditū mercenariorū milibus excepit cū habe/ ret ex iudæis quoq; prope ad decē milia bene sibi cupientū/duerzæ aut partis essent eq/ tū tria milia/peditūq; milia. xl. Et priusquā ueniret ad manus intercedentibus nuntiis & præconibus regis transfugia tentabāt. Demetrius quidē alexādrī mercenarios/alexāder aut iudæos & demetriū/ dum sequerētur obrēperaturos sibi sperātes. Sed cū neq; iudæi sacramēta neq; fidē græci contēnerēt armis iā cōminus decertabant. Superatq; prælio demetrius/quāuis alexandri mercenarii uirtutē suā multis & animi & manus operibus demonstrassent. Finis aut pugnz præter spem cedit utriq;. Nam neq; uincētē Demetrium qui eius auxilium petierant expectare uoluerunt & immutatz fortunæ misericordia sex iudæorū milia se ad alexandrū qui in montes effugerat contulerunt. Huius inclina/ tionis momentum Demetrius ferre non potuit. sed alexandrum iam quidem collectis uiribus bello idoneū esse ratus/omnem uero gentem ad eum cōmeare mox inde digressus est. Non tamen reliqua multitudo

multitudo abfcessu auxiliorū simulates depoluit/bello aut affiduo tādū cū alexandro decertabat/ donec plerisq; interfectis ceteras in Mesalim ciuitatē coegit/atq; uastata in Hierusalē captiuos abduxit. Verū imoderata eius fecit iracundia/ut crudelitas eius ad impietate usq; procederet. Ocingen-
tos enim captiuos in media ciuitate cruci suffixos/mulieres earumq; filios in conspectu matrū ne-
easit/atq; pās/et cum suis concubinis recubans prospectabat. Tantis autem populum terror inuas-
sit/ut etiam diuersae partis studiosi proxima nocte octo milia hominum extra totam iudeam profu-
gerint. Quorum exulum mors alexandri finis fuit. Cum eiusmodi factis tādem egregioq; regni otii
quiesceret ab armis requieuit.

Bellū gerit antiochus frater Demetrii cū alexandro qui licet oppida multa diremisset & multos
occidisset/non potuit tamen antiochum arcere/sed p regem arabū tandē deuictus est alexander in
iudeā reuertitur qui moriens uxori reliquit principatū/hac declarat filiū Hyrcanū pontificem ari-
stobolū uero regem.hic fraude multos sibi deuinciens matre morbo laborante castella multa occu-
pat/mater uero miserata Hyrcanū coniungem & filios aristoboli carere conclusit interim moriē ale-
xander/reconciliantur Hyrcanus & aristobolus.

Cap. XI.

Refus aut sit ei turbatū initiū antiochus/qui etiā Dionysius dictus Demetrii quidē frater
sed eoz nouissimus qui Seleucū generis auctore habebant.Huic enim timens arabas pa-
ratū bellū pulsare/totū quidē super antipatrida montibus proximū/et inter iopes littora
spaciū/fossa & altissima ualle diremit. Ante fossam uero murū edificauit excelsum / tur-
resq; ligneas ut faciles aditus obstrueret fabricauit nec tamen antiochū arcere ualuit. Exiis enī tur-
ribus fossisq; repletis cū suis copiis trāsgressus est. Vindictaq; post habita qua deberet in eū a quo phī-
bius erat.aleis/proptinus contendit in arabas. Horū aut rex in locis suae nationis commodioribus
agens ad pagnā/deinde ioppem cū equitatu reuersus habebat aut numerū decē miliū ex hinc impa-
ratos/ex improuiso antiochi milites inuadit. Forti aut paelio depugnato quādiu quidē superaret an-
tiochus darabat eius exercitus/quāuis eū passim arabes trucidarent. Vbi uero procubuit succurrēdo
enī uictus semp in periculis erat.omnes terga uerterunt/maximumq; pars eorū/tū in acie tū in fuga cō-
sumit. Reliquos aut in uicū anna delapso alimentorū/penuria perire contigit praeter paucos. Hinc
Damasceni ptolomaeū Mene filio infensi arechea sibi sociant/Syriae Coeles regē cōstituunt. Qui bel-
lo illato inde postquā pugnauit alexandri pactione discessit. Alexander aut pella capta Geras peruiit
ursus opū Theodori cupidus triplici ambitu circumdatis defensoribus locū pugnando coepit.necnō
& Gaulem & Seleuciā quae antiochi Pheranex dicē subigū mittit. Ad hac aut capto Gamala ca-
stello ualidissimo eiusq; rectore Demetrio multis criminibus inuoluto in iudeā regredit. expleto in
militia triennio.Latusq; a gentilibus ob res prospere gestas excipitur. Belli aut requiē secutus est mor-
bi principū. Et quoniam quartanis febriū circuitionibus fatigabatur/depulsus iri ualitudine credens
si rursus animū negociis occupasset in tēpestiuis militiae laboribus sese dedit. & ultra uirū efficaciam
corpus impellens iter ipso tumultus trigesimo & septimo post regni anno moriē idq; alexander cō-
iugi suae reliquit iudeos eius uel maxime dicto obediētes fore non dubitans/quod longe ab eius tra-
ditate discrepans & iniquitati resistens beniuolentiā sibi populi comparasset. Nec spes eum fefellit.
Nāq; opinione pietatis obtinuit muliercula principatū. Quippe morē gentis probe norat patrium
& q sacras leges temerassent ab inikio detestabat/Hyrcanū alexandra mater regē cōstituit/cū aut du-
os filios alexandro generatos haberet natu quidē maximū Hyrcanū & propter aetate declarat ponti-
ficē & quod praeterea segnior esset quā ut potestate regia molestus cuiquā uidere regē cōstituit. Mi-
norē aut aristobolū priuatū uinire maluit/q; feruentioris esset ingenū.lungit autē se eiusdē mulieris
ditioni quoddā iudeorū collegiū/Pharisei q praeter alios pietatē colere putarent/ & peritas leges ex-
ponere.ob eā causam proprios eos aspiciebat. Alexandra diuinā religioni superstitione desertaens.
Illi aut paulatim foeminae simplicitate decepti/omnes pro sua libi diue summouendo/deponēdo/itē/
q; uinciendo ac soluendo quos uellent iam procuratores habebantur. Prorsus ut ipsi quidē regis cō-
modis fruērentur expensas uero ac difficultates alexandra perferret. Sed eadē mire callebat res ad-
ministrare maiores/itaq; augendis copiis semper intenta duplicem conflauit exercitum neq; pan-
ca peregrinorū parauit auxilia quibus non modo statū suae gentis roborauit/sed et metū reddidit ex-
ternae potentiae. Imperabat autem aliis uerum phariseis ipsa ultro parebat. Deniq; diogenem quen-
dam insignem uirum qui alexandro fuerat amicissimus interficiunt eius factum consilio criminati/
ut ocingenti quos supra memorauit regis iussu tollerentur in crucē. Nihilominus aut alexandrae sua
debant ut & alios quibus auctoribus alexander in eos fuisset excitatus occideret. Cūq; his nimia
superstitione nihil abnuendum putaret. quos sibi libauisset ea spē trucidabant/donec optimatū qsq;
ad aristobolum confugerit/quorum periculum agebatur. Atq; ille matri/persuasit/ut his propter di-
guitatem parceret/ciuitate autem pellebat quos nocentes existimaret. Illi quidem data sibi copia p

agros dispersi sunt. Alexandra vero in damasco cōmisso exercitu quoniam ptolomæus sine intermissione ciuitatē præmebat illā quidē nulla re memorabili gesta suscepit. Regē autē armeniorū Tygranem qui admoto Ptolomæidi milite cleopatrá circūfēdebat pactiōibus donisq; sollicitabat. Sed illū domesticarū turbā uetus ingressō in armeniam Lucullo iā dudum inde traxerat. Inter hæc Alexandra morbo laborante/minor eius filius aristobulus cum seruis suis quos multos habebat/omnesq; ætatis feruore fidiſſimos uniuersa castella obrinnit/ & pecūnia quā ibi reperit cōiunctis auxiliis regē se declarauit. Ob hoc miserata quærelas Hyrcani mater coniugē aristobuli cū filiis includit apud castellum quod a septentrione fano adiacens Baris antea uocabatur ut diximus postea uero antonia cognominata est impetrante antonio quemadmodū augusti & agrippæ noie Sebaſte & agrippas aliz ciuitates appellatz sunt. Ante tamē alexandra moritur/ quā in aristobulū fratris eius Hyrcani cōtinentias uindicaret/ quē deiici regno curauerat quod ipsa nonne annos administrauit. & hæres quidē oīum sit Hyrcanus cui regnū etiā uisū cōmiserat. Verū aristobulus uiribus atq; auctoritate p̄stabat. Habito autē inter eos circa Hierichuntā de rerū summa cōſpectu/ pleriq; Hyrcano relicto tranſeunt ad aristobulū. Hyrcanus autē cū reliquis fugiens puenit castellū antoniā/ ibiq; salutis obſides nactus erat alicuius aristobuli cū filiis/ priusquā graue quid fieret ea lege in concordia rediit/ ut regnū quidē aristobulus haberet. Hyrcanus uero excederet quasi frater regis aliis honoribus contentus. Hoc modo in fano reconciliati cum in conspectu circūstantis populi benignissime alter alterū ualere inſuſſent. Domos permutant & aristobulus qdem recedit in regiam/ Hyrcanus autē in aristobuli domo. Metus uero & alios eius inimicos præter spem dominationis occupat / & maxime antipatrum iam dudum aristobulo inuſum. Erat autem genere idumæus & nobilitate ac diuitiis aliarumq; rerum copia genitilis suæ princeps.

Antipater hortat Hyrcanū ut impiū repetat ad regē arabiz accedūt pro auxiliis & in aristobulū uadūt & superant mortuūq; esset nisi dux romanorū soluiſſet obſidionē. Cap. Xth.

Sigitur & Hyrcanū ut ad arethā regē arabiz confugeret eiūsq; auxilio regnū repeteret hortabat/ & ipse arethæ ut hyrcanū susceperet atq; in regnū deduceret suadebat multa detrahens aristobuli moribus multisq; Hyrcanū laudibus prædicans. Simulq; admonēbat quod eū decet regno clarissimo præſidentē iniquitate oppressis manū porrigere. Hyrcano autē iniuriā pati q principatu iure ſucceſſionis ſibi debito cāniſſet. Sic inſtructis & præparatis ambabus nocte cū Hyrcano ex ciuitate profugit/ citatoq; cursu in oppidū quod Petra dicitur saluus euasit/ quod regni ſedes eſſet arabiz. Ibi poſtquā Hyrcanum in manu regis arethæ tradidit multis dictis multisq; muneribus ut auxiliū ſuberet quo in regnū deduceretur efficit. Erant autē peditū equūq; milia. cl. quibus nequaquæ reſtitit aristobulus. Sed primo impetu ſuperatus in Hieruſalem fugere cogitū atq; oīno captus eſſet/ niſi dux Romanorū Scaurus aduentis horū temporibus imminens ſoluiſſet obſidionē. Namq; is ex armenia qdem in Syriā miſſus erat a Pōpeio magno q cū Tygrane bellum gerēbat. Sed ubi damascū uenit recens a Merello & Lolio captū reperit. his inde ſummotis cogitoib; iudea quid agereſ illuc uelut ad quæſtū cucurrit. Deniq; mox ut fines ingreſſus eſt legati ad eum ueniunt a fratribus utroq; ſibi ut porius adiumento eſſet orantibus. Sed trecentis talentis quæ aristobulus ei miſerat iuſtitia poſt habitā eſt. Tot. n. acceptis Scaurus ad hyrcanū & arabas legatos dirigit. Romanorū eis & pōpeii nomen intentas/ niſi obſidione deſiſterēt. Itaq; & arethas ex iudea in philadelphiā recedit metu percuſſus & Scaurus damascum rediit.

Aristobulus proſequitur & reſarcitis copiis congreſſus cū Hyrcano occidit ſupra ſex milia eorum antipater & Hyrcanus ad Pompeium qui tunc erat in damasco accedūt ut reſtituat hyrcanū/ Pompeius cum exercitu ad fines iudæe peruenit. Aristobulus alexandriū confugit/ pompeium alloquitur pacato pompeio pollicitationibus/ audita morte Mithridatis perrexit hieruſolymā/ decepit pompeium. eo q ex promiſſis nihil eſt factum/ iratus pompeius aristobulum in cuſtodiam collocat & ad ciuitatem tentat accedere ut euerat. Cap. XIII.

Aristobulus autē quod captus non eſſet. ſatis ſibi eſſe non credidit/ ſed omnibus quas haberet copiis congregatis perſequebatur hoſtes/ & circa locum quem pampirioma uocat proelio commiſſo ſupra ſex corū milia cecidit in quibus erat phaſſion frater antipatri/ hyrcanus uero & antipater arabum priuati auxilio ſpem in aduerſarios contulerunt. Et cum pompeius Syriam tranſgreſſus damascum perueniſſet ad ipſum conſugiunt. Multisq; muneribus eiſ datis illa tantum quibus apud aretham uſi fuerant allegantes magnopere prædicabantur ut aristobuli uolentiā odio dignam putaret/ regnoq; hyrcanū reſtitueret/ cui tam ætate quam moribus debeatur/ ſed nec aristobulus ſibi deſuit corruptione Scauri fretus. Venerat autē quāram poterat ornatus cultu regio/ deinde offeſſus obſequiis/ neq; ferendū exiſtimans abiectius quā regem deceret/ utilitatē deſeruire a diuſpoli ſegregat. Ob hoc iratus pōpeius & hyrcano eiūsq; ſociis hoc præcantibus poſt aristobulū petiit & Romano ſimul exercitu & Syriorū inſtructus auxiliis. Cū uero pellam & Scitopolim præter

Im præter gressus Coratas uenisset unde Iudæorum fines incipiunt per mediterranea loca subeuntibus. Cognito Aristobulum in alexandriū confugisse. Id autē castellū est in monte præcelso positū satisq; liberaliter accuratū mittit per quos cum iuberet inde descendere. Ille autē decreuerat quia pro imperio uocaret periclitari potius quam parere. Sed populū uidebat perhorrescere & amici monebant ut Romā uim cogitaret quā sustinere non posset. Itaq; horū consiliis obediens descendit ad Pompeiū quodq; iuste regnaret multis persecutis in castellū rediit. Et cū iterū descendisset provocatus a fratre ac de suis iustitiis cū eo concertasset denuo regredi non prohibente Pompeio. Erat autē inter spem timorēq; medius & ueniebat quidē uelut exoraturus Pompeiū ut sibi cūcta permitteret ad montem uero reuertebat ne quid regie dignitati derogare uideretur. Quia tamen castellis cum Pompeio cedere placebat. Isq; præpositos monere litteris ut absisterent quibus præceperat ut non nisi manu sua scriptis epistolis obtemperaret. Inssus quidē facit sed in Hierosolymā cū indignatione discessit belloq; iam congredi cum Pompeio cogitabat. Ille autem nec enim tempus aptum erat nec iniitiā dum putauit statim consequitur. Multū quippe alacritati eius adliderat circa Hierichunta Mithridatis mors nunciata. Vbi pinguisima Idumæa regio & palmarum plurimum ac balsamum nutrit cuius inciso lapidibus acutis robore stillantem lachrymam ex uulneribus colligunt. Cūq; illic pernoctasset mane in Hierosolymam properabat. Itaq; hoc eius impetu perterritus Aristobulus supplex occurrit pecuniā pollicitus quodq; semetipsum ei cum ciuitate permitteret. Pompeium mitigat sæuientem. Nec tamen quicquam eorum quæ promisit effectum est. Gubiniū enim qui ad suscipiendam pecuniā missus fuerat nec in oppidum quidem Aristobuli loci receperunt. His commotus Pompeius aristobulum in custodiam collocat ad ciuitatem uero profectus explorabat qua facilius esset accessus. Nā & murorum eis firmitatem oppugnari possit facile non uidebat. Vallemq; pro mœnibus horribilem fanumq; illic cernebat proximum adeo tutissima munitione circumdarum ut etiam si ciuitas caperetur secundum esset hostibus profugium.

Hæsitante Pompeio quō urbem caperet orta est seditio inter eos qui in ciuitate erāt deniq; uicta est pars aristobuli receptis Romanis initis consiliis cū Hyrcano quō aliā pte q̄ in locū tutissimū confugerat caperet tādē sine cōsilio & auxilio Pompei nihil esset factū. Cap. XIII.

Moc autem diu quid faceret hæsitante seditio intra ciuitatem orta est. Aristobuli quidē sociis belligerari potius regemq; liberare dignū esse firmanibus qui uero cū Hyrcano sentirent Pompeio portas aperire. Merus autē hos plures faciebat Romanorū cōstantiā respicientes. Deniq; uicta pars aristobuli cōcessit in templū & ponte qui ab eo ciuitati iungebatur abscisso ut ad ultimū usq; resisteret instruebatur. Cum autē alii Romanos recepissent in ciuitatem his quæ domū regiam tradidissent ad hæc obtinenda Pompeius unū ex ducibus sibi obedientibus Prisonem cū militibus intromittit. Hisq; præsidii in ciuitate dispositis quia nemini eorū qui in templum confugerant pacē persuadere potuit. Omnia quæ circū erāt expugnare parabat Hyrcano eiusq; amicis ad consilia conferenda & ad efficienda quæ iuberet alacriter animatis. Ipse uero partes septentrionales fossamq; uallemq; replebat omni genere materiæ p̄ milites cōportato cū p se opus esset difficillimū ppter immensam altitudinē & p̄terea Iudæi modis omnibus desup obsisterent. Māsi setq; opus imperfectū nisi Pompeius obseruatis diebus septimis quibus religio Iudæos ab oī ope manus abstinere cōpellit p̄ eos aggerem cumulare p̄cepisset inhibitis a proelio militibus. Pro solo enim corpore Iudæos etiam per sabbata pugnare licet.

Tentans Pompeius locū inuadere tertio mense uix turrim unā euerterat. Cap. XV.

Tentatur iam ualle repleta & impositis agere turribus admotisq; machinis esto portatis moturi tentabat. Desuper obstantes lapidibus repellebant. Cum diu turres obsidentū magni cū sine simul & pulchritudine præstantes uim repugnantiū sustinerēt. Verūtamen Romanis tunc plurimū defatigatis Pompeius Iudæorū tolerantia & in aliis admiratus est & præcipue q̄ nihil de suspicionis suæ rita inter mea tela pereuntes derogari passi sunt sed uelut in alta pace ciuitas ageret & quotidie sacrificia & uictimas omnēq; dei cultū diligentissime celebrarunt nec uel in solo excidio cū ad aram in dies singulos trucidarent legitimis religionis suæ muneribus abstinerūt. Mense namq; obsidionis tertio uix una turris deiecta fanum irrupit est.

Faustus Cornelius muros primus ascendit multi occiduntur. multi ex muris se proiciunt Pompeius cum suis comitibus ingreditur in templum ingressus neminem nisi pontificem uidit præcepit q̄ nihil aufereret postero die solennia celebraret Hyrcanūq; pontificem declarauit Pompeius uero cum Scuro dicens Aristobulum Romam profectus est. Cap. XVI.

Primus autem murum transcendere ausus est cū suis agminibus Syllæ filius Faustus Cornelius & post eum centuriones duo Farius & Fabius cum suis agminibus. Et circūsepto undiq; fano alios alio confugientes uel etiam paulisper repugnantes interficiūt. Vbi plurimi sacerdotum quantū hostes strictis gladiis irruētes uidebant intrepidi tamen in pagedis rebus

dis rebus diuinis persequerabant & in ipso libandi templum adolendi ministerio macabantur saluti quoque praeferebant religionis obsequium. Multos autem sui gentiles aduersus patris studiose trucidabant plurimi semetipsos in rupes praecipitabant. Nonnulli furibundi cunctis quae circa murum erant in desperatione & succensis pariter conflagrabant. Itaque Iudaeorum quidem milia. xii. occubuerunt. Romanorum vero pauci sed plures lauciari sunt. Nihil autem grauius in illa clade Iudaeorum genti visum est quam sanctum illud arcanum neque cuiquam prius visum alienis esse directum. Denique Pompeius una cum suis comitibus templum ingressus ubi neminem praeter pontificem adesse fas erat quae intus erant candelabra cum lychnis & mensas & in quibus libare atque adolere moris erat uascula ex auro cuncta prospexit congestamque pigmentorum molem sacraeque pecuniae prope ad duo milia talentorum. Nec tamen uel haec uel aliud quicquam de sacrosanctis opibus siue instrumentis attigit. Sed postero die post excidium curare templum ne quid haberet sordidum aedituos iussit & solennia sacra celebrare. Ipse autem Hyrcano pontifice declarato quod se & in aliis rebus alacrem obsidionis tempore praebuisset promptamque ad bellum agrestium multitudinem ab Aristobulo renocasset per quae sicut imperatorem bonum decuit benivolentia potius quam timore plebem sibi reconciliauit. Inter captiuos etiam comprehensus aristobuli socer idemque patruus tenebatur & illos quodam qui maxime belli causa fuissent securi percussit. Faustum uero & qui una fortiter fecerant praedarum praemiis donat & in hierosolymis tributum indicit ablatas autem genti etiam quas in Syria coeperat ciuitates Romanorum qui tunc erant militum ducibus parere iussit propriisque tantum terminis circumclusit. Instaurat autem in gratiam cuiusdam ex libertis suis Demetrii Gadarensis etiam Gadara quam Iudaei subuerterat. Mediterraneas praeterea ciuitates eorum de potestate liberauit quas praeventi non exciderant hyssion & Scitopolim & Pellam & Samariam & Marissam itemque Azotum & Iamnia & Aretusa nec non & maritimas garam & Ioppem & Doram & quae pridem Stratonis turris uocabatur. Post autem ab herode clarissimis aedificiis transformata Caesarea nominata est easque omnes indigenis ciuibus redditus uiri prouinciae Syriae non iunxit. Huius autem & Iudaeae cunctorumque administratione ad aegyptios fines & flumen Euphratem cum duabus cohortibus Scauro permissa Roma ipse per Ciliciam properauit captiuum ducens aristobulum cum familia. Erant autem filiae duae toridaeque filii quoque unus alexander ex itinere fugit minor autem Antigonus cum sororibus Romam uectus est.

Scaurus in arabiam proficiscitur patitur multa ob asperitatem locorum Alexander aristobuli filius interim Iudaeam populatur timet Gabinium propterea loca arabiae munit Gabinius praemisso Marco antonio adiunctis aliis obuiam fit Alexandro coactus alexander cogeret cum Gabinio uictus effugit Gabinius restaurat loca perterritus alexander legatos ad eum misit pollicens sibi omnia castella quae ipse Gabinius eruit funditus.

Cap. XVII.

Interea Scaurus in arabiam ingressus ad petram quidem regionum asperitate prohibebatur accedere quae autem circum erant omnia uastabat multis & in hac malis afflictus. Nam exercitum fames comprimerebat. Cui tamen Hyrcanus per antipatrum uictui suppeditabat necessaria.

Quae uelut arethae familiariter et Scaurus ad eum allegauit ut bellum pacione deponeret. Itaque persuasum est Arabibus. ccc. talentis decedere atque ita Scaurus ex arabia transduxit exercitum. Alexander autem aristobuli filius qui Pompeium fugerat magna manu dilapso interea tempore congregata Hyrcano grauius iminebat Iudaeamque populabatur. Quam quidem mature debellare posse credebatur quoniam disturbatum quoque a Pompeio murum hierosolymis renouatum esse confidebatur nisi Gabinius in Syriam missus qui Scauro succederet cum in aliis forte se praebuisset tunc et in alexandrium mouisset exercitum. Huius autem ille imperum ueritus & ampliorum militum manu congregabat donec facta sunt decem milia peditum & mille quingenti equites uillasque oportunas muris hoc est alexandrium & Hyrcanum & Machaerunta non longe arabiae montibus munebat. Igitur Gabinius cum parte militum praemisso Marco antonio ipse cum toto exercitu sequebatur. Lecti autem antipatri comites aliaque Iudaeorum multitudo quorum Malichus & Pytholaus principes erant iunctis cum Marco antonio uiribus suis Alexandro obuiam processerunt neque ita multo post aderat cum suis copiis Gabinius. Alexander autem cum quidem in unum confertam hostium multitudinem sustinere non poterat abcessit. Cumque Hierosolymis propinquasset coactus proeliu suscepit. Amissisque sex milibus quorum tria uiua capta sunt tria uero prostrata cum reliquis effugit.

Gabinus autem ubi alexandrium uenit quia multos deseruisse castra cognouit promissa delictorum uenia conabatur sibi eos ante plurimum coniungere. Cum autem illi nihil mediocre cogitarent plerisque interfectis reliquos in castellum concludit. In hoc bello dux Marcus antonius multa praedare gessit & quamuis semper & ubique uir fortis apparuisset tamen tunc etiam suum uicem exemplum. Gabinus autem relictis qui castellum expugnarent ipsi ciuitati subuenire & intactas quidem confirmare subuersas autem erigere curabat. Denique iussu eius Scitopolis habitari coepit & Samaria & Anthedon & Apollias & Iamnia & Arabia & Marissa & Dora & Gadara & Azotus aliaque multae lectis ciuibus atque incolis ad eas concurrentibus. Is autem recte dispositis regressus ad alexandrium uehementius urgebat obsidum. Quare terribus alexander omnibus desperatis legatos ad eum misit & ignoscere delictis orans & quae sibi parentem

sibi parerent castella Machærunta & Hyrcanium tradere non dubitans/quinetiā alexandriū eius po-
testati permisit. Quæ quidem Gabinus oīa consilio matris alexandri funditus eruit ne rursus belli
ulterius receptaculū fierent. Aderat tamen quo suis Gabinium palparet obsequiis uiro suo cæterisq;
captiuis metuens qui Romam fuerant abducti.

Gabinus Hierosolymam deducto Hircano reuertitur aristobulus interim parato exercitu alexan-
driū occupat/sed tumultu Romanorū in Machærunta confugit/sed tandē capitur & ad Gabiniū
perducitur/alexander interim iudæā reduxit in dissensionē/Romanos multos trucidare decreuerat/
Gabinus concordiam persuasit/sed certantibus ipsis alexander fugatus dispersit/Gabinus Hieroso-
lymam reuertitur. Cap. XVII.

Post hæc uero Gabinus Hircano Hierosolymam deducto ei; sani cura mandata cæteris
reipu. partibus optimates præfecit. Omnēq; iudæorum gentem in conuentus quinque di-
uisit. uno Hierosolymis/altero Doris. itemq; tertio ut apud amathunta respondeat/ desti-
natis quarto Hericus & quinto Sophoris Galilæe ciuitas attributa est. Singulari autē uni-
us dominatione liberati/libenter ab optimatibus regebantur. Verumtamen nō multo post euenit/ut
turbatum is qui fuerat initium elapsus Roma aristobulus cum magna iterum iudæorum manu con-
flata partim cupida mutationis partim quibus olim dilectus erat. primum occupat alexandrium/ id
quæ recingere muro tentabat. Deinde cognito q; Gabinus Silennam & antonium & Seruiliū du-
ces cōtra se cū exercitu misit in Machærunta cōcedit/uulgiq; in bellis onere deposito solus armatus
prope ad octo milia militū secū duxit inter quos erat Pitholaus secundarū partiū rector cum mille ui-
ris e Hierosolymis profugus. Romani autē sequebant/ habitosq; conflictu aliquamdiu cum suis ari-
stobulus fortiter dimicando perseuerabat/donec ui Romanorū subacti/cæsa sunt uirorū quinq; mi-
lia. Prope uero ad duo milia in quendā tumultum confugerunt. Cæteriq; mille cum aristobulo per-
pra Romanorū acie in Machærunta coacti sunt. Vbi Rex cū in ruinis prima uespera tetendisset/spe-
rabat quidē aliā se manū per inducias belli posse contrahere/castellūq; bene munire. Imperiū autē Ro-
manorū supra q̄ poterat per biduū remoratus postremo capitur & cū antigono filio qui Romæ se-
cum fuerat uinctus ad Gabinium atq; inde Romā perductus. Sed illū quidē senatus custodia coercu-
it. Filios uero eius in iudæā remisit quia Gabinus scripserat per Epistolas id pro traditione castello/
rum cōiungi aristobuli (spondisse. Parato autē Gabiniō bellū Parthis inferre Ptolomæus impedi-
to fuit. Qui reuersus ab Euphrate petebat ægyptū Hyrcano & antipatro amicis usus ad oīa quæ mili-
tiæ necessitas exigebat. Nam & pecuniis & armis eū & frumēto Antipater auxiliis adiuuit. Et iudæ-
is in ea parte uiarū quæ Pelusium ducerent obseruātibus transmittere Gabiniū persuasit. Alia uero
Syria discessu Gabiniū commota & iudæos iterum alexander aristobuli filius ad discessionē reduxit
& maxima multitudine conflata Romanos omnes q per omnē terrā degerent obtruncare decreue-
rat. Quā rem Gabinus metuens iam enim ex ægypto redierat. Hoc tumultu instante nonnullis dissi-
dentū præmissis antipatro concordia persuasit. Cum alexandro autē milia. xxx. remanserant/ & ille
ad bellū promptus erat. Itaq; ad pugna cōgredit. Occurrunt autē iudæi & circa montē Itabirium con-
gressi/dece milia steruntur/cætera uero multitudinē fuga dispersit. Et Gabinus in Hierosolymam
regressus. Id enim antipater uoluit tempus. eius cōposuit deinde hinc pfectus Nabathæos pugna su-
perat/& Mithridatē & Orphanē a Parthis pfugas clam dimittit/eosq; militibus aufugisse firmavit.

Crassus succedit Gabiniō/suscipit Syriā/auferit aurū tēpli/perit transgresso Euphrate. Crassus Sy-
riā defendit/occidit Pīsilauū colligentē seditiosos aristobuli. Cap. XIX.

Posterea Crassus ei successor datus Syriā suscepit. Is in priuæ militiæ sumptū & omnē aliud
aurum templi quod Hierosolymis erat abstulit/& a quibus pompeius temperauerat duo
milia talentorum. Euphratē uero transgressus & ipse periit & exercitus eius/ de quo non
est huius temporis cōmemorare. Post Crassum autem parthos in Syriā properantes Cassius inhibu-
it receptus. Prouincia autē fauore eius quæsitā in Iudæam festinabat/captisq; Taricheis ppe ad tria
milia iudæorum adducit in seruitium. Occidit autē etiā Pīsilauū seditiosos aristobuli colligentē/ cuius
necis suusor erat antipater.

Antipater ex arabis coniugē suscipit/sociat sibi regē arabū p affinitatē bellū uult gerere cū aristo-
bulo/Cæsar mittit e roma aristobulū solutū uinculis in Syriā/perit ueneno/& alexāder filius occidit
ptolomæus aufer antigonū & eius sorores a cōiuge aristobuli & minorē sibi cōiugio copulat antipa-
ter mortuo pompeio cōtulit se in clientelā Cæsaris & Mithridates cū antipatro uictores sūt. & pom-
peius tandē gratia antipatri pontificatū cōfirmavit Hyrcano. Cap. XX.

Postea autē nupta fuit ex arabia nobilis foemina noīe Cypris. unde filios quattuor/ phasclum
& regē Herodē & iosephū & pherorā & Salomen filiā habebat. Cū autem omniū q ubiq;
potētes essent amicitia hospitii familiaritates cōquireret pcpue regē arabū p affinitatē
sibi sociauit/eiusq; fidei cōmēdās filios suos ad eū misit/quoniā bellū cū aristobulo gerē-
dum susceperat

dum suscepit. Cassius autē cōpulsus ad omnia p̄ conditiones Alexandro ad Euphratē reuersus est: p̄ci-
 thos trāsitu phibitus de quibus alio loco referemus. Cæsar autē post senatus & Pompeii fugā trās/
 mare Ionii rebus omnibus Romæ: potius solutū uinculis Aristobulū cum duabus cohortibus ne-/
 lociter in Syriā misit: & hāc facillime & cuncta Iudææ p̄xima per illū subiici posse ratus. Verū & sp̄s
 Cæsaris & Aristobuli alacritatē præcessit inuidia. Nā ueneno peremptus a pompeii studiosis aliquā
 diu etiā sepultura in solo patrio carebat: corpusq; mortui seruabat melle conditū. Donec ab Antonio
 Iudæis iussu est in mōnumentis regalibus sepeliendū. Occiditur autē Alexander quoq; filius eius a Sci-
 pione securi percussus Antiochiæ secundū Pompeii litteras accusatione: p̄ tribunali prius habita sup̄
 his quæ in Romanos admiserat. Ptolomæus autē Minnei filius qui apud Chalcida sub Libano mora-
 batur captis eius fratribus filiū suū Philippionē qui eos accerferet: mittit ascalonē atq; ille abstractū
 ab Aristobuli coniuge Antigōnū eiusq; sorores adducit ad patrē. Amore autē minorem earum coniu-
 gio suo copulat: ob eamq; postea causam a patre occiditur. Accepit enim Ptolomæus in matrimoni-
 um Alexandrū perempto filio: huiusq; affinitatis gratia fratris eius propensiore cura tuebat. Antipa-
 ter autem Pompeio iam mortuo in clientelā Cæsaris sese cōtulit: & in Mithridates Pergamēnus ab
 accessu Pelusii prohibitus cū exercitu quē ducebat in Aegyptū apud ascalonē morabatur. Non solū
 arabas quāuis hospes esset auxiliū ferre p̄suasit. Verū & ipse armata Iudæorū tria circiter milia secū
 mouit. Excitauit autem præsidio Syriæ quoq; potētes & incolā Libani Ptolomæum & Iamblichum
 quorū gratia ciuitates illius regionis alacri animo bellū pariter ichoarūt. Iāq; fretus Mithridates au-
 ctis p̄pter Antipatrū copiis Pelusiū proficiscitur. Et quia transire uetaret ciuitatē obsidebat. Antipa-
 ter uero & in hac oppugnatione clarus enituit. Effracto em̄ ex parte sua muro primus in ciuitatē cū
 suis comitibus insiluit. & Pelusiū quidē capta est: ulterius autē progredi non sinebant: Iudæi & Aegy-
 ptii terrarū incolæ quæ appellatur Oniæ. Quibus tamen Antipater non modo ne obstitarent uerētia
 ut uictui necessaria præberent militi p̄suasit. Vnde factū est ut nec Memphitæ in manus uenirent:
 ultroq; sese traderent Mithridati atque ille delato peragrato pugna cū cæteris cōmisit Aegyptiis in
 loco cui nomen est Iudæon stratopedon: eūq; in acie omni dextro cornu periculo liberauit. Antipater
 circumgressus fluminis ripā. Leuū enim cornu contra se positū superabat. Facto autē in eos impetu
 qui Mithridatē prosequerent multos occidit: tādūq; reliquos fugiētes angebat: donec ēr castris eoge
 potitus est. lxxx. tantū de suorū numero amissus. Obtingentos autē fere Mithridates cū fugerat perdis-
 dit. Præter sp̄s uero sematus ex proelio uacuis inuidia testis rerū ab Antipatro gestarū fuit apud Cæ-
 sarem. Vnde ille tunc quidē Antipatrū petiit laudibus incitatū ad subeunda p̄ se pericula redidit pro-
 ptiorē. In qbus omnibus bellator audacissimus cōprobat: multaq; p̄pessus uulnera toto corpe ge-
 rebat: signa uirtutis disertæ. Postq; autē rebus in Aegypto compositis ad Syriā rediit & Romana cū
 ciuitate simul & immunitate donauit: aliisq; rebus honorādo amicissimeq; tractādo dignū æmulatio-
 ne cōstituit: eiusdēq; gratia etiā pontificatū cōfirmauit Hyrcano.

Antigonus corā Cæsare criminabat Antipatrū: sed Cæsar cognitis meritis antipatri Hyrcanū cō-
 firmat & cuius uelit dignitatis proponit optionē. declarat procurator Iudææ: sedat Iudæā: Hyrcanū
 reddit in gratiā populus tādē phaseliū filiū maiore p̄posuit territorio Hierosolymog. Herodē minore
 natu curatorē Galilææ. Herodiā deprehendit cū multis aliis ex hoc cognitus est Sexto Cæsari p̄pin/
 quo magni Cæsaris.

Cap. XXI.

Odemq; tempore antigonus quoq; aristobuli filius cum uenisset ad Cæsare maioris præ-
 ter opinionem foelicitatis causam præbuit antipatro: nam qui de patris morte quæri debes
 ret propter inimicitias Pompeii: ueneno quantum putabatur perempti: & crudelitatic
 in fratrem accusare Scipionem: nullumq; inuidiæ dolorem admiscere miseris: ultro ho-
 Hyrcano & antipatro criminabatur ueluti se patrio loco cum fratribus iniquissime pellere nt: mul-
 tisq; gentē iniuriis afficerent: dūmodo sociarentur q; in ægyptum auxilia ipsi Cæsari non benigno:
 lentia: sed timore ueteris discordiæ miserint: & ut amorē Pompeii depræcarent. Ad hæc antipater
 ueste proiecta multitudinem uulnerū demonstrabat: & qua fide quidē Cæsare coluisset uerbis non es-
 se opus dixit. Nam corpus etiam se tacente clamare: antigoni autem mirari audaciam: q cum hostis
 Romanorum sit filius & fugitini Romanorū nouarūq; rerū studiū uotūq; seditiosum patris habeat
 apud Romanorū principem alios accusare conetur: boniq; aliquid adipisci tentaret quem hoc solū
 oporteret amplecti: quod uiueret. Neq; enim tam nunc propter inopiam desiderare facultates: sed ut
 in eos qui se dedissent Iudæoram seditiones accenderet. Quæ ubi Cæsar audiuit Hyrcanum quidem
 pontificatu digniorem esse pronunciauit. Antipatro autem cuius uelit potestatis detulit optionem.
 Qui permissa dignitatis mensura ipsi quidem daret Iudææ procurator declaratus est. Et præter hoc
 impetrauit subuersa patriæ moenia renouare sibi licere: hos quidem honores Cæsar incidendos in ca-
 pitoliū misit: ut iustitiæ suæ uirtutisq; signū antipatri memoriæ traderet. Antipater uero ubi de Sy-
 ria Cæsare p̄secutus est i Iudæā reuersus ante oia patriæ muros a pōpeio dirutos reparabat: omniaq;
 lustrando

instruendo ne quid in illis regionibus turbatum esset/nunc interminando/nunc etiam suadendo curabat
 nunquamq; admonens/q; si cū Hyrcano sentirent in orio atq; opulencia uicturi essent fortunis suis
 & omni pace potituri sine spe uana duceretur. eorū qui priuati quāstus gratia res nouas optarent/se
 quidē nō procuratorē sed dominum omnium/Hyrcanū uero tyrannū pro rege/ itemq; Romanos &
 Cæsarem hostes pro amicis & rectoribus habituri neq; enim passuros huius potestātē labefacturi/
 quē ipsi regē constituisent. Sed quamuis hoc diceret tamē etiam per se quoniā Hyrcanū seigniorē ui-
 dera/ nec tā efficacē sicut regni posceret sollicitudo/ statum prouinciā cōponebat. Et sic Phaselus qui
 dem natu maximū filiorū suorū militiā prāpositum Hierosolymis eiusq; territorio prāfecit. Herodē
 uero ætate posteriore nimisq; adolescentē Galilæe destināt similia curaturū. qui cū natura strenuus es-
 set cito materiā ubi ad magnitudinē exerceret inuenit/ captūq; latronū principē Ezechia quē prāda/
 ri maximo agmine continentia Syriæ deprāhendit/ ipsumq; aliosq; latrones multos interfecit. Ea-
 res adeo grata fuit Syris ut per uicos & oppida caneretur herodes ueluti per eum pace reddita &
 possessionibus restitutis. Ex huius deniq; operis gloria sexto ē Cæsari propinquo magni Cæsaris &
 Syriam tunc administranti est cognitus.

Compellitur herodes ab Hyrcano qui eū tam gloriosum euasisse oderat ut ad eū accedat ipse ne-
 ro psuasus uerbis multorū q; inuiderant Herodi accersiri eū fecit/ sed recessit Herodes nō paratus obe-
 dire/ Concitat Hyrcanus iterū cōtra herodē/ sed herodes declaratur a sexto Cæsare dux militū in Sy-
 ria/ herodes hyrcanū cogitat ex regno pellere sed uerbis patris & fratris mitigat. Cap. XXII.

Quin & Phaselus fratris indolem contentione bona superare certabat augendo erga se be-
 niuolentiam hierosolymis habitantium atq; illam quidem ciuitatem possidens nihil autē
 contumeliōse per insolentiam potestatis admittens/ hinc antipater & obsequiis regalibus
 ab ea gente colebat/ & honores ei tanquā rerum domino omnes habebantur. Nec tamē
 ipse propterea minus fidelis aut beniuolus hyrcano fuit. Verū fieri non potest ut liuorē quisquam in
 secundis rebus effugiat. Namq; hyrcanus quamuis & antea tacite sua sponte mordebatur. Adolescenti-
 am gloria maxime rebus ab herode bene gestis & crebris nuntiis laudes eius per singula facta prā-
 dicantibus angebatur. A multis tamen inuidis qui regnis adherere solent/ quibusq; antipatri eiusq;
 filiorū probitas offīciebat instigabatur/ dicentibus q; Antipatro & filiis eius rebus traditis solo contē-
 tus & hac potestate uacuo regis nomine sederet. Et quamdiu sic errabit ut in se reges producat. Nec
 enim eos uel simulare iam procuratorem/ sed certe esse dominos ipso ireiecto/ cuius nec mādatis nec
 epistolis prāter ludeorū legē tantam multitudinē peremisset herodes/ illumq; nisi regnet/ sed adhuc
 priuatus ita ad iudiciū uenire debere rationē tam ipsi regi quam patriis legibus redditurū quā indē/
 natos occidi non sinerent. His paulatim accedebat hyrcanus. Ad extremū autē ad iracūdiā prouo-
 catus causam dicturū herodem iubet accersiri/ atq; ille & patriis monitis/ & q; ei fiduciā res gestæ da-
 rent munita prius Galilæa prāsidii ad regē proficiscitur. Ibat tamē cū forti caterua ne uel derogare
 uideretur hyrcano/ si plures duceret uel inuidiæ nudus pateret. Sextus autē Cæsar adolescenti me-
 suens ne quid apud inimicos deprāhenso mali fieret ad hyrcanum mittit/ qui ei manifeste denuncia-
 rent ut homicidii crimine liberaret herodē. Hyrcanus autē qui eum diligeret/ per se quoq; id cupiens
 absolutionem decernit. Atq; is inuito rege fuisse ratus Damascum recessit ad sextum/ nequaquā para-
 tus obedire si denuo fuisset accitus. Rursusq; a nequissimis irritabatur hyrcanus firmatū Herodem
 abiisse firmanibus/ & ut se contra eū instrueret properasse. Hæc autem rex uera esse existimās quid
 ngeret nesciebat/ quoniā potentiorē inimicū nidebat. Cū uero a sexto Cæsare dux militū p; syriā uēq;
 samariam declaratus esset herodes/ neq; solum propter gentis fauorem/ sed etiam uiribus suis terri-
 bilis putaretur ad timorem ultimum decedit/ iamiamq; illum contra se credens cum exercitu esse uē-
 turum/ neq; opinione deceptus est. Namq; herodes intentatæ sibi occisionis iracundia/ conflatam mi-
 litum multitudinem hierosolymam ducebat/ ut hyrcanum regno deponeret. Idq; fecisset nisi pariter
 egressi pater & frater fregissent eius impetum deprecantes ut/ & ipse ad uindictam ministrandā/ so-
 laq; indignatione mitigaretur/ regi autem parceret sub quo ad hoc potētiz processisset/ ac si propter
 rea q; in iudiciū uocatus esset indignaretur quia tamen absolutus est gratias ageret/ neq; tristibus
 quidē paria referret saluti uero esset ingratus. Quod si etiam momenta bellorū reputanda uiderent
 iniquitatē militiæ consideraret/ neq; omnino de uictoria bene speraret qui cum rege cōgressus esset
 una secum educato/ & sæpe quidem benemerito sæuo aut nunq; nisi q; malinolorum consiliis impul-
 sus umbram ei tantum iniquitatis admoisset. Paruit his herodes qui speratis putauerat posse sus-
 ficere/ suaq; uires demonstrare nationi.

Inter discordia inter Romanos & ob diuturnitatem belli uenit Marcus successor sexti
 Cæsaris q; mortuus fuit a Cecilio basso fauore Pompeii. Cap. XXIII.
 T inter hæc discordia Romanorum circa apamiam bellumq; domesticum oritur/ quoni-
 am Cecilius Bassus fauore Pompei Sextum Cæsare dolo necauerat/ eiusq; militē occupa-
 uerat. Illi

uerat. Illi uero Cæsaris duces mortis eius ulciscendæ gratia cunctis uiribus Bassum petebat. Quibus cum tam iterempti q̄ superstitis Cæsaris causa ambobus esset amicus antipater p̄ filios suos misit auxilia. Cum aut̄ bellū traheret ex Italia quidē successor antedicti Sexti uenit Marcus.

Tempore quo Marcus fit successor Sexto Cæsari/Cassius Syriā petit/exactiones imponit/irascitur cōtra Malichū eius exactorē/Herodes fit carus Cassio/præficiū procurator Syriæ/Cassio decedente e Syria oriē seditiō Hierosolymis Foelix quidā uolēs iudicare necē Mallii fratris cōgredit̄ cum Herode/Herodes potius uictoria/Accusatur Herodes antonio interfecto cassio/pecunia cū pacanit ueniunt legati antiochiæ centū uiri cōtra Herodē & Hyrcanū Messala defendēte eos/tetrarchas ambos declarat Antonius/legatos carceri compellit/maior tumultus fit Hierosolymis bellū gestū est cōtra alios legatos ab antonio ita ut multos occidisset/Barzaphanes concitans iterum Pacotum cōtra hyrcanum/tandem ab Herode multi obtruncantur die penthecostes in ciuitate ortum est bellum ita ut multi occisi ab Herode/multi fugati.

Cap. XXIIII.

Odē tpe bello inter Romanos cōflato dolo Bruti & Cassii Cæsare interfecto. Postquē trienniu septēq; menses tenuit principatū/maximo autē motu cædis eius gratia cōcitato/& optimatibus inter se dissidentibus ppria spe quisq; ducebat ad id quod existimabat esse se cōmodius/itaq; Cassius Syriā petit occupaturus militē q̄ apamiā circūsedebat/ubi & Marcū & dissidentes cohortes Basso cōciliauit/simulq; obsidione liberauit apamiā ipse uero exercitū ducēs stipēdiū ciuitatibus indicebat/nec modus erat exactionū. Cū autē Iudæos quoq; septingenta talenta iussisset inferre/minas eius ueritus antipater filiis suis & aliis amicis maturē pecuniæ cogendæ curā distribuit/& inter eos Malichus cuidā ex inimicis necessitas adeo urgebat. Primus autē herodes Cassii fauorē promeruit/q̄ ex Galilæa parte sua centū talenta portauit/pptereaq; inter eximios amicos numerabat. At uero cæteros tarditatis arguēs Cassius ipsis ciuitatibus irascebat. Eoq; Gophnā & Ammaū & duas alias ex uilioribus depopulatus/ibat quidē quasi Malichū interfecturus/q̄ remissior in exigendo fuisset. Verū & huius & cæterarū ciuitatū interitū repressit antipater centū illico talentis Cassio delinito. Nequaquā tamen Malichus post obitū Cassii beneficiorū antipatri memor fuit. Sed illi ipsi quē sæpenumero seruatorē fuisse sui nouerat periculū moliebat iniquitatis suæ impedimentū abolere festinans itaq; antipater & uires eius & calliditatē metuent/flumen trans Iordanē abiit ad ulciscendas insidias congregaturus exercitum. Depræhenso autē Malichus antipatri filios imprudenter superat. Nam & Phaselū apud Hierosolymā præfidiis appositū/& Herodē qui custodias curabat ad murū multis accusationibus & sacramētis circūuentos impellit/ut ipsis intercedentibus reconciliaret̄ Antipatro/atque ita denuo per Antipatrū exorato Marco tunc in Syriā milite regente seruatus est/qui Malichū statuerat occidere/quod nouis rebus studuisset. Cæsare uero adolescēte/& Antonio cū Bruto & Cassio bellū gerentibus/Marcus & Cassius exercitu de Syria conflato/q̄ magna pars ubi usus poposcit. Herodes fuisse/ipsū quidē toti Syriæ procuratorē præficiunt equitū illi manu peditūque attributa. Si autē bellū dedisset/regnū quoq; Iudææ Cassius se eidē declaraturū esse pollicitus est/uenit autē ut Antipatro & spes & fortitudo & filii causa mortis fieret. Horū enim metu Malichus ministro quodā regio pecunia corruptio mixtū ei ueneno poculum dari persuadet. Atque ille quidē iniustitiæ Malichi palma fuit. post cōmisiū mortuus uir ad strenuus rebusq; administrandus idoneus/& q̄ regnū recuperatum conseruasset hyrcano/& Malichus insensum propter suspitionem ueneni populum pernegando placabat/simulq; ut ualidior esset/armatorum sibi copias conquirebat. Nec enim Herodem cessaturū arbitratur/quin etiam mox cū exercitu necis paternæ ultor adueniret. Sed Phaseli fratris consilio qui eum palam minime psequendum esse dicebat/ne uulgi seditione concitaretur/& purgantem se tunc Malichum patienter admisit/& suspitione liberum esse concedens clarissimas paterno funeri celebrauit exequias. Conuersus autē in Samariam & ciuitatē cōposuit seditionē turbatā/per quæ dies festos in hierosolymā remeabat pmissis comitibus armatis nam timēs impetū compellebat Hyrcanus. Malichus autem alienigenas introduci super indigenas quod dies festos agerent prohibebat. Herodes autē & ipso quicq; præcepit causisq; contemptis nocte ingressus est. Iterumq; Malichus ad eū ueniens antipatrū flebat. Contra quod ille se falli cū uix dolo rē premeret simulabat & tamē de nece patris apud Cassiū p̄ epistolas quæstus est. Cui præterea Malichus inuisus erat. Itaq; nō mō ut mortē patris ulcisceret ei scripsit/sed etiā chiliarchis qbus pceperrat ut in cā iusta herodi opē ferēt occulte pcepit. Et quoniā capta Laodicia undiq; ad Herodē cōuenierāt optimates cū mulieribus & coronis ipse quidē hoc ultioni ipsos destinauerat. Malichus autē id Tyri fore suspicabatur/& filiū suū tunc apud Tyrios obsidione statuit subducere/& in iudæā fugam parabat. Salutis autē desperatio stimulat/ut etiā maiora cogitaret/nā & iudæorū gentem cōtra Romanos excitaturū se credidit/dū bello aduersus Antoniū Cassius occupabat deiectoq; hyrcano facillime regnatura. Sed pfecto irridebat eius spē fatale decretū. Etenim quo irēderet aiū/suspiciatus herodes & ipsum

des & ipsum Hyrcanū prope astantem ad cœnam uocat. Deinde sermorum quendam instruendi conuiuii specie intromittit. Sed res erat ut chiliarchis prædiceret ad insidias aggredi/atq; illi præceptorum Cassii memores ad litus ciuitati proximum armati gladiis exierunt. Ibiq; circumseptū. Malichū multis uulneribus interficiunt. Hyrcanus autē statim concidit stupore dissolutus/uixq; anima recepta Herodem percunctabatur/quis Malichum occidisset. Et cū ex chiliarchis unus respondisset Cassii præceptum/plane inquit & me & patriā meā Cassius seruabit incolamen/qui amborum insidiato rem peremit. Vtrū autē id ininidia dixerit/an q; timore factū probaret/incertū est. Sed enim in malichū hoc est modo ultus Herodes. Postquā uero Cassius excessit e Syria iterū hierosolymis orta seditio est. Cū Felix in phaselū monisset exercitū & in herodē fratris, poena uellet necē Malichi uindicare. Casu autem Herodes cū Fabio Romano duce apud Damascū habitabat. Et ne cupiens auxilio foret morbo impediēbat. Interea tamen Phaselus etiam sine cuiusquam præsidio superauit Felicē probrumq; ingrati obiciebat hyrcano/qui & Felici studuisset fratremq; Malichi castella occupantem coniuuauerat. Iam enim multa tenuerat omniumq; turissimum Masadā. Nec tamen ei quicq; cōtra uim Herodis potuisset sufficere/qui mox ut conualuit alia recepit. Et illum ex Masada supplicē dimisit & Marionem Tyriorum Tyrannum ex Galilæa pepulit. Triennium castella possederat/tyriisq; quos coeperat uirā concessit omnibus/nōnullos etiā donatos abire permisit una & sibi ciuitatis beniuolentiā & tyranno cōparans odium. Marion autē a Cassio quidē meruerat tyrannidem qui tot Syriæ tyrannos præfecerat. Sed ob herodis inimicitias etiā Antigonū & aristobulum secū ducebat & Ptolemæum propter Fabianū quē Antigonus pecunia sibi sociatū adiutorē incepti habebat. Cuncta uero socer ptolemæus Antigono subministrabat. Contra quos Herodes instructus in aditu iudæe cōmisit proelio uictoria potitur. Fugatoq; Antigono redit in hierosolymā/pro merito gestæ rei omnibus carus/ut etiā quibus antea despectus erat/tunc in eius familiaritatē sese dederint propter hyrcani affinitatē. Namq; is herodes iam pridē ex indigenis habebat uxorē nō ignobilem quæ Doris uocabatur & Antipatrū ex ea susceperat filiū. Tunc autē duxerat Alexandri cuius pater fuit Aristobulus/filiā Mariannem Hyrcani neptem ex filia atq; inde regi familiaris erat. Sed ubi Cassio circa philippos interfecto Cæsar in italiam & Antonius in Syriam discesserunt/& legatis ab aliis ciuitatibus ad Antonium missis in Bithyniam etiā iudæorū optimates accusatū ueniūt phaselū & herodē q; illis rerū summa ui possidentibus nomē tantū honorabile superesset hyrcāo. Atq; herodes qui præsto erat magna pecunia placatū sic Antonium affecit ut ne uerbum quidē inimicorū eius pateret audire/& tunc quidē ita digressi sunt. Cū autē denuo iudæorū principes centū uiri Antiochiæ proximā Daphnē ad Antonium uenissent iam amori Cleopatæ seruientem/delecti a cæteris qui eloquentia & dignitate præstabant aduersus fratres accusationē proponunt. Respondebat autē Messala causæ defensor astante etiā propter affinitatē hyrcano. Auditis deinde utrisq; partibus antonius percontabatur hyrcanum/quinā essent regendis rebus aptissimi. Cūq; is herodem eiusq; fratres a suis prætulisset uoluptate repletus. Nam & hospes eorū paternus erat/humanissimeq; ab antipatro susceptus eo tempore quo in iudæam cū Gabinio uenerat tetrarchas ambos declarat/ totius eis iudæe procuracione permitta. Legatis autem id ægre ferentibus. xv. eorū correptos carceri tradidit/quos etiam pene occidit. Cæteros autē reiecit cū iniuria. unde maior tumultus hierosolymis excitatus est. Deinde mille legati iterum Tyrum missi sunt ubi commorabatur antonius in hierosolymā paratus irruere. Et contra eos uociferantes magistratus Tyriorū directus data ei licentia ut quos compræhēdisset occideret/ præceptoq; ut eorū potestātē cōfirmare curaret/qui tetrarchæ ipsius essent antonii suffragio cōstituti. Ante hoc autē herodes usq; ad litus cū hyrcāo pgressus multis eos admonebat/ne & sibi interius & patriæ belli causa fierent/dum inconsiderate cōtendunt. Illis autē tanto magis id indigne ferentibus/ Antonius missis armatis multos occidit/multos etiam uulnerauit. Quorum & laucios cura & mortuos sepultura hyrcanus dignatus est. Non tamen ideo qui effugerant quiescebant. perturbando enim ciuitatē antonium irritabāt/ut etiā quos in uinculis haberet occideret. Barzaphanes autē parthorū satrapa Syriam biennio post tamen cū regis filio pacoro derinenti Lysanias patris sui mortui successor ptolemæi Minnei filii mille satrapæ talenta pollicitus & mulieres quingentas ei psuadet ut antigonū in regnū induceret hyrcanūq; deponeret. Impulsus igitur ab eo pacorus/ipse quidē p maritima loca perrexit. Barzaphanē autē itinere mediterraneo iussit irrumperē. Sed maritimorū Tyrii pacorū exclusē sunt. Cum ptolemæus eum & Sidonii receperūt. Ille autē quēdā regiū ministrū cognomine suū equitatus ei parte attributa ad iudæos iussit accedere/& exploraturū hostiū cōsilia/& ubi usus exegisset præsidio futurū antigono. Plurimi autē eorū qui Carmelū populabantur iudæi ultro ad antigonum currunt ad irruendum acriter animati. Ille autē ad locū qui Drymos dicitur occupādum eos præmit/ ubi commissā pugna depulsiq; hostibus & fugatis/hierosolymam cursu petebant/ auctiq; multitudine usq; ad regiam processerunt. Excepti autem ab hyrcano & phaselo/forti acie in fore cōfigit. Ibiq; hostes in fugam uersos pars Herodis in sanum concludit/custodesq; his sexaginta uiros apponit/per

ait per aedes proximas collocatos. Sed hos quidē infensus fratribus populus igni cōsumit. Herodes autem iracundia peremptorū congressus cum populo multos obtruncat/inq; dies singulos inuicem sese p insidias incurſatibus assidue cædes erāt. Instāte uero die festo q Penthecoste uocat/ oia circa tē/ plū totaq; ciuitas plebe rustica repleta est/ & plārag; armata. Er Phaselus qdē muros/ Herodes qdē cū paucis domū regiā custodiebat. Inualisq; de improviso hostibus in suburbano cōplures quidē pemit/ oēs aut in fugā cōuertit. Et hos in ciuitate/ alios in fanū/ alios in extremū uallū cōcludit.

Admittitur arbiter pacis Pacorus. Simulans Pacorus uolebat Antigonū adiunare/ cognitis insidiis missosq; ministro ad necē Herodis qui noluit admittere habēs huiusmodi suspectos/ audito q Phaselus frater eius fuisset corruptus ad Idumēā nocte pergit. cognitus a barbaris cogitur recedere prēmīssa matre & fratribus ad Masada properabat decertans cum illis potitur uictoria. Iosephus frater Herodis obuiam herodi ueniēti/ ex idumēā fuit paucis ex carissimis receptis alios dimisit/ parthi hie rosoliman ueniunt/ cōstituant regē Antigonū. hyrcanū & Phaselum uerberātes/ dentibus auriculas truncat. Antigonus ne possit esse pontifex/ herodes cognita morte Phaseli fratris uix euadens roma peruenit. Creat rex fauore oīum & fauore Antonii & Caesaris. Cap. XXV.

Nterea pacis arbitru Pacorū antigonū & petit & admittit. Exoratus autē Phaselus & ciuitate & hospicio cum equitibus quingentis Partum recepit/ sed ante qdem specie concordia uenientem/ re aut uera ut adiuuaret Antigonū. Deniq; phaselū dolo pepulit ad Barzaphanē legatos de compositione mittere/ quamuis multa dissuadēre herode/ atq; ut insidiatorem occideret. Ne ue se eius fallaciis dederet/ admonēte enim natura barbaros fidem negligere. Exiit etiam Pacorus cum hyrcano quo minus suspectus esset. nonnullisq; relictis equitibus apud herodem/ quos eleutheros uocant/ cū cæteris Phaselū persequabatur. Sed ubi ad Galilæā uenerunt/ indigenas quidē dissidentes atq; armatos offendunt. Satrapā uero conueniunt satis callide/ & officiis amicitiae dolos regentē. Deniq; postquam dona eis dedit redentibus insidias posuit. Illi autē in maritimum quendā locū deducti cui nomen est Ecdippon/ fraudē intelligunt. Ibi enim de promissis mille talentis audierunt/ & q Antigonus plāra q; mulieres ex his quas ipsi haberent inter quingentas parthis deuouisset/ quodq; sibi semper a barbaris perstruerentur insidiae. Olim enim capti esset mī mora fuisset/ dū hierosolymis caperetur herodes/ ne sibi præsiciens quæ de his agerētur caueret. Hæc iam non uerba erant solum/ nā & custodes haud procul abesse conspiciebat. Et tamen Phaselus Hyrcanū deserere non passus est/ quamquam eum sæpius moneret ut fugeret/ cui Saramalla syriorū tunc ditissimus dixerat/ quēadmodū essent oia de insidiis constituta. Sed conuenire satrapam maluit atq; mox exprobrare/ q se insidiis appetiisset/ ac maxime quia pecuniæ causa talis extitisset/ cū plus ipse pro salute daturus esset/ quā pro regno promississet antigonus. Ad hoc Parthus subdola satisfactione iurisq; iurādī suspicionē deprecatus perrexit ad pacorū statimq; a parthis qui remanserant quibus insum erat Phaselus atq; hyrcanus comprehenderentur/ per iniuriā simul ac per inuidiā execrantes. Et interim minister ad hoc missus herodem capere moliebatur eumq; fallere ut extra murum procederet/ sicut sibi mandatū fuerat conabatur. Ille autē suspectos habere solitus ab introitu barbaros & tunc minime dubitās in hostes incidisse litteras/ quæ insidias pderent indicare nolebat/ quāquam satis idoneam cām Pacorus prætenderet. epistolas portantibus obuiā ire debere/ nec enim aut ab hostibus esse captos/ aut qcquā de insidiis/ sed quæ Phaselus gessisset his cōtineri. Iādudū autē ab aliis audierat herodes fratrē suū phaselū esse corruptū/ & hyrcanū filia Mariāne prudētissima sceminarū. multis cū p cibis ne pderet orabat/ ne ue se crederet manifestis iā conatibus barbarorū. Adhuc aut Pacoro cū sociis deliberante/ quo nā modo clam pararet insidias/ nec enī fieri posset ut tāte sapiētiae uir ex aperto circūueneret. Nocte herodes cū ppinquissimis sibi psonis ad idumēā ignaris hostibus proficiscit. Eo cognito parthi cū psequabant. Et ille matrē quidē fratresq; suos/ desponsatāq; puellā cū matre/ minimosq; fratres prēdere iter iussit. Ipse autē caute cū famulis suis barbaros retēbat/ multisq; p oēs confictus interemptis/ ad castellū Masada pperabat. Grauiore autē in fuga parthis ludæos expertus est. Qui cū semp molesti fuissent/ a sexagesimo tamen ciuitatis stadio aliquandī et acie decertauerunt. Vbi Herodes uictoria potius cū multis interfecisset/ ipsumq; locū in memoriā clari facinoris ædificatū locupletissima exornauit regia/ arcēq; in eo munitissimā cōdidit/ ac de suo noīe Herodion uocauit. Et tunc quidē cū fugeret multi se applicabāt. Postea uero quā de idumæa uenit occurrit ei frater Iosephus/ turbāq; sequentiū diminui pſuadet/ nec enim capace esse multitudinis Masadā. Erat autē supra quā nouem milium multitudo. Itaq; parauit herodes eius cōsilio. & impares quidē necessitati p idumæam dimisit cū uaticio/ lectissimos autē maximeq; necessarios tenuit/ atq; ita in castellū receptus. Deinde octingentos qui mulieres defenderēt/ itēq; comitatu qui satis esset obsessis ipse in petrā ciuitatē Arabiæ prexit. Parthi autē apud hierosolymā in prædam uersū/ in fugientiū domos ac regiā iruebant/ solis hyrcani pecuniis abstinentes/ quæ. ccc. talenta superabāt/ aliorū uero spe minores inueniebāt. Quoniā Herodes iam pridem barbarorum perfidiam suspiciās/ quicquid erat in opibus præciosum

sum in idumæa multo ante comportauerat/eiusq; sociorū itidē quīq; fecerat. Verumtamen postquā præda potiti sunt Parthi ad hoc iniuriæ processerunt/ ut omnem terram illam bello implicato re/ plerent. Marisa tum quoq; ciuitate uastata/ nec solum antigonum regem constituerent/ uerum etiam Phaselum & hyrcanū uinctos ei traderent uerberandos. At ille Hyrcani quidem auriculas dentibus trūcat/ ne solutus quidem mutatis rebus unquam pontificatum recipiat/ ab integris enim celebrari sacra oportet. Phaseli uero uirtute præuentus est. Qui cum nec ferri copiam/ nec manus liberas habe- ret/ ad saxum fracto capite interiit/ atq; ita probato q; uerus herodis frater esset/ Hyrcanusq; degene- rasset uiriliter uita functus/ dignum operibus humanis obitum assecutus. Fertur tamen & aliud q; ex illa quidē plaga resipuerit/ sed ueluti curandi eius causa missus ab antigono medicus uenenis malis uulnus expleuerit/ eog; illum pacto peremerit. Vtrumuis autem uerum sit/ præclarum habet initium Deniq; aiunt eum priusquam efflaret animam/ cognito ex quadam mulierecula q; Herodes euasisset dixisset. Nunc bono animo decedam/ qui ultorem inimicorum uiuum relinquerim. Ille quidē sic mo- ritur. Parthi autem quamquam mulieribus caruerunt quas maxime cupiebant/ rebus tamen antigo- no apud Hierosolymā cōpositis uinctū in parthiam Hyrcanum ducunt. Herodes autem obstinatus in arabiam uelut adhuc uiuo fratre suo festinabat/ ut pecunias ab rege acciperet quibus solis exortā iri pro phaselo sperabat auaritiā barbarorū. Etenim reputabat si arabas minus memor fuisset pater/ nā amicitia/ animoq; liberali parciore/ uel mutuū ab eo sumere/ quod redemptionis causa præberet/ pignori opposito ipsius filio quē redimeret. Secum enim habens fratris filiū septem annis natū. ccc. quā talenta dare decreuerat interpositis præcatione Tyriis. Sed profecto studiū fortuna præuenierat & phaselo mortuo ne quicquā fratrem diligebat Herodes. Nō tamen uel apud arabas saluā esse ami- citiā repperit. Deniq; Malicus rex eorū præmissis qui hæc admonerēt quāprimū reuerri eū a finibus suis iubet/ simulatione quidē parthos per legatos petisse/ ut Herodē arabia pelleret. Certa uero causa fuit q; uicē antipatro debitā negare proposuerat. Neq; beneficiis ab eo pceptis aliquid eius filiis gra- tiæ rependeret consolatione egentibus. Impudentia uero suafores habebat qui antipatri uellent ob- uiare/ deposita erant aut circa eū potentissima. Proinde Herodes quidē ubi arabas ex ea causa hostes esse depræhendit/ unde amicissimos existimabat eaq; respondit nuntiis quā dolor imperabat/ ægy- ptū uersus recedit. Et prima quidē uespera in quodā agresti fano dū post uenientes recipiebat tendit. Postero autē die cū Rhinocurā puenisset fratris ei mors nunciaē. Acceptoq; tanto luctu quāto curæ deposuit/ ibat ulterius. Itaq; arabē sero facti penituit/ & qui reuocarent eū quē cōtumeliose tractaue- rat uelociter misit. Herodes autē etiā hoc in pelusiū peruenerat/ ibiq; transitū prohibitus/ ab eius rei speculatoribus rectores adit/ & illi cū famā uiri dignitatēq; reueriti/ alexandriā psecuntur. Trāsgres- sus autē ad ciuitatē a Cleopatra honorifice susceptus est/ ducē sibi militū fore/ eum ad ea quæ parabat existimante. Deceptus autē reginæ scibus/ neq; hyemis asperitatē neq; marina discrimina/ quominus nauigaret Romā extimuit. Circa pāphiliā uero periclitatus maiore oneris pre relicta/ nix in Rhodū uehemēter bello Cassii sollicitante saluus euadit. Amicorū autē suorū ptolomæi & Saphinæ receptus hospitio licet rei pecuniariæ pmeret inopia/ maximā tñ adificat nauē triremē. eaq; cū amicis delatus Brūdusiū atq; inde cōtinuo romā pfectus familiaritatis paternæ gratia primū cōuenit antoniū/ eiq; tā suas quā totius generis clades exponit/ quodq; affinis suis in castello at obsidione derelictis ad eū hyeme supplex nauigasset. Itaq; tantæ miserationis casum miseratus antonius & memoria quidē iunctæ cū antipatro dextere/ tūc uero ipsius q; erat cōreplatione uirtutis/ & tūc regē cōstituere ppo- suit iudeorū quoniā ipse tetrarchā ante fecerat. Non minus aut quā fauore herodis odio ducebatur antigoni. Hūc eni & seditiosum & Romanis inimicū esse arbitrabat. Cæsarē quidē habebat multo quā ipse paratius renouantē antipatri expeditiones quas in ægypto cū eius patre ptulerat/ & hospi- tiū & in rebus cunctis beniuolentiā/ cū præter hæc ipsius quoq; herodis efficaciam cerneret. Verūtn & senatū cōuocabat/ ubi messala/ & post eū attratinus astante Herode patris eius merita/ & ipsius circa populū Romanū fidē persequebantur/ quo simul & hostē antigonū demonstrarent/ nō solū q; intra breue tēpus bis dissidere cœpisset/ uerū etiā q; antea quoq; populo Romano despecto parthorū luf- fragio regnū curauisset accipere. His aut cōmoto senatu cū antonius bello contra parthos gerendo/ utile eise dicebat herodē regem creari omnes assentiunt. Dimisso consilio antonius quidem & Cæ- sar egrediebantur medium stipantes herodem. Consules autem cum aliis magistratibus antecede- bant Cæsari hostias/ decretumq; senatus in capitolio deposituri. Primo autē die regni herodis apud Antonium coenatum est.

Antigonus inclusos tenet iosephum & alios qui etiam exeuntes quandoq; uincebant quandoque aduerso casu reuertebantur. Verrudius interim festinat iosepho & aliis fere auxilium/ sed placatus muneribus antigoni discedit. Herodes ex Italia reuertitur & contra antigonum summit exercitum castris positus declarat populo uenisse bono populi & non recordatus offensarum/ detegitur cor- ruptio Sydonis ab herode q; ipse unū & oleum & oīa necessaria defferri scripserit in hierichūta. He-

rodes occupat ciuitatē & quingenta cacumina montium cōmittit bellū uictor reuertitur / Herodes multos in spelūcis occidit / pater septem filios cum matre occidit qui uolebant foedus inire cū herode & septem etiam desuper occidit / reuertitur in Samariam contra antigonum dimisso ptolemaeo prapposito qui ab eis occiditur / occisus multis per herodem fertur q̄ iosephus eius frater / in iudaea frāgitur & moritur in Galilaea se confert / uulneratur Herodes municipia multa occupat / in fugā uertit / aciem inimicorum / ciuitatem / ingreditur cladem fecit ex illis magnam / sed ppter hyemis asperitatē non potuit Hierosolymam applicare / interim uxorem ducit & in hierosolymam petit / iterum oritur discessio in ciuitate / Herodes iratus quoscunque posset occidit / Antigonus ad pedes castri prostrat / nitur / Herodes quatit pacare ciuitatem / & studiosos suos facere amicos / Antigoniam nos neci tradere.

Cap. XXVI.

Odera uero tēpore antigonus apud massada inclusos obsidebat / aliis quidē uictu necessariis abundantes / aquae autem inopes. Vnde iosephus quoq; frater regis cum ducentis familiaribus suis ad araba confugere cogitabat / audito q̄ eorū quae in Herodem cōmiserat malichum poeniteret / castellumq; reliquisset / nisi circa noctem qua egressurus erat plurimū imbrium contigisset effundi. Aqua enim repletis puteis fugiendi causa non erat utriamq; ultro in antigoni militū eruptionis auderent / multosq; cum aperto praecio / nunc insidiis neci darent / nō tamē illis omnia pro uoto cedebant / sed ipsi quoq; interdum cum aduerso casu reuertebantur. Interea dum romani militis Ventidius prohibitum missus parthos a Syria post illos in iudaeam uenit / uerbo quidem ut iosepho / & qui eam obsidebantur ferret auxilium / re autē uera ut pecunias auferret antigono / itaq; cū non longe ab hierosolymis tetendisset quaestu expletus ipse quidem cum plurima exercitus parte discedit. Silonem uero cum paucis ne furto deprehenderetur si omnes abduxisset reliquit. Antigonus autē sperans iterum parthos sibi adiumento / Silonem interim placabat / ut pēdente spe nihil inquietaret. Iam uero naui ex italia in prolomaidam deuēctus herodes / non parua manu coacta extra neorū atq; gentiliū per Galilaeam aduersus antigonum properabat Ventidii & Silonis fultus auxilio / quibus Delius ab antonio missus ut herodem in regnum adducerent persuasit. Horū autē Ventidius quibusdā turbas in ciuitatibus quae propter parthos euenerant componebat. Silonē uero antigonus in iudaea mercede corruerat. Non tamen herodes opis egebat. In dies enim singulos quo magis iter promouebat / augebantur eius copiae. Praeter paucos enim omnis in Galilaea cōsensit / & propositū habebat primū necessariū Masada ut primū affines suos liberaret / sed impedimento fuit ioppe. Haec enim prius q̄ hostilis esset eximenda uidebatur / ne dū ipse peteret hierosolymā tutamen a tergo aliquod inimicis relinquere. Etia Silo iungit agmina inuenisse gaudens resistendi occasionē / q̄ eū psecuto praemeret iudaeorū. Hos autē herodes paruae manus exculatione perterritos mature in fugā uertit / & Silonē male repugnantē periculo eripit. Deinde capta ioppe suos deliberaturus ad Masada festinabat / cū indigenarū alios amicitia paterna sibi sociaret / alios ipsius gloria / nonnullos utriusq; necessitudo debita beneficiis plurimos tamen spes ut a rege certissimo. Itaq; ualidissimas quasie rat militum copias / & antigonus iter eius impediēbat / loca insidiis oportuna praueuiens / unde nullū aut minimū afferebat hostibus detrimētū. Herodes autē facile receptis ex Masada pignoribus suis & rebus / a castello in hierosolymā perrexit. Cui se tā Silonis milites / quā ceteri de ciuitate iunxerūt / uirū eius timore perculsi. Castris autē positis in occidua regione oppidi / custodes eius partis ipsū sagittis & iaculis impetebant. Ab aliis uero per cuneos excurrentibus primae frontis acies tentabātur. Herodes autē primo circa muros pconaria uoce declarati iussit / populi se bono & ciuitatis aduenisse poena / q̄ a nullo q̄ manifesto inimico repetiturū / sed discordissimis ēt offensae obliuionē daturū. Deinde cū allocutionibus cōtrariis ps antigoni obstaret / quo minus aut pcones exaudiret / aut uolūtātē mutare q̄ spīā posset q̄ reliquū erat suis iperat murorū defensores aduolsci / atq; illi statim sagittis cunctos ex turribus in fugā uerterūt. Ibiq; tūc Silonis detecta corruptio ē. Multis enī militū subornatis q̄ rebus egere se necessariis acclamarēt / pecuniāq; alimētis polcerēt / atq; hyemādī gratia in loca opportuna dimitti. Nā ciuitati pxiā deserta erat. Ita oibus ab antigono ante pūlis & icitabat exercitū & ipse recedere conabatur. Herodes autē nō solū rectores q̄ Siloni parerēt / sed ēt milites ubi essent plurimi cōueniēdo rogabat / ne se destituerēt quē scirēt a Caesare & antonio & senatu deductū i uno die pollicens eos penuria soluere. Deinde hoc praecatus ipse in agros abiit / tantāq; his copiā cōmeatus exhibuit / ut Silonis oēs causatiōes pimeret / simulq; picipiēs ne uel in posterū ministrare desinerēt / accolae Samariae p epistolas admonebat. Nā ciuitas eius se clientellae dederat / ut alimēta & uinū & oleū & pecora in Hierichūta deferrerēt. Haec ubi audiuit antigonus statim q̄ frumētō hostes phiberent atq; insidias q̄bus opprimerent p agros dimittit. Illiq; iussis obediūt / & magna iā manus armatorum sup hierichūta fuerat cōgregata. Discreti autē montibus insidebant / si q̄ exportaret uictui necessaria speculantes. Non tamen herodes ociosus erat / sed decē cohortibus comitatus / quoq; romanorum & quoq; iudaeorū / quibus pmixti erant etiā mercede conducti / ac praeterea paucis equitibus Hierichūta peruenit

ea peruenit / & ciuitatē quidem uacua habitatoribus repperit / quingentos uero cum mulieribus ac familiis montiū occupasse cacumina / & hos qdem capros dimittit. Romani aut in reliquam ciuitatē irruunt eāq; diripuerunt / cū plenas domos offendissent omnigenū conditionū. Rex aut apud Hierichunta praesidio collocato reuersus est. Romanūq; militem in his quae sibi cesserant ciuitatibus hoc est idumaea & Galilaea & Samaria hyematurum dimisit. Antigonus quoq; Silonis corruptione meuit / ut exercitus partē Iyddis susciperet in antigoni gratiā. Et Romani quidem armorū cura soluti rebus omnibus abundabant. Herodes non quiescebat / sed idumaea duobus milibus peditū & quadringentis equitibus / misso et fratre suo iosepho comouit / ne qd noui cū antigono fieret. Ipse aut matre cū aliis quos ex masada liberauerat affinibus suis in Samariā translata / ibiq; tutissime collocata / ut caeterae Galilaeae subueniretq; antigoni praesidiū expelleret proficiscitur. Cūq; semphorim licet uehementissime ningeret peruenisset / facillime ciuitatē capit / custodibus eius ante egressione fugā dilapsis / ibiq; suis militibus quos hyems fatigauerat recreatis. Erat enim magna copia comeatus aduersus latrones in speluncis agentes direxit animū / qui pleraq; illius regionis incurstantes / non minoribus quā belli cladibus afficiebant. Praemissis aut tribus peditū cohortibus unaq; ala equitum in uicū cum arbella / ipse diebus quadraginta post cum reliqua manu supuenit. Nec tamen incursum hostes extrinuerunt / sed armati obuiam procedebant peritia bellatoris fisci & ferocitate latronis. Deniq; filio comisso dextro ipsorū cornu sinistrū herodis in fugā pellitur. Ille aut de suo dextro circūgressus uelociter subuenit / & suos quidē a fuga retrahit. Irruendo aut in hostes impetū persequentium refrenabat donec a frōre pugnatīs uolētiae cōcesserūt / qm̄ eos usq; ad iordanē cādēdo psequeretur / & magna fugientium parte perempta. caeteri trans fluuiū disieci sunt / & Galilaea metu est purgata / nisi q; in speluncis latitantes reliquerāt / eorūq; causa diutius ibi morandū fuit. Quāobrem primū laboris fructū militibus rependebat. cl. nūmorū dragmas singulis diuidendo / eorūq; rectoribus multiplicā sumā ad hiberna mittendo. Pherorae aut fratri minimo scripsit / ut & foro uenaliū consuleret / muroq; castellū alexandriū cingeret / quae ab illo curata sunt. Itaq; circū athenas uersabat antonius. Ventidius apud ad bellū cōtra Parthos silonē atq; herodē accersit / mādato eis p epistolas / ut iudae statū ante cōponerēt. Sed herodes libenter ad Ventidiū silonē dimisso / ipse aduersum latrones in speluncis habitantes mouet exercitum. Istae autem speluncae in praeruptis montibus erāt undiq; inaccessibleē trāuersosq; tantum ac per angustos ascensus habebāt / saxūq; ab earum fronte usq; ad fauces altissimas pertinebat / rectum uallibus imminēs / ut aliquādiu qdem rex incertus esset pro loci difficultate quid ageret. Postremo autem munimine uteretur satis incauto. Etenim ualentissimus quisq; dimissis arcibus exponebatur in hostia speluncarum. Hiq; cum familiis eos mactabant / ignemq; repugnātib; iniiciebāt. Cūq; aliquos ex his cōseruare uellet Herodes / ut ad se accederent noce praconis edixit. Sed illorū neq; uoluntarie se quisquam ei tradidit. Sed quos uis cogerat / multi eorum mortem captiuitati praetulerunt. Vbi etiam senior quidam septem filiorum pater orantes cum matre pueros ut egredi sibi ad foedera pmitteret occidit / hoc modo iussit singulis exire / ipse ad hostium stabat / & prodeuntem quemq; filiorum trucidabat. Herodes autem e spelunca haec prospiciens / & dolore conficiebatur / & ut filiis parceret / seni dexteram cū praecibus porrigebat. Ille autem dictis eius nequaquam minor factus / insuper uelut humilis animi contempsit herodem. Et post filios occidit uxorem / deiecitq; de super mortuis postremo semetipsam precipitem misit. Speluncis & qui in his erant ira subactis. Herodes relicta exercitus parte quantum ne quis rebellare tentaret satis esse arbitratur / eiq; Ptolemæo praeposito in Samariā rediit / armatorum qdem tria milia / sexcentos uero egtes in Antigonum ducens. Tūcq; propter eius abesse summae nocti licentiam qbus Galilaeam turbare mos erat. Ptolemæum uero militum rectorē aggressi nec opinantem interficiunt. Agros autem uastabant in paludes atq; in abditissima loca refugientes. Quibus cognitis herodes mature succurrit / & magnam quidem multitudinem morte consumit. Omnibus autem castellis obediēte liberatis huius mutationis causa multam exigit a ciuitatibus centum talenta. Iam uero parthis expulsis occiso etiam pacoro Ventidius antonī litteris monitus egit mille auxilia duarūq; cohortū aduersus antigonū mittit herodi. Eorū autem ducentem Machæram ut se adiutum ueniret / per epistolas rogauit antigonus / & de uita herodis multa conquestus / & pecuniam dare pollicitus. Sed Ventidius nec enim a quo missus erat negligendum putabat cum praesertim plura daret herodes proditiōne quidem ei non paruit simulata uero amicitia res antigoni exploratum perrexit non admissio herodis consilio dissuadentis id fieri. Antigonus autem quia praesentis quid cogitaret ciuitatem ei clausit / & tanquam hostem ex moenibus uel cisciebatur. Donec Machæram incepti pudit / & in amathunta ad herodem recessit. Iratus aut quod res aliter cesserat quoscūq; iudeos offendisset interficiebat / nec uel herodianis parceret / sed antigonis uicinis omnibus abuebatur. Haec cum agere ferret herodes in Machæram quidem uindicare uoluit / tanquam in hostem iracundiam uero repraesent / & ad antonium appropinquabat / apud eum accusatus / res Machærae iniquitatem. Ille autē delicta sua reputans uelociter regem consequitur / utq; in gratia

secum valeat multis praeiis efficere. Neq; tamen herodes a proposito reuocatus quominus ad Antonium pergeret. Sed cum audisset eum magnis viribus oppugnare Samosatam iuxta Bosraten ualidissimam emitarē acius festinabat. Opportunum hoc ipse esse prospiciens demonstrandae uirtutis & ut magis magisq; placeret antonio. Deniq; mox ut ad eum uenit finē derulit obsidioni multis barbaris interfectis. Magnaq; fide parte destinata ut antonius qdem quāquā eius uirtutē ante mirabatur tamen ē tunc magis eandē opinionē haberet multumq; ad honores eius spēs regni adderet antiochus uero tradere Samosata cogeretur. Dū hāc agerent res herodis i iudaea fractae sunt. Reliquerat enim iosephū fratrem qui omnia procuraret cū mandatis hmoi ut ne qd ante reuersionem suā aduersus antigonum cōmoueret quia nō firmū esset auxiliū Machabae quantū delictis superioribus probaretur. Verum iosephus ubi fratrem procul abesse cognouit immemor praeceptorū Hierichunta cū quib; cohortibus a Machabae secum missis petit ut maturo messium tpe frumenta diripiat. In cursu autē hostiū per montana atq; aspera loca oppressus & ipse cadit magnā uiri fortis in ea pugna gloriā cōsecutus & omnes romani milites pereūt. Decem enim lectae de Syria cohortes erant nec ueterū militū quēquam permixtum habebant qui belli posset ex operibus opitulari. Antigonus autē uictoria minime contentus sed eo processit iracūdiā ut mortuū quoq; iosephū uerberaret. Deniq; nactus corpora mortuorū etiam caput eius ante abscidit quā. l. talenta Pheroras frater eius p̄cium redemptionis offerret tāta uero nouitas post antigoni uictoriā Galilae res occupauit ut qui p̄tib; eius magis fauerent p̄ductos optimates Herodis studiosos lacu summergerēt multaq; in idemata mutarentur ubi Machabae castelli cuiusdam instaurabat moenia cuius nomen est Githa nec horum qdem quicquam Herodes audierat captis enī samosatis antonius & praeposito Syriae Sossio iussu quoq; ut herodem aduersus antigonū adiuuaret discessit in aegyptum. Sossius autē duabus cohortibus in iudaeam praemissis quarū herodes uteretur auxilio ipse cū cetera manu militū sequebatur. Herodi autē prope degenti apud Daphnē antiochiaē mortē fratris somnia manifesta significant. Cūq; turbatus profuississet stratis ecce nūti cladis intrabāt quare p̄ dolore paululum quāstus maxima pte luctus delata i hostes properabat ultra uires iter accelerās. Et ubi ad Libanum uenit octingentos montis accolae adsumit auxilio nāq; his iungit Romanorū cohortem. Cū qbus non expectata luce in Galilae ingressus est hostesq; obuios in eū quē reliquerant locū auertit & assidue qdem castellū oppugnare tentabat. Sed priusquā id caperet asperima hyeme coactus in uicos proximos recepit exercitū. Paucis autem diebus post auctus ē alterius p̄sidio cohortis quā antonius miserat tanto hostibus terrori fuit ut castellum nocte desererent. Iamq; per Hierichunta properans ibat ut quāprimū interfectores fratris sui posset ulcisci. Vbi ē mirabilis ei monstroq; similis casus euenit. Vnde praeter spem liberatus & opinionē q deo carus esset adeptus est. Nā cū multi honorati uespera illa coenauissent postquā dī misso conuiuio omnes egressi sunt confestim coenaculum concidit. Id autē cōmune sibi tam periculum quā salutis idicium quantū ad futurum bellū pertineret esse coniiciens mane primo castra commouet hostiūq; sex milia circiter de montibus decurrētes prima tentabant agmina & manū qdem cum romanis conferere non satis fidebant. Lapidibus autē ac telis eos dummodo plurimos lauciarēt eminus apperebant. Vbi herodes quoq; ipse praeteriēs latus iaculo uulneratur. Antigonus autem se non solū audacia suorum sed etiam multitudine superiore uideri cupiens Pappum quēdam ex cōtubernalibus suis cum manu militum in Samariam mittit. Quibus qdem machabae erat palma uictoriae. Herodes uero terram peruagatur hostilem & municipia capit. Duoq; habitatorum milia cōsumit. Exustisq; domibus ad exercitum redit circa uicū qui appellatur Cana tendentem. In dies autem singulos magna ei multitudo iudeorum uel ex ipsa hierichunte uel ex aliis regionibus accedebat. Cum hos odium moueret antigoni alios ipsius herodis praecleara facinora. Enim uero multos ratione carentes mutationis cupiditas impellebat. Hoc autem congregi festinante pappi milites neq; multitudine hostium neq; impetu perterriti acriter ad pugnam ex altera parte procedunt. Sed ubi agmina conflixerunt ceteri qdem paulisper restiterunt. Herodes autem fraternae caris recordatione periculosius dimicans dūmodo ulcisceretur auctores aduersam aciem facillime superat. Deinde semper integros aggrediendo uniuersos in fugam uertit. Erat enī plurima occumbentiū strages cum alii qdem in uicū unde uenerant compellerentur. Nouissimus autem ipse instaret atq; ignitos occideret. Postremo ruens iter fugientes hostes in ciuitatem incidit cum omnes quidem armatorum domus essent refertae plenaque propugnatorum desuper tecta & quoniam foris deprāhēos facillime superabat disturbando aedes intus abditos extrahebat alios conuulsis obrutos fastigiis multos si mul necabat. Siquis autem subterfugisset ruinam cum gladiis armati milites excipiebant. Tantaq; cadauerum per omnes uias multitudo congregata est ut etiam uictoribus ipsis transitus obstrueretur. Hanc plagam hostes adeo non tulerunt ut confluentium turba conspectis q in uico perissent fuga discederēt. Statimq; successu fretus herodes ad hierosolymā prexisset nisi eum hyemis asperitas prohibuisset. Hāc enī p̄ficiēda uictoriae fuit impedimentū & ne penitus opprimeret. Antigonus ob-

siste

stirrit/qui ciuitatem iam deserere cogitabat. Herodes autem ad uesperam cum lassos amicos reficiens di corporis gratia dimississet/ipse adhuc ab armis callidus/more militis lauatū ibat. Siquidem unus tantū puer cum sequebatur. Et priusquam in balneum perueniret obuius ei quidam ex hostibus gladio armatus excurrit. Deinde alter & tertius & plures. Hi confugerant armati ex acie in balneū sed perculsi etiam tū meru/ac latitantes ut regem uiderūt. illum quidem stupore debilitati ac tremētes/ cum inermis esset preerunt. Exitus uero qua fugerant cursu patebant. Itaq; cū alius casu q eos cōpræ henderet nullus adesset. Herodi aut nihil patifatis fuisset oēs effugiunt. Postero autem die pappū q/ dem antigoni militum ducē abscisso capite obtruncat. Id Pheroræ magistro exercitus fratri suo mit tit/ in perēpti fratris ultionem. Nāq; pappus erat q Iosephū interfecerat. Vbi aut rigor hyemis cessit in hierosolymā profectus est/ murisq; ad moto milite annus aut tertius agebatur ex quo Romæ rex fuerat/ declaratus/ pro templo castra posuit/ qua facilius erat expugnatio & antea pompeius coepe rat ciuitatē. Exercitu aut in opera distributo suburbanis diuisis tres quidē lenare aggeres/ & se p eos torres adificare iubet. Relictis aut q operibus instarent efficacissimis amicorū / ipse in Samariā uadit uxorem accepturus alexandri filiū aristobuli filiā sibi desponsatam/ ut diximus/ & domū obsidet qui subcisiua opa nuptias curaturus quippe iam hostem despiciebat. Igitur ubi eam duxit ad hiero solymā rediit auctus militū copiis eiꝯ Sossius cū magna manu equitū peditūq; sociatū/ quæ medi/ terraneo itinere pmissa per Phœnicem ipse remeant. Vniuerso aut exercitu congregato ad peditū legiones undecim equitumq; sex milia pter auxilia Syriorū nō pro minima parte ducenda prope a septrionali muro castra collocarunt. Ipse qdem herodes senatusconsulto fretus quibus rex fuerat declaratus. Sossius uero antonio a quo milites quibus pferat sciret missos Herodis auxilio. Iudæorū autem intra ciuitatem agentū populū uarie turbatus erat. Nam circa templum infirmior multitudo cōueniens furore agebatur multaꝯ ueluti diuinitus de temporibus dictitabat. & qui audaciores essent in collegio cōglobati multis modis latrocinabātur/ maxime & locis oppido proximis uisui necessaria diripientes neq; aut equis aut uiris alimenta relinquebant. Bellatoꝯ autem constantiores obsidentibus oppositi e muris opus aggerum prohibebant/ & contra instrumēta oppugnantū sem per nouum aliquod obstaculum moliebantur. In nulla aut re sicut in cuniculis superabant. Rex aut aduersus latrocinia qdem occultas ex cogitauit militū insidias quibus eorū reprimerentur excursus. Inopiam uero alimentorum longinquis transfectionibus adiuuare disposuit/ ac pugnae intenti quā/ uis omnem modū audaciæ supergrederentur/ Romanorū tamen peritia uincebantur. Nihilominus aperte cū his certa morte pposita confligebant. Ex improviso autem Romanis per medios emer/ gentibus in cuniculis priusquā muri aliqua pars dirueretur/ alteram eius uicem muniebant. Prorsus neq; manibus neq; machinis deficiebant/ quoniā usq; ad ultimū repugnare decreuerant. Deniq; tan to exercitu circūsedente p qnq; menses obsidium tolerauerunt/ donec quidam ex his quos lectos ha bebat herodes ausi murum transgredi ciuitatem irrupere/ & post eos Sossii centuriones. Igitur ante oīa fano proxima capiebantur/ & infuso exercitu plurima ubiq; mors erat/ Romanis quidē pp ob/ sidionis moras iratis. Herodes uero manu iudaica summo itenta studio/ ne quis penitus ex aduersa/ riis resideret. Maetabatur at quāplurimū/ & per angustiores uicos oppidi/ & in domos cōpulsi/ uel si ad templum etiā confugissent/ nec ulla erat aut senectutis aut muliebris infirmitatis miseratio. Deniq; licet Rex ubiq; dimicans rogaret ut parcerent/ nemo tamen dexteram continuit/ sed ueluti furen tes omnē psequiebantur ætatē. Ibi tūc etiā antigonus/ neq; priorē neq; p̄sentē fortunā cogitans domo descendit/ & ad pedes Sossii p̄sternit. Ille aut nihil eū tantæ mutationis causa miseratus/ & intēperā/ ter p̄derisit/ & antigonā appellauit/ neq; tñ etiā custodia liberū dimisit ut foeminā. Itaq; ille quidē uin/ ctus asseruabatur. Herodes aut quoniā hostes uicisset/ ut externa quoq; auxilia sub iugū mitteret pro uidebat. Visendi enī templi sanctorumq; eius studio oīs multitudo peregrina fuerat icitata. Ob eāq; rem hos minis alios p̄cibus nonnullos armis etiā refrenabat/ acerbiorē q si uictus fuisset existimās fore uictoriā si quod uideri nephas esset/ culpa sua uisum fuisset. Mox aut etiā rapinas in ciuitate p/ hibuit. multa inectus in Sossium. si uacuefacto uiris & pecuniis oppido Romani regem solitudinis reliquissent/ qui pro tanta ciuiū cæde totius orbis terræ imperiū uile p̄cium indicaret. Illo aut in stum esse dicente/ ut pro labore obsidionis p̄darum licentiam milites haberent/ ipse de suis facul/ tatibus mercedem singulis distributurū esse firmavit. Atq; ita redemptis patriæ reliquiis promissa complenit. nanq; militū quēq; liberaliter & pro merito duces ipsūq; Sossium regia largitate dona uit/ ut nemo egens pecuniis abiret. Post hæc Sossius aurea corona deo dedicata ex hierosolymis re/ meant/ antonio uinctum antigonum ducens. Et illum quidem uana spe cupidam usq; ad ultimū diem ignauia digna securis excepit. Rex autem Herodes discreta multitudine ciuitatis/ suarum quī dem partium studiosos quo magis beniuolos faceret sibi honorifice tractabat. Antigonianos autem neci tradebat. Et cum pecuniæ defecissent. quicquid ornamentorū haberet diuissum. Antonio eiꝯq; comitibus misit. Non tamen omnino ne quid paterec̄ ademit. lam enim antonius Cleopatraz amo/

re corruptus/in omni re cupidini cesserat.

Cleopatra indignata q̄ propinquus nullus ex sanguinitate esset/ad extraneos occupandos se cōuertit/moliebatur ut Herodes & Malichus interirent per antoniū qui noluit/insidiis periclitatur Herodes/ex hoc recreati arabes pugnam repetunt/fugant militem Herodis/ulciscūtur arabes/interim alia calamitas occurrit herodi scilicet terremotus infiniti ut triginta milia hominū interirent/incitatur hoc magis Arabes/herodes hortatur suos ad resistendum facto sacrificio congregitur & potitur victoria/desideratur patronus illius gentis/adiit Cæsarem Herodes conquerens de antonio/Herodē regem instituit & diadema imposuit in ægyptum proficiscitur Cæsar/& mortua Cleopatra & antonio regnum auxit herodi/procurator syriæ instituitur construit templa & multa in honorem Cæsaris fecit & agrippæ/oritur discordia inter uxores Herodis/ira concitatus Mariannem fecit occidere quem ualde poenituit/irati filii ob matris mortem criminantur apud Cæsare. antipater interim succedit in regnum/curat mortem fratrum ex parte Mariannes/conciliat filios Cæsar patri non cessat antipater dolis & simulationibus fratres criminari consilio noueræ illorum illis nescientibus/alexander corrumpit amicos regis/intruditur in carcerem/reconciliat archelaus alexandrum herodes/Eurichides accusat alexandrum/uinciuntur filii & separatim custodiuntur. Mittit herodes litteras cum iudiciis ad Cæsarem.Saturninus & Volumnius fiunt iudices/offocantur tandem iussu Herodis poenitet Herodem mortis filiorum & nepotes amplectitur/& antipater irascitur patri herodi/orat antipater ab herode ut totam reuertatur/conuenit herodes antipatrum/priatur regno & nomine regio/incendantur uini sophistæ & qui aquilam demiserunt ex muro.iubet multos ex iudæis occidere feruntur litteræ a Cæsare de damnatione antipatri occidit antipatrum herodes/moriē herodes legitur testamentum de institutione archelai regis/fiunt exequiæ cum maximo apparatu ab archelao sepelitur in castello quod herodion dicitur.

Cap. XXVII.

Tenim Cleopatra ubi totam cognationem suā senitua persecuta est ut neq̄ propinquus ei sanguine superesset/cædis rabiem contulit in extraneos/Syriorumq̄ optimates apud antonium criminādo suadebat interfici/ut eo modo eorūq̄ possessiones dominio suo facile quæreret. Postea uero q̄ in iudæos atq̄ arabas usq̄ extēdit auaritiā ut reges eorum herodes & Malichus interirent occulte moliebatur. Deniq̄ cū uel in parte præceptoq̄ respiciisset antonius occidere quidem bonos uiros tantosq̄ reges iniustum esse dixit q̄ autem his morte propius erat/inter amicos ultra non habuit/sed multa terra & horum præcisa finibus & quod erat in Hierichunte palmerū quo balsamū gignitur ciuitates præter Tyrum & Sidonē cunctas intra flumen Eleutherum ipsi dedit. Quorū potita dominio ad Eufratē usq̄ parthis bellū inferentem/secuta antoniū per Apamiā & Damascū in iudæā uenit. Atq̄ hic herodes licet magnis muneribus iñsensum eius animū mitigasset. tamen ducentis talentis annuis abscissas regno suo possessiones impetrat sibi locari. Ipsamq̄ omnibus obsequiis placans/in Pelusiū usq̄ duxit. Nec multū interea tēpus & antigonus ex parthis aderat. captiuumq̄ artabazen Tigranis filium dono Cleopatræ ducebat. Nam cum pecuniis omniq̄ præda Parthus illi statim condonatus est. Concitato autē bello actiaco herodes quidē cū antonio proficisci paratus erat. Et aliis p̄ iudæā turbis liberatus/& hyrcāio potitus quē uicū antigoni soror tenebat. Verumtamen Cleopatra callide ne periculorū antigoni particeps fieret. iterclusus est. Regibus enim ut diximus insidias tendens bellum in arabas ut herodi committeret persuadet antonio. Quos si uicisset/arabiæ domina. sin autē uictus esset/iudææ domina cōstitueret/alterūq̄ potentatū per alterū destrueret. Sed hæc eius uoluntas ad herodis cessit arbitriū. Nāq̄ primū pignoribus hostiū captis maximum quem conflauerat equitatum/circa Diopolim in eos immittit. & quānis fortiter resistentes superauit. Cum autem iam uicti essent maiore motu arabes suscitantur/& in finita manus in uicū Syriæ Coeles canatha congregata expectabat iudæos. Vbi rex eos herodes cum exercitu aggressus/bellum consultius administrare tentabat/castraq̄ muro cingi præcipiebat. Non tamen ei paruit multitudo/sed priore uictoria freti arabas impetunt. Et prima cōtione in fugam uersos urgebant. In persecutione uero insidiis periclitatur Herodes. uici Canathon indigenis ab athenione dimissis/qui ex Cleopatræ ducibus semper ei fuerat inimicus. Nāq̄ horū incurſu recreati arabes pugna repetunt. iunctisq̄ agminibus circa saxosa loca & denia herodis militem fugāt/plurimis cæde prostratis. Qui uero ex prælio seruati sunt/in uicū Ormiza confugiunt. Vbi etiam castra eorum cum hominibus circūgressi arabes sicut erant plena cœperūt. Neq̄ multo post accepta clade herodes aderat cū auxiliis serius q̄ usus poposcit. Huius ei uulneris causa fuit præpositorū militibus contumacia/q̄ iussis obedire noluerint. Non enī repentino commissio prælio ullum athenion insidiandi tempus habuisset. Rursus tamen ultus est arabas/assiduīs eorum fines incurſionibus inquietans/quodq̄ semel uictus est sæpe reuocauit. Sed dum inimicos persequitur/icurrit ei diuinitus alia calamitas/septio regni anno & actiaco bello feruente. Nāq̄ ueris initio terramota infinita qdē pecore triginta uero hominū milia peremit/cū exercitus mālisset incolumis/quoniā sub diuo tēdebat/ ibiq̄ tamen

tamen arabas in maiorem ferociam fama sustulit: tristibus nuntiis grauius semper aliquid affligens. Vnde uelut omni subuersa iudæa terræ obtinendæ spe quia neminem superesse credebant in eâ ruūt legatis prius interfectis qui ad se uenerant a iudæis. Herodes autem aduentu hostium perterritus suorum multitudinē tamq̃ magnitudinē quam assiduitate calamitatum fractam ad repugnandū in ciuitate tentabat. Hæc dicens. Ratioem habere non uidetur: cur uos præsens formido perculerit. Nam diuinæ quidem indignationis plagas mœrori uobis esse nō miror. Ignauam est autem perperam idem cum incursum hominum impellendi sunt. Ego autem tantum estimo ut hostes post terremotum perterritam quod magis putauerim deum hanc illis illecebram dimisisse ut poenas redderent. Nō enī tantū manu armisq̃ freti quantum nostris calamitatibus ueniūt. Fallax autē spes est quæ non suis uiribus nititur: sed alienis aduersis. Neq̃ uero uel secundæ res uel contrariæ apud homines certæ sunt: sed in utraq̃ partem uideas fortunam mutare uicissim: & exempla uobis propria demonstrabunt. Nam per prælia superiora uictores post ab hostibus uicti sumus & nunc ego quantum existimarer si ceteri illi capientur uictores se fore credentes. Nimis enī confidens incautus est: metus autem prouidentiam docet. Itaq̃ mihi quidem hoc ipsum quod rimetis fiducia suggerit. Nam cum ferociiores quam opus erat factis: & præter uoluntatem meam in hostes egressi estis athenion insidiandi tempus inuenit. Nunc autem uestra cunctatio & minus alacer animus, ut uidetur certam mihi uictoriam spondet. Conuenit autē ante prælium sic esse affectos in ipso aut opere uirtutē erigere: cōsceleratisq̃ hostibus planum facere q̃ neq̃ humanum aliquid malum: neq̃ ira cælestis unquā deprimat fortitudinem iudæorū: donec spiritum uitæ ducā uel eorū quisquam in bonis suis arabas dominari patietur: quos aliquoties pene captiuos abstulit. Nihil autem uos terreat rerum anima carentiū metus: neq̃ arbitrentur terræ cōcussionem alicuius fortunæ esse uel cladis portentum. Naturalia namq̃ sunt elementorum quoq̃ uitia: nullumq̃ damnum inferūt nisi quod ex ipsis euenerit. Nam pestilentia qd̃ in uel famis uel terremotus signū aliquid tardius fortasse præcesserit. Ipsa uero cum extiterint sui magnitudinē finiuntur. Cæterum quod uobis amplius q̃ terræ cōcussio bellum nocere poterit etiā uictis: imo enim uero maximum imminētis exitii monstrū non sponte sua neq̃ alienis manibus inimicis accedit: q̃ legatos nostros p̃ter omniū hominū legis crudeliter imolauerūt: talesq̃ deo p̃ belli cūctū hostias ceciderūt. Non enī effugiant maximum eius lumen inuictamq̃ dexteram: sed cōtinuo poenas dabunt si primo repleti spiritu in uindictam uolati foederis animos excitemos. Pergite quisq̃ non pro coniugibus neq̃ pro liberis aut pro patriæ periculis pugnaturi: sed legatorū cædis ultiores. Illi melius q̃ nos qui uicimus exercitū regens uobisq̃ mihi obedientibus periclitabor ipse præ cæteris. Pro cetero enim sciat fortitudinem uestrā sustinere nō posse nisi remeritate lædatur. His adhorrtatus milites ubi eos alacres uidit sacra deo celebrauit. Deinde cū exercitū iordanem flumiū transgressus est. Cæsar autem philadelphæ positus haud procul ab hostibus quasi de interiacente castello cōtenderet: pugnam eminus irritabat: quamprimū cupiens congredi. Nam & hostes permiserant qui castellum occuparent. Sed illos quidem regii facile repulerunt collemq̃ tennerunt. Ipse uero quotidie producit ad prælium milite instructaq̃ acie arabas lacebatur. Cum autem nemo contra procederet: quædam enim eos uehementis formido tenebat: & ante multitudinē dux Elthemus timore obriguerat: uallum eorū disturbat ipse aggressus: eorū modo coacti ad pugnam confusis ordinibus mixteq̃ cū perditibus equites egrediuntur: & si multitudine superiores a iudæis tamen alacritate impares quasi audaciores eos faceret uictoriæ desperatio. Et quādiū qdem steterunt nō magna eorū cades facta est. Vbi uero terga nudauerunt multi a iudæis: multi a semetipsis cōculcati perierunt. Deniq̃ milia quinque in fuga ceciderunt: cæteraq̃ multitudo in uallum compulsa est: eosq̃ statim circumsēptos obsidebat herodes. Et licet armis prope adesset excidiū tamen aquæ penuria uehementer urgebat. Cū rex arrogantius eorū legatos despiceret & talenta quingenta pro redemptione offerentibus magis instaret. Deniq̃ ardescēte siti cæteruatim exentes ultro se iudæis tradebant adeo ut quinque diebus quatuor milia uincirentur: sexto reliqua multitudo ad pugnam desperata salute procederet. Quibus cōgressus herodes iterū septē milia circiter sternit: tam magna plaga ultus arabiam extincto uiroꝝ eius spiritu tantum profecit: ut etiā patronus ab ea gente oparetur. Mox autē illum excepit præsumpta rerum sollicitudo: propter amicitia antonii post uictoria Cæsaris apud actium. Verumtamen plus timoris habebat quam ipse patiebatur. Nec enim cæsar uictum iudicabat antonium: donec herodes cum eo superesset. Itaq̃ rex periculis decreuit occurrere Rhodumq̃ transmissus ubi Cæsar eo tempore morebatur: adit eū sine diademate: ueste qdem cultuq̃ priuato: sed fastu regio: neq̃ dissimulata ueritate coram hæc dixit. Ego cæsar Rex factus ab antonio fateor utilem me fuisse regem antonio. Neq̃ dubitauerim dicere q̃ omnimodo armis quoq̃ me gratū expertus esset: nisi arabes prohibuissent. Verumtamen & auxilia ei pro uiribus meis misit: & multa frumenti milia: sed nec accepta apud actium plaga bene de me merisim deserui. Nam cum auxilii minus commodarem optimum ei cōsiliū unam esse dicens Cleopatraz mortem aduersorum correptionē. Quā si occidisset: & pecunias

ei & muros ad tuitionem & exercitum & memetipsum belli contra te socium pollicebat. Sed profecto eius aures cleopatraz amores & deus qui tibi uictoriam donaret obstruxit. Vna ergo cum antonio uictus sum & regni coronam cum eius fortuna deposui. Ad te autem ueni/spem salutis de uirtute presumens & ne in examen adducerer properans/qualis amicus alicuius fuerim. Ad hæc Cæsar/ immo uero saluus esto inquit/ & nunc regnato certius. Nam meritis es qui plurimos regas/ cum amicitiam tanta fide tuearis. Experire autem ut etiam foelicioribus fidus permaneat. Siquidem ego præclarissimam spem de tua magnanimitate mihi promitto. Recte tamen fecit antonius/ qui magis cleopatraz quam tibi paruit. Te namque lucrati sumus propter eius dementiam/ Prior ab officiis autem coepisti quantum appareat/ cum ad me uentidius te illi idonea auxilia misisse scribat. Quare interim tibi de creto firmitatem regni præbeo. Experiat autem ipse quoque bene tibi aliquid facere/ ut non quæras antonium/ huius sermonis humanitate regem ne quid penitus de amicitia sua dubitaret hortatus & diademata illi imposuit/ & indulgentiam decreto consignat. In quo multa honorifice in eius laudem locutus est. Ille autem prius eum muneribus delinitum rogabat/ ut alexandrum quendam supplicem ex amicis antonii iuberet absolui. Sed uicit iracundia Cæsar multa illum & grauiapro quo rogabatur admisisse dicentis quibus rebus repulit depræcantem. Postea uero ad ægyptum eunt per Syriam Cæsarem Herodes cunctis acceptis regni diuitiis/ tuncque primum cum eo militem inspiciente/ circa ptolomaida æquo uectus est/ coenamque illi cum omnibus amicis exhibuit/ atque insuper exercitui epulis cuncta distribuit. Prospexit enim ut per arida loca proficiscentibus ad Pelusium atque inde redeuntibus aquarum copia non deesset. Nec defuit quicquam utensilium quod desideraret exercitus. Pro his denique meritis paruum esse Herodis regnum tam Cæsar quam milites aestimabant. Ideoque postquam uenit in ægyptum iam Cleopatra & antonio mortuis/ non solum ceteros eius honores auxit/ uerum etiam regno patrem finium addidit/ quæ cleopatra deperat. Et præterea Gadaram Hippon Samariam/ maritimarumque insuper ciuitatem Gazam & anthedonam/ & ioppen & turrim Stratonis/ & ad hæc satellites quadringentos Galathas ei donauit/ quos antea Cleopatra stipatores habebat. Nulla res autem magis liberalitatem Cæsar incitauit quæ magnus animus accipientis. Post primam uero actiadem etiam regionem quæ Tracon uocatur eius ditioni subdidit/ eique continentem Bataniam/ itemque auranitidem. Ex huiusmodi causa Zenodorus qui domus Lysaniæ conductor erat non cessauit unquam ex regione que Tracon dicitur/ latrones damascenis imittere. Illi autem ad Varronem tunc rectorem Syriæ confugerunt/ eumque depræcati sunt/ quo suas misérias Cæsari declararet. Cæsar autem his cognitis ei rescripserat/ ut latrocinium penitus curaret extinguere. Varro autem cum milite aggressus loca suspecta expurgauit/ latronibus terram ipsam Zenodoro abstulit. Quæ Cæsar ne latronum denuo contra Damascum receptaculum fieret/ herodi dedit/ eumque præterea totius Syriæ procuratorem constituit. Et decimo anno reuersus iterum in prouinciam/ ne quid eo inconsulto procuratoribus liceret administrare præcepit/ ac Zenodoro mortuo terram omnem quæ inter Traconem & Galilæam erat eidem attribuit. Quod autem maius his omnibus existimabat Herodes a Cæsare quidam post agrippam amabatur/ ab agrippa autem post cæsarem. Hinc ad summum foelicitatis euectus/ & ad maiorem subleuatus animum/ maximam prouidentiam parte obsequio pietatis impendit. Itaque anno regni sui quintodecimo & templum instaurauit/ & duplicem terræ spacium quam fuerat circa templum muro amplexus est/ ingenti sumptu & munificentia singulari. Augmentum erant in ambitu fani magnæ porticus/ eique iunctum a septentrione castellum. Et illas quidem a fundamentis erexit. Hoc autem nulla re minus/ quæ regni sedes esset largis opibus renouatum. Antoniam uocauit in honore antonii. Qui etiam domo sibi regia in superiori parte ciuitatis extructa duas aedes in ea maximas atque pulcherrimas/ quibus ne templum quidem usquam cõferri posset ædificauit/ easque amicorum uocabulis unam Cæsaream/ Agrippiam alteram nominauit. Nec uero solis tectis memoriam eorum & cognomina circumscripsit/ sed in totas etiam ciuitates studium liberalitatis extendit. Nam in samaritica regione oppidum muro pulcherrimo per uiginti stadia circumdatum Sebasten appellauit/ deductis eo sex milibus colonorum terraque secundissima his attributa. Vbi templum quoque maximum inter ædificia collocauit/ & circum id aream trium semis stadiorum Cæsari dedicauit eiusque oppidi habitatoribus præcipua legum beneficia præstitit. Insuper his alterius terræ adiectione donatus a Cæsare aliud templum circa iordanis fontem candido marmore posuit/ qui locus appellatur Pannium. Vbi motus quidam uertex in præcellum editus propter subiecti lateris uallem specus aperit umbrosum/ qua profundæ altitudinis rupes ad immensum liquentis guttæ receptaculum concauatur & stagnantis aquæ copia dimittentibus aliquid donec terram/ inueniat longitudo nulla sufficiat. Foris autem de speluncæ radicibus oriuntur fontes. & ut quidam putant/ hoc est iordanis principium. Sed ueri fidem in posterioribus indicabimus. Quin & apud Hierichanta inter castellum Cyprum & priores domos regias/ meliores alias/ & quæ commodiorem usum præberent aduenientibus fabricatas eorundem amicorum nominibus uocitauit. Prorsus non est idoneus regni locus/ quæ honore Cæsar nudam reliquerit. Postea uero quæ fines suos templis repleuit in prouincia quoque honores suos

nores suos effudit & multis cimitaribus templa quæ Cæsarea uocatur instituit. Cum autem linter maritimas ciuitates uidisset unam uetustate fessam quæ Stratonis Turris uocabatur & pro loci natura magnificentie suæ capacē. Totā eam candidissimo saxo reparatā clarissima regia decorauit. & in ea maximam in natura sui animi magnitudinem demonstrauit. Nā inter Dorā & Iosippen. quarum media ciuitas sita est. Omnis ora maritima adeo fuit importuosa/ut omnes qui ad Aegyptū ex Phoenice nauigarēt in salo fluctuare cogerentur minas Aphrici metuentes. Cuius etiam mediocris aura tantas undarū moles ad scopulos erigit. Ut remeante æstu gurgitis per aliquantū spatium maris ferit as augeatur. Sed rex liberalitate ac sumptibus deuicta natura Piræo maiorem portum fabricauit/ & in eius penetralibus alias nauibus stationes fecit altissimas. Et quāquam omnis ei locus aduersabatur/ tamen ita cum difficultate certauit/ut firmitas quædam structuræ nequaquā mari cederet. Pulchritudo uero tanta esset/quam nulla res ardua præpedisset ornatum. Metitus enim quantum diximus portui spatium per uiginti ulnas in profundum laxa demisit. Quorum plerūq; pedum quinquaginta longitudinis/ & altitudinis nouē/ & latitudinis decem. Nonnulla uero etiam maiora fuerunt. Expleto autem spatio quod unda celabat/ in ducentos pedes murum dilatauit. Ex quibus centū repellēdis erant fluctibus ante constructi unde etiam Procyμία dicebatur. Cæteri autem saxo quo portus cingitur muro subiecti. sunt magnis turribus interpositis/ quarū maxima atq; pulcherrima ex pariete Cæsaris Drusium cognominata est. Crebri autem fornice adducenda quæ portus haberet/ proq; fornicibus/ & circū eos pila saxea & lata quæ naves egrediētes exciperet ambulata. Aditus aut a septentrionali erat. Ventorum enim pro situ loci placidissimus est Boreas. Ad hostium uero statū siue colossi tres utrinq; sulci columinis/ quarum a leua quidē intrātibz stantis solida turris sustinet. Dextra uero duo proceri lapides iuncti/ & partis aduersæ turris magnitudinem superantes. Domus autem portui connexæ candido itidem lapide/ pariq; mensura spatorum ciuitatis uice tendentis in portum. Contra hostium uero portus in colle Cæsaris templum magnitudine simul & pulchritudine præcipuum statuq; in eo Cæsaris siue colossus non minor quam Iouis apud Olympia/ cuius ad exemplar factus Romano autem par & Iunioni quæ argis est. Oppidum autem provincie dedicauit/ rebulq; aduersitatis portū. Cæsaris uero conditoris honorē/ unde ciuitati Cæsariæ nomē imposuit. Quin etiam & cætera opera Forum Theatrum amphitheatrum digna uocabulo collocauit/ & quinquēnāli certamine instituto nomen ei Cæsaris donauit. Primusq; ipse in centesima nonagesima & secunda olympia/ de maxima præmia proposuit/ ut non solum uictores/ sed & proximi & tertii successores eorum regalibus diuitiis potirentur. Anthedona quoq; reparatam/ quam bella subuerterant agrippium uocauit/ nimiaq; beniuolentia nomen amici etiam portæ inscripsit/ quā ipsi in templo ædificauit. Sed nec parentes suos ita quisquā dilexit/ nā & patris monumento optimo regni campo ciuitatem condidit/ fluminū arborumq; ditissimā/ eamq; antipatrida nuncupauit. Et super hierichunta castellum natura tantum & pulchritudine præcipuum muro cinxit/ atq; in honorē matris Cyprium uocauit. Fratrig Phaselo turrim cognomine Hierosolymis dedicauit cuius habitus & in magitudine claritas postea declarabitur. Aliamq; ciuitatem in regione qua de Hierichūte in Boreā itur Phaselū nominauit. Cognatis autem & amicis æternæ gloriæ traditis nec sui quidē fuit immemor. sed castellum cōtra mōtem arabici lateris propugnaculo permunitū de suo nomine Herodium uocauit/ tumulūq; Misteidē qui manu factus stadiorum sexaginta spatio ab hierosolymis aberat/ similiter nominatum munificētius accurauit. Et enim rotundis quidē turribz cacumen eius amplexus est/ ambitum autē cōpleuit ædibus regis liberalissime exornatis/ ut non solum interna membrorū facies clarior esset/ uerū etiā foris parietes ac materie rectaq; largis infusa diuitiis elucerent. Aquam enim plurimā ingenti sumptu ac labore ex longo interuallo induxit/ perq; ducentos gradus marmoris candidissimi fabricauit ascēsum. Erat autem totus collis manufactus & uehementer excelsus. Qui & aliam circū radices eius regiam ac diuersoria quæ sarcinas & amicos recipere possent ædificauit/ ut pro rerum quidem omnium copia ciuitas esse uideretur. Castellum uero domus regalis circumscriptione/ tantis autem constructis ædificiis animi sui magnitudinem in plurimis etiam externis ciuitatibus demonstrauit. Namq; apud Tripolim & Damascum & Prolomaida publicas balneas quæ Gymnasia dicunt. Bybli autē murum/ exedras uero & porticus fora/ quæ & templa Beryti ac Tyri/ necnon & Sidonem apud & Damascum Theatra condidit. Maritimis autem Laodicensibus aquæ ductum/ apud Ascalona uero Nympha siue lacus ornatissimos & balneas. Itemq; perystila tam opera quam magnitudine miranda constituit. Sunt quibus etiam lucos portulq; præbuit. Multæ ciuitates ab eo tanquam regni sociæ agris quoq; donatæ sunt. Ad exhibitionem uero Thermarum aliis redditus annuos ac perpetuos delegauit/ quemadmodum Cois ne quando beneficii gratia deficeret. Ad hæc frumenta cunctis ministrauit/ egentibus/ & misulis Rhodiorum ad instruedam classem pecunias sæpe/ multiq; in locis præbuit/ incelsūq; Pythium in meliorē formā reparauit sumptibus suis. Quid dicam eius in Lycios aut

Sanctos liberalitatem/perg; omnem loniam eorū quæ desiderasset quisque largitiones. Nonne athēnienſes & Lacedæmonii & Nicopolitani & in Myſia Pergamus Herodis ſunt plena donariis. Nōne antiochenſium ſyriæ plateam cum plena cœni eſſet ab omnibus uitaretur per uiginti ſtadia prolixa ſtatuit/polito Marmore declinanduſq; imbribus porticu quam longa eſſet ornauit. Sed hæc quidem propria quis dixerit illorum quibus ea detulit populorum. Quod autem Helidenſibus præſtitit. non ſolum Achaïæ commune/ſed etiam totius orbis terræ munus eſſe uidetur. per quē Olympiaci certaminis gloria diffunditur. Nam cum hos deficere ſumptuū uideret inopia. quodq; ſolū ex ueteri græcia reſtabat effluere/non ſolū agonothera ipſe factus eſt/co luſtro q; cum Romā nauigaret offendit/ſed perpetuos pecuniarū quæſtus inſtituit/ut nunquam eius memoria agonotheræ munere fungi deſineret/inextricabile opus erit debitorum remiſſiones exponere. ſicut Phaleſiras & balneo. Alia quæ circa Ciliciam municipia leuauit annuis penſionibus/ſicet multum eius animi magnitudinem timor fregerit. ne quam pateretur inuidiam ueluti maius aliquid aucupareſ/ſi beneficiis amplioribus afficeret ciuitates/quæq; eas haberent. Quin & corpore uſus ē quod animo conueniret. Cūq; ſummus uenator eſſet/in hoc tamen ipſo equitandi peritia quæ cuperet aſſequebatur. Deniq; uno die quondā quadraginta feras ſubegit. Eſt autē aprorū alerix illa regio/ſed magis cernis & onagri frequentatio. Bellator autē erat qui ſuſtineri non poſſet. Itaque multos etiam in exercitatione terrebat/quibus & torquēdo iaculo directiſſimus/& ſagittarum liberator uidebatur egregius. Præter animi autē corporiſque uirtutem/fortuna quoq; ſecunda uſus eſt. Raro autem contra uotū eius belli ceſſit euētus. Et ſi quando id accidit. non ipſius culpa/ſed aut proditiōe quorundā. aut temeritate militum factum eſt. Ut uero publicā ei ſœlicitatē memores inuidere domeſtici & aduerſi caſus ex muliere coeperūt/quæ maxime diligebat. Nā quia regis meruit poteſtatem/repudiata quā priuatus acceperat uxore ex hie-roſolymis genus ducente quæ Doris uocabatur. Mariannē ſibi conſunxit Alexandri filiā Ariſtobu-li filii/unde domus eius in diſcordiā uenit. Et ante quidē maxime uero poſtquā Roma egreſſus eſt. Nam primū antipatrū ex Doride filiorū cauſa/quos de Marianne ſuſceperat exputie ciuitate ſolis ſe-ſtis diebus eo commendi facultate conceſſa. Deinde autem coniugis Hyrcanum ex parthis ad ſe re-uerſum propter inſidiarū ſuſpitiōē peremit. Quē caprum quidē occupata ſyria Barzaphanes ad-duxerat/miſerati uero gentiles liberauerunt. qui ultra Euphraten colebant. Et ſi monitis eorum par-uiſſet ne ad herodē tranſiret/non interiſſet. Verū mortis eius fuit illecebra neptis matrimoniū. Hoc enim fretus multoq; amplius patriā deſiderans uenit. Herodē autē commouit nō q; regnū affectaret ſed q; ipſi iure deberetur. Quinq; autē filiorū quos ex Marianne ſuſceperat/duæ ſœminæ cæteri ma-ſres erant. Horūq; minimo romæ in ſtudiis mortuo/duos maiores & propter matris nobilitatē & q; iam regnanti ſibi fuiſſent geniti regis pducebat. Sed enim fortior amor his Mariannes ſuffragabat quæ in dies ſingulos proficiens ſuccendebat adeo herodē ut eorū nihil ſentiret/quæ propter dilecti ſibi dolerent. Tantum nanq; in eum Mariannes erat odiū. quantū ipſe illam amabat. Habens igitur ex rebus quidem ipſis inimicitiarum probabiles cauſas ex amore uero fiducia palam ei quæ Hyrcão auo ſuo feciſſet obiciebat/quæque in fratrem Ionathen egiſſet. Nec enim uel huic quicquam qui puer erat parcebat/quē pontificē in decimoſexto ætatis anno creatum poſt honorē ſtatim occidit. Atq; ille quidē cum ſacra ueſte amictus ad aram accēſſiſſet feſto die populus omnis illachrymanit. & ta-men noctu miſſus in Hierichunta ibi ſicut mandatum fuerat lacu ſubmerſus a Galathis interiit. Hæc igitur Herodi Marianne probro dabat. ſororēq; eius & fratrem maledictis atrocioribus dehoneſtabat. Sed ille quidē amore mutus erat. Graui autē indignatione mulier ſæuebat/& quo maxime cōmoue-retur Herodes inſimulabat eum adulterū. Præter alia multa quæ uerifiſimilia fingerentur hæc accuſa-tis/q; in ægyptum imaginē ſuā miſiſſet antonio/proq; immoderata libidine abſentē ſe propeſſet oſtendere uiro mulierū cupidine inſanienti/& qui uim poſſet afferre. Id ueluti fulmen aliquod emiſ-ſum pturbauit Herodē/maxime quidē amoris cauſa æmulatione ſuccenſum. Deinde etiā cogitante Cleopatraz ſæuitiam/ cuius gratia & Lyſanias rex & Malichus arabs erant perempti. Non enim coniugis amiſſionem/ſed morte ſua periculum metiebat. Itaque proſecturas Romam loſippe po Salomæ ſororis ſuæ uiro quem fidum habebat & pro affinitate beniuolum commendabat. uxorem/mandato ei clam ut eā interficeret/ſi etiam ſe occidiſſet antonius. Verū loſippus non maligne/ſed regis amorē mulieri cupiens deſtare/q; ab ea neq; mortuus pateret diuelli/ſecretum ei ſermo nem aperit. Et illa reuerſo Herode multaq; inter fabulas de affectu iurante. quodq; nunquam eſſet al-terius mulieris amore captus ualde inquit amor nos tuus mandatis loſippo comprobatus eſt/qui-bus ut me occideret præcepiſti. His auditis quæ oeculta credebat amens erat herodes illico/nec unq; loſippū mandata ſua proditurum fuiſſe ratus/niſi eam corrupiſſet præ dolore inſaniebat. Cūq; ſtra-tis exiliſſet in regia ſpaciabatur/ubiq; tunc Salomæ ſoror eius accepto tpe criminandi ſuſpitiōē de loſippo confirmauit. Vnde herodes imoderato æmuli dolore furēſ conſeſti utrūq; iuſſit interfici.

Deinde

Deinde poenitendo sequebatur infaniam/ & postquam iracundia conciderat/ amor iterum calcſcebat. Tanta uis autē cupidinis erat/ ut ne mortuā quidem putaret eam/ sed aegritudine quasi uiuā alloqueretur. Donec processu temporis funere cognito moeroris magnitudine quam superstitē dilexerat aquauit affectum. Maternae autem iracundiae succedunt filii/ & immanitatem sceleris reputantes non aliter suspectū patrē quā si hostis esset habebant. Idq; & antea quādiu Romae in studiis erant/ & multo magis postquam in Iudaeā reuerſi sunt. Siquidē cū aetatibus eorū mentiū quoq; roborabatur affectio. Iā uero maturi coniugio uisus amicitiae suae Salomes quae matrē amborū accusauerat filiā duxit/ alter archelai Cappadocū regis. Vnde accessit etiam libertas odio/ & occasiones ex eorū cōfidentia de latonibus datae sūt. Itaq; apertius quidā cū rege loquebatur/ q; ei per utrūq; filiū instruerent insidiae. Alter quidem ultrices materni exitii simul cum fratre armarēt manus. Alter uero hoc est archelai generis socero fretus etiam fugā pararet/ ipsum apud Cæsarem accusatorus herodem. His igitur criminationibus repletus herodes ueluti propugnaculo sibi futurū aduersus filios ad iucit antipatrū ex Dori de susceptū. Hisq; illum proponere modis omnibus coepit. Qui cum hanc mutationē tolerabilē nō putarent/ ac priuata matre editū proficiētē uiderent/ indignationē cohibere pro sua nobilitate non poterant. sed in singulis quibus offenderentur irā prodebant. Et illi quidē in dies singulos magis magisq; negligebantur. Antipater autem sui causa fauorabilis erat/ nā & patri blandiri callide nouerat/ & uarias inter fratres suos calumnias conferebat/ quaedā ipse dictās/ amicos uero suos ad alia uulganda submittebat/ donec omnino spē regni abſcidit fratribus suis. In testamento enim ipse quoq; aperte iam successor fuerat declaratus. Deniq; tanq; rex etiam ad Cæsare missus est/ cultusq; regio & ceteris obsequiis praeter diadema utebatur. Tempore autē sequenti ualuit suā matrē in cubile Mariannes inducere/ duobusq; armorum generibus in fratres usus blāditiis & opinationibus regi obrepsit/ ut etiā de filiorū morte cogitaret. Quia propter alexandrū quidē secum Romā pater abstractum/ ueneni sibi dati rerum apud Cæsarem postulauit. Ille autem uix deplorandi copiā nactus/ & licet imperitissimum iudicem/ tamen Herode & antipatro prudentiorē delicti quidē patris uerecunde repressit/ in se uero delata crimina diluit/ periculorūq; socio fratre purgato/ mox de antipatri calliditate & de suis iniuriis quaesitus est/ cū praeter innocentiae constantiā eloquentia inuaretur. Erat autē acerrimus in dicendo. Postremo prolocutus q; eos pater libenter occideret/ auxit facinus & lachrymas quidē cum ceteris excussit. Verū Cæsarem sic affectit/ ut eorum accusationibus spreto Herodē statim reuocauit in gratiā. Hac autē lege reconciliatio facta est/ ut adoleſcētes quidē patri in omnibus obedirent/ ille autem relinqueret regnū cui uellet. Postea rex Roma reuerſus/ licet soluisse criminibus filios uideret/ nondū tamen erat suspicionibus liberatus/ quoniam argumentū odii sequebatur antipater/ & si uerecundia reconciliatoris palam proferre inimicitias non auderet. Cū uero Ciliciā praeter nauigās Eleusam uenisset suscepit eum benignissime Archelaus/ pro salute generi gratiā referens/ & reintegratae concordiae causa laetus/ quippe nihil moratus amicis Romae scripserat/ ut in causa dicenda suffragarentur Alexandro/ & usq; ad Zephyrum deduxit talentis triginta donatū. Postea uero quam Hierosolymā peruenit Herodes/ populo conuocato tribusq; filiis prope se stantibus causam reddit/ professusq; filios meos reges deligno/ huiusq; sentētia me locū primū dominū fieri praecor/ deinde uos. Nāq; huic aetas illis nobilitas successionē regni cōciliat quidē magnitudo eius etiā pluribus sufficit. Quos autem Cæsar uinxit/ & pater constituit obseruare. Non iniustus eos neq; disparibus/ sed meritis cōlatus honoribus. Nec enim tanta quis reficit cū laticia qui praeter aetatem obsequitur/ quātum ei quē despiciet doloris infligit. Quis autē similes coniunctos esse oporteat/ propinquos atq; amicos eos distribuā/ & concordiae spontores illos constitui/ pro certo sciens seditionē contentionūq; causas ex contubernaliū nasci malitia. Hosq; si boni fuerint affectiones tueri. Rogo autē ut non solū isti/ sed etiam primates ordinū exercitus in me solum spem habeant in praesentia. Non enim regnum/ sed regni honorem filiis meis trado/ & iocunditatem quidem quasi rectores patientur/ pondus autem rerū tamen nō nolum meum est. Consideret autem quisquis uestrum aetatem meam/ uitaeque institutum nec non etiam pietatem. Nam neque senex adeo iam ut de me cito desperetur/ neque uoluptatibus assuetus/ quae adoleſcentium quoque uitam spacio breuiter concludant. Diuinitatem uero ita colimus/ ut in longum nos aetatem progressuros esse credamus. Quod si quis in contemptum meum filiis meis placere maluerit/ etiam pro illis mihi supplicium dabit. Ego enim non q; inuidiam de me genitis honorifice eos haberi uero/ sed q; noui hāc adoleſcentibus studia ferociae nutrimenta suggerere. Itaq; sic cogitent qui ad eos se applicent/ bonis quidem apud me paratum esse praemium/ seditionis uero apud ipsos quibus lenocinabunt/ instructuolam fore malignitatē. Omnes profecto mecū hoc est cum filiis

cum filiis meis sentient. Namq; his expedit me regnante neq; his esse concordem. Vos autem o boni
 filii sacra primū retinentes mente figuram/cuius affectiones inter feras bestias saluæ sunt. Deinde
 Cæsare qui nos reduxit in gratiā neq; tertium qui ea quæ iuberet liceat rogem fratres permanere. Iā
 nunc autem vobis & uestimenta & obsequia dabo regalia. Deumque oro conservare iudicium me
 um si concordēs eritis. Hæc locutus singulos benigne consalutavit/ populūq; dimisit alia conue-
 nientia dictis eius optantes. Qui vero mutationis erant cupidi nec audisse quidē se quicquā simulan-
 tes fratres autem dissensio non reliquit/sed peiora suspicantes alius de alio digressi sunt. Namq; Ale-
 xander & aristobulus ægre ferebant confirmatum esse antipatro meritum. Antipater autē succense-
 bat vel secundo loco fratres haberi. Sed tamen ille pro varietate morum & reticere secreta nouerat
 & quanto sibi essent odio multa fraude celabat. His autē pro nobilitate in lingua erat quicquid uenit
 set in mentē. Et multi quidē his instigandis operam dabant/plures autem amicorum sese explorandi
 causa insinuabant. Itaq; omne quod dictum esset apud Alexandrum statim apud antipatrum erat/&
 ab antipatro ad Herodē cū adiectione deferrebat. Nec uel similiter aliquid prolocutus/adolescens
 innoxius habebatur/sed cuncta eius uerba in crimina uertebantur/maximaq; minimis affingebant/
 sic ubi liberior paulo fuisset. Semper autem qui eum irritarent submittebat antipater/ut mendacia
 sua ueras occasiones haberent/multiq; falso uulgatis unum quid comprobaturū fidem omnibus face-
 ret. Sed huius quidē amicorum quisq; aut natura taciturnus erat/ aut muneribus parabatur/ ne qd
 occultum expromeret negasset aliquis si antipatri uitam malitiæ dixisset arcanum/Alexandri uero
 familiares aut pecunia corruptos aut impulsos blanditiis quibus expugnanit omnia/ proditores ac
 fures eorum quæ contra se dicerentur/ siue agerentur effecerat. Cum cante uniuersa cōmitteret/astu-
 tis etiam criminationibus aditus ad herodē moliebatur/fratrisq; personā gerens aliis de latronibus
 utebatur. Si quid in alexandrum nunciassent fauore simulato id quidem primo reprehendisset/ mox
 otiose adstruēdo regis iracundiā prouocabat/omniaq; ad insidias referebat/ & ut necē patris alexan-
 der optare uideret. Nihil enim maiorem fidem calumniis suggerebat quam si eū purgaret antipater.
 His accensus Herodes quantum in dies singulos de affectu adolescentiū detrahebat/ tantum adieci-
 bat antipatro. In eandē uero partem inclinati sunt etiam qui regno parebant. hi uolentes alii pro im-
 perio sicut Ptolomæus amicorum carissimus/regisq; fratres ac tota pgenies/omnia namq; in antipa-
 tro sita erant/& quod alexandro fuit acerbissimū cuncta in eorū perniciē matris antipatri consilio
 gerebant. Nouerca enim seuior erat/multoque plus q̄ priuignos oderat/ quos regina mater ediderat.
 Sed quanquā omnes ut antipatro magis obsequerent spes inducebat non minus tamen præcepta re-
 gis quenquā ab adolescentibus se parabant/qui carissimis dixerat/ ne quis ad aristobulū uel eius fra-
 trem accederet/ aut se ad eos applicaret/ non solis enim regalibus erat formidini/ uerū etiam externis.
 Nulli enim regū rārum potestatis Cæsar dederat/ ut fugitivos suos quamuis ex ciuitatibus non subie-
 ctis ei liceret educere. Adolescentes autem delata in se facinora/ nesciebant. hisq; propterea capiebantur
 incautius. Nullus enim palā inculabatur a patre/ sed affectu refrigescēte paulatim intelligentes
 dolorē asperius excitabant. Eodē autē modo etiā Pherorā patruū & Salomen amitā contra illos cō-
 mouit antipater assidue/ uelut cū uxore sermocinando/ quibus in eos instigare. Huius autē inimici-
 tiis conspirabat alexandri quoq; uxor Glaphyra multa de sua nobilitate cōmemorans/ cunctarūq;
 se quæ in regno uiderent dominam esse dictitans/ paternum enim genus a Temene/ maternum a Da-
 rio Hystaspis filio ducere/ multūq; ignobilitatem despiciens sororis & uxoris Herodis/ quarū quæque
 propter formā non propter nobilitatem esset electa. Nam multas ei fuisse diximus uxores/ quod li-
 cet & iudæis more primo plures habere/ quodq; rex pluribus oblectaretur. Omnibus igitur propter
 superbiā & contumelias Glaphyræ inuisus erat alexander. Salomen autem aristobulus/ & si socrus
 eius erat/ ipse inimicā sibi reddidit/ & ante quidē propter maledictā Glaphyræ saeuientē & frequen-
 ter ei humilitatē generis obiiciebat uxori quodq; ipse plebeia/ reginā uero frater suus duxisset alexā-
 der/ hoc Salomes filia cū fletu matri nuntiavit. Addebat autem q̄ aliorū quoq; fratrum matres idē ale-
 xander & aristobulus si regnū obtinuissent/ textrices cū ancillis facere minitarent ipsos quoq; uico-
 rum scribas scilicet irridentes q̄ litterarū studiis operā darēt. His cōmota Salomæ q̄ iracundiā cohi-
 bere non posset Herodi cuncta iudicauit. Satis autē idonea uidebant cōtra generū dicens. Et præter
 hæc alia quædam criminatione diuulgata est/ quæ succendit animū regis. Audiuit enim Alexandrū &
 aristobulū crebro matrē implorare/ calūniæq; eius cū gemitu atq; imprecationibus conqueri/ ac sæpe
 illū quædā ex Mariannes uestimentis posterioribus diuidentē cōiugibus minitari solitos esse quod ci-
 to pro regalibus delictis eas factis uestibus induerēt. His de causis Herodes licet p̄stare animū adole-
 scentīū formidaret/ tamen ne sp̄e correptionis eis absunderet/ ad se eos uocauit. Romā enī nauigatu-
 rus erat/ & q̄li rex panca iterminatus pluribus q̄ si pater monuit/ rogauitq; ut fratres diligerēt/ pmissa
 priorū peccatorū uenia si post hæc meliores fierēt. Illi at criminationū inuidiā desp̄cādo fictas eas esse
 dicebant

dicebant/purgationisq; suæ fidē rebus ipsīs posse constare/uerū quoq; ipsum debere omīssa facilitare credēdi aditū maledictis obstruere. Nunquā enim calumniatores desore dū cui psuadeatur exarbit. Cum his eū mature placuissent/qui ut patrē præsenti metu reiecto de post futuris merere cōperūt. Etenim cognouere Salomen sibi esse infensam/ & patrū Pherorā/utriq; autē seui & graues erāt/ sed amplius pheroras qui totius quidē regni præter diadema socius erat/proprios autē redditus habuit .c. talenta totiusq; trans iordanē fructus ipse caperet a fratre sibi dono data. Quin etiā tetrarchā eū fieri beneficio Cæsaris idē Herodes impetrauerat/regaliq; coniugio dignatus erat/sorore uxoris suæ nuptum ei collocatā. Et post illius mortē desponderat ei filiarū suarū maximā. ccc. talentis in dotem datis. Sed regale coniugium pheroras ancillæ amore captus refugerat. Quamobrē iratus Herodes si liam quidē nuptū dedit fratris filio/qui post a parthis occisus est. Mox autē morbo pherore uenia data indignatiōem remisit. De hoc etiā erat opinio q; uina regina herodē opprimere uoluisset ueneno. Sed tunc plurimis delatoribus aditus erat/ut quamuis amantissimus frater esset herodis/ fide tamen eorum quæ audisset adduceretur ad metū. Itaq; de multis qui suspecti erant habita quæstione postremo ad pheroræ amicos uenit/quorū nulla quidē fuit de maleficiis aperta confessio/ sed q; amita suspecta in Parthos cogitasset effugere prodiderūt. Huius autē consilii & fugæ consciū esse Castobarū Salomes maritū cui rex eā tradidit. Postquā superior adulterii causa pemptus est/ sed nec Salomæ criminatione libera manserat. Nā & hanc pheroras accusabat q; cū Sylleo procuratore obedire regi Arabum de nuptiis constituisset quem inimicissimū Herodes haberet/ conuicta autem & in hoc & in omnibus/ quæ phæroras detulerat indulgentiam meruit/ atq; ipsum etiam pheroram criminibus soluit. Domus uero tempestas in alexandrum transit/ totaq; capiti eius incubuit. Tres erant eunuchi regi carissimi/ & ex genere famulatus neminem id larebat. Vni enim minū ministrare fuit cura/ alteri cœnam apponere/ tertius autem dormitum eum collocabat/ & cum ipso cubabat hos muneribus maximis Alexander cupiditati suæ subiecerat. Itaq; postquam regi hæc sunt indicata ui tormentorum coacti & stuprum confessi/ sunt/ & quibus essent ad hoc promissis inducti aperuerunt/ quomodo eos fecisset Alexander nullam in herode spem habendā esse/ improbo sene commemorans/ & qui capillos inficeret/ nisi ob hoc solum ut eum etiam adolescentem putarent/ uerum se coli oportere/ qui etiā inuito eo regni esset futurus successor. Neq; multo post ab inimicis pœnas repeteret/ fortunatosque amicos suos beatosq; faceret ac præ cæteris ipsos. Quin & obsequia potentium Alexandro clam parare/ militumq; rectores. Itemq; ordinū principes occulte ad eum conuenire dixerunt. Hæc herodes adeo pertimuit/ ut non auderet statim delata proferre/ sed exploratores die noctuq; submittebat dicta factiq; singula scrutabatur/ & de quibus suspitio esset illico trucidabat. Itaq; regnum eius acerbissimā iniquitate repletum est. Nam pro suo quisque odio uel inimicitis calūnias fingere multiq; regis iracundiæ cæcis cupida contra aduersarios abutebantur/ & mendacio quidem confestim fides habebatur. Erant autem criminationibus ipsis uelociora supplicia. Deniq; accusabatur qui modo accusauerat/ & cum eo qui ante iustus esset ducebatur ad pœnam. De uita namq; periculum regis quæstiones breuiores cōpendio terminabat. Ad hoc autem sæuitia processerat/ ut nec eorum quemquā humanitus aspiceret/ qui accusati non essent/ uerū etiam amicis immittissimum sese præberet. Itaq; multis etiam regno interdixit/ & in quos potestatem non haberet in eos dictis asperis sæuebat. Accessit malis antipater collectaq; amicorū caterua nullum criminationis genus omisit. Tantis etiam ineptia sua regem commentisq; delatorum timor inuasit/ ut stricto instare sibi gladio uideret Alexandrū. Deniq; subito & ipsum correptum in uincula coniecit/ & in amicorū eius tormenta perrexit/ multi autē taciti moriebantur/ nulla uitæ supra conscientiam proditi. Alii uero quibus mendaciū impatientia doloris extorsit/ de patris eum insidiis cū fratre aristobulo cogitasset dixerunt tempusq; obseruare/ ut illud ueniretur occiso Romam profugerent. His ta/ netis uerisimilia non erāt/ sed necessitate cruciatu ex tempore fingebantur/ libenti tamen animo rex credebat pro consolatione accipiens uincti filii ne id fecisse uideretur iniustus. Verum alexander suspicionē patris nullo modo aboleri posse arbitrabatur/ ultro malis assentiendū putauit ac digestis aduersus inimicos. iiii. libris faretur insidias/ eorūq; se plurimos socios habere proscribit/ ante omnes autē Pherorā & Salomen. Hanc enim etiā stupro sibi quodam esse mixtam/ cū uim noctu adhibuisset inuito. iamq; libri in manibus erant herodis/ multa & graua de optimatibus fere clamantes cū mature in iudæam Archelaus uenit metuens genitorem/ si alac filiz quibus etiam providentissimo consilio succurrat/ regisq; minas arte dissoluit. Mox enim cum eo congressus ubi nam est clamat exitialis gener meus/ aut ubi parricidiale caput aspiciā quod meis manibus ipse lacerabo/ addamq; filiā meā bono marito nouo. Nam & si cōsiliū particeps non est/ quia tamen eiusmodi uiri coniunx fuit inquinata est. Miror autem patientiam tuam cuius pectus agitur q; adhuc uiuit alexander/ ego namq; ita ex Cappadocia properans ueniebam/ ut qui & illam olim reperirem dedisse supplicium/ & de filia quæstionem tecum haberem/ quā uitæ atq; digni facis cōtēplatione illi desponderā. At nūc de utroq; nobis cōsulēdū est/ licet nimium pater sis/ & ad puniendum

puniendū insidiatorē filium minus fortis. Permutemus dexterās & alter alterius iracundiā vicariā
 succedamus. Talibus increpans quamvis pertinacem fallit Herodē. Itaq; quos Alexander p̄scripserat
 libros legendos ei pr̄bet singulisq; capitulis insistens cū eo deliberabat. Vnde occasione sui consilii
 nactus Archelaus paulatim causas in eos qui scriptis cōtinebant & in Pherorā contulit. Cū autē sibi
 credere regē uideret/considerandū est inquit ne forte adolescentulus tot nequissimorū insidiis circum
 ueniat/non tu ab adolescentulo/nec enim apparere cām cur in tantū ruerit scelus qui & nunc regno
 potiret/& successionē regni speraret nisi aliquos haberet huius p̄uasionis auctores qui ad sinistram
 partē lubricū ætatis impellerent. Ab eiusmodi nanq; hoibus non solū adolescentulos falli/uerum
 etiā senes domosq; clarissimas totaq; regna solere subuerti. Cōsentiebat dictis Herodes iramq; pau
 latim remittebat in alexandro/& in Pherorā excitabat. Nanq; hoc erat librorū quattuor argumen
 tum/qui ubi p̄pensiorē esse regis aīnū sensit/& in oībus apud eum amicitia Archelai pr̄ualere/quā
 honeste non possit ex impudētia salutē quæsiuit. Relictaq; alexandro confugit ad archelaum. Et ille
 non inquit uidet quo se pacto eximat tantis criminibus inuolutum/quibus manifeste conuinceretur
 regem insidiis uoluisse decipere omnūq; malorū pr̄sentiū adolescenti cā fuisse/nisi malit omissis æ
 tibus callidis & negandi pertinacia quibus insimularetur oīa confiteri/& a fratre pr̄sertim cū dile
 ctus esset ueniam petere. Nanq; ad hoc ei modis oībus se quoq; opem laturū paruit archelao Pherorā
 ras/atraq; ueste cū lachrymis ut quā miserabilis apparet instructus ad pedes Herodis accessit/sicq;
 meruit ueniā postulans/& se quidē sceleratū esse fatebat. Nanq; oīa quæ sibi obicerent fecisse. Horū
 autē causam esse dicebat diminutionē mentis atq; infaniā ex mulieris amore conceprā. Itaq; postquā
 sterit Pheroras semetipse accusator ac testis tunc eū iam archelaus excusando herodis iracundiā miti
 gabat propriis usus exemplis. Etenim se quoq; a fratre multo grauiora perpeßum. Naturale ius dice
 bat anteposuisse uindictæ quippe in regnis uelut in magnis corporibus semp aliquā partē pōdere ip
 so tumescere/quā recidi quidē non oportet/leuius uero curari. Multa in hunc modū locutus archela
 us. Herodē quidē Pherore placidū reddidit/ipse autē alexandro rādiū manebat iratus filiāq; ab eo di
 stractā secū abducturū esse firmabat/donec Herodē compulit ultro pro adolescentulo deprecari/ut
 iterum ei filiam desponderet. Satis autē cū granitate archelaus cui uellet eā pr̄ter alexandro colloca
 ri p̄misit/maxime enim impendere quæ iura inter se affinitatis inniolata permaneant/regē autē sibi
 filiū ab eo donatū infirmante nisi matrimoniū diremisset q; & liberos iam haberent/uxor quoq; ab
 adolescente di'igere/quæ si remaneret/peccatorū foret obliuio. si uero discederet eā de oībus despe
 randi molliorē nanq; fieri audaciā si domesticis affectionibus distrahat. Vix tandē cessit/unaq; & ip
 se rediit cum adolescente in gratiā & patrē eius reduxit. Proculdubio tamen eū Romā mitti debere
 ait cū Cæsare collocaturū/de oībus enim sese litteras ad eū fecisse. Consiliū quidē archelai quo gene
 rū periculo liberauit peractū erat/& reintegrata gratia in epulis & humanitate conuictus familiari
 ter uersabantur. Abeuntē autē muneribus talentorū septuaginta. solio quoq; aureo gēmis ornato. Et
 eunuchis & cōcubina donat Herodes quæ pannychis uocabat. Itēq; amicorū eius quicq; pro merito
 qui & cognati regis oēs iussu eius Archelao dono dederunt/eūq; tam ipse quā optimates eius antio
 chiā usq; persecuti sunt. Non multo autē post quidā in iudæā uenit archelai consiliis multo potētiore
 qui non solū reconciliationē gratiæ Alexandro quæsitā fecit irritā/uerū etiā causa fuit ut periret. Lar
 co erat genere noīe Eurycles ad regni desiderū amore pecuniæ corruptus. Iam enim luxum eius re
 gia tolerare non poterat. Is amplissimis donis Herodi oblati. uelut eorū quæ aucuparet illecebra/cū
 statim multiplicata recepisset immaculatā liberalitatē nihil esse ducebat nisi regnū sanguine compa
 rasset. Itaq; regē adulatione falsiq; de ipso laudibus & sermonis calliditate circūuenit/matureq; pro
 specto eius ingenio dictis simul & factis ne illi placerent inter primos eius amicos habet. Nā & rex
 & omnes eius comites libenter cinē spartæ patriæ causa præcipuo dignū honore ducebāt. Ille autem
 postq; fragilitatē domus animaduertit/fratrūq; inimicitias & quēadmodū pater in singulos esset aīa
 tus/Antipatri quæ quidē hospitio præuētus erat. Simulata uero amicitia fallebat Alexandrū olim se
 & archelai sociū esse mentitus/quo etiā citius quasi probatus obrepfit. Moxq; ab eo fratri quoq; Ari
 stobulū cōmendatus est. Pertentatis autē personis oībus aliā alio modo subibat. ac primū sic antipatri
 mercenarius & alexandri proditor. illū exprobrando castigans q; cū fratrū sit maximus spei suæ ne
 gligit insidiatores. Alexandrū uero q; regina creatus & regiæ cōiugis uir filiū priuatæ mulieris patere
 tur regno succedere. Pr̄sertim cū habebat magnā occasionē Archelau quæ quidē adolescenti uerā
 fide suadere uidebat q; amicitia simulasset archelai. Vnde nec alexander quicquā metuens/& de ant
 ipatro quæ se mouerent apud eū quærebat. & q; nihil mirū faceret Herodes si cū matrē illorum in
 teremerit. ipsis quoq; regnū auferret. quorū causā Eurycles & misereri eos & dolere pariter simulā
 etiam aristobulum ad ea dicenda pellexit. atq; ita quærelis in patrem utroq; deuicto referens ad ant
 patrum secreto discedit/affictio insidiarū quoq; mendacio quas ei fratres firmasse parabat/ac pene iā
 strictis gladiis in eum irruere. Ob hoc autem multa pecunia donatus ab antipatro laudator eius erat.

apud patrē

apud patrem/ & ad extremū necis Alexandri & Aristobuli redempta opera ipse accusatoris partibus fungebat. Cūq; adiisset Herodem uita ei se rependere beneficiis sibi pro delatis & lumen referre dixit hospitio. Namq; olim alexandru exacuisse gladium & confirmasse dexterā/uerū sceleri tanto fuisse impedimēto q; societate facinoris assimulasset. Alexandrum enim dicere non bene secū Herode actū putare/ & regnū obtinuisset alienū & post matris eorū necem principatum eius dilacerasset/ nisi eam degenerem coaptaret herodē/aurumq; ipsorum regnū antipatro spurio propinaret. Proinde semet Hyrcani manes & Mariannes ultum iri. Nec enim decere successionē regni ab huiusmodi patre sine cæde suscipere/ multis enim rebus ad hoc excitari quotidie/ quia nihil oīno loqui sine calumnia lice// ret. Nam si de nobilitate aliorū fiat mentio sine ratione se cōtumeliis affici patre dicente solus gene// rosus alexander/ & cui pater sit pro ignobilitate decori inuentionibus quoq; offendere si taceat. Si ue// ro laudet cauillatorē appellari prorsus ubiq; immitē sibi patrē offendere/ soliq; Antipatro indulgen// tem/ ob quæ uelle mori non recusare/ nisi ex uoto insidiæ successissent. In eum occidisset/ primū salu// tis occasionem fore archelaū socerū suum ad quē facile possit effugere. Deinde Cæsare qui nunc usq; ignoraret mores Herodis/ nec enim sic ei astaturū ut antea patris præsentia formidando/ nec de suis tantum criminibus locuturū/ sed primū totius gentis ærūnas/ & quos ad necem usq; tributis oppri// meret uulgaturū. Deinde in qbus delitiis quibsq; actibus patre sanguine pecuniæ consumptæ sint & qui uel equales ex illis fuerint locupletati/ qua causa ciuitates plagatæ/ ibi autē quæsiturū/ & ani & matris necē/ & omnia scelera regis retexturū/ qbus cognitis nemo se iudicauerit parricidā. His Eury// cles in alexandru falso delatis antipatri laudes psequabatur illū solū q patrē diligeret esse confirmās/ quiq; adhuc insidias retardasset. Rex autē nondū præteritæ suspicionis dolore cōpresso intolerabi// lis iracundiæ feritate turbatur. in hoc tps nactus Antipater alios accusatores fratribus subornauit/ q eos dicerent cū iocundo & Tyranno clam colloqui solitos eē equitū regis olim principibus/ tunc ue// ro propter quasdam offensiones ordinibus motos. Hac deniq; prædignatione succēsus/ confestim eos tormentis Herodes subdidit. Illi autē nihil eorū se quæ crimini darent scire confessi sunt/ sed oblata est quædā uelut ad præpositū castelli Alexandri ab alexandro scripta epistola depræcante/ ut cū ari// stobulo fratre se in castellū reciperet/ si patrē interfecissent/ tā armis quā aliis subsidiis eos ut pmitte// ret/ hanc Alexander Diophanti cōmentū esse dicebat/ qui regis erat notarius homo audacissimus & cuiuslibet manus litteras imitari pcallidus. Itaq; multis sæpe falso cōscriptis ad hoc postremo oc// cilius est. Toto autē castelli quoq; præposito/ nec eius iudicio quicquā Herodes eorū quæ delata erant uera esse cognouit. Sed quāuis nullū documentū ualidū proferretur/ filios tamen absolutos asseruari præcepit. Euryclea uero domus suæ pestē ac totius sceleris fabricatorē bene de se meritum datorēq; salutis appellans/ talentis quinquaginta donauit. Ille autē priusquā certū fatia nunciaret ad archelaū pperat/ aususq; dicere/ quod Herodē reconciliaisset alexandro/ ab illo quoq; pecunias capit. Deinde in achaiam transgressus ad similia facinora male quæstis abusus est. Postremo apud Cæsare accusatus quot dissensionibus repleuisset achaiā & ciuitates spoliaret/ inde fugat/ atq; hoc enim mō poene alexandri & aristobuli psecute sunt/ hoc loco dignū est Coum Euaristū huic Spartiatæ cōferre. Namq; is cū amicusissimus esset alexandro/ eodēq; tpe quo Eurycles ibidē erat aduenisset pcontanti regi sup his quæ ille insimularet/ iratus nihil se ab adolescentibus audisse firmanit. Nec tamē id quicquā miseris profuit apud Herodē solis maledictis aures paratissimas aperientē eūq; gratiosissimū sibi iudicātē/ qui secū eadē crederet/ his dēq; moueret. Incitabat præterea Salomæ crudelitātē eius in filios. Namq; hanc aristobulus quo periculis inuolueret/ quā & socerū habebat/ & amitā monitū miserat/ ut saluti suæ cōsuleret/ quasi rex eam decreuisset occidere iterum insimulatā/ quorū ante fuerat accusata quot enim Syllæo arabi nubere cupiens/ quē sciret eius inimicū/ occulta illi secreta regis nūciaret. Et hoc fuit extremū quo tanquā tempestate oppressi adolescentes/ non secus a turbine pessundati sunt. Salomæ enim protinus cōtendit ad regē eiq; monita aristobuli pdit/ atq; ille ulterius durare non pas// sus/ utrunq; filiū uinxit/ & separatos asseruari præcepit. Deinde Volumniū militæ magistrum/ & ex amicis suis Olympū descripta ferētes indicia proficisci iussit ad Cæsare/ qui postq; Romā nauī delati sunt/ regisq; litteras reddiderūt/ uehementer quidē Cæsar in adolescētes exarsit/ uerū etiā potestatem in filios a patre auferendā esse non duxit. Deniq; rescribit ei ut ipse sui dominus esset arbitrii/ melius tamen facturum dicens/ si in communi consensu propinquorum suorum prouinciæq; rectorū de insi// diis quæreret/ eosq; si delato crimini reperiret astrictos occideret. Si uero fugam tantū esse meditados mediocri supplicio contentus esset. Paret scriptis Herodes/ cūq; Berytum quo Cæsar iusserat perue// nisset cogit iudicium. Præfuderunt autem iudicio rectores/ quibus a Cæsare scriptum fuerat/ Saturni// nus & Pedanii legati/ & cū his Volumnius procurator. Itēq; propinqui regis & amici/ necnon & Sa// lomæ & Pheroras/ & post hos optimates Syriæ præter archelaum regem. Namq; hunc Herodes q alexandri socer esset suspectum habebat. Sed filios quidem satis prouido cōsilio in iudicium nō pro// duxit/ sciebat enim q si tantum uisi fuissent omni modo ad misericordiā cunctos impellerēt/ si uero

etiam

etiam dicendi copiam nacti essent facillime alexandrū obiecta dilocere. Igitur illi quoque custodieban-
tur in Platane uico Sidoniorum. Exorsus autē rex ueluti cum praesentibus ageret commouebatur/ &
insidias quidem timide obieciēbat. Nam probatiōibus deficiebat maledicta uero & pbra & iniurias
& peccata plurima in se admīssa prosequēbat/ eaq; morte graviora esse confessoribus demonstrabas.
Postremo cum nemo contradiceret semetipsum argui miserabiliter quāstus/ acerbamq; uictoriā uin-
cere singulos sententiam rogat in filios/ & primus Saturninus condemnandos esse adolefcēculos. sed
non morte pronuncianit/ nec enim fas esse cū pres ipse astātes habet filios mortem alienis decernere.
Idem etiā duobus legatis uisum est/ eosq; nonnulli alii secuti sunt. Tristem uero sententiā primus Vo-
lumnus dixit cunctiq; post eum Herodis aemulatione uel odio/ neq; indignatione quisq; necandos es-
se adolefcētes iudicauit. Tunc autem uniuersa iudaea & Syria suspensa quidem operiebatur huius
tragodiae finem/ sed nemo aestimabat Herodis crudelitātē ad patricidium usq; processurā. Ille tanrū
filios Tyrum traxit/ atq; inde nani Caesaream deuectos quo mortis genere perimeret cogitabat. Inte-
rea uetus quidā regis miles Tyro nomine/ qui & filium habebat Alexandro assuetum atq; amicum
& ipse diligebat adolefcēculos/ pra nimia indignatione mentis in postremo hos circumiens cla-
mitabat conculcarā esse iustitiam ueritatem periisse/ naturam esse confusam/ uitamque hominum
iniquitatis esse plenam/ & omnia quae dolor contemptori uitae dictasset/ deinde ipsum etiam regem
ausus adire/ mihi uero inquit omnū uideris esse infelicissimus/ qui contra carissimos nequissimis cre-
das. Siquidem Pheroras & Salomae fidem apud te aduersus filios habent/ quos saepe ipse mortis sup-
plicio dignos esse iudicasti/ neque aduersus hoc eos agere/ ut iustis successoribus destitutus cum solo
remaneas Antipatro capi facile regem optantes. Veruntamē cogita ne ille quoq; militibus odiosus/
sit ppter cadē omnū fratrū. Nullus enim est qui nō adolefcētū misereat. Principū aut plurimi etiā
palā grauius ferunt. Hae dicens simul eos/ quibus res indigna uideret nominabat. Rex aut statim il-
los & ipsum cū filio cōprehendi iubet. Ibiq; cū aliis quidā regalis tōlor nomine Trypho/ nescio qua
exagitatus infania semetipsum indicans proflit/ ac mihi quoq; Tyro inquit iste persuasit ut occasio/
ne tendendi nouacula te occiderē/ magnaq; alexandrū daturū munera pollicebat. His auditis Hero-
des/ & Tyronē eiusq; filiū/ & tonforem subdidit quāstioni. Cūq; illi pnegarent/ tonfor autē amplius
nihil diceret Tyronē uehementius torqueri iussit/ tū quae filius eius patris miseratione cōmorus cun-
cta se regi/ si eū sibi cōdemnasset indicaturum promisit. Eoq; relaxato ipsius occidendi patrē suū ha-
buisse uoluntatē/ dixit impulsam ab Alexandro. Hoc aut quibusdā factū ab adolefcēte uidebat/ quo
tormētis eriperet patrē. Nonnulli uerū esse firmabant. Herodes tamē & militū principibus & Tyro
ne p cōtione accusatis/ ita in eos armanit populū/ ut ibidē cū tonfore lignorū & lapidū ictibus interir-
rent. Filios uero in Sebasten missos/ quod non longo a Caesarea interuallo distaret/ offocari praecipit
eag; re mature pfecta in castellū Alexandrium mortuos asportari cū Alexandro materno auo sepeliē-
dos. Hic finis quidē Aristobulo & Alexandro uitae fuit. Antipatrū cū iam sine controuersia successo-
rem regni speraret/ intolerabile gentis excepit odiū cunctis scientibus illū omnes fratribus suis con-
seruisse calumnias/ nihiloq; minus timor eū non mediocris sollicitabat crescente sobole peremptorū.
Erant enim Alexandro ex Glaphyra filii duo Tygranes & Alexander/ itemq; Aristobulo ex Beroni-
ce Salomes filia Herodes & Agrippa & Aristobulus/ filiaq; Herodias & Marianne. Sed Glaphyrato
quidē Herodes cū dote sua in Cappadociā dimisit postquā Alexandrū interfecit. Beronicē autē Ari-
stobuli cōiugē auūculo antipatri nuptū dedit/ q ut Salomen quā offensam habebāt sibi reconciliare
istas nuptias excogitauit. Idem uero etiā pherorā muneribus aliisq; obsequiis atq; amicos praeterea
Caesaris amiebat/ magnas Romā mittendo pecunias. Saturninū enim cū aliis oibus apud Syriā do-
nis expleuerat/ hoc aut magis inuisus erat cūctis q; plura donabat/ uelut opes tantas nō munificentia
largiret/ sed metu cōsumeret. Itaq; eseniebat ut nec accipientiū beniuolētia quicq; pferret/ qbusq; ni-
hil dedisset acerbiores inimicos haberet. In distributionibus munerū quotidie largior erat/ cū praeter
spem uideret orbos pueros ab Herode curari quantūq; illū pemptor; cadis poeniteret prolis eor; mi-
seratione significari. Conuocatis enim ppinquis ac amicis suis/ & pupillis astantibus cum lachrymis
oppleisset oculos dixit/ horū quidē mihi patres fortuna quaedā tristis eripuit/ ipsos aut orbitatis miseri
cordia cū natura cōmēdat. Experiar itaq; ut si pater infortunatissimus fui/ auus tamē sim prouiderior
& a qbus post me regant amantissimos mihi relinqū. Despondeo igitē filiā tuā pherora maximo si-
liorum Alexandri ut ei curator sis necessarius. Tuo uero antipater filio/ Aristobuli filiam/ eris enim
hoc modo pater orbat. Sororem uero eius meus Herodes accipiet/ & pontifice auo materno pro-
gnatus. Et de his qdem sic iudiciū meum/ neq; qquam dirimet quin me amabit. Precor autem de-
um etiam bono regni mei/ meorumq; nepotū copulare nuptias/ atq; hos pueros placidioribus quam
patres eorum oculis aspicere. Postquam haec locutus effleuit & puerorum dexteris iunxit/ benigni-
sime cōsaluatis singulis dimisit consiliū/ statim dirigit antipater quantumq; dolore affectus esset
nemine latuit pupillorū. Namq; honorē apud patrem quoq; sibi derogatum existimabat/ iterumq;
de rebus

de rebus cunctis periculum fore si alexandri filius præter archelaum etiam Pheroram adiutorē haberet ad hoc reputabat odium suum & orbitatis miserationem qua tota gens flectebatur quanto uidentium puerorum studio & quanta memoria mortuorum scelere tenerentur Iudæi. Itaque omnimodo dirimere sponsalia studuit & callide quidem patri surripere timuit senienti / acriterque uigilanti ad suspicandum. Palam uero cum supplex adire ausus est coramque deposcere ne se honore priuari quo dignum esset indicasset nudumque regis nomen habere uellet regni autem substantiam penes alios esse nec enim posse rerum obtinere dominatum si præter auum archelaum etiam pheroras alexandri filio socer esset adunctus. Instantissime uero præcabatur quia numerosa esset regia progenies nuptias permutari. Non uero namque regi uxores erant sed harum septem unde filios susceperat ipsum antipatrum ex Doride herodem autem ex Mariæne pontificis filia itemque antipatram & archelaum ex Malthace Samaritide filiamque Olympiadem quam frater eius iosephus habuerat ex hierosolymitide uero Cleopatra herodem & philippum necnon ex pallade phaselum. Habebat autem filias quoque alias Rhaxoen & Salomen unam ex phædra & alteram ex Elpide duasque uxores sine filiis consobrinam & sororem ac præter has alexandri & aristoboli sorores duas ex Mariæne. Cum igitur rara prolis copia superesset aliter nuptias iungi postulabat antipater. Rex autem perspecto eius animo quid de pupillis cogitaret uehementer iratus est quippe filiorum quos interfecerat casum reputans formidabat ne etiam hi quandoque criminationum antipatri præmium fierent sed tunc quidem senioribus dictis protelatur. Postea uero blanditiis eius abductus sponsalia reformauit ac primum ipsi antipatro aristoboli filiam collocat filium uero eius iungit filiam pheroram. Hinc licebit aduerte quantū antipatri ualuerit adulatio quod ipsi in simili causa impetrare Salomæ non potuit. Hanc enim quauis soror esset atque hoc sæpe intercedente Iulia uxore cæsaris postulasset arabum regi nubere non passus est sed inimicissimam sibi fore iurauit nisi ab hoc studio desistisset. Posteaque inuitam alexæ cuidam ex amicis suis in matrimonium dedit eiusque filiarum unam alexandri filio alteram antipatri auunculo tradidit. Natarum autem mariænes una sororis filiam habebat antipatrum altera fratris phaselum. Sic interrupta pupillorum se antipater & pro sua commoditate affinitatibus iunctis expectatione certa nitetur adiectaque malignitati fiducia nequaquam erat tolerabilis nam quia singulorum odium uitare non potuit securitatem sibi extorquere quærebat. Cum præterea pheroras ei ueluti iam confirmato regi obsecundaret quin & mulierum conflata in aula conflatio nouas turbas excitabat. Etenim pheroræ uxor cum matre ac sorore sua necnon & matre antipatri multa in regno insolenter agebat ausa etiam duas regis filias contumeliose tractare cui rei maxime ab antipatro erat abiecta. Itaque cum illi inuise essent aliis quidem morigeras habebant sola uero Salomæ aduersabatur eorum concordiam quodque non bono regis coiret apud ipsum insimulabat. Cognita uero eius delatione mulieres quodque herodes ægre tulisset aperto quidem conuentu & familiaritate abstinerunt contra uero etiam discordare inter se rege audiente simulabant. Cum his colluderet antipater ut palam pheroræ minimæ dubitaret offendere occultos autem coetus & nocturnas comessationes habebant earumque confessionem fecit obseruatio firmior cum horum nihil ignoraret Salomæ sed herodi cuncta nuntiaret. Ille autem ardens iracundia maximamque contra pheroræ coniugem quod eam præ cæteris accusaret salomæ conuocato cognatorum amicorumque consilio & talia multa mulieris & filiarum contumelias crimini dedit quodque phariseis mercedem contra subiisset fratremque sibi hostem reddidisset expugnatum nenenis. Postremo conuersus ad pheroram utrum ait se fratre an uxore uellet optare. Cumque ille se citius uita dixisset quam coniuge cariturum incertus quid ageret ad antipatrum sermonem contulit ac ne cum pherora uel eius coniuge aut quouis alio qui ad eam pertineret unquam colloqueretur edixit. Verum ille palam precepta custodiens in occulto cum his pernoctabat. Metuensque obseruationem Salomes per amicos in italia degeneres ut Romam proficisceretur effecit ipsorum perlatis litteris ubi antipatrum aliquanto post tempore ad Cæsarem mitti oportere prescriberet. Igitur Herodes nihil moratus eum misit cunctis quæ usui foret magnamque pecunia liberaliter instructum. Testamentumque una portandum ei dedit in quo Rex ipse antipater inscriptus erat. Et antipatri successor herodes ex mariæne pontificis filia procreatus. Quin & Sillæus arabas itidem Romam neglecto Cæsaris præcepto nauigauit. De his cum antipatro certaturus de quibus cum nicolao causam ante dixerat. Non leue autem cum areta rege suo certamen habebat cuius & alios amicos interfecerat & Soenum in petra oppido potentissimum redemptumque Fabato dispensatore Cæsaris fautorem habebat etiam in herode. Sed maiore pecunia data herodes Fabatum a Sillæo remouit ac per semetipsum quæ Cæsar insisteret exigebat. Ille autem cum nihil dedisset accusabat apud Cæsarem Fabatum dispensatorem esse dicere non quæ ipsi sed quæ herodi expediret. Quibus comotus ad iracundiam Fabatus adhuc autem apud herodem maximus habebatur secretorum Sillæi proditor factus est regique indicauit quod Sillæus Corinthum eius satellitem pecunia corrupisset eumque assensum oportere neque rex id facere dubitauit quoniam Corinthus iste licet in aula regis esset educatus ex arabia tamen fuerat oriundus. Igitur mox non illum solum corripit sed etiam duos alios Arabas insit eum apud repertos unum Sillæi amicum alterum Phylarchum. Qui subditi quæstione magna pecunia Corintho ut herodem occideret persuasisse confessi

sunt. Illi quidem etiā a Saturnino rectore Syriæ interrogati Romā transmissi sunt. Herodes autē Pheroræ uehementius iminebat/ut repudiaret uxorem. Aliquid enim quod mulierem plecteret excogitabat quin multas in eā odii causas haberet. donec ipsum etiā fratrem cum ea supra modū indignatus eiecit. Pheroras autē æquo animo accepta iniuria in tetrarchiam suam recessit iurās unum sui exiliū finē sibi fore mortem herodis. Neq; se ad eum reuersurū esse dum uixerit. Deniq; nec ægrotū quāuis sæpe accitus fratrem uisere uoluit cū quibuscūq; mandatis eū quasi moriturus uellet instruere. Sed ille quidē præter spem conualuit. Postmodū autē pheroras in morbum incidit/ tumq; herodis patiētia demonstrata est. Nam & uenit ad eum & humanissime curatum uoluit. Sed morbum superare non quinit/ in diebus. n. paucis est mortuus. Quem licet ad ultimū uitæ diem dilexisset Herodes/ tamenq; illum quoq; ueneno peremerit fama uulgatum est. Verum eius corpore in hierosolymā portato luctum maximū cunctæ genti denunciauit/ clarissimāq; funus sepultura dignatus est. Vnus quidē inter fector alexandri & aristobuli hunc exitum uitæ sortitus est. Transiit autē in antipatrū auctorē poena sceleris ex interitu pheroræ nacta principium. Quidam enim ex eius libertis cū regem tristes adiūsent fratrem ipsius pheroræ ueneno interemptū esse dicebant. Nā quendā ei cibū obtulisse coniugem suam non eo quo solebat modo conditum/ eoq; sumpto illum morbo protinus esse corruptum uenisse autē ante biduum matris ac sororis eius accitu quendā ueneficā mulierculā ex arabia/ ut uenenum pheroræ conficeret amatoriuū & pro amatorio dedisse mortiferum Sillæi consilio. Namq; illi notum fuisse/ perculsus igitur plurimis suspicionibus rex/ ancillas & nonnullas libertinas quæstioni subiicit. Ibiq; tum exclamat aliqua doloris impatiens. Deus coeli terræq; rector in matrem antipatri quæ horum nobis malorū causa est uindictæ. Hoc rex indicū nactus persequabatur ulterius indagine ueritatis. Mulier uero & matris antipatri familiaritatem cum pherora eiusq; uxoribus & occultos eorū conuentus/ aperuit quodq; Pheroras & antipater redeuntes a rege tota cū illis nocte potare soliti essent seruis omnibus exclusis & ancillis. Vna quidem libertinarū hoc indicauit. Cum autē ancillæ se paratim/ singulæ torquerentur/ patuit oīum dicta congruere/ qua de causa Romā quidem antipater ex composito pheroras autē trans flumen recedere curauisset. Nā sæpe illos in sermone dixisse q; post alexandrū & aristobulū ad ipsos eorūq; coniuges transitorus esset herodes. Nec alicui posse parcere qui Marianne eiusq; filiis minime pepercisset/ ideoq; melius esse ab hac bestia/ quam longissime fugere. Sæpe autem dixisse matri antipatrum conquerentem q; cum ipse iam canus esset pater in dies singulos iuuenesceret seq; fortasse antequā regnare incipiat moriturū/ aut nunquā ille decesserit quādo autē istud fiet/ uoluptatem sibi successionis omnino fore breuissimam. Pullulare præterea hydræ capita hoc est alexandri & aristobuli filios/ sibi autem filiorum quoq; spem ademptam esse patris iniuria qui non eorū quēquam post mortem suā regni successorem/ sed Mariannes filium scripsisset herodē. Quia quidē in re prorsus eū senectute delitare/ si testamentū suum standum arbitraretur. Sed nāq; ut ex eius progenie nemo superesset/ curaturū. quinetiam cum omnes patres quibus inuisi unquam filii fuerunt nomen odio uincat. Plus tamen eum etiā fratres odisse. Deniq; nuper sibi ne cū Pherora colloqueretur. c. talenta donasse atq; cum pheroras diceret/ quid enim per nos ledebatur/ respondisse antipatrum utinam cunctis ablatis nudos se dummodo uiuos relinqueret. uerū hoc nequaquā fieri potest ut tā pestiferam bestiam quisquā effugiat/ sub qua nec amicis esse palam liceret. Deniq; nunc oculis inquit conuenimus/ licebit autē apertē si uirorum spiritum manusq; habeamus. Hæc in tormentis ancillæ prodiderunt/ & q; pheroras cum illis petram fugere cogitasset. ut omnibus autē dictis herodes crederet. c. talentis effectū est. De his enim soli antipatro dixerat. Igitur ante alios in Doridem antipatri matrem furor eius erumpit/ eamq; omni ornatu quem illi donauerat spoliata multis cōparato talentis expellit. Deinde ita depōsita pheroræ mulieres a tormētis recreabat. Timore autē pauidus erat & ad omnes suspensiones excitabatur multosq; innocentes metu ne quē nocentium prætermitteret in tormenta ducebat. Hinc ad samaritā se conuertit antipatrum qui procurator erat antipatru/ & ex illius commentis comperit necandi sui causa ex ægypto antipatrum uenenuū malū petiisse per quendā antiphili collegā idq; ab eo antipatri auunculū accepisse Theudionē ac Pheroræ tradidisse. cui mandasset antipater/ ut Herodē occideret/ dū ipse Romæ abesset/ ac suspitiōe careret/ pheroram uero uenenum uxori suæ dedisse seruandum. Itaq; hanc euocatam statim rex quod acceperat afferre iubet. Illa uero quasi allatura egressa de recto se præcipitem dedit/ ut eo modo exprobratiōis & regis uerbera præueniret/ sed dei prouidentia sicut apparet quæ ab antipatro poenas repereret nō in caput/ sed in alteram delata partem periculum mortis enasit. Portataq; ad regem ubi resipiscere potuit. Nam casus eā perturbauerat/ & quamobrem se præcipitasset interrogata iurante rege/ q; uerā dicēti remitteret omne suppliciu/ sin falsa promere maluisset/ corpus eius tormētis absumeret. Neq; sepulturæ quicquā relinqueret/ paulisper tacuit. Deinde quid iquit secreta custodio cum pheroras obicit antipatrū q; nos omnes perdidit seruatura? Audi rex & tecum dens testis ueritatis q; falli non pōt. Cū pheroræ morituro lachrymas assiderē/ tunc ille me ad se uocauit/ & multū inquit mulier de fratris

fratris erga me animo sum deceptus. Nam qui sic me diligeret inuisum habui, & necate cogitavi / q
 tanto nunc mei licet nec dum mortui dolore confunditur. Sed ego quidem ob imperare precium fero /
 tu uero quod in eum seruas relictum nobis ab antipatro uenenum huc affer propere / meque uidente cōsu /
 me / ne ad inferos quoque ulticem huius sceleris conscientiam deferam. Ita ut iussit attuli & magnam qui
 dem ueneni partem sub obtutibus eius in ignem effudit / modicum uero mihi per dubios casus & quae
 te metuerem reseruavi. His dictis illa quidem oīno paululum quiddam ueneni habenti pyxidem pro
 fert. Rex quidem in matrem fratremque antiphili contulit quaestionem. Verum hic quoque antiphilum ex
 aegypto attulisse pyxidem fatebatur / illumque uenenum a fratre apud alexandriam exercente medici
 nam accepisse dicebant. Totum autem regnum circueuntes alexandri & aristobuli manes ipsi erant in /
 certarum rerum exploratores atque iudices / & a suspicionibus remotissimas approbationes trahebant.
 Denique etiam pontificis filiam Mariānem consciam esse maleficiorum patuit. Hoc enim tortis eius
 fratribus demonstratum est. Rex autem matris audaciam filii quoque penuria coercuit. Nam quem illa
 pepererat herodem antipatri successorem scriptum ex testamento deleuit. Post haec etiam Bathyllus no
 tissima consiliorum antipatri fides documentis accessit. Namque is erat quidam libertus eius / aliud autem
 uenenum ferens hoc est aspidum uirus aduenerat. aliorumque serpentum succos / ut si prius fuisset inuali /
 dum hoc se pheroras cum coniuge in regem armaret. Idem uero praeter susceptam contra salutem pa
 tris audaciam uelut operam subcisiuam habebat epistolas aduersum fratres compositas ab antipatro. Erant
 autem Romae in studis archelaus & philippus iam adolescentuli magnique animi regis filii quos antipa
 ter uelut imminentes spei suae remouere festinans quosdam in eos litteras ipse finxit amicorum nomine
 Romae degentium. Nonnullis autem corruptis scribere peruersum quod multis patrem maledictis carperet /
 Ac de alexandri & aristobuli nece manifeste quaererentur / sequi accitos esse grauiter / iam enim pater
 eos redire praeceperat / idque maxime sollicitabat antipatrum. Quin etiam priusquam proficisceretur in iu
 daea constitutus antipater eiusdem modi contra eos romae litteras mercabatur / patrem aduendo uitae
 suspicionis causa fratres purgare simulabat / quaedam falsa scripta / quaedam uero adolescentiae peccata
 esse commemorans. Quo quidem tempore scriptoribus epistolarum quas in fratrum perniciem simulabat plu
 rimis pecuniis datis sumptuum confundere tentabat idicia. uestem preciosam / uariaque stragula / poculaque
 argentea / necnon & aurea comparando / aliaque plurima instrumenta / ut peccatorum magnitudine mercedes
 falsariis erogatas caeleret. Denique centum talenta retulit expensa & maxima fuit occasio causa sillae. Vniuer
 sis autem malis eius tunc minoribus maiore conceptis / cum omnia quidem tormenta de patricidio episto
 lae uero de iteratis fratricidiis conclamarent. Nemo tamen ex iudaea uententium quo in loco fortunae
 domus essent nunciauit / quantum inter scelus probatum & eius reditum septem mensium interualla fluxissent.
 Ita erat inuisus omnibus. Fortasse autem etiam quibus indicandi uoluptas fuit / per interfectorum fratrum
 manes obmutescere. Denique Romae litteras misit continuo se conuenturum esse / quodque honorifice
 dimissus esset a Caesare nunciatus. Rex autem insidiarum manus tenere desiderans / timensque ne si quid
 praescissent forte cauerent ipse quoque litteris beniuolentiam simulans / & alia familiarissime scripsit /
 & ut reversionem suam maturaret orauit. Nam si prosperasset matris suae quoque offensionem posset com
 ponere / quam expulsam esse non ignorauit antipater. Primam quidem de morte pherorae acceperat episto
 lam apud tarentum eumque uehementer luxerat. id autem nonnullis de patruo laudabile uidebatur / sed
 quantum intelligi datur causa doloris erat quod insidiae pro uoto non cesserant. Neque tam pheroram flebat
 quam maleficiorum ministrum. Praetera metus eum quidam ob ea quae confecerat occupabat. ne quan
 do forte deprehenderetur uenenum. Tum autem in Cilicia patris epistola sibi reddita quam supra
 memorauimus statim quidem festinabat / sed postquam in Celenderim delatus est / subit eum quaedam ma
 terni casus cogitatio anima iam per semetipsam diuinante. Et amicorum quidem prudentiores ei sua
 debant / ne prius patrem conueniret / quam pro certo cognosceret / quibus ex causis matrem suam repudias
 set. Namque timere ne forte criminatioes eius auctae fuissent. Minus autem prudentes & uisenda patriae cu
 pidi magis quam quod antipatro esse utile considerantes ut properaret monebant / ne ex ipsa mora & pa
 tri causam prae suspicionis & calumniam praerberet calumniantibus. Nunc enim siquid motum est
 in absente esse factum / nec enim praesente illo quinquam id ausurum fuisse. Absurdum enim uideri
 propter suspensiones incertas certis bonis carere. Neque enim mature se patri reddere ab eoque regnum
 accipere quo solo ipse niteretur. Paruit his antipater impellente fortuna transmissusque in Sebastum
 Caesari portum deferretur. Occurrit autem illi praeter opinionem maxima solitudo / cum omnes eum
 denirarent / nullusque auderet accedere. Nam & si semper aequae inuisus erat odio tamen ut prodere
 tur / tunc data libertas est. Multos autem auertebat ex rege formido / quoniam cunctas iam ciuitates
 de antipatro fama repleuerat / solusque de se quid ageretur antipater ignorabat. Nec enim uel clarius
 eo quisquam deductus est cum Romam nauigaret / uel ignobilius inde susceptus est. Enim uero cla
 des ille domesticas intelligens calliditate celabat / metuque poenae mortuus uultu confidentiam si
 mulabat. Et neque fugae spes ulla erat / neque ex circumstantibus malis emergere poterat. certumque ni

hīl ei de domo ne ibi quidē nunciabatur/id enim regis interminatio prohibuerat. Vnde interdū etiā spes cū pertendebar hilarior/aut nihil esse deprehensum/aut si quid esset/hoc sese impudentia sua diluicūrum ac dolis quæ sola instrumenta salutis haberet. Itaq; his armatus sine amicis in regiā venit q̃ a prima ianua cum iniuria sunt repulsi. Forte autem Varus syriæ rector intus aderat. Ingressus idē ad patrem confirmatusq; audacia uelut eius salutādi causa proprius accedebat. Cū ille obiecta manu & capite declinato exclamabat. Et hoc parricidæ ē ut me amplexari uelis/q̃ tot maleficiis inuolutus corruptum habes impium caput/neg; me attingas priusquam criminibus te exuas. Dabo enim tibi iudiciū & iudicem qui opportune præsto est uarum. Vbi & quemadmodum te purges in diem crastinum meditare. Nam & tēpus indulgeo calliditatibus tuis. Ad hæc metu obstupescit antipater q̃ respondere nihil potuit/reuersus est. Cum autem ad eum uenisset mater & uxor cunctas enim probationes expoluerunt. Tumq; recepta mente quo pacto sese defenderet cogitabat. Postero autē die rex exhibito propinquorū atq; amicorū cōsilio antipatri quoq; amicos uocat. Ipse autē cum Varo testidens/cunctos iudices iussit adduci in quibus erant serui matris antipatri quidam pridem comprahēsi qui ab ea litteras ad eum portauerūt huiuscemodi. Quoniam illa omnia patri tuo cognita sunt/cane ne ad eum uenias/nisi aliquod auxilium a Cæsare impetraveris. Itaq; is una cum aliis introductis ingreditur antipater. Cūq; pronus ante pedes patris cecidisset. oro inquit pater ne quid de me præiudices/ sed integras aures satisfactioni meæ præbeas. Demōstrabo enim me innoxium si tu uelis. Ille autē magna ei uoce imperato silentio ad Varum locutus est q̃ & tu uare & quilibet iustus iudex antipatrū morte dignū iudicauerit certe scio. Vereor autē ne mea quoq; tibi sit inuisa fortuna omnīq; calamitate dignum deputes qui tales filios genuerim. An qui magis hoc tibi miserādus uideri debeo q̃ erga tam scelestos indulgentissimus pater fui. Nam illis prioribus adhuc adolescentulis regnū deruleram eosq; Romæ educatos amicos Cæsaris feceram. Sed q̃ aliis inuidendos Regibus æmulandosq; constitui meæ salutis hostes inueni quorum tamen interitus/Antipatro magis profuit. Isti enī q̃ adolescens & successor meus futurus esset maxime securitas quærebat. At uero hic adolescentulus belua patientia mea plusquā necesse expletus in me facietatem suam profudit/eiq; diu uiuere somnifusus/meiq; senectutē grauiter tulit rexq; fieri non nisi parricidio passus est. quæ quidē non profecto iniqua ratione cogitauit/q̃ ex agro abiectum reduxerim & exclusis quos mihi regina perpererat filiis regni mei uicarium declarauerim. Equidē tibi Vare confiteor meæ mentis errorem. Ego illos cōtra me filios irritaui q̃ antipatri gratia spes eorum iustas abrui. Quid enim tantū de illis quantū de isto bene sum meritis/cui uiuus etiā potestātē meā pene concessi aperte autē regni successionē testamento reliqui/& præter destinatos ei separatim quinquaginta redditus talentorū sumprū passim meā pecuniā subministraui ac nuper Romā quoq; nauigaturo dedi. ccc. talenta quēq; solū ex omni familia mea tanquā patris seruatorē Cæsari comendauī. Aut quid illi tantū sceleris quantū antipater admiserunt/quod ne de his habui tale iudiciū quales demonstraui huius insidias/at etiam probō qui ausus est aliquid parricida rursūq; ueritatē dolis quærat obtegere quod tibi Vare cauendū sit. Nam ego istā beluā noui/& quā sit uerisimilia dicturus iam non prospicio sterusq; simulatos. Hic est q̃ me quondā monebat ut uinum alexandrū cauere/neg; meū corpus omnibus crederem. Hic est qui usq; ad cubile meum solebat ingredi & circūspicere ne quis mihi pararet insidias. Hic somni mei custos erat/& securitatis dator qui consolaretur somnū peremptorum & uiuentiū fratrum beniuolentiam diiudicaret. Hic propugnator & satellites meus. Cum eius calliditas Vare in mentē uenerit. & quēdamodū singula simulasset uix me credo uiuere tanquam grauem insidiatorem quo pacto effugerim. miror. Verūtamen quia fortuna quædam excitat contra me domū meam mihiq; amicissimi semper infensi sunt. ego quidem factorum iniquitatem flebo & mecum ipse solitudinem gemam. Nemo autē qui meum sanguinē sitierit ebibet/etiā si per omnes filios meos indicia uentura sint. Hæc dicens ipse quidē interrupto sermone tacuit dolore confusus. Nicolao autē uni ex amicis probationes iussit exponere. Inter hæc autem antipater sublato capite/cum prostratus ante patris pedes maneret exclamat. Tu pater meas partes defendisti. Nam quomodo ego parricida quem tu semper seruatorē te habuisse commemoras/Aut si ficta ut dicis simulataq; mea pietas fuit. Cur in aliis tam callidus in hoc adeo demens fui/ut non intelligerem q̃ si homines lateret tanti sceleris cogitatio/ caelestem latere indicium omnino non posset/qui ubiq; præsto esset/& cūcta conspiceret. An fratrum exitum ignorabam/ quos ob ea deus ultus est quæ de te male tractauerunt. Quid autē fuit cur me tua salus offenderit. Spes regni. Sed regnabā. Odii suspitio. Sed diligebat. An ex te metus aliquis. An quin tui seruās aliis timēdus eram. Sed egestas causa fuit. multo minus. Quis enim magis expensarum habuit potestatem. Si autem omnium hominum perditissimus essem/immanisque bestia animū gererem/certe manus ueti patris beneficiis uinceret quem sicut tu dixisti reduxeris. totque filiis antepolueris uniusque. Regem declaraueris aliorumque bonorum magnitudine reddideris inuidendam. Omne miserum acerbissimamq; peregrinationem meam/quam longum laboris tempus/magnūque insidiantibus spatium

spatium præbui. Sed tantum tibi pater tuusq; rebus aberam/ne Sillæus tuâ contemneret senectutem. Roma mihi testis est pietatis/& princeps orbis terræ Cæsar/qui me patris amatorē sæpe uocitabat. Accipe pater has eius litteras fictis in me criminatiōibus ueriores/hisq; me defendo. Hæc affectus et ga te mei argumenta certissima recordare/quâ igrate hinc nauigantē scis/latentes in regno cōtra me inimicitias non ignorantē. Tu pater innitus me perdidisti/tu cōpulisti ut darem accusandi tēpus inuidiæ. Verum ad indicia ueniam. Ecce adsum terra mariq; nihil ulquam parricida perpeffus. Sed nō dum me hoc argumento diligas. Nam & apud deum & apud te pater condemnatū me esse scio. Cōdēnatus depræcor ne aliorum tormentis fidē habeas in me feratur ignis/per uiscera mea pergant instrumenta poenarum/ne parcas scelesto corpori. Nam si parricida sunt tormentorū expers mori nō debeo. Talia cum lachrymis atq; ululatu uociferans & omnes alios & Varum ad misericordiā prouocauit/solū aut Herodē quo minus fletet iracundia continebat documentis ueris intentū. Ibi aut nicolaus iussu regis multa de antipatri calliditate præfatus & misericordiæ spem sustulit/& accuratissimam accusationē instituit/cuncta qdem regni maleficia illi ascribens/maxime uero fratrum interitū/quos ipsius calumniis interfectos esse demonstrans etiam superstitibus eum insidiari quasi successuonis captatoribus affirmabat. Nam qui patri uenenū parasset multo minus a fratribus abstineret. Cū aut ad ueneni probationes uenisset per ordinē proferebat indicia/etiā de pherora crimen exagerans ueluti illū quoq; antipater fratricidā fecisset/corruptisq; regis amicissimis scelere oēm domū repleuisset. Atq; ita multis dictis exprobratis perorauit. Varus aut cū respondere iussisset antipatrum & ille nihil aliud elocutus/quā deus testis est innocentiae meae silens iaceret/uenenū petit/idq; alicui dā natorū capitis ex custodiendis bibendū dedit/eoq; statim mortuo quædā in secreto cū Herode sermocinatus gesta in cōcilio Cæsari scripsit. Posteroq; die inde discessit nihilq; minus Rex antipatro uinculis tradito cladis suae nuntios ad Cæsarē misit. Post hæc etiā Salomē appetisse insidiis arguebatur antipater. Quidā enim de seruis antiphili Romā uenerat epistolas ferens alicuius acmes nomine ancillæ iuliae. quibus ad regem scriptis indicauerat Salomes epistolas inter litteras iuliae repertas clā ei beniuolentiæ causa misse. Ipsius aut Salomes epistolis & maledicta in regē acerbissima & accusatio maxima continebatur. Sed omnes antipatro erant fictæ. Isq; acmen pecunia corruptā ad Herodem eas mittere peruaferat. Epistola enim eiusdem mulierculæ ad ipsum scripta id prodidit cuius uerba hæc sunt. Sic uoluiſti patri tuo scripsi. & illas epistolas misi/certo sciens regem sorori suae minime posse parcere/si eas recitauerit. Bene aut facies si cōsumatis omnibus pollicitationum tuarū memor fueris. Hæc epistola & quæ in Salomen sunt composita depræhensis regem subiit cogitatio. ne forte etiam Alexander falsis epistolis fuisset oppressus. quodq; pene sororem propter Antipatrum occidisset anxius erat. Itaque non est ultra cunctatus. quo minus ab eo sumeret omnium causa supplicium/ sed ne ppositis satisfaceret graui morbo impeditus est. De Acme tamē ancilla & in Salomē factiōe conflata & dedit litteras ad Cæsarē/ac propterea testamento mutato exemit nomen antipatri regē scripsit antipan archelaum Philippūq; negligens natu maiores. Nā & hos antipater insinulauerat. Cæsari aut post alia pecuniaria munera mille talenta/& uxori eius ac filiis itemq; amicis ex libertis prope. l. ceteris omnibus agrorum/& pecuniæ non parum distribuit/ac sororē Salomen clarissimis donis honorauit. In testamento quidem ista correxit. Morbus aut igraveſcebat q; eum senectus pariter ac mœror urgebat/& ānos iam. lxx. natus/& filiorū cladibus animū adeo habebat afflictu. ut nec in bona ualitudine quicquā iucūditatis admitteret acriorē aut faciēbat ægritudine q; antipater uideret. Hunc enim non opere superuacuo/sed cum ipse conualuisset cogitabat occidere. Ad has ei calamitates accidit etiam populi quidā tumultus. Erant in ciuitate Sophistæ duo qui summe scire leges patrias uidebantur. Et propterea p omnem gentē maxima gloria prædicabatur/iudas filius Sephorei/& alter Margali Mathias. Hos non pauci adolescentium sectabantur/cum leges exponerent & in dies singulos puberum exercitus congregabant. Qui cum regem audissent mœrore ac morbo tabescere/apud notos loquebantur oportunū iam tempus esse ut deus uindicaretur/fabricataq; aduersus leges patrias opera destruerentur. Siquidem in templo nefas sit/imagines aut uultus aut cuiuslibet animallis cognomine simulachrum haberi. Hoc propterea dicebatur q; supra maximam portam templi rex aquilam collocauerat auream. Eamq; tunc monebant sophistæ ut tollerent pulchrum esse dicentes/etiam si quod idē periculum imineret pro legibus patriis mori non recusare. Sic enim decedētibz & animam immortalem & bonarum rerum sensum manere perpetuo/minus autem fortes/& sapientiae suae nescios amare animam/imperitiā magisq; morbo cupere quam uirtute defungi. Dum hoc illi dissererent rumor subito peruagatur regem fere iam mori. Vnde etiam confidentius adolescentes conamen adorti sunt/ipsosq; meridie cū plurima multitudo uersaretur in templo. crassis dimissi funibus aquilam ex tecto auream securibus abscindebant. Qua re statim regis duci nunciata/non parua ille manu comitatus ad templum cucurrit/& prope ad quadraginta iuuenes compræhensos regi exhibuit. Qui primum interrogati an aquilam ipsi auream concidere ausi essent fecisse confessi sunt.

Deinde quo iubente lege patria responderunt. Cum uero quid exularent tantum quibus mori immineret ab his quæreretur/quia post mortem bonis plurimis frui sperarent asseruerunt. His itaq; rex commotus magnitudine morbi superat/atq; in contionem procedit. Deinde multum in eos quali sacris legos inuectus/ & q; occasione legis patriæ quædam maiora tētaſſent ueluti impios supplicio dignos esse iudicauit. Populus autem motu ne p multos quæſtio irret præcabatur ut primū facinoris ſuaſoribus deinde in eo cōprehēſis pene ſubditis cæteris indignationē remitteret. Tandem igitur exoratus/ & ipſos rex qui ſunibus demiferant cū Sophiſtis uiuos incendit. Et reliquos qui una cōprehēſi ſunt/ obtruncandos carnificibus tradidit. Hinc totū corpus morbo occupatū uariis doloribus afficiebat. Nā febris qdem non mediocris erat/prurigo aut intolerabilis habebat omnem corporibus ſuperficiem. Aſſiduus enim nexabatur coli tormentis/pedesq; tanquā ex intercutis uitio timuerant. Quin & inflatio uentriculi putredog; teſticularum uermiculos generans ac præterea creber anhelitus/ & irrupta cum ſuſpiria/membrorūq; omnium contractio fatigabat/ut qui hæc ad diuinitatē referrens poenas eas eſſe dicerent ſophiſtarum. Ille aut quāuis cum tot uiriorum cruciatibus luctaretur/uitæ tantū cupidus erat/ & remediis excogitatis ſalutem ſperabat. Deniq; iordanē tranſgreſſus apud Caſſichon aquis calidis utebatur/quæ in lacū ſeracem bituminis quæ Aſphaltidis uocatur affluente p dulcedine potui ſunt. Vbi autem corpus eius q; medicis oleo calidiori ſoueri placuerat in arcam plenā demerſum ita diſſolutū eſt/ut etiā lūmina quali mortuus reſoluta torqueret. Deinde perturbatis qui eū curabant ad clamorē quidē illorum reſpicere iuſſus eſt. Deſperata uero ſalute militibus quin/quagenas dragmas multāq; pecuniā rectoribus atq; amicis diuidi iuſſit. Cū aut rediēs & ad hierichū ta ueniſſet. atra iam bili correptus & poene ipſi morti minitabatur factū nefariū excogitauit. Collectos enim cuiuſq; nici ex omni iudæa nobiliores in locū cui nomen eſt Hyppodromo concludi præcepit. Deinde Salomæ ſorore & alexandro marito eius ad ſe uocatis/ſcio inquit mortē meā feſtis gaudiis celebraturos eſſe iudæos. Verū per alios lugeri potero & præclariffimos honores ſepulturæ cōſequi ſi quæ præcipio feceritis. Hos uiros qui habentur in cuſtodia cum animā efflauero ſtatim militibus circūdatos occidite/ut etiam in uita omnis mihi iudæa/omniſq; domus illachrymet. Et ſimul his māt datis legatorum quos romā miſerat epiſtolæ ſūt allatæ. quibus acmen ancillam iuſſu Cæſaris interēptam/ & antipatrū morte damnatū eſſe iudicabatur. Qui & ſi pater eum in exilium dare mallet id quoq; permiſiſſe Cæſarem ſcriptū erat. Herodes aut paululum hoc nuncio recreatus dolorib; rursū uictus. Nā inedia tuſſiſq; pariter uiolentia diſtendebatur fatū præuenire conatus eſt/ ſumptog; malo etiā cutellum popoſcit/ſectum enim comedere conſueuerat. Deinde circūſpecto ne quis arbitet impediret/tanquam ſe percuſſurus dexteram iuſtulit. Cum uero Achiabus conſobriniſ eius ad/curriffet/manūq; continuiſſet/ululatus maximus in regia ſtatim quali rex mortuus eſſet excitatus eſt. Eog; propeſe audito antipater fiduciam repetit. Lætūſq; iam cuſtodes promiſſa etiā pecunia rogabat ut ſe ſolueret atq; dimitterent/quod eorum princeps non ſolū ne fieret obſtitit/ſed etiā regi ne lociter nuncianit. Ille aut fortius exclamans q; uires ægrotantis ualebant/continuo ſatellitibus miſſis occidit antipatrū/mortuūq; ſepeliri præcepit in Hyrcanio. Deinde rursū corrigit teſtamentum/ & ſucceſſorem quidem archelaum natu maximum antipatri fratrem ſcripſit tetrarchā uero antipam. Poſt interitum autem filii quinq; diebus exactis moritur/annos quidem trigintaquattuor ex quo interfecit antigonū regno potitus triginta & ſeptem poſtquā rex a Romanis declaratus eſt. Et in aliis quidem omnibus ſecunda fortuna uſus eſt ac ſi quis alius. Regnum enim quod priuatus ſibi quæſierat tanto conſeruato tempore filiis ſuis reliquit. In rebus autem domeſticis inſolenciſſimus fuit. Salomæ autem antequam recitaret mortem regis exercitus cum marito progreſſa uictos abſoluit / quos occidi mandauerat/ ipſum dicens mutaſſe conſilium & unumquēq; iuſſiſſe domum dimitti. Atque ita hiſ abeuntibus militibus indicatur. Quibus in contionem cum alia turba in amphiteatrū apud hierichunta collectis. Ptolomæus annuli regis cuſtos/quo ſignare ſolitus erat. & fortunatum illū eſſe coepit dicere/ & multitudinem conſolari. Relictamq; ab eo militibus epiſtolam recitauit in qua multum rogabat/ut benignolo animo ſucceſſorem ſuum ſouerent. Deinde poſt epiſtolam teſtamentum legebat/in quo philippum quidem heredem Trachonitidis proximarumq; regionum. Tetrarcham uero ſicut ſupradiximus antipam Regem autem archelaum ſcripſerat/eidemque anulum ad Cæſarem ferre mandauerat/obſignatamq; regni adminiſtrati noticiam. Omniumq; nanq; diſpoſitionum ſuarum dominum & confirmatorem Cæſarem eſſe uoluit/cætera uero ſeruari iuxta ſuperius teſtamentum. Quo perſecto conſeſſim clamor ſecutus eſt omnium archelao gratulantium/ militeſq; per cuneos & populos adeuntes ſuamque promittebant denique benignolentiam præcabantur. Hinc ad ſepeliendum regem operam contulerunt. Nihil autem munificentie prætermiſit archelaus/ ſed omnem ornatum extulit regium in funeris pompa ducendum. Lectus quidem totus erat gemmis atq; diſſictus/thorus autem purpura uariatus/corpuſq; ſuper eum uelatum itidem purpura. Capiti autē diadema erat ipoſitū. Corona uero deſuper aurea/ſceptrumq; ad dexteram/ & circa lectum filiū tum propinqs

cum propinquis. Præterea satellites agmenq; Thracium/Germanumque & Galathæ uelut ad bellū instructi omnes antecedeabant. Cætera uero militum manus armata duces suos ordinu:q; principes sequebantur. Quægenti autem serui ac liberi odores ferebant/corpus autem per .cc. stadia portatum est in castellum herodion ibiq; secundum ipsius regis mandata sepultum est. Sic herodis quidem hic finis fuit.

De bello Iudaico. Liber secundus incipit.

Archelaus propter turbationes novas cogitur proficisci Romam/multos occidit die festo qui Pascha appellatur. relinquit Philippum procuratorem regni & curatorem familiariū regis/ratiōem administrationis reddit Cæsari archelaus/accusatur archelaus apud Cæsarem q; nomine tantū Cæsarem ostendisset regem non re ipsa/defenditur a Nicolao archelaus/& ad pedes Cæsaris se prosternit / Iudæi cum relictis ab archelao congregiuntur. Varus res componit petunt iudæi ut per indices res administrarentur/Cæsar non annuens his Archelaum tetrarcham fecit in media parte/pollicens regia dignitate donaturum/aliā medietatem regni/aliis duobus filiis Herodis dimisit/donauit Cæsar aliis muneribus cæteros filios & filias Herodis.

Cap. I.

Urbarum autem nouarum principium fuit Archelao Romam proficiscendi necessitas. Diebus enim septem in lugendo patrem cōsumptis/epulisq; feratilibus prolixè populo exhibitis. Hic autem mos apud iudæos necessarios multos ad inopiam redegit. Nam qui eum neglexerit impius æstimabitur/candida ueste indutus procedit ad templum. Ibiq; uariis fauoribus exceptus a plebe ipse quoq; in excelso tribūali solioq; aureo residēs humanissime uulgus admisit/eisq; & q; sepulturā patris sedulo curauissent gratias egit/& q; si bi quasi certo iam regi magnos honores adhibuissent. Verū se tamen ait nō potestate solū interim/sed etiā ipso regis noie tēperare/ donec a Cæsare sibi

fuerit confirmata successio/qui etiā testamento rerū esset omniū dominus constitutus. Idcirco enim se apud hierichunta uoluntati exercitus restitisse cum sibi diadema uoluisset imponere. Cæterū alacritate ac beniuolētia æque militibus etiā populo plenam se uicissitudinem relaturum si ab his quorū etiā imperiū certus rex declaratus esset. Studiūq; sibi esse/ut erga illos rebus omnibus parte melior appareret. His gaudia multitudo statim eius mentem magnis tentare petitionibus coepit. Namq; alii tributa leuari/aliū uectigalia tolli/quidā solui custodias acclamabant. Cunctis aut postulatis in gratiā populi facile annuebat archelaus. Deinde celebratis hostiis cum amicis erat in epulis. Ecce aut subito post meridiem congregati nō pauci nouarum rerum studiosi/ubi cōmunis luctus de rege cessauit/propria lamenta suscipiunt flentes eorū casum quos propter abscissam ex porta templi aquilā aureā Herodes morte dānauerat. Dolor aut non occultus erat/sed clarissimis quæstibus fletuq; iusto & plācitu ciuitas personabat nitorum causa uidelicet/quos pro tēplo ac legibus patriis interiisse dicebant. Eorū autem mortis poenas ab illis quos Herodes pecuniis donasset repetendas esse clamitabant/ ac primū quē his cōstituerat pontificem reiiciendū/aliūq; pietate præstantē/magisq; purum coaptari debere. Quibus & si monebatur archelaus ad ultionē/tamen eū uelut per professionis mortū cōtinebat festinatio/ne si multitudinē reddidisset inimicā motu eius impendiretur. Quāobrem monendo magis quā ui experiebatur sedare turbatos/missosq; magistro militū ut quiescerent rogabat. Sed illū seditionis auctores ubi ad templum uenit / priusquam uerbum faceret / lapidibus perturbarunt / & aliis post eū mulcendi sui gratia missis/multos enim allegabat archelaus iracundie omnia responderunt. Neq; si numero aucti fuissent/occisi fore uidebantur. Itaq; instante azymorū die festo qui apud iudæos Pascha uocitatur/plurima uictimarū copia plenus ifinita quidē ad tēplum ex agris multitudo religionis causa descendit/cū illi q; sophistas lugebant/in tēplo consisterent nutrimenta seditioni quærentes. Hoc aut mortu archelaus antequā omnē populū morbus iste corrumpere/cohortem militum & chiliarchū qui etiā seditionis principes cōprehenderent eo dirigit/ contra quos omne uulgus excitatū multos lapidū ictibus interfici sauius uero Chiliarchus uix elabatur. Et illi quidē statim ueluti nihil mali actū esset ad celebranda sacra conuersi sunt. Sed archelao sine cæde iam multitudo cōprimi posse non uidebatur. Quāobrem totū illis immisit exercitum pedites per ciuitatē simul omnes equitesq; per campū qui cum sacrificiis occupatos singulos inuasissent prope ad .iii. milia hominum occidunt/reliquā uero manum per muros proximos deiecerunt. Præcones aut sequebantur archelaum iussu eius unūquēq; ut domū rediret admonendo. Itaq; cūcti neglecta dei festiuitate abiire. Ipse autem cum matre necnon & Popla & ptolemæo & Nicolao amicis ad mare descendit reli-

C Ciiii

dō philippo regni pcuratore/ itemq; rerum familiarū curatore. Vnā uero egressa est cum filiis suis
 Salomae fratriq; regis filii genere/ specie quidem uelut archelao ad successionem firmandā adiumen-
 to futuri/ certa uero causa quae contra leges in templū dimissa fuerant delaturi. Interea fuit illis Cae-
 sare obuiā Sabinus Syriae procurator ad iudaeam ueniens ad pecunias custodiendas Herodis. Quē ul-
 terius progredi natus inhibuit multis accitis Archelai praecibus intercedente ptolemaeo. Et tunc qui-
 dem Sabinus in gratiā Vari neq; ad arces uenire properauit neq; thesauros paternae pecuniae clausit
 archelao/ sed usq; ad cognitionem caesaris se otiosum manere pollicitus apud Caesar eam commora-
 batur. Postea uero quā sibi obstantiū unus antiochia perit/ alter hoc est archelaus romam nauigauit/
 mature profectus in Hierosolymā regiam tenet/ custodiq; principibus idemq; dispensatoribus euo-
 catis/ rationes pecuniarum discurrere conabatur/ & arces occupare tentabat. Non tamen immemo-
 res archelai mandatorum custodes erāt/ sed in obseruando singula quaeq; perseuerabant/ causam cu-
 stodiae magis Caesari quā archelao tribuentes. Cum hoc autem antipas quoq; de regno certabat/ po-
 steriore superius herodis testamentum firmitus esse defendens in quo rex ipse antipas fuerat scriptus
 ei; tam Salomae quam multi alii cognati qui cū archelao nauigarent suffragio esse promiserāt. Du-
 cebant autē secū matrē fratremq; nicolai Ptolemaei in quo pro fide apud herodē probata non nihil uti-
 debatur esse momentū. Namq; illi fuerat amicorum carissimus. Oratori autē Irenaeo propter dicen-
 di acrimoniam plurimum confidebat unde etiam qui se monerent ut archelao pro aetatis merito &
 secundi testamenti uoluntati cederet audiendos esse non censuit. Romae uero migrauerunt ad eū cū/
 eorū studia propinquorū quibus inuicis erat archelaus/ quiq; praecipue liberi omnes sui; iuris esse
 cupiebant/ & aut romano magistratu administrari aut si hoc non impetrarent antipam regem habe-
 re ad hoc etiam Sabino petebatur antipas qui archelaum per epistolas accusauerat apud Caesarem/
 Antipā uero multū laudauerat itaq; digesta crimina Salomae & ceteri qui cū ea sentirent Caesari tra-
 diderunt & post eos archelaus gestorū suorum perscripta capitula patrisq; anulum per ptolemaeum
 rationesq; administrationis intromisit ad Caesarem. Ille autem praemeditatis eis quae ab utraq; parte
 dicerentur/ ubi & regni magnitudinem multitudinemq; reddituum animaduertit/ atq; insuper hero-
 dis familiam numerosam praelectis etiā Vari ac Sabini litteris optimates romanorum ad consiliū uo-
 cat. In quo tūc primū ex agrippa quoq; ac filia sua natū Gaiū sedere iussit filiū adoptiuū/ atq; ita pti-
 bus prosequēdi copiā dedit. Igic Salomes filius antipater. Nāq; is erat orator acerimus eorū q; aduer-
 sabant archelao/ accusationē proposuit insimulās archelaū quasi uerbis qdē nūc de regno uideret cō-
 tēdere/ re aut uera iādudū rex esset effectus/ & apud aures modo Caesaris cauillaretur/ quē iudicē suc-
 cessionis expectare noluisse. Nā post Herodis mortē quibusdā ut diadema sibi imponerent soborna-
 ris regis enim morte in solio aureo residentem partim ordines militiae permutasse/ partim condona-
 se p̄motiones/ & insup his omnia annuisse populo/ quae uelut a rege imperanda petiisset/ maximo/
 rūq; reos criminum quos pater suus uinxerat absoluisse quiq; ista fecisset/ modo regni umbram a do-
 mino postulaturus uenisse/ cuius sibi corpus ipse rapuisset/ ut non rerum/ sed uocabulorum dominū
 esse Caesarem demonstraret. Ad haec ei q; etiā locū patris assimulasset obiciebat/ cū interdiu quidem
 personam componeret in mœrorem/ noctu uero ad cōmestationes usq; potaret. Deniq; seditionem
 vulgi ex hac indignatione conflata esse dicebat/ totius autem orationis suae uires eorum multitu-
 dine qui circa templum caeli fuerant astruebat. Hos enim ad diem festum quidem uenisse/ ad ho-
 stias uero quas ipsi mactauerant crudeliter esse iugulatos/ tantumq; in templo funerum esse conge-
 stum/ quantum nullum ab externis illatum bellum implicabile congelisset. Itaq; huius crudelitatis
 Herode praesto ne spe quidem regi nunquam eum dignum esse uisum nisi cum sanae mentis inops
 erat/ anima deterius aegrotante q̄ corpore/ & quem in secundo testamento scriberet ignorabat/ pra-
 sertim qui priore testamento scriptum incusare nihil posset/ sed incolumi corpore omniq; uitio pur-
 gata mente fecisset. Vt tamen quis firmitus esse ponat morbo laborantis arbitrium ipsum se archela-
 um abdicasse regis dignitate/ multis in eam contra leges admissis. Nam qualem fore si acciperet a
 Caesare principatum/ qui anteq; acciperet tantū populū peremisset/ Occulta in hunc modū perfec-
 tus antipater multis ex numero circumstantiū propinquorū in singula crimina testibus exhibitis per-
 orauit. Surrexit autē Nicolaus defensor archelai & ante omnia eadē in tēplo necessario factā esse p-
 docuit. Nā quorū necis augetur/ nō regni solū sed etiā ipsius iudicis idest Caesaris hostes fuisse/ alio-
 rum aut criminū suafores aduersarios demonstrauit. Secundū uero testamentū iccirco ratū manere
 postulabat/ q; Herodes in eo successoris sui firmatorē Caesare constituisse. Nā qui tantū saperet in re-
 rū domino potestas succederet. Nec unq; in Herodis errasse iudicio/ sed sano corde quē constiteret
 elegisse qui per quem cōstitui deberet non ignorauit. Cum aut omnibus expositis etiā nicolaus per-
 orasset in mediū pgressus archelaus ad gēua Caesaris accedit otiose. Quo benigne a Caesare erecto/
 eo q; paterna qdē successionē dignus esset ostendit certū uero nihil pronūciauit. Sed illo die dimisso
 cōsilio/ secum ipse de cognis deliberabat/ utrū ex his qui testamēto cōtinerētur aliquē regni opora-
 teret cōstitui

teret cōstitui succēssorem/an toti familiæ distribui principatū. Multitudo enim personarum egerē subsidio uidebatur. Sed antequā de his quicquā statueret a Cæsare mater archelai Malithace morbo corrupta moritur. Et Vari litteræ de Syria prolatae sunt iudæos defecisse nunciantes q̄ natus ferre prospiciens Hierosolymā postquā archelaus nauigaret ascendit ut incēsores seditionis cohiberet. Et quia multitudo cessatura non uidebatur ex tribus quas e Syria duxerat secū cohortibus unā in ciuitate reliquit atq; ita in antiochiā ipse remeauit. At sabinus cū postea in hierosolymā uenisset causas nouarū rerū iudæis præbuit modo uim custodibus ut arces sibi traderent adhibendo/nunc maligne regis exquirendo pecunias. Non autem solis relictis a Varo militibus fretus erat sed etiam seruo suorum multitudine/quos etiam omnes armatos auaritiæ ministros habebat. Festo autem quinq; a/gesima die quæ penthecoste a iudæis uocatur/septies septē diebus ex actis rediens ex eorum numero uocabulū nacta non religionis solennitas populū sed indignatio congregauit. Deniq; cōcursus infinitæ multitudinis ex galilæa idemq; Idumæa & Hierichūte trans iordanemq; positis regionibus factus est/cum indigena ex ipsa ciuitate populus iudæorū ex numero simul & alacritate præstaret/ & tripartita manu terna castra collocauerūt/una in septētrionali regiōe templi/ altera in meridionali Hippodromū uersus/ tertiāq; in occiduo prope regiam tractu circumfessosq; Romanos undiq; obsidebant. Sabinus autē multitudine pariter eorumq; spiritu perterritus/crebris quidem Varum nūciis præcabatur/ut quā mature ferret auxiliū quasi laniāda cohorte si qd moræ interuenisset. Ipse uero in altissimam castelli turrim quæ Phaselus uocabatur euadit fratris Herodis cognomē/ quē parthi necauerunt. Hinc militibus cohortis/ut in hostes irruerent signum dabat. Nam præ timore quibus ipse præerat descendere nullus audebat. Eius autem præceptis milites obediētes in templum uolantē meherementiq; cum iudæis pugna confligunt/in qua dum nemo desuper adiunaret imperitis belli peritūa superabant. Postea uero quā multi iudæi porticibus occupatis a uertice sagittis eos apprebant/ plurimi conterebantur/ & neq; ex alto iaculantes ulcisci facile poterant/ neq; communius dimicantes ferebāt. Ab utrisq; tamē afflictis succendūt porticus opere magnitudine atq; ornatu mirabiles. Ibiq; cum multi flamma subito compræhensi aut ea consumebantur/ aut in hostes desilientes ab ipsis occidebantur/ alii introrsum cedentes præcipitantur ex muro. Nonnulli desperata salute incendiū periculum suis gladiis præueniebant. Qui tamen ex moenibus obrepēdo in Romanos fecissent impetum moetu attoniti nullo negotio subigebantur/ donec omnibus aut interemptis aut timore defectis thesauro dei defensoribus destituto manus milites attulerunt/ & quadringenta ex eo talenta diripuerunt. Quorum quæ furto sublata non sunt congregauit Sabinus. At iudæos multo plures/ magisq; pugnantes tam uirorum quam opum interitus in Romanos contraxit. Obfessaq; regia minitabantur exitium/ nisi quamprimum inde secederent/ Sabino si uellet una cum cohorte militū abeundi copiā pollicentes. Quibus opitalabantur regaliū plurimi qui ad eos sponte transfugerant. Pars tamen bellicosior. Erat Sebastenorum tria milia. Hisq; Rufus & gratus præpositi unus peditum rector/ at nero equitum Rufus. Quorū uterq; ui corporis atq; prudentia/ etiam si nullam manū obediētem haberent/ magnum tantum momentum belli Romanis addidissent. Itaq; iudæi quidem instare obsidioni simul/ & castelli moenia tentantes & ad Sabinum clamantes/ ut nullo impediēte discederet habituros tanto post tempore patriam libertatē. Sabinus autem quamquam optaret euadere fidem tamen pollicitationibus non habebat sed eorum lenitatem insidiarum esse illecebram suspicabatur/ simulq; auxiliū Vari sperans obsidionis periculum perferebat. Eodem tempore per iudæam plurimis locis tumultus erat multoq; ad regni cupidinem tempus impulerat. Nam in idumæa quidem duo milia ueteranorum qui sub Herode militauerunt congregati armis instructi cum regalibus decertabant. Quibus achiahus regis consobrinus ex uicis monitissimis repugnabat campestre prælium declinando. Inferiori autem Galilææ iuda filius Ezechiae latronum principis ab Herode quondam rege capti/ qui tunc illas regiones uastauerat/ non parua multitudine collecta raptisq; regis armentariis/ & omnibus quos circa se habebat armatis cōtra potentiæ cupidos manus mouebat. Trās flumen quoq; Simon quidam ex regalibus seruis pulchritudine simul & uastitate corporis fretus imposito sibi diademate cū latronibus quos congregauerat ipse circumiens/ & apud Hierichuntā regiam/ & multa alia magnifica diuersoria igni corripit/ facilem sibi prædam ex incendio comparans. Omnesque habitationes in quibus aliquid decoris erat concremasset nisi Gratus regionum peditum rector ex Trachone sagittarios itemq; Sebastenorum pugnatissimos dicens properasset occurrere. Vbi peditum quidem in pugna multi consumpti sunt/ ipse autem Simonem compendio præuenit ardua ualle fugientem/ & ex transuerso percussus in uertice deiecit. Incensæ sunt autem & quæ cuncte iordani proxima fuerunt sedes regie apud Betharamathem quorundam aliorum manu conflata ex locis ulterioribus/ tunc etiam pastor quidam cui nomen erat Gaius regnum affectare ausus est/ quod ut speraret in corporis animæque fiducia mortem contemnentis impulsus est. Ac præterea fratrum sibi similitum robore quorum singulis tanquam ducibus & Satrapis attributa

attributa manu armatorum ad incursum utebatur. Ipse autem veluti rex maiora negotia procurabat. Et tunc quidem sibi etiam coronam imposuit/non paruo autem post tempore cum fratribus suis nascendo territoria & occidendo precipue Romanos itemque regiones perseuerauit/cum nec iudeorum quicquam effugeret/qui lucrum aliquod ferens uenisset in manus. Ausi sunt autem apud Amathunta compertum Romanorum agmen obsidere/qui frumenta cohorti atque arma portabant. Vbiarium quidem centurionem & xl. fortissimos iaculis confecere. Caeteri uero in periculo constituti sumilia sustinendi auxilio Grati qui cum Sebastenis aduenit elapsi sunt. Multis in hunc modum contra indigenas itemque alienigenas per omne bellum gestis post aliquod tempus tres ex his comprehensi sunt natu quidem maximus ab archelao. Duo uero qui aetate sequebantur in manus Grati ac Ptolemæi delati. Nam quartus archelao pacatione concessit. Sed hic finis eos postea secutus est. Tunc autem latrociniali bello cuncta inflama bant iudeam. Varus autem acceptis Sabini & principum litteris toti cohorti metuens opem his ferre properabat. Itaque cum duabus reliquis cohortibus & quattuor aliis equitum in ptolemaida profectus eodem regum atque optimatum auxilia conuenire iussit. Ad hæc a Berythiis etiam cum per eorum transiret oppidum mille & quingentos accepit armatos. Vbi uero in ptolemaidem tam cætera manus auxiliorum quam propter herodis inimicitias aretas rex arabum non cum exiguo numero equitum perditumque peruenit. Statim exercitus partem in Galilæa quæ ptolemaidis propinquior erat dirigit amicum suo Caio his rectore præposito. Qui mox & aduersus quos ierat omnes in fugam uertit & Sephorim ciuitatem captam ipsam quidem incendit/incolas uero eius seruitio subiungauit. Varus autem ipse cum omni Samaria potius ciuitate quidem abstinuit/que inter aliorum turbas nihil eam mouisse deprehendit. castris autem ad nicum positis qui appellatur aron ptolemæi possessionem propterea direpta a barbaris & ab amicis Herodis qui ptolemæo insensu erant. Inde Sapho progreditur alterum uicini cum tutissimum/quem similiter omnesque redditus ibi repertos fuerant depopulati. Cædis autem ignisque plena erant omnia/nec prædæ Barbarorum quicquam obstabat. Exusta est autem Emaus iussu Vari nec cessarii cæterorumque indigne ferentis habitatoribus eius fuga dispersis. Hinc progressus ad hierosolimam cum exercitu solo uisu iudeorum castra disiecit & alii quidem per agros abiire fugientes. Qui uero intra ciuitatem debebant suscepto eo seditionis causas in alios conferebant/nihil quidem se pernituisse dicentes sed propter diem festum receptam necessario multitudinem in ciuitate obsessos esse se potius cum Romanis quam cum seditiosis conspirasse. Ante uero obuiam ei uenerant iosephus archelai consobrinus & cum Grato Rufus agentes exercitum & Sebastenos & ex Romana cohorte milites ornatos ornatu consueto. Sabinus enim nec in eos Vari uenire passus iam dudum ex ciuitate ad mare discesserat. Varus autem dispartitum aduersus auctores tumultus per agros dimisit exercitum multisque sibi exhibitis/quos minus turbulentos inuenisset custodiæ tradidit maxime uero nocentium prope ad duomilia crucifixit. Adhuc autem super Idumæam superesse decem armatorum milia nuntiatio. Confestim arabas domum redire iubet/quia eos non auxilantium more uti militia sed pro sua libidine & ultra quam ipse uellet agros uastare perspexit/suis autem conuocatis agminibus in aduersarios properabat. Verum illi se uaro antequam in manus uenirent achiabi consilio tradiderunt. Varus autem multitudini uenia data duces eos interrogandos misit ad Cæsarem. At ille cum ignouisset cæteris/non nullos regis cognatos/erant enim quidam inter eos Herodis propinqui/supplicio subiugari præcepit quia omnino contra regem suum arma coepissent. Varus autem hoc modo rebus apud hierosolimam compositis eademque cohorte quæ dudum in præsidio ciuitatis fuerat ibi relicta antiochia abiit. Romanæ autem archelao alia rursus cum iudeis causa conflata est/qui ante seditionem permissu Vari legati exierant ius genti suæ liberum petituri. Erant autem numero quinquaginta qui uenerant astantibus una cum populo qui Romæ degerent octo milibus iudeorum. Itaque conuocato a Cæsare optimatum romanorum amicorum concilio in palatii apollinis templo quod priuatum ipsius erat ædificium admirandis opibus exornatum/multitudo quidem iudeorum constitit cum legatis contraque archelao cum amicis. Cognatorum autem amici ab utraque parte secreti aderant. Nam & cum archelao stare propter odium atque inuidiam recusabant & cum accusatoribus conspici pudore Cæsaris prohibebantur. Inter quos erat etiam philippus archelai frater beniuolo animo duabus ex causis præmissus a Varo ut & archelao subueniret & si regnum herodis nepotibus distribui placuisset/partem aliquam mereretur. Iussit autem accusatores exponere quæ nam contra leges fecisset herodes/primum non se regem sed omnium qui usquam fuissent/tyrannum crudelissimum tolerasse dicebant. Deinde multis ab eo trucidatis ea pertulisse supstitites ut beatiore mortui putarentur. Non enim tormentis solum eum lacerasse corpora subiectorum sed etiam gentis suæ ciuitatibus deformatis exterius ornauisse/populisque alienis iudeæ sanguinem condonasse. Pro antiqua uero foelicitate ac patriis legibus nationem suam tanta egestate simul ab eo/atque iniquitate repletam prorsus ut plures ex herode clades paucis annis sustinuerint/quam omni æuo maiores sui postquam ex Babylone discessere perpessi sunt. Xerxes tunc regnante ad discordiam concitati. Verum se tamen ad hanc mediocritatem & aduersæ fortunæ consuetudinem processisse

processisse ut etiā successionē uoluntariā acerbissimæ feritatis subirent qui & Archelaū tanti tyrānī filiū patre mortuo regem appellassent/nihil morati/& una cū eo luxissent mortē herodis/ac pro eius successore uota celebraissent. Illum autē quasi metueret/ne non certus eius filius uideret/ ex cæde triū milium ciuiū regni sumpsisse primordia/& quia principatū meruit tot immolasse deo hominū uictimas tot festo die templū cadaueribus impleuisse. Recte igitur eos qui de tantis malis superessent/ali quando respexisse calamitates suas/& belli lege cupere uulneribus excipiendis ora præbere/ atq; a Romanis præcari/ut iudeæ reliquias misericordia dignas existimarent/ne ue quod ex ea natione restaret his obicerent/a quibus crudelissime lacerabatur/sed patriā suā coniungi Syriæ finibus ac p iudices Romanos administrari decernerent. Hoc enim modo probatū iri iudeos: qui nūc ueluti turbulenti ac belli cupidi reprehenduntur/moderatis rectoribus obedire. Iudeorū quidē accusatio eius modi petitione cōclusa est. Cum autē surrexisset cōtra Nicolaus primū criminibus quæ in reges erāt proposita dissolutis/nationē cœpit arguere/ quia neq; gubernari facilis esset natura quæ regibus uix pareret. Vna uero etiam propinquos Archelai qui se accensatores cōtulerant insimulabat. Sed tunc q dem partibus Cæsar auditis cōuentū diremit. Paucis autē diebus post mediā regni partē sub Terræ chæ nomine dedit Archelao/etiā regē si se dignum præbuisset facturū esse pollicitus. Reliquam uero dimidiā in duas tetrarchias diuisit/duobusq; aliis Herodis filiis attribui/unā Philippo/alteram illi q cū Archelao de regno certauerat. Huius autē parti cesserat trans flumē regio quarū ducēta talenta redditus erant. Bathanea uero & Tracon & Auranitis/& quædā pars domus Zenonis circa Iamniā uicū Philippo destinata sunt quæ talētorū.c.redditus ministrabant. Archelai uero Ethnarchia Idumæam omnēq; iudeā & Samariā habebat/quarta tributorū parte leuata pro munere quia non rebellasset cū cæteris. Ac ciuitates quibus imperaret & ei traditæ sunt Stratonis Turris & Sebaste & Ioppe & Hierosolyma. Græcas uero Gazam & Gadarā & Hippidion regno auulsas Syriæ Cæsar adiecit. Erāt autē redditus archelai.cccc.talenta. quin & Salomæ præter illa quæ testamento regis ei relicta erant Iamniæ dominā & Azoti & Phaselidis idem Cæsar constituit/regiāq; apud Aschalonā largitus est ex qbus oibus talentoz.lx.redditus colligebant. Domū uero eius Ethnarchiæ subiugauit archelai. Cū aut cæteris Herodis ppingis testamēto relicto soluisset/duas eius filias uirgines extrinsecus quin gētis milibus pecuniæ donauit/easq; nuptum Pheroræ filiis collocauit. Diuiso autem Herodis patri monio etiam sibi relictas ab eo facultates ad mille talentum/hisdem distribuit/exceptis suo nomine quibusdam rebus uilissimis propter honorem defuncti.

Iudeus quidā interim simulat se esse alexandrū ob similitudinē cū illo Romā uenit cognoscitur a Cæsare/patefacit ipse Cæsari dolū & fraudē his ridens Cæsar remigū numero inseruit/suasorē illius fraudis interficit/ponuntur quædā sectæ philosophoz & eoz uita. Cap. II.

Nterea quidā iuuenis natione iudeus apud quēdā libertinū Romanoz in Sidoniorū oppido educatus illū se format similitudine quē Herodes necauerat. Alexandrū esse mētus fallēdi spe Romā uenit. Huius aut facinoris habebat fociū quēdā gētilem suū oēs regni actus optime scientē/a quo instructus affirmabat eorū se misericordia q sui atq; aristobuli occidēdi causa missi fuerāt similibus corporibus subditis morti esse subreptos. Deniq; his multos iam iudeos sefellerat in creta degētes ac liberaliter illic acceptus. Melūq; inde trāsmisus ibiq; ampliore q/stu cumulatuz ēt hospites suos magna uerisimilitudine Romā secū nauigare pellexerat. Postremo delatus Dictarchiā multisq; muneribus a iudeis eius loci donatus quasi rex a paternis amicis deducebatur. Ad hoc enim fidei pcesserat formæ similitudo ut qui alexandrū illū uiderant/planēq; nouerāt hūc esse iurarēt/igīt oēs etiā Romæ uisendi eius studio circūfusi pperabāt/& infinita multitudo p uicorū angustias quocūq; referebat cōueniebāt. Tāta namq; demētia multos coeperat ut illū sella portaret/ac regale obsequiū p priis eius sumptibus exhiberent. Sed Cæsar alexandri uultū optime sciēs/acculatus enī fuerat ad eū ab herode/& si priusq; uideret hoīem/fallaciā similitudinis adauerterat/hilariori tamē animi spē nō nihil indulgēdū putauit/& Celadū quēdā q alexandrū bene cognosceret misit/ut ad se adulescentē adduceret. Quō ille conspecto statim psonæ differētiā cōiectura deprehendit. Maxime aut ubi corporis eius darditiā & seruilē formā cōsiderauit/intellexit oē cōmētū. Satis autē commotus est dictorum eius audacia aristobulū pcontātibus saluū qdē illū esse memorabat cōsulto uero nō a Jesse/qa apud Cyprū degeret cagēdo insidias/minus enim se circūueniri posse disuinctos. Itaq; Celadus ei ab aliis seperato uicā dixit/a Cæsare primū fore rātæ fraudis si prodidisset auctorem. Id aut se facturū pollicitus ad Cæsare sequit/& iudeū indicat/q formæ suæ similitudine abusus esset ad quæstū. Tanta enim dona ex ciuitatibus cū singulis abstulisse docuit/quanta uiuus alexāder accepisset. Risit his Cæsar & falsū q se alexandrū propter habitudinē corporis remigū numero inseruit/suasorē uero eius interfici iussit. Meliis aut sumptū detrimētū p amentiz prius satis esse indicauit. Ethnarchia uero suscepta memor discordiæ superioris archelaus non solū iudeis/sed & samaris crudeliter abusus est. Nonq; principatus sui āno legatis contra se ab utrisq; ad Cæsarem missis ipse qui/ dem in

dem in exiliū pellitur. Viēnam gallicæ ciuitatem/ patrimoniu uero eius thesauris Cæsaris adiudicat. Quem quidem priusquam euocaretur ad Cæsare huiusmodi somniū uidisse cōmemorauit Nouē aristas plenas & maximas a bobus comedi somniauit. Accitos deinde uates Chaldaeorumq; nonnullos quid nam illo putarent iudicari somnio consuluerat. Aliis aut aliter interpretantibus Simon qdā Essæus genere dixerat. Aristas annos arbitrari bouesq; reg; mutationes/ eo quia agros arādo uerterēt ac mutarēt. Ideoq; regnaturū esse tot annis quot significasset numerus aristarum. uarias aut rerū mutationes/expertum esse moriturū. His auditis quinq; diebus post idem archelaus ad causam dicendā est euocatus. Dignum autē dixi memoria etiā coniugis eius Glaphyræ somniū archelai filię cappa/ docū regnis referre. Quā cū alexāder primus habuisset uxore/ frater huius de quo loquimur Herodis filius a quo ille interfectus est/ sicut iam designauimus post illius mortem. lubæ regi Libyæ nuptā/ eoque defuncto domū reuersam/ domiq; apud patrē in uiduitate degentem. Ethnarches archelaus ubi con/spexit ad hoc amoris accēsus est/ ut eā statī repudiata cōiuge sua Mariāne sibi copularet. Hæc igit in breui tēpore postquā in iudæā rediit/ uidere uisa est instantē sibi alexādrū dicere. Satis fuerat tibi liby cum matrimonium/ sed tu illo non contenta rursus ad meos penates reuerteris audacissima uiri tertii quodq; grauis est/ fratris mei iuncta matrimonio. Equidē non dissimulabo contumeliā/ te quæ licet inuitā recuperabo. Atq; hoc expósito somnio uix biduū superuixit. Igitur archelai finibus in provin/ ciam circumscrip̄tis procurator equitum apud romanos Coponius a Cæsare missus est/ ea sibi a Cæsare potestate mandata. Hoc disceptante Galilæus quidam Simon nomine defectionis arguebantur quia indigenas increparet/ si tributū Romanis pendere paterentur/ dominosq; post deū ferre mortales. Erat aut propria sectæ sophista/ nulla in re aliis simul. Etenim tria sunt apud iudæos genera philosophiæ. Horū unum pharisæi profitentur/ alterum Saducei/ terrium autē quod probabilius habet Essæi colunt/ gente qdem iudæi. Verum inter se mutuo amore coniunctissimi & qui p̄ter ceteros uoluptatē qdē quasi maleficia uitare/ cōtinentiā uero seruare neq; cupiditati succūbere/ uirtutē maximā ducere. Itaq; nuptias quidē fastidiunt/ alienos uero filios dū adhuc molles sunt erudiunt. traditos pro cognatis habentes suis moribus diligenter instituūt. Non quia cōiugia uel humani generis successio nē censeant perimendā/ sed qā cauendā putent intēperantiā foeminae/ nullā eaq; uni uiro fidē seruare credentes. Quin & diuitia; cōtēptores sunt/ rerūq; apud eorū cōmunicatio admirationi habet/ neq; inuenias alteri alterū opulentiā p̄stare legēq; sibi dixerūt/ ut qui disciplinā suā sectari uellēt/ bona cōtubernio publicaret. Ita enim fore ne uel paupertatis humilitas/ uel diuitia; dignitas appareret/ sed p̄mixtis facultatibus ueluti iter fratres unū esse omniū patrimonium. Probro autē ducunt oleū/ & si qs uel iuitos unctus fuerit/ mūditiis corpus abstergere/ quoniā squalorē decori putant/ dūmodo semper in ueste sint candida. Designatos aut cōmuniū rerum procuratores habent/ & ad usū omniū idi uisos. Nō est aut il is una ciuitas certa/ sed in singulas multi domicilia transferunt/ & aliunde adueniētib; sectæ suæ professoribus quid habeant promptū exhibent quasi propriū. Deniq; tanquā cōsue/ rissimi ad eos ingrediūtur quos nūquā ante niderunt. Hic est quia cū peregrinant/ p̄pter latrocinia tā rū armantur/ neq; præterea quicq; ferūt. In singulis aut ciuitatibus ex eodē collegio specialis curator hospitū constituitur qui eorum uestimenta cæteraq; usui necessaria tuetur. Amictus autem cultusq; corporis omnibus pueris in metu & sub cura magistri agentibus par est. Nec uero uestitum siue cal/ ceos mutant/ nisi ut omnino concisis prioribus aut longi temporis/ usu consumptis. Nihil autē iter se mercantur aut uēdunt/ sed egēti qsq; quod habeant præbēs refert ab eo quod ipse nō habeat. Quam uis etiā sine permutatione cunctis libera sit facultas a quibus libuerit accipiendi quod opus sit. Præ/ cipue circa deū religiosi sunt. Nāq; ante solis ortum nihil profani loquūt/ sed ei patria quædam uota celebrant/ quasi ut oriantur p̄cantes. Deinde ad quas uenerunt singuli artes a curatoribus dimittun/ tur. Cūq; ad horā quintā studiose fuerit operati rursus in unū congregantur/ liteisq; præcictis uela/ minibus ita corpus aq; frigidis abluunt. Atq; hac lustratione i eadē secreta coeunt. Quo neminē al/ terius sectæ hoīem aspirare concessum est ipsiq; purificati/ uelut in sanctū quoddā tēplum in coena/ culū cōueniunt/ quibus cum silentio sedentibus pistot quidē panes ordine unum autem uasculum ex uno pulmento singulis cocus apponit. Deinde uoce cibū sacerdos anteuenit/ neq; gustare/ quēquam fas est/ nisi prius deo celebratur oratio. Post sinē quoq; prandii uota repetunt. Nam & cū incipiunt & desinunt quasi datorem uictus deū laudibus canunt. Tunc ueluti sacris illis depositis uestimentis usq; post meridiem ad opera se conferunt. Reuerſiq; inde similiter coenant/ confedētib; etiā hospitibus si quos fortasse interuenisse reppererint. Neq; uero clamor unquā tectū illud/ neq; tumultus ingratū/ cū etiā loquēdi ordine aliis alii cedāt/ eorūq; silentiū extra tectū cōstitutis arcanū quoddā uideat/ horribile. Cuius qdē rei perpetua sobrietas causa est/ quodq; apud eos edendi aut potandi modus saturi/ tate diffinit. Sed quāuis aliquarū rerū nihil sine præcepto faciunt curatoris/ tamē in his duobus hoc est in iuuando & miserendo sui iuris sunt. Nā & subuenire dignis cum opus est suo arbitrio cuiq; li/ cet atq; indigentibus alimenta porrigere. Sane cognatis dare/ aliquid sine curatoribus interdictū. Idē iracūdiæ

iracondiæ moderatores iusti sunt indignationē cohibent / fidem tuentur / patri obsecundant / & omne quod dixerunt iureiurando fortius habent. Ipsum autem iniurandum quasi periurio deterius uirāt. Nam enim mendacio cōdēnatum arbitrantur / cui sine deo non creditur. Summū aut studium ueterū scriptis adhibent ea maxime indeq; quæ animæ & corpori expediant eligentes. Hinc illis morborū remedia stirpes medicas quāq; uim propriā singuli lapides habeant rimantibus conquiruntur. Sectæ uero suæ studiosis nō statim cū eis una collectio / sed per annū integrū extrinsecus cōmoranti cuiq; eundē uictus ordinē tribuunt. Dolabrā quoq; & quod prædictū est perizoma & albā uestē tradētes. Cū uero processu tēporis experimentū cōtinentiæ dedit / accedit etiā ad commūem cibum / & purioribus ob castificationem. Laquis participat / neq; tamē in conuictū assumitur. Post ostentionē quippe cōtinentiæ duobus annis aliis mores eius probantur. Cūq; dignus apparuerit tunc demū in confor / tium assumitur. Prius uero quā incipiat cōmunē habere cibū magnis execratiōibus abiurat se primū quidem colere deum / deinceps quoq; erga homines seruare iustitiā / & neq; ppria sponte nocere cui / quam neq; ex pcepto obesse / quinimmo iniquos omnes odisse / & cū labore semper iustitiæ sectatori bus fidem omnibus seruare / maxime uero printipibus. Neq; enim absq; uoluntate dei cuiquam con / sentire posse ad principatus potentiā accedere. Si uero ipse cæteris præsit nunquā abuti nunquam se absurdum uiribus potestatis ad contumeliam subiectōrū / sed neq; ueste aut ambitioso aliquo ornatu reliquis eminere / ueritatem semp diligere. & habere propositū conuincere mētientes. Manus uero a furto & animā purā seruare ab iniustis cōpēdiis / & neq; aliqd de mysteriis consecrantes cælere. Neq; profanis eorū quippiam publicare / etiā si intentata quispiam morte cōpellat. Sup hæc aut addūt nī / hil se de dogmatibus aliquid quam ipsi susceperint tradere. Fugere aut latrocinia / & cōseruatū iri si / militer dogmatis sui libros / angelorūq; noīa / his qdē execratiōibus explorāt / & q̄li p̄muniūt accedē tes. Depræhenso uero in peccatis a sua congregatione depellūt / & q taliter fuerit cōdēnatus misē / rabili plærūq; morte consumitur / illis quidē sacramentis sacratis obligatus / neq; capere ab aliis obla tum cibū potest. Herbas uero pecudum more decerpens / & famæ exæla mēbra corrūpūt. Ob quā etiā plurimos plærūq; miserat / & extremum spiritū agentes receperunt sufficientē pro peccatis eo rū q̄ usq; ad mortē adduxerat poenam fuisse censentes / in iudiciis uero sunt diligentissimi atq; iustissi mi. Disceptant aut non minus quā centū in unū coacti / quod aut ab his decretū fuerit immobile ma / net. Veneratio quoq; apud eos post deū magna legiferi est / ita ut si quis blasphemauerit morte dam netur. Senibus uero obedire. & plurimum quorūq; deprobabile arbitrātur officium. cū simul deniq; sederint. x. nullus unus nouē loquitur inuitis. Expuere quoq; in mediū eorum uel in dexterā. sui paritē quisq; deuitat. Sabbatis quoq; operationē aliquam contrigūse omnibus indæis diligentius canēt neq; cibū sibi solū pridie præparāt ne uidelicet illo die ignē accedāt / sed neq; uas aliquod trāspōnere præ sumunt immo nec alium purgant. Aliis autē diebus fodientes foueam / uno uerbi gratia pede altam dolabra illa quam tradi nuper accedentibus diximus demissa ueste sese diligentissime conegentes / ne scilicet splendori diuino iniuriam faciant / in eadem fouea ab onere uentris leuantur / ac deinceps terram quā effoderant rediunt / idq; ipsum faciunt in locis secretissimis / & nempe cum naturalis sit ista purgatio / nihilominus tamen solēnem habēt ut quasi ab immunditia diluantur / decernunt aut in ter se secundum susceptæ abstinentiæ tēpora in ordines. iiii. rātumq; hi q minores sunt inferiores præ / cedentibus æstimantur / ut si aliquos eorū contigerit quasi a contactu alienigenæ diluātur / uiuunt aut quā lōgissime / ita ut plurimi eorū usq; ad centenariā pferant ætatē ppter simplicitatē uictus / quod eis nimirum accedere puto propter institutionē bene in omnibus ordinatā. Sūt aut aduersorum cru ciatus siquidē uincūt firmitate cōsiliū. Mortē uero si cū decore obeunda sit iudicāt ēt immortalitate me liorē. prodeit aut eorū in omnibus negociis animos bellū gestum cū Romanis. Tūc siquidē p artuum contrafractiōes & ignes ac per tormenta omnigena transeunt / ut uidelicet in leg. slutores aliquid lo / querentur iniuriam / uel ciborū quippiā quos nō solent ederent / ad neutrū horū potuerūt impelli / sed neq; depræcari suos tortores / aut in ipsis flere suppliciis quinimmo in mediis cruciatibus subridētes & eis qui tormenta admonerant illudentes constantes animos cum quadam hilaritate reddebant. & quasi qui eos essent denuo recepturi. Opinio quippe apud illos firmata cōstitit / corruptibilia qdem esse corpora / materiāq; eorum nō esse perpetuam / animas autem immortales semper manere / & de æthere subtilissimo cō. neantes quasi carceribus ita corporibus implicari / uelut quas illecebra carna lis attraxerat. Cum uero fuerint a carnalibus releuatae uin / culis quasi de seruitute longissima libera / tas ita illico lætari eas sublimēq; ferri. Et quidem bonis continentes in hoc græcorum sententiis pro nunciāt ultra Oceanum degere / ubi eis sit imposita perfructio illic quippe esse regionem / quæ neq; imbribus / neq; niuibus / neq; æstibus aggrauetur / sed quam Oceano oriens Zephyrus & leuiter aspi rans amænēt. Malis autem animabus pcellosa loca & hiberna delegant plena gemitibus exercedarū sine sine penag; uidētur autem mihi secundum hanc ipsi itelligētiā græci quoq; fortibus suis quos

Heroes & Senideos uocant beatorū infulas sequētrasse/improborum autē animabus locū apud infēros impiorū in quo etiā cruciari quosdam cōmentati sūt. Silyphos uidelicet & Tantalos & Ixioē & Tityos. Principio quidem imortales esse animātes/ob adhorationē utiq; uirtutis dehortationēq; nequitiaē bonos quippe fieri in huius uitae conuersationē meliores per spē bonorū etiā post lucē redhibendorū/improborū autem impetū retardari aestimantiū/quoniā & si huius uitae spatio latuerint post obitū tamē sūt immortalia tormēta passuri. Hae sunt ergo/quae Esse de diuinitate animae philosophantur. Plane illecebrā is qui semel deorū sapientiam gustauerint reponentes. Sūt autē in eis q etiā futura nosse promittant sacris uidelicet libris & uariis sanctificationibus/Prophetarūq; dictis a primis aetatibus adherentes/raro autē accidit/ut praedictiones eorū frustratio cōsequatur. Est autē aliud etiā Essanorum collegium cibos quidē & mores legumq; similia cum prioribus habens. Distat autē opinione coniugii/ maximā siqdem uitae hominū partē successionem. s. amputare eos qui abstinent nuptiis arbitrant/ quippe si in eandē uelint ire sententiā/ defectorū cōfestim genus humanū fore. Nihilominus tantū ipsi tanta moderatione conueniunt ut per trienniū explorent ualitudinē foeminarum. Et si constanti purgatione apparuerint idoneae partui ita eas in matrimonia adsciscunt. Nemo tamen eorum cum praegnante concumbit/ut ostendat/ quia nō uoluptatis nuptias/ sed causa inierint liberorū. Lauantibus autē foeminis/ ita ut uiris perizomatū inest amictus/ tales mores huius collectionis/ duo autem priorum quasi ordines sūt. Ex quibus Pharisei dicunt qui certiorē legalium ritū nōtitiā profitentur/ & hi primū dogma habent/ ut Imarmene saro. s. & deo uniuersa deputent/ & quidē uel agere quae iusta sūt uel negligere secundū maiore partem esse beniuolentiae in hominibus profitentur adiuuante tantum in singulis & Imarmene/ animam autem quidem omnē incorruptam esse. transire autē in alia corpora solas bonorū/improborū autē interminabili supplicio cruciari. Sadaei porro. i. Secūda collectio Imarmenē omnisariam negant/ & deū extra omnē mali patrationē inspectionēq; constituunt. Aiunt autē electioni hominum uel bonū uel malū esse propositū/ & secundū uoluntatē propriā alterutrū unumquēq; coniungi. Animarum autē generaliter uel supplicia denegant uel honores/ & Pharisei quidē sociabiles/ & qui studeant se mutua dilectione complecti. Sadaei uero & inter se feris moribus discrepantes/ & conuersatio eorū ita circa participes ut erga exteros inhumana haec sūt quae de iudeorū philosophis dicenda repperi/ nunc ad inceptū reuertor.

Decedente regno Archelao Philippus & Herodes Antipas regūt Terrarchias suas/ desertur imperium ad Tyberium post mortē Augusti/ Pilatus mittitur a Tyberio in Iudaeā ob imagines Caesaris quas intulit in tēpla oritur discordia maxima. Caius Caesar uult deus appellari/ eius imagines & statuas pcepit erigi/ renitētibz illis minatur eis/ morit Cains/ Claudius rapit in regnū/ mittit Agrippam ad senatum ut placeat eum esse regē/ non admittit curia/ remittitur Agrippa ad senatum nuntiāns pugnam aduersus eos.

Cap. III.

Archelai regno in ordine provinciae iam decedēte reliqui idest Philippus & Herodes q cognominabat Antipas tetrarchias suas regebant. Salomae autē moriēs Liiuae Augusti coniugi regionē quā rexerat/ & Iamnia & in phaselide palmeta testamento reliquit. Delato autē ad Tyberiu Liiuae filium romano imperio post mortē. s. Augusti qui praefuit rebus tanis septē & quinquaginta mensibus sex diebus duobus/ manētes in tetrarchiis suis. Herodes Lac Philippus/ hic quidē iuxta fontes ipsos/ de quibus Iordanis flumen exoritur in Paneade condidit ciuitatē/ quā Caesariā uocauit/ aliamq; inferiori Gaulanite/ quā Iuliadē nominauit. Herodes uero in Galilaea Tyberiadā in Peraea autē cognomine Iuliae. Missus autē a tyberio in iudaeā pilatus qui curandā acceperat regionē nocte intēpesta opertas in hierosolymam intulit imagines Caesaris/ qres postredie grandem inter iudeos suscitauit tumultū/ nā q aderant stupore permoti sūt/ quasi iam profanatas ieges suas uiderent. Nullum enim fas dicunt collocari in urbe simulachrū. Ad quārelā autē eorū qui in ciuitate erant. subito etiā de agris multitudo confluit. Euntēs autē illico Caesariā ad pilatū intentis/ sime depræcabantur/ ut ab Hierosolymis auferrent imagines/ & eis iura patria seruarent. Pilato autē supplicantibus abnuente circa domū eius proni corruerant/ & immobiles quinq; diebus cōtinuis noctibusq; mansere. Post autē pilatus tribunal ascēdens in studio magno conuocat multitudinē iudeorū/ quasi qui eis uellet dare responsum/ cum subito milites accepto signo/ sic enim fuerat praeparatū armati circumsteterunt iudeos/ circundatq; triplici acie. Iudei quidē stuporis erant pleni uidētes inspectionē rerū faciem. Tunc pilatus denuntians trucidaturum se omnes nisi imagines Caesaris suscepissent/ annuit militibus/ ne educerent gladios. Iudei autē quasi ex uno consilio omnes subito corruerunt/ & ceruices nudatas ad excipiendos ictus parauerunt nociferantes uniuersi magis se interficī uelle/ quam legem. Tunc pilatus circa religionem studiū populi demiratus cōfestim de Hierosolymis statuas iussit auferri/ deinde uero conturbationem alteram cōmouebat/ erat apud eos sacer ihesanus quem Chorbonan dicunt/ hunc ad inductionem aquarum iussit expendere/ erat autē iudeis cenda aqua

etenda aqua a stadiis. cccc. ad hoc itaq; vulgi oriebantur quærelæ ita ut etiam pilati qui Hierosolymam venerat cū clamore circumdarent tribunal ille aut quiderat/liquidem tumultum eorū populo permiscuit armatos milites/qui tunc essent priuatorum uestibus induti. præcepitq; gladiis qdem ne uterentur/sustibus autem acclamantes ferirent. Sicq; compositis rebus dat ex tribunali signū cōfestimq; cædebantur iudæi/quorum multi quidem perierunt plagis/multi uero se inuicē trucidantes in fugā miserā cōtitione uersi sunt tunc ad calamitatem interfectorū stupens multitudo conticuit/atq; ob hoc accusator Herodis Tetrarchæ agrippas fuit filius aristobuli/quē pater Herodes interfecit/ad Tyberium uenit. Illo aut non suscipiente accusationē residens Romæ ad aliquorū quidem potentiorū notitias ambiebat. Maximis aut colebat officiis germanici filiū Caium cum adhuc esset priuatus. Et quodā die inter copiosam epularum apparatus quibus eū demerebatur/ad ultimū extensis manibus aperte deū coepit præcari/celeriter illum mortuo Tyberio dominū cunctorum uidere. Hoc cum quidam de familiaribus eius Tyberio nunciaisset statim concludi iussit Agrippam qui & sub grandi ærumna usq; ad mortem Tyberii in carcere per menses sex tenebatur. sed defuncto eo post regnum annorum duorū & uiginti dierum triū succedens imperium. C. Cæsar absoluit agrippā uinculis & Tetrarchiā philippi iam enim iste decesserat ei tradidit/regemq; appellauit. Cum uenisset aut in regnū agrippas Herodis Tetrarchæ cupiditates per inuidiā suscitauit. Irritabat aut eū maxime in spem regni Herodias uxor exprobrans ei secordiam & dicens/quia per id quod noluerat ad Cæsare navigare careret potestate maiore/nam cū agrippā ex priuato regem fecit/quomodo dubitaret illū ex Tetrarcha eodē honore. His adductus herodes uenit ad Caiū a quo ob auaritiā uehementer increpatus ad hispaniā fugit/secutus eū quippe fuerat accusator agrippas/cui etiā Tetrarchiā illius. C. Cæsar adiecit. Atq; ita Herodes quidē in Hispania peregrinante secū etiā uxorē decessit. Caius uero Cæsar in tantū cōtumeliose abusus est fortuna ut etiā & deum se putaret/& uellet uocari. Patriā quoq; suā multorū nobilium cæde truncauit. Extendit aut impietatem suā etiā in iudæam/Petroniū deniq; cū exercitu hierosolymas direxit/scipiens ut in tēplo statuas eius leuaret/quod nisi susciperent. iudæi contradicentes quidem ex his interficeret/reliquā uero multitudinē captiuaret/permonebat aut hoc pfecto deū. Et petronius quidē cum tribus cohortibus multisq; de Syria habitatoribus properabat in iudæā de antiochia. iudæorū uero quidā non credebant famæ præliū nuncianti. Qui uero credebant nihil de resistentibus poterant cōminisci. Celeriter aut in omnes peruadit metus/nā iam prolemaida peruenerat exercitus. Est aut hæc ciuitas Galilææ littore in magno cōposita/circundatur aut montibus ab orientali plaga p sexaginta stadia disseperatis/sed ad Galilæā pertinentibus/a Meridiano aut Carmelo q abest stadiis centū uiginti/a septentrionali quoq; monte qui est altissimus/quē uocāt etiā incolæ scalā tyriorū & hic aut distat stadiis. c. ab ea aut urbe quasi a duobus stadiis præterlabitur flauiolus quem uocant belem exiguis prorsus/cui prope est sepulchrū mēnonis habens iuxta se. c. fere cubitorum spaciū cōtinentē/sed admiratione dignissimū/est aut species uallis rotundæ uitream emittens harenā/quam cum exhauferint multæ naues pariter accedentes/locus hisdē rursus impletur/uenti si quidem quasi dedita opera conuehunt de circumstantibus superciliis harenam istā utiq; cōem. Locus aut metalli statim metalla in uitrum quæ susceperit mutat. Mirabile quoq; mihi illud uidetur/quoniā conuersæ iam harenæ in uitrum quæcunq; pars super margines loci ipsius fuerit iacta in cōmunem harenam denno conuertitur. Igitur loci eius natura talis est. iudæi aut cum mulieribus & filiis collecti in campū in quo est sita Prolemaida petronio supplicabāt principio ob patrias leges/deinceps uero etiam pro suo statu ille aut ob multitudinem pscantium & pscū inflexus exercitū quidē & statuas in Prolemaide reliquit/procedens aut in galilæā & conuocans in tyberia de tam populū iudæorum quam oēs eorum nobiles/& uim romani exercitus coepit exp onere/eis minas Cæsar. His addens/quoniā & cōtumeliosa esset supplicatio iudæorū/cum omnes siquidem gentes quæ parerēt imperio romano in suis urbibus inter reliquos deos/imagines quorūq; Cæsar. locauissent soli iudæi istud abuerent. Siquidem quasi ab imperio deficere esset etiam cum iniuria præidentis. Illis uero contra legē moresq; patrios allegātib; & quia ne dei quidē simulachrum ne dum hominis/neq; solum in tēplo/sed neq; in prophano aliquo totius regionis loco fas sibi esset locare/ arripiens dictū petronius respondit. Sed & mihi domini mei lex seruanda est. Si eā quippe trāsgrediar uobisq; pccā iuste animaduersionē subibo ipugnabit sane uos/nō petronius. sed ille a quo sum directus/ siquidem ita & ego uos cogā implere quæ iussa sunt. Ad hoc omnis multitudo inuocauit ante legis temerationē oēm se libenter subire perniciē. Sedato aut eorum clamore petronius ait. Pugnare ergo inquit aduersus Cæsarem estis parati/Responderunt iudæi pro Cæsare quidē & populo romano nobis semp p dies singulos usus est offerre sacrificia/si aut in templo imagines æstimer collocandas debere eū totā iudæorū gentem primitus innouare/præbere se quippe iugulos cum mulieribus & paruulis ei q interficere uoluisset. Ad hæc admiratio Petronium miseratq; persuasit intuentem & insuperabilem religionē iudeorum/& tantum vulgus ad mortem constantiter paratum. Et tunc quidem infectis omnibus recesserūt

recesserūt. Postridie autē ac deinceps summates eorū priuatim uiritimq; cōpellans/populū quoq; publicē alloquens tūc quasi cōsulens admonebat. Interdū etiā minabatur extollens & uirtutē romanā & indignationē Cæsaris inter hæc etiā suā necessitatē cui essent exequenda p̄cepta. sed illis ad nulla horum experimēta cedentibus/cū uideret etiā sementē regionis intercipi ipsū quippe anni tempus erat/& quinquaginta pene diebus multitudo in urbe otiose morabatur ad ultimū cōuocatis omnibus ait se etiā periculosam rem uelle aggredi. Aut enim deo cooperante placabo Cæsarem/ac uobiscum saluabor libenter/aut illū in ultionem irritabo/pro tanta multitudinē impēdo animā meam. Atq; ita dimissis turbis multa pro eo nota facientibus antiochiā ad ptolemaida reuocauit exercitum atq; illinc confestim missis ad Cæsarē referens/& quo apparatu in iudæā irruisset/& q; tota gens supplicasset/quibus si abnuendū putaret/nosset cū uiris etiā prouinciā perdendā. Seruare siq;dem ipsos legem patriā/& nouis p̄ceptis uehementer obistere. His epistolis respondit Caius immodice cōminans petronio mortem/quoniā iussionum suarū legnis executor fuisset. Sed scriptorū taliū uerbores per tres continuos menses contigit aduersa tempestate retineri. Alii autē exitū. C. Cæsaris nuntiantes prospere nauigauerunt/deniq; ante septem & uiginti dies epistolas Petronius accepit finē Cæsaris indicantes quā illi peruenirent/qui cōminantia scripta portabant. Cajo per dolū interēpto/qui regnauerat annis tribus mēlibus sex. R. apitur in regnū ab eo exercitu qui Romæ erat Claudius. Senatus autē referētib; consulibus Sergio Saturnillo & pomponio secundo mandat tribus legionibus ut essent p̄sidio ciuitati/& ipse frequēs in capitoliū deuenit. Quia propter imanitatē Caii bellū agi cum Claudio decernebat/nolens impium ad optimates reducere/ut sicut olim fuerat ad regendū dignissimū eligeretur. Accidit autē ut agrippas adueniret/quē cū & senatus in consiliū & in castra Claudius euocasset/ut. sc. eo strenno adiutore uteretur in quibus res posceret/nidēs agrippa claudiū iā esse opibus cæsare ad eū perrexerit/quem ille illico legatū ad senatū misit indicantē suum propositū / quoniā primo quidem inuitus ab exercitu raptus sit iniquū esse se militum erga se studium tam religiosum deferere iā turā aliter suā non esse fortunā iam enim ad inuidiā satis esse q; in regnū uocatus sit. Deinde administratū ire paratū esse in rempnb. non ut aliquis tyrannus sed ut p̄sul benignus sufficere sibi quippe honorē nominis. De singulis autē negociis cōem omniū stare sententiā. Nam & si non natura esset modestus/locuples tamē moderandæ potestatis exemplū caji morte esse propositū / quæ cū detulisset agrippas respondit curia/quasi quæ exercitui & bonis consiliis fideret nolle se subire uolūtariam seruitutē/sed accepto patrū responso claudius rursus misit agrippa nunciare eis/ quoniā non posset adduci ut eos proderet/quorū concessu in imperium esset accitus inuitū autē se inniturū esse pugnā aduersus eos cū quibus configere minime uellet. proinde eligendū esse locū extra ciuitatē in quo cōfligerent/neq; enim sanctū esse propter illorū peruersitatē patriā ciuili cæde foedari. Et agrippa quidem ista senatui nunciavit.

Senatus uadit ad claudiū offert uictimas deo/ipse donat agrippā regio patrimonio/moris agrippa claudius regnū in prouinciā redegit/& Herodes q; regnabat in chalcide moriē. Cap. III.

Inter hæc autē unus de his militibus qui cū patribus erant educens gladiū. Commilitones inquit quibus perturbati casus patricidia perpetrare cupimus imperatorem aduersus p̄p̄nquos nostros claudiū secutos maxime cum habeamus imperatorem quem in nullo culpare possimus/& ad quem cū iustis magnis allegationibus/quam cum armis egredi debeamus. Hæc dicens per mediam egressus est curiam/omnibus se militibus consecutis/ hoc exēplo optimates deserti in magno metu esse cœperunt/ac deinceps uidentes sibi aduersionē turā non esse iter secuti militū ad claudiū transierunt/occurrebant autē eis pro muris nudatos gladios ferentes hi q; fortunæ regis ambitiosius adulabant/& pene accidit/ut progressi quinq; interficeretur/ante scilicet quā militū impetū cæsar agnosceret/nisi præcurrens agrippas imminētis ei facinoris periculū nūciasset/dicēs quoniā nisi cohercuisset exercitū iam in sanguine ciuū furentē confestim missurus esset omnes per quos conspicuū esset imperiū fieretq; solitudinis imperator. Hæc audiens claudius cōtinuit militum impetū. Suscepit autem in castris aduenientē senatū/& indulgenti honore cōplexus/egressus cū patribus confestim obtulit deo uictimas/ut mos est pro imperio supplicari. Agrippā quoque protinus muneratur regio patrimonio/omnia adiiciens ei/etiam illa quæ augustus Herodi donauerat/traconitiden scilicet & anranitiden. Præter hæc autem aliud quoque regnum quod Lysaniae nocabatur. Et populo quidem donationem hanc per edictum iudicauit. Patribus autem præcepit ut incisæ aris tabule in capitolio collocarentur. Donat autem ei etiam fratrem suum Herodem qui gener eiusdem erat Beronici iunctus in regione chalcidis. Opinione autem celerius agrippæ dati regni census maximus effluebat/qua sane pecunia non ille in rebus exiguis abutebatur/sed talem muniturum hierosolymis circumdare cœpit/qualem si potuisset absolui inefficacem prorsus obsidionē Romanis oppugnantibus effecisset. Sed antequam impleteret opus decessit in cæsaria. Regnauit autē annis tribus. Ante quoq; cū Tetrarchiā regeret/aliis tribus annis tenuerat potestatē. Reliqui uero filias q;dem

quod tres de cypri natus Beronice Mariane atque Drusilla filium autem ex eadem ipsa coniugem noie agrippam quod non nimis paruulus erat. Tunc claudius regnum eius in prouinciam redegit in cuius procuratore missus est Calspius Fadus. Post hunc autem Tyberium Alexandrum quod nihil de consuetudine patrie imitantes gentem in pace reuerunt. Post hæc uero et Herodes qui regnabat in chalcide decessit. Relinques de sorore sua Beronice filios duos Beronicianum Hyrcanum de priore autem Mariane Aristobulum cuius frater mortuus fuerat aristobulus priuatus relicta filia lorapata hi quod erant sicut supra dixi liberi aristobuli qui fuerat herodis filius. Alexander autem et aristobulus nati fuerant Herodi de Mariane quos ipse patres interfecit. Alexandri autem posterii in maiori armenia regnauerunt.

Post obitum herodis qui in Chalchide regnauit Claudius agrippam filium agrippæ regem instituit. Cumanus curam accepit alterius prouinciæ unde inter iudeos oriuntur multi tumultus in die festi azymorum populus in fugam se conuertit. et propter egressum de conflatione. xxx. milia hominum consumpta sunt.

Cap. V.

Post obitum autem Herodis qui regnauit in Chalchide Claudius agrippam filium agrippæ in auium sui regno constituit. Alterius autem prouinciæ suscepit curam post alexandrum Cumanus. sub quo oriri coeperunt tumultus et denuo iudeos calamitas comprehendit. Conueniente quippe multitudine ad diem festum azymorum in Hierosolyma stante legione romana super porticum templi armati quippe milites semper custodiebant festos dies ne quid conuenientes populi nouare auderent. Unus ergo e militibus reductis turpiter uestimentis inclinans posteriora sua obuertit ad faciem iudeorum et ad hunc habitum uocem emittens similem iudæorum. Ob quod factum tota coepit multitudo conquiri ita ut circumstaret Cumanum ad supplicium militis deponentes. Ex his autem incosulati iuuenes et quasi natura apti ad seditiones mouendas in litem grauissimam proficiebant hi continuo quippe saxa rapiantes percutiebant milites. Tunc ueritus Cumanus ne totius in eum uulgi impetus fieret plures euocauit armatos qui cum essent porticibus immissi motus grauis incidit iudeis. Statimque in fugam uersi relicto templo refugere coeperunt. Tanta autem per egressum de conflatione obtritio facta est ut conculcatione mutua super xxx. milia hominum consumpta sunt. Facta est autem uniuersæ genti luctuosa festiuitas et plangens per domos singulas personabat.

Insuper tumultus latrocinantium unde quidam per Cumanum capiuntur libri legis per militem quendam comburantur accensi iudei ex hoc conqueruntur apud Cumanum adiudicatus est ille ad supplicium ex hoc populus quieuit.

Cap. VI.

Secessit autem huic calamitati latrocinantium tumultus. Iuxta Bethoro quippe circa asinum publicum Stephanus quidam seruus Cæsaris suppellestem quadam uehebat quæ ab irruentibus direpta latronibus est. Cumanus autem ad inquisitionem mittens eos qui in proximis uicis essent uinctos ad se adduci iussit denuntiatis ut conquisitos latrones in uicula conicerent. qua occasione quidam militum in uico aliquo libros sacre legis offensos discidit atque combustit. Iudei autem quasi totam religionem inflammatam uiderit undique confluerunt et uelut machinamento aliquo ita ut superstitionis attracti oes ad unam euocationem ad Cumanum Cæsariam concurrunt precantes ut militem qui tantam contumeliam deo legique eius intulisset non relinqueret impunitum. Ad hæc enim ille uidebat multitudinem nequaquam quieturam nisi aliqua esset satisfactio sedata. adiudicatum militem per medium populum ad supplicium iussit adduci sicque iudei placatis annis recesserunt.

Conflictus oritur inter Galilæos et Samaritanos quidam Galilæus ad festiuitatem ascendens iter faciens Cumanus ad sedationem mittit precatore. Hierosolyma audito homicidio uulgus in impetum in Samariam irruit. Cumanus accurrit cum ala militum multos interfecit princeps Hierosolymæ precatur ut ab iccepto desistant iudei tandem eorum precibus acquiescunt.

Cap. VII.

Enno autem galilæorum et samaritanorum conflictus exoritur. In uico enim quem Gemma uocat quæ est in magno samariæ agro positus quidam galilæus de numero iudeorum ad festiuitatem ascendens iter faciens. Ad quod factum multi ex galilæa regione conuenerunt ut cum samaritis colligerent. Horum autem nobiliores conuenerunt in Cumanum rogantes ut antequam grauis calamitas oriret transiret in galilæam et in eos qui auctores essent homicidii uindicaret. Cumanus his negociis quæ habebat in manibus postponens illorum petiuitas sine affectu precatore emisit. Nunciato igitur homicidio hierosolyma omnis multitudo commota est et relicta diei solennitate in samariam uulgus impetum fecit sine duce ne cuiquam principum suorum retineret acquiescentes latrocinio autem eorum et tumultu quidam Dinei filius Eleazarus et alexander perat qui in acrabatene regione conterminos irruentes promiscuam dedere eadem a nullius ætatis exitio temperantes uicos autem inflamauerunt. Cumanus autem hæc audiens adduxit secum unam equitum alam quæ uocat sebastenorum ut auxilio his qui vastabant esset sicque eorum multos qui eleazarus erat secuti comprehendit plures quoque interfecit. Ad reliquam autem multitudinem quæ in vastandos samaritanorum fines irruerunt principes gentis de hierosolyma concurrerunt operibus ciuitatis et aspersis cinere capitibus precabantur ut ab iccepto desisterent nec per exercendam in samaritanos ultionem ad hierosolymam prouinciam romanos commonerent. mi-

DD

sererent aut patriæ suæ atq; templi filiorūq; & cōiugiū ppriū/neq; oīa pter i discrimen adduceret. Neq; ob unius galilæi uindictā cuncta disperderent. His acquiescentes iudæi a negotio recesserunt.

Fiunt his temporibus multa latrocinia Samaritanæ primates accedunt ad Numidium Quadratū cōquerentes de huiusmodi latronibus cōueniūt & nobiles iudæorū deferentes/distulit Domitius iudiciū. Liddā uenit audiens iteq; quærelas Samaritanorū quosdā percurit securi quosdā delegauit. Cum manus uideretur Romā pficisci/de reddenda ratione administrata puincia apud claudiū ex Samaritanis tres interficiuntur cumanus iubetur ex urbe discedere. Cap. VIII.

Uti aut p idē tēpus in latrocinia cōspirabāt/sicut uere solet isolētia crescere rebus quietis p quæ oēm regionē agebant rapinæ/& audaces quiq; reliquis uim afferebāt tunc Samaritarū primates ad Numidiū quadratū qui Syriā puinciā pcurabat Tyrū uenerūt uel dicari de his regionē eorū deprædati fuerāt postulantes. Præsto aut fuerāt et iudæorum nobiles/& ionathas filius ananiæ princeps sacerdotū obiecta diluens allegabat/iniriū qdē tumultus samaritanis fuisse/qui primi homicidiū ppetrassent cām tamen calamitatū postea secutæ præbuisse cumanū/qui iter pncipia in auctores cædis noluisse ulcisci/tūc Quadratus utrūq; pte iteri distulit dicēs. Qm cū ad ipsas regiones uenisset diligēter singula ingreret/deiceps uero pcedēs Cæsariā oēs quos cumanus uiectos reliqrat i cruce sustulit. Inde cū Liddā uenisset denū audiuit Samaritanorū quærelas & iudæorū decē & octo uiros quos cognouit pugna fuisse picipes securi percussit/duos aut ex Sumatiū pōrificū sacerdotē ionathan & ananiā eiusq; filiū ananū/& nōnullos alios iudæos nobiles ad cæsare destinauit/sic aut & Samaritanæ nobilissimos quosq;. Præcepit quoq; cumano & celeri tribuno Romā navigare reddituros claudio rationē p his q in regno gesserāt. His ita cōpositis a Lidda alcedebat Hierosolymā & inueniēs multitudinē festiuitatē azymorū celebrantē sine ulla cōturbatione antiochiā rediit. Romæ aut cæsar auditis allegatiōibus cumani & Samaritanorū aderat aut agrippas iudæorū cām magna intēione defendēs siquidē & cumanū multi potentiū oderant pronūciās aduersus Samaritanas tres eorū nobilissimos iussit interfici. Cumanū autē iussit urbe discedere. Celerē uero tribunū uinctū Hierosolymā mittens iudæis ad suppliciiū dedit ut per urbem tractus capite cederetur. Post hæc Felicem pallantis fratrem destinauit ad iudæos qui & eorū puinciā cum Samaria & Galilæā & Peræam curaret. Agrippā uero de Chalcide in regnū magnū trāstulit tradēs ei illā quoq; puinciā quæ felicis fuisset. Erat aut ista Trachonitis & Batanea & Gaulanitis. Addidit aut regnum etiā Lysaniæ & Tetrarchiam quam Varus rexerat.

Nero succedit claudio fratrē matrē & uxore interfecit/ad Histriōnū opa se cōuertit. Cap. IX.

Pse aut p annos tredecim/mēses octo/dies triginta administrato impio decessit successore regni Neronē relinquēs quē suadelis agrippinæ uxoris suæ in impium coartauerat & quidē cū legitimū haberet filiū Britannicū ex Messalina natū priore. s. cōiuge/& Octauiā filiā quā ipse priuigno collocarat Neroni. Susceperat aut ex agrippina Antoniam. Et Nero quidē quemadmodū p magnitudinē felicitatis/& opus abusus sit fortuna/& qualiter fratrem suū atq; uxore matrēq; interfecerit. Post quos in oēs pxiimos imanitatē suā cōuertit/atq; ut ad ultimū p amentia ad histriōnū opa scēnāq; pueniret/qm scio eē & narrationē molestā tacitus præterire melius puto. Conuertar autem ad narranda/quæ ab eo aduersus iudæos gesta sunt.

Aristoboli filius regnat in armenia/augetur regnū agrippæ residuū iudææ felici creditur/hic Eleazarū depræhēdit mittitur romā cū multis aliis/insurgit nouū genus latrocinantiū. s. siccariorū/insurgunt quædam sectæ hoīum q cōsiliis & Hypocritis hoīes deciperent. Cap. X.

Inorē igitur armenia regnādā aristobulo dedit herodis filio. Regno aut agrippæ quattuor urbes addit cū agris ad singulas prinētib. In Peræa scilicet regione Abilā & iuliadā in galilæā aut Tharicheā & Tiberiadā. Reliqua at iudææ felici pcurāda dedit. Hic pncipē latronū Eleazarū/q p nigris ānos regionē depdatus/aliosq; multos cepit/ uictosq; romā direxit/aliorūq; quos in cruce sustulit latronū/uel in cōmunione sceleris depræhētorū populariū fuit poene innumerabilis multitudo. Sic enim regione purgata aliud genus latrocinantium in Hierosolymis oriebatur. Hi aut sicarii vocabantur. Die claro & in media ciuitate passim quosq; interficientes. Potissimum uero diebus festiuis immiscebantur uulgo/& siccas sub ueste gestātes. His diuersos quosq; interficiebant ac deinceps collapsis hominibus illi iter reliquos de scelere quærebātur/qua fraude extra suspicionem manebant. diuque latuerunt. Primus igitur ab eis ionathas pontifex interficitur. Post hunc autem quotidiē plurimi cædebātur/atq; ipsis calamitatibus molestior timor ciuitatem præmebat. sicut enim in medio bello per singula momenta omnes mortem operiebātur. Circūspiciebant autem eminens quosq; appropinquantes/& neq; amicis suis fidere poterant/dum tantū in mediis suspicionibus atq; custodiis nihilominus interficiebantur. Tanta erat latrocinantium temeritas & ars quædam latendi. Ad hæc autem alia etiam malorum collectio facta est eadē quidā abstinentiū

abstinentiam / sed consiliis magis impiorum / quæ pars non minus q̄ siccariorū scilicet urbis statū corruptit / seductores quoq; homines & circumuentores sub spem religionis nouandis rebus uulgi infamare fecerunt. nam in solitudines egrediebantur p̄mittentes deū signa eis ostensurū libertatis. Contra quos Foelix uidebatur quippe semina defectionis esse / mittens equites atq; pedites armatos magnā multitudinem interfecit.

Aegyptius quidam pseudo propheta congregat xxx. milia hominū Hierosolymā uult ascendere Foelix cum quibusdam armatis eos depellit & fugat / insurgunt quidem magni qui tentant reuocare populum a seruitute Romanorum / insurgunt tumultus in Cæsaria inter populum scilicet iudæum & Græcum. Foelix nequiens pacare ex utrisq; nobiles ad neronem mittit. Succedit Festus Foelici qui plurimos latronum interfecit.

Cap. XI.

Maiore at̄ plaga iudæos afflixit aegyptius qdā pseudo propheta / aduentens quippe in prouinciā magus cum esset prophetæ opinionē sibi arrogans. xxx ferme milia hominū congregauit quos uana seductionē deceperat / & circūducens eos de solitudine in montē qui uocatur oliuag / inde Hierosolymā nitebatur ascendere / depulsoq; Romanorū præsidio in populares exercere dominationē / utebatur sane stipatoribus qui ad facinus cōuenerant / præuidit aut̄ eius impetum Foelix / & occurrēs cū ipsis romanis armatis quos etiā iudæorū reliqua multitudo imitabat iniit conflictū. Et aegyptius quidē cū paucis fugit. Plurimi aut̄ qui cū ipso fuerant cōpræhēsi atq; uinculis traditi sunt. Reliqua uero multitudo in regiones proprias dispersa est. Cōpressis porro his etiā sicut in agro corpore / rursus pars altera tumescebat. Magi enim qdam & latrones collecti multis afflictionē inducebant / & quasi ad libertatē uocabant / mortē aptissimā cōminātes his q Romanorū principatui obedire uoluissent / ut uel reluctantes auerterent eos qui spontaneā ferrent seruitutē. Dispersi ergo bipartitā regionem diripiebant quorūq; potentiū domos / eosq; insuper trucidabant / inflāmabant etiā agros / ita ut desperatione eorū tota iudæa protinus impleretur. Et hæc quidē pugna in dies grauius augebatur. Alter aut̄ tumultus ortus circa Cæsariā iter iudæos scilicet qibi p̄mixti habitabant / & Syrios cōmotione facta. Hi sigdē poscebant ut eorū fieret ciuitas iudæū eius fuisse conditorē dicentes / erat aut̄ rex Herodes / Aemuli uero conditorem quidē cōfitentur iudæum / ipsam uero ciuitatē fuisse gentiliū uindicabant. Neq; enim illic statuas & fana potuisse constitui si ad iudæos eā cōditor p̄tinere uoluisset. Ob has ergo causas iter se populus uterq; iurgabat. Procebat aut̄ usq; ad arma cōtentio / & quotidie ad confligendū audaces quīq; partis alterutræ prosiliebāt. Neq; enim iudæorū seniores cohibere tumultus gentis suæ poterant / & Græcis turpissimū uidebatur iudæis inferiores uideri. Præstabant aut̄ hi quidē diuitiis & corporū uiribus. Græci uero auxilio militū magna siquidē pars romanæ manus de Syria illo fuerat congregata. Et quasi cognati ad auxiliandū parati erant Syris. Præfecti aut̄ militū curabant cōprimere tumultū / & pugnaces quosq; cōpræhēdentes taureis ulciscēbātur / ac uinculis. Neq; tunc supplicia cōpræhensorū impedimentū aut timorē reliquis inferrebāt. imo magis hoc ipso seditionis irritabatur argumentū / tunc demū Foelix minaci ædicto præcepit contumaces quosq; urbe discedere / non parentiū autem immissis militibus interfecit non paucos quorū etiā substantiæ direptæ sunt. Post hæc quoq; cū uideret seditionē manere nobilēs utriusq; partis elegit / & suscepta legatione misit ad neronē pro his quæ sibi competere arbitrarētur acturos. Successit aut̄ ei Festus / & hos qui maxime infestabant prouinciā sollicitè persecutus / latronum plurimos compræhendit atq; interfecit.

Albinus fit successor Festo qui fauit latronibus / & postea Cestius Florus qui ita se gessit ut multi coacti sint relinquere patriā ob publica latrocinia / & rapinas suas.

Cap. XII.

Eri successor huius albinus nō eodē more negociis p̄fuit. Neq; enim fuit aliqua malignitatis spēs quā ille p̄terierit / Deniq; nō solū ciuibz furabatur & diripiebat substantiā singulorū / neq; solū tributorū additamentis in cōe gentē grauabat / sed etiā quos ob latrocinia uel decuriones ciuitatū cōpræhenderūt / uel qā prioribus iudiciis in custodis erat relīcti accepta a cognatis eorū pecūia liberauit. Et his solū q nō dedisset in carceribus q̄si nocētissimus remanebat. Per idē tēpus eorū quoq; q res nouare cupiebāt / i Hierosolymis crescit audacia. Ex qbus sane q erat opulētī albinū largitione redimebāt / ut eis tumultū mouētibus nō idignare. Pars aut̄ popularis q nō satis gaudebat / qere albinū p̄cipibus iūgebat. Vnusq;q; improborū cohorte p̄pria circūdatus ipse qdē quasi princeps latronū / & tyrānus eminebat. Stipatoribus uero suis ad direptionē mediocriū abutebatur. Ita fiebat / ut hi qdē quoq; uastabātur domus tacerent. Illi aut̄ qui extra incōmodum steterant / mœru ne similia paterentur quærelis deterrebātur. imo & officiis ambiebāt eos quos cōstabat dignos esse suppliciis. In cōmune aut̄ oīum fuit intercepta fiducia. Et erat tūc multiplex dominatio / & semina captiuitatis futuræ iam ab illo tēpore spargebantur. Cum sane eiūsmodi morum fuisset Albinus / tamen succedēs ei Cestius Florus optimū eum per comparisonem sui fecit uideri. Ille sigdem plura occulte & cum fraude nocuerat / Cestius uero iniquitates suas in uniuersam gentem.

DD ii

tam palam quā si gloriaretur exercuit. ac velot non ad regendam provinciam sed ad damnatorum poenas carnifex missus neq; rapinarum ullum morem nec afflictionū prætermisit. in miseriis aut crudelissimus erat in turpibus vero impudētissimus. neq; enim quis illo amplius offendit fallacia veritate neq; cōmentus est callidiores nocēdi vias. Hinc siquidē uirum illatis dispēdiis lucra quærere exiguum uisum est. sed totas simul dispoliauit urbes & labe populis inferebat solum non uoce per totam regionem edicēs liberum esse omnibus latrocinari dum ipse prædæ acciperet portionē. Deniq; ob illius auaritiā contigit totam poene deseri regionē ita ut plurimi sedes patrias relinquentes ad externas provincias cōmigrarent donec aut in Syria Cestius Gallus puinciā regebat neq; ausus quispiā iudeorū est aduersum Florū ad eū mittere legatos. Cū uero instante aymorū solēnitare ipse Hierosolymam uenisset occurrens multitudo quæ facile triecies centum milium fuit præcabatur ut gētis suæ calamitatibus subueniret. & pestem illā provincie Florū ut eiiceret clamitabat. Qui tantū cum sub populi ore esset & Gallo assisteret nō solū nihil mouebatur sed uoces illas etiā deridebat. Cestius tātū cōpescens impetū populi & edicēs quod deinceps placatiore esse Florū redderet regressus est antiochiā. Deduxit aut eū usq; ad Cæsare Florus illudēs mēdacis & iudeorū genti bellū sedulo cōmiscens quo scilicet solo iniquitates suas occultum iri posse credebat Pace siquidē permanēte habitu rū se apud Cæsare accusatores. Iudæis uero defectionē negociatus fuisset maiore ut quæ malo abduenda a se esse inuidiā peccatorū minorum. Igitur ut gens a Romano abrupteretur imperio sedulo diem augebat calamitates.

Fuit quæstio in Cæsarea inter iudæos & Cæsarienses de Synagoga Iudeorum quia impediébatur ad illuc accensum locū dū q erat pfectus egri pgebat sedare tumultū. recedūt iudæi in Nabata cū libris legis primates iudeorū ad Florū accedunt cōquerentes quos iubet uinciri ppter ablationē librorū legis ex hoc oriuntur iurgia maxia apud Hierosolymas accusatur florū & eius timore populus effugit. florū s dignatus sedēs p tribunali militibus pcepit ut Forū uenaliū diriperet / unde multi interfecti & spoliati & domus omniū dirutæ sunt.

Cap. XIII.

Per idem tempus apud Neronem Cæsarienses uictores extitere. Decretumq; istud contra litteras attulerunt per quæ hoc bello iudaico dabatur exordium. Duodecimo scilicet anno regni neronis septimodecimo aut regni agrippæ mense maio. Ad magnitudinem aut excitatorum de eo malore nequaquā idoneas causas habuisse depræhēditur. In Cæsaria siquidem habitantes iudæi habebant Synagogam prope agrum cuius erat dominus gentilis quidē Cæsariensis & frequenter quidam egerant ut ad illorum ius illa possessio iungeretur multis partibus maius præcium quam res meruerat offerentes. Dominus aut loci non solum præces eorū despexisse cōtētus. Sed ad maiore dolore ædificauit in loco tabernas ita ut angustū eis transitū relinqueret. Primū igitur feruentiores aliqui iuuenes profluentes ædificationem uerabant. cum uero florū hos a prohibendo cohiberet non habentes iudeorū nobiles quid agerent inter quos erat Ioannes Telones inflectunt florū oblatione octo talentorum ut ædificationem ueraret. Ille aut ob capiendam tantummodo rem promittens se cūcta facturum accepta pecunia statim de Cæsaria egresus est abiitq; in Sebasten seditioni tribuens facultatem quasi qui pugne spaciū iudeorū primatibus uendi disset. Sequenti aut die quæ apud iudæos Sabbatum est cum plebs ad Synagogam coisset seditiosus qdam Cæsariensis uas sanctum ante ingressum eorū ponens alikes immolabat. Hoc factum iudæos incoercibiliter accendit & legem suam quippe contumeliā pertulisse locum ipsam dicebant fuisse pollutum. Pars aut iudeorū quæ erat constantior atq; moderatior denuo iudicibus esse conq̄uerendū rebatur. Seditiosi aut & inuēture turgentes iudæi effandebantur in litem. Strabāt autem ad confligendū parati etiam Cæsariensium tumultuosiores. Ex consilio quippe directus fuerat qui pro Synagoge foribus immolaret. Sicq; cōtinuo ex pugna commissa. Interueniens aut iocūdus qui ad prohibendum erat relictus præfectus equitum. uas illud quidē quod positū fuerat iussit auferri & tumultum sedare pergebat. cum uero superatus esset præ Cæsariensium uiolentia iudæi statim libros legis rapientes secesserunt in nabata (regio quædam eorum hoc nomine appellatur. di rempta cæsaria stadiis sexaginta). Primates aut eorū duodecim cū iohanne in Sebasten ad florū uenerūt de his quæ acciderant conq̄uerentes & ut auxilio esset rogabant quamuis reuerenter tunc eum de octo talentis admonentes. Ille uero illico comprehensos eos uinciri iussit arguens cur leges de Cæsaria auferre ausi fuissent. Pro hoc igitur apud Hierosolymas grauissima iurgia nascebantur. Verum tamen adhuc indignationē suā frenabant. Florus uero quasi ad hoc operam suam locasset ut bellū infestaret misit ad sacrū thesaurū ut i decē & septē talenta auferentur quasi eā pecuniam ipse Cæsaris flagitaret. Tunc uero statim inuasit populum multa confusio concurrentes ad templum maximis uocibus nomē Cæsaris appellabant ut a tyrānide florū liberarentur orantes. Quidā aut seditiosorū in flōge maledicta iacebant ultima & canistrū circūferentes stipē eius noie postulabāt q̄si inops & miserimus talibus idigeret auxiliū. His aut omnibus nihil est a cupiditate detentus sed multo magis

magis ad depredandū irritatus est. Deniq; cū debuerat Cæsariā ueniens ignē belli illic nascentis exi-
guere/causāq; tumultū submoneret / p quo ē pecuniā acceperat pactus/tantū cū exercitu equitum
atq; peditū Hierusalē contendit ut Romanis ad quā uolebat ireretur/ac timore & minis urbē nuda-
ret. Tunc populus lenire eius impetū uolēs obuiā militibus processit/cū solitis utiq; fauoribus & Flo-
rum honorare officiis paratus. Ille uero præmittens cū equitibus. L. Centurionē noīe Capitonē disce-
dere eos iussit. Neq; eū in quē tā grania maledicta iecissent/falso denuo honore deluderent. Oportere
quippe eos si uiri sunt fortes animisq; constantes etiā in præsentē effundere contumelias/nec solū eos
in uerbis/sed ē in armis amorē libertatis ostendere. His dictis exterrita multitudo simul etiā equiti-
bus/q cū Capitone uenerant/in mediū uulgus irruentibus diffugerunt/antequā Florū salutarent/ aut
militibus officia cōsuea redderent. Discedētes igit i domos cū metu atq; humilitate puigilē duxere
noctē. Florus aut tunc quidē deguit in regia. Postridie aut aduersum eos extracto tribunali sublimis
reledit/cōuenientēq; sacerdotū principes & ciuitatis uniuersa nobilitas astiterunt tribunali. His præ-
cepit Florus ut oēs q maledicta in eum succlamassent protinus dederent edicens in ipsos esse/nisi eos
produxerint iudicandū. Ad hæc respondēt iudæi/populum quidem pacifica quēq; sentire/illis uero
qui errauissent in uerbis ueniā conferendā postulabant. In tanta siquidē multitudine nihil esse miran-
dū offendi aliquos temerarios/& per ætatē insipientes/esse aut impossibile eorū qui deliquerit disceri
men agitari/cū & singulos nimirū pœniteat/& per timorē ad negandū sint parati. Debere tantū illū
si cōsuleret gentis quieti/& uellet Romano imperio seruare urbē. Magis pp multos innoxios dare
ueniam ēt paucis delinquentibus quapropter paucos delinquentes improbos pturbare multitudinē
tantū bonorū. Ad hæc uero ille magna indignatione inflammatu militibus exclamauit/ut forū uena-
liū quod erat in superiori parte diriperent/ac passim obuios trucidarēt. Illi uero ad lucri sui cupidita-
tē addita auctoritate rectoris/nō solū illū diriperunt locū in quē fuerāt imissi/sed in uniuersas insilen-
tes domos interficiebāt habitatores. Fuga aut erat p angiporta oīa & cædes eorū qui cōprehēdeban-
tur/directionis quoq; nulla species ptermittebat. Multos aut etiā nobilē cōprehēdentes adduxerūt
ad florū/quos ille uerberibus laniatos in crucē sustulit. Deniq; oīs numerus illo interfectorū die cū par-
tulis/& mulieribus/neq; n. lactantibus pepercerāt fuit ducēti & .xxx. graniorē aut faciebat calamita-
tē uideri nouitas Romæ calamitatis/q. n. nemo unq prius tūc Florus ausus ē/ut uiros. l. eqstris ordi-
pro tribūali flagellis caderet ac patibulis affigeret. Quoq; & si origo iudæa tñ romana dignitas erat.

Rex quidam Agrippa alexandrum proficiscens/inuenit germanam suā Beronicem/uidens iniqui-
tatem militum misit ad Florū ut a sede desineret/qui uoluit immo peiora operatur uenit Hierosoly-
mam & uota deo exoluit/regina uero Florum præcatur.

Cap. XIII.

P Er idem tēpus rex quidam agrippa alexandriā profectus/ut alexandru q ægyptū pcura-
bat/misus a Nerone iure hospitii cōueniret. Germanā aut suā Beronicē hīerosolymis in-
uentā & iniquitatem militum uidentem grauis pro hac angor inuaserat/& frequenter q/
dem præfectos equitum inoq; custodes corporis mittens ad florū præcabatur/ ut a cædē
desineret. Ille uero neq; in multitudinē interfectoq; neq; in nobilitatē pcatricis/sed tantū in lucra sua
quæ de rapinis congregarentur aspiciens contēplīt annuere. impetus aut militū in reginā efferratus ē.
Nō solū quippe sub oculis eius obuios quoq; multabant/sed etiā ipsam nisi confugisset in anulā irer-
fecissent. ibi aut peruigilē noctē cū intenta custodia egit uerens utiq; irruptionē militū. Venerat autē
Hierosolymā ut uota deo solueret. His enī q morbo uel alijs necessitatibus iplicantur/ mos est ora-
re p triginta dies antequā imolent hostias abstinere quoq; uino & capillos radere. Quē morē Beroni-
nice Regina exercuit diebus/ Nudipes ēt ante tribunal stetit deprecās florū/& præter quod nullo
honori habita est & etiam de uita sua periclitata est.

Multitudo clamat contra Florū/primates sedant multitudinem/ florus uidens multitudinem se
datam nonam querit insurgere discordiam/multi occiduntur per Romanos sed desperatione du-
ctus populus irruit in Romanos/quos expulit ex urbe/uidens florus nihil posse agere ab urbe digre-
ditur Cæsariam uenit.

Cap. XV.

I Nec autem facta sunt sextodecimo die mensis Maii. Postridie autem conueniens multi-
tudo in forum quod erat in superiori parte ciuitatis conflaens magnis clamoribus de his
qui interfecti fuerant quærebantur. Potissimum autem inuidiosæ in Florum voces erant:
q ueriti primates quique & pontifices disruptis uestibus & niritim singulos compræhen-
dentes postulabant/ut ab his uerbis quorum causa mala tanta pertulerant desinerent/neque in ma-
iorem indignationem Florum mouerent. Sicque sedata est multitudo / tam reuerentia præcantium
quam spe q nequaquam Florus ultra in eos sauiet. Ille autē uidens multitudinem esse sedatam au-
gebatur/& denuo eā inflammare cupiens pontifex cū nobilibus aduocauit. itaq; anm ait argumentū
fore q nihil ulterius denouandis rebus populus cogitaret. si obuiam procederet militibus de Cæsa-
ri.

D iii

ria uenientibus/ueniebāt autē duæ cohortes/qui cū uocasset populū ad occurrēdū mandat centurio-
nibus/ut nullā salutationē redderēt obuiantibus iudæis/Ad quod si offēsi petulāter qppia essent lo-
cuti statim in eos uterētur armis. Pontifices ergo collectā multitudinē in tēplo præcabantur ut occur-
rerent romanis & ante grāue incōmodū cohortes solenniter salutabant. His hortationibus seditiosi
quiq; annuebant/& ob interfectoꝝ dolorem reliqua multitudo iungebatur audacibus. Tunc uero &
ois sacerdos omnesq; leuitæ sacra uasa proferentes/ornatūq; templi/citharistæ etiā & cantores cū mu-
sicis organis procedebant ante multitudinē/& obnixissime præcabantur ut illū tēpli honorē custodi-
tū esse uellent/neq; ad direptionē uasorū sacrorū Romanos cōtumeliis incitarent. Erat autē uidere ip-
sos sacerdotū principes sparsis cinere capitibus & pectora diruptis uestibus nuda monstrantes nomi-
natim singulos quosq; nobiliū compellere/ac denuo in cōmune multitudinē præcari / ne ob modicū
peccatū patriā suā proderēt his qui direptioni eius inhierent. Quā. n. utilitatē uel militibus esse de
iudæorū salutatione tribuendā uel illis quæ acciderant correptionē si in præsentī prodire cessassent.
Ac contra si officiose susceperint solenniterq; uenientes auferri Floro occasione pugne / ipsos uero
saluare patriā suā & providere. Ne quid ultra quam pertulerāt experirent. His addunt quoniā paucis
seditiosis si tanta multitudo iungatur quo magis ad pacificū consiliū sua debuerint auctoritate trās-
ferre. Tali hortatū multitudinē inflectentes/etiā ipsos seditiois auctores/quosdam quidē minis/quos-
dam autē sui reuerentia mittigauerunt/ac deinceps præcedentes cū quiete omni populo sequente mi-
litibus obuiam prodierunt. Iamq; cōminus factos salutauerunt. Illis autē nihil respondentibus sediti-
osii iudæorū aduersum florū cuius hæc fierent consiliis succlamauerunt. Cōfestimq; milites cōpræ-
hēdentes eos cadere iussibus adhorti sunt/atq; in fugā uersos psequētes equites proculcabant. Cor-
ruebant autē multi quidē cū a Romanis caderentur/plures autē cū se mutuo propellerent. In ipsis autē
portis grauis facta est cōpræssio/& unoquoq; alterū præuenire cupiente tardior fuga cunctis fiebat.
Collabentiū uero erat durus interitus. Suffocati enī atq; conflati miseri disperibant/& neq; ad sepul-
turā quisquā proximis suis cognoscendus remanebant. Irruebant autē pariter milites imoderate eos
quos cōpræhēdissent/cædentes/& per ingressum quæ Bezetham uocatur detrudebatur multitudinē
transire cupientes/ut antoniā & templū obtinerent. Quos etiā florus consecutus eduxit de regia eos
qui secum erant. & in arcem transire nitēbatur. Frustratus tunc est eius impetus. Conuersos quippe
aduersum eos populus repugnat & per tecta euadentes obruebant saxis Romanos. Qui cū super-
ne sagittis uincerentur uenientibus/nec possent defendere multitudinem quæ per angustos arcēba-
tur ingressus/ad reliquū se exercitū qui erat in regia receperunt. Seditiosi autē uerentes ne superue-
niens denuo florus templū occuparet p antoniā ex tēplo ascendentes porticus ad templū per Anto-
niā cōtinentes interciderunt/quatenus auaritiā flori desperatione cōpescerent. Nā cū diuinis inhia-
ret thesauris proq; hoc in antoniā transgredi niteretur/ubi intercisas porticus nidit ab impetu con-
quirit. Et cōuocans sacerdotū principes/atq; curiā se qdē ait urbe digredi/præsidū tūc apud eos
relinquere quantū ipsi uoluissent/ad hæc illis respondentibus nihil nouandū fore si unā tantum relin-
queret apud eos cohortē. Dum tantū non illā quæ cum ciuib; pauloante conflixerat ob ea siquidē
quæ pertulere populum illis militibus insensum/cohorte sicut præcabantur mutata cum reliqua ma-
nu Cæsariam regressas est.

Florus non cessans iudæos apud Cestium accusat de defectione dirigitur tribunus Neapolitanus
ad hæc inuestiganda suscipitur a iudæis benignissime/& conquæritur de floro cognita inhumani-
tate flori/uirgus unū legatos fieri ad Neronem de crudelitate flori.

Cap. XVI.

Liud autem denuo pugne consilium comminiscens rettulit ad Cestium/& iudæos defe-
ctionis criminatus impudenti mendacio illos perpetrasse dicens quæcunq; eos pertulisse
constabat. Nec sane principes Hierosolymorū tacuerunt/sed & ipsi & Beronice ad Cesti-
um de his quæ inique in urbe egerat retulerunt. Ille autē susceptis litteris partis utriusq; qd
facto opus esset cum principibus deliberabat. Et quibusdam quidem uidebatur cum exercitu in iu-
dæam Cestium ire debere/& aut uindicare defectionem si fuisset admissa / aut magis fidos reddere
iudæos/eorūq; accolas. Ipsi tamen magis placuit aliquē de suis pīre/qui & negocia & consilia iudæo-
rum possit ei fideliter nunciare. Dixit eo tribunum Neapolitanū qui ab alexandria reuertēti agrip-
pæ circa ianniam occurrens/uel a quo fuisset directus nel ob quas causas indicat. Quo loci iudæorū
aut pontifices reliqui nobiles eorūq; curia adesse corauerant/ut regem circa. L'officia nonarēt. Po-
stea uero quæ congrua humanitate coluerunt cōquæsti sunt quam potuerūt flebiliter de calamitati-
bus propriis/& inhumanitatē flori explicauerunt. Quā licet argueret agrippas tamē ut ducis aucto-
ritati competeat inuentionē suā in iudæos transtulit/quosq; maxime miserebat uolens. s. frenare
eorū motus/ut p hoc ipsum quod uiderent nihil passi iniuriæ ab ultionis desinerēt appetitu. Ad hæc
ergo qcu neq; e gregiū erant/& pp sua fida desiderabant quietem/intelligebant regis redargutionem
esse plenā

esse plenā benignitatis. Populus autē Hierosolymorū sexaginta stadiis obuiā pgressus officiose agrippā & Neapolitanū suscepit. Lamentabantur tamen interfectos coniuges mulieres; quarū plangoribus reliquus quoq; populus ad lamenta cōuersus precabatur Agrippā ut genti consuleret. Succlamabāt etiā Neapolitano; ut ingrederetur urbē uideretq; quæ essent a floro gesta & ita ostendebant forū quodam desertū domosq; uastatas. Deinceps uero p agrippā suaserē Neapolitano ut is cū uno tantū famulo usq; ad Siloam rotā circuiret ciuitatē quatenus ipsis cognosceret oculis iudeos quidem omnibus aliis parere romanis; soli autē floro aduersari pp magnitudinē in eos crudelitatis. Ille igitur cū circūuisset urbē & mansuetudinis populi sufficiens documentum teneret ascendit in templū quo etiam multitudinem conuocauit. & plurimis uerbis fidē eorum cum circa Romāos collaudasset multa ēc ad conseruationē pacis hortatus adorauit eū eiusq; sancta in eo tamen consistens loco in quo licebat per religionē; sicq; regressus ad Cestū est. Vulgus autē iudeorū ad regē pōtificēq; conuersus petebat ut legati aduersum florū ad neronē mitterentur; neq; de tanta cæde tacentes suspitionē suæ defectionis præberent; uisuri quippe eos principes capiendorū armos; fuisse nisi præuenientes ostendissent illū esse qui dedisset exordiū constabat autē multitudinē non esse quieturā si legationē aliquis impedisset. Ad hæc agrippa ordinari quidē legatos qui flog; accularēt inuidiosum putabat; despicere autē iudeos in bella cōmotos neq; sibi expedire cernebat.

Aduocat contionem iudeorum & cōstituit in suggestu Beronicem germanam rex agrippa qui omnes hortatur iudeos ad quietem & patientiam dicens hæc non placere Cæsari neq; eos posse romanis obistere. qui toti orbi iam dominantur tandem acquiescit populus; uolensque persuadere ut floro obdiant; quousque successor ueniat; accensa multitudo ex urbe pepulerunt; ipse in regnum discessit.

Cap. XVII.

Aduocata igitur contione in xystum; & in suggestu constituens germanā suā Beronicē in Asamoneorū domo ea siquidem xysto imminabat cōtra superiorē partem urbis. Nā xysto templū erat ponte coniunctū eiusmodi orationē habuit. Siquidem non uiderem nos omnes ad pugnam cum Romanis esse concitados. Neq; populi puriorem sincerissimamque pacem uelle seruare. Neq; processissem ad uos; neq; consulere confusus essem; supernacua quippe de uilibus oratio quando omnium habitatorum conspirat ad deteriora consensus. Quomodo uero aliquos quidem ætas; malorum belli nescios facit; quosdam uero inconsiderata spes libertatis; nō nullos uero auaritia succēdit & in confusione rerum capiendum de minoribus lucrū quēadmodum ipsi ab hoc errore corrigantur; & non per paucorū improba consilia ēc boni dispareant existimaui oportere ut omnibus uobis in unū coactis ea exponerem quæ arbitror expedire. Perstrepet autē nemo si non ea audierit quæ ipsius fert libido. His siquidem qui sunt ad defectionē irrenocabiliter incitati; licebit etiā post meos monitus manere in pristina uolūtate. Mea autē etiā ad illos q audire cupiunt interciperetur oratio; nisi ab omnibus uobis silentium præbeat. Noni quidem quam multi & iniurias procurantiū prouincias & præconia libertatis quasi tragice prosequantur. Ego autē antequā discutiā qui sitis & contra quos pugnā suscipere tenteris; primum separabo causas quas connexas putatis. Si enim uiolutores uestros capitis ulcisci; cur libertatē magna laude sustollitis? Si uero istud ipsum seruare intolerabile ducitis superflua est aduersum rectores quærela. Et illis siquidē uel moderatissime agentibus nihilominus turpe erit seruire. Considerate autē singillatim & uidete quā exigua sit materia bellorum. Et primū quidem ipsa rectorū consideranda sunt crimina. Colere siquidem officiis nō exasperare oportet iurgis potestatem. Cū uero modicorum peccatorū; exprobrationes maximas facitis; aduersum uos profecto eos quibus infertis contumelias irritatis. Relinquentes quippe & quæ ante Claudio; & cum quadam uerecundia nocebant; palam uos confidenterq; populantur. Nihil autē ita plagas coherceret; ut patientia & uiolatorū quies quæ uigilantibus indicit pudorem. Fac autē eos qui a romanis in prouincias dirigantur esse grauiter molestos. Nō tamen etiam romani omnes uiolant uos; neq; ipse Cæsar aduersum quē pugnā uultis. Neq; enim ex præcepto illorū improbus ad eos quisquam uenit; neq; possant illi quæ in oriente geruntur positi in occidente conspiciere. Sed neq; facile ea quæ hic fiunt; illis audiuntur. Est autē importunissimū & propter exiguas causas tātis; & ea de quibus quærimur nesciētibus uelle configere. Et quidem nostrorū criminum cito erit futura correctio. Neq; enim unus idē prouinciæ semper curam tenebit & successores eius credibile est modestiores futuros. Motū autē semel bellū neq; deponere facile est absq; magnis calamitatibus neq; sustinere. Libertatis uero dona sitientibus prouidendū atq; certandū est ut principio non ea careant. Molesta enim est nouitas seruitutis quā ne utiq; seabeas iustum suscipi certamen uidetur. Qui uero semel subiectus est & deinceps deficit contumax magis seruus quam amator libertatis ostendit. Tunc igitur oportuit oīa agere ne susciperētur Romani cū in prouinciā Pōpeius intraret. Maiores uero uestri eorūq; reges pecunia corporibus aīa multo uobis meliores exiguæ pti uirtutis Romanæ obistere neq; uerūt. Vos autē q hæreditariā obedientia suscepistis rebus tā oībus ab illis qui primi paruere q longis

DD iiii

sine inferiores estis/ contra omne Romanū regnū obfistere arbitramini. Et Athenienses quidē q ob
græcorū libertatē patriā suā quondā ignibus tradidere/ qui superbissimū illū Xerxem per terrā na
vigantē/ per mare uero ambulantē & cuius classē non caperet amplitudo pelagi latiore aūt Eu
ropa duceret exercitū/ hunc inquit cū una nunc fugientē gloriosissime persecuti sunt. Circa parū aūt
Salamina qui tantas opes Asiæ confregere/ nunc tamen seruiunt Romanis/ & illam regiā Græciæ ci
uitatem administrant Italiæ iussiones. Lacedæmonii quoq; post Thermophylas & platæas & Agefi
laum asiam percrutatū eisdem dominos uenerantur. Macedones uero qui adhuc pœne libertatem
imaginantur Philippum uidere cum alexandro promittentē sibi orbis imperiū/ serunt tamen rerum
mutationem & adorant eos ad quos fortuna migrauit. Aliæ quoq; multæ gentes ad libertatē fiducia
subnixæ/ & multo maiores cesserunt tamē & obediunt. Vos autē soli seruire dedignamini his quibus
uideatis uniuersa esse subiecta? Cui militiæ/ quibus confiditis armis? Vbi classis uestra quæ peruagē
Romanorū maria? Vbi autē qui expensis possunt sufficere thesauri? Contra Aegyptios fore aut ara
bas existimatis nos bellū mouere? Non circūspicitis Romanorū imperiū? Non metimini uestram
imbecillitatē? Nōne scitis uestrā ciuitatē a cōterminis gentibus frequēter esse superatā/ illoꝝ autem
uirtus per totū orbem inuicta percurrit/ imo etiā hoc orbe plus aliquid quæsierūt. Neq; enim sufficit
eis ad orientē quidē totus Euphrates/ ad septentrionē uero Ister/ neq; meridiētenus solitudine Lybia
percrutata/ neq; in occidentē Gades/ sed ultra Oceanū aliū quæsierūt orbē. Vtq; ad Britānias iacces
sas prius arma & exercitū transtulerūt. Quid ergo? Vos ne ditiores Gallis fortiores Germanis/ pru
dentiores Græcis. Postremo plures estis omnibus in toto orbe degentibus? Quæ uos fiducia aduersū
romanos erigit? Sed dicit aliquis seruire molestissimum est. Ac quanto magis id Græcis/ qui uniuersis
sub sole habitantibus uidebantur præstare nobilitate/ & tam latam quondam provinciā possidētes/
tunc bis ternis fascibus romanorum obediunt. Paribus autē macedones obsequuntur/ qui certe multo
uobis iustius deberent libertatē tueri. Quid autē quingentæ Asiæ ciuitates? Nunquid non absq; ullo
præsidio uni tantūmodo rectori parent/ & fascibus consulis obsequunt. Quid autē pergā enumerare
Heniochos/ & Colchos/ & taurorū gentē/ Bosphoranos quoq; & habitantes circa ponti litora natio
nes Mæoticasq; gentes/ Apud quas nimirum olim neque domesticus aliquis dominus noscebatur.
Nunc uero militū subiiciuntur tantum tribus milibus/ & quadraginta naues longe innauigabile pri
us mare in pace custodiunt. Quanta Bithynia & Cappadocia & Pamphiliorum gens Lydi quoq; &
Cilices pro libertate dicere ualerent. Tamē nunc sine armis tributa pendūt. Quid autē Traches quoq;
quidem diebus in latum septē aūt in longū cōmeabilem provinciā possidentes asperioresq; multo
quam uestra est/ ac multis patribus fortioꝝ altissimorūq; gelu eos qui irruerint retardantem duobus
milibus Romanorum in præsidio manētib; obsequuntur. Post hos Illyrii usq; ad dalmatiā/ & istro
tensis incolentes duabus tantum legionibus obediunt/ cum quibus & ipsi impetus compescunt Da
corū. Ipsi quoq; Dalmatæ qui tam multa de libertate conati sunt sæpiusq; capri/ rursus cū maioribus
opibus rebellant. Nunc sub una Romanorū legione agunt quietem. Verū tamen si aliquos magnæ
causæ ad defectionē incitare deberēt/ Gallos potissimum oporteret assurgere/ quos uidelicet tantis
munimentis natura cōxisset. Ab orientali quippe plaga alpiū montibus/ a septētrionali Rheno flu
mine/ a meridie Pyreneis montibus ab occidente uero Oceano. Sed tali munitione gaudentes tre
centis & uiginti quinq; gentibus numerosi fontes aūt/ ut ita dixerim/ felicitatis domesticæ habentes
omnib; bonis totum pœne orbem irrigantes fuerūt/ nihilominus uectigales esse Romanorum/ ac
felicitatem suā in eorum felicitate reponere. Idq; sane ipsum/ non per animorum mollitiem/
nec propter ignobilitatē parentū quippe octoginta annos pro libertate pugnauerūt/ sed Romanorū
admirati sunt horrueruntq; cum uirtute fortunam/ qua illi plura sæpe obrinuere quam bellis. Deniq;
sub mille & .cc. militibus seruiunt/ quibus pœne plures habuerant ciuitates. Neq; Iberis nascens in
agris aurum ad gerenda pro libertate bella sufficit. Neq; tantum terrarum marisq; spacia. Romanis
diremptæ gentes Lusitani/ scilicet & cantabrorū arimania/ nec uicinus Oceanus/ etiam accolis suis
fragore terribilis satis fuit uincētib; Romanis/ sed ultra columnas Herculis protulerunt arma/ &
ipsas nubes Pyreæorum montium egressi uertices ditioni suæ subdiderunt Romani atq; ita pugna
cibus gentibus tantoq; ut prædixi spacio diremptis legio in præsidio una satis est. Quis uestrum nō
audiuit multitudinem Germanorum uirtutem quoq; & magnitudines corporum ut arbitror sæpe
uidistis. Siquidem ubiq; Romani earum gentium captiuos habent. Sed illi quidem ita ingentē spa
ciis regionem incolentes spiritus autem maiores corporibus gerentes & animam quidem conten
tricem mortis/ indignationes autem uehementiores feris/ nunc autē limitem Rhenum habēt/ & octo
Romanorum legionibus domantur/ & seruiunt quidem qui capti sunt/ reliqua autem eorum gens
uniuersa salutem in fuga non in armis reponit. Considerate etiam Britānorum muros qui Hieroso
lymorū confiditis muris. Illos siq; dem circūdatos Oceano/ & pœne nō minorē quā noster orbis est
habitantes Romani nauigantes redegerunt inditionē suā/ quatuorq; legiones tantæ magnitudinis
insulam

insulâ tuentur/ & quid opus est plura dicere/ cum etiam Parthi bellicosissimum genus tantis prius populis imperantes & tam magnis opibus circumdati obsides tamen mittunt Romanis/ estq; cernere sub spem pacis seruientem in Italia præcipuam orientis libertatem. Vniuersis quippe qui sub sole incolunt Romanorû arma ueneratibus uos soli bellû geretis/ Neq; Carthagenensû considerabitis finē/ qui magno illo Hannibale gloriantes & ex nobilitate Phœnicû stirpe uenientes tamen sub Scipionis dextera corruerunt. Sed neq; Cyrenæi Lacedæmone oriundi/ neq; Marmaridarû genus usq; ad Dapsidem protentû neq; terribiles etiâ audiētibus Syrtes/ Nasamones quoq; & mari & innumerabilis multitudo nomadâ uirtutes impedire romanos. Sed tertiam partem orbis terrarum/ cuius neq; numerare quidem nationes facile est quæ. Sab Atlantico mari & columnis Hercules usq; ad rubrû mare infinitos numero & locis æthiopes continet/ totam tamen susceperunt armis & præter fruges annuas quibus Romanâ multitudinem octo mensibus pascunt alia quoq; uestigalia pendunt. Expen-
sas quoq; deuotissimi imperio ministrant. Nihil de his quæ inuentur/ sicut uos contumeliosum putâtes. Equidem una cū illis tantû legio commoratur. Sed quid opus est longe peritis exēplis potentiam explicare Romanâ? Quom eâ possitis de uicina uobis ægypto diligēter inspicere. Hæc enim cū usq; ad æthiopas porrigatur/ opulentiâq; arabiam/ contigua quoq; sit indiæ quinquaginta & septingenta centena milia incolarû habens præter alexandrinorû plebē tamen uestigalia quoq; magnitudinē de censu singulorû capitû æstimari licet deuotissime penditans/ Romanû non dedignatur imperiû. Et certe quâ magnû stimulû defectionis habens/ alexandriâ scilicet multitudine & diuitiis abundante magnitudine quoq; non imparē. Habet siquidē in longitudine stadia. xxx. in latitudine uero non minus quâ decem/ tributorû uero multo amplius per menses singulos infert/ quam uos toto anno peditis/ & præter pecuniâ. iiii. mensium Romanæ plebi annonâ ministrat. Munitur aut undiq; aut in-
cometabili solitudine/ aut importuoso mari/ aut fluminibus/ aut syluosis paludibus/ quorû tamen omnium nihil Romana fortuna fortius fuit. Duæ etiam legionēs ciuitati insidentes profundâ ægyptum cū illa macedonum nobilitate frenant. Quos igitur in bella de solitudinibus aliquibus socios assume-
tis? Siquidem omnes qui in orbe habitabili degunt Romani sunt/ nisi forte quis uestrû spes suas ultra Euphraten porriget/ & Adiabenorû regionem gentiles suos æstimet adiutores. Porro nec illi propter irrationabilem causam tanto se bello implicabunt/ nec si tam probroso operi assensum dabunt Partus tamen sineret. Est siquidem ei cura tuēdæ cum Romanis amicitiz & arbitrabitur foedus esse temeratum si quis de his qui subiecti sunt eius imperio aduersum romanos in bello procedat. Super est ad diuinum confugiantur auxilium. Verum & hoc apud Romanos. Sine deo quippe impossibilis esset imperium tale cōsistere. Considerate autem quemadmodum hæc ipsa erga ipsam religionē immoderatio/ etiam si cū longe inferioribus bellû geratis/ tamē ad dispensandû sit uobis difficillima atq; eadē transgrediendo offendatis deum/ per quæ eum auxiliaturû putatis. Si enim seruetis Sabbatorum consuetudinem/ & ad nullû actum moueamini facile pfecto capiemin. Sic quippe etiâ maiores uestri experti sunt hos dies Pompeo ad bellum destinâre in quibus scilicet hi qui oppugnabatur etia gerebant. Transgredientes autem in bello legem patriæ nescio propter quid in reliquû dimicetis. Vna si qdē nunc uobis ieritio est/ ne qd de patria institutiōe soluat. Quemadmodû autē aduocabitis ad adiutoriû deû si cultû i debitu spōre uioletis? Assumunt autē singuli quicq; bellum uel diuinæ uirtutis uel humanis opibus confidentes. Cum uero utraq; hæc quantû ad ipsam pertinet consequentiâ defuerit/ in manifestâ utiq; captiuitatē uolentes pugnare prosiiliunt. Quid aut phibet propriis manibus filios uestros cōiugescq; laniare/ & pulcherrimâ inflâm ire patriâ. Erupentes siquidem in furorē lucrabimini uel ignominia superatorû/ bonû est o amice bonû est/ cū adhuc stat nauis in portu præcauere tēpestatem futurâ/ & nō eo tēpore quo i medias irrueris procellas ne ququam trepidare. His siquidem q in iprouisa mala iecerint superest/ ut non i digni uel miseratione uideantur/ q uero se in apertum discrimen iniecerint etiam exprobrationibus onerentur/ nisi forte aliqs uestrum æstimet secundû peccata conflict i ire. Romanos aut postquâ uicerint mediocriter uobiscum acturos/ & non in exemplo aliarum gentium sacram hanc urbem inflammaturos/ interfecturos autem uniuersum uestrû. Neq; eni q superfueritis armis usquam locum fugæ habebitis/ uniuersis/ scilicet gentibus/ uel iam habentibus Romanos dominos/ uel habere metuentibus. Periculum aut non solum in uos manebit/ sed etiam in reliqs ciuitatibus habitantes iudeos. Neq; eni est in toto orbe populus in quo non uestra portio sit/ quos certe omnes uobis rebellantibus eadē crudelissima diuersi q; conficient/ & propter paucorû uiciorû praua consilia/ uniuersæ urbes iudaico sanguinæ redun dabunt. Manet aut uenia eos qui talia patrauerunt/ q sicut mirû uestro uirio congregati. Si uero eadē exequi supersederint cōsiderate quam ipsi sit aduersum tā benignos arma nouisse. Subeat aut uos miseratione/ & si nō filior uestror atq; cōiugû/ saltē istius ciuitatis/ quæ mater urbiû uestræ regiōis uocat. Parcite moenibus sacris/ pcite uenerabilibus adyis/ tēplûq; uobis & sancta sanctor seruare. Neq; uultra uictores romani his abstinebunt quibus

quibus primo parentēs nullā receperunt gratiā. Proteſtor autē ego quidē ſancta ueſtra ſacroſq; ange-
 los dei patriq; communē quando nihil eorū cōſiliorū quæ uobis uiderim expedire ſubtraxerim uos
 autē decernētes/quæ oportet mecū in pace degeris. Si uero protuleritis iras abſq; me periculis ſubde-
 mini. His dictis aſtante etiam ſorore lachrymauit/ & multā partē de eorū impetu lachrymis infregit.
 Saccclamabant autē nō ſe aduerſum Romanos/ ſed aduerſum Florum ob ea quæ pertuliſſent pugnā
 gerere. Ad quos rex agrippa. Sed opera ueſtra inquit talia ſunt qualia aduerſum Romanos pugnan-
 tiū. Neq; enim Cæſari ueſtigal dedisti/ & Antonianas porticus incendiſti. Sapietis autē cauſam de
 ſectionis. Si & porticus denuo conſtruatis & tributa reddere matureris. Neq; eōim Flori hoc præſidi-
 um eſt aut pecuniā Floro dabit. His conſultis populus acquieuit/ & cum rege ac Beronice aſcenden-
 tes in templū porticus ædificare adorti ſunt. Per uicos & regiones principes decurioneq; diſperſi ut
 ſtigal colligebant. celeriterq; quadraginta talenta/ tantū enim erat reliquum redacta ſunt. Et belli q/
 dem imminentes minas eo tunc tempore agrippas compelſuit. Deinceps uero perſuadere populo tē-
 tabat/ ut parerent Floro/ donec ſucceſſor ei a Cæſare mitteretur. Ad quā orationē multitudo accenſa
 nec a uerborū in rege cōtumeliis temperauit ſed protinus eū urbe pepulerunt/ auſq; ſunt nonnulli ſe
 ditioſorum etiā ſaxa in eum iacere. Rex autē uidens tumultuantī irreuocabile imperiū & conquerē-
 tē q; cōtumeliis eſſet affectus. Princeps quidē eorū una cū aliis potēribus miſit ad Florū Cæſariā/ ut
 ipſe ex eis eligeret qui de tota regione ueſtigal exigerent. Ipſe uero diſceſſit in regnū.

Quidam eo ipſe inſurgunt & romanos oēs interficiunt. Eleazarus dux militū prohibet Romanos
 hoſtias immolare. Nobiles quidā hortant ne id fiat/ ad Florū deſtinantur legari/ & ad agrippam ut cū
 exercitu aſcenderent in ciuitatē diuiditur ciuitas in duas partes. quidā nobiliū & pontificū conſoge-
 runt/ quidam in cloacis latuerunt. Cap. XVIII.

P Er idem tempus quidā eorū qui bellū maxime mouebant congregati iruebant in quod-
 dā præſidiū/ quod uocabatur Maſada/ & occulte eo peruaſo Romanos omnes interſecea-
 runt. Alios autē de ſuis poſuerunt cuſtodes. In templo quoq; Hieroſolymorū Eleazarus qu-
 dam filius Ananiæ pontificis iuuenis audaciſſimus dux illo tempore militū pſuaſit his q;
 ſacrificiis miniſtrabāt/ ut nullius munus aut hoſtia qui non eſſet de ludæorū genere ſuſciperetur. Id autē
 erat Romani belli ſemen atq; materia. Reiecit ſiquidē hoſtias Cæſaris quæ pro Romano populo of-
 ferri ſolite erant. Plurimū autē ſup hoc pontificibus aliſq; nobilibus deprecatis ut nō præterirēt eū
 morē quo ſupplicabatur pro regibus. Nihil tamē acquieuerunt nō parū quidē & ſuæ multitudini cō-
 fidentes/ robur ſiquidem omnes res nouare cupientī eorū uoluntates iunabat/ maxime autē aſpi-
 ciebat ad Eleazarū qui per idē tempus ut dixi/ princeps erat. Conuenientes igit potētes quinq; cū
 pontificibus & phariſæorū nobiliſſimis/ & uidentes q; grauib; malis pergerent ſubiicere ciuitatē de-
 creuerunt ſeditioſorum animos expediri/ & ante portā quæ ærea uocat contione aduocantes erat au-
 tem in interiori parte templi poſita quæ reſpicit ad ſolis exortū/ ac primo quidē multa de temeraria
 eorū defectione conqueſti/ & q; tam breuiter bellū patriæ cōmouerent. Deinceps irrationabilitatem
 cauſæ ipſos arguebant dicentes maiores quidē eorū ornaſſe temp'ū ex magna parte de muneribus
 gentiū ſemperq; eorū qui foris eſſent populorū munera ſuſcepſiſſe/ & non ſolū prohibuiſſe aliquorum
 hoſtias id ſiquidē eſſe impiſſimū/ ſed etiā eas quæ uiſcerentur permanerēt quæ ad præſens uſq; tem-
 pus oblationes eorū in templi cultibus collocaſſe. At nunc eos q; Romana arma irritarent/ & deſpō-
 derēt eorū bella non ſtatuerent morē religionis atq; tunc in periculis etiā reā facere ciuitatē impietatis
 uideri ſiquidē ea ſit in qua præter ſolos ludæos nullus alter immolet externus. Neq; ad orandū ſinaſ
 accedere. Et ſiquidē circa unius alicuius priuati perſonā lex ferret eiſmodi poſſit nimirum iure nos
 inhumanitatis arguere. Nunc autem deſpiciuntur Romani/ & indicat Cæſar prophanus. Vnde uerē
 dum eſt/ ne qui immolandas pro illis hoſtias repellunt ipſi in reliquum etiam pro ſe ſacrificia probi-
 beantur offerre. Fiatq; uere extra principatū ciuitas niſi celerius reſipiſcentes reddiderint hoſtias/ ac
 priuſquam ad eos in quorum contumelia idē tentatum eſt huius auſus fama pueniat/ ſimul autē iſta
 dicentes producebant in medio ſcientiſſimos morū paternorū ſacerdotes quoſq; narraturos quomo-
 do omnes eorum maiores exterarum gentium ſemper ſacrificia ſuſcepſiſſent. Attendebat autem ne-
 mo res nouare cupientium his quæ dicebantur/ ſed neq; procedebant in medio altaris miniſtri ut bel-
 li materiam præpararent. Videntes igitur nobiles quiq; ſeditionem eo iam proceſſiſſe/ ut eorum non
 poſſit auctoritate compelſci/ & Romanorum armorum periculum ſe primos eſſe manſuros inquan-
 tum poterant conſulentes amoliri cauſas parabant & legatos quidem ad Florum miſerunt quorum
 erat princeps filius Ananiæ Symō/ alios autē ad Agrippā/ inter quos nobiliſſimi Saulus & antipas &
 Coſtobarus erāt qui etiā regē p̄pinq̄uitate t̄gebāt. Præcabant autē utrūq; ut cū exercitu aſcēderēt in
 ciuitatē & ſeditionē opprimerēt priuſq; ea intolerabilis fieret. Et Floro qdem malū illud quaſi bonus
nuncia

nuntius fuit uolensq; inflammare bellū nūllū respondit legatis. Agrippas autē pariter utrisq; parcēs. l. deficientibus uel is aduersum quos bellū mouebatur/nolensq; & Romanis conseruare indotos. & in// deis templū atq; patriā ad hęc autē nec sibi conducere talē conturbationē sciēs misit in auxiliū popu// lo equitū tria milia Auranitas Baranatos Trachonitas. Cū his autē erat præfectus equitū Darius/dux uero agminis Philippus iocimi filius. His uero uenientibus optimates quiq; cū pontificibus & omni multitudine quæ optabat quietē superiōrē occupabant ciuitatē inferiōrē siquidē & tēplum seditiofo rum manus tenebat. Missilibus igit & fundis indefinētibz utebantur & continuam erat emissio sa// gittarum ex utraq; s. parte. Erat autē quando ex insidiis procurentes cōminis dimicabant. Præsta// bant autē audacia quidē seditiosi/belli uero scientia regii pollebant. Et his quidē erat propositū ma// xime templū obtinere/ pphanatoresq; eius expellere. Seditiosis uero qui cū Eleazaro agebant ut præ// ter ea quæ obtinebāt etiā superiōrē inuaderent urbē. Per septē igitur dies gravis utriusq; partis caedes fiebat/ & neutri de eo loco quē tenebant depellebantur. Deinceps uero adueniēte ea festinitate quæ Xylophoria dicitur/ in qua mos est omnibus grandē lignorū materiā connehere ad templū/ quatenus nunquā igni deficiat esca/ semper enim inextinguibilis perseverat/ quōdam quidē cura religionis ex cludit. Inter infirmiorē aut uulgū multi irrumpentes sicciorū/ sic enim uocāt latrones gladios in sini bus gerentes audacissime utebantur opere quod adorti erant. Regii autē audacia & multitudine nin// cebantur. Ita superiōre ciuitate cesserunt/ cū illi protinus irruentes Ananiz pontificis domū/ & Agrip pæ ac Beronices palaciū inflammauerunt. Postquā ignem archiuo intulerunt uolentes omnia credi// torū documēta disperdere/ nec etiā unde ratio credita pecuniæ pateret atq; omnis ad eos debitōrum se iungere multitudo/ & aduersum locupletes quasi mœtu libertatis haberēt insurgendi liberā facul tatē. Fugientibus ergo chartarū publicarū custodibus ignem ædibus iniecerunt/ atque ita succensis ci uitatis neruis hostibus irruēbant. Quo loco pontificū atq; nobiliū quidā in cloacis latuerunt/ quidam uero cum regijs in superiōrē regiā confugerunt. portas celeriter obstruentes. Inter quos Ananias pon tifex & Ezechias frater eius erant/ & illa quos apud Agrippā ufos legatione diximus. Tunc ergo ui// ctoria quidem & inflammatione contenti cessauerunt.

Quintadecima die mensis Augusti fit impetus in Antoniam & omnes obfessos in eo p̄sidio capi// unt/ post regē accedūt exurūt turres. p̄cantur Manaimū ut liceat aufugere quibus concedit relictis so// lum Romanis intus q̄ confugiant in turres regias/ illi uero qui cū Manaimo erant/ irruētes illa loca diripientes stratopedam incenderunt.

Cap. XIX.

Postidie aut. xv. scilicet die augusti mensis fecerūt impetum in antoniā/ & oēs in eo præ// sidio agentes per biduum obfessos coeperunt atq; interfecerunt/ præsidioq; incenderunt. Postea uero transferunt in regiā ad quā confugere agrippæ milites/ & in.iiii. partes agmē suū diuidentes muros moliebantur. Eorū uero qui intus erāt erūpere nullus audebat pro// pter multitudinem oppugnantium. Distributi autē p̄pugnacula/ & turres subeuntes interficiebāt/ & frequēter quidē latrones sub muris cadebant. Nec die autē confictus/ nec nocte cessabat/ seditiosis uidelicet æstimantibus in desperationē cogi eos qui in præsidio erant propter inopiam uictus/ regijs uero credentibus oppugnatores suos cessuros labori. In his autē erat Manaimus unus de filiis iudæ ga lilæi callidissimus rhetor qui etiā quondā sub Cyrino exprobrauerat iudæis quontā post deū sabice rentur romanis. Is ergo assumptis quibusdā nobiliū perrexit in Masada ubi armamentarium herodis erat. Eoq; perrapto populares aliosq; latrones diligenter armauit. Hisq; utēs stipatoribus ueluti rex Hierosolymā reuertitur factusq; princeps seditionis oppugnationem disponebat. Machinamentorū aut inopia erat/ & nec poterant palam suffodere muros/ superne hostibus tela facientibus. Funiculum igitur longe coeptum sub una turrim agentes suspenderunt cū materia subiecta ac postea insustinen tia ligna ignem immittentes agressi sunt. Sicq; subitibus exustis turris quidem ex templo emota est. Alter autē murus intus ædificatus apparuit. Regii quippe molitiōes eorum præsentientes fore etiam de concussione turris/ alium sibi murum celerius ædificauerunt. Inter hoc autem hi quidem qui op// pugnant & statim se uictores credebant cum uidissent alium murum stupore defecti sunt/ regii ta// men ad Manaimum aliosq; seditionis principes mittebant/ præcantes ut eis descendere liceret/ eiusq; reliquis. Quod cum Manaimus annuisset protinus discesserūt. Romanos autem qui soli relictī erāt grandis animi occupauit defectus. Neq; enim uī contrā tantam multitudinē pares erant/ & præcari ut exire liceret inuiciniā indicabant/ quanq; & si tribuētur nequaq; tutum putabant. Dereli// quentes igitur inferiorem locum qui Stratopedon uocabatur quippe quasi capi faciles in turres re// gias cōfugerūt/ quarum una appellabatur Hippicos/ alia Phaselas/ tertia Marriannes. Hi uero qui cū Manaimo erant protinus irruentes ea loca de quibus milites fugerant/ & quos eorum comprehende runt/ cruciantes omnem reliquum apparatus diripientes Stratopedam incoderunt. Hæc igitur acta sunt sexto die mensis Septembris.

Capitulum

Capitur Ananias pontifex & cū fratre Ezechia occidit & insurgūt qdam contra Manaimū/nolētes eū regē/interficunt Sophista a populo/interficunt Manaimus/per Romanos etiā multi ex iudæis occiduntur/ita ut Cæsaria uacuata iudæis remaneat.

Cap. XX.

Equenti autē die pontifex Ananias circa Euripos regiæ domus latens capitur & a latronibus interficitur cum Ezechia fratre. Circūsedētes autē turres seditiosi custodiebāt ne q̄ militū posset effugere. Manaimū autē & munitorū locurū destructio & pontificis ananiæ mors in crudelitātē erexit & neminem parem sibi in negociis arbitrans itolerabilis erat tyrannus. Insurrexerunt autē duo de sociis Eleazari & mutuo collocuti/quia non deceret a Romanis desiderio libertatis recedētes eandē populari suo p̄dere. dominūq; ferre. & si non uolentū/tū seip̄s humiliorem. Nam si oporteat cunctis aliquem præesse/quēuis magis aliū quā illum deceret. Atq; ita pacti adoriuntur eum in tēplo. arroganter enim adoraturus accesserat regali habitu indutus & stūdiosos sui in armis habebat. Cum igitur hi qui circa Eleazarum erant in illum prosilissent/reliquus uero populus rapiens saxa interfecit Sophistam/astimantes quo modo illo perempto tota seditio solueretur. Paululū autē stipatores Manaimi resistentes postquam uiderunt totā aduersum se multitudinem irruere quicq; quo potuit diffugere & cædes q̄dam eorum qui comprāhensi sunt perscrutatio autē latentū sequebatur/pauciq; ex eis latentes in Masadam perfugerunt/cum quibus & Eleazarus filius lairi propinquis genere Manaimo. Qui postea etiā in Masadam tyrannidem egit. Ipsum autem Manaimum cū confugisset in locū qui Ophlan uocatur/atq; illic humiliter delitesceret capientes extraxerunt in publicum/multisq; suppliciis affligentes interfecerūt. Similiter autē sub eo agentes principes præcipuumq; tyrannidis adiutorem eius absolomon nomine. Et populus quidem sicut dixi in his adiutor fuit/suspiciens aliquam totius seditionis correctionem futuram. Hi uero non ad compri-mendam pugnam sed ut cum maiori licentia bellum agerent interfecerunt Manaimū. Deniq; cū populus multū præcaretur ut oppugnationē militū relaxarent uehementius insistebant donec ulterius resistere non ualentes/Metilius. (Hic enim erat Romanorum præfectus/& reliqui mittunt ad Eleazarū dicentes/ut solas eorū pacisceretur animas arma autē & reliqua quæ haberent ipsis tradentibus sumerent. Qui præcationē illico rapientes remittunt ad eos Gorionē nicomedis filiū & Ananiā Sādūci/& iudā Ionathæ eis dexterās & sacramentū duros. Quibus actis deducebat milites Metilius/sed quandiu Romani arma retinebant nemo aduersus eos seditiosorū fraudis aliqd̄ molitus est. Postea uero quā secundum pactiones omnes scuta gladiosq; posuerunt neq; quicquā ulterius suspicantes descenderunt facto in eos impetu stipatores Eleazari comprāhensos trucidabant/neq; resistentes neq; supplicantes/solas autē pactiones & iuramenta quæ dederant inclamantes. Et hi quidem ita crudeliter interfecti sunt præter Metiliū. Hunc enim depræcantē & usq; ad circuncisionē iudaizare se p̄mittentē tantūmodo seruauerunt. Detrimentū autē Romanis quidē erat leue de potētia siquidē amplissima pauci fuerunt interempti/iudæorū autē captiuitatis illud exitium probatur. Videntes autem graues iam stare causas bellorū/urbem tamen tali facinore fuisse repræssam/ex quo nimirum diuina indignatio iminebat etiā si a Romanis nulla ultio timeretur/lugebant publicæ & iusticia ciuitatis præmebatur unusq; autē mediocriū quasi pro seditiosis causas redditurus turbabatur. Siquidē Sabbarō illam cædē contigerat perpetrari in quo. s. die propter religionē a sanctis quoq; operibus agūt getē. Eodem autem die eadēq; hora quasi ex aliqua cælesti prouidentia Cæsarienses quoq; iudæos apud se habitantes trucidauerunt/ita ut uno tempore super. xx. milia hominum caderentur/& cunctis iudæis uacuata Cæsarea remaneret. nam & eos qui effugerant comprāhendens Florus uinctos in arenam deduxit.

Iudæi diuisi uicos & loca alia inflāmauerūt/imenſa cædes fit ex iudæis & aliis/Ciuitates oēs plene cadaueribus Scythopolitæ cū iudæis dimicant/clā tamen noctæ dormiētes tertia/eos inuadunt. xiii. milia interficiunt ex iudæis & eorū substantiā diripiunt.

Cap. XXI.

Ost Cæsariensium uero plagā tota gens efferata est. Diuisiq; iudæis Syrorum uicos casq; cōtinentes rurales protinus uastauerunt/ideſt Philadelphiā & Gebonitin & Gerasam & Pellā & Scythopolim. Deinceps uero irruerent in Gadara & Ioppē & Gaulanitiden. Et alia qdē subruentes loca/alia uero inflāmantēs etiā in Cædasam & Tyrū & Ptolemaidā Gabā quoq; Cæsariāq; tendebant. Obstiterunt autē eorū incursui neq; Sebaſte/neq; Aſcolon/sed his quoq; inflāntis Anthedona & Gazā euerterunt. Multa autē circa fines harū ciuitatū diripiebantur/uici scilicet & agri eorum qui capiebantur uirorum imenſa cædes fiebat/neq; tamen Syrii minorē nūmero multitudinem iudæorum uastabant. sed etiam eos qui in ciuitatibus erant comprāhensos disperdebant/non solū ob æternū odium/sed ut & discrimen imminens præuenirent. Grauis ergo conturbatio totam Syriam peruaſerat/& omnis ciuitas in binos diuidebatur exercitus/unaq; alterutris saluerat/si anticipassent alteros cædes faciendo. & dies quidem ducebantur in sanguine. noctes autē molestiores formido faciebat. nam licet uiderētur ammoli iudæos/tamen etiā de aliis gentibus iudaizantes

indulgentes cogebantur habere suspectos/ & per hoc ipsam quod in eis uidebatur ambiguum/ neque temere eos placebat interfici & rursus per ipsam religionis commixtionem quasi penitus externos timebant/ prouocabant autem ad caedes aduersorum etiam illos qui prius fuerant mansueti auaritia siquidem substantias caesorum passim diripiebant & quasi uictores eorum praedam quos trucidauerunt in domos alias transferebant. Gloriosior autem erat qui plura collegisset/ quasi scilicet plures uirtute superasset. Erat autem cernere ciuitates plenas cadaueribus insculptis & inhumatos passim iacere cum paruulis senes. foeminas autem neque uerecundia contextis/ & omnis quidem prouincia plena erat inerrabilium calamitatum maior autem his motus audendorum malorum ipsis quae acta erant facinoribus iminebat/ & haec tenus quidem iudeis aduersum alienigenas conflictus erat. Incurrentes autem in Scythopoleos fines etiam iudeos/ qui illic habitabant/ experti sunt hostes. Hi enim cum Scythopolitis conspirassent/ & consanguinitate utilitati propriam postponentes aduersum iudeos cum gentilibus dimicabant/ suspecta tamen eorum ipsa belli fuit auaritia. Denique Scythopolitae ueriti ne ciuitatem noctu adureretur/ & magna sua calamitate ciuibus excusarent defectionem. Dixerunt eis/ ut si uelint in eos firmare consensum & circa alienigenas ostendere fidem/ transirent cum omnibus famulis suis in proximam locum paludis. Quibus quae fuerant iussa sine suspitione facientibus diebus quidem secutis duobus quieuerunt Scythopolitae. Tertia uero nocte explorantes alios incautos alios uero dormientes inuadunt/ subitoque omnes interfecerunt qui fuerunt. xiii. milia. Postque eorum substantiam cunctam diripuerunt

Circumsus Scythopolitis a iudeis Symon quidam qui multos ex iudeis quotidie trucidauerat educens gladium nullum hostium interfecit & patrem & matrem & filios & uxorem interfecit praedignatione/ ne hostium quos gloriaretur/ & seipsum/ caedes maxima sit in Scythopoli urbes & populi cum uicini iudeos omnes iterum/ ciuitatem/ multae ciuitates aliae pepererunt eis miseratione motae.

Cap. XXII.

Dignum autem etiam uidetur Symonis interitum enarrare. Hic enim Sauli cuiusdam non ignobilis uiri filius erat. Fortitudine quoque corporis & audacia animi insignissimus/ quibus utrisque ad incommoda suae gentis abusus multos siquidem iudeorum appropinquantem Scythopolim quotidie obruncabat/ & frequenter integros cuneos fudit fugauitque/ ita ut totius aciei mora & momentum solus existeret. Comprahendit autem eum digna ciuili interfectione poena. Nam cum Scythopolitae circumfusi essent iudeis/ & in paludem praecipites agerent educes Symon gladium in nullum quidem hostium imperum fecit. Nihil siquidem in tanta multitudine promotum uidebat. Exclamans autem miserabiliter digna inquit Scythopolitani his quae gessi patior/ quippe qui tanta caede ciuium meorum benignitate et erga uos nostrae fidei feci. Digna enim nobis externa gens infida est/ qui in nostrum genus tanta impietate delinquimus. Morior ergo quasi prophanus propriis manibus/ neque enim dignum est hostibus subiaccere. Iste autem ipse finis/ & mihi sceleris digna poena/ & aut uirtutis idoneum decus erit/ ut nemo scilicet hostium de meo interitu gloriatur/ neque insultet cadenti. Haec dicens miserantibus simul ac furentibus oculis circumspicit omnem familiam suam. Erant autem & uxor & filii & pronepti in senectute parentes. Ille quidem patrem trahens Caesarie & eum superstitans ense penetravit post quem non sane inuitam matrem interfecit. Super hos autem coningi & filiis insulit ferrum singulis sane horum poene currentibus gladio & hostes puenire capientibus. Cum uero omnem suam necessitudinem trucidasset caesis superstitans extendit dexteram/ ut neminem posset latere/ & totum in viscera sua enses demersit. Dignus quidem miseratione/ iuuenis propter robur corporis atque animi firmitatem. Caeterum quantum ad fidem quam alienigenis praestitit digno sine consumptus. Ad eandem autem quae in Scythopoli facta est reliquae quoque urbes iudeis apud se habitantibus irruerunt/ & duo milia quingentos Ascalonitae/ Ptolemaitae autem duo milia interfecerunt. Vixerunt quoque non paucos Tyrii/ multos quidem trucidauerunt/ plures autem uictos cum stodibus tradidere. Hippeni quoque & Gadarenes similiter audacissimos quidem amoliebant/ terribiles autem solliciti obseruabant. Reliquae quoque urbes aduersum iudeos singulae & prout habebant uel timore uel odio mouebantur/ soli autem Antiocheni & Sidonti & Apamei suis cohabitatoribus pepererunt/ & neque interfecere neque iudeorum neque uiculis tradiderunt. Forte autem & propter multitudinem suam despexerunt/ eorum si qui motus fuissent/ mihi autem uidentur magis erga eos miseratione moti quod antequam nihil moliri uidebant. Geraseni autem neque in eos qui apud se remanere delegerant quicquam gesserunt mali/ & egredientes usque ad fines suos deduxerunt.

In regno agrippae insurgit perniciem aduersus iudeos/ Noarum multos ciues qui ad agrippam & eum venerat poscendi praesidii gratia in itinere occidit/ hunc Varum agrippa punire non audeat/ Symonem eum e regione qua procurabat.

Cap. XXIII.

Excitata est autem etiam in regno agrippae aduersum iudeos perniciem. Ipse siquidem perrexerat ad Cestium Gallum antiochiam/ relicto super negotia sua quodam ex focis nomine Noaro qui Soemo regi genere erat propinquus. Venerunt ad eum de Batanea regione septuaginta numero uiri & nobilitate & prudentia ciuium suorum praestantissimi poscendi praesidii gratia/ ut si qui. Apud eos quoque motus fierent haberent idoneam custodiam per quam possent insurgentes

insurgentes quosq; comprimere. Hos Noarus quosdam armatos de regis permittens interfecit in itinere omnes. Aulus aut est tale facinus propter consiliū agrippæ & propter nimiam auaritiam imple in gentiles suos agere non recusans regnum omne corruptit/perseuerans. l. post talē principatum in totum genus exercere iniquitatem. Donec discussus agrippa rebus animaduertere quidem in noarū meritis est propter propinquitatem Soemi. Procuranda tamen eum regione summovit. Seditiosi autem cōprehendentes præsidium quod appellatur Cyprus imminens finibus hierichuntis custodes quidem interfecerunt munimenta autem destruxerunt.

Iudæi persuadent Romanis ut deserant castellum/utuntur honoribus iudæi in alexandria quos alexander concesserat conflictus continuus cum iudæis & Græcis fit.

Cap. XXIII.

P Er eisdē dies etiā in Machærunte multitudo iudæorū persuadebat in præsidio relictis romanis deserere castellū eisq; tradere. Illi aut q; rogabatur cogi metuentes pacti sunt cum eis discessionē suā & accipientes fidem tradūt præsidium quod diligenter coeperūt Machæritæ custodiis obtinere. In alexandri aut semper quidē erat incolis aduersum iudæos seditio. Iam ab illo tēpore/ex quo strenuus alexander contra ægyptios usus iudæis præmium societatis tradidit eis/& habitandi apud alexandriā facultatē & ius orbis æquale cū gentibus. permanebāt aut eis honor iste apud successores quoq; alexandri. Deniq; & in parte ciuitatis locū eis propriū deputauerunt/quatenus haberent conuersationē per omnia mundiorem a cōmotionē scilicet gentiū sequēstratā præstiteruntq; eis ut etiā macedones appellaretur. Deinceps uero cum in possessionē romano rū ægyptus uenisset/neg; Cæsar primus/neg; post eū quispiā honores quos alexander iudæis decreuerat minuit. Conflictus aut eorum aduersus Græcos pene continuus erat/& iudicibus multis quoti die ab utraq; parte lucrum reuoluentibus seditio accendebatur.

Alexandrini conueniūt ut largitionē ad Herodē mittant/permiscētur iudæi cū Græcis in amphitheatro/sit discordia maxima inter eos/Tyberius alexander cohercuit eos hortationibus qui irruētes Tyberiiū contumeliis appetebant ille quasi omnes fecit interficere/domos diripere. Zabulon ciuitas a Cestio occupatur/diripit domos & loca incendit.

Cap. XXV.

T Vnc uero cum apud alios turbata res esset/illic magis exarsit tumultus. Nā cū alexandrini in contionē uenissent ut ordinarent pro certis negociis largitionē ad Neronē ferēdam concurrere in amphitheatrū permixti Græcis plurimi iudæorū. Quos cū uidissent æmulī ex tēplo clamare coeperunt/iudæos hostes/& exploratores esse ac deinceps insiliētes intulerunt eisdē manus & reliqui quidē fugiētes dissipati sunt tres ex his uiros cōprehendentes trahebant quasi uiuos incensuri. Cōmota est aut omnis terra iudæorū ad ultionē ferendā/& primū qdē in græcos saxa iaciebant. Postea ēt uero facibus raptis in amphitheatrū iperū fecerunt/cōmitantes quod in ipso loco tantū simul populū concremarēt & pœne minas implessent rebus/nisi iras eorum cōpræssisset Tyberius alexander princeps ciuitatis. Nec tamen ipse cohercendi principiū ab armis sumpsit/sed nobiles eorū quosq; summittens hortabatur ut desinerent/neg; aduersum se militiā Romanā cōmouerent. Seditiosi aut benignā deprecationē ridentes Tyberiiū contumeliis appetebant. Qui postquā uidit absq; calamitate tumultuosos non posse cōpesci imisit in eos duas Romanorum legiōes q; i ciuitate erāt. Cū his alios qnq; milia equites casu ad iudæorū iteritū de Libya ueniētes pcepitq; ut non solū interficerent/sed etiā substantias eorū diriperent domosq; inflammarent. Qui protinus concurrentes in locum qui uocatur Delta/illo quippe erat iudæorū multitudo collecta exequabantur strenue iussiones nec sane sine cruenta uictoria. Collecti quippe in unum iudæi & eos qui de suis optime armati erant ante reliquam multitudinem statuentes aliquandiu restiterunt. Postquā uero in fugam inclinati sunt/passim trucidabantur/& erat eorum grandis interitus. Tum quæ sibi mādāta fuerant exequuntur. Conglobati enim iudæi his quos melius armatos habebant in fronte positū aliquandiu quidem restiterūt. Semel in fugā uersi mactabantur/nec unius exitii modus cū alii subdimo atq; in campo depræhenderentur/in ædes autem alii concluderentur & eas quoq; incenderent Romani una etiam diripiēdo quæ in his reperissent/neg; illos aut infantium misericordia aut reuerentia senectutis moueret/sed in omnes ætates pari cæde saeuirent. Vnde totus quidem ille locus sanguine redundabat. Quinque uero congesta sunt milia mortuorum/nec tamen saltem reliquæ remāssissent/nisi ad præces se contulissent eorumq; misertus alexander Romanos insississet abscedere. Sed illi quidem quibus erat consuetum obedire præceptis primo eius nutu discedūt/populares autē Alexandrini propter odii magnitudinem difficulter ab incepto reuocabantur. uixque a corporibus distrahebantur. Apud alexandriam quidem talis casus euenit. Cestio uero iam quiescendū esse non uidebatur infensis ubiq; iudæis/sed duodecimam legionem integrā ex antiochia secū ducens/& ex reliquis bina milia lecta peditum/& .iiii. alas equitum insuper regum auxilia. hoc est antiochi duo milia equitum & peditum tria milia sagittarios omnes agrippæ uero tantundē peditum & equitū mille/cū & Cestius sequeretur. .iiii. milibus cōitatis/quorū tertia pars equitū erat/pluresq; sagittarii ptolemaida

Iemaida progressus est plurimi aut ex ciuitatibus auxilio conuenire/peritia quidē militibus inferiores/quot uero sciētiæ deear in iudæos odio/idēq; alacritate supplētes. Aderat aut ipse quoq; agrippa Cestio & eorū q; cōlucerēt sūl & itineris p̄ncipes / ibi tū adducta exercitus pte Cestius ī ualidissimā galilææ ciuitatē cōtendit Zabulon quæ appellatur andrō.& ab iudæorū finibus prolemaida discedit. Cūq; offendisset eam ciuibz destitutā/in montes enim multitudo refugerat omnigenū autem rerū plenā/illas quidē militibus diripiendas concessit/ ipsum uero oppidū quāuis admiratus ēēt eius pulchritudinē quippe domus habebat similiter ut apud Tyrum & Sydonā & Berytū ædificatas incendit. Deinde cursu territorio peragrato quicquid inuenisset obuiam depopulatus inflāmati etiā circum eā positis uicis in prolemaida regressus est. Syris aut adhuc prædæ inherētibz/& præcipue berytiis recepta iudæi fiducia. Cestiu enim recessisse cognouerāt repente in eos q; remanserāt irruūt & prope duo milia morte consumunt.

Cestius p̄mittit exercitū in ioppē q; capit/incēdit eā & uiros oēs interficit.

Cap. XXVI.

Cestius aut ex prolemaide reuersus ipse quidē Cæsareā peruenit in ioppen uero partē præmisit exercitus/cū præceptis huiusmodi ut oppidū custodirēt si eo potiri potuissent/ aut si oppidani impetū præsensissent/tam suū quam cæterorum militū præstolarentur aduentum. Illorum igitur alii mari alii terra profecti utrinq; ioppē facillime capiunt/ ita ut ne fugæ quidem habitatores copiā reperirent/nedum ad pugnam separarent. Aggressi autem cūctos interficiunt cum familiis direptāq; ciuitatem incendunt. Intersectorū autē numerus octo milia quadrigenti fuerunt. Simili modo & infinitimā cæsaream Nabartenen Eparchiā non paucos direxit equites/qui & partem finiu uendicauerunt/magnāq; indigenarum multitudinē peremerūt/ direptisq; patrimonii etiam uicos igni dederunt.

Cestius mittit Gallum in Galilæam suscipiunt eum ciuitates qui uero non obtemperabant insequitur & trucidabat/progrediens multa loca inuadit/iudæi ad diem festum Hierosolymā perierūt/ qui auditis militibus uenientibus/dimissis solennitatibus in Romanos irruerunt/ quorum multos occiderunt.

Cap. XXVII.

In Galilæā quoq; misit cestius Gallū ductorē duodecimæ legionis ei; tantā militum manū attribuit/ quantā genti expugnandæ sufficere posse credebat. & eum ualidissima Galilææ ciuitas Sephoris cū favore suscepit. Huiusq; prudens consilium/secutæ ciuitates aliæ quiescebant. Qui uero seditionibus & latrociniiis operā dabant in Galilææ montē undiq; mediū recessere/ qui est cōtra Sephorim & uocatur asamon. Aduersus eos Gallus ducebat exercitū. Illi aut quā diu superiores erāt facile Romanos ad se ascēdētes ulciscēbātur & ex his plures quā ducētos interfecerūt. Vbi uero eos uiderunt circūacto itinere ad celsiora progressos mature uictoriā cōcesserunt & neq; pugna cominus armatorū ferebant. Neq; si terga dedissent egrū poterant manus effugere/ adeo ut pauci locis asperis desisterent/ amplius uero quā duo milia trucidarentur. Gallus quidē cū nihil iā tētarī nouitatis apud Galilæā uideret cæsariā cū exercitu remeabat. Cestius uero cū omni multitudine reuersus in antipatridē perrexit. Cognitōq; non paruā multitudinē iudæorū in turrim quæ aphæci uocabatur esse collectā/ qui & his congregarentur præmisit. Sed priusquā in manus uenirent iudæi motu dispersi sunt/ eorūq; castra tā desolata milites adorti cum uicis circūpositis incenderunt. Ex antipatride aut cestius in lyddā profectus uacua uiris ciuitatē offendit. Nam propter Scenophegiorū dies festos cum in Hierosolymam populus omnis ascēderat. Quinquaginta uero quos ibi cōprehendit occisit ex istisq; oppido alterius procedebat per quæ Bethoron profectus in quodam loco cui nomen est Gabao castra ponit distante a Hierosolymis stadiis quinquaginta/ iudæi uero cū iam ciuitati propinquare bellū uiderēt/ ommissis diērum festorū solennibus ad arma properabant/ fatiq; freti multitudine incōpositi ad pugnā & cum clamore profuliebant/ Ne diērum quidē septē habira ratione feriatorū erat enim sabbarū quod apud eos religiōe maxima curabatur. Idem aut furor qui eos ab obsequio pietatis emouerat in prælio quoq; superiores effecit. Tāo nāq; impetu Romanos aggressi sunt ut eorū & aciem pertrumperent uiag; aperta cædibus in medio ruerent/ ac nisi ei militū parti quæ nec dum locum amiserat equites ex circuitu subuenissent/ quiq; non satis defecerūt pedes in periculo totus cestii exercitus fuisset. Interfecti sunt autem quingenti & quindecim Romani milites ex quibus quadringenti pedites/ cæteri equites erant/ iudæi uero uiginti duo/ quorum fortissimi uidebantur Monobazis regis adiabene propinqui. Monobazas & Cenedæus/ & post hos peraites niger & Sila Babylonius qui ad iudæos/ ab agrippa rege transfugerant cū pridem militabant. A fronte quidem repulsi iudæi ad ciuitatem remeabantur. Romanos autem ad Bethoron ascendentes Gioræ filius Symon inuadit/ multosque postremi agminis coactores laniat/ ac multa carra cum sacris capta in ciuitatem reduxit. Cestio uero in agris triduo commorante iudæi locis superioribus occupatis obseruabant eius transitum neque cessaturos eos certum erat/ si romani proficisci cepissent.

Quarit

Querit agrippa verbis iudeos auertere ut desisteret mittit Borcaum & Phoebum ad iudeos/pe
rimis phoebus/Cestius iducit exercitū in oppidū iudeorū scēditq; pte ciuitatis. Cap. XXVIII.

Taq; dum agrippa cū infinita hostiū multitudīne montes amplexa ne Romanos qdē a
periculo tutos esse pspiceret uerbis iudeos ex periri decreuit/uel omnes sibi parituros exi
stimans/ut bello desisterent uel siqui aduersarentur seuocandos esse. qui ab eorū sentētia
discreparent. Misit igitur ex comitibus suis Borcaum & Phoebū quos illis sciebat esse no
tissimos/ & a Cestio fœdus amicitiae/certamq; a peccatis populo Ro.ueniā pollicerent/si proiectis
armis secum sentire uoluissent. Verū seditiosi moerū ne cuncta multitudo spe securitatis ad agrip//
pā sese conferret legatos obruncare statuerūt. & Phoebū qdē priusquā uerbū faceret peremerūt. Nā
Borcaus uulneratus effugit populares aut id idigne ferentes factū cādēdo sustibus atq; lapidibus in
oppidū cōpulerūt. Cestius uero quia intestinā eorū discordiā opportunū ad irruendū tēpus iuenit to
tū in eos duxit exercitū/inq; fugā uersus usq; Hierosolymā profectus est. Castris aut in loco positis q
appellatur Scopos interuallo septē stadiorū a ciuitate discedēs/nihil p triduū aduersus oppidū cona
bat/sperans fortasse intus degentes aliqd remissuros. In uicos aut circa ciuitatē nō parua militū ma
nū ad rapienda frumenta dimisit. Quarto aut die q trigēsimus mensis erat Octobris ordinatū in op
pidū introduxit exercitum. Populus quidē a seditiosis custodiebatur/ipsi aut romanorū disciplina ter
riti exterioribus cessare partibus ciuitatis & in partē interiōrē templū quæ refugerunt. Cestius uero
transgressus Bezethā quæ sic uocatur & Cenopolim & forum quod appellatur Dacōn incēdit. De
inde cum ad superiorē ciuitatē uenisset prope aulā regiā castra posuit. Et si tunc uoluisset intra mu
ros uiolenter irrumperē ciuitatē ilico possedisset/belloq; finē dedisset. Sed Tyrannius priscus præpo
situs castris & plures equitū magistri a Floro pecunia corrupti conatū eius auertere & iudeos intole
randis malis repleti cladi busq; contigit.

Quidam uocabant Cestium patefacturi portas qui cogniti proiecti sunt ex muris. Cestius tentat
muros ascendere & inuadere templum/repugnatur a iudeis/recedit Cestius & iudei insequuntur/
dimittit quæ erant impedimento ad fugam/ & nisi nox aduenisset torus exercitus periisset. nocte au
fugit/insequuntur iudei/ex Romanis mortui sunt quinque milia & trecenti peditum / ex equitibus
noningenti & octuaginta. Cap. XXIX.

Nterea plurimi popularium notissimi ab anano Ionathæ filio pñasi Cestiū quali portas
ei patefacturi uocabāt. Ille aut & ira fastidiens & quod nō satis ei credendū potaret tādū
id neglexit donec' proditiōe cōperta seditiosi Ananū quidē cū cæteris de muro deiectis
lapidibus in domos suas fugere cōpulerūt. Ipsi uero p torres depositi murū tentatibus re
pugnabāt/per dies quidē quinq; Romanis undiq; conatibus inexplicabilis erat iperis. Sexto autem
die Cestius cū plurimis eisq; sagittariis a septētrionali tractu templū aggreditur iudeis. ex porticu
resistentibus. Qui repēte qdē Romanos ad mutū aduentē auertere. Postremo aut repulsi telosq; mul
titudine recesserūt. Itaq; Romanosq; anteibant scutis suis muro nixi & q eos sequebantur aliis ac
p ordinē aliis similiter adiunctis. quæ sic appellat/estudine cōtexerūt. Vnde sagittæ in eā delatae it
ritæ delabebant/ & sine aliqua noxa milites moenia suffodiebant/ tēpli q portas incēdere moliebant.
Vehemens aut seditiosos stupor inuaserat/ itaq; multi ex ciuitate diffugiebāt/ueluti cōtinuo caperet.
His aut populus alacrior efficiebatur/ & quantū nequissimi cædebant. tantū ut ipsi portas aperirent.
Cestiūq; tanquā de se optime meritū recipient appropinquabāt. Et pfecto si paululū in obsidione p
uerasset/stati ciuitatē obtinuisset. Sed credo iā tūc infestus deus pessimis eiusq; sancta illo die finē bel
lo dare phibuerūt. Deniq; Cestius neq; animis populi neq; obsessosq; desperatione pfecta militē re
uocat/ & sine ulla spei repulsa icōsulte nimis ac iniuste discessit. Inopinata uero eius fuga latronū fida
ciā recreauit/ insecuti nouissimos aliquos egrū peditūq; peremere. Et tūc qdē Cestius in castris quæ
apud Scopon munierat tēdit/altero aut die ulterius recedēdo magis hostes pœcauit/tanquā postre
mis appositi multos necabāt/quosq; utraq; itineris pte uellata in trāsuerfos tela iacebāt/ & neq; in eos
se retorquere/a qbus a tergo sauciabant nouissimi audebāt quandā infinitā multitudinē inseq; existi
mātes. Et a lateribus instātis uim repellere minime sufficiebāt/ cū ipsi qdē graues eēnt/ordinēq; inter
rūpere formidarēt/ uiderēt aut iudeos lenes & ad excurrēdū faciles eē. Vnde eueniebat ut multa ma
la ppetrarent/ cū nihil etiā inimicis nocerēt. Tota igit uia pculsi deiectiq; agmine sternebant/ donec
multis occisis in qbus erat priscus sextæ legionis dux/ & Longinus Chiliarchus/ & atroxilius iocūdus
atq; pfectus uix in Gabao puenerūt/ ubi castra prius posuerāt/ multis istrumentis amissis. Hic aut Ces
sius biduo cōmoratus inops cōsiliū qd ageret/ cū tertio die maiorē hostiū uidisset turmesq; & omnia
circū loca plena iudeis tarditatē sibi obfuisse cognouit/ & si adhuc ibi maneret pluribus se inimicis
usurum. Itaq; pro cōpendio fugæ cuncta quæ militibus impedimento erāt amputari præcepit. Occi
sisq; tunc multis atq; asinis aliisq; iumentis/præter illa quæ sagittas & machinas ferrent. Hæc enim ue
lut usui futura seruabat maxime quia timebat ne iudeis contra se capta prodesse. Bethoron uen
sus antecedebat

ius antecedeat exercitū. At iudæi latioribus quidē locis minis instabant/contractos uero in angustias atq; descensus qui discessissent ab exitu prohibebant. Alii postremo super agmen impingere. suaq; omnis multitudo per itineris iuga militē sagittis operuit. Vbi etiā peditibus quo pacto sibi subuenirent hæsitantibus equitū periculū promptius erat. Nec enim ordinate uia prosequi poterant obstantibus iaculis/ & ne contra hostes irent ascensus ardui prohibebant egredientibus inui. Lateribus autē rupes ac ualles in quas deiectioni qui aberrassent cōlumbabantur. Nullusq; locus aut fugiendi aut ulciscēdi rationē habebat. Itaq; incerti quid agerēt ad ululatus quos desperati solēt. fletusq; cōuersi sunt. Quibus resonabat iudeorū cohortatio cū clamore latantiū pariter ac lænientiū. Totusq; poene qui cū Cestio fuerat perisset exercitus nisi nox aduenisset. Qua Romani qdē in Bethoron cōfugerūt. iudæi uero obsessis circū oībus locis eoz; transitus custodiebāt. Deniq; ibi cū Cestius aperto itinere desperato iā de fuga cogitabat. Lectosq; ad quadringentos oīum fortissimos milites rector; fastigiis impetuit. Hisq; præcepit uigilum qui in castris excubant signa clamare/ut eo modo iudæi omnem illic militum numerum arbitrarentur remanere. Ipse autem cū cæteris otiose usq; ad triginta stadia pgeretur. Vnde mane cū iudæi locū in quo Romani tetenderant desolatū uidissent in quadringentos a quibus decepti fuerant cōcurrerent/ & illos quidē sine mora iaculis cōfecerunt/mox autē Cestium psequi properabant. Sed ille cū nocte non parū spaciū itineris peregisset/die uehementius quoq; fugiebat/ adeo ut motu percussī milites machinas siue tormenta muralia/ iteq; balistas/ multaq; alia instrumenta relinquerēt. Quibus tunc ablatis iudæi rursus cōtra illos qui ea reliquerāt usi sunt. Insequēdo autē Romanos antipatridā usq; uenerūt. Deinde cū eos assequi non potuissent inde redeuntē/ & machinas secū asportant/ mortuosq; spoliarunt/ & prædā q̄ remanserāt collegerunt/ & præna canētes in metropolim remearūt. suis qdem paucis amissis. Romanorū autē auxiliorū quinq; milibus peditū ac trecentis/ iteq; noningentis & octuaginta equitibus interēptis. Hæc quidē nouēbris mensis octano die gesta sunt anno duodecimo Neronis principatus.

Post fugā Cestii multi nobiliū ex ciuitate fugiunt mittit quosdā ad Neronē nūciaturos eius miseriam/ Qui Cestium fugauerāt reuersi sunt in Hierosolymā/ ex Romanis qui supererant amicos sibi sociant. Eleazarus psuadet populo ut sibi peat cōstituant diuersi diuersis locis pfecti. Iosephus unus ex pfectis subditos sibi quærit cōciliare/ multos ex illis præponit & præficit regionibus Galilææ sibi subdere/ munit loca oīa pp Romanos quos timet insurgit qdem insidiator cū multis q Galilæā depopulant congregat pecunias/ cogitabatq; diuersa in perniciem Iosephi.

Cap. XXX.

Post Cestii uero casus aduersos/ nobiliū multi tanquā e nani pessum itura ex ciuitate enatabāt. Deniq; Costobarus & Sanlus una cū philippo loacimi filio q princeps erat exercitus regis agrippæ/ idē dilapsi ad Cestium transfugerūt. Qui uero cū his in aula regia fuerat obsessus antipas fuga despecta quēadmodū a seditiosis perēptus sit alias indicabimus. Cestius autē Sanlū & cæteros in achaiā ad Neronē traxit/ & propriā necessitatē indicaturos. & belli cās designaturos in Florū. Sperant enim & irā in illū ex itatū iri/ & sua pericula summouēda. Tunc autē Damasceni cæde Romanorū cognita/ iudeos apud se degentes perimere studuerunt/ & cum eos in publicis terminis collectos haberent/ nāq; id olim pp suspensiones meditabātur. Facile quidē sui conatus exitū fore putabant. Verebantur autē mulieres suas fere omnes præter paucas iudaizantes. & eorum religione deceptas. Quare his magna cura fuit eas celandi quid agerent. Iudeorū autē decē milia q; ppe in angusto loco atq; oēs inermes aggressi/ una hora sine motu iugauerunt. Qui uero Cestium fugauerant in Hierosolymā reuersi/ quos adhuc Romanor; studiosos inuenissent/ partim ui partim bladicis sibi etiam sociabant. Et in templū congregati plures belli duces eligendos esse censebant. Declaratus est igitur Iosephus Gorionis filius & pontifex Ananus omniā quæ in ciuitate gerēda esset imperaturos/ maximāq; ut ciuitatis muros erigerēt. Filiū nāq; Symonis eleazarū romanor; quāuis prædam & ereptas Cestio pecunias/ & insuper his plurima ex thesauris publicis in potestate haberet/ tamen uallis necessitatibus præposuerunt/ q̄ & ipsum tyrannidis superbia uiderent ferri/ eiusq; studiosos siue imitatores satellitum more uersari. Verum paulatim Eleazarus ambitione pecuniæ: itemq; astutia persuasit populo/ ut in omnibus sibi pareret/ In idumæam uero quos mitterent alios militum duces optarūt Iesum filium Sappha unū ex pontificibus/ eleazarū pontificis filiū/ Nigro autem mandauerunt qui tunc idumæam regebat/ ex regione trans iordanem posita genus ducens/ unde Peraites cognominabatur ducibus obreperare. Sed ne alias quidē regiones omittendas putabant. Namq; in hierichunta Iosephus filius Symonis/ & trans flumen quidē Manasses Thapnā uero Iōnes effatus Topchias administraturi directi sunt. Huic autē Lydda & iopde & Ammaus erāt adire. Gophnitice autē & Acrabatene regionibus Iōnes filius ananias rector erat designatus/ & utrinque Galilææ Iosephus Matthiæ filius/ huius administrationi iuncta erat & Gamala munitissima ciuitatū/ quæ ibi fuit qdē rectorū pro alacritate ac prudētia sua q; res sibi creditas administrabat. Iosephus autē cū in Ga-

Galileam uenisset primū curā habuit indigenarū sibi cōciliare bēniuolentiā multa sciens ea cōfici pos-
 se licet in aliis peccauisset. Deinde considerato q̄ potentissimos quidem amicos habebit/ si eos parti-
 cipes potestatis fecisset/ oēm uero multitudinē si plerūq; p̄ indigenas & cōsuetos fieri sciperet. Lxx.
 de senioribus eius gentis prudentissimos elegit/ eorūq; rectores totius Galilæe constituit. Septē uero
 per singulas ciuitates/minorē litū iudices ordinat maiora negocia causasq; capitales ad se referre ius-
 sēs atq; lxx. dispositos igiē p̄ ciuitates/ quo iure inter se uenterent/ etiā quēadmodū extrinsecus tuti
 essent animaduertit/ certūq; in Galilæam Romanos esse uenturos opportuna loca muro cingebant
 hoc est iotapata & Bersabæ & Selamin necnō & Perticho & iapha & sigoph/ mōrēq; cui nomē est
 itabyrio & Tarichæas & Tyberida/ ad hæc ēt circa Generaseth lacū spelūcas in ea q̄ inferior Galilæa
 uocabatur munivit. Superioris autē Galilæe achabaron petrā quæ sic dicitur & Sēph. & Iamniū &
 Mero in gaulanitide uero selenciā/ & soganē & Gamala munitione circūdedit. Solis autē Sephoritis
 permisit ut murū sibi metipsis fabricarent/ quia eos pecuniosos esse/ & ad bellū prōptos ēt sine præce-
 pto uideret. Similiter autē etiā Giscalam iosepi iussis super se muro cinxit iohannes Leni filius/ cæte-
 ris autē castellis oībus ipse iosepus intererat iubēdo/ simul atq; opem ferendo. Quin & exercitiū ex ga-
 lilæa supra centum milia uirorū comparauit/ quos omnes undiq; collectis armis ueteribus instruebat.
 Deinde reputans hoc maximā Romanorū inuictā esse uirtutē q̄ edicto essent audientes rectoribus
 suis & exercitationi operā darent. Doctrinā quidē urgente necessitate desuper/ parendi autē facultatē
 ratus regentium multitudine posse contingere ita ut Romani solent diuisit exercitiū/ pluresq; fecit
 agminū principes. Diversisq; militū generibus ordinatis alios decacharchis/ alios Chiliarchis subdivi-
 dit/ & insuper his rectores maiorū rerū administratores. Docebat autē signorū disciplinas & promota-
 tiones renocationesq; buccinarū/ & principia cornū & circūdationes/ & quemadmodū oporteret la-
 borantibus succurrere fortiores/ & circum defatigatis partiri pericula quæq; ad fortitudinem animi
 corporisq; tolerantia pertinerēt instituebat. Maxime uero eos erudiebat ad bellū/ usquequaq; Roma-
 norū referens disciplinā/ & q̄ cum uiris essent p̄liaturi qui & uiribus corporis & animi obstinatione
 totū poene orbem superarent. His addidit quo pacto belli tēpore suis essent parituri p̄ceptis/ iā nunc
 p̄culū fore nisi consuetis delictis hoc est furtis & latrocinis & rapinis abstinuissent/ sed neq; aut gētē
 libus fraudē facerent aut consuetissimog; dāna propriū quæstum putarent. Illa enim bella optime
 administrari quog; milites bonā conscientia gererent. Qui uero per se prauī fuissent/ his non solū ini-
 micos sed etiā deū hostes futurū. Multa in hunc modū admonendo perseverabat/ & iam quidē quan-
 tū præliū paratū esset conflātū erat. Nam septuaginta peditum milia & cc. xl. equites ac p̄ter hos ēt
 mercēnarios quibus maximæ fretus erat habebat quatuor milia. d. necnon & sexcentos circa se ele-
 ctos custodes corporis atq; satellites. Exceptis autē mercēnariis facile cæteri milites a ciuitatibus ale-
 bantur. Namq; singulæ quas enumerauimus cum mediā sui multitudinē mitterent in militiā/ reliquos
 ad cōparandum eis uictum tenebant/ ut pars armis pars faciendi operis dirimeretur/ & armati secu-
 ritatem rependerēt suggerentibus cōmeatum iosepo autē hoc modo administrātī Galilæā insurrexit
 quidā insidiator patriæ Giscala ortus leui filius noīe iohānes callidissimus ac dolis plenus & nequitia
 q̄dem nobilissimus omnū/ antea uero parumper & aliquantū militiæ suæ impedimentū passus ino-
 pia/ facile mentiri paratus mirusq; ad fidem adhibere mendacio/ & qui fallaciā uirtutē putaret/ eaq;
 aduersus amicissimos uteretur simulator humanitatis & spe lucri appetentissimus cædiū/ qui semper
 quidem immoderata cōcupisset/ spem uero leuioribus maleficiis aluisset. Latro enim erat sui moris ac
 solitarius/ deinde comitatū inuenit audaciæ/ primo quidem parū ampliōrē aut proficiens. Curā autē
 habebat neminē ignarū asciscere/ sed qui & habitudine corporis & animi magnitudine bellorumq;
 peritia p̄staret hos eligebat/ donec quadringentorū uirorum catenam congregauit/ quorum plures
 ex Tyriorū finibus & uicis erāt. Iſq; omnem Galilæam depopulabatur/ & multos futuri belli metu
 suspensos lacerabat. Hunc igitur iādudum regendi milites cupientē & maiora desiderantē diu pecu-
 niæ retardabat inopia. Cū autē uideret iosepum sua minacitate letari/ persuadet ei primū fabricādī mu-
 ri patriæ sollicitudinē sibi cōmitteret. In qua re quæstus magnos a locupletibus fecit. Deinde callidissi-
 ma fraude cōposita oleo quod non a gentilibus suis tractatū esset uti canerent oēs apud Syriā indaci-
 ut ad confinia oleū mitteret deposcit. Nummog; Tyro qui. iiii. Atticos faceret emptis. iiii. amphoris
 eodem p̄cio amphoræ dimidiū uenundabat. Cūq; Galilæa ferax esset olei maximeq; illo tēpore ma-
 gna ubertate redundaret/ in ea loca ubi erat penuria solus multumq; mittendo/ infinitā summā pecu-
 niæ congregauit. Qua mox in eum usus est/ qui hoc sibi beneficiū p̄stitisset. Deniq; existimans iose-
 pū disposuisse rectorem se esse Galilæe futurum quibus præerat latronibus imperauit/ prædas uehe-
 mentius exercere q̄ multis rebus nouis per regiones excitatis aut insidiis alicubi rectorem perime-
 ret si cui ferret auxilium/ aut si latrocinia negligeret ob hoc eum apud indigenas accusarent. Iamdu-
 dum autem rumorem dissipauerat/ q̄ res Galilæe iosepus p̄dere cogitaret/ multaq; in hūc modum
 ad eius perniciem comparabat.

Quidam

Quidam qui aggressi sunt procuratorē Beronicis & multa abstulerunt/ quia iosephus iussit ut regibus restituerentur illa/ contra eum tumultus maximos parant/ accusantes eū esse proditorem irruūt in eius domū/ quærit placare illos uerbis/ præualeat aduersus eos/ iohānes qdem fraude molitur contra iosephum insidias/ cognita fraude ut de iniuria uendicaret accedit cū militibus ad iohānem hic autē emissis armatis iussit eū interfici/ aufugit in lacū/ resumptis uiribus iohānes cogitur aufugere tentat aliud genus insidiarum aduersus iosephum.

Cap. XXXI.

Taq̃ illo tpe cum quidam ex uico Dabarittarū in magno cāpo custodias agentes Ptolemaum Agrippæ & Beronicis procuratorem aggressi oēs quas ferebat sarcinas abstulissent/ in quibus erant non paræ uestes præciose/ plurimæq; argenti pocula/ & sexcenti anrei/ neq; hæc p̃dam occulte administrare possent/ oīa Tarichæas ad iosephum cōportarūt. Ille autē respēsa uolentia quā regis intulissent/ reponi res ablatas apud aliquem eius ciuitatis potētissimū iubet/ paratus eas dominis oportunæ remittere. Vnde maximū eius periculū comparatū est. Namq; raptores earum & quia p̃dæ nullam partem accepissent/ ægre ferentes & prospicientes quod iosephus cogitauerat laborem suū regibus condonare/ per uicos nocte discurrunt/ omnibuscq; indicāt iosephum prodidisse/ eodēq; tumultu ciuitatis proximas repleuerunt/ adeo ut centū armatorū milia contra iosephum prima luce concurrerent. Deniq; multitudo in circo apud Tarichæas congregata plurima per iracundiā conclamabat/ partim deponi partim concremari uociferans proditorem. Plærosq; incitabat iohānes/ & cum eo filius Samphizæ Iesus q tunc magistratui Tyberiadis p̃erat iosephi qdem amici & satellites tantæ multitudinis incurſu perterriti omnes præter paucos diffugerunt. Ipse uero dormiens prope eum iam ignis admoneretur exurgēs/ & monentibus eū. iiii. qui remanserant/ neq; solitudine sua/ neq; illorū q contra se uenerāt copiis p̃turbatus/ in conspectu eorū profiliis ueste discissa ifusq; capite puluere/ auersusq; post tergum manibus suisq; ceruici gladio admixto. Hæc ac amiciores ei maxime tarichæatas ad misericordiā cōmouerant. Rustica uero plebs & finitimorū qbus molestior uidebatur/ non sine maledictis eum iubebant publicas proferre pecunias/ & facta prodicionis fateri. Nam ex habitu eius opinabantur nihil eorum de quibus nata fuerat suspitio penitus negaturū/ & ipetrādæ ueniæ causa fecisse oīa quæ misericordiā puocarēt. At illius ista humilitas cōsiliū p̃struebat/ & contra se indignātes arte circūueniens/ ut super his unde irascerentur inter se ipsi discordarent/ omnia confessus est. Deinde sibi facultate concessa/ ego inquit has pecunias neq; agrippæ remittere cogitabā neq; in propria lucra cōuertere/ absit enī ut amicū purē unquā qui uobis sit inimicus/ aut quæstū ex re capiā quæ uos cōmuniter læderet. Sed quia uidebam o Tarichæatæ/ maximā ciuitatē uestrā munitionis egere/ & ad extruenda moenia minus habere pecuniæ/ Timebāq; Tyberiensem populū & alias ciuitates raptis pecuniis inhiantes/ pedetentimq; eas retinere decreui ut uos mureo circūdarē. Si hoc nō uidetur profecto q̃ oblata sunt & diripienda propono. Si recte consului/ bene de uobis meritū coercesis/ hæc Tarichæatæ qdem ab eo dicta cū fauore receperunt. Tyberienſes uero cū aliis deprauando insuper etiā minitabantur/ utriq; autē relicto iosepho iter se litigabant. Ille autē fretus iā secū sentientibus/ erant enī prope ad quadraginta milia Tarichæatæ/ cū multitudine liberius loquebatur/ multū in eorū reuerentiā inuictus/ ex præſenti qdem pecunia Tarichæā ait esse munientiā. Curæ autē sibi fore similiter ut etiā cæteræ totæ sint ciuitates. Nec enim pecunias defore si cōcordare uelint in eos unde parandæ sunt/ & non in eum moneantur qui parat/ itaq; cum alia quidem multitudo quæ decepta fuerat quāuis irata recederet duo uero armatorum milia impetum in eū fecerunt. Cūq; se ille recto ante recepisset instabāt ei minitantes. Iterū autē iosephus in hos altera fraude nitiatur. Dūq; ad fastigium culminis enasisset cōp̃ressio dextra strepitu/ nescire ait se quid peterent sibi præſtari/ uoces enim se non exaudire confusus. Omnia uero quæ inberent esse facturum si aliquos in promississent/ qui secum ociose colloquerētur. His auditis illico nobiliores cū magistratibus ad eum ingrediuntur. Quos ille in adium partes inductos clausa ianua tamdiu uerberauit/ donec eorum intentina nudata sunt. Circūstabat autē interim populus existimans eos prolxis allegationibus concertare. Cum subito iosephus foribus patefactis cruentos dimisit. Vnde tanto terrore qui minabantur affecti sunt/ ut protectis armis aufugerent. Ob hoc iohannis etiā atq; etiā crescebat inuidia/ aliasq; nihilo minus iosepho moliebatur insidias/ morboq; simulato per epistolam postulauit/ ut sibi medicinæ gratia Tyberienſibus aquis callidis uti permitteret. Iosephus autem nondum enim suspectus erat insidiator ad præfectos ciuitatis litteras fecit/ ut hospitii & utensilia iohanni præberent. Quibus ille potitur biduo post cuius rei causa tenebat agebat. & his fraude circūuentis/ aliis uero pecunia corruptis ut iosephū desererēt perſuasit. His cognitis Silla quem iosephus custodiæ præposuerat/ propere de insidiis ei scripsit/ atq; ille accepta epistola noctūq; itinere maturato matutinus ad Tyberiadam peruenit. Et cætera quidem multitudo obuiam ei præcessit. Iohannes autem quāuis eum contra se uenisse suspicaretur/ tamen direpto quodam ex notis infirmitate simulata quod lectulo detineretur obsequio se desuisse mandauit. Tyberienſibus autem a iosepho in Amphitheatri studium congregatis ut eos quæ

sibi scripta fuerant alloqueretur missis armatis iohannes iussit eum interfici. Quos cum iam nudare gladios prospexisset populus exclamauit atque ita conuersus ad eius uocem iosephus ubi ferrum prope ingulo suo imminere prospexit in litus dissiuit e tumulo excelso cubitis sex in quo uerba faciens cum populo steterat/ascensaque nauicula cum duobus satellitibus suis quae illic applicuerat in medium lacum refugit. Milites uero eius ilico raptis armis contra insidiatores irruerunt. Mox aut ueritus iosephus ne bello intestino suscitato propter paucorum inuidiam ciuitas consumeretur nuncium suis misit qui eos moueret ut propriae tantum saluti consulere. Neque uero quendam occiderunt uel arguerent noxiorum. Et illi quidem dicto parere conueniunt. Qui uero circum ciuitatem per agros habitabant auditis insidiis & quis earum fabricator fuisset contra iohannem ueniebant. Sed ille primus in Giscala patriam suam fuga receptus est. At Galilaei totis iam ciuitatibus ad iosephum confluebant. Et cum multa essent armatorum milia congregata qui se aduersus iohannem communem insidiatorem abesse clamabant/unaque cum eo ciuitatem quae illum suscepisset ignibus tradituros/ad ea iosephus probare quidem se eorum beniuolentiam impetum autem cohibendum esse dicebat prudentia magis inimicos uincere cupiens quam perimere. His uero qui de singulis ciuitatibus cum iohanne rebellassent nominatim exceptis quippe alacri animo suos quisque populus indicabat praecognitum uoce denunciabat intra quinque dies eorum qui iohannem non reliquissent patrimonia diripiendam domosque eorum cum familiis exurendas. Et tria quidem milia statim ab eo reuocauit/qui profugi ante pedes eius arma proiecerunt. Cum reliquis autem iohannes prope mille uiris Syris fugitiuis transtulit se iterum in occultas insidias ex apertis ac per nuncios in Hierosolymam clam directos iosephum accusabat quod magnum exercitum collegisset/iamque nisi proueniatur ut tyrannus Metropoleos uenturus esset. Verum ea populus quidem praesciens negligebat/auore autem potentes nonnullique magistratum clam pecunias ad comparandos mercenarios milites misere iohanni/ut per eos bellum cum iosepho gereret. Decretum quae inter se conceperunt/quo idem iosephus militum administratione decederet/non tamen id satis esse credebant/ideoque duo milia & quingentos armatos & quatuor nobiles uiros iurisperiti filium iosephum & Abaniam sadduci & Simonem & Pudem ionathae filios omnes eloquentia ualidissimos/ut eorum scilicet monitu auerteretur ab iosepho beniuolentia multitudinis. Et siquidem ipse sponte sua ueniret paterentur eum rationem reddere. Sin remanere contendere/uelut hoste uerentur. Amici autem iosephi militem quidem ad eum uenturum esse perscripserant/causam uero non indicauerunt quoniam secretum fuit inimicorum eius consilium. Unde factum est ut quod praecauere non potuit/quatuor statim ciuitates ad inimicos postquam uenire deficerent. Hoc est sephoris & Camala & Giscala & Tiberias/quas tamen continuo sine armis recepit. Captos autem quatuor duces consiliis armatorumque fortissimos remisit ad hierosolimam/contra quos populus haud mediocri indignatione commotus/ipsos & a quibus permisi fuerant occidisset/nisi ante fugissent.

Deseritur iosephus a suis/quos ipse punire/enuocans omnes primates & astutia quadam utrens scaphis ducentis secum in Tarichaeas euidam clamanti citius nomine iubet manus abscidi ipseque sibi dextera truncavit timore perterritus.

CAP. XXXII.

Oanem uero iam intra muros Giscalon iosephi timor custodiebat. Et paucis diebus post iterum rebellauit Tyberias habitatoribus eius agrippam regem implorantibus. Et cum ille constituto die ad eos non uenisset/paucique Romani equites ibi tum coparuisset/a iosepho alienati sunt. Hisque apud Tarichaeas cognitis statim defectio consecuta est. Cum uero cunctos iosephus milites misisset frumentatum/etque solus egredi contra destitutus res/etque se continere patiebatur/metuens ne dum ipse tardaret/ante in ciuitatem regii transgredirentur. Nec enim postero die obstat sabbato quicquam facere poterat. Dolo autem quod se deseruerant circumuenire cogitabat. Et portas quidem Tarichaearum claudi iussit/ne quis consilium suum illis proderet contra quos suscipiebatur. Omnibus autem scaphis quas in lacu reperit congregatis/ducentarum autem & triginta fuerunt/quaternique nauis non amplius singulis inerant/mature ad Tyberiada nauigat. Cumque tanto ab ea distaret spacio unde facile uideri non posset/inanes scaphas in salo relictas septem ipse solus inermes satellites secum habens propius ut conspiceretur accessit. Quem cum inimici adhuc maledicentes ei ex muro conspexissent/motu perterriti & scaphas armatorum esse plenas existimantes/arma praeiciunt/manusque supplices agitant ut ciuitati perceret praecabantur. Iosippus autem postquam multis eos minis & castigationibus exprobrauit/primumque bello contra populum romanum suscepto/intestinis dissensionibus uires suas ante consumerent inimicorum nota compellerent. Deinde quod securitatis suae curatorem de medio tollere properarent ciuitatemque non erubescerent sibi claudere/qui eam muro cinxisset non repudiaturum se autem si qui sibi satisfacerent quibusque interuenientibus amicis cum ciuitate firmaret. Itaque statim ad eum decem Tyberiensium potentissimi descenderunt. His autem in unam receptis nauiculam piscatoriis & praeul abductis alios quinquaginta curiales uenire iussit maxime notissimos/uelut illi quoque fide sibi praebere deberet. Deinde nouas causationes excogitans/alios insuper atque alios obrectu feceris enuocabat/ut mature Tarichaeas recurreret gubernatoribus nauium impletarum imperabat quosque

bat/ quosq; auxissent in carcerem collocarent. Donec omnem curiā quæ sexcentos haberet viros/ duoq; milia populariū cōpræhensa in Taricheas scaphis abduxit. Relictis autem uociferantibus Clitum quendam esse maximæ defectionis auctore/ iramq; ipsius poena illius præcantibus faciri/ illū quidem iosephus nolebat occidere/ suorum uero satellitū quēdā Leuim egredi iussit/ qui Cliti manus abscinderet. Cum uero is præ timore solum globo inimicorum cōmissurum negasset/ eaq; causa indignari iosephum stantē in scapha clitus cerneret/ ipsumq; uelle descendere ac de se supplicii sumere / ut saltē unam manū sibi concederet orabat. Neq; hoc abnuente iosepho/ dūmodo alterā sibi met Clitus præcideret/ edacto ille dextera gladio leuam sibi truncauit/ tantus eū timor iosephi inuaserat. Ita tunc iosephus uacuis scaphis & satellitibus septē populo capto rursus Tyberiadam sibi sociauit. Paucisq; diebus post cū etiam Sephorim defecisse iter alias reperisset militibus eam deprædari pmisit/ omniaq; inde lecta popularibus dedit eā Sephoritis. Nā & captus rapinarum damna corrigere uoluit/ redditione rerum rursus eos ad beniuolentiā reuocare. Haftenus apud Galilæam motus iamq; ab intestinis dissensionibus quiescentes aduersus Romanos instruebantur/ Hierosolymis autem Ananus pontifex & potentiores qui non cum Romanorum parte sentirent muros instaurabant/ multaq; bellica instrumenta perq; omne oppidum sagittæ aliq; arma fabricabantur. Exercitationibus autē omnis manus iuuenum operam dabat. Erantq; uniuersa plena tumultus/ magnaq; tristitia mediocres occupauerat/ multiq; futuras clades prospicientes fletum cohibere non poterant/ infestaq; pacem cupientibus omnia uidebantur. Belli autē incentoribus quæ illis placerent ex templo resingebantur statūsque iam tunc quasi peritura ciuitatis erat/ antequam Romani uenirent. Anano autem apparatus belli negligere cura fuit/ & studioforum quos æmulatores uocabant amentiam ad ulteriora conuerrere. Vi tamē uictus est/ & quis illius finis fuerit posterioribus explanabimus. In Acrabatena Toparchia Gioræ filius Symon/ multis nouarū regē cupidis congregatis ad rapinas conuersus nō solum domos locupletum perturbabat/ uerum etiam corpora uerberibus conficiebat. Iamq; tunc certus erat incipiens Tyrannidem. Ab Anano autem missis aduersus eum militibus magistratum ad latrones qui erāt Masada cū his quos habebat effugit/ ibiq; manens donec Ananus & alii eius inimici perempti sunt. Idumæam cum cæteris populabatur/ adeo ut magistratos eius gentis propter cædium multitudinem & prædarum assiduitatem collecto milite uicos prædiis tuerentur/ & Idumææ quidem res ita se habebant.

¶ De bello iudaico. Liber tertius incipit.

¶ Sentiens Nero res gestas non prospere indignatur/ mittit Vespasianum in Syriam ad regēdos exercitus & ulciscendos iudæos rebellantes tandem ex iudæis. x. milia perimuntur/ non cessant iudæi uerum Ascalonem petunt/ sed Antonius positus insidiis qua erant transitori super octo milia interficit cæteri aufugunt. Niger unus ex ducibus iudæorum in turrim se recipit quem Antonius succendit ille uero saltu demissus euadit/ uidentes iudæi illum gaudēt q; dei providentia dux eorum in posterum sit seruatus.

Cap. I.

Eronem autem ubi res apud iudæam non prospere gestas accepit. Latens quod necesse fuit cum stupore timor inuadit/ aperre autem superbiā si mulans/ ultro etiam indignabatur/ magisq; ducis negligentia/ quam uirtute hostium quæ contigerant esse dicebat. Dicere se putans propter pondus ipse tristiora contemnere uideri quā malis omnibus superiorem animum gerere. Verū tamen curis arguebat mentis eius perurbatio cū deliberaret cui nā motū crederet orientē qui una & iudæos rebellātes ulcisceret/ proximaq; his nationes simili morbo correptas ante caperet. Inuenit igitur solū Vespasianū his necessitatibus parem & qui tanti belli magnitudinē sustinere posset uirgē ab adolescentia usq; ad senectutē bellis exercitātū/ & qui populo Roma. iā pridē pacasset Hesperia Germanosq; tumultu cōcussam/ armisq; ante illud tēpus incognitam Britannia uindicasset. Vñ patri quoq; ipsius claudio pstiterat/ ut sine proprio sudore triūpharet. Itaq; his uelut oibus fretus Nero/ atq; illius cū pēritia stabile cernens obsidesq; fidei liberos/ eorūq; filiorū uigorē manus esse paternæ prudentiæ/ iā tum fortasse de totā republica deo aliqd ordināte/ mittit eū ad regēdos exercitus in Syria cōstitutos/ multis pro tēpore blandimentis atq; obsequiis animatū qualia necessitas imperare cōsueuit. Ille autē proritus ex Achata ubi cū Nerone fuerat/ Titum quidē filium suū dirigit Alexandriā ut inde quintā item decimā legiones moueret. Ipse uero trāsmisus ad Hellespontū terreno itinere sic Syria peruenit ibiq; Romanas vires multaq; a uicinis regibus auxilia cōgregauit. At iudæi post malam Cæstii pugnam insperata foelicitate sublati/ animorum impetus cohibere non poterant. Sed

tanquā fortuna eos exagitante perciti bellum ulterius producebant. Deniq; omni quanta fuit manus pugnacissima congregata ascalonē petierunt. Ea ciuitas antiqua est septingentorum & .xx. stadiorū spatio ab hierosolyma distans & iudeis semper iouisa quæ res fecit ut etiam tūc primis eorū incur- sibus propior uideretur. Tres aut uiros aggressionis duces habebant & corporis uiribus & prudē- tia præstantissimos Nigrum Peraitam & Syriā Babyloniu & loānem Essatus. Ascalon enim ualidis- simo quidē muro cincta erat sed uacua poene præsidii. Vna enim cohors eam peditū & una equestris ala tuebatur quibus præfectus erat Antonius. Illi quidem ira multa uelocius itinere peracto quoniā ex propinquo uenirent præsto erant. Antonius uero nec enī eorum fore impetū ne sciebat equites iā de ciuitate duxerat & neq; multitudinem ueritus uel audaciā primas hostiū coitiones fortiter susti- nuit murūq; properantes aggredi refrēnauit. Itaq; iudei q; cū peritioribus imperiū & pedites cū eq- tibus constipatis aut inordinati leuiterq; armati cum instructis plusq; indignationi quā consilio tri- buentes cū morigeris & metu rectoris omnia faciētib; dimicaturi facili erat aduersariis labor. Nā ut semel eorū primæ ab equitibus turbate sunt acies fugā petunt & morū uersus se a tergo argenti- bus incedentes suimetipsi hostes erant donec omnes incurisibus equitū uicti per totū campū dispersi sunt qui fuit plurimus totusq; habilis equitantibus quod quidem Romanos iouit / ut magna quidē strage iudeos prosternerent. Nā & fugientes præuertēdo torquebant & quos occupassent curriculo transfigendo infinitos peremere. Alii uero alios quocunq; se uertissent circumdatos exagitantes faci- le iaculis opprimebant. Et iudeis quidem propria multitudo per desperationē salutis solitudo uide- batur. Romani uero licet in bello pauci essent rebus tamen secundis animati etiam superflui resi- doi uidebantur. Et illi quidem res aduersas superare certabant dum cito puderet fugere mutariq; for- tunā sperant. Romanis aut in his quæ prospere agerēt minime laboratibus ad maiore usq; diei par- tē pugna protracta est donec iudeorū qdem perempta sunt. x. milia duosq; duces loānes & Sila. Cæ- teri uero & plariq; sancti cum Nigro qui unus restabat ex ducibus in ciuitatē idumæ quæ Sallis di- citur confugere. Nonnulli tunc etiā Romanorū in illo prælio uulnerati sunt. Sed non iudeorū spiri- tus clade tanta sedatus est multoq; magis eorū dolor incitauit audaciā & consiliēres quantū ante pe- des mortuorū iaceret pristinis rebus foeliciter gestis ad plagā alterā illicebantur. Deniq; paruo tēpo- re intermisso q; ne curandis qdem uulneribus satis esset cunctisq; aggregatis uiribus maiore cū indi- gnatione multoq; plures Ascalonē recurrebant eadē se præter imperitiā aliq; belli uitia comitante fortuna. Etenī cū Antonius qua transitori fuerant posuisset insidias ex improviso in eas dilap- si & ab equitibus circumdati priusquā se ad pugnā componerent iterū super octo milia procubuerunt cæ- teri uero omnes aufugerunt. Cūq; his Niger multis dum fugeret magni animi facinoribus demon- stratis & quoniā hostes instarent in turrim quandam tutissimā compelluntur cuiusdā uici cui nomē est Bezedel. Antonius uero cū suis ne uel moras circum turrim quæ inexpugnabilis esset diu teneret uel decē hostiū fortissimū uiuū relinqtēt ignē muro supponūt turriq; inflāmata Romani qdē exultā- tes recedūt qsi ēt nigro cōsumpto. Ille aut in castelli specus intrinū ex turri saltū demissus euadit tri- duosq; post locis cū fletu eū ad sepulturā inuestigantibus sese ostendit gaudioq; insperato repleuit omnes iudeos tanquā dei prouidentia dux eis in posterum reseruatus.

Vespasianus Antiochiam cum exercitu uenit Agrippam offendit fert opem Sephoritis contra iudeos. Cap. II.

ET Vespasianus antiochiā exercitū ducēs quæ Syriæ Metropolis est magnitudine simul aliq; foelicitate sine dubio tertiu inter omnes quæ in Romano orbe sunt locū obtinētes / ubi etiā aduētū suo regem agrippā cū omni manu prop- ia offenderat præstolari ad pio- lemaidā properabat. In hac aut ciuitate occurrerunt ei sephoritæ ciues oppidū Galileæ colentes / sol mente pacata / qui tam suæ salutis prouidentia quā Romanorū uiriū gnari etiā priusquā Vespasianus ueniret Cæstio Gallo fidē dederant / dextrasq; iunxerāt & præsidii militare susceperāt Itaq; & benignissime a duce suscepti alacri animo etiā contra gentiles suos auxilia pmiserant. Qui- bus interim Vespasianus ultionis causa poscentibus equitū peditūq; tantū numerū tradidit / quantū obistere posse arbitrabatur incurisibus / siquid iudei commonere tentassent. Non enim minimū eē ui- debatur futuri belli periculū / auferri ciuitatem Sephorim Galileæ maximam & in loco tutissimo co- ditam / totiusq; gentis futurā præsidio.

Dux sunt galileæ opimæ abūdantes / homines pugnaces sunt cōtinēt hæ puinciæ diuersas ciuita- tes quæ irrigantur diuersis fluminibus qbusq; sinibus terminantur. Cap. III.

Væ sūt aut galileæ quæ superior & inferior appellantur easq; Phœnice & Syria cingunt. Discernit uero ab occidente Ptolemais territorie sui sinibus quondam & Galilæorum. Nunc autem mons Tyriorum Carmelus cui coniuncta est Gamala ciuitas hippcon hoc est equitum quæ sic appellatur ex eo q; equites ab Herode rege dimissi coloni deduceban- tur a meridie aut Samaris & Scythopolis usq; ad flumen iordanē / ab oriente uero Hippene & Ga- daris / sed

daris sed Gaulanitide diffinitur quæ etiâ regi agrippæ fines sunt. Septentrionalis autem eius tractus Tyro iteq; Tyriorû finibus terminatur. Inferiores quoq; Galilææ fines quâ longi sunt ex Tyberiadē ad Chabulon cui uicina est in locis maritimis Ptolomænsium ciuitas propagatur. Latitudine aut pater ex uico Zalth qui in magno cāpo situs est usq; ab Bersaben/unde etiâ superioris Galilææ latitudo incipit usq; ad Baca uicū qui terrâ dirimit Tyriorû. Longitudo uero eius a Thella uico Iordanis proximo usq; ad Meroth tenditur. Sed cū tāta sine utraq; magnitudine/tantisq; gentibus alienigenis cincta semp tamē omnibus belli periculis restiterit. Nā & pugnaces sunt ab infantia Galilæi & omni tempore plurimi/neq; aut formido unq; uires aut eorū penuria regiones illas occupauit/quoniā totæ opimæ & fertiles sunt omniumq; generū arboribus confitæ/ut etiam minime agri colendi studiosos ubertate sui prouocent. Deniq; excultæ sunt ab incolis totæ/nec pars ulla est otiosa/quin & ciuitates ibi crebræ sint/ubiq; multitudo uicorū propter opulentia populosa/ut qui sit breuissimus supra. xv. milia colonorū habeat prorsus/ut etiâ si quis magnitudine minorē Galilæā direxit quā trans fluuiū regionem uiribus tamen eam prætulit/hæc enim omnis est in opere assidueq; fructuum ferax/ut illa quæ trans flumen est licet multo maior sit/pleraq; tamen aspera atq; deserta est & nutriendis fructibus māluctis inhabilis. Galilææ uero mollicies & ingeniū fructuosum cāpos cū uariis arboribus confitos/cū maxime oliueis ac uineis & palmetis excultos. Irrigatur autem abunde montanis torrentibus a fontibus aquæ perennis/quotiens illis Syrio aestuante defecerint. Et longitudo quidē eius est a Machærumte in pellam. Latitudo uero a Philadelphia usq; ad Iordanem. Et Pella quidem quā su prædiximus septentrionalis eius est tractus. Occiduus uero Iordanis/meridianus autem Moabitis regio terminat. Ab oriente autem Arabia & Silbonitide necnō & Philadelphia/iteq; Geraris clauditur. Samaritensis aut regio inter Iudæam quidem & Galilæam sita est/incipiens enim a uico in planicie posito cui nomē Genea in Acrabarenā definit Toparchiā sed natura nihil ab Iudæa discrepat. Nam utraq; montuosæ sunt & campestres agroq; collendo molles atq; opimæ necnon & arboribus plenæ pomisq; tam siluestribus quam mansuetis abundant eo q; nūquā natura sint aridæ imbrimq; satis habent. Dulces autem per eas multi modis aquæ sunt/boniq; graminis copia/præter alias earū pecora lactis abundant/quod; maximum uirtutis atq; opulentia specimen est utraq; uiris referta est. His autem finitimis Anath uicus qui etiam Borcei appellatur Iudææ limes a septentrione. Meridiana uero pars eius si in longitudine metiare adiacenti uico Arabū finibus terminatur/cui nomen est Iordan. At Iudææ latitudo ex Iordane flumine usq; ad Iopen explicat/media uero ciuitas eius est Hierosolyma. Vnde qdam non sine ratione umbilicū eius terræ id oppidū uocauerunt. Sed nec marinis quidem delitiis caret a Ptolomaida usq; locis extenta maritimis. in. xi. autem sortes diuisa est/ quarū prima est regnum quod optinet Hierosolymorum ciuitas præ cæteris inter omnes accolæ eminens uelut caput in corpore. Aliis uero post hæc toparchiæ sunt distributæ. Gophna est secunda/ & post eam Acrabattæ est. Deinde Thamna & Lydda iteq; Ammaus & Pelle & Idumæa & Engadde & Herodiū & Hiericus post quas iamnia & Iope finitimis præsunt/ & præter hanc Gamalitica & Gaulanitis & Bathania & Traconitis/ quæ etiam regni agrippæ partes sunt. Eadem uero terra incipiens ex monte Libano & fontibus Iordanis/usq; ad Tyberiadis proximum lacum latitudine pandit. Ex uico autem qui appellatur Arphas qui ad Iuliada oppidum tendit latitudinem & habitatur ab incolis Iudæis una Syrisq; permixtus.

Exercitus quem dederat Sephoris Vespasianus/ diuiditur in duo/ assidue ciuitates & loca illa incursant depredando Iosephus in Sephorim impetum facit sed nihil effecit totam Galilæam igne & sanguine repleuit.

Cap. III.

In Iudæa quidem & quibus essent cincta regionibus/ quam maxime potui breuiter exposui. Quod autem Vespasianus miserat auxilium Sephoris/ hoc est equites mille/ sexque milia peditum/ Placido eos regere Chiliarcho castris in magno campo positis bifariam diuidantur. Et pedites quidem in ciuitate ipsius tuendæ causâ/ equitatus uero in castello debebant. Vtrinq; autem assidue prodeundo & circum eas regiones loca omnia incursando/ magnis incommodis Iosephum eiusq; socios quamuis quietos afficiebāt. Et præterea ciuitates extrinsecus depredabantur eorumq; conatus si quando excurrendi habuissent fiduciam repellebant. Sed Iosephus quidem aduersus ciuitatem impetum fecit/ sperans eam ita capere quam ipse antequam a Galilæis desisteret ita muris cinxerat/ ut Romanis quoque eēt insidita. Vnde etiam de spe decidit/ cum & nō & suasa infirmior Sephoritis fuisset inuentus/ magnamq; in Iudæa bellum accendit Romanis indigæ ferentibus insidias. Et propterea nec die nec nocte ab agrorum depopulatione cessantibus/ sed passim diripientibus quicquid rerum in his reperissent. Qui tamen cum mortem pugnacibus semp inferrent/ imbelles ad seruitium capiebant. Ignis uero & sanguis Galilæam totam repleuerat/ nec quāquam expers eius acerbatis aut eladis erat/ unā salutis spem fugientes habebāt in ciuitatibus quas marorum ambitu Iosephus communierat.

EE iiii

Titus filius Vespasiani patrem suum reperit Ptolemaidē qui multas legiones comparauerat multisq; cuiuscunq; generis ad militiam viros congregauerat. Cap. V.

Itus autem Alexandriam transmissus ex Achaia citius quā per hyemen sperabatur matum quidem militum cuius causa directus fuerat suscepit / compendiosoque usus itinere mature ad ptolemaidam peruenit. Cūq; ibi patrem suum reperisset duobus quā illum secum habebat agminibus erant aut nobilissimā quinta & decima legiones / iunxit etiā quam ipse adduxit quintam decimam. Has autem sequebatur etiam decem & octo cohortes quibus accessere ex Caesaria quinq; cum una ala equitum / & alae quinq; Syriorū / itidem equitū. Decē autem cohortium singulae mille pedites habebant in ceteris vero tredecim sexcenti pedites. & centeni uiceni equites erant. Satis aut auxiliorū etiam a regibus cōgregatū est. Antiochus & Agrippa & Soem / s bina milia peditū & sagittarios equites mille praebuerūt cum Arabiae quoq; rex Malchus praeter quinq; milia peditū equites mille misisset / quorum pars maior erant sagittarii ut tota manus cōputata cum regis decem milia circiter peditem equitumq; colligeret praeter calones qui plurimi sequebantur. & meditationi bellicae assueti nihil a pugnacissimis aberāt q; tempore quidem pacis do minorum exercitationibus interessent. belli autem pericula cum ipsis experirentur / & neq; peritia neq; uiribus a quoquam nisi a dominis uincerentur.

Laudatur Romanorū prudentia instructiū seruos in militiae disciplinā / q; sunt edocti instruendi castis & quem ordinem seruant in bellicis rebus describitur. Cap. VI.

Qua quidem in re nimis admiranda existimauerit Romanorū pro uidentiam ita seruos instituentium / ut non solū uitae ministerio / sed etiam necessitatibus utiles sint. Quod si quis eorum aliam quoq; respexerit militiae disciplinā / profecto cognoscet tantum eos imperium non fortunae munere sed propria uirtute quāsisse. Armis enim uti non ex bello coeperunt / neq; solum si necesse sit manus mouent / cum in pacis ocio cessauerint / sed armis ueluti natura coherentes nullas capiunt exercitationis inducias / nec tempora praestolantur. Meditationes eorū nihil a uera contentione discrepat / sed in dies singulos militum quicq; omnibus animis tanquam in procinctu positus exercetur / quo etiam facile praelia tolerant. Nec enim uel ordo neglectis eos a cōsuetra dispositione dispergit / neq; motus ab assumptis dimouet aut lassitudo. Vnde sequitur ut semper superent quos non itidem confirmatos inuenerint. Nec errauerit si quis eorum meditationes cōfictus esse direxit sine sanguine / contraq; praelia meditationes esse cum sanguine. Nec enim cursu cap / faciles sicut hostibus / sed quocunq; in hostilem terram irruerint ante castrorum munitionem nunquam praelium sumunt. Quae quidem non leui opere neq; iniquo loco erigunt nec omnes inordinatē describunt / sed siquidem inaequale solum fuerint complanatur. iiii. angulis eorum dimensio designatur. Nam & fabrorum multitudo & feramentorum copia quae usus extructionis poscit / sequitur exercitum & interior quidem pars castrorū tabernaculis distribuitur / ambitus autem eorum extrinsecus muri faciem praefert ordinatis etiam turribus pari spatio dispositis / quarum internaella telis atq; balistis aliisq; machinis saxa iacentibus omnibus instrumentis missilium complent / ut cuncta scilicet iaculorū genera in promptu sint. Ex omni autem muri parte. iiii. portas aedificant tam iumentis aditu faciles quam ipsis si quid urgeat intro currentibus latas. Intus autem castra uici spaciis interpositis dirimunt mediaq; rectorū tabernacula collocant. & inter haec ducis maximi medium templo si / millimum prorsus ut quasi repentina quaedam ciuitas exstet forumq; & opificum stationes & sedes militum primatibus ordinumq; principibus ubi si quae sunt inter alios ambiguitates iudicent. Ipse uero ambicus & omnia quae in eo sunt multitudine simul & scientia fabricantium opinione citius cōmunitur. Quasi res urgeat foissa extrinsecus cingitur depræssa cubitis. iiii. parit. spacio lata. Armis autem septi per contubernia cum decore atq; ocio in tētorius agunt / omniaq; ab his ordinate etiam alia caute quae per contubernia expediunt / ueluti si ligno aquaue opus sit aut frumēto. Nec. n. corna uel prædiū eam uouerit in potestate cuiusq; est. Simul aut oibus somnus & excubiae & uigiladi. i. pa buccina significat. Neq; eni est oīno qd q; sine edicto gerat. Mane aut milites qdē ad cēturiōes / illi uero ad chiliarchos cōueniūt salutatū / cū qbus ad summū oīum ducē uisuerū ordinū pncipes. Ille aut his signū aliq; dat ex more pcepta pferēda subiectis q; qdē & cū in acie sunt agētes citius patet / ut si res exigat incursubus eius iēq; remocariōibus uniuersū pariter oblectūdēt. Cū aut castris egredidū est tuba indicū facit / nemoq; ociosus est. Sed uel solo nutu moniti tabernacula colligūt / oīaq; ad pfectionē instruit. Deinde iteq; tuba ut sunt parati significat. Illi aut cū multos & iumēta sarcinis onerauerit uelut i curuli certamine signū expectāt. Castra uero icēdūt & q; sibi alia mūire facile sit. & ne qn hostibus eadē usui sint. Et tñ tertio quoq; tubae signo idicāt / ut exeat. urgēdo alq; ex causa morātes ne q; ordinē deserat. Dextraq; duci pncio assans ter si ad bellū parati sunt / nocte patria pcontat. Illi lig; totiens alacri & magna uoce paratos esse se respondēt iterrogantemq; praueiniūt & martio qdē spiritu repleti cū clamore dexterās erigūt. Deinde ociose & cū omni decore progredientes ambulant suum

lant saum quifq; ordinem uelut in bello custodiens. pedites quidem thoracibus & galeis septi & ex utroque latere sicas ferentes. Leuius autē gladius multo est longior cū dexter mēsurā palmæ non excedat. Qui uero ducē stipāt lecti pedites scuta & lanceas portant/cætera manus hastas & clypeos longos seramq; & corbē & sarculū & securim & habenā & falcē & catenā triduiq; uaticū ut parū inter sit inter hominū animalia & pedites. Equitibus autē ad dexterā gladius est longior & cōtus in manu transuersusq; ad æquilatera clypeus ternaq; super pharetrā uel amplius dependent lata cuspide iacula nihil ab hastis magnitudine differentia. Cassides uero & thoracas pedibus habēt similes. nulloq; armorū genere discrepant & in his equitū lecti qui circū ducē morantē. Agmen autē semper cui sorte id obtigerit antecedit. Talia quidem sunt Romanorū itinera & mansiones itemq; armorū uarietas. Nihil uero nec in p̄iis inconsultū aut subitū agunt sed oīa semper sequūtur facta sentētia opusq; adhibetur ante decreta. Vnde aut minime peccant/aut si peccauerint facilis est errati correctio. Fortunæ autē successibus meliores consiliorū etiā si aliter cesserit arbitrantur euentus/ quasi bonū qdē fortuitū illiciat. ut diuina p̄udentia nō esse credatur quæ uero ante cogitata fuerint etiā si aduersus casus exceperit bene iā meditados exhibeāt ad cauendū ne idē rursus eueniat & bonorū qdē fortuitorū nō is auctor sit cui cōtingerint/ totū uero quæ innoxii acciderint/ saltē quot rectū consiliū cœperit uideatur esse solatio. Armorū quidē exercitatione cōparant/ ut non modo corpora sed animi quoq; militū fortiores sint. Maior tñ illis est ex timore diligentia. Nāq; leges apud eos non desertionis solū uerum etiā minimæ negligētiæ sunt capitales. ducesq; magis quā ipse leges terribiles. Nāq; bonos honorādo redimunt ne in coercendis noxiis sint crudeles. Tanto aut obsequio rectoribus parent/ ut & in pace ornamento sint & in acie corpus unum totius conspiciatur exercitus. Sic eorū copulati sunt ordines/ ita circūduci sunt mobiles/ & acutis auribus ad præcepta oculisq; ad signa & ad opera manibus unde facere quidem semper strenui sunt/ patiti uero tardissimi. Nec est ubi præliantes aut multitudinē hostiū ut consilia sentire ducū aut difficultatē regionū/ sed ne fortunæ qdē succubere. Nā & cā certiorē putant esse uictoriā. Quorū igitur actus ex consiliis incipiunt deliberantibus/ adeo strenuus paret exercitus. quid mirū si Euphrates ab oriente & oceanus ab occidente/ itemq; a meridiano tractu Libyæ fertilissima regio. & septentrione Rhenus atq; Ister sunt imperii limites/ cū minorem esse possidentibus possessionem recte quis dixerit hæc ego profectus sum non tam proposito lau ladi Romanos/ quam solatio deuictorum. & ut nouarū rerum cupidos deterrerem/ fortasse autem ad experientiam proderit bonarum artium studiosis Romanæ instituta militiæ nescientibus redeo tamen unde digressus sum.

Vespasianus cū filio suo ordinat exercitū in Ptolemaide placidus interimit maximā multitudinē in galilæa/ peruenit iotapatē qui receptus cum suis a iudæis illico sunt interfecti/ ex iudæis uero tres ceciderunt Placidus aufugit.

Cap. VII.

Vespasianus quidē una cū Tito filio suo in ptolemaide iterim degens ordinabat exercitū. At uero qui Galilæā persuaserat placidus ubi maximam eorum quos comprehendisset multitudinem interemit/ hæc autē fuit Galilæorū imbecillior turba animisq; deficiens pugnacissimos aut uidit semp in ciuitates confugere/ quas iosephus cōmunerat/ in iotapata quæ omniū tutissima erat ipetū uertit/ existimans eā repentino aggressu facillime captū iri magnāq; & sibi ex ea re alios apud rectores gloriā cōparandā & illis cōmodū ad reliqua maturius explicāda quasi moerū cessuris aliis ciuitatibus. si quæ ualidissima esset occupatā uidissent. Multū tunc opinioe deceptus est/ iotapateni enī cum eius impetum præsensissent prope ciuitatem aduenientē excipiunt/ egressiq; cū Romanis ex improviso plurimi & ad pugnā parati. necnon & alacres quippe ut pro salute patriæ/ item coniugum liberorumq; dimicantes. in fugā eos uertunt multosq; sauciant/ septē solum ininterfectis/ quia neq; solū inordinate pugna discessere septisq; undiq; corporibus leuiter fuerant uulnerati/ cum iudæi magis quoq; eminus iaculati quam manus conferre inermes/ cum armatis cōfiderent. Ex ipsis aut iudæis tres ceciderunt paucis præterea sauciatis. Placidus qdē impetu suo languidior inuentus esset aufugit.

Vespasianus cum armatis suis in Galilæam peruenit/ timent omnes/ iosephus conspiciens non posset repugnare in Tyberiade confugit.

Cap. VIII.

Vespasianus uero ipse Galilæā cupiens iuadere/ ex Ptolemaide proficiscitē ordinato militū itinere/ sicut Romani cōsueuerūt. Auxiliatores uero q leuius armati eēt/ iteq; sagittarios præire iussit ad repētinis icursus hostiū cohibendos. & ut suspectas atq; oportunas siluas insidiis scrutaretur/ cū qbus et erat Romanorū armata portio eqtes peditesq;. Eos autē sequebantur de singulis hecatontarchiis decē armatorū suā ferentes mensurasq; castorum. Post hostes stratores mirari ibant/ q aggeris maligna corrigerent ac deuia complanarent. siluasq; obstātes præderent/ ne perplexo itinera fatigaretur exercitus. Deinde suas itemq; subiectorum sibi rectorum sarcinas & iunioris causa multos cū his equites ordinauit. Post quos ipse ueniebat/ lectos pedites/ eqresq;

necnon

nechon & lancearios secum ducens. Equitumq; præterea suorum agmine comitatus. De singulis enī turmis proprios centū & viginti egres deputatos habebat. Hos sequebantur qui expugnandis ciuitatibus machinas & cætera tormēta portarent. Deinde rectores itēq; præfecti cohortibus. Chiliarchi stipati lectis militibus. Et post hos circū aquilā signa alia quæ omnibus apud Romanos agminibus præest/ quod & uniuersarum animū regnū habeat/ & sit ualidissima. Itaq; illā & principatus insignē putant omēq; uictoriæ quodcuq; bello petierint. Sacras uero signorū effigies. itidē sequebantur cornu cines/ & post eas acies in latitudinē senis digesta militibus. Hisq; adhærebat ex more quidā hecatontarchas/ disciplinz atq; ordinis custos. Serui autē singulorū agminū cincti cum peditibus erant multis aliisq; iumentis aduehentes militū sarcinas. Omnium uero agminū postrema erat mercēnaria multitudo. eaq; armorū coactores sequebantur armati pedites equitesq; nō pauci. Itaq; peracto itinere Vespasianus cū omni exercitu ad fines Galilee puenit. ibiq; positis castris quāuis promptos ad bellū milites continebat/ una & ostendendo exercitū quo hostes metu pcelleret. spatiūq; indulgēdo pœnitēdiū si quis ante præliū uoluntatē mutaret. Nihilominus autē murorum instruebat obsidiū. Itaq; multisq;dem rebellionis fugere uel solus fecit ducis aspectus. mortū uero uniuersis incussit. Iosephus enī eialq; loci h non longe a Sephorim castra posuerunt/ ubi bellū appropinquare cognouerunt/ & iam iamq; Romanos prælio secū congressuros non modo ante pugnā/ sed anteq; hostes omnino cōspicerēt fuga disiecti sunt. Cū paucis autē relictis iosephus ubi se animaduertit neq; ad excipiēdos hostes sufficientē manū habere/ iudeorūq; animos concidisse ac si fides his haberetur. plerōq; libēter ad hostes defectū ire. iam tum qdem bello omni quiescebat quā longissime autem periculis abesse decreuit abductisq; qui secum remanserāt in Tyberiada confugit.

Vespasianus ciuitatē Gadarensiū capit iosephus mittit hierosolymā litteras. si cupiāt fedus uel bellū cū romanis/ si bellū mittāt condignū exercitū ut possint repugnare Romanis. Cap. IX.

 Espasianus autē Gadarensiū ciuitatē aggressus primo ipetu capit q; eā pugnaci multitudi/ ne uacua repperisset. Deinde hinc transgressus interius cūctos etiā puberes interfecit/ cum Romanos odio gētis & cladis memoria quā ptulerat Cestius nullius ætatis misericordia cōmoueret. Incēdit autē nō solū ciuitatē/ sed & oēs circū uicos & municipia quædā penitus desolata. Nonnulla uero quorū habitatores ipse cepisset. iosephus autē quā tuitionis causa optauerat ciuitatē ipse metu repleuit. Nā Tyberienenses nunquā cū nisi de cōi bello desperasset in fugā uersum iri credebāt/ neq; iō hoc eos uoluntatis eius fallebat opinio. Videbat enī res iudeorū quorsum euaderēt/ unāq; illis uia salutis esse si propositū mutauissent. Ipse uero quāuis adhuc speraret a Romanis ueniā tribuendā mori potius uoluisset quā pdira patria cū dedecore administrationis sibi creditæ apud illos foeliciter agere cōtra quos fuerat missus. Decreuit igitur Hierosolymā primatibus quēadmodū sese res haberent cū fide perscribere. ne uel nimis extollēdo uires hostiū timiditatis postmodū argue retur. Vel minus aliquid nunciando fortasse cepti etiā pœnitētes ad ferociā renocaret/ atq; si foedus eis placeret cito rescriberēt aut si bellandū esset dignū ei cōtra Romanos exercitū mitterēt/ ille qdē hac epistola scripta mature dirigit qui in Hierosolymam litteras ferret.

Vespasianus agrediēs rescindere iotapata montē ubi iudei plurimi cōfugerāt/ ciuitatē circūualare iubet p milites ipse pficiat/ ponit castra/ aggeres facit ad oppugnandū ciuitatē iosephus curat ut muri ciuitatis altius. p. x. cubitos eleuent quod Romanos multū perruit. Cap. X.

 Espasianus autē iotapata excindere cupiens/ uā in eā plurimos hostiū refugisse cognouerat/ & præterea ualidissimū hoc eorū esse receptaculū præmittit pedites cū equitibus qui montanū iter cōsequarēt sax is asperū ac peditibus quoq; difficile/ omnino uero equitibus inuiū. Et hoc qdem quattiduo fecere quod insum est latamq; aperuere exercitui uia. Quo autē die iosephus qui mensis maii uigēsimus & primus erat. prior in iotapata ex Tyberiade uenit/ abiectosq; iudeorū spiritus erigit. Cū uero transitū eius Vespasiano quidā transfuga nunciasset/ utq; mox ciuitatē peteret incitaret/ ueluti cū ea totū iudea capere posset/ si iosephū subiugasset. Hoc ille nūcio pima foelicitate percepto dei prouidentia factū ratus/ ut qui hostiū prudentissimus uideretur/ uero se etiā in custodiam traderet uoluntariam/ statim quidem cum equitibus mille Placidum præmittit/ unaq; decurionem Ebutum tam manu quam prudentia uirum insignem circūualare ciuitatē iussos/ ne clam inde iosephus elaberetur. Postero autē die cuncta manu comitatus ipse consequitur / & post meridiem usq; acto itinere ad iotapata peruenit. Abductoq; in septentrionalem eius partē exercitū in quodam tumolo castra ponit distante ab urbe stadiis. vii. cōsulito autē quā maxime cōspici ab hostibus affectabat/ ut visu attoniti mirarentur. Quod etiā factū est eosq; tantus continuo stupor in/ uasit/ ut moris egredi nullus auderet. At Romanos quotidie ambulando fatigatos ciuitatē statim agredi piguit ob eandē cām duplici acie circūdato oppido/ tertiū extrinsecus agmen equitū posnere/ oēs iudeis exitus obstruentes/ sed ea res illos in salutis desperatione audaciores effecit/ quippe in bello nihil est necessitate pugnatiū. Itaq; postmodū impetu in muros facto iudei primo quidem locis suis manentes

suis manētes Romanis castra ante muros habentibus resistebant. Postea uero quam Vespasianus & sagittarios & fundibularios omnemq; iaculorū multitudinē adhibita missilibus in eos permisit uti atq; ipse cum peditibus in aduersum collem unde murus inexpugnabilis erat niti coepit: tunc ciuitati metuens iosephus & cum eo cuncta iudeorū profudit multitudo omnesq; in Romanos pariter irruētes p̄ uia muros eos deterruere multa manu simul & audacia patrando facinora neq; minora patiebantur: tunc quā faciebant. Nam quantum ipsos salutis desperatio tantum pudor incendebat Romanos. Et hos quidem peritia cum fortitudine illos autē dūce iracundia ferocitas armabat. Denique cum toto die pugnatum fuisset/præliū nox diremit/in quo Romanorū plurimis lauciatis trefdecim interfecti sunt. Iudeorū autē cū sexcenti essent uulnerati septē & decē ceciderunt. Nihil quoq; minus Romanis postridie iterū irruentibus occurrunt. multosq; fortius resistunt/ ex eo scilicet fiducia nacti/ q̄ eos pridie præter spem sustinuerunt. Sed eos quoq; pugnaciores experti sunt/ q̄ eorū iracundiā pudor incenderat/ uinci credentiū nisi cito uicissent. Itaq; per dies quinq; Romanis minime ab aggressionē cessantibus Iotapatenorū excessus angebantur/ murisq; fortius oppugnabatur. Et neq; iudei uires hostiū formidabant/ neq; Romanos difficultas oppidi capiendi lassabat. Et enī Iotapata paucioris tota rupes est/ ex aliis quidem partibus undiq; uallibus immensis præceps / ut earū altitudinē oculis deprehendere cupientiū aspectus ante deficiat. Ab una uero tantū boreæ parte adiri potest ubi per transuersum latus desinentis montis ædificata est. Quod quidē ipsum muro ciuitatis iosephus fuerat amplexus/ quo inaccessa essent hostibus superiora cacumina. Aliis uero circū mōtib; recta priusquā in eā perueniretur/ a nullo poterat conspici. Iotapata q̄dem sic erat communita. Vespasianus autē & cum natura loci simul certandū putans/ & cū audacia iudeorū incipere obsidionē acriter statuit/ aduocatisq; sibi subditis de aggressu deliberabat. Cūq; aggerē fieri placuisset/ quā parte murus facilis erat accessui/ totū ad cōparandā materiā misit exercitum/ oppidoq; propinquis montibus excisis/ magnaq; uia lignorū & lapidū congregata/ scutisq; minoribus siue ancylis ad cūtanda iacula desuper missa per ualles dispositis/ sub eorū defensione aggerē construebant. Nulla autē noxa uel minima telorū erat quæ de muro iacerentur. His autē alii terrā ex propinquis tumulis eruentē sine intermissione suppeditebant/ cunctis trifariā distributis/ nullus erat ociosus. At iudei super eorum tegmina saxa ingentia & omne telorum genus immittebant/ quæ licet minime penetrarent/ magnos quidē crepitus dabant/ & horribile impedimentū erat operantibus. Tūc igitur Vespasianus machinis missiliū circūpositis/ erant autē omnes/ clx. in eos q̄ super murū astarent iussit tela contendī similisq; ex balistis lanceæ percurrerent/ saxaq; tormentis ingentia mittebantur/ ignisq; & sagittarū frequentissima multitudo/ quæ non solū murum/ sed etiam tutum intra iactum earū spaciū iudeis inaccessum fecere. Arabum uero sagittariorum manus & iaculatores/ itēq; fundibularios & omnes machinæ telis operabatur. Neq; tamen his iudei prohibiti ne desuper ulciscerētur quieti erant/ sed excurrendo per cuneos more latronū tegmina operantiū dissipabant/ nudatosq; feriebant/ ut si quādo illi cessissent aggerem dissipabant/ uallorumq; munimenta cum ancylis igni tradebant/ donec Vespasianus cognito huius incommodi causam ex distributione operum contigisse/ q̄ interiecta spacia iudeis locum aggrediendi præberent/ aduocauit tegmina coniunctisq; pariter uiribus obreptiones hostium præpeditæ sunt. Erecto autē prope aggere pauloq; minus æquato propugnaculo indignum esse ratus iosephus nihil cōtra moliri quod oppido saluti foret/ conuocat fabros murumq; altius iubet extolli. Cum illi iam multis obstantibus iaculis minime ædificare posse firmarēt/ hanc eis defensionē excogitauit. Sudibus fixis per eos bouum coria extendi præcepit/ quæ missos tormentis lapides sinuata susceperent/ quibusq; repulsa tela cætera dilaberentur/ & ignis humore languesceret. Hisque ante fabros oppositis illi murū die noctuq; operando/ ad uiginti cubitorum altitudinē erexerunt crebris etiā turribus in eo constructis pinnisq; ualidissimis aptatis/ quæ quidem res Romanis iam intra ciuitatem se esse credentibus magnum somnium comparauit/ tam iosephi molitiōe quā oppidanorū obstinatione perterritis.

Vespasianus certans pluribus diebus uidens non posse capere ciuitatem statuit obsidere eam ut cogerentur inopia rerum redere uidens nolle eos redere/ iterum ad certandum se conuertit iosephus cogitat de fuga cum suis/ populus hortatur ne recedat/ ipse dicit melius / qui parabit alium exercitū quo reuocabit Vespasianus ab eis statuit remanere/ se parat ad prælium/ egreditur multis irrationibus Romanos egrediens Vespasianus nollens cum desperatis congregi iubet ut armati declinent imperium.

Cap. XI.

T Vespasianus & calliditate cōsiliū & hostium audacia magis irritabat/ quoniam recepta ex munitione fiducia Romanos ultra incurfabant/ qnq; dies singulos plia catenarum & cuiuscūq; modi latrocinale doli & eorū q̄ casus obtulisset rapinæ aliorūq; incēdia fiebant donec Vespasianus setento milite a pugna statuit obsidere ciuitatem/ ut eam ulni necessarios penuria caperet. Aut. n. coactos inopia sibi supplicaturos/ aut si ad finem usq; in eadē pertinacia durauissent

durauissent fame consumendos eius habitatores putabat/multosq; faciliores pugnae fore/ si post interuallū rursus anxius incubuisset. Itaq; oēs exitus eorū asseruari precepit/ illi aut frumēti quidē aliarūq; omniū rerum intus habebāt copiam propter aquae uero penuriam quia neq; fons erat intra ciuitatem & imbre cōtentis eius habitatoribus rara est in illo tractu aestiuis mēsis pluuiā. Quo tēpore obseſ si etiā hoc uehementius afficiebantur/ quod arcendae ſiti fuerat excogitātū quodq; fieri ac uelut oīs aqua iam defecisset aegre ferebant. Iosephus enim & cum ciuitatē uideret abundare aliis rebus fortēq; aīo uiros esse quo longiorē Romanis obsidionē faceret/ quā sperabant iam tunc potus mensuram ciuibz ministrabat. Illis aut conseruari aquā penuria grauius esse uidebatur/ ampliorēq; cupiditatē mouebat q; ius bibendi liberū nō haberēt/ ac uelut ad extremā ſitim peruentū essent labori cedebāt. Hoc aut modo affecti Romanis latere non poterant qui eos ex aduerso colle trans murum in unū confluere locum/ & aquae mensuram accipere prospectabant. Quo etiam ballistarū puenientibus talis plurimos occidebant. Vespasianus quidem nō multo post exhaustis puteis ipsa sibi necessitate traditam iri ciuitatē sperabat. Iosephus aut ut hanc eius spem frangeret iussit quāplurimos per muro rum pinnas dimersa undis atq; humida uestimenta suspendere/ ut omnes repente aqua perfluerent. Ex quo moeror simul Romanis ac timor erat/ cū tantum aquae uiderēt eos ludibrio cōsumere quos potus indigere credebant. Deniq; dux belli etiam cum ipse quia penuria ciuitatē posse cape despā/ set/ iterum consiliū ad uim atq; arma conuertit. Iudaeis id quoq; maxime cupientibus. Nāq; nec se nec ciuitatē saluā fore credebant priusquā fame uel ſiti perirent mortem bello optabant. Iosephus tñ prāter hoc aliud consiliū quo sibi copia pararetur per quandam uallē deuīā/ ppter ea quia minus curiose habitam a custodibus excogitauit. Mittendo enim per occiduas eius partes litteras ad quos uellet iudaeos extra ciuitatem degentes ab his omnia usui necessaria & quae in ciuitate defecerāt accipiebat mandato comitatibus ut plerūq; ad excubias repararent terga uelleribus recti/ qui si eos nocte uidissent canum similitudinem mentirentur. Idq; factitatū est donec eius fraudem uigiles p senserunt/ uallēq; cinxerunt. Itaq; tunc iosephus non diu ciuitatē sustinere posse prospiciens/ suamq; pariter salutem si uellet remanere desperans cum optimatibus de fuga tractabat. Verum id populus sensit/ & circumfusos ne se negligeret praecabatur in quo solo recumberent. Ipsum enim saluti esse ciuitatis manentem uelut omnes eius causa alacri essent animo certaturi. Quod si etiam capiuntur eundem solatio esse. Decere autem illum nec inimicos fugere nec amicos deserere/ aut quasi ex nati tempestate opprēssa desilire qui ad eā tranquillo mari uenisset. Ipsum enim demersurum esse ciuitatē cum iam nemo audebit hostibus repugnare si discessisset cui confiderent. Iosephus aut quod sibi caueret occultans illorum cōmodo se exitum parare dicebat. Nam intra ciuitatē manendo neq; seruatis grande aliquid se esse profuturum/ & si caperentur una cum his esse frustra periturum. Obsidione uero liberatus extrinsecus maximo eius emolumento fore. Mature. n. congregatis ex territorio Galilaeis alio bello Romanos ab eorū ciuitate reuocaturum/ tunc aut non uidere quod apud eos residens utilitatis afferret/ nisi q; Romanos ad obsidionem magis incitaret ut se caperent magnipēdentes. Quem si fugisse cognouissent multū esse de obsidionis impetu remissuros. Non flexit his populum iosephus/ sed hoc circumsistere se magis incendit. Deniq; pueri & senes itemq; mulierculae cum infantibus flentes ad pedes eius accedebant/ eumq; omnes complexi tenebant/ & ut fortunae socius sibi remaneret cum ululatibus supplicabant. Non inuidia salutis eius quantū ego arbitror/ sed ppria spe. Nihil enī se mali remanente iosepo existimabant esse passuros. Ille autē siquidem paruisset haec praeces esse ratus/ custodiā uero si per uim cogeretur/ multū enim ex intentione discessus etiam quae relarum misericordia fregerat remanere statuit. Cōmunig desperatione ciuitatis armatus/ & nunc tempus est dicens pugna incipere/ cū spes nulla salutis est/ pulchrūq; uitam pacisci pro laude ac forti aliquo patrato facinore in memoriā posteritatis occūbere ad opera sese conuertit. Cum pugnacissimis egressus disiectis custodibus usq; ad Romanorū castra excurrerat/ & nunc pelles aggeribus impositas sub quibus tentabant discerpere/ nunc operibus ignem immittere. Postero nāq; die similiter ac tertio per aliquod dies ac noctes bellando non laborabat. Sed Vespasianus Romanos his incurſibus male affectatos aspiciens. Nam & terga dare iudaeis pudebat/ & fugientes insequi armorū pondere tardabantur/ cum iudaei semper aliquid agentes priusquā paterentur in ciuitatem refugerent/ armatis imperat ut eorū impetū declinarent/ ne uel cū hominibus mortis auidis manū conferrent. Nihil esse fortius desperatis. Restingui autem illorum impetus si proposito careant quasi flāma si materiam non inueniat. Ad hoc oportere Romanos cautius quærere uictoriā augendae possessionis cānon ex necessitate bellantes per sagittarios autem Arabum & Syriae & fundibulatores/ perq; saxa tormentis emissa plerūq; repellebat iudaeos. Nulla enim talorū machina quiescebat. Illi autem hūi quidem male acceptis cedebant/ uerum eminus missa inter iactum subeuntes sauius Romanis instabant/ cum neq; corpori/ neq; animae parcerent/ sed per uicem utrinq; pugnarent/ suorumq; quisq; laboribus subuenientes.

Admonet

Admonet Vespasianus arietē muris/muri concutiantur machinis/cogitat iosephus quō ictus arietis refellat/Romani econtra aliud genus machinant/iosephus cū sociis igne concremarūt Romano/rū propugnacula & aggeres ita ut spatio unius horæ oīa sint concremata. CAP. XII.

Egitur Vespasianus ultro se extimans longitudine temporis hostiumque incursibus obsideri/cum prope iam muris aggeres æquarētur/arietem admoueri præcepit/est autem aries immensa materia malo nauiis assimilis/cuius summum graui ferro solidatum est in arietis effigie fabricati/unde etiam nomen accepit. Dependet autem funibus medius ex trabe alia uelut ex trutina palis utrinque sulcus bene fundatis. Retrorsum autem magna uirorum multitudine repulsus hisdēq; simul rursus impellētib; missus ī frōte pminēte ferro mœnia pcutit/nec ē ulla tā ualida turris/aut morox; abitus adeo latus/ut etsi pores ictus fortiter sustinuerit/assiduos uicas. Ad huius periculū rei duci Romano trāsire placuit/ut capere oppidū pperātī quoniā pñiciosa uidebatur obsidio Iudæis minime qescētib; itaq; Romani qdem balistis cæterisq; missiliū machinis ut facilius ferirēt q de muris obstare tēassēt/adhibitis urebātur/neq; sagittai aut fōdibulatores lōgius aberāt. Cū uero ea causa muros nemo auderet ascēdere ipsi arietē applicabāt gradibus desup/itēq; pellibus septū tā p sui defēsiōe quā machinæ. Et pmo qdē impetu mœnia cōcussa sūt clamorq; oppidanorum uelut iam capti essent maximus factus est. Iosephus autem eūdem locum feriri/neq; multo post murū disturbatū iri prospiciēs/quo cōmento uim machinæ paulatim falleret excogitauit. Saccos enim paleis refertos qua semper impetum arietis feriri uiderent demitti iussit ex muro/ut eo modo secundi ictus errarēt/aut etiā excepta uulnera laxitas frustraretur. Quæ quidem res multū romanis moræ attulit. Nā quocūq; hi machinā conuertissent/contrā illi q super murū stabant palearū traducētes saccos ictibus supponebant/nihilq; murus percussione lædebatur/donec etiā Romani aduersus hoc aliud machinati sunt. Proceris enim contis exhibitis/in his summis falces quibus saccos inciderent alligarunt. Cum aut hoc modo efficax esset opus arietis ac murus quia recens ædificatus erat/ictibus cederet/quod reliquum erat iosephus/eiusq; socii ad ignis auxiliū se cōtulerunt accēsumq; totum quod aridæ fuit materiæ/tribus ex locis pariter inflammare unaq; machinas & propugnacula Romanorū & aggeres concremarūt. Illi uero nō sine malo subueniebant audacia simul eorū territi/& ne adiuuētō essent flāmis puerentibus impediti/quæ aridū noctæ fomiti & præterea bitumen ac picem/necnon etiam sulfur opinione citius uolabant operaq; Romanorū multo labore curata unius horæ spatio possederant.

Quidā uir iudæus saxo sublenato & demisso caput arietis fregit/hic fixus est quinq; sagittæ/ulneribus decidit tandē alii duo uiri Romanorū aciem pruperunt/iosephus uero & cætera multitudo incendit machinas Romanis lugentibus. Cap. XIII.

Ic etiā uir quædā iudæus prædicatione ac memoria dignus inuentus est Samæi filius Eleazarus cui Saab Galilææ patria fuit. Is enī saxū ingens alte sublatū tanta ui super arietē ex muro dimisit/ut machinæ caput obrumperet/idq; ex mediis hostibus saltu ad eos delatus auferret/nulloq; motu reportaret ad murū. Postremo tanq; signo quo tela mitterēt hostibus positus nudo corpore quinq; sagittæ/ulneribus fixus est/earūq; nulla respectu ubi murū ascendit unde uideri ab oībus poterat eius audacia ibi cōstitit/cōpunctusq; dolore plagarū cū arietē decidit. Post hunc fortissimi extiterunt duo fratres Netiras & Philippus de uico Roma Galilæi. Qui cū sup milites decimæ legionis pfuluissent tanto ipetu uig; trāsgressi sunt ut & acie Romanorū perirerēt quousq; aduersum ierant oēs in fugā uerterent. Præter hos iosephus quoq; & cætera multitudo raptis ignibus machinas & refugia cū opibus qntæ itēq; decimæ & eius quæ terga dederat legionis incendūt. Cæteri aut q mox cōsecuti sunt & instrumēta & omne genus materiæ obruere.

Vespasianus in planta pedis uulneratur totus exercitus turbatur superato dolore uulneris senius bellum in iudæos incitauit/pugnatur fortiter utring; cædit murus ictibus machinarum ad matutinas uigilias illi uero munire partem illam. Cap. XIII.

Rursus aut Romanī post meridiem erectū arietem ad eam muri partē quæ pridē quassa/ta fuerat appulere/ibiq; defensorem eius quidam Vespasianī plātam sagitta percussam leuiter uulnerat/quāuis cæli spacio defecisset. Maxima tunc id Romanis perturbationē fecit. His.n. qui prope aderant uiso sanguine perterritis per omnem fama cucurrit exercitum relictasq; obsidione plærīg; cum stupore atq; formidine ad ducem belli concurrebant/& ante omnes. Titus aderat metuens patri. Vnde contigit ut & beniuolentiā circa rectorem & filii trepidatio confunderet multitudinē. Facile tunc pater & timore filiū & perturbatione liberauit exercitū. Superato.n. dolore uulneris & ab oībus qui sui causā pertimuerunt cōspici studens bellū in iudæos senius incitauit. Nā uelut ultor ducis quisq; oē periculum adire eupiebat/& clamore alius alium adhortantes murū petebant. Iosephus aut cum suis sociis licet assiduus balistarū itemq; tormentorū ictibus caderent nequaquam tamen deterrebātur a muro/sed flāmis & ferro & saxis eos asperere q arietē proteciti

protechi palmis impellerent. Nihil aut aut parū proficiebant cum sine intermissione procumberent in conspectu hostium positi quos ipsi contra uidere non possent. Nāq; & suis ignibus collucescentes tāquam si dies esset & certum erat hostibus signū quo tela dirigerent/machinisq; procul non apparentibus missilia cauere non poterant. Ergo propterea non tam balistarum quam iaculorū uel simul multis transfigebantur/missaq; machinis saxa & murorū pininas auferabant & frangebant angulos turrium. Virorū aut nulli tā fortiter constipati erant/ut non usq; ad extremā aciem saxi magnitudine ac uolentia sternerent. Sciet aut aliq; huius machinæ uis quantū ualeat ex his quæ illa noctæ contigere in muro cuidā ex circumstantibus. Iosepo caput auulsum est. eiusq; ad tertiū stadiū ueluti funda excussa caluaria/interdiu quoq; prægnantis foeminae secto utero ad dimidiū stadiū infans abactus est. tāta tormēta uis fuit. Ergo machinis terribilior erat impetus & missiliū strepitus. Crebri aut mortui cum ad mortuos deiicerentur sonabāt & acerbissimus quidem intus excitabant mulierū tumultus extrinsecus aut occubentū gemitus concrepabat. totusq; ambitus muri/ad quē pugnabatur sanguine confluēbat iāq; ascēdi poterat congestione cadaverum. Montibus aut resonantibus multo amplius horror his ex clamoribus accedebat. nec quicquam illi nocti defuit uel quod auribus uel oculis terrore posset incurere. Plurimi quidē pro iotapata decertantes fortiter ceciderūt plurimi etiā lauciati & tamen uis circa matutinas uigilias murus assiduus machinarū ictibus cessit. Cūq; illi quidē corporibus atq; armis septi eā partem quæ deiecta fuerat priusq; Romani pontes apponerent munire.

Vespasianus parat exercitus & machinas ad inuadendū urbē recreato prius exercitu / iosepus cognito consilio Vespasiani ordinat milites ad resistendū p̄liat crudelissimo certamine. Cap. XV.

Anc aut Vespasianus ad occupandā ciuitatē iā ducebat exercitū ex nocturno labore paululū recreatū. Idēq; cupiēs de cōsulsi muri pte alio ppugnatores adducere eqtū qdē fortissimū eqs dispositis trifariā collocat ut tecti armis dirutū lat⁹ undiq; obsiderēt/cūctosq; p̄ae manibus ferrent/q; si pontes ad moueri cōpessent ipsi plures introirent. Post illos autē pedites ualidissimos ordinauit. Reliquā uero equitū multitudinē secundū muri spaciū p montana loca distendit/ne qs fugiens excidiū ciuitatis lateret. Deinde q hos sequerent cōstituit sagittarios paratas sagittas habere iussos. Fundibulatores quoq; similiter & appositis machinis. Alios aut integris muri partibus scalas applicare præcepit/ut q hos phibere tentassent deiectæ partis defensionē relinquerēt/cæteri q omnibus simul telis opprēssi uolentia irrumpentiū cederēt. Iosepus aut hoc cōsilio cognito per murū qdē integrū labore fatigatos/itēq; senes posuit quasi ledi non possent. In parte uero collapsa ualidū & potentissimū quēq; senosq; ante oēs uiros in qbus & ipse fuit ad pericula subeunda. sortitus est/hisq; præcepit ut agminū ululatus ne motu quaterent aures obstruerent/cōtra sagittarū uero multitudinē cōmuniti ptegerēt desup scutis paulatīq; recederēt donec sagittarii pharetras exinanirent. Si uero pontes a Romanis apponerent/ipsos præsilire mādauit hostibus atq; persuasit & eorū instrumētis resistere/unūquēq; uero ita certare debere nō quasi cōseruandā tueret / sed quasi p ditā iā patriā uindicaret/atq; oculis suis proponere mactari senes ac liberos cōiungēq; suas p̄p̄modū ab hostibus capi/iāq; futuræ cladi irā nūc collectā in auctores eius effunderent/ita quidem introq; disposuit. Ciuitatis aut uulgus ociosum mulieres ac pueri postq; oppidū triplici acie uidere circūdātū. nullus enī ad pugnā trāslatus fuerat a custodiis strictisq; gladiis ad prem muri deiectā hostes istare/armisq; mōtana oīa desuper collucere/atq; arabā quēdā sagittariis tela suggeret/ tūc extrema ululatu quasi capta urbe cōsonuerunt/nō ut ipendere mala sed ut adesse iā crederet. Quare ioseppus mulieres ne misericordia suorū animos effeminarēt itra domos cū iterminatione cōcludit silere iussas/ipse uero ad partē muri quæ sibi obtigerat trāsiit. & pontes qdē applicantibus aīum non itendit sed tantū speculabatur ipetum sagittarū/simul aut ac tubicines uniuersorū agminū congregati sunt pariter & grauiter ifremuit exercitus/signoq; dato missis undiq; sagittis lux obscurari cōcepit. Iosepi locū memores præceptorū & aduersus clamorē obstructis auribus & contra sagittarū uulnera corporibus cōmunitis cū admonerent pontiū machinæ ipsi eas cursu & antequā hostes pedē in his ponerent occupant/eosq; ascendere nitētes prælio deterrebant uaria manu/itēq; animi facinora demōstrantes & ne uel in extremis calamitatibus deteriores illi uiderent/hic q sine periculo fortes cōtra illos etiā curabant. Nec prius a Romanis diuellebant quā uel caderent uel occiderēt. Qui Romanis desiliētib; conflictu iam liberi facillime tela dirigebant.

Die. xx. mēsis Iunii Iudæi q̄li defessi qā nō haberēt ppugnatores quos mitterēt/cogitauerūt oleo feruenti super ifuso Romanos oppugnare/ac sceno græco sup sparso ut ide Romani caderēt/uidēs dux Vespasianus tot male milites p̄peti/eos a bello reuocat & a pœna. Cap. XVI.

Taque iudæis perpetuo dimicantibus cum nec unde mutarent propugnatores haberent defessis autem assidue substituerentur proq; his quos uolentia repulissent alii succedere innicem se adhortati latera copulant/protechi que desuper longioribus scutis inextingibilis globus effecti sunt. totaq; acie uelut uno corpore repellendo iudæos in muro iam pedem

pedem ponebant/cū iosephus his rerū angustis consilio necessitatis adhibito/mira est enim machinis excogitandis cum desperatione stimular. Feruenti oleo profundi milites iubet scutorum cōiunctio ne defensos. Id aut iudæi multi qui & paratum haberent/& plurimum cito Romanis infunderent/ipsis etiam in eis lacunis missis calore bullientibus hæc res Romanorum ardentium aciem dissipauit/& cum dolore scæuissimo deuoluebantur a muro. Si quidem facile a uertice ad pedes usq; sub armatura oleum per totum corpus fluebat carnemq; non secus ac flamma depascebatur/q; natura facile calesceret/seroq; pro sui pinguedine refrigeraceret. Thoracibus autem & galleis illigatis incendii fuga non erat. Nunc aut salientes/nunc incuruati dolore de pontibus decidebant. Ad suos aut tuto recedere contra nitentes non poterant/quoniā facile ab insequentibus capiebantur. Sed neq; Romanis uirtus in rebus aduersis/nec iudæis prudentia defuit. Romani enim licet oleo perfusi mirabilia pati uiderent/tamen in eos qui perfuderant ferebantur præcedentem quisq; incurfando tanquā ipse impetū retardaret. Iudæi uero progressum eorū dolo altero decepterunt cū sceno græco decocto pontiū tabulata perfunderent / quibus illi dilabentes retrahebantur/& neque fugientium quisquam neque agredientium firmo posset eniti uestigio. Sed alii quidem resupinati per ipsas pontium tabulas calcarentur/multi uero super aggeres deiicerentur/& qui cecidissent a iudæis feriebantur/qui romanis desiliētibz cōflictu tā liberti facillime tela dirigebant. Cū aut multa milites mala in hoc perpeti prælio dux uideret/post meridianas eos horas a pugna reuocat/quorum non paucis obrunctis plures sunt vulnerati. Ex Iotapata uero sex uiris mortuis/plures quam trecenti sauii trāslati sunt. Hoc autem modo pugnatum est iunii mensis die uigesimo.

Vespasianus tres turres ferro circūdatas erigi fecit plenas iaculatoribus & fundibulatoribus fortissimis/ita ut ex his q intra muros erāt deferere defensionē muri cogerentur. Cap. XVII.

ET Vespasianus eorū causa qui occiderāt consolatus exercitū postquā ita uidet accensum neq; tam exortationē quā opus deposceret/aggeres quidē alius tollit. Tres uero turres quaggenum pedū in excelsum iubet erigi ferro undiq; tectas/& ut pondere stabiles essent/neq; ignibus expugnarētur/easq; super aggeres collocat iaculatoribus & sagittariis/itēq; leniorū missilium machinis plenas fundibulariorū quoq; fortissimis. Qui cū non conspicerentur propter altitudinem turriū & loricas/ipsi eos qui super murū astarent facillime cernerent/telisque apperent/cū illi neq; a uertice uenientes sagittas facile declinarent/neq; ulcisci possent quos non uiderēt/altitudine quidē turriū librata manu iacula superante ferro aut quo erant septē flāmis obstante. Ob hoc igitur defensionē muri deserunt/magisq; aggredi tentantibus occurrebant. Et Iotapateni quidē ita resistebant/quāuis multi in dies singulos occumberent/neq; contra mali quicq; hostibus facerent/q; eos sine periculo lædere non poterant.

Vespasianus mittit Traianū in Ephra ciuitatē congregatē cū illis tandem superat ciuitatē omnesq; præter infantes occidit. Cap. XVIII.

Idem aut diebus Vespasianus ad finitimā quādam iotapatæ ciuitatē euocatus cui nomē est Ephra nouas res affectantē & propterea q; iotapatenos præter spem restitisse audierat inolescētem/mittit eo Traianū decimæ legionis rectorem/dans ei duo milia peditum & equites mille. Ille autem cum oppidum contra expugnationem munitissimum repperisset/nam præter naturam qua tutum erat etiam muro duplici cingebatur/habitatores uero eius uidisset paratos ad pugnam sibi obuios processisse prælium cū his cōmittit/eosq; paulisper reluctatos in fugam uertit. quos uestigiis consecuti Romani exterioris muri ambitum quo confugerant cum ipsis irrumpunt. Secundū autem murum perentibus ciues sui clauere ciuitatem moerui. ne cum his rursum hostes intrarent/profecto autem deus Galilæorum clades Romanis dabat/qui etiam tunc ciuitatis eius uniuersum populum exclusum manibus propriis ad interitum hostibus dedit auidissimis cædiū/multi enim simul ruentes ad portas multūq; nominatim præpositos inclamantes inter ipsas præces imoriebantur/quibus hostes unum murū alterum ciues clauferant & inter medios coacti murorum ambitus/multi quidē sociorum suis gladiis transfigebātur/infiniti uero a Romanis interficiebātur/ne uel adolescentium quidem recepta fiducia. Nam præter hostilem moerum etiam domestica proditio eorum animos fregerat. Deniq; moriebantur non Romanos sed iudæos execrantes/quoad omnes interiire numero hominum. xii. milia. unde Traianus uacuum esse ciuitatē pugnatoribus reputans/& siqui adhuc intus essent/nihil eos ausuros esse existimans præ timore imperatori excidiū reseruauit. Missisq; nūciis ad Vespasianū petit/ut filiū Titum dirigeret finem uictoriæ impositurū/ille aut laboris aliqd superesse ratus cū milite filiū misit/hoc est quingentis equitibus & peditibus mille. Qui mature ad ciuitatē profectus sic ordinauit exercitū. ut i læuo qdē latere Traianū cōstitueret ipse uero in dextro obsidiōi pēssent. Itaq; militibus scalas moris undiq; applicatibus/cū paulisp de super Galilæi obstitissent cōtinuo moenia reliquerunt. Titus nero comitesq; saltu demissi mature ciuitatem obtinuerunt. tuncq; uacillans cum his q se intus congregauerunt pugna commissa est. Nunc p angusta

angusta uiarū irruentibus ualidissimis/nūc foeminis ex tectorū calminibus quæ forte inuenissent te-
la iactantibus. Et hoc qdem modo usq; ad sextā horam sustinere conflictū. Assumptis aut bellatori-
bus cætera multitudo & sub diuo & per domos senes pariter ac iuuenes mactabantur. Deniq; uirilis
sexus præter infantes nullus remansit/qui cū mulieribus abducti sunt seruitio. Interemptorū qdē in
ciuitate & in primo congressu numerus fuit qundecim milium/captiuorū aut duo milia.c.xxx. Hæc
Galilæis clades contigit quinto & uigesimo die iunii mensis.

Ad Samaritas Cerealis mittitur a Vespasiano/quia eos pronos ad tumultū uidebat/inopiasq; qui/
dem moriebantur/quidam ad Romanos confugiebant/reliquos uero omnes nequiens persuasione
placare occidit/erāt autem undecim milia & sexcenti.

Cap. XIX.

Sed ne Samaritæ qdem alieni a calamitatibus remanere/hi nāq; in monte Garizin q est il-
lis sanctissimus congregati locis suis expectabant/belli aut minas eorū cōuentus ac spem
habere uidebatur/nec saltē uicinorū malis corripiebantur/sed incōsulta suarū uiriū infir-
mitate secundis Romanorū rebus exterriti/prona in tumultū uoluntate pendebant. Ve-
spasiano aut placebat motus antecapere. corūq; ipetus præuenire/nā & si præsidii tota Samaritica
regio cincta erat. tamen eorū multitudo q coierant. & conspiratio timebatur. Eaꝝ causa Cerealem
quintæ legionis rectorē cū sexcentis equitibus tribusq; pedū milibus mittit. Ille aut ad mortē qdem
accedere prælioq; congredi nequaquā tutū esse duxit/quoniā hostes plurimi desup essent/ milites ue-
ro circūuallatis undiq; montibus radicibus tota eos die custodiebant. Euenit aut aquæ tunc indigen-
tibus Samaritis etiā graues accendi æstus/erat enim tēpus æstatis/neg; se rebus necessariis uolgens in-
struxerat/adeo ut nonnulli qdem una die siti morerentur/multi uero eiusmodi morti seruitiū præfe-
rentes ad Romanos transfugere/ex quibus cognito Cerealis illos etiā qui adhuc penerant malis
infractos montē ascendit/& circū hostes exercitū constituto primū eos a dextera parte hortabatur/
atq; ut salui esse mallent rogabat si arma piecissent tutos fore promittens. Deniq; quia persuadere non
posset aggressus eos occidit omnes. Erant aut undecim milia & sexcenti. Hæc iunii mensis uigesimo
& septimo die gesta sunt atq; his calamitatibus Samaritæ usi sunt.

Aggeres super altitudinem murorum Iotapatenis efferuntur quidam ad Vespasianum uenit pro-
fugus ex ciuitate/nunciāns paucitatem ciuium & facilitatem capiendi/ Vespasianus exercitū parat
nocte hora qua ille docuerat ciuitatem aggrediuntur/& custodes occidunt/ciuitatem ingrediuntur/
quidam uero ne opperent per romanos se ipsos interfecerunt/tandem Vespasianus incendi fecit ci-
uitatem uniuersam.

Cap. XX.

Iotapatenis aut diu durantibus & præter spem aduersa tolerantibus. quadragesimo qdē
ac septimo die Romanorū aggeres super muros altitudinē sunt elati. Quidā uero ad Ve-
spasianū eodē die profugus uenit paucitatē ciuiū & infirmitatē enūciāns/simul quotq; diu
turnis uigiliis præliis assiduīs cōsumpti minime qdem ulterius uim ferre possent. uerū do-
lo etiā caperent si quis instaret. Circa extremā nāq; uigiliā quādo & malorū requiem habere uiderē-
tur/& maxime defatigatos custodes maturinus somnus occupat dormire eos dicebat eadēq; hora in-
uadendos esse dicebat. Vespasiano aut q fidē noscet inter se iudicorū quantaq; superbia poenas cōte-
nerent transfuga suspēctus erat/nā & antea quidā ex iotapata captus omne tormentorū genus forti-
ter pertulit/& tū ne flāmīs qdē coactus intus ageretur hostibus exquirentibus prodidiisset mor-
tē deridens cruce suffixus est. Fidere tunc proditori coniectura faciebat. Et fortasse quidē illū uera di-
cere/ipse aut nihil ex eius fallacia magnū sibi existimans esse metuēdi asseruari hominē iussit. & ad
occupandā ciuitatē parabat exercitū. Hora igitur quæ fuerat indicata ociose ibat ad muros/ primūq;
ledebat Titus cū uno ex Chiliarchis Domitio Sabino/paucis ex quintadecima legione comitatus/
interfectis aut uigiliis in ciuitatē ingrediuntur. & post eos sexus qdā Cerealis chiliarchus & Placidus sub
lectos milites introducendo. Arce uero occupata cū hostes in medio oppido uersarentur / iāq; plures
dies eēt/nec tūc quidē illi qui capti tenerētur adhuc excidiū sentiebāt multo labore somnoq; pariter
dissoluti. Et si quis euigilasset/nebula uisus eius hebetante/quæ casu tunc plurima se circū oppidū fun-
deret/donec totus irrupit exercitus/soloq; malorū piculo ex suscitati morietesq; demū se perisse cre-
diderūt. Romanos aut memores quæ obsidionis tēpore pertulissent/neg; parcēdi cuiquā neg; miserē-
di quēquā tangebat cura. Sed ex arce plebē ad prona cōpulsam facillimè trucidabant/ubi loci diffi-
cultas pugnacibus negaret copiā resistendi. Circūuiri nāq; angustis præssi ac p declinua dilabentes
fluētē desup bello obtegebantur/id multos etiā qui circa iosepum lecti erant ut manibus ppriis libe-
rarentur imutauit/nā cū se uiderēt romanorū neminē posse occidere ne romanorū manibus oppete-
rēt puererūt. & in extrema pte ciuitatis cōgregati semet interfecerūt. Quicūq; tñ uigiliū primi capti
ciuitatē senserūt in quadā turri septentrionali fuga recepti aliquādiu quidē resisterūt. Deinde circūclm
si hostiū multitudine/sero dexterās dedere/hisq; instatibus mortē suam aequo aio præbuerunt. Potu-
issent aut incruentæ Romani obsidionis sine gloriari/nisi unus ex ipsis occidisset Hecatonarchus

Antonius

Antonius peremptus insidiis/nam quidam ex his qui ad speluncas confugerant/erāt aut plurimi ro-
gabant Antonium dextram sibi porrigere ad fidem salutis ac praesidium/quo tutus ascenderet. Cūq;
his manum porrexisset/laute super ille hasta praeventum in inguine perculit statimq; confecit / illo
quid immanissimā multitudinē peremere Romani. Postea uero secutis diebus scrutando latebras p cu-
niculos & speluncas omnē ulciscēbantur aetate praeter infantes ac foeminas. Itaq; captiui qdē mille
ducenti cōgregati erāt/quadraginta uero milia cōnumerata sunt excidii tēpore pugnisc; superioribus
mortuorū. At Vespasianus ciuitatē ipsam excindi iubet/castellaq; eius omnia adhuc exurit. Iotapa/
ta quidem ira demicta est tertio decimo imperii Neronis anno calendarum iuliarum d. e.

Iosephus ne a romanis inueniretur in puteū se dimisit lapidēq; supra imposuit ne uiderēt/nocte exi-
bat perscrutans si posset euadere/indicatur per quandā mulierem mitti ad eū cū fide uenia timebat/
uero iosephus in somnis simulachra ei apparent depræcatur deum in manus Romanorū se cōmittit/
habita prius oratione ad socios.

Cap. XXI.

Romani uero iosephum requirētes & propriae indignatiōis cā/& quod impatori opapra-
cium uidebatur. captus.n. maxima pars belli esset mortuos itaq; abditos rimabant/ ille
aut in exitio ciuitatis fortunae quodam usus auxilio per medios se hostes surripuit & in
quēdam profundū puteū saltu demissus est/cui amplū specus adiunctū erat latere quod
supra scrutantes uidere non possent. Vbi. xl. quidem insignes uiros latitantes offendit/retumq; utili-
am apparatus/qui non paucis diebus sufficeret. Hostibus aut oia complexis iterdiu quidē se occul-
tauit. Nocte uero ascendens nigilias explorabat ut fugeret. Cūq; oia undiq; ipsius causa maxime cu-
lodirentur.neq; fallendi spes esset in speluncā iterum descendebat/biduūq; ibi delituit. Tertia ue-
ro quadam die capta quadā muliere quae cū ipsis fuerat indicatus est. Tumq; Vespasianus prope-
duos chiliarchos Paulinum/& Gallicanum iussos pacē dare iosepho & bene hortari eū ut ascenderet
mittit. Quibus ēn ille rogantibus postquā ad eū uenerunt fidem quae pro salute dantibus minime pa-
ruit. Ex his autē magis quae pati meritus esset qui plurima cōmisisset:quam ex naturali mansuetudine
rogantiū suspicionē colligēs uelut ad poenā euocaretur timebat:donec Vespasianus tertiu quoq; chi-
liarchū Nicanorē iosephi notū atq; olim consuetū direxit. is aut quā dulce in eos Romanorū eēt inge-
niū quos semel subiungasset referens quodq; ipse iosephus uirtutis cā magis admirabilis quam inuius
ducibus haberetur/essetq; imperatori studiū nō eum ad suppliciū ducere quod ēt sine deditiōe sibi
liceret exigere/sed conseruare potius uirū fortem. His addebat q ne Vespasianus si quid dolo molire-
tur amicū ad id mitteret ut in re optima pessimā hoc ēt perfidiā prexeret amicitia. neq; semetip-
sum illi ut atnicū falleret obtemperaturū fore. Verum iosepho etiā post Nicanoris dicta hāsitante mi-
lites quidē irati speluncae ignem submittere properabant. Sed retinebat eos belli ductor uirū iosephū
capere plurimipendens. Nicanorē autē uehementer instāte ubi etiā hostilis multitudinis minas cōpe-
rit iosephus.nocturna somnis reminiscitur quibus ei deus & futuras iudeorū clades/& quae Romanis
essent euentura principibus ostēdit. Brat aut interpretandis quoq; somniis idoneus & cōiectare quae
ambigue diuinitus dicerētur sciebat. Qui & sacros prophetarū libros nouerat q & ipse sacerdos es-
set & parētib; sacerdotibus procreatus illa igitur hora quasi deo plenus & recentiu somniorū quae
uiderat horrēda simulachra mente cōplexus occultas praeces deo offert. Et quia iudeorū inquit labe-
factari tibi rē placuit. Fortuna uero ad Romanos tota migravit/animāq; meā quae futura praediceret
elegisti. Do quidē manus sponte Romanis & uino. Testor aut q non proditor/ sed tuus minister ad
eos ibo. Simul his dictis Nicanori cōsentiebat. Verū qui una confugerant iudeorū postquā intellexe-
runt iosephū rogantibus cadere uniuersū circūstantes clamabāt. Certe plurimū ingemiscere leges pa-
triae ubi sunt quae iudeis deus annuit/ quibus mortem contemnentes aias indidit/ uita iosepe captus
es lucēq; pateris intueri seruientem q ciro tui oblitus est/q multos pro libertate mori persuasisti. Fal-
sam profecto opinionem fortitudinis habebas: falsamq; prudētiā si salutē apud eos speras cū quibus
ita dimicasti aut si haec etiam certa sunt ab illis tamen te seruari cupis. Sed quāuis te Romanorū for-
tuna tui obliuione perfuderit/ & nos tamen patriae gloriae consulentes & dextrā tibi & gladium cō-
modabimus/ru uero siquidem sponte moriari deas iudeorū sin uero inuitus proditor morieris. Vix
haec elocuti sunt. & intemratis ei gladiis occidendū illū cōminabantur si Romanis pareret. Timens
igitur imperū iosephus & se dei praetectorū proditorē esse ratus si ea nō enūciasset morte praeventus
argumentis eos philosophiae necessario tractare incipit. Et quid.n. tantopere inquit o loci propriae
cedis auidi sumus aut cur amicissimas inter se res corpus & aiam in dissensionem uocamus/ muta-
tum me esse quispiam diceret. Sed Romani hoc sciunt optimū esse in bello mori/sed lege belli hoc
est a uictoribus trucidari/proinde siquidem Romanorū ferrū deprecor uere meo gladio meaq; ma-
nu sim dignus. Sin illi hosti parcendū putant/quam iustius nos ipsi nobis pepercimus. Quippe stoli-
dū est eadem circa nos admittere pro quibus ab illis dissensimus. Pulchrū.n. esse pro libertate mori
& ipse fateor/pugnādo tamen & illoꝝ manibus qui eam pripuerunt/nunc autē neq; praelio nobis ob-

stant/neq; nos interficiunt. Itidē autē timidus est habendus q; mori nō uult cū opus est. & q; uult cū nō oportet. Præterea quis nā moetus prohibet ad Romanos ascendere? nepe mortis. Ergo eā quæ ab hostibus dubiæ suspecta formidinis est/eā certe ipsi nobis irrogabimus. Verū seruitutem dicet aliquis? Valde q; dem nūc liberi sumus. At uiri fortis est semet occidere/imo uero ignauissimi quantū opinor. Nam & gubernatorē timidissimum puto/qui tempestatē metuens ante uim turbinis nauē spōte submergit. Quin ēt propria manu perire a cōmuni omnium animalium natura discrepat/eoq; modo in creatorē nostrū summū scelus admittitur. Nullū est aial quod ex industria uel per se moriatur. Siquidē naturæ lex ualidissima ut uelint uiuere in oībus sita est/iccirco & quod nobis adimentū id putant hostes ducimus & insidiatores pœna prosequimur. Deū uero indigne ferre nō arbitramur/cū domū eius homo despiciat? Ab illo.n. accepimus ut essemus/rursumq; ut esse desineremus illi reddendū est. Corpora quidē cunctis mortalia sunt ex caduca materia fabricata. Anima uero semp immortalis est/deniq; pericula in corporibus collocata. Siquis ergo depositū hoīs surripuerit aut male tractauerit/peffimus statim ac perfidiosus habet. Sic dei depositū ex proprio corpore qui eiecerit eū se latuisse quem læserit æstimabit. Et seruos quidē fugiētes ulcisci iustū creditur/quamuis nequaquā dominos fugerint ipsi uero deū fugientes/& optimū deū impie facere nō uidebimur. An ignoratis q; eoq; qui lege naturæ uita exeunt acceptūq; deo debitū soluunt cū id qui dedit recuperare uoluerit perpetua laus domusq; ac familia stabiles sunt/puræ autē & quæ inuocantes exaudiātur animæ retinēt locū in cœlo adeptæ sanctissimū atq; inde rursum uolentibus sæculis casta corpora iubentur incolere/quoz; uero manus in seiplos insaniuerunt eorū aias tenebrosior orchus suscipiet. Pater autē illarum deus auctores iniuriæ per nepotes ulciscitur. Hinc & deo inuisum est/& a sapientissimo legis nostræ conditore cohercetur. Deniq; si qui se occiderint apud nos quidem usq; ad solis occasum insepultos abiici decretū est/cū etiā hostes sepeliri fas esse ducemus apud alios etiā dextre tubentur abscondi eiusmodi mortuorum q; in ipsos armatae sunt/quoniā ut corpus ab anima/ita manū esse a corpore alienā existimarent. Pulchrum est igitur o socii iusta sentire/neq; humanis cladibus addere ut creatorem oīam ipietate lædamus. si salui esse uolumus salui simus. Nec.n. salus apud eos ignobilis est/quibus tantis uirtutem operibus demonstrauius. Sin mori placet ab his occidi pulchrū est qui nos coeperint. Non migrabo ego in hostiū locū/ut ipse mei proditor siam. Multo.n. stolidior sim/quam qui ad hostes ultro profugiūt. Siquidem illi salutis cā id faciunt/ego uero interitus & quidem mei Romanoz; tamē insidias expeto. Nam si me post uinctas dexterās perimāt magno animo paratoq; moriar mēdaciū perfidiam pro uictoriæ solatio mecum auferens.

Iosepus dehortatur suos a cæde / nequiens reuocare a proposito/oēs se ipsos interfecerunt/ ducitur iosepus ad Vespasianum iubet Vespasianus eū custodiri ad Neronē mitteret/ iosepus alloquitur Vespasianū seorsum cū filio Vespasiani eūq; dominum & regem orbis prædicit. Vespasianum eum liberat muneribusq; uariis eum donat.

Cap. XXII.

Volta q; dem in hunc modū iosepus ut a cæde propria socios dehortaretur dicebat. Illi autē obstructis auribus desperatiōe qua se iā dudū morti deuouerāt cōcitātur/& alius aliunde cū gladiis accurrētes ignauia exprobrabāt. & quasi eū mox percussurus quisq; adoriebāt. Ille autē cū aliū nominatim uocaret/aliū uultu imperiosius intueret/alterius dexterā præhenderet/taliū præcibus exoraret uaria mētis affectione/ut in tali necessitate potuit distractos ferrū oīum a cæde sua prohibebat/nō secus ut feræ bestiæ circūclusæ ad eū semp/ qui se cōtingeret ora cōuertēs. Illoz; autē q; ducē in extrema quoq; clade reuerendū putarēt debilitabant dextræ/ gladiiq; de manibus labebātur/multi sponte cū manus ei afferrent frameas dimittebāt/iosepo autē non defuit in ea desperatione consiliū/sed frater dei prouidentia salutē in periculū mittit. Et quoniā mori decretū est inquit/agite/cædes mutuas sortiamur & cui obrigerit/manus sequētis occūbat/atq; ita oīum fortuna pambulet/neq; sua dextera quisq; subiaceat. Iniustū est.n. cæteris interēptis ex aliis nequaquā si pœnituerit saluū esse. Vilis est uera dicere/& quod persuasit agitur fors cuiq; obrigit paratā ei/q; sequeretur necē suā præbeat quasi mox etiā duce perituro. Cū iosepo.n. perire uita dulcius æstimabāt. Remansit autē ipse cū altero siue fortuna diri poterat siue dei prouidentia. Cōsulitoq; pspiciēs ne uel forte grauaretur/uel si nouissimus recessisset gentilis cæde pollueret illi quidē fide iterposita ut uiueret persuasit. ille quidē hoc modo & Romanoz; & domestico bello liberatus ad Vespasianū p Nicanorē ducebatur. Oēs autē Romani uisendi eius gratia accurrebant & cū se circa ducē præmeret multitudo uariis tumultus erat. His exultantibus q; captus esset aliis minitātibz/nōnullis autē propius eū uidere certantibus. Et q; lōgius erāt hostē interficiendū esse clamabāt. Qui uero ppius erant / facta eius reputātes mutatiōe stupefcebāt. Rectoz; at nemo fuit/q; licet ante irasceret noi eius uiri aspectus nō mitior factus sit. Titū uero frater alios & fortis iosepi aīus in calamitatibus & ætatis eius misericordia capiebat q̄lisq; pridē fuisset in plīis reminiscētē. & q̄lis nūc sic i hostiū māibus ituentē. Iubebar intelligere quāta eēt fortunæ potētia/quāq; uelox belli momētū humanarū autem rerū nihil firmum atq; perpetuū

atq; ppetuū/quā multos ēt tunc ita ut sentiebat ipse ut iosepū miserarentur affecit/ plurimaq; salutis eius pars Titus extitit apud patrē. Vespasianus tñ quasi missurus eū Cæsari ut cautissime custodiret pcepit. Quo audito iosepus aliqd soli se deiecere uelle ait. Sūmotisq; ab illo oībus alīs pter filiū Titū aliosq; duos amicos. Tu qdem inquit Vespasiane tantū hoc putas iosepū te habere captiuū. Ego autē malosq; ad te nuncius uenio pmissus a deo. Nisi. n. ita esset. Nūquid ego iudæosq; legē ignorabā quo ne pacto duces exercituū mori deceret/ ad Neronē me mittis. Quid ita/ quasi q; neroni usq; ad te successuri sint maneat. Tu & Cæsar & Vespasiane & imperator atq; hic filius tuus nunc/ me autē colligatū arctius tibi asservato/ nā dominus quidē nō mei solū es tu Cæsar/ uerū etiā terræ marisq; ac totius hoīum generis. Me autē ad maiore pœnā custodiri oportet si ex tēpore aut subito in dñm ista con/ fingo. His dictis Vespasianus statim quidē fidē nō habere uidebatur/ ea quæ & iosepū existimabat salutis gratia cōminisci. Paulatim uero ad credendū ipellebatur/ iā pridē illū excitante ad imperiū deo sceptraq; multi pmostrāte portētis/ sed & in aliis ueracē esse iosepū depēderat. Altero nāq; amico rū q; secretis intererāt admirari dicēte quēadmodū nisi hæc deliramēta sint/ neq; iotapatenis de excidio/ neq; sibi de captiuitate quicquā diuinasset ut a se irā depelleret. Iosepus iotapatenis ait se pdixissē q; post diē septimū & quadragessimū eos maneret exitiū/ quodq; ipm Romani nūū essent in custodia retēturī. Hæc in secreto quæsitā Vespasianus ubi uera eē cōperit a captiuis/ ēt q; de se dixisset credibilia coeperat existimare/ sed neq; custodiā iosepo nec uicula remittebat/ uestimētis autē aliisq; muneribus eū donare benignissimeq; fauore nō desinebat ēt Tito magnā honori eius operā cōmodāte.

Vespasianus in ptolemaida reuertitur multi clamant de excidio iosepi ipse nihil respondebat / legiones duas mittit hyematum Cæsaream/ quasdam scythopolim.

Cap. XXIII.

Varto autē diē mēsis iulii Vespasianus in Ptolemaida reuersus/ inde in loca maritima Cæsareā puenit/ iudææ maximē ciuitatē & quæ maiore incolarū partē Græcos haberet/ rigiē & exercitū & rectorē indigenæ oī fauore ac benignitate suscipiūt affecto quidē quo Romanos diligerēt plus autē illosq; q; excisi fuerant odio/ unde ēt multi qdē simul ut de iosepo suppliciu sumeret cū clamore pcebant. Vespasianus autē de ista qdē petitione uelut ab incōsulta multitudine oblata nihil respōdendo dissoluit. Legionū uero duas qdē hyemaru apud Cæsareā posuit/ q; oportunā uideret eē ciuitatē. Decimā uero & qntā Scythopoli misit/ ne totius exercitus molestia Cæsaream præmeret. Erat autem illa quoq; aprica per hyemem quantum æstatis caloribus æstiosa ut in planitie sita atq; maritima.

Quidam ex iudæis qui fugerant collectis in iope/ fabricatis piraticis nauibus inniū faciebāt pelagus illarū partium. Vespasianus uero illuc applicans/ tū per Romanos tū per uētos qui illorū naves in scopulos compellebant/ quatuor milia & ducenta cadauera inuenta sunt. Ciuitatem incendunt dimittitq; Vespasianus equites qui loca tuerentur.

Cap. XXIII.

Vm hæc autē agunt collecta nō exigua multitudo q; uel ab hostibus seditione defecerant/ uel ex ciuitatibus eueris effugerāt iopē sibi receptaculo renouauit q; ante uastauerat Cæsius. Et q; terra quā uastauerat arcebant/ migrādū in mare celsuerūt ac piraticis nauibus fabricatis in Syriā & Phœniciē/ iteq; in ægyptū cōmeātes plurimos latrocinis pdabant/ oībusq; nauigiis inniū faciebāt illarū priū pelagus. Sed Vespasianus cognito qd cōstitissent egres in iopē necnō & pedites misit. Hiq; nocte in ciuitatē q; incustodita erat igressi sūt. Eius autē habitatores postq; irruptio plens erat ne tūc Romanos arcerēt metu deterriti naues fuga petierūt/ & i his ultra contiguū sagittæ spaciū pernoctauere. Cū uero iopes natura esset iportuosa/ nāq; in asperū/ cæteraq; arduū litus definit/ ac summis utring; cornibus leuiter incuruū quæ uastæ supsunt & ingentibus pcelis pelagus turbāt. Vbi ēt nūc Andromedæ catenarū signis extantibus fabulæ ueteris fides ostendit. Aduersus autē aquilo feriens littora summos in obiectas cautes fluctus affligit/ eo q; solitudine intuetiorē efficit stationē/ in eo salo fluctuātibus iopenis prima luce uiolētus/ quē illac nauigantes Melābion uocant flatus incūbit/ & alias qdē naues inter se alias uero collisit in scopulos. Multæ autē cū magna ui aduerso æstu niterentur ad pelagus. Nā & litus saxis infestū/ & hostes in eo cōstitutos timebāt sublata in sublimi gurgite mergebant. Et neq; fugæ uspiam locus erat neq; manentibus spes salutis cū & mari uentoz & ciuitate Romanoz uiolentia pellerentur. Itaq; multi ululatus collisis nauibus audiebantur/ & multi crepitus fractis/ iopenoz autē fluctibus pars obruti/ pars naufragiis splicati moriebantur. Nōnulli autē ferro se interficientes ueluti satius esset mori pueniebant/ plurimi autē euecti fluctibus scopulis carpebātur/ ut & pelagus sanguine redūdaret/ oīsq; ora maritima cadaueribus oppleretur cū ēt ad litus apullos in eo stante Romani milites trucidarent. Eiectorū autē corporum quatuor milia ducenta fuerunt. Ita captam nullo prælio ciuitatem Romani funditus erunt. Et iope qui dem hoc modo breui tempore bis a Romanis excisa est. Vespasianus autem ne rursus eo piratæ cōfluerent castris in arce munitis ibi cum peditibus paucis equitatum reliquit. ut hi quidem locis suis

manentes eadem castra defenderent/equites uero omne circum territorium peragentes ad fines totiusque uicos & municipia simul eximerent. Illi quidem præceptis obediētes in diē singulos incurſando excindebant totas regiones atq; uastabant.

Audita captiuitate iotapatæ ab hierosolymis/maximus eos inuasit dolor/audito q; iosephus eēt cū Romanis ira in eum concitabantur ira ut in Romanos ſanius incitarentur.

Cap. XXV.

Bi uero iotapatæ apud Hierosolymā casus nūciatus est. Primo quidē plurimi & p magni tudine calamitatis/& qd nemo q se uidisse diceret q iactabāt aduenerat nō credebāt. Nec n. uel nūcius aliq; supfuerat/sed ipsa p se fama excidiū p̄dicabat/natura uelox tristiū nūcia inde paulatim per finitimos ueritas ambulabat & apud oēs ambiguitate certior habebat. Quinetiā rebus gestis plura q facta nō erant effingebant/& excidio ciuitatis interēptus dicebat esse iosephus. Quæ res maximo lectu repleuit hierosolymā. Et p singulas domos itemq; cognationes amissos; qsq; lugebatur a suis. Luctus uero ducis publicus erat. Et hi qdē hospites alii p̄pinquos amicos alii nōnulli ēt fratres flebāt/iosephū autē uniuersi/adeo ut per dies triginta nunquā lamenta in ciuitate cessarēt/magnaq; mercede cōducerentur tibicines nēnariū. Tēpore aut ueritate releuata/ubi de iotapata qdē ut res habebat/fictū uero quod de iosephi morte uulgabatur/eūq; uiuere & cū Romanis esse compertū cōprobatū est/ac supra captiui fortunā a ducibus honorari/tantā in eū uiuum iracundiā quantā prius cū mortuū crederent benignentiā conceperūt. Et ab aliis quidē ignauit apud alios proditiōnis arguebatur/totaq; in eū ciuitas plena erat indignatione atq; conuictis. Vltro aut his uulneribus excitabantur magisq; accendebantur rebus aduersis & offensio quæ prudentibus ne similia perferant/cautionis & custodiæ cām p̄bet ad alias calamitates tanquā stimulus incitabat/& malorū quæ semp accipiebāt ex fine principiū. Deniq; maiore in Romanos impetu ferebantur/uelut in iosephū pariter iudicaturi Hierosolymorū; qdē habitatores eiuscemodi turbis agitabantur.

Vespasianus ad agrippam proficiscitur/audit Tyberiada & Tarichæas rebellare/iratos mittit filium suum illuc/appropinquantē ciuitati quidam ex senioribus ad Vespasiani pedes suppliciter accedunt is uero eis indulsit.

Cap. XXVI.

Vespasianus aut studio uisendi regnū Agrippæ. Nā & ipse rex iuitabat fectore cū exercitu simul patas accipe domesticis diuitiis ac p eos ægras ptes regni cōpescere/motis ex Cæsarea maritima castris in eā q Philippi dī Cæsareā demigravit/ibiq; p dies. xx. milite recreato. Ipse quoq; rerū gestarū gratias deo referēs in epulis erat. Postquā uero Tyberia da qdē nonas res capere ac rebellare Tarichæas/audiuit ad regnū aut agrippæ utraq; p̄tinebat decreto apud eos undiq; iudeos excidere/oportunū esse credidit aduersus eos exercitum ducere/simul ut agrippæ hospitiō uicē repēderet potestati eius ciuitatibus creditis. Igī filiū suū Titū in Cæsareā ut inde militē Scythopoli traduceret mittit. Hæc aut ciuitas decē ciuitatū maxima & Tyberiadi oīum uicina est. Quo cū ipse uenisset/ibi filiū p̄stolabat. Deīde cū tribus ultra legionibus p̄gressus ad trigēsimū a Tyberiade stadiū in qdā māsione cōspicua rebellātibus cui nomē est Sēnabris castra ponit/atq; hic Decadarchū Valerianū cū eq̄tib; gn̄uagita dirigit/q pacifico sermone oppidanos alloq̄ret & ad finē iurare. Audierat. n. q pacē populus desideraret a nōnullis aut ad bellū eū cogētibus seditionē patere. Itaq; Valerianus ubi muro appropinquauit & ipse de equo desiluit/& suos comites idē facere iussit/ne lacessendi plū cā potius uenisse uideret. Sed priusq; uerbū faceret armati excurrere in eū/seditiosi q erāt ualidiores rectore quodā noīe Iesu Saphati filio latrocinialis agminis p̄ncipe. Valerianus & neq; pp mādāta ducis plio cōgredi tutū ratus ēt si de uictoria certus pugnaq; p̄culosam eēsi cū multis pauci & instructis iperiti confligerent. Inopinata p̄terea iudeorū stupefactū s audacia/& ipse pedes refugit/& qnq; aliis similiter eqs relictis/quos Iesus eiusq; socii ueluti pugna nō insidiis captos lati in oppidū adduxerūt. Id aut ueriti seniores & q p̄stare populis uidebant i Romāorū castra p̄fugiūt adhibitoq; sibi rege ad Vespasiani genua suppliciter accedūt/ne se despiceret obsecrantes/ nene q paucorū esset totius ciuitatis insaniā existimaret/sed populo p̄ceret q semp amica Romanis sentiret/magisq; ultum iret defectionis auctores/a quibus ipsi olim ad foedus uenire properātes nūc usq; ne id facerent asseruati fuissent. His eorū p̄cibus quamquā toti ciuitati pp æquorum rapinam insensu esset indulsit. Nā & Agrippā uidebat eius oppidi cā trepidare. Fide aut p eos populo data Iesus eiusq; socii tutum sibi non esse rati apud Tyberiada consistere/ad Tarichæas effugiont.

Vespasianus præmittit Traianū in arcē an multitudo pacem cupiat/illi apertis portis eum liberatorem ac benemeritum proclamant/post ad Tarichæas proficiscitur/castra ponit/superatis illis/ ad

Cap. XXVII.

natiale bellum se contulerunt. Osterorū die Vespasianus in arcem præmittit/cum equitibus Traianum/qui multitudinem an oēs pacem cuperent experiretur. Cognito autem populum eadem sentire/simuliciter ad ciuitatem ducebat exercitum. Illi autem portis ei patefactis cū laudationibus obuiam

obuiā pdeūt/salutis datorē ac bebemeritū acclamātes. Cū uero milite angustī aditus remōtrēt/ mūrorū pte dirui Vespasianus ex meridiano latere iussit/ eorū pacto dilatauit igressam ut praeda tū & iniuriis abstinerēt in gratiā regis edixit/ cuiusdēq; cā muris pepercit/ spondentibus habitatoribus etus post hac cū reliqs fore cōcordes/ aliisq; modis malis affectā ciuitatē ex dissensione recreauit. Deinde ab ipsa digressus/ inter ipsam & Tarichæas castra posuit/ murosq; firmauit/ belli sibi moras illic fore pspiciens/ quod oīs turbārū cupiens multitudo ad Tarichæas cōflueret/ munitione cōsila ciuitatis/ & lacu Gēnesar q ab indigenis sic appellabatur. Etenī ciuitatē ita ut Tyberias sub monte positā qua lacu nō alluebatur undiq; muro ualidissimo/ sed minore quā Tyberiādā iosephus cū erat. Nā illā qdē in pncipio defectōis pecuniarū/ itēq; uiriū copia cōmunerat. Tarichæis uero largitatis eius reliquiā pfererunt. Scaphas autē plurimas in lacu paratas habebāt/ ut in eas uidelicet si terrestri plio uincerentur refugerēt/ simulq; ad nauale bellū si opus esset instructas. Romani autē castra munitionibus lesus eiusq; loci neq; multitudinē hostiū neq; disciplinæ militiæ perterriti/ cursu in eos irruūt/ primosq; impetu disiectis muri fabricatoribus ac pte aliqua ædificiū/ dissipata/ ubi armatos cōgregati uiderūt/ an tequā aliqd paterent ad suos refugiat/ eosq; insēcuti Romani ad nauigia cōpulere. Et illi qdē rātam puecti unde Romanos cōtingere missilibus possent ancoras iaciunt/ & sicut acies assolēt dēfatis inter se namibus hostes aduersus in terra constitutos nauali plio decertabant.

Cōgregata multitudo ppe ciuitatē in planitie uidens Vespasianus filiū suū mittit/ ipse uero patri nūciat/ dicens opus esse pluribus auxiliis/ suos deinde hortatur/ eorūq; genus & aīam reminiscēs ut strenue sine sint dimicaturi. Vespasianus mittit auxilia/ gentē aggrediuntur/ oēs fugant oppidū occupant/ cunctos occidunt prāter indigenas.

Cap. XXVIII.

A Vdiro autē Vespasianus magnā multitudinē in pxima ciuitate planitie congregatā filiū suū cū sexcentis equitibus lectis eo mittit. Qui cū infinitū hostiū numerū reperisset patri qdem maioribus auxiliis opus esse mandauit. Ipse uero equitū plerosq; etiā priusquam subsidia uenirēt alacres esse uidens/ cū nōnulli eorū multitudinē iudeorū formidarent/ unde exaudiri posset cōstitit/ & o Romani ait pulchrū est nāq; in pncipio sermonis admonere nos generis uestri/ ut qui cū qbus pugnaturi sumus sciatīs/ nfas enī manus nemo unquā toto orbe hostis ul/ lus euasit/ iudei uero ut ēt p his dicamus aliquid ad hoc usq; ipsi uicti nō defatigantur. Itaq; oportet illos in aduersis rebus cōstanter dimicātes/ & nos in secūdis plenerātius laborare. Apta quidē fronte nobis plurimū alacritatis inesse cōspiciens gaudeo. Vereor autē ne cū uestrū tanta timorē multitudo hostiū latēter scuriat. Igit̃ quibz iterū cogitet q̃lis cū qbus decertabit/ quodq; iudei licet satis sint audaces mortēq; cōtēnant/ cōposuit tū bellorūq; impij sunt & uulgus recte potius q̃ exercitus appellā di. De uestra uero pitia atq; ordinatiōe referre qd opus est/ Nēpe iccirco soli armis exerceamur pacis ēt tpe/ ut ne in bello nos cū hostibus numero cōseramus/ nā quod erat ppetuæ militiæ cōmodū si paret cū rudibus cōgrediamur/ qui reputate q̃ armati cū inermibus & eq̃tes cū peditibus & ducis tuti cōsilio cū uagis neq; rectocē habētibus decertabit/ qd̃q; nos hāc uirtutes multo plures efficiāt. Multū autē uitia de hostiū numero detrahāt/ nec sola hoīum multitudo quīs pugnacissimī fuerit i bello obtinet/ sed ēt si uel in paucis sit fortitudo/ hi enī & ordinari faciles sūt & sibi met subuenire numerosā aut copiz plus incōmodi ex semetipsis q̃ ex hostibus capiūt/ itaq; iudeos audacia & ferocitas ac desperatio mētis uitia ducūt. Quæ rebus secūdis aliquantū ualēt minimis offēnsionibus extinguuntur. Nos autē uirtus regit & morigera uolūtas itēq; fortitudo/ q̃ & in psp̃era fortuna uiget nec ad finē usq; iter aduersa decipit. Ad hoc maiores sunt q̃ iudeis eā certaminis/ nā si illi libertate patria belli pericula sustinent/ quid est nobis iclita fama præstantius/ Et ne post orbis terræ imperium uideamus hostiū aduersariorū loco iudeos habere. Præterea cōsiderate q̃ patiendi qdem alicuius intolerabilis mali moctus est. Multos. n. nos i pximo adiutores hēmus. Rapere autē uictoriā possumus & quos a patre mitti nobis speramus auxilio cōuenit antecapere ut & maior sit/ & lociū non hēat uirtutis effectus. Egdē puto nūc de me ac patre meo nobisq; piter iudiciū fieri. Sigdē ille rebus ante gloriose gestis dignus fuit. Ego uero eius sum filius/ nosq; milites mei/ nā illi uicere cōsuetū est. Ego uero reuerti ad eū nō ppetiar uictus. Quo pacto autē nos nō pauerit/ duce uestro piculis occurrere nō sperare. Appetit̃ n. picula mihi credere/ p̃mulq; in hostes irrūpā. Nemo autē uestrū a me discesserit p̃uasum habēs ip̃m tū meū sustētari ope diuino. & māifestissime p̃sumite q̃ multo plus mixti hostibus efficiemus q̃ si extrinsecus pugnaremus. Postquā hac locutus est Titus diuina qdā alacritas militibus icidit. Et q̃a Traianū aduenire cū q̃dringentis equitibus ante præliū contigit agre ferebant tanquā si minueretur uictoria societate. Misit autē Vespasianus Antoniū Silonē cū duobus milibus sagittariorū/ ut occupato monte/ q̃ ex aduerso erat oppido murosq; ppugnatores repellerent. Et ab his quidē ita ut pceptū fuerat circūuenti sunt ex ea pte subuenire tentātes. Titus autē primus prexit citato equo in hostes & post eū ceteri cū clamore pro tanto spatio fusi quantū aduersa acies occupauerat. Vnde multo ēt plures

quæ erant apparuerunt. Iudei uero licet in cursu eorum & disciplina cõterriti paulisper quod primos sustinere cõgressus. Perculsi aut cõctis equorum ipetu deturbati cõculcabant atque ita multis passim per præsidiis dispergunt & in ciuitate ut quicquid uelocitatis haberet effugiunt. Titus aut aliquos tergo istans alios pertransit occidebat/nõnullos cursu antecapiens ictu ora transuerberabat. Multos aut alii super lapidos inuolutes cõficiebat / oesque ad moenia cõfugiẽtes pueniẽtes detorquebat ad caput / donec suæ multitudinis elapsus in opidum cõfugerunt. Excepit aut illos acerba dissensio. Nam indigenis & fortunatarum suarum & ciuitatis gratia / & ab initio bellum gestum maxime quod male pugnatum fuerat non placebat. Sed populus adueniarum qui plurimus erat uel adhibebat / & iter se discordantium clamor erat / quasi iam arma caperent. Quibus auditis nec percul a muris aberat Titus exclamat / hoc tempus est. Quid moramur cõmilitones? Deo nobis dedite iudeos. Suscipite uictoriam. Non auditis clamores qui manus nostras euadere discordant / habemus ciuitatem si modo perperamus. Verum cum uelocitate animi opus est. Nihil enim magnū effici sine piculo consueuit / non solum aut hostium cõcordiam quos cito necessitas in gratiam renocabit / sed etiam nostrorum auxilia peruenire debemus / ut præter uictoriam quantas copias pauci superamus etiam ciuitate soli potiamur. Simul his dictis incendit equum atque ad lacum decurrit / & per eum propere ciuitatem ingreditur quem ceteri cõsecuti sunt. Pavor aut eius audacia murorum defensores inuasit / & pugnare quod uel prohibere ualere mentem nemo sustinuit. Relictis aut excubiis Iesus quod cum sociis in agros effugit / alii uero decurrentes ad lacum / in manus hostium contra uenientem incidebant. Maetabantur alii cum scaphas scanderent itaque alii cum iam pueras assequi natando conarentur / plurimique per ciuitatem agebatur hominum caedes / aduenage quod resistentium qui non effugissent / indigenarum uero sine pugna / quoniam spes eos foederis & cõscientia / quod belli consilium non habuerant praelio deterrebat / donec Titus nocentibus interemptis miseratus indigenas ab internitione requieuit. At qui in lacum confugerant ac ciuitatem captam uiderunt quam longissime ab hostibus recesserunt.

Letatur Vespasianus audita uictoria filii. post aduersus eos qui ad lacum descenderant rates fabri cari iussit.

Cap. XXIX.

Titus uero missis equibus res gestas patri nunciat. Quibus ille cõptis quod necesse fuit & filii uirtute admodum lætus & facinoris claritudine. Maxima enim belli per uidebat exēpta / cum quod statim circūdari ciuitatem custodibus iussit / ne quis ex eadem subterfugeret / neque a credibus temperaret. Postero aut die cum descendisset ad lacum rates aduersus illos qui eo refugerant / fabricari iussit. Quæ tam materiarum copia quam artificum multitudine mature contextæ sunt.

Declaratur natura lacus / & aeris & ubertas rerum uicinorum locorum

Cap. XXX.

Lacus aut Genesar quidem a terra appellatur. Quadraginta uero stadiis in latitudine patens centumque in longitudine atque dulcis est atque potabilis. Palustri enim crassitudine tenuioris habet laterices & undique in litora & arenas delinens purus est / ac præter hoc temperatus ad hauriendum & flumino quod sine fonte lenior. Sempiternum enim frigidior quam lacus diffusio patitur manet æstiuusque noctibus eius atque sub diuio perfusa nequaquam niuibus cedunt / id enim facere indigenis moris est. Variæ sunt in eo piscium genera / ab alterius loci piscibus tam sapore quam specie discreta / mediusque secatur flumio iordanæ cuius fons esse uidetur. Panius fert aut in hunc terra cõditus ex eo lacum quod uocat phiala. Hic aut est qui in Traconitida ascendit ad ceterum uiginti stadiis Cesarie / non longius in dextro itineris latere & proprie ex rotunditate Phiala dicitur lacus rotæ spem præferens. Sempiternum aut iter eius labia cohibet unde unquam deficiens uel exuberans. Cumque interim hoc esse iordanis principium nesciret a Tetrarcha quodam Traconitidis philippo dephesum. Is namque missis in Phialæ paleis iuenit eas apud Panius redditas unde ante flumio nasci credebatur. Naturalis quod pulchritudo Panius regis opibus & agrippæ diuitiis magnificentissimè accurata est. Manifestum aut flumio iordanis ex hoc antro incipiens semeconitidis quod lacus paludes secatur & margines centum autem xx. aliis præteritis stadiis post oppidum iuliada Genesar lacum medium transmissus. Deinde multa per solitudinem in Asphaltidæ lacum exit. ad Genesar uero lacum eiusdem nominis terra prætenditur natura simul & pulchritudine admirabilis / nullum enim ipsa pro ubertate sui negat arbustum totamque plantis conseruere cultores. Cæli uero temperies etiam diuersis aptissima est. Noces enim quæ arborum maximæ frigoribus gaudent infinitæ florescunt / ubi etiam palmæ quis nutrit calor æstiuus / has in iuxta ficus & oleæ quibus aura mollior destinata est ut naturæ magnificentiam hanc esse qui dixerit uim adhibentis ut in unum conueniant inter se repugnantia annique temporum cõtentione bona uelut singula peculiari studio terræ fouerent. Non enim solum nutrit præter opintonem poma uaria / sed et seruat egregia / quidem & quodammodo regnantia. Vinas & carices sine intermissione x. mensibus suggerit / ceterosque uero fructus anni spacio senescere. Nam præter aeris lenitatem & fonte quoque irrigatur uberrimo qui Capharnaum ab indigenis appellatur. Eum nonnulli uenam esse. Nili fluminis opinantur quod similes coracino sicut Alexandrinorum lacus generat pisces. Longitudo aut regionis quæ ac litora cognominis lacus xxx. stadiis extenditur & latitudo xx. Hæc quod natura eiusmodi est.

fabricatis

Fabricatis ratibus ifequitur illos per lacum Vefpafianus nemine remanēte occifū sunt paucis poft diebus intolerabilis faetor ex cadaueribus in terrā a mari cōpulis infurrexit/ut non folum uictis fed Romanis miferabilis fuerit totumq; aerem corrūpit.

Cap. XXXI.

Vefpafianus aut pfectis ratibus ipofita manu militū quāta in eo q lacu effugerāt fatis effe una puehiē. Illi aut neq; cōpuli ad terrā euadēdi facultatē habebāt infestis oibus neq; nauali bello pari cōditione pugnādi. Nā & fcaphe parue atq; piraticæ aduerfus rates infirmæ erāt & cū paucis finguli ueherētur cūctis astantibus Romanis appropiquare metuebant. Verūtū circū rates nauigādo nōnūq; ēt ppe accedēdo lapidibus romāos eminus appetebāt/aut cōminus ēt irritādo feriebāt plus aut ipfis utroq; mō nocebat. Nec.n. faxis qēq; pter crebros fonitus agebat/qm cōtra leptos armis iacebant cōtriguūq; sagittis eorū afficiebant. Et fi accedere ppius auſi fuiſſent priuſquā facerēt aliqd patiebant cūq; his nauigiis mergebant. Multos aut uulnera inferre tētantū q plus cōtingi poſſent alios deſiliēdo in fcaphas Romani gladiis trāſſigebāt. Nōnullos cōcurētibus inter ſe ratibus in medio depræhenſos cū nauiculis capiebāt. Submerſosq; aut q capita ſuſtulſſent aut ſagittis pueniebat aut ratibus occupabant & ſi deſperatōe cōpuli inimicis adnare tētaſſent/eis uel manus uel capita trūcabant/plurimūq; paſſim ac uariū erat interitus eorū/donec in fūgā uerſi cæteri terræ appuſi ſunt/circūcluſis nauiculis ſuis. Effuſi aut multi qdē in ipſo lacu talis cōfigebant/multos uero in terrā egreſſos pemerūt Romani. Mixtū aut ſanguine plenūq; cadaueribus cerneret totū lacū. Nullus.n. ſaluus euāſit. Acerbus aut ſecutis diebus odor illā regionē oppſiit & facies. Nā litora qdē naufragiis ſimul plena erāt & corpiſus tumidis. Caleſcētes aut ac tabefacti mortui cæli tractū corrūpebāt/ut nō iudæis ſolū ille caſus miferabilis uideret/ueq; ēt faetoribus ipſis eēt inuſus. Iſte qdē illi? plii naualis exit? fuit. Perierūt cū his q p dē i ciuitate cecidere ſex milia & qngēti.

Reſidet Vefpafianus p tribunali apud Tarichæas quidq; de ſupſtitibus fiendum ſit deliberat/tandem quofdam occidit/quofdam donat/quofdam uendit.

Cap. XXXII.

Vefpafianus pugna pacta p tribūali apud Tarichæas reſidēs aduenā populū ab idigenis ſecernebat/q auctor belli extiſſe uidebat/& an hi quoq; ſeruādi eſſent cū rectoribus deliberabat. Tūc aut affirmātibus eorū liberationē detrimēto futurā/nec enī dimiſſos qeſcere poſſe hoſes q & patris carerēt uimq; adhibere ac bellū iſſere poſſent ad quos cōſuſiſſent Vefpafianus ſalute qdē idignos eē eos contraq; ſeruatores ſuos nonerat euafuros/ſed de eorū mortis q̄litate cogitabat. Nā ſi ibi occiderent nō ppeſſuros ſupplicabat idigenas tot apud ſe ſupplīces obrūcari fideq; iterpoſita deditis uī pigebat aſſerre. Verū ab amicis ſupabat/nihil in iudæos cōmitti poſſe dicētibz/quodq; utile eēt honeſto debere pponere/cū utrūq; obtinere nō poſſet. Indubitata igit cōceſſa licētia ſolo eos itinere quod Tyberiada duceret exire pmiſit. Cūq; illi facile his q cūperēt credidiſſent & q̄a iuſſum fuerat comitati/neq; pecuniis ſuis q̄quā metuētes abirēt torā qdē a Tyberiada uſq; uia Romani ne q̄s euaderet occupauerūt/eoſq; in ciuitatē cōcluſos mox iſecutos Vefpafianus oēs in amphitheatri ſtadio cōſtituit. Et ſeniores quidē cū imbellibus qui mille ducenti erāt iuſſit occidi. iuuenū aut ualidiſſimos ſex milia lectos ad iſthmon neroni tranſmiſit. Cætera uero multitudinē. xxx. milia & quadringentos uendidit/præter alios quos Agrippæ donauerat. Nā his qui ex eius regno eſſent facere quod uellet ipſe pmiſit. Verum & iſtos rex uendidit. Reliquum tñ uulguſ qui erat Traconitidæ & Gaulanitæ & Hippeni/pluteſq; & Gadaritæ ſeditioſi & fugitiui & quibus pro pacis bello conciliarent. Capti ſunt ſexto idus ſeptembris.

De bello iudaico. Liber quartus incipit.

Excifis Iotapatis reliqui iudæi ſe dederunt Romanis præter quædā caſtella & ciuitates/quæ noia ponunt & earū cōditio lacū quendā Gamala occupant intrantes Romani/ domos hoſtiū tectā oia circūdant/ ex quo multi Romani mortui recedereq; coacti ſunt.

Cap. I.

Vicūq; aut iudæi iotapatis excifis a Romanis deſecerant/hi ſe ad eos poſtq Tarichæatæ ſupati ſunt applicabant/oiaq; Romani caſtella & ciuitates ceperant/præter Giſcala & qui montē itabyriū occuparant. Cū his aut rebellat Gamala ciuitas contra Tarichæas poſita ſupra lacū quæ ad fines ptinebant Agrippæ/ itemq; Sogane & Seleucia. Et he quidem Gaulanitidis regionerant ambæ. Sogane ſuperioris partis cui nomen eſt Gaulana & inferioris Gamala. Seleucia uero ad lacū Semechonitidem. xxx. latū & .lx. ſtadiis lōgū paludeſq; ſuas ad daphnē uſq; tēdentē. Quæ regio cum alias ſit delitioſa/ tñ fontes habet qui minorē quem ſic appellant iordanē halantes ſub aureo Boais tēplo in maiorē deducunt. Soganem qdē ac Seleuciam colentes in principio defectionis Agrip/

FF iiiij

ga sibi foedere sociauerat Gamala utro ei nō cederet freta locorū difficultate amplius quā Totapa/
 et iugū nāq; asperū ex alto monte deductū mediā cervicē erigit/ & ubi sup̄eminet in longitudinē ten-
 dit/ rantū contra decline quantū a tergo ut cameli similitudinē p̄ferat/ ut nomen etiā duxit nisi q̄ ex/
 pressam uocabuli significatiōē indigenz seruare nō possunt. Et a fronte qdē ac lateribus in ualles
 inuias scinditur. Post uero quā de monte pendet paululū difficultate refugit. Verū & hāc parē p ob/
 liquū excisa fossa indigenz deuī fecerāt. Domus autē crebrz & uicissim p prona erāt edificatz / &
 nimio p̄cipitio casuro similes. Ciuitas intra se decurrebat in meridiē ugens Australs uero collis
 imensa aeditus altitudine usum arcis sine muro ciuitati p̄bebat/ rupesq; superior ad profundā p̄ti-
 nens uallē. Fons autē intra muros erat in quē oppidū desinebat. Quāuis autē natura non expugnabilis
 esse ciuitas/ tñ ēt iosepus cū mutorū eā ambitu cingeret fossis & cuniculis reddidit fortiorē. Eius autē
 habitatores natura qdē loci cōfidentiores erāt quā iotapateni sed multo pauciores minusq; pugna-
 tores simulq; freti difficultate plures esse hostibus putabant. Nā plena erat ciuitas/ multisq; in eā q̄ ef-
 fet tutissima cōfugientibus. Vnde ab Agrippa quocq; p̄missis ad obsidiōē p menses septē resistē-
 re. Vespasianus autē profectus ex amathunte ubi pro Tyberiadē posuerat castra. Amathus autē si q̄s
 nomen interpretat aqua calidz uocant/ ibi enī eiusmodi fons est sanandis corporum uitiis idoneus/
 Gamala puenit/ & totā qdē ciuitatē ita/ ut diximus/ positā custodia circūvallare nequibat. Qua uero
 fieri posset excubias collocauit montēq; occupat sup̄iorē. In quo milites castris ita ut assolet & mu-
 ro circūdatīs opus aggerū postremo aggrediunt. Et aperte qdē orientis summo supra ciuitatem loco
 turris erat ubi & quintadecima legio necnon & q̄nta cōtra mediā ciuitatē operabant/ fossas autē de/
 cima repleuit & ualles & iter hāc Agrippā regē cū accessisset ad muros eorūq; defensoribus de tra-
 ditione loqui tētaret/ fundibulorū qdā ad dextrū cubitū lapide pcutit. Et ille qdē p̄pterea familiari-
 bus suis circūseptus est. Romanos autē ira simul ob regē suiq; moctus ad obsidiōē protinus incitant
 nullū iudaeos crudelitatis modū in alienigenas atq; hostes p̄termisum ire credentes/ q̄ circa genti-
 lē suū & eorū quz ipsi cōducerent suauitē tam imanes fuissent. Aggeribus autē manus multitudine
 operisq; cōsuetudine cito perfectis machinas applicabant. Chares autē & iosepus/ nāq; ipsi erāt oppi-
 danorū potētissimi/ armatos qdē licet moctu p̄cillos ordinauere/ & quāq; non diu obsidiōē posse su-
 stinere arbitrant/ qbus aqua itēq; alia usui necessaria nō sufficerent/ adhortati tñ eos ad moenia p
 duxerūt. Et paulisq; qdē machinis adueniētibus repugnarūt. Balistis autē tormētisq; p̄culsi in oppidū
 recesserūt. Itaq; Romani tribus ex locis aggressi murū arietibus quatūt & qua deiectus fuerat infusi
 magno cū armorū strepitu ac turbarū sonitu ipsi quocq; insup̄ ululantes cū oppidanis cōfligebant. Illi
 autē ad primos aditus interim p̄tinaces Romanis ne ultra progredierentur obstabant. Ceterū ni mul-
 titudinis superati undiq; ad excelsa ciuitatis loca fugiunt. Deinde reuertētes instātibus sibi hostibus
 incūbunt/ eosq; impingendo p declinia locorū difficultate & angustia depressos interficiebant. Ro-
 mani autē cū neq; a uertice iminētibus repugnare/ neq; in partē aliquā euadere possent pronos eos ur-
 gentibus sociis in domos hostiū plano cōtiguas refugiebant. Sed repletae labebant/ q̄ pondus sustine-
 re nō poterāt. Vnāq; deiecta multa inferiores/ itē ille alias deturbabāt. Ea res plurimos Romanorū
 morte cōsumpsit. Incerti enī qd facerēt quāuis subsidere tecta uiderent / tñ eo conuolabant atq; ita
 multi qdē ruinis opprimebant. Nō pauci uero subterfugientes parte corporis occubabant. Plurimi
 autē puluere suffocati moriebant. Sed ea Gamalenses p se fieri existimabāt/ propriāq; incōmoda ne-
 gligentes magis instabāt/ hostesq; itēcta sua labēres sustētādo cōpellebāt. Qui uero per angustos uia-
 rū cliuos cecidissent/ eos talis desuper missis interficiebāt. Et ruinae qdē lapidū copiā ferrū uero mor-
 tui hostes eis dabant. Cesorū enī gladios auferentes his contra semineces utebant/ multis iā p̄cūben-
 tibus tectis semet p̄iciendo moriebant/ tergaq; dantibus ne fuga qdē facilis erat. Viarū nāq; igno-
 rantia & caligine pulueris alius aliū non agnoscentes perterrabant & circa se sternebantur. Sed illi q
 dem uis reperto exitu ab oppido recesserunt.

Vespasianus cū paucis relinquit/ his uero oppugnantibus resistit uidentes eius animū/ quasi dini-
 num reputantes impetū remittunt ipse uero exiit castrum.

Cap. II.

Vespasianus autē qui laborantibus semper interfuit/ sanissimo dolore percussus cum super
 militem ruere ciuitatē uideret/ p̄priae tuitionis oblitus clam paulatim superiorē oppido
 locum praeire/ ibiq; iter media pericula cū paucis oīno relinquit. Nec enim aderat tūc ei
 filius Titus ad Mutianū pridem in Syriā missus. Et dare quidē terga neq; totū neq; hone-
 stum sibi putabat. Rex autē quas ab adolescētia gesserat ac p̄prie uirtutis memoria q̄si deo repletus.
 Socios qui cum ipso erant condensari iubet affluentemq; hostium uim tam diu in uertice Iustinis
 nec hominum nec telorum multitudinem reformidans donec eius animi obstinationem hostes di-
 uinam esse reputantes impetum remiserunt. Illis autē iam infirmis oppugnantibus ipse pedem refe-
 rens nō prius terga ostendit quā extra muros egressus est. Plurimi qdē Romani milites in ea pugna
 ceciderunt

ceciderunt & inter eos Ebutius decadarchus non eo tamen praelio quo periit sed ubiq; antea fortissimns comprobatus quiq; plurimis malis iudeos affecisset. In ea pugna Gallus quidam nomine Tarachus cū. x. militibus in quadam domo latuit. Eius autem habitatoribus dum cenarent quod in romanos fuisset consilium populi inter se fabulantibus & ipse Syrus erat & hi quos secū habebat nocte illos aggreditur/omnibūq; mactatis ad Romanos saluus cum militibus euadit.

Vespasianus ad Romanos ueniēs uisū aduersis casibus Romanos consolatur/hortaturq; ad ulciscendos hostes Gamalenses quantum profunt resistent.

Cap. III.

Vespasianus at moerere exercitū aduersis casibus uidens/q; nullā interim tantā expti fuerat cladē huiusq; rei magis eos pudere q; solū ducē in piculis reliquissent cōsolandos putabat. De se quidē nihil dicēs ne quē uel initio culpasse uideret. Oportere aut inueniens quā cōmunia essent fortiter ferre naturā belli cogitātes/q; nūq; eueniat sine cruore uictoria iterūq; habeat fortuna regressum. Multis tūc iudeorū militibus interfectis exigua p his stipē se pepēdisse fortunā. Atq; ut iactantiū esset nimis secundis rebus insolere/ita esse ignauorū in offensionibus trepidare. Velox. n. esset in utrunq; mutatio & ille uir fortis. f. maceat cuius sobrius erit & animus in rebus quoq; infeliciter gestis ut idē habeat rectis cōsiliis peccata restituens. quāq; ea q nūc acciderunt neq; mollitia uestra neq; iudeorū uirtus effecit. Nā & illis pugnae melioris & nobis deterioris cā fuit difficultas locorū. Qua in re nimis q; respēderit alacritatis uestrae temeritatē. Nā cū hostes i excelliori loco refugissent manus cōtinere debuistis. neq; sūmo uertice cōstituta seq; picula sed capta in feriori ciuitate paulatim eos q; refugerāt ad tutiorē uobis & stabilē pugna reuocare. Nūc at immoderata festinatioe uicendi quā id incante fieret nō curastis. Incōsultus aut & furibūdus impetus belli a Romanis alienus ē/q; cūcta ordine pitiaq; pficimus/barbarisq; cōueniēs & quo iudei maxie possident. Oportet igit nos ad ppriā uirtutē accurrere atq; indignitati offensionis irasci potiusq; moerere. Optimū at q; de sua manu solatiū qrat. Ira enim fiet ut & amissos ulciscamur & i eos a qbus pempti sūt iudicemus. Ipse at ita ut nūc feci experiar/atq; nos pugnādi prius ad bella pgere & nouissimus inde discedere. Ille qdē his dictis recreauit exercitū. At Gamalēses bene gesta re paulisp; aios erexere/q; nulla rōne magnificeq; puenerat. Mox at reputātes ablata sibi eē foederis spē/quodq; minime posset ef/fugere/iā. n. uictus eos defecerat/uehementē dolebāt aiosq; remiserāt. Nec tamē qrenus ualebāt salutē suā negligebāt sed tā disturbatas ptes muri q; erāt fortissimi q; integras ceteri āplexi custodiebāt. Romanis at cōstruentibus aggeres iterūq; tētantibus irruptionē multi ex ciuitate p ualles deuias q; nulli custodes erāt & p cloacas diffugiebāt. Eos q; moem ne caperent ibi remanerēt inopia cōsumebat. Solū aut undiq; alimēta q; pugnare possent congerebāt. Sed illi qdē in huiusmodi cladibus perdurabāt.

Vespasianus quosdam qui Itabyrium montē occupauerāt inuadit ad eos mittit Placidū q; eos hortetur ad pacē sed illis remittentibus. Placidus cōgrediē fingēs fugā aduersus illos reuertitur multos occidit/multi cōfugiunt Hierosolymā/reliqui montē placido tradūt.

Cap. IIII.

Vespasianus aut inter curas obsidionis subsiciū opus aggrediē aduersus eos q; montē Itabyriū occupauerant inter campū magnū & Scythopolī sitū/cuius altitudo quidē. xxx. stadiis cōsurgēs septentrionali tractu inaccessa est. In uertice aut uiginti stadiorū planicies patet tota muro circūdata. Hunc autē totū ambitū qdraginta diebus edificauerat Iosephus & alias ei materias & aqs suggerentibus locis inferioribus. Solā. n. incolae pluuiā habebāt. Magnā igit i eo multitudine cōgregata Vespasianus Placidū cū sexcētis equitibus dirigit. Huic antē subeundi quidē montis ratio nulla erat. Multos at foederis ac ueniae spe hortabat ad pacē & descendebāt ad eū ipsi quoq; insidias molientes. Nā & Placidus eo studio mitissime cū his loquebat ut eos in planitie caperet illi tanq; dictis obediētes ad eū ueniebāt ut incantū aggredere. Vicit aut astutia Placidi. Coepto enim a iudeis praelio assumulat fugā & postq; insequētes ad magnā partē cāpi bellū exiit/reflectit in eos equitū manus plurimisq; in terga uersis aliquos interfecit. Semotā uero multitudinē ceteram ab ascensu coerces. Itaq; alii Itabyrio relicto in Hierosolymā refugiebāt. Indigenae at fide accepta q; eis aqua defecerat & se & montē Placido tradiderūt.

In Gamala tres milites nocte turrim effodiunt/decidit turris magno sonitu/omnes perturbati fugiebant quos Romani trucidabant/ Titus urbem inuadit/occidit multos/multi in arcem confugiūt ita ut cruor effusus totum oppidum diluat.

Cap. V.

Pud Gamalam uero degentiū laudacissimi quiq; dispersi latebāt. Imbelles autem fame corrumpebātur. At uero pugnantiū manus obsidionē sustinebat donec euenit secundo & uigesimo die mēsis octobris ut tres ex quinta legiōe milites circa matutinas uigilias aedificatū sūmā p ceteris turri q; in sua parte fuerat subiret/eāq; occulte suffoderent cum appoliti ei custodes neq; adeūtes eos/nox. n. erat/postq; adiere sensissent/idē milites cauendo ne strepitus fieret quiq; saxis durissimis euolutis resiliunt. Subitoq; cū magno sonitu decidit/unaq; custodes picipi/tant. At

tant. At uero qui p alias custodias erant p̄turbati fugiebant multos euadere ausos p̄merè Romanis. Inter quos èt Ioseph sup̄ dicta muri partē quidā iaculo percussus interfecit. Intus autē ciuitatē degētibz sono cōcussis multus erat pan̄or atq; discursus tanq̄ oēs essēt hostes ingressi. Tūc Chares agrotus & iacens defecit cū timoris magnitudo morboꝝ eius plurimū iuuisset ad mortē. Romani autē tūc temporis peccati memores usq; ad uigēsimā & tertiā diē supradicti mensi oppidū nō sunt ingressi. Titus autē aderat indignatione uulneris quod Romanos se absc̄ere p̄culerat ducētes equitibus pr̄ter pedites lectis ociose ciuitatē introiuit. Eoꝝ pr̄tergresso nigiles quidē ubi senserunt ad arma properabant. Cognito autē intus cōstitato eius ingressu alii raptis liberis trahentes èt cōiuges cū ululatu & exclamationibus in arcē refugiebāt alii Tito occurrentes sine intermissione trucidabant. Qui uero p̄hibiti essent in arcem recurrere/nescii/ quid facerēt Romanorū pr̄sidiis incidebant. Vbiq; autē infinitus morientū gemitus/perq; prona loca effusus cruor totum oppidum diluebat.

Vespasianus ducit totum exercitum ad uerticem montis quo confugerant qui supererant eos cap̄it/ sed quinq; milia ex his de uertice se pr̄cipitarunt/per Romanos quattuor milia perempta/ solū duæ mulieres saluæ factæ sunt.

Cap. VI.

N eos qui arcem occupauerant oēm Vespasianus inducit exercitum. Erat autem saxosus & accessu difficillimus uertex in immentam æditus/ & undiq; circum hostiū multitudinem pr̄ceps. Vnde Romanos ad se adēntes/ alios telis & pr̄terea saxis deuolutis ulciscēbatur iudæi cū ipsos excelso loco positos nullæ sagitte contingerent. Verum ad eorū interitū diuino munere quidam turbo exoritur Romanorū quidē tela in eos ferens ipsoꝝ autē a Romanis pel̄lens & obliqua traducēs ut neq; in pr̄ruptis cōsistere pp̄ uolentiā status possent cū nihil esset imminibile/ neq; hostes ad se accedētes uidere/ Itaq; supergressi Romani eos circumueniunt/ & alios qdē repugnantes ante capiebāt. In oēs autē uehementius sc̄auebant illoꝝ memoria/ quos in primo congressu p̄diderant. Multi autē undiq; circūclusi desperatione salutis filios & cōiuges & semetipsos in uallē pr̄cipites dabant quæ sub arce in profundū patebat. Euenit autē ut ipsoꝝ in se q̄ capti fuerant animanitate lenior existeret iracundia Romanorū. Ab his enim quattuor milia perempta sunt. Qui uero se pr̄cipitauerūt quinq; milia sunt reperi. Neq; quisq; pr̄ter duas mulieres saluas euasit/ quæ sororis erant Philippi filiæ/ qui Philippus iocimo genitus essent insigni uiro & qui sub Agrippa rege Strataches fuerat. Seruatæ sunt autem q̄ excidit tēpore Romanorū impetū latere. Nec enim uel infantibus pepercere quorū multos singuli raptos ex arce p̄iciebant. Gamala qdē hoc mō excisa ē tertio & uigesimo die mensis octobris/ quæ. xx. & primo die mensis septēbris coeperat rebellare.

Mittit Titus ad Giscala oppidū Galilæe qd̄ restabat indomitū/ Vespasianus ad recreādos alios castra regredit/ q̄a restabat mō Hierosolymis occupāda/ Titus Giscalēos hortat ut se dedāt sū armis/ ap̄ propiqt̄ portis/ illi aptis iāuis clamāt ip̄m libatorē/ m̄uit oppidū sicq; tota Galilæa libata ē. Ca. VII.

Amq; solū Giscala municipiū Galilæe restabat indomitū/ cuius multitudo pacis studio tenebat/ q̄ erat pleriq; agricolæ sp̄eq; suā semp in fructibus collocauerāt. Nō parue at̄ manus latrocinali p̄mixtiōe corrupti erāt quo morbo èt nōnulli ciuiū laborabāt. Hos at̄ ad defectionē ipellebat Leui cuiusdā filius iōh̄nes hō ueneficus & fallax/ uariisq; moribus & imoderata sperare p̄optus/ miroq; mō q̄ sperasset efficiēs atq; oibus iā cognitus qd̄ affectāda sibi potentia cā bellū armaret. Hic apud Giscala seditioꝝ turba pebat/ quoꝝ cā populus èt legatos fortasse de traditiōe missurus Romanorū tamē cōgressum i p̄te belli p̄stolabat. Et Vespasianus cōtra hos qdē Titū cū equitibus mille decimā uero legionē circa Sythopolim mittit/ cū reliqs at̄ duabus castris ipse ingredit/ dandā his ex labore cōtinuo regem putās ex ciuitatū copiis eorūq; corpora/ iteq; aios ad futura certamina existimās esse resonēdos. Nec. n. exiguū sibi laborē superesse de Hierosolymis p̄uidebat q̄ & regalis esset ciuitas/ & cunctæ nationi p̄staret. His èt qui ex bello fugissent in eā cōstitūbus èt naturalis munitio/ iteq; muroꝝ eius cōstructio nō minimā ei sollicitudinē cōparabat/ cū uiroꝝ spiritū & audaciā & sine muris inexpugnabile esse cogitaret/ ob eāq; rē milites uelut Athletas ante certamina oportere curari. Tito autē Giscala/ equitādo. n. ad eā accesserat aggressione capi facilis m̄idebat. Sciens tamē q̄ ea ui capta passim a militibus populus absc̄meret. Namq; satius erat ipse iā cadibus miserans multitudinē èt sine ullo discrimine cū nocētibus intereuntē/ pactiōe magis subigere ciuitatē uolebat. Itaq; plenis horum muris/ quoꝝ pleriq; p̄ditæ factionis erāt mirari se ait qm̄ fructū cōsilio cūctis iā ciuitatibus captis illi soli Romanorū arma operirent/ cū uiderēt multo qdē munitiora oppida uno impetu fuisse submersa/ securos at̄ fortunis suis potiri q̄ Romanorū dextris credidisset. Quas qdē èt nūc illis ait se porrigere/ neq; ob insolētiā succēdere/ q̄a sp̄e libertatis ignoscēdā putaret. Nō tñ èt si qs̄ impossibilia uellet p̄ueniret. Quid si dictis humanissimis nō paruisset fidē de xtris habuissent expertū iri arma crudelia iā cognituros esse moenia sua ludū fore machinis. Romanorū/ q̄ cōfidētes soli se ostētarēt arrogātes esse capturos. His dictis populariū quidē neminem non quidem

quidē respondere/sed ne ad murū quidē licuit ascendere/quia totum latrones prænētrāt & custodes erāt portis apppositi ne quis uel ad foedus p̄diret/uel equitū quēquā in ciuitate reciperet. Ioannes autē & ipsi cōplecti cōditiones ait ita aut p̄suasus aut necessitatē belli renitētibus adhibiturū. Illum tunc diē indæg. legi oportere cōcedi/quoniā sicut arma mouere/ita ēt de pace cōuenire nephas esse puta ret. Nā & Romanos scire q̄ ab omni cessarēt opere dierū septē circuitu. Quā si temerassent non minus coetus quā qui agerent piaculū cōmissuros/ipsūq; Titū nullū sibi ex mora stipendiū formidandū quod enim unius noctis spaciū prāter fugā cōsiliū coeperit prāsertim cū id obseruare circūsedenti nemo phibeat/sibi autē magnū esse lucrū nulla in re despiciere patrios mores. Et illū decere qui pacē nō sperantibus indulgent/legē quoq; seruare seruatis. His Titum Ioannes fallere conabat/non tantū p̄ septimi diei religione quātum pro sua salute/solicitus. Verebat ne statim capta ciuitate solus destitueret/qui totā in nocte ac fuga uitæ spē collocasset. Verū p̄fecto dei nutu in excidium Hierosolymorū Ioannem saluum esse cupiētis factū est/ut non solū indutiariū causationē Titus admitteret/uerū etiam in superiori parte ab oppido castra poneret ad Cydissa qui mediteraneus est Tyriog; uicus ualidissimū Galilæis semp exosus. Noctē autē Ioannes cū nullas Romanog; excubias circa oppidū uideret atrepto tēpore non solū his quos circa se habebat armatos/sed etiā senioribus plurimis cū familiis ab ductis in hierosolymā fugiebat. Sed usq; ad uigesimū quidē stadiū fieri posse uidebantur/ ut mulieres ac pueros aliāque multitudinē secū duceret homo quem captiuitatis itēq; salutis moeros urgeret. Vltra uero p̄cedere eo m̄linquebat & oriebat atrox remanentiū fletus. Quāto enim quisq; procul a suis aberat/ tanto priorē se hostibus credebat. lamq; affore qui se caperent existimātes necessario pa nitabant/ & ad crepitū quem ipsog; cursus faciebat assidue respectabant/ uelut instantibus quos fugis sent/ multiq; simul ruebant & circa uiam plurimos certamen prācedentiū conterebat. Mirabile autē foeminag; & infantū erat excidium. Aut si quam iactare uocē/ nonnulla uiros aut propinquos ut se operirentur orabant. Sed ioannis exhortatio superabat ut seip̄os seruaret inelamantis eog; confugerent. unde remanentibus etiā si raperent p̄enas a Romanis peterent. Multitudo quidē eorū qui fugerant ut cuiq; uirtutis fuit cito dispersa est. Luce uero Titus ad muros aderat foederis causa/ populus at portis ei patefactis cū coniugibus adeuntes tanquā benemerito/ & qui custodia ciuitatē liberaasset laudibus prādicabant. Simulq; ioannis fugā significantes ut & sibi parceret obsecrabāt & eos qui nouarum rerum cupidi reliqui superessent ulcisceret/ ille aut prācibus populi postulatus equitū partem ut Ioannem persequeret dirigit. Sed eum quidem occupare nequiuere/ quod antequam uenerant in Hierosolymā se receperat. Vna uero fugientes prope ad duo milia perimunt/ mulieres ac pueros pauciores quā tria milia circumactos reducūt. Titus autē indigne ferebat non statim a Ioanne p̄enas fraudis exactas. Iratos uero animo satis esse quod spe deciderat ad solatiū putans captiuorum & qui trucidati fuerant multitudinē in oppidum cum fauore ingredi/ iussiq; militibus minimam muri partem iure possessionis abruptere minitādo magisquam puniendo reprimebat p̄urbatā ciuitatis audaces/ multos enim propter odia domestica uel proprias inimicitias delatores innocentia fore credebat/ si dignos p̄ena discerneret/ melius noxiū relinqueret moerū suspensū/ quā immeritū quenq; cum eo perdere gratius existimabat. Illum enim fortassis modestiorem futurum/ uel moerū supplicii uel quod erubesceret prāteritorū criminū uenia/ sine causa uero morientiū p̄ena nullo modo corrigi posse. Prāsidii tunc ciuitatem circūdedit/ quā tam nouatū rerum studiosos compescerent quam pro pace sentientes quod sibi relicturus erat maiore fiducia firmarent. Galilæa quidē tota postquam multo sudore Romāos exercuit hoc modo subacta est.

Ex aduentu Ioannis in Hierosolymā totus populus effusus perennētatur quid agāt Romani/ signi ficato excidio Giscalon/ timor eos inuadit immensus/ hortat Ioānes Hierosolymas ad bellū senes timēbant excidiū urbis ex hac re/ oriunt multæ prādationes & latrocinia in urbe cōtra multos finge bant uaria in eog; p̄niciē/ phana cōculcant/ sitq; maxima cōtrouersia aduersus istos/ sit bellū iter hos inuasores & populū/ horum causa erat ioānes q̄ simulabat amorē/ res tamē & cōsilia populi aliis nō ēte apperiebat hic iurat fidē amicitia/ sit legatus populi ad Zelotas.

Cap. VIII.

Pud Hierosolymā uero ad Ioannis introitum omnis populus erat effusus/ & circa singulos qui una confugerent numerosa turba collecti/ quos fines cladis experti essent perconctabantur/ illorum autem seruens anhelitus necessitatem significabat. Verum tunc in malis quoque sibi arrogabant. Non Romanorum uim fuisse dicentes sed sponte uenisse/ ut cū his ex cautiore loco pugnarent. Inconsultorum enim atq; inutilium esse hominum incaute pro Giscalis & inualidis municipiis periclitari/ cum arma uigoremque oportet/ at pro metropoli suscipere atque seruare/ significando tamen excidium Giscalorum etiam quam dicebant honestam discessionem suam ut primi fugam esse intelligerent prodiderunt. Auditis autem quæ captiui pertulere non mediocri populū p̄turbatio tenuit/ magnumque id esse argumentum proprii

proprii reputabāt excidii. At Ioannes qui eos quos reliquerat causa minus erubescerebat singulos autē
 circūiens spe ad bellū incitabat infirmitatē Romanorū asserens propriāq; uirtutē extollens & im-
 peratorū ea cauillatione inscitā decipiens q; ēt si poenas sumerent nunq; Hierosolymorū murū trans-
 grederent Romani q; pro Galilaeorū uicis tanta mala ptulissent atq; in eos muris machinas cōtriu-
 sent. His eius dictis magna quidē corrūpebat iuuenū manus. Prudentiorū autē latq; seniorū nemo erat
 q; nō futura pspiciēs uelut iā pdirā ciuitatē lugeret. Et populus qdē in ea cōfusione tūc erat. At uero p
 territoriū manus agrestiu ante seditionē quae Hierosolymis orta est discordare iā coeperat. Titus. n. a
 Giscalis Caesareā. Vespasianus at a Caesarea Iamnia & Azotū pfectus utrūq; subegit/impolitisq; illic
 pidiis reuertebat/ maximā ducēs eorū multitudinē q; se foedere sociauerant. Singulas autē ciuitates tu-
 multus bellūq; intestinū exagitabat quantūq; a Romanis respirassent in ipsos manus uertebant/ cum
 inter amatores belli ac pacis cupidos ēt scēna cōtētio dudūq; cōcordiū ptiacia pmo intra domos
 accēderet. Deinde inter se amicissimi populi dissiderēt/ & ad similia uolētes quīq; cōueniēs aperte iā
 coactio multitudine rebellaret. Itaq; dissensionē quidē apud oēs erat/ nouitatis autē armorūq; cupiēs
 senibus ac sobriis inuēte atq; audacia pstabāt. Primo autē indigenas/ singuli pdari coeperūt. Deinde
 ex cōposito cōfērtis cuneis p territoriū latrocinabant/ ut qd ad crudelitātē atq; iniustitiā spectat nihil
 a Romanis gētilēs abessent/ atq; ab ipsis q; uastabant illatū a Romanis excidiū leuius uideret. Ciuita-
 tū uero custodes prim q; defatigare pigeret/ prim odio nationis aut nulli aut minimi erāt male affe-
 ctos auxilio/ donec rapinas/ societate undiq; cōgregati collegiorū latrocinaliū picipes atq; in agmen-
 cōflati Hierosolymas irrūpunt. Quae ciuitas a nullo regebat/ & more primo gētilēs oēs sine obserua-
 tione recipiebat/ tūc pcpue existimātibz uniuersos q; supinfluerēt adiūmēto & beniuolentia uenire.
 Quae qdē res ēt sine dissensione ciuitatē postea pessūdedit/ eo q; iners & inutilis multitudo q; pagna-
 cibus sufficere potuisset alimēta cōsumpsit. Hisq; pter bellū & seditionē famēq; cōparauit/ aliq; latro-
 nes ex agris eo trāsgressi ac multo scēuiores quos intus inuenere sociati nullū atrox facinus intermie-
 tebāt. Nec. n. rapinis & expoliatiōibus meriebant/ audaciā/ sed usq; ad cedes ruinae fiebāt/ nō clā neq;
 p noctē aut quoslibet hoies neq; luce palā nobilissimos quosq; ad oriēdo. Nā primū Antipā regii ge-
 neris uirū & adeo potētissimū ciuiū ut ēt publicos thesauros fidei suae pmissos haberet cōprehēsu cu-
 stodiae tradiderūt. Post hūc ēt Leuiā quēdā isignē uirū & Sophā filiū Ragueli regalis similiter utrūq;
 familiā oēsq; pterea q; pteritorū pstare aliis uidebāt. Granis at moetus populū possidebat/ & uelut oc-
 cupata ciuitate salutē ppriā quīq; curabat. Illi autē clausorū uinculis nō fuere cōtēti/ neq; tutū arbitra-
 bant/ e potētia uiros diutius custodire. Nā & ipsos & domos eorū nō paucos uiros frequētare ac per
 hoc ad ulciscēdū eē idoneos & pterea rebellatūq; fortasse populū iniquitate cōmorū. Decreto igit eos
 occidi mittūt quēdā de suo numero Ioannē ad cedes propitissimū/ q; lingua patria Dorcadis filius di-
 cebat/ eūq; alii decē armati gladiis secuti ad carcerē/ ibi quos reperissent interficiūt. Fingebāt autē hu-
 ius immanissimi sceleris cām cū Romanis eos de traditione ciuitatis collocatos fuisse/ cōisq; libertatis
 peditores interemisse dicebāt/ pfas ut audacia sua tanq; seruatores ciuitatis ac bene de ea meriti glo-
 riarent. Enenit at populū quidē ad hāc humilitatis ac formidinis illos uero insolētiā pgrēdi/ ut in eo-
 rū esset arbitrio & pōtētiā designatio. Deniq; familiis abrogatis unde p successionē pōtētiā creabā-
 tur/ incognitos atq; ignobiles cōstituebāt/ ut impiorū facinorū socios haberēt. Nā q; supra meritū sum-
 mos honores adepti erāt his obediebāt necessario q; sibi eos pstitērāt qm & dignitate peditos uariis
 machinis fictisq; sermōibus cōmittebāt oportunitatē ex eorū q; se phibere poterāt cōtētiōe caprātes
 donec hoīum psecutione faciat indiuinratē cōtumelias trāstulerūt/ pedibzq; pollutis in sanctū locū
 introire coeperūt. Iāq; populo cōtra eos cōcitato nāq; auctor erat Ananus quo maximus pōtētiā itē
 q; sapiētissimus & q; fortassis ciuitatē cōseruasset si insidiatorū manus potuisset effugere illi tēplū dei
 aduersus populi turbā castellū ac pfugiū sibi fecere/ qd p domicilio habebāt tyrānidis. Acerbis autē
 admiscebat/ & cauillatio/ q; p ceteris eorū factis erat dolori. Tērado. n. quāto moetu populus tenereē
 suasq; uires explorādo forte pōtētiā creare conati sunt/ cū his ut diximus/ ex familiis successio de-
 bereē. Huic autē fraudi mos antiquitus obedēbat. Nā & solū sorte pōtētiā deferri solitū fuisse dice-
 bāt/ re autē uera lege de genere erat abrogatio firmatus atq; his ad potētiā q; sibi designandorū magi-
 stratuū licentiā cōpararet. Itaq; una sacratas/ tribuū accita quae Emiacin appellat/ pontificē sortiebant
 casuq; locus exiit homini p quē maxime eorū iniquitas demonstrata est Phānias quidā filius Samueli
 ex uico Aphtha nō solū nō ex pontificibus orto/ sed aperte quid esset pontificatus pp rusticitatē poe-
 nitus nesciente. Deniq; inuitū eū rure abstractū ut in scēna fieri solet/ aliena ornanere psona/ idutūq;
 sacra ueste quid facere deberet subito instimebant/ ludūq; & iocū esse tantū nefas arbitrabantur. Cae-
 teri quidē sacerdotes procul spectante ludibrio legem haberi lachrymas uix tenebāt/ honoresq; sacro-
 rum solui grauiter ingemebāt. Populus tamen hanc eorū audaciam non tulit sed oēs quasi ad depo-
 nendam tyrānidem animos intenderant. Nam qui praestare ceteris uidebantur Gorion Iosepi filius
 & Symeon

& Symeon Gamalieli tā singulos circūeuntes quā simul uniuersos in cōtionibus hortabant/quo tan-
 dē aliquādo libertatis corruptores ultū irent/sanctūq; locū hoībus sceleratis purgare pperarent. Pon-
 tifices etiā probatissimi Gamala quidē Iesus aut ananus Anani populū frequēter in coetibus ex-
 probrādo eius legnitiē cōtra Zelotas excitauerunt. Ita. n. seipsi uocabant/uti bonaz professionū amu-
 li/ac non q pessimā facinorū immanitatē superassent. Itaq; in cōtionē populo cōgregato/cunctisq; in
 dignantibus occupationes sanctoz itēq; rapinas & cædes/nondū autē promptis ad ulciscēdū propte-
 rea q in expugnabiles/id enim uerū erat Zelotaz putabant/stās iter eos medius Ananus & ad legē cre-
 bro respectās cū lachrymis opplesset oculos. Magis ait mihi mori satis est antequā dei domiciliū uide-
 am raris refertū doloribus atq; in accessā & sancta loca sceleratoz pedibus frequētari. Verū sacerdo-
 tali ueste amictus & sanctissimū uenerabiliū noīam ferens uiuor/atq; animæ amore teneor ne pro sene-
 ctute quidē mea mortē sustinens gloriosam/igic solus ibo/& tanquā i solitudine aiām meā solā dabo
 pro deo. Nunqd opus est uiuere in populo clades suas minime sentiente/& apud quos maloz præsen-
 tiū defensio interit. Siquidē rapti patimini ac uerberati reticetis/& ne gemitu quidē aperto quisquā
 prosequi interemptos. O acerbā cōminationē. Quid de tyrannis querat? Nunqd nō a uobis nostra
 potētia nutriti sunt? Nunqd nō despectis qui mecū ierāt cū adhuc pauci essent/nos dū tacetis plures
 eos fecistis atq; illis armatis quiescentes in uosmetiplos arma uertistis/cū primos eorū conatus opor-
 tuisset infringi/quādo cognatos cū uitiis appetebant. Vos autē negligēdo ad dēsdationē noxios irri-
 tastis/quia uastatis domibus nulla rō ducebat. Itaq; iam dominus ipse rapiebat/eiq; cū p mediam ci-
 uitatē traheret nemo erat auxilio. Illi autē a nobis pditos etiā uinculis affecere. Nō dico quales & quā-
 tas sed q accusatos indēnatos nemo audiuit. Restabat eisdē uidere trucidare. Hoc etiā uidimus uelut
 e grege brutoz aialium/quæ p̄cipua ducit hostia ne uocē quidē quisquā emisit/nedū dexterā moue-
 ret. Patiemiini ergo patiemiini etiā sancta cōculcari uidētes? Cūq; oēs audaciæ gratos nephariis hoībus
 subieceritis eoz præstantiā reueremini? Nūc. n. p̄fecto ad maiora pcederēt si quid maius q euerterēt
 inueniret. Tenet quidē munitissimus ciuitatis locus/nūc aut phanū appellat arcis arx quædā siue ca-
 stellū. Tanta igic contra uostyrānide munita & inimicis sup uerticē positis/ut uideris qd cogitatis/
 aut qbus sententias applicatis? An Romanos expectatis ut sanctis nostris opitulent? Ita quidē se no-
 stræ ciuitatis habet res/eoz iā calamitatū uentrū est/ut misereat nostri ē hostis. Nō exurgetis o labo-
 riosi respectisq; uulneribus uestris quod etiam fera bestias facere uidimus ultum ibitis in hoc qui hos
 percussere. Nō suas qsq; recordabit clades/& ante oculos positis quæ ptulerit ultionē aīos acuetis. Peri-
 it apud uos nisi fallor affectionū oīam carissima & maxime naturalis cupiditas libertatis. Seruitutis
 autē ac dominoz amantes facti sumus tanq subiugari a maioribus didicerimus. At illi qdē multa &
 maxima bella ut in libertate uiuerent ptulerūt. Nec aut ægyptioz aut Medoz potētiæ cessere/dūmō
 ne facerēt q iuberent. Et qd opus ē de maioribus loq? Hoc ipsū bellū qd cū Romāis nūc gerimus utq;
 cōmode an cōtra incōmode nō palā qd habet causā nisi libertatē? Ergo q dñs totius orbis seruire nō
 patimur/gētilis n̄fos ferimus tyrānos. Quāq; externis obediētes ad fortunā semel adire fecerūt /cuius
 iniuria uicti sūt. At uero pessimis suoz cedere ignauoz ē & cupiētū seruiēdi. Ad hæc aut qd Romāo-
 rū mētio facta ē n̄ uos celabo qd dū loquor iteruenerit mēteq; retraxerit. Quod ē si ab his capti fueri-
 mus/absit at dicti huius piculū nihil acerbius expiemur q isti nos affecere. Quo pacto aut nō lachry-
 mis dignū sit illoz qdē in tēplo donaria cernere? Gētiliū uero spolia q nobilitatē huius maxime oīaz
 ciuitatis cōpilauerūt eozq; uiros trucidatos uideri. qbus ē illi post uictoriā obtēperassēt. Et Romāos
 qdē nūq; trāsgredi ausos esse limitē pphanoz aut sacratae quicq; cōsuetudinis pterire. Sāctoz aut am-
 bitū quāuis pcul aspectū phorrescere quosdā uero in his locis natos ac sub n̄fis moribus educatos/& q
 iudæi uocarent inter media sancta deambulare manibus adhuc sui gētilis cæde calētibus. Quis igitur
 externū bellū mōuat ex cōpatione domestici/multo nobis ægros inimicos/nā si pprie rebus sunt
 aptāda uocabula reperiret legū quidē cōseruatores nobis fuisse Romanos/hostes uero intus habere.
 Voz hos insidiatores libertatis exitio debere neq; facinoroz eoz dignū excogitari posse suppliciū. Cer-
 tū est idēq; oībus uobis & ante orationē meā esse p̄sualum atq; ipsi nos rebus q̄s ptulistis i eos esse cō-
 motus. Plurizq; aut fortasse multitudinē eorū atq; audaciā reformidāt/& p̄terea q in loco superiore cō-
 sistūt. Sed hæc ut uestra negligētia cōflata sūt ita nūc magis pficiūt si morabimur. Nā & nūerus illoz
 in dies singulos alitur eo q nequissimus quisq; ad similes pfugiat/& audaciā plus accēdit/qd nullum
 adhuc eius ipedimētū iteruenit locoq; superiore utūt/& qdē cū appatus his tps demus. Quod si aduer-
 sus eos ire cōperimus/humiliores erūt mihi credite/cōsciētiæ celsioris loci beneficiū ratio p̄det. For-
 tasse autē dei sp̄reta maiestas in ipsos tæla retorserit sui; missilibus cōsumēt ipii. Videāt nos rātūmō
 & deiecti sūt q̄q; pulchrū est ut ē si quod piculū imminet p sacris ianuis moriamur/ac si nō p libe-
 ris & cōiugibus/p deo tñ eiūq; sanctis aiās pfundamus. Præbebo at manū atq; sniam/& neq; cōsiliū
 nobis ullum deerit ad cautionem/neq; me corpori meo parcere uideritis. His Ananus contra Zelo-
 ras populum

tas populū hortabat/nō quidē nesciens iam expugnari uix posse per multitudinē ac inuētutē animo
rūq; p̄tinaciā multoq; magis propter conscientiā cōmissorū. Nec. n. concessuros extremā ueniā his q̄
p̄petrauerant sperabant. Verūtamen quid uis p̄peti p̄stabilius existimās quā in tanta rerū p̄turba-
tione tumultū cohibere. Populus autē duci se clamabat in eos contra quos rogabat/ & ad subeunda
quīq; pericula promptus erat. Sed dū ananus magis idoneos discerneret atq; ordinaret ad p̄liū Zelo-
tā cunctis conatibus eius cognitis/certos. n. qui oīa sibi nunciaret habebāt in pontificē cōmonentur
ac modo p̄ cuneos simul uniuersi prosiliunt neq; obuiō cuiq; parcebat. Cito at̄ & Ananus populū cō-
gregauit/multitudine qdē superiore. Armis uero constipatis non erat Zelotā inferiores. Alacritas ue-
ro quod deerat in utriq; cōplebat. Nā & ciues armis irā cōceperant fortiorē & q de tēplo exierāt q̄
multitudine maiore audaciā. Quippe illi qdem habitare se in ciuitate minime posse arbitrabant nisi
Zelotā exirēt/ hi uero nisi uicissent nullū se nō subituros esse suppliciū. Manus at̄ cōserere p̄ ducibus
obediētes motibus aiorum. Et primo quidē in ciuitate ac p̄ tēplo eminus missis lapidibus semet inu-
icem appetebant. Si uero aliqua pars terga uertisset uictores gladiis utebant. Cūq; plurimi sauciaren-
tur multae caedes utrobq; fiebant. Et populares quidē in domos referebant a suis zelotarū autē quicū-
q; uulneratus fuisset in templū ascendebat/sacrā humū cruore p̄fundens/ut solo eorū sanguine uiolatā
religionē recte quis dixerit. Semp quidē latrones excurrēdo ingressibus p̄ualebāt. Irati uero popu-
lāres p̄ficiēte quotidie numero suo cū desides increparēt quīq; a tergo sequebant nō aperiendo fugi-
entibus niā inuitos eos repugnare cōpellerēt/uniuersos quidē suos in hostes cōuertunt. Illis autē qui
nim ferre nō poterāt paulatim ad tēplū recedētibus irrumpit una cū sociis Ananus. Vnde factū est ut
eos q̄ ambitu exteriori caruissent metus inuaderet/ideōq; in murū interiorē fuga recepti mature ia-
nnas occluderēt. Verū Anano portis quidē sacris manus asferre nō placebat/hostibus quoq; desuper
rela torquētibz nephas esset existimās ēt si uicisset nō lastratū prius populū introducere. Ex oī autē
sua multitudo sex fere armatoz milia sortitus custodes eos in portibus collocat. His aut q̄ succe-
derēt in excubiis alios p̄ ordinē ponit. Multi autē honestoz ab optimatibus ad id electi mercede con-
ductos pauperes uice sua p̄sidiis destinabāt. Fit aut his oībus exitii causa Ioannes/quē ex Giscalis effu-
gisse p̄diximus. Is enim dolis plenus & accerbissimā dominationis cupiditatē mēte circūferens iadu-
dū rebus cōibz moliebat insidias. Itaq; tunc eadē q̄ populus sentire se simulās aderat Anano tā die-
bus cū p̄teritis capiētī cōsiliū q̄ noctibus pagrātī custodias. oīaq; secreta. Zelotis renūciabat/nullūq;
populi cōsiliū nō priusq; caperet inimici sciebāt eius indicio. Immoderatis uero & Ananū & populi
principes placabat obsequiis ne in aliqua suspitione ueniret affectus. Sed hac etia honorificentia in
cōtrariū uertebat. Erat enim ex adulationū uarietate suspectior eoz ipso q̄ etiā nō accitus assiduus
erat/arcanorū p̄ditor habebat. Etenim p̄spiciebat Ananus oēs qui ad se cōcurrerent intelligere quae
Ioānes faceret suspitionē nūciatiōis habebāt. Submonere autē illū nō erat facile neq; possibile q̄ mali-
tia p̄ualeret ac p̄ter hoc multoz non ignobiliū qui summis rebus adhibebant patrociniū succin-
ctus erat. Visum est igit ab eo sacramentū beniuolentiae causa peti. nihilq; dubitās & fidē populo se
securaturū iurauit/ & neq; factū eius inimicis ullū neq; cōsiliū proditūz/ unaq; deponēdis rebellibus &
manu & uolūtate operā collatūz. Itaq; Ananus eiūq; socii quoniā iurato crediderūt nulla iam suspi-
tione suis eū cōsiliis adhibebant/moxq; ab eis cōcordiae cā legatus intromittit ad Zelotas/corā nāq;
habebāt ne phanū culpa sua pollueret/ ne ue quisquā in eo procūberet iudæoz. Ille aut quasi Zelotis
ac nō contra pro beniuolētia iuranisset egressus ad eos medius constitit/ & saepe qdē se illoz causa in
magno periculo fuisse dixit/ ne quid secretoz ignoraret/quae in eos Ananus eū sociis cogitasset. Nūc
aut ingens cū ipsis oībus subitū esse discrimen nisi diuinū quoddā p̄sto fuerit adiōmētū/nihil enim
iam morari Ananū sed p̄suasisse quidē populo ad Vespasianū legatos mittere/ut ad capiendā ciuita-
tē quāprimū uenire p̄peraret/indixisse aut lastrationē postero die ut religiōe simulata intromissi uel
ēt in p̄elio manus cōsererent. Se autē non uidere quādiu aut custodias sustinebunt/aut cū tanta ma-
nu acie congregiantur. Ad hac addebat q̄ ipse dei p̄uidētia trāsfactionis esset causa legatus. Hac. n.
spe ananum his proponere/ q̄ nihil suspicantes eos subito aggrederet. Itaq; oportere si quis habendā
uitae rationē duceret aut custodibus supplicare aut foris quidē p̄sidiū petere. Quos aut si uicti essēt
ueniae spes foueret/ amemores esse audaciae suae credere/aut simul ac factores poenituerint admissorū
in gratiā statim eos qui perpeSSI sunt redituros. Sed nocentiū quidem saepe inuisam etiam poenitudi-
nem fieri. Laesis aut iram in licentiam sauiorem/imminere autē illis ait interfectoz amicos atq; co-
gnatos tantūq; populū pro dissolutis legibus ac iudiciis indignatione flagitantem. Vbi etiā si qua
pars misericordiae fuerit maior eā irascentiū turba celabit. Talia quidem uariabat Ioannes terrorem
incutiens multitudinis. Externum uero auxilium aperte quidem indicare quod diceret non audebat
iudaeos autē significabat. ut autē principes Zelotarum priuatim etiā cōmoueret/crudelitatis Ana-
num arguebat ipsū eum minitari confirmans.

Mittuntur

Mittuntur nuncii ad Idumæos pro auxiliis petendis/ eo q̄ Ananus uellet Romanos introducere/ Iesus increpat idumæos & eos qui eos aduocarūt tanq̄ latrones qui ciuitatē quortidie dissipant/ hortaturq; eos ut nil acturi sint/ uel iudicēt quantum sint factiosi homines uel recedant. Cap. IX.

ERat autem Eleazarus Simonis filius qui etiam præter alios idoneus esse uidebatur & recte consulere/ & quæ consulisset efficere/ itemq; zacharias filius Phaleci uterq; a sacerdotibus genus ducens. Hi præter cōes etiā priuatis in terminationibus cognitis/ qd̄q; Anani factio potentia sibi cōparādæ cā Romanos accerseret. Nā & hoc Ioānes affinxerat diuq; quod agerent dubitabāt angustī tēporis festinatione conclusi/ populum. n. haud multo post eos agredi paratū esse cogitabant. Externi uero subsidii facultatē insidiarē sibi celeritate præceptā prius fore/ ut omnia paterent/ q̄ ut auxiliatorū quisq; ista cognosceret aduocari/ placuit idumæos scriptaq; breuiter epistola q̄ circumuento populo Ananus uellet Romanis metropolim prodere. Ipsi autem pro libertate dissidentes in templo custodierent/ minimiq; temporis sp̄e salutis sibi promittere. Ac nisi mature subuenirent ipsos qd̄ Anano atq; inimicis/ at uero ciuitatē Romanis ilico subiugandā. Et placetq; nuntiis ad rectores idumæos/ referēda mandabat. Ad hoc etiā lecti sunt uiri strenui & dicendi peritissimi/ & ad p̄suadendū satis idonei qd̄q; his rebus esset utilius impetū uelocitate p̄stantes. Nam idumæos confestim perituros certū erat q̄ turbæ cupiēs & indomita esset natio/ semperq; ad motus facilis atq; suspensa & rege/ mutationibus læta/ minimisq; petentiū blanditiis ad bellā promptissima & uelut ad festos/ quādam solēnitatē sic ad p̄lia p̄perans. Celeritatē aut nuntii exigebāt/ ad quā istis nihil deerat alacritatis. Vterq; autē Ananias uocabant. Iamq; rectores aderant idumæos. Illi autē/ simul epistola mādatisq; attoniti q̄li furibundi circūcurrere gentē militiāq; denūciare coeperūt. Itaque mox & dicto citius multitudo cōueniat/ oēsq; p̄ libertate metropoleos arma rapiebāt. Congregati aut p̄pe ad uiginti milia cū ducibus quattuor Hierosolymā ueniūt/ hoc est Ioāne & Iocobo Sossæ filiis/ & præterea Simone Thecui Phinea Clusoth filiis. Ananū aut p̄fectio legatorū itemq; & uigiles eius nō latuit/ necnō & impetus idumæos. Hoc. n. ante cognito portas eis clausit & muris custodes apposuit. Non tamē uisum est bello cū his cōgredi/ sed uerbis eis ante p̄suadere cōcordiā. Stās ergo i aduersa turri post Ananū Iesus x̄po pontificū longissimus. Cū multæ inq; & uariæ turbæ tenere ciuitatē in nulla re sic mirāda fortuna est/ ut in eo q̄ pessimis etiā inopinata cōspirāt. Etenim p̄dictissimis hominibus cōtra nos auxilio uenistis tāta cū alacritate/ quāta nec in barbaros aduocāte uos metropoli uenire decuisset. Et siquidē uidere cōsensionē uestrā similē esse horū hoīum qui uos roganerūt nō existimare impetū capere rōnem. Nihil. n. æque ac morē cognatio cōcordiā firmat. Nunc uero illi si quis eorū singulos explorauerit mille mortibus digni reperirent. Nā ludibria & purgamenta totius rusticie plebis luxu obsumpris patrimonii suis postq̄ in uicis & ciuitatibus p̄ximis audaciā exerceere. Postremo in sacra ciuitatē clā influxere ut latrones/ solūq; religiosū imanitate polluerunt scelestū eorūq; uideas sine mœtu inter sancta ebrios/ et auditate uentris peremptos/ spolia cōsumēs. Vestra uero multitudo armatorūq; talis apparatus est/ qualē deceret esse/ si publico uos cōsilio metropolis iuitaret/ in alienigenas laturos auxilia. Quid igitur hoc esse quis dixerit/ nisi p̄ fortitudine iniuriā/ cū p̄ nequissimis cōuenisse integræ nationis uestre arma uideant cōspirare/ iā dudū quidē reperire nequeo quidnā fuerit quod uos tā cito cōmouerit/ Nec enim sine magna causa fieri potuisset/ ut arma p̄ latronibus aduersus cognatū populū caperetis q̄ Romanos audistis & p̄ditionē. His. n. quidā uesterū obstrebebāt nunc liberāde metropoleos cām uenisse dicentes. Vnde mirati sumus p̄ter alia noxiore tale cōmentū. Viros. n. naturalis libertatis amatores aliter cōtra nos efferare nō poterāt/ eoq; cū externis hostibus pugnare paratissimos quā si uastatæ libertatis p̄ditione mēta. Sed. n. uos cōsiderare oportet q̄ uos insimulauerint/ fidēq; in uos ueritatis ex rebus cōibus/ nō ex ficto sermone colligere. Quid. n. posse nūc demū nos dederimus Romanis cū ab initio licuerit aut ab his nō deficere/ aut quia defecimus cito uenire in gratiā/ priusq; circa nos oīa uastarent. Nāq; iā ne uolētibus quidē nobis trāfactio facilis est/ cū & sup̄bos eos effecerit Galilea sub iugū missa/ morteq; grauiore afferat turpitudinē appropinquātes placere quidē quod in me est. pacē morti antepono. Semel autē bello appetitus postq̄ pugna cōmissa est/ gloriosā mortē uita captui existimo potiorē. Sed utrū nos populi principes aiunt clam misisse aliquā ad Romanos/ an ēt totū populū cōmuni suffragio. Siq̄dē nobis dicāt quos amicos miserimus/ qui serui fuerint prodicionis ministri. Cū iret aliquis deprehensus est. Rediēs captus est/ litteras nacti sunt. Quemadmodū aut ciniū multitudinem latuerimus/ cū qbus omni hora uersaremur. Paucis etiam atq; his inclusis q̄ de tēplo ne in ciuitatē qdem prodire possent quo pacto sunt cognita quæ occulte extra ciuitatem fierent/ An uero nunc cognouere/ quando aursorum pœnæ reddendæ sunt. Donec autem sine mœtu fuere neminem nostrum proditorem suspicabantur. Sin ad populū causam referunt/ publicū habuit nempe cōsiliū. Nemo aberat contioni/ ideoq; manifestior ad uos nūcia huius fama p̄perasset. Quid aut opus erat legatos mittere cū certa nobis eēt de trāfactione sententia. Et quis designatus sit dicant. Sed hæc quidem male periturorum & instantēs poenas equitare

uitare cupientiu causationes sunt. Quin etiā si ciuitatē manentē prodī fors afferret/ideōq; ipsos qui nos criminātur/aufuros quoq; audaciā unū malū uideretur esse proditio. Vos autē oportet qā semel cū armis adestis. Primū id quod est iustissimū adiuuare Metropolim/ & una nobiscū tyrannos eximere per quos iudicia dissoluta sunt/ q calcatis legibus iura suis gladiis pmiscere. Deniq; nobiles uiros non inculatos ex medio raptos foro primū uinculis cruciarunt. Deinde non uoce neq; praece eorum morari neci tradiderunt. Licet autē nobis nō belli lege ingressis horā uidere argumentū quā dixi. De solatas domos rapinis coniuges in ueste lugubri ac familias pemptorū & per totā ciuitatē ululatus & fletus. Nullus. n. non psecutionē expertus est impiore. Qui ad hoc insanīe prorupere ut latrocina & audaciā non solū ex agris atq; alienis ciuitatibus in hanc quā & caput & facies est/ sed & phanum ēt ex ciuitate transferrent. Deniq; hoc sibi & ad excursus & ad pfugiū elegerunt/ isq; fiscus illorū est quā in nos comparant & locus toti orbi terrae uenerabilis quiq; ab uniuersis alienigenis ab extremo limite mundi uenientibus honoratur per has quā apud nos pser natae sunt bestiae cōculcatur. Exutis autē rebus desperatis populo comite populis & ciuitatibus ciuitates gentesq; in sua uiscera delectum haberet/ cū debueritis quod factū esset optimū ac deceret nobiscū nocentes eximere/ atq; hāc ipsam fallaciā ultū ire quod auxilio uos aduocare ausi sunt/ quos mouere iudices debuisset. Quod si eius modi hoīum pces reuerēdas putatis. attamē licet uobis armis depositis cognatorū habitu introire ciuitatē/ mediocq; inter hostes atq; auxiliares suscepso nōle de nostris discordiis iudicare/ quāq; reputatē qd habebūt cōmodi/ cū de manifestis ac tantis criminibus apud uos eām dictū sunt/ q hoībus nō accusatis ne uerbū qdā facere pmiscere. Ferāt igitur hāc ex uestro aduentu gratiā. Si uero neq; nobiscū indignari neq; iudicare uultis/ tertiū restat/ ut relictis uerisq; partibus nec nostris eladibus insultetis. nec cū insidiatoribus metropoleos maneat. Nā & si mā xime quēq; nostrū suspicamini. Romani collocutū/ obseruare uobis itinera licet/ tūmq; demū tueri Metropolim cā factū aliquid hūcū paenierit/ quale delatū est & in auctores eius si conuicti fuerint uindicare/ nō enim uos puenirent hostes iuxta ciuitatē sedibus positis. Sin horū nihil uobis gratū aut mediocre uidetur ne portarum claustra miremini quatenus arma portabitis.

Simon unus ex idumaeis indignatus respondet iratus contra Iesum & pontifices/ atensans eos perditores contra alios qui eos uocauerint/ dicitq; aduersus illos ituros. Cap. X.

Item Acc qdē Iesus loquebatur. Idumaeorū autē neq; multitudo animū appendebat ardēs iracūdia q nō paratū habuisset introitū proq; armis inter se duces idignabatur captiuitatē esse existimantes si ea qbusdā inbēribus depoluissent. Vnus autē Simon filius Cathla placatus suorū tumultu stans in eo loco unde exaudiri a pontificibus posset nō iā mirari se attē si libbertatis propugnatores in tēplo custodirentur inclusi/ cū illi cunctae genti cōm clauserint ciuitatē. Et Romāos quidē fortasse coronatis ēt portis recipere sint parati. Idumaeos autē ex turribus alloquātur/ captaq; iubeāt p libertate arma piicere/ cognatisq; nō credēs custodiā ciuitatis/ iudices eos discordiā fieri uellēt & alios accusarēt q indēnatos ciues occiderint/ ipsi totā dānant ignominia nationē. Deniq; urbē oībus alienigenis religionis causa parentē. nūc domesticis praclusis. Valde enī cōtra nos festinabimus & ad gerēdū cū gētilibus bellū q ob hoc adesse pperauimus ut uos seruaremur liberos. Nēpe tā iā uos etiā his quos obsideris laesere tanq; uerūsimiles puro suspitiones in illos quoq; colligitis. Deinde qui reip. defensores intus in custodia tenētes genere cōiunctissimis gētib; simul uniuersis ciuitatē pclusam tyrānidē pferre dicitis/ cū tā cōtumeliosis nos inbeatis obrepere pceptis/ nomēq; potētiā aliis q uos tyrānos patiuntē annectitis. Quis cauillationē uestri sermonis tulerit cū res repugnantū uideatur. Etenī uobis etiā nūc idumaeos excludērib; ciuitate nang; ipsi nos patriis sacris arceis/ recte quis eos inculauerit qui custodiuntur in tēplo. Quod cū ausuissent plectere praeditores quos uiros nobiles & innocētes pro societate facinoris dictitatis/ nō a nobis iciperēt sūmaq; pditionis mēbra praeciderint. Sed licet illi molliores quā res poscebat inuēti sunt/ nos tū domiciliū dei seruabimus idumaei & pro cōmuni patria propugnabimus tanq; foris irruentibus quā intus insidiantes hostes pariter ulciscemur. Hic autē manebimus pro muris armati donec aut nos Romani aspiciendo laborent aut ipsi recuperata libertatis cura mutemini.

Idumaei nocte dolo zelotaz apertis portis custodibus dormiantibus intrant interficiuntur custodes/ insurgit populus idumaei eadē nocte octo milia quingentos interfecerunt/ interficiuntur pōtiffices/ quaeritur Iesus cum Anano qui interficiantur oībus in sepoltis. Cap. XI.

Item Is dictis idumaeorum quidem multitudo clamore consensit. Iesus autē tristis recessit/ cum nec idumaeos quicq; sentire moderatu & duplici bello oppugnari ciuitatē uideret. Quippe ne idumaeos tumor & spūs quiescebat indigne ferentium q essent ciuitate phibiti & q Zelotaz uires esse infirmas crediderant erubescentiū postq; nihil auxiliari posse uidere iam uenisse poeniteret. Pudor autē nulla re penitus gesta redeundi poenitudinē sopabat. Itaq; ibidem prope murū temere tabernaculis pulsitis manendū esse statuere. Infinita uero hyems nocte illa uenit & uolentia

& uolentia cū imbris ortis & crebra fulgura horrēdaq; tonitrua concussaq; terrā uasti mugitus/ certūq; erat apud oēs hoīam exitio mūdi statū esse turbatū neq; parū quid regē hēc signa p̄tendere. Vna uero idumæis & oppidanis erat opinio. His qdē trāsci deū militiæ causa existimantibus neq; se posse euadere si aduersus metropolim arma mouissent. Anano autē eīsq; sociis ēt sine praelio uicisse: deūq; pro se bellū administrare credentibus. Sed profecto falsi erant interpretēs futurorū & quæ sui passuri essent cōtra hostes fore diuinabant. Veq; idumæi catenatim ante densatis corporibus inuicē se defendebant scutis contextis p̄tecti capita minus pluuia lædebant. Zelotæ autē magis illorū q̄ suo periculo cruciabant. Collectiq; deliberabant/ si quā reperire subsidū machinā illis potuissent. Horū autē ardentioribus uidebat̄ ui armorū custodes innadere/ atq; ita in ciuitatē ipetu facto palam portas auxiliatoribus aperire. Nā & custodes ex iproniso/ & q̄ plures inermes ac belli expertes essent facile turbatū iri & multitudinē ciuiū difficulter colligi posse/ quoniā domi quisq; propter hyemē cōtine/ ret. Quin & si periculū aliquod interuenerit qbus subire q̄ negligere tot copias sui cā turpiter perituras. At q̄ prudentiores erāt/ uim qdem adhiberi dissuadebant. Nō. n. sui tantū custodes ampliores/ sed etiā ciuitatis murū uidebant p̄pter Idumæos diligentius custodiri/ & ubiq; adesse Ananū oibus horis inuicere custodias existimabant/ sed hoc aliis noctibus ita habuerat. Ille uero nō sua desidia re/ quērat/ sed ut ipse & custodū fata interirent. Nāq; iā noctē p̄uecta & gliscente hyeme custodes in porticū dispositos opprimit somnus. Accedit Zelotis cōsiliū subito/ ut feris tēplo sacratis portage uectes secarent. Affuit autē illis ne exaudiret̄ crepitus uetorū sonus & crebra tonitrua/ phanorū egres/ si ad mugē clanculo ueniūt secretā quæ portā quæ ad idumæos erat aperiūt. Illi autē primū Ananū cō/ nari aliqd̄ suspicari unusq; idumæorū ad gladiū quasi rebellaturi se applicant mature/ deinde his q̄ ad se uenerāt agnitis introibāt. Qui qdē si tūc manus uertere in ciuitatē uoluissent nihil obstat quin totus populus interisset tanta ira ferebantur. Veq; Zelotæ primo eximere custodias festinabant/ illis quoq; multū p̄cantibus q̄ eos reciperent ne despicerēt malis obsessos/ quorū gratiā uenerāt/ neq; his acerbius piculū ipottarent. Captis. n. custodibus faciliore illis in ciuitatē impetū fore/ sed si semel eos cōcitasset iā illos cōtineri nō posse/ cū si senserint cōgregarēt/ & p̄ ascensus nitētibus se opponerent. Idē igit̄ idumæis uisum est/ iāq; in tēplū p̄ ciuitatē subibant/ cū suspensi Zelotæ aduentū eorū p̄stolo/ larent. Deniq; his ingressis etiā ipsi cōfidenter ex interiori phano p̄gressi sunt/ mixtiq; idumæis i cu/ stodes irruerūt. Cæcis autē nōnullis quos somnus opp̄sserat/ oīs multitudo ad clamorē nigilantiū susci/ tata est/ raptisq; armis ad ulciscendū nō sine stupore p̄cedebant. At primū qdē Zelotas solos conari aliqd̄ suspicantes quasi eos sop̄aturi numero cōfidebant. Vbi uero foris alios circūfundi uidere idu/ mæos irrupisse sensere. Et maior quidē pars eorū armis pariter scutisq; depositis in q̄stibus erāt. Pau/ ci uero iuuenū fortiter cōmuniti occurrēdo idumæis aliquādiu segniorē multitudinē p̄tegebant/ ali/ cladē ciuitatis habitatoribus nūciabant. Illorū autē auxilio uenire nullus audebat/ cognito idumæos irrupisse. Sed ipsi quoq; irrita uociferātes cū fletibus respondebat̄ plurimūq; mulierū ululatus susci/ tabat̄/ si qn̄ custodū quisq; in piculū aliquod icidisset. Quin & zelotæ idumæorū clamorē geminabāt magisq; horribiles tēpestas faciebat oīum uoces. Nemini autē idumæi p̄cere quod natura crudelissi/ mi ad cædes erāt & hyeme graniter afficiebant̄/ p̄ptereaq; his qui se excluserat̄ ut inimicis utebāt tā q; supplicatibus q̄ repugnātibus ilensi. Multos ēt cognatiōem recordātes ut q̄ cōe phanū reuererent̄ orātes gladiis trāsfigebāt. Nullus autē fugiēdi locus neq; spes salutis erat. Cōpuli autē circa se magisq; ui opp̄ssī laniabant̄/ cū recedēdi spaciū nō daret̄ nec itersectores a cædibus tēperaret̄. Incerti autē quid agerēt in ciuitatē se p̄cipitabāt/ miseri ut mihi n̄/ eo q̄ fugiebāt uolūtariū subeuntes exitiū/ donec tē plū exterius sanguine redūdauit. Octo autē milia qngētos dks mortuos inuenit. Nec tñ his idumæorū ira faciata est/ sed uersis in ciuitatē manibus oēs domos diripiebāt/ quēq; fortuito inuenissent morti dabāt. Et certe qdē multitudinis mortē sup̄uacua ēē ducebāt. Pōtiffices autē p̄uestigabāt & in illos plā/ riq; ferebant̄/ statimq; cōp̄rhenso obtruncāt/ astantesq; sup̄ eorū cadauera nūc Anano populi beni/ uolentiā nūc iesu quæ de muro dixerat exprobrabāt. In hoc autē impietatis p̄gressi sunt/ ut in sepultos eos abiecerit/ cū p̄sertim iudæis tāta sepulchræ cura sit/ ut etiā iudicio cruci suffixos post occasum so/ lis deponant atq; sepeliant. Et quidem non errauerim si Anani mortem dixero excidii ciuitatis fuis/ se principium/ & ex illo die muros euersos/ remq; publicam iudæorū perisse/ quo pontificē rectorēq; suum iugulatum in media cinitate uiderunt. Erat autē & alias uir laudabilis atq; iustissimus & p̄ter nobilitatis ac dignitatis & honoris quo erat p̄ditus amplitudinem infimis amabat æquari. Liber/ tatis autem maxime fautor erat & qui populi affectaret imperium. Commodis autē p̄priis cōes sem/ per utilitates anteponebat/ sup̄ oīa pacis studens. Sciebat. n. Romanos non expugnatum iri ac p̄spi/ ciebat ut si pacisci utiliter nequiuissent/ iudæi uel inimici superassent ut breuiter dicam cum Anano ad transactionem uenissent. Mirus. n. dicere/ mirus persuadere quæ uellet. Iam uero impediētes bel/ lantēq; subegerat. Plurimum. n. moræ sub tali duce attulissent Romanis. Huic uictus erat ab utraq;

iesus illo qdē cōparatione inferior sed p̄stans ceteris utpote gr̄atam uiolatā ciuitatē perire flammis purgariq; sancta uellet cōsulto defensores eoz & q ea carissima duceret amputasset. Itaq; paulo ante sacris indumētis amictos hoc toto orbe celeberrimae reginorū auctores/qui q undiq; ciuitatē cōmeantibus uenerabiles hēbant iacere nudos p̄dam canibus ac feris uideres. Quos qdē uiros ipsam puto genuisse uirtutem tū licuisse uiuis fletentem.

¶ De bello iudaico. Liber quintus incipit.

¶ Quarūt idumaei p ciuitatē quot inueniunt totidē interficiunt Zachariā acculant/iudices uero ferunt pro eo sententiā indignantur idumaei contra iudeos/interficiunt Zacharias expelluntur iudices/idumaei recedūt/erescit zelotarū insolentia cunctosq; uel falsis criminationibus uel dolis aliis occidunt. Hoc in gr̄ecis exēplaribus nō est. v. principiū si quarto cōtinuum est.

Cap. I.

Nano qdē & iesu cuiusmodi finis uenit post illos tā Zelotae q idumaei passim plebē q̄li nefandoz aialiū gregē irruēdo mactabāt. Et uolus qdē in quolibet loco dep̄hēsū necabat/corruptos aut nobiles & adolefcētes uinctos in carcerē cōcludebāt spe nōnullos eoz sibi posse sociari nece dilata. Verum hac nullū mouebant sed cūcti mortē sōptauerant dūmodo ne aduersus patriam cōem neq;ssime cōspirarēt/sc̄auissima tū ante cādē uerbera sustinebāt exulcerati plagis atq; tormētis. Cūq; iā corpus nō sufficeret cruciatibus tandem gladiū merebant. Quos aut die cōepissent eos in custodiā nocte ducebāt/extractosq; ide si quos mori cōtigisset abiiciebāt ut uinctis aliis locus esset. Tā tus aut p̄uor occupauerat atq; formido ut ne flere qdē palā q̄q; siue sepelire p̄prium funus auderet. Sed erant occulte clauforū ēē lachrymae & ne q; inimicorū audiret circūspectantes gemebāt. Parianāq; hac quae lugebant ēē q luxissent illico patiebant. Exiguā uero nocte sublata terrā manibus corporibus iniiciebāt & nōnunq; die si quis fuisset audacior. Duodeci aut milia hoc modo nobiliū perire. Illi aut iā cādīs exoli nullo pudore iudicii uī & cognitiōis cauillādo imitabāt. Itaq; cū illustriū quēdā zachariā Baruchi filiū interficere decreuissent/irritabant n. q; nequissimis inimicus nimis erat & p̄bis amicus. Itēq; locuples nō solū fortunarū eius direptionē spe optarēt sed ēē remotū ire uirum ad se adiiciendos potētes septuaginta plebeiorū honestissimos ex p̄cepto cōuocat iudiciū sp̄e populi p̄serētes & apud eos zachariā quasi res p̄deret Romanis accusant q; ad Vespasianū p̄ditionis cāmisisset. Sed neq; argumētū/neq; ulla p̄batio criminis erat. Ipsi aut misisse dixerūt & hoc haberi p̄fide ueritatis uolebāt. zacharias aut ubi nullā sp̄e salutis relicta esse uidit p̄ insidias nō in iudiciū sed in carcerē ducto nitae suae desperationē libertate nō priuauit sed exorsus ueri qdē similitudinē obiectorū derisit & illata sibi crimina breuiter diluit. In accusatores aut ratiōe cōuersa oēs eorū iniquitates p̄secutus est multa q; de p̄uorbatōe rerū querebat. Zelotae uero obstrepētes nix a gladiis tēperabāt specie cauillationeq; iudiciū sui usq; ad finē p̄manere cupiētes & p̄ter hoc iudices experiri an piculū sui tēpore iusticiae memores forēt. Igit̄ oēs. lxx. p̄ eo sententiā ferūt & p̄ eo mori quā sibi ascribi eius heritū maluerit. Illo uero absoluto zelotarū clamor tollit̄ & uniuersi qdē iudiciibus irascebāt/q; simulationē datae sibi potestatis nō itellexerāt. Duo uero ex audacissimis aggressi zachariā in medio tēplo interficiūt & illudēdo habes inquit & a nobis de absolutiōe sententiā certiore/ eūq; statim subiectā uallem de templo p̄iciūt. Iudices uero cōtumeliaz causa uersis gladiis ferientes templi ambitu pepulere. Cadi enim eorū pepercerant ut dilecti p ciuitatem nuncii fierent apud omnes seruitutis/ ad amicos iam uenisse p̄oenitebat/neq; his gesta placebāt. Quibus collectis zelotarū quidam secreto indicabat uniuersa & quaecunq; hi q eos aduocauerāt scelerate fecissent omnia demonstrabat/ arma quidem cōepisse eos quasi Romanis a pontificibus Metropolis p̄deretur/reperisse aut nullum prodicionis indicium. Illos uero qui tutari eā simularent/& belli facinora ausos & tyrānidis ab initio quidem phibendos fuisse. Verum quia semel in societatem intestinae cadis incedissent finē delictis adhibendum neq; uires omnibus suggerendas morem patrum destruentibus. Nā & si q portas grauiter ferrēt/sibi atq; in oppidum aditū esse p̄clusam p̄enas ab his qui prohibuerant esse repetitas & Ananū quidem pemptum una uero nocte populum totum p̄one cōsumptū. Quarū rerū multos qdem suorū p̄oenitere sentirent/eoz aut uiderent a quibus rogati essent crudelitātē imēsam; ne ipsos qdem p quos salui erāt erubescerent/in oculis. n. auxiliatorum pessima facinora committere/ illorumq; iniuria idumaeis impūari quatenus ea non prohibeant neq; ab his separent. Debere igitur quoniam p̄ deditiōe q dicta sunt calumnia fuisse patuissent/nullusq; Romanorū impetus timeretur/aduersus ciuitatem uero inexpugnabilis esset potentia corroborata/illos domū recedere/ malorūq; societate uitando cuncta diluere flagitia/ quorum non sponte sed decepti participes extitissent/ persuasum est idumaeis. Et primū eos qui erāt in custodiis soluūt prope ad duo milia popularium statimq; relicta ciuitate

ciuitate ad Symonē ueniūt/de quo paulopost cōmemorabimus. Deide domū ex Hierosolymis abierat. Euenit aut eorū discessum utriusq; pariter iopinātū uidere. Nā & populus nescius poenitudinis paulū fiducia recreatus est uelut inimicis leuatus & Zelotarū creuit insolētia quasi nō auxiliis caruissent/ sed ex ipsiis eē liberati/ quorū pudore ac reuerentia criminibus tēperabāt. Deinde nulla iā erat facinorū mora neq; cūctatio/ sed festinatis qdē cōsiliis in rebus singulis utebant. Quæ uero placuissent ipsa cogitatioe citius peragebāt. Maxie aut in uiros fortes atq; insignes cædibus scæniebāt/ cū inuidia nobilitatē assumerēt moctu uirtutū/ unāq; cautionē putarēt nullū optimatū supesse. Itaq; occisus est & cum multis aliis gorgion dignitate simul & genere p̄stās & plus posse populū gaudēs/ plenius isq; libertatis amator ut nullus alius iudæorū/ quē tñ libertas præter alias uirtutes p̄didit. Sed ne p̄ abdita qdē Niger eorū manus effugit/ bellis cū Romanis gestis uir strenuus cōprobatuſ q̄ ēt sæpe uociferās & cicatrices ostēdens p̄ mediā ciuitatē trahebat. Ductus uero extra portas desperata iā salute ne sepultura careret supplicabat. Illi aut prius interminati q̄ humū ei quā desiderabat cōcessuri nō essent/ mox ēt mortē iulere. Qui tñ cū occiderēt Romanos eis ultores ip̄ræcatus est/ famēq; p̄ter bellū ac pestilētiā & ad hæc oīa ip̄sorū mutuas manus eaq; uniuersa cōfirmant apud ip̄ios deus/ & quod iustissimū eēt effecit/ ut audaciā suā quāprimū experirent iter se dissidentes. Niger qdē occisus quod habebāt de op̄fissione sui moetus leuauit. Pars aut plebis nulla erat/ cui non ad interitū excogitabat occasio. Nāq; alii q̄ iādudū aliis restitissent interficiebant/ q̄ uero nihil offenderant subitas pacis tēpore excipiebāt causas/ & qui omnino libere eos non adissent pro contēptoribus/ qui uero obsequentes pro insidiatoribus habebantur unaq; maximorum criminū & mediocrum poene mors erat. Neq; euasit quisquā nisi aut ignobilitate aut fortuna perhumilis.

Romani omnes præsertim duces Vespasianū incitant ad expugnandā ciuitatē/ ipse noluit ducens esse melius q̄ sic ipsi inter se discordes paulatim consumerentur.

Cap. II.

Romani aut oēs qdē alii duces ad ciuitatē aios intendebāt hostiū dissensionē lucē sibi esse cēlentes. At Vespasianū poenes quē summæ rei ptās erat icitabāt diuinæ prouidentie firmatis auxilio in semet hostes eē cōuersos. Verūtū uelox esse momentū & iudæos cito in cōcordiā redituros aut intestinis malis defessos aut redactos in poenitudinē. Ad quos Vespasianus ait. Plurimū eos qd fieri cōueniat ignorare tanq̄ in Theatro cupiētes quantū armis ac manibus possent ostētare potius cū piculo quā secū ipsi qd eēt utile reputātes. Nā si statī ciuitatē aggredirent ipsos cām hostibus fore cōcordiā ac uires eorū ēt nūc nigētes in se p̄uocatuſ. Sin operirentur paucioribus ac moderatioribus his uisuros domestica seditioe cōsumptis. Deū nāq; melius q̄ ipsi dispoſnere q̄ sine labore iudæos Romanis traderet/ nulloq; piculo exercitui uictoriā cōdonaret. Proinde manibus ppriis itereuntibus inimicis maximog; malo/ hoc est seditione turbatis oportere se magis piculog; spectatores esse debere quā cū hoibus mortē appetētib; atq; intestina rabie infantibus manu cōfigere. Si qs aut putauerit uictoriæ gloriā sine p̄lio fieri uiliorē. Sciat inquit armog; incerto exitu cōmodius esse cōmode pficere qd̄ itendit. Neq; n. manu p̄claros esse minus laudabiles q̄ paria gesserint moderatioe atq; prudētia. Simul aut dū hostes iminuent ēt milites ex laboribus assiduis re creatos ualentiores ductū iri/ præterea nō id esse t̄ps ut mature occupāda uideat uictoriæ claritudo. Nec enī armis cōstituendis aut muris uel auxiliis cōgregādis iudæos operā dare/ atq; ideo moras differentibus nocituras/ sed bello domestico ac dissensioe tumidos miserabiliora pari quotidie quā ipsi eos captos afficerent intromissi. Proinde siue qui studiose cōsideret sinēdos esse q̄ semet assumerent siue facti ad gloriā clariorē nequaquā manus itestino morbo laborātibus afferendas. Siquidem ratio ne recta dicetur non ip̄sorum sed discordiæ fuisse uictoriam.

Acquiescūt omnes dictis Vespasiani/ multig; ad Romanos confugiunt & solū his licebat qui soluebant/ nolentes fugere ad Romanos.

Cap. III.

Et Vespasianus eiq; dicenti rectores militū cōsentiebāt/ moxq; apparuit quā utile fuerit eius cōsiliū/ nāq; dies singulos multi ad eū ueniebāt fugiendo Zelotas. Erat aut fuga difficilis q̄ oēs exitus custodibus obsidebant. Et si qs ibi qualibet ex cā dephenſos fuisset uelut ad Romanos ire cuperet interficiebat. Qui tñ eis dedisset pecuniā saluus abibat/ & q̄ nō dabat solus p̄ditor habebat. Restabat igit pecuniosis fugā redimentibus solos paupes iugulari. Mortui uero p̄ oēs uias cōgregabant inumeri/ multig; etiā trāsfugere cupientiū rursus in ciuitate perire præoptabāt/ nā spe sepulturæ in patria mori tolerabilis uidebat. Illi aut ad hoc crudelitatis denerāt/ ut neq; intus/ neq; per itinera occisus humū cōcederent/ sed ueluti cū patriis legibus etiā naturæ iura disturbare pepigissent/ suag; i hoies iniustitia diuinitatem quoq; polluerent/ ita sub sole putrescere mortuos reliq̄bāt. Sepeliētibus aut suog; funera idē qd̄ trāsfugis iminebāt suppliciiū mortis/ statig; sepultura indigebat qui hanc alteri præstitisset. Et ut breuiter dicam nulla tā bona quam misericordia perierat in illis cladibus mentis affectio/ hisq; irritabantur noxii quæ miseranda uidissent a ui-

nus in mortuos/ a mortuis in uiuos iracundiā trāfferētes. Modū autē excedēte moctu supstitibus mor/
tui uelut adepti requiē beatiores uidebant/ & q erāt in custodiis cōparatiōe sui cruciatus in sepultos
quoq; fortunatissimos demonstrabāt. Oē qdē ab illis ius hoīum calcabat. Ridebat et diuinitas pphe
tae q respōsis tāq; uulgaribus fabulis illudebat. Cū uero multa cōtēpserent de uirtute ac uiriis statu/
ta maiore ē q in patria oli p̄dicta fuerāt uero exitu pbauere. Verus. n. qdā sermo ferebat tūc demū ci
uitatē captā iri sancta quoq; flāmis exurēda eē cū lege belli seditio fuisset exorta/ phanūq; dei pprie
manus ante uiolassent. Quibus zelotae nihil de eoz fide dubitantes ministros se praeuerant.

Ioannes querit aliis praesse/ducens sibi dedecus esse sibi parem/multiq; cum moctu multi gratia
sequebantur.

Cap. III.

Ioānes iadudū tyrānidē affectās parē cū similibus honorē habere dedecus existimabat
paulatq; sibi neq;ores adiūgens ab eoz affectiōe sepa. Semp autē alioz decretis nō obe/
diēdo/ suaq; iubēdo impioius/ q solus dominari cupet nō latebat/ ei; sociabant nōnulli
moctu/ alii gratia. Mutius. n. erat oratiōe atq; fallacia p̄suadere q uellet. Multi uero ppter/
ea q sibi tutū esset ducebāt prioz delictorū cās uni potius ascribi q oibus. Ad hēc qā manu strēuus
erat & bonus cōsilio/ satellites nō paucos hēbat/ & si magna ps uim cōtrariae factiōis reliqrāt. Apud
quos et liuor nōnihil ualebat graue putātes nō pauloante pari succūberēt. Plus autē moctus eos ne sub
unius ptate uinerēt exagitabat/ nec. n. facile sperabāt eū si semel obtinuisset deiici posse/ occasiōeq;
in se habiturū timebāt q in p̄ncipio restitissent. Proinde qsq; bello qd uis pati decreuerat/ quā sp̄te
seruiēs m̄cipii loco perire. His qdē seditio diuidit & ioānes in cōtraria dissentiētibus pte regnabat.
Sed iter ipsos munita oīa erāt custodibus/ nihil autē paruū agebat si qn armis p̄liū lacessēbat. In po
pulū uero uel maximae cōtentionē susceperūt & qs maiore p̄dam caperet utriq; certabāt. Cū tñ ci
uitas triū malorū ingementiū tēpestare laboraret/ hoc est belli dominatiōis/ itēq; seditionis eoz cōpa
ratiōe bellū popularibus mediocrius uidebatur. Deniq; relictis sedibus patriis ad alienigenas profu
giebant/ & Romanoz beneficio salutē quā inter suos desperauerant assequebantur.

Inuadunt sicarii oppidū quoddā munitissimū apud Hierosolymā die azymorū quādo iudaei cele
brant festa pro redemptione eorum ab Aegyptiis/ interficiunt quot inueniunt/ uicos & omnes par
tes conuicias depopulantur.

Cap. V.

Quartū p̄terea bellū cōmotū est gentis exitio. Haud p̄cul ab Hierosolymis castellū erat ua
lidissimū reponēdis opibus ad momēta belli tutādis/ corporibus ab antiq; regibus aedifi
catū/ quod masada dicebat. Id occupauerāt q uocāt sicarii q a rapinis amplioribus timo
re cōtinebant. Hi cū Romanoz exercitū ociosum eē uiderēt/ apud Hierosolymā uero iu
daeos dominatiōe atq; discordia secessisse in maiora facinora aggrediūt. Dieq; festo azymoz q apud
Hebraeos ad memoriā salutis quo ex aegyptioz seruitio liberati in terrā patriā denenerūt solēniter
celebrat. Nocte deceptis q ibi erāt oppositi municipiū quoddā Galaadin p̄uafere/ ubi pugna qdē iu
daeos ante p̄uentos atq; dispsos quā arma caperēt sine cōcurrerēt ciuitate pepulere. Eos uero q in fu
ga defecerūt/ mulieres uidelicet ac pueros supra quā septingētos interfecerūt. Aedibusq; deide cōpi
latis fructus quoq; iā maturos depopulati in Masada portauerūt. Et illi qdē oēs circū castellū uicos to
tāq; regionē populabant/ nō paruo undiq; p̄ditoz ad eos numero i dies singulos cōstūere. Simul autē
cōcitati sunt et p singulos iudae tractus in latrocinia/ q iteri q̄secebāt. Ac uelut in corpe si qn princi
pale mēbrū timor afficit oīa pariter aegrotare necesse est/ ita ppter ciuitatis tumultū atq; discordiā et
q foris erāt neq;ssimi praedae inuenere licentiā. Singulis uero nicis/ p̄priis dilaceratis deinde in solitu
dinē recedebāt. Cōgregati autē & collegia cōiurantes exercitu quidē pauciores/ plures uero q latroci
nialis cōspiratio in tēpla & oppida ferebant. Et sequebat qdem ut in bello fieri solet/ ab his eos ma
le affici quos petiissent. Vez praenēiebat ultio mox cū latrones a praeda refugerēt/ nullaq; pars erat
iudae quae non una cum Hierosolymis praecellentissima ciuitate interiret.

Nūciant hēc Vespasiano a transfugis quibusdā clā. n. quidā ad Romanos cōfugiebant qui horta
bant Vespasianū ut ferret opē ciuitati/ accedit prope Hierosolymā/ ingreditur Gadara clā legati ad
eum mittuntur/ occiditur Doleus ab aliis inimicis.

Cap. VI.

Aec Vespasiano a trāsfugis i dicabant. Nā licet oēs exitus a seditionis custodirēt/ & quō qs
ad eos accessisset irerficerēt/ tñ erāt q ad romanos clā p̄fugerēt/ ducēq; Romanoz opem
ferre ciuitati & reseruare populi reliq;as hortarēt/ multos. n. q bñ Romanis uellet p̄uisse/
multos adhuc i piculo dicebat eē supstitēs. Ille autē tā tū miserās eoz calamitates p̄pius ad
eos uelut hierosolymā obsessurus accedit/ reāt uera ut ciuitatē obsidiōe libaret/ spe at tñ reliq; subigē
di nullūq; ipedimētū extrinsecus obsidiōi reliquēdi. Cū igit uēisset i Gadara trāslamniēsis regiois Me
tropolī ualidissimā mēsis Martii q̄rta die ciuitatē igrediet. Iā. n. optimates ignoratibus seditionis lega
tos ad eū de traditiōe miserāt tā pacis desiderio q suis patrimoniis metuētes. Multi. n. apud Gadara
locupletes

locompletes habitabāt/ quos/ legationē inimici nesciebāt nisi q̄ Vespasianū appropinquāre id cognouerūt. Et ciuitatē qdē se retinere posse desperabāt/ q̄ intestinis inimicis numero inferiores erāt/ neq; p̄cul abesse uidebāt a ciuitate Romanos. Si uero fugere decreuissent sine sanguine id facere nulla q̄ a noxiis poena repetita nō honestū sibi putabant. Itaq; Dolesum cōprehensum/ nāq; is non dignitate solū ac nobilitate ciuitatis princeps habebatur/ sed ēt legationis auctor erat interficiunt/ nimiaq; iracūdia mortuo uerberato extra ciuitatē dilapsi sunt. Iā uero propius accedēte Romano exercitu Gadarensiū populū. Vespasiano cū laudibus in ciuitate recepto fidei dextras ab eo accepit/ equitūq; & peditū p̄sidia cōtra fugitiuorū excursus. Muros. n. priusq; Romani peterēt ipsi destruxerāt/ ut eo sibi fides esset q̄ pacē diligerent si bellū gerere ne uolentes quidem posse uiderentur.

Iubet Vespasianus Placido ut insequatur eos q̄ ex Gadaris fugerant/ aduersus quē illi cū quibsdā ubi se receperint p̄siliūt q̄ capta opportunitate a placido interimunt/ eosq; a iordanē īsequitur coacti at cōgredi placidus eos occidit/ qdā in iordanē se p̄ciūt cōuicinosq; uicos inuadit. Cap. VII.

Vespasianus autē nullo placido cū equibus ac tribus milibus peditū aduersus eos q̄ ex Gadaris fugerāt ipse cū cæteris militū copiis Cæsareā regredit. At fugitiui postquā equites rep̄te a tergo insequētes uidere priusquā i manus uenirēt in uicū quēdā cui nōmē ē Bethenabrin se recepere. Vbi repta nō paucorū iuuenū multitudine his q̄ partim uolentibus p̄tini armatis specietenus cōtra Placidū eiūq; milites p̄siliunt. Illi autē primo īpetu paululū recesserūt/ et simul arte ut eos a muro longius p̄uocarent. Deinde loco opportuno circūdatos telis agentes eminus laetiabāt. Itaq; fugientes qdē ab equibus p̄ueniebant iudæi. Qui uero manus cōseruissent a peditibus corruiebāt/ nihil plus audacia demonstrātes/ cōdensos. n. aggrediēdo Romanos armis nō secus ac muro septos. Qui ipsi qdē telis auditū nō inueniebāt neq; sufficiebāt acie rūpere. Illos autē transfigebāt sagittis immanissimis feris similes roebāt ultro i ferrū & decidebāt/ alii gladiis ora p̄cussit/ alii ab equibus dissipati/ qm̄ cura erat placido cursum eorū a uico itercludere assidueq; p̄tercurrēs ea p̄te cedētesq; reflectēs una ēt libratīs sagittarū ictibus utebāt/ hisq; p̄ximos interficiebat. Mox uero lōge fugiētes renocabat/ donec uī lapsi q̄ fortiores erāt ad muros effugere. Eius autē custodes qd̄ agerēt nesciebāt. Nec. n. excludi Gadarenes suos/ cā patiebāt/ & si eos recepissent una cū his perituros esse uidebāt quod ēt cōtigit. Illi. n. cōpulsis ad murū poene cū his Romanorū egres irrupere/ portis at ante p̄clusis admoto milite placidus post meridiē usq; acerrimo certamine muro pariter ac uico potius est. Ibiq; tūc uulg⁹ qdē iers occidebat/ fortiores uero fugā petebāt. Domus uero a militib⁹ diripiebāt & uic⁹ igni tradidit. Qui uero idē euaserāt totā secū illā regionē ad fugā icitarūt & extollēdo p̄pas calamitates in manus totūq; romanorū exercitū aduētare dicēdo mox uēs undiq; cōmouerūt/ plurimi at nūero anecti in hierichūta secesserūt. Hæc. n. ēt tūc eorū sp̄s salutis fouebat/ q̄ ēt ualida & populosa. Placidus uero equitibus rebusq; ante p̄spere gestis sterus eos insequēbat & usq; ad iordanem qdem semp quos occupabat morti dabat. Oem uero ad flumen coactā multitudinē fluminis īpetu phibitā qd̄ autē ibi rēbus/ uadū trāsire nō poterat apto p̄lio cōgredi. Itaq; necessitas eos ad pugnā cōpulit q̄ fugæ locū nō haberent/ p̄tentiq; ad ripæ longitudinem tela equitū & incursus excipiebāt. A quibus multi perculsi in flumine ceciderunt. Nā qui manibus eorū iteriere tresdecim milia fuerūt. Alii cū nō sustinere nō possent/ in iordanē sponte desilierūt. Brat autē numerus infinitus. Et p̄terea capti sunt p̄pe ad duo milia ducenti uiri cū praeda maxima ouīū & asinorū/ itemq; camelorum & boum. Iudæis quidem hoc ualens īficiū quamuis parū superioribus maius tamen seipso uisum est/ & nō solum q̄ eam totā regionem quam fugerant cædes repleuerant/ sed q̄ erat refertus mortuis iordanis periturus non erat. Et Asphaltidis quoq; lacus repletus erat cadaveribus quæ p̄ multa flumina detoluta sunt. Placidus autē secunda fortuna uisus in uicos proximos & municipia cōtendit. Captisq; Abila & inliade & Besemothi obsidib⁹ ad lacū Asphaltidē idoneos ex transfugis ubiq; collocat. Deinde militæ scaphis imposito eos qui in latū refugerant subegit. Et trans fluuiū quidem tota regio Romanis cessit/ ubiq; omnia usq; ad Machærunta deuicta sunt.

Nūciat Vespasiano q̄ Galatia motus quosdā fecerat/ ipse magis incitat ad bellū/ multa loca capit restaurat q̄ destruxerat bello/ multū loca oīa militibus/ narrat q̄ nobilis sit regio hierichūris. Ca. VIII.

Ubi hæc autem aguntur motus circa Galatiam nūciat/ & q̄ uindex una cum optima tibus indigenarum a Nerone defecisset/ de quibus alibi diligentius scriptum est. Vespasianum uero ad īpetū belli quæ nūciata sunt incitarunt/ iam tunc futura bella ciuiliā toti usq; imperii pericula prospiciēte cū se p̄tes orientis ante pacasset minus italiæ metuendum existimaret. Obstante autem hyeme p̄ subactos interim uicos atq; oppida p̄sidia collocabat/ & decadarchos ciuitatibus apponēs multa ēt quæ uastata fuerant instaurabat. Prims tamen cōmilitatus militum copiis quas Cæsareā adduxerat in antipatridem uenit/ ibiq; p̄ bidnū ciuitate cōposita tertia die uastando/ īstaurando/ oēm q̄ subuertendo circū Thamnā toparchiā in Lyddā & iam

niā pcedebat. Et cū sele utraq; tradidisset cōstitatis illic habitatoribus idontis in Amathunta puenit occupatisq; ad Metropolim eoz oibus micis castra muro circūdat. Quinta q; in his relicta legione cū cetera manu in Bethheptephō toparchiā pficiūtur/eaq; ex uicina regione itēq; circū idumazā igne cōsumptis castella qdē locis opportunis munuit. Captis aut duobus uicis in medio idumazē positus/ hoc est Batari & Caraphartobā plusq; decē milia hoīum pemit ppe aut ad mille coepit. Exactaq; ide cetera multitudine nō parua militū suoz pte ibi cōstituit/ q oīa montana loca incurſando uastabat. Ipse aut cū reliquo exercitu in iamniā rediit/ unde p Samaritidā ac p Neapolim/ q dicebat ab idige/ nis Nabarthad secūdo iunni mēis die in Coreā descendit/ ibiq; positis castris postridie Hierichūta p uenit. In qua unus ei rectorū Traianus quē locis ulteriores ducebat militē iungit cūctis sub iorda/ nē denictis. Sed ex Hierichunte qdē multitudo ante Romanoz aduentū in aduersam hierosolymis montanā regionē diffugerat/ nō pauci aut q remātere perimunt. Desolatā uero offenderat ciuitatē/ cui in planicie sita nudus mons ac sterilis iminet/ idēq; lōgissimus. A septētrionali. n. regione usq; ad Scythopolitāos agros. A meridiana uero usq; ad terrā sodomiticā & Asphaltidē lacū terminus extē dīc. Nō totus aut inequalis est/ & q nihil gignit non habitat. Huic adiacet circa iordanē mons alius incipiēs a iuliadē a septētrionali regiōe plixius aut in meridie usq; ad Bacca q; petrā determinat ara biaz ciuitatē. In hoc ē Ferreus mons appellatus ad moabitidē usq; paludē longus. Inter duos aut mō/ tes regio q; magnus cāpus uocabat a Gēnabra uico ad lacū Asphaltidē usq; patens habet ducentoz & triginta stadioz lōgitudinē/ latitudinē uero centū & uiginti/ mediūq; ab iordane diuiditur. Sunt aut illic duo lacus asphaltides & Tyberielis natura contraria. Nāq; alter salus ē sterilis ē Tyberielis uero dalcis & foecundus/ altatīq; tpe illa planicies ardore solis incendit & uitiis opprimē/ aeris tra ctu oibus circū aridis pter iordanē. Vnde euenit ut palmz q; in ripis sunt magis floreat & fertiliores sint. Minus aut q; longe remotz sunt. Ad ipsam uero Hierichūta largissimus fons est/ rigandisq; aruis uberrimus/ iuxta ueterē scaturiēs ciuitatē/ quā Iesus Nazē filius hebræoz ductor primā in cananaez rū terra bello possederat. Hūc fontē ferūt nō solū terrz atq; lignoz fructus/ sed & foecinarū prū ob sūdere solitū/ cūctaq; piter morbo ac peste corrūpere. Postea mansuuisse contra saluberrimū ac se/ racissimū esse factū ab Heliseo quodā Propheta/ q; Heliaz notus fuerat atq; successor. R. eceptus enim hospitio ab hierichuntis habitatoribus q; humaniores eos exptus erat/ ipsos & oēm illā regionē ppe tua gratia remuneratus est/ progressusq; ad fontē Lagenā fictilē salis plenā in pfluente aquā misit. Iu/ stā deinde ad coelū dexterā tēdens/ fontiq; inuergens blāda libamina ipsum qdē pcebant ut flocta le/ niret/ ac dulciores aquaz uenas aperiret. Deū uero ut foecūdioribus auris flumina tēperaret orabat/ tanq; ubertatē fructū quā successionē plis daret idigenis. Nec eoz genitricēs filioz aqua deficeret/ quoad iusti manerēt. Ad has pces ex disciplina māibus multa operatus fontē imutauit/ & q; antea cā erat his orbitatis ac famis/ idē uictus ac foecunditatis auctor est effectus. Deniq; rigationis eius tanta potentia est/ ut si attigerit mō terrā lapidior sit ags diu pferatibus. Vnde eo q; largius abutunt exi/ guū emolumentū habēt/ q; uero prius plurimū. Amplius tñ quā ceteri fontes spaciū rigat. Et septuagl ea qdē stadiis longā. xx. aut latā planitiē pmeat. Optimos aut in ea padīfos ac densissimos educat pal marūq; irriguarū genera tā sapore quā noībus uaria. Quarū piguissimz calcibus preſse plurimū mel lis emittūt/ nō multū alio melle deterius/ quāq; & mellis alitrix est illa regio & oppobalsami serax / q; oīam carissimus est fructus/ ibi nascentiū. Itēq; Cypri Myrabolanū gignit/ ut q; diuinū esse illū tractū dixerit nō errabit/ ubi & larga & optima generant q; sunt carissima. Sed nec in aliis ei fructibus aliq; facile toto orbe regio certauerit/ adeo multiplicatū quod factū est reddit. Cuius rei cā mihi uidet ē aquarū uis laeta. Aeris calor/ cū hic puocet q; nata fuerint atq; diffundat. Lignoz aut firmis singula ra dicibus stringat uiresq; suggerat/ æstino tpe quo sic perusta est illa regio/ ut nihil facile pcedat ac pu luer/ aqua tñ si ante solis ortū hauriat/ auræ spiritu refrigerat/ naturāq; contrariā aeri sumit. Hyeme uero cōreſcit/ eaq; merlis mitissima efficit. Tāta est aut coeli tēperies/ ut quo tēpore in alia iudeaz regiōe ningit/ lino illic tñ indigenz uestiunt. Distat aut ab Hierosolymis. cl. stadiis/ & ab iordanis sta diis sexaginta/ totūq; habet ab Hierosolyma spatiū desertū/ atq; saxorū/ ad iordanē uero & lacū As/ phaltidē licet humilior/ æque tñ incultum ac sterilem.

Describitur natura asphaltidis lacus/ quem Vespasianus noluit uidere.

Cap. IX.

Sed de hierichūte quā sit fortunatissima satis dictū est. Cōmemoratōe aut dignū puto as/ phaltidis quoq; naturā exponere lacus. I. s. n. sterilis ē/ nimia uero leuitate ē q; grauissima sunt in eū iacta referunt. Demergi aut qs in pfundū nec de industria facile pōt. Deniq; Ve/ spasianus q; eius uisendi cā illuc uenerat/ iussit quosdā natādi incios uinctis post terga ma nibus in altū piici. & euenit oibus tanq; ui spiritus sursum repulsoz desup fluitare. Ad hanc mirabilis ē coloris atq; mutatio terrz q; in singulos dies supficiē uertit & solis radiis uariata resplēdet. Multis & locis uomit nigras bituminis glebas/ quaz super undam & habitu & magnitudine tauris sine capiti/ bus assimiles

bus assimiles natāt. Ad eas autē cū lacus exercitatores accesserint/nacti quod aggestū est ad naues tra-
hūt/& qā lentū est repletas eas abrūpere nequeūt/sed q̄si replicata scapha pēder a cumulo/donec mē
struo mulieris atq; urina soluat. Est autē utile nō mō ad cōpagines nauū/sed ad corporū ēr curationē
multis remediis admisceē. Huius lacus lōgitudō est q̄ngentoz & octoginta stadiogz/qā a Zobaris us-
q; ad Arabiā tendit. Latitudo autē. cl. stadiis patet q̄ Sodomiticā terrā uicina est. Oli qdē tā fructibus
q̄ substantia ciuitatū fortunata. Nūc autē oīs exusta utiq; habitatoz ipietate fulminibus conflagrasse
memorat. Deniq; adhuc in ea reliqas ignis & oppidorū qnq; uidere licet imagines. & renascentes in
fructibus cineres/q colore qdem sunt & aliis similes/carpentiū uero manibus in fumū dissoluūtur &
cinerem. Terrā quidem Sodomiticā fabula eiusmodi fidem habet ex facie.

Vespasianus collocat præsidia apud Hierichūta/mittit quosdam Gerasa hi ciuitatem capiūt/mil-
le iuuenes interficit/omnia dantur flammis.

Cap. X.

ET Vespasianus Hierosolymorū habitatores muniti undiq; cupiēs apud Hierichūta & ad
dida castellis erectis utrobq; auxiliatoz pariter ac Romanoz p̄sidia collocat. Mittit autē
Gerasautiū anniū/eqtatus ei parte multisq; peditibus attributis. Qui primo aggressu ciui-
tate capta mille iuuenes/q ne fugerēt puenti erāt interficit familias captiuas ducit / bona
militibus p̄dari p̄mittit. Incēsis deinde domibus p̄ximos petiit/erat autē fuga potentiū & iteritus isir/
mogz/quodq; occupatū fuisset flāmis dabat/oibzq; tam montanis locis q̄ tota planicie bello op̄ssis
apud Hierosolymā degētes exeūdi copiā nō habēt cū trāsfugere qdā cupiētes a Zelotis asseruaretur.
Eos uero q̄t tūc a Romanis dissidebāt undiq; ciuitate uallata cohiberet exercitus.

Nunciatur Vespasiano parātī proficisci Hierosolymam q̄ mortuus sit Nero/ quō etiam Galba sit
creatus imperator. & quidam alii post eum & de eorum discordia.

Cap. XI.

Vespasiano autē Cæsareā reuerso & cū oibz copiis in ipsam Hierosolymā p̄ficisci paranti
nūciat Nero perēptus cū p annos tresdecim & octo dies impasset. De quo referre quēad-
modū dehonestarit iperū/ neq̄ssimis hoibz Niphidio & Tigillino & id̄gnissimis liber-
toz p̄missa repn. quodq; hoz captus īlidiis ab oibz suis seruatoribus destitutus cū quat-
tuor libertis fidelibus in suburbanū fugerit ibiq; semet occiderit. & q̄ multo post tpe qui eū deposue-
rāt poenas dederint. bellūq; p Galatiā quo pacto desierit/& q̄ Galba creatus impator Romā redie-
rit ab Hispania/& quēadmodū incusatus a militibus tanq̄ humilioris esset animi in medio foro neca-
tus sit. & Otho declaratus sit iperator eiusq; militiā in Vitellii duxisset exercitū necnō & Vitellii tur-
bas & circū capitolii pugnā/& quēadmodū uel antonius primus & Mutianus Vitellii interfecerint
uel Germanoz agmina bellū ciuile sedauerint. Hæc oīa recusauī narrare cū fide/q̄ & a multis Græ-
coz itemq; Romanorū & a cunctis copiose p̄scripta sunt. Ordines autē rerū cōtinuandigratia ac ne
intercisa pendeat historia summam singula designabo.

Vespasianus expectat qd Galba ad eū de rebus bellicis agendis scribat/mittit filiū suū Titū/ nani-
gat rex agrippa ad Galbā/nūciat in achaia q̄ Galba sit interfectus & Otho sit creatus/agrippa stat-
uit Romā p̄gere. Titus ad patrē nauigat Vespasianus cū Tito suspēsi bellū negligūt.

Cap. XII.

Egitur Vespasianus primo qdem in Hierosolymam militiā differebat expectans quō nā
uergeret imperiū post Neronē. Deinde ubi Galbā impare cognouit nihil conari decreue-
rat priusquā ille quoq; ad se de bello aliquid ascriberet. Mittit autē ad eū Titū filium suum
& salutatū simul/& ut de iudæis mandata acciperet. Ob eadē causas & rex agrippa nani-
gauit ad Galbā. Sed dum achaia q̄ hyems erat longis nauibus prætēuehantē interfici Galbā cōtigie
septem mensibus & totidem diebus. Deinde Otho suscepit imperiū/ac tres menses rempublicā gu-
bernauit agrippa uero nihil mutatiōe deterritus Romā p̄gere statuit. Titus uero diuino quodā im-
pulsu ex achaia ad Syriā nauigat/& mature inde Cæsaream uenit ad patrē. Suspēsi autē de oibz qua-
si nutante Romano imperio iudæorū militiam negligebāt. Patriæ quoq; metuentes aggredi alieni-
genas importunum esse arbitrabantur.

In Hierosolyma exoritur nouum bellū per Simonem Gioræ filium. Simon cum Zelotis cōgredi-
tur/multos occidit/cū idumæis etiā pugnat. Iacobus quidam perdere idumæos cogitat / idumæam
capit Simon totam regionē depopulatur/capitur uxor Simois a Zelotis/perterriti timore remittūt
ei mulierem suam.

Cap. XIII.

Interea tamen bellum aliud in Hierosolymam excitatur. Erat Simon Gioræ filius patria
Gerasenus ætate iuuenis/sed calliditate posterior ioāne/a quo iā pridem ciuitas posside-
batur/utribus autē corporis audaciāq; p̄stantior. Ob quam ex acrabatena quoq; Topar-
chiā/cuius rector erat pulsus ab anano pontifice ad latrones puenerat/qui Masadā occu-
pauerat. Is autem primo qdem ita suspectus erat: ut eum ad inferius castellum cum mulieribus quas
secū adduxerat transire p̄mitterēt ipsi excelsius incolentes. Rursus autē pp necessitudinē morū fide-

GG iiii

his esse uidebat. Nā & dactor erat p̄darū exētibz & cū ip̄lis territoriū Ma
 eos ad maiora exortanda metuebat. Dominādī. n. cupidus magnorūq; app
 petit in montana discessit ac uoce p̄conū seruis libertate p̄missa / kēq; liberi
 fuerāt neq;simos cōgregauit. Iā ualido cōflato collegio mōtanos uicos diri
 tibus pluribus eius lociis / audebat ēt i humiliora loca descēdere. & ciuitatē
 multosq; potentiū uis lenis & prospera facta sollicitabāt. Nec iā seruorū ta
 erat / sed multosq; ēt populariū tanq; regi patebat obsego. Excursus autē age
 thia & in maiore usq; idumazā. Vicū. n. cui nomē est Airm muro amplexus
 habebat. In ualle. n. q; appellat Pharan occultas qdē dilatauit spelūcas / mu
 is cōditorū prādz receptaculis utebatur. Quin & direptos illic fructus re
 diuersabant / neq; dubitabat q; in Hierosolymis copiis & apparatū pluri
 lorē ac puenire eū q; cōtra se cresceret cupiētes plārig; cū armis egrediunt
 cōmissosq; p̄lio multos occidit & reliquos cōpellit in oppidū. Nondū autē
 deterret. Prius autē idumazā subiugare conatus est. Itaq; cū uiginti milibus
 petabat. Idumazorū autē princeps mature ex agris quinq; fere milibus pug
 ribus aut q; sua seruarēt domi dimissis p̄p Siccariosq; q; Maladz uersaban
 p̄stolabant / ubi cōflictū habito ac p̄ totū diē detractō p̄lio / neq; uictor nō
 dē in aiā uicū / idumazī uero domū egressi sunt. Nō multo autē post Simon
 nes petebat / castrisq; in quodā uico cui nomen est Thecue positis ad cul
 ge aberat de lociis suis Eleazarū misit / ut castellū sibi traderent p̄suasurū
 custodes causā nesciū cur uenisset. Mox autē de traditiōe prolocutū strēt
 fugā locū nō reperīs de muro in subiectā uallē se proiecit / & ille qdē hi
 is aut uires Simonis formidantibus placuit priusq; bello cōgrederent ei
 aut se in ministrū obtulit parato aio iacobus quidā e rectoribus cogitā
 ab aluro / in hoc enī uico tūc idumazorū collectus erat exercitus / ad Sim
 suā traditurū esse paciscit accepta fide q; semp ei carissimus foret. Mō
 licet. Ob quas res humanissime apud Simonē coenatus clarissimiq; p
 rediit / primo Simonis exercitū multiplici numero mentiebat esse mai
 litimq; multitudine uniuersa p̄teritis ut Simonē reciperēt suadebat /
 mitterēt principatū. Simul autē & hoc agēs & Simonē p̄ nūcios euocal
 mazos quod & p̄stiruit. Nā cū iā appropiquaret exercitus / equū primus
 nis effugit. Pavor autē occupat uniuersam multitudinē / ac priusq; ad n
 luti ordinē recesserūt. Simon p̄ter opinionē sine sanguine idumazā ite
 prouiso Chebron municipiū capit / in quo maxima p̄da potitus ē / m
 aut indigenz serunt nō eiulmodi terrā ciuitatū / ueruetiā ægyptiā Mi
 lia & trecenti eius cōnumerant āni / hæc autē fabula est. Abraz quoq;
 posteaq; Mesopotamiæ sedes reliquit eiusq; posteros hinc ad ægypti
 monumēta extāt in eadē ciuitate p̄ optimo marmore liberaliter fab
 do stadio arbor maxia Therebintus / eāq; memorāt ab initio mundi
 Simon pualit idumazā / nō mō uicos eius & ciuitates depopulādo / se
 armatos quadraginta eū milia sequebant ut his nec uictui qdē nece
 cessitates accedebat eius crudelitas insup iracūdia quo magis uastat
 dū post locustas silua cerni solet & frondibus spoliata / sic ēt qua Sir
 solitudinē relinquebat / & aliqua qdem cōburendo / alia diruēdo / &
 tū est cōterendo calcibus aut depascendo debebant perq; quā terrā
 liorem. Prorsus ut ne signum qdem uastitatis relinqueret quod ali
 zelotas incitauerunt / & aperto qdem bello conflagrare primuere / i
 uxore simonis rapiunt / eorūq; p̄terea quos habebat in obsequio p̄
 ip̄sum coepissent / in ciuitatem exultantes recedunt. Cōtinuo nāq;
 uxore sibi supplicaturū. Illū autē nō misericordia sed ira cōiugis ra
 rosolymorū uenisset ut fera sautia q; p̄cussiores prēdere neq;set. Ita
 Deniq; olerū sarmentorūq; cāpgressos ad murū iherbes pariter a
 necē ut ai indignatiōe id solū abesse uideret / q; nō ēt uesceret cor
 sis manibus dimittebat i ciuitatē una p̄terrefaciēs inimicos & po
 Hisq; mādabat ut diceret q; iuraret Simon p̄ deū q; cūcta regeret
 muro p̄rupto oībus qui in ciuitate essent similiter uteret / neq; cui

zibus discerneret noxios/donec his eius mandatis non modo populus sed etiam Zelotæ moetu perculsi remiserunt ei mulierē atq; ita delinitus paulisper ab assidua cæde requieuit.

Præter bellū in iudæa/in Italia ciuile bellū fiebat/pempto Galba/Otho imperator creat/cū Vitellio pugnabat/audita uictoria semetipsū. Otho occidit/q; biduū & tres mēses impiū tenuit. Cap. XIII.

On solum autem per iudæam erat seditio bellumq; ciuile/uerum etiam per Italiam. In medio namq; Romanorum foro Galba perempto creatus Otho imperator cū Vitellio imperante pugnabat/quem Germanorum tunc manus elegerat. Habito autē apud Bebria/cum Galliæ proelio cū Valente & Cinna Vitellii ducibus primo die Otho superauit/altero Vitellii milites/multisq; trucidatis & aduersæ partis audita uictoria. Otho apud Brixellū semet occidit/postq; biduum tresq; menses imperiū tenuit. Accesserūt autem Vitellii ducibus Othonis milites & ipse iam Vitellius Romam cum exercitu ueniebat.

Vespasianus partes duas idumæe capit alteram etiam ciuitatē capit omnes interimit. Simō quoq; idumæe reliquias prosequit/Ioannes intus multas p̄dationes permittebat Galilæis/uescebant libidine/certant ad inuicem Zelotæ cum iohanne/& Simon cum illis. Cap. XV.

Vm interea Vespasianus quinto die iunii mensis Cæsareā profectus est/eas quas nondum subuerterat idumæe partes petiuit & in montana regione quo primū ascendit Toparchias duas Cophniticā & Acrabatenā subegit. Deinde post has Bethelam & Ephrē municipia ibiq; præliis collocatis usq; Hierosolymā equitabat. Multos uero tunc depræhensos necabat/multosq; capiebat. Rectore autē unus Cerealis cū equitū parte ac peditū superiorē quæ dicitur uastabat idumæā & Chaphetranū quidē pseudo municipiū aggressionē captū incendit. Alterū uero qd Charabin dicitur admoto milite obsidebat muro satis ualido cinctū. Diutius autē ibi se moraturū speranti subito portas aperuere/& cū p̄cibus adorantes ei se tradidere. Quibus subiugatis Cerealis i Chetron alterā ciuitatē antiquissimā tendit sitā/ut dixi/in montanis locis haud procul ab Hierosolymis. Vi autē intromissus in eā reliquā multitudinē quā ibi offendit cū p̄beribus interemit/oppidū uero ipsum exurit. Omnibusq; iam captis p̄ter castella Herodiū & Massada & Machærunta quæ a latronibus tenebantur sola iā Hierosolyma romanis ante oculos erat/quæ expugnāda restabat. Simō autē ubi uxorē suā a Zelotis recepit ad reliquas iudæe regredi p̄sequēdas/& undiq; circumacta natione Hierosolymā cōpulit plerosq; fugere/cū ipse quoq; ad eā sequeretur. Deinde cū muro eius obfesso opariorū ex agris ad euntē multitudinē cōpisset interficiebat. Eratq; populo foris Simon Romanis terribilior intus Zelotæ utrisq; sæuiores/quos et Galilæi nouis inuētis & audacia factionū corrūpebāt. Nā & iohannē ad potētiā ipsi p̄duxerāt. Et iohānes ob potētiā quā sibi cōparauerāt/uicē referēs oīa q̄ desideraret ut faceret p̄mittebat. Infatiabilis autē rapinarū cupiditas erat/domorumq; locupletū p̄scrutatio. Cædes at uirorum & scēmiarū & iniuriarū p̄ ludo hēbant. p̄dāq; cū sanguine deuorantes sine aliquo moetu possent satietatē muliebri libidine tabescebant/cōptiq; crines ac scēminarū ueste idoti loriq; unguētis/& ne forma placeret oculos illiti nō solū ornātū sed ipudētā quoq; mulierū imitabāt/& obscenitate nimia nepharios coitus exigētes ut i lupanari uersabant/& ciuitatēq; totā in puris facinoribus p̄phanabāt. Effceminātes autē uultū dextras ad cædē p̄mptas habebāt delicatoq; incessu eneruati subita incurssiōe bellatores fiebāt. Et de paludamētis uersicoloribus eductis gladiis/casu obuios trāsuerberabāt. Eos autē q̄ iohannē fugissent excipiebat sæuior in cædibus Simon/q̄q; intestinū euasisset tyrannū/ab eo q̄ p̄pe erat occidebat. Oīs autē fugæ uia trāsire cupiētibus ad Romanos abscissa spes erat. Inter iohānis at copias quantū erat idumæorū dissidebāt/separatiq; ab aliis aduersum tyrannū tā liuore potētiæ quā crudelitatis eius odio armanē. Deinde pugna cōgressi multos zelotas perimūt/ceterosq; in aulā regis cōpellūt quā Grapte ædificauerat. Hæc autē fuerat cognata Sizæ regis Adiabenoꝝ. Vna uero irrupere iudæi atq; inde zelotæ in phanū pulsi iohannis pecunias p̄dabant. In aula enī supradicta & ipse degebat tyrānidis spolia deposuerat. Inter hæc autē zelotæ q̄ p̄ ciuitatē dispersi ad illos q̄ in tēplū fugerāt aggregati sunt/cosq; iohānes aduersus populū & idumæos educere cogitabat. Istis autē nō tā ipse eorum metuendus erat/cū pugna plus possent quā cōfidentia/ne de tēplo nocte subreperēt/seq; pariter occiderent/atq; oppidum concremarent.

Deliberant Simonem introducere & iohannē expellere/Simon loca oīa ciuitatis inuadebat/cōgre ditur cum illis qui eum receperunt. Cap. XVI.

Taq; collecti cū pontificibus deliberabant/quoniā pacto impetū præcauerūt. Sed profecto deus sententias eorum in deterius uertit/& interitu acerbius excogitabant salutis remedium. Nam ut iohannem deicerent/Simonem recipere statuerunt/& cum precipue alterum sibi tyrannum imponere. Itaq; decreto obtemperatur/missoq; Mathia pontifice rogant Simonē ut ad se introiret/quem sæpe timuerant. Cum his autem præcatores erant/etiā qui zelotas ex Hierosolymis fugerant. Domus quisq; suæ desiderio & fortunatum. Ille autem nimis superbe

mis supbe se dominū fore pollicitus uelut ciuitatē liberaturus ingreditur
 forē sui populi clamor designaret. Vbi uero cū suis copiis introit/mox
 nec minus eos a quibus rogatus erat quā eos cōtra quos fuerat advocat
 autē cū multitudine Zelotarū in tēplo exire prohibitus amissis et quae in
 rex eorum Simon cum sociis diripuerat/salutē iam desperabat. Templū
 aggredit. Illi autē in porticibus perq; propugnacula stantes imperū repel
 te oppetebant/multi sancti referebant/quoniā Zelotae ad dexterā super
 trahiles habebāt. Et quāuis loco plus possent/turres tamen quattuor ma
 to uidelicet missilia torquerent. Vnā ad orientālē angulū/& septentrion
 in angulo alio contra ciuitatē inferiorē. Quarta uero turris supra uerticē
 ubi moris est unū de sacerdotibus astantē post meridiē quod septimus c
 re/rursusq; uesperī quod desineret nunc ferias populo/nunc ut opus fa
 disposuerūt balistas saxorūq; tormenta & sagittarios & fundarū sciēti
 impetus movebat/cū pleriq; mollescerent/amplioribus tamē copiis fr
 chinarum enim missilia delata longius multos pugnantiū perimebant.

Bella fiunt in Italia p Vitelliū & suos milites/audiens hæc Vespasia
 &us indignat/milites Vespasianū hortant ut Romā accedat/eo q; ipsi
 tenuit ipse/ipsi cogūt uelle imperiū/cogitat quō rem efficere possit.

P Er idem tempus Romanos quoq; scāuora mala circūuen
 tellius cū exercitu/aliā pteca ingentē multitudinē secun
 liti spacia non caperent totā urbē pro castris habebat oēm
 conspectis Romanosq; diuitiis oculis insuetis & auri argēt
 continebāt/adeo ut in rapinas se cōuerterent & eos qui obflare conar
 dem ita res erāt. Vespasianus aut postq; Hierosolymis proxima depoz
 diit Romanosq; tumultus & Vitelliū principē. Hoc aut licet ipse impe
 set ad indignationē perductus est/dominū dedignabat eū qui ueluti d
 re aut saeuus cruciatū ferre non poterat/neg; aliis nacare bellis cū pa
 tum ira impellebat ad ulciscēdū/tantū longiquitatis cogitatio reprin
 ua facere priusq; ad Italiā psertim hyemis tpe ipse transiret/plurq; cre
 ctiores autē cū militibus conuenientes aperte iam de mutatione tracta
 tes incurfabāt Romae cōstitutos milites & in delitiis agētes/qui ne fi
 libuerit discernere principatū & spe quāstus imperatores creare. Se
 leis senescentes aliis condonare potestare cū apud se digniorē habea
 quā iustiorē uel quando reficerent erga se beniuolentiæ gratiā. Tāto
 ns esse principē fieri/quanto illis qui eū declarassent ipsi praestarent.
 quā qui ex germania uenissent/neg; illis qui tyrannū inde ducerent i
 in creādo Vespasiano fore certamē. Nō. n. senatū populū ue Roma
 ni pudicicia ppeffuros/nec p bono impatore crudelissimū tyrannū
 cipē. Maximū. n. pacis tutamē uerā in impatore pstantiā. Ergo sine
 habere se Vespasianū. siue adolefcētiæ uiribus Titū/ex ambotū æt
 Nō solū aut se ministraturos declarati impii uires/q; tres legiones r
 ola ad orientē atq; ad Europā Vitellii timoribus separa/sed et q; eē
 ni fratrē atq; aliū filiū/quosq; alteri multos dignitate pditos inuenies
 urbis eēt cōmissa custodia. Quæ ps ad impii principia nō parū u
 natū fortasse declaraturū eū pncipē quē cōseruatores milites de he
 lites loquebant. Deinde adhortati se iniucē Vespasianū impatorē
 imperium cōseruaret/orabant. Illi autem olim quidem rerū omni
 perare uolebat. Dignum quidem se factis existimans priuatæ aut
 periculis anteponebat. Recusanti aut rectores magis instabant &
 tem ei minitabantur nisi uiuere uellet ut dignus esset. Diu tamen
 postremo cum his qui se designauerant minime dissuadere posset
 qui eum ad imperium inuitauerant/& exercitu alio nociferante
 res Alexandrinas procurandas putauit/sciens ægyptum plurimā
 mentariam functionem/eaq; si potitus esset ut quosq; si praestaret
 enim perpeffurum esse populū fame oppressum. Simul etiam
 am degerent sibi cupiebat adiungere. Cogitabat enim etiam pre

aduersus incerta fortuna. Nā & terra difficilis accessu marisq; importuola est & ab occidēte qdē ari//
dā Libyā habet obiectā/ a meridie uero limitē q Siēne ab æthiopia dirimit/ nauibusq; inuias Nili flu//
minis cataractas. Itēq; ab oriente mare rubrū ad Copton ciuitatē usq; diffusū. Septētrionale uero mu//
nimentū habet terrā usq; ad Syriā/ & quod dicūt Aegyptiū pelagus torū portibus carens. Hoc quidē
modo Aegyptus ex oi parte tuta est. Inter Pelusiū uero & Siēne per duo milia stadiorū porrigit. Ex
Plinthe autē ad Pelusiū nauigio stadiorū triū miliū & sexcentorū. Nilus autē ad Elephantinē usq; na//
uib; ascendit. Nāq; ulterius p̄gredi ut supra diximus cataractæ nō sinunt.

Describit q̄litas portus Alexandrini mittit Vespasianus ad Tyberiū Alexandrū ut essent sibi adiu//
mēto fama ē q Vespasianus sit impator/ q̄li oēs ad eū accedūt cōgratulātes & subiiciētes se eius ip̄io
recordatus Vespasianus qd iosepus p̄dixerat/ liberari iubet eū e uinculis. Cap. XVIII.

Portus autē Alexandrinus etiā in pace nauibus aditu difficilis est. Nā & hostiū perangu//
stum habet/ saxiq; latentibus a directo cursu deflectit/ & læua quidē pars manufactis bra//
chiis cingit. A dextera uero Pharus obiecta insula turrim maximā sustinet/ ad trecenta us//
q; stadia nauigantibus igne lucentē/ ut q̄ longissime difficultatē applicandarū naniū præca//
ueant. Circū hanc autē insulā opere instructo ingentes muri sunt qbus afflictū pelagus & a uersis obui//
cibus fractū asperiorē facit meatū/ eoq; periculolum p angustia aditū. Intus tamē portus ipse tutissi//
mus est/ & triginta stadiis magnus. In quē tā quæ defunt illi certæ ad beatitudinē deuehunt/ quā quæ
superant ex bonis domesticis & indigenis in totū orbē diuisa exportant. Itaq; non sine ratione Vespā//
sianus Alexandriā rumore cupidus occupauit/ ad totius imperiū firmamentū. Proinde statim ad Ty//
beriū Alexandrū litteras dedit/ qui ægyptū & alexandriā regebat/ indicans militū alacritatē/ quodq;
q ipsi necesse fuit suscepto munere principatus operā atq; adiumentū eius assumeret. Alexander ac
simul ut Vespasiani legit epistolā prompto animo/ & legiones eius sacramēto rogauit & populū/ uiri
autē libentissime paruere uirtutē uiri ex proxima administratiōe scientes. Et ille quidē pmissa sibi po//
testate/ omnia quæ imperiū usū exigeret aduētui quoq; principis necessaria iā parabat. Opinione ue//
ro citius declaratū in oriente Vespasianū imperatorem ubiq; fama nunciauit. Et uniuersæ quidē ciui//
tates festos dies habebant/ nuntiiq; læti p eo simul & sacrificia celebrabāt. Agmina uero apud Meliā
Pannoniamq; degentia/ quæ propter Vitelli audaciā paulo ante fuerant concitata/ iusiurandū Vespā//
siano maiore gaudio præbuerunt. Vespasianus autē Cæsareā reuersus iam Berytum uenerat/ ubi mul//
tæ quidē e Syria/ multæ uero ab aliis prouinciis legationes aderant obuiā ei coronas & gratulatoria
decreta a singulis ciuitatibus offerentes. Affuit autē rector etiā prouinciæ Mutianus/ populorū alacri//
tatē iurataq; p ipsum principi sacramenta renuncians. Vbiq; autē Vespasiani uotis obsecundāte for//
tuna/ rebusq; ad eū plurima ex parte inclinatis cogitare cœpit/ & q non sine prouidentia sumpsisset
imperii. Sed iusta quædā fati ratio ad eius potestātē circūduxisset rerū omniū principatū. Recordā//
tus autē signa & alia/ multa enim sibi contigerant imperiū præmonstrantia/ & iosepi dicta qbus eū
Nerone uino ausus fuerat appellare imperatorē. Admirabat autē uirū quem adhuc habebat in uin//
culis/ aduocatq; Mutiano cū amicis & rectoribus aliis/ primo quā strenuus fuisset iosepus/ quantū
q in iotaparis expugnandis propter eū laborasset exponit. Deinde uaticinationes eius quas ipse qdē
timoris causa suspicaret esse figmenta/ rēpus autē diuinū fuisse ut rerū exitus probauisset. Tūq; inho//
nestū esse ait/ ut qui sibi augurasset imperiū uocisq; dei minister ac nūcius extitisset adhuc captiui lo//
co haberet/ fortunāq; sustineret aduersam. Vocatūq; ad se iosepū solui iubet. Hoc autē facto alii quidē
rectores ex ea gratia quā alienigenæ retulisset/ præclara etiā de se speranda esse arbitrabant. Titus ue//
ro qui cum patre aderat/ iustū est inquit pater una cū ferro etiā probro iosepum soluit. Erit autem tan//
quam nec initio uinctus si non dissoluerimus/ sed inciderimus catenas. Nanque id agi solet in his qui
non recte fuerint uincti. Eadē Vespasiano placebant/ & quidam interueniens securi catenas abruptit.
Iosepus quidem pro his quæ prædixerat præmio fame donatus/ & de futuris iam dignus cui iam cre//
dendum esset habebatur.

Vespasianus mittit Mutianū in Italiam/ geritur bellum cū Cecilio ab antonio/ Cecilius uidēs exer//
citur/ Antonii cogitat de prodicione/ ad ipsum mittit Milites uolunt occidere Ceciliū/ certat/ supera//
tur exercitus Vitelli/ Antonius in urbem ueniens cum Sabino capitolium nocte occupat/ Vitellius
cum suis militibus eos innadit/ superat/ Sabinus occiditur/ Domitianus cum multis nobilibus enadit
Vitellius ingulatur a populo. Cap. XIX.

Vespasianus autem responso legationibus reddito/ iusteq; & pro meritis administrationi//
bus ordinatis Antiochiam uenit. Et quo primum tenderet cogitans Alexandrino itinere
præstabilis esse duxit quæ romæ agerentur curare. Alexandriam enim stabilem esse. Ro//
manas autem res a Vitellio prurbari. Mittit igit in Italiam Mutianum cū multis equitum
pediūq; copiis. Qui tamen pp hyemis asperitatem ueritus nauigare per Cappadociā/ & Phrygias
ducit

ducit exercitū. Inter hæc at Antonius primus aduocata legiōe tertia exhi-
tur illā. n. regebat puinciā bellū gerere cū Vitellio pperabat. Vitellius autē
Alienū obuiā ei mittit. Is at Roma pfectus quāprimū circa Cremonā Gā
confinis Italiæ ciuitas est/ibiq̃ cōspecta hostiū ordinatione ac multitudine
debat. Discessum autē periculosum reputās de pditione deliberabat. Cō
& Chiliarchis sibi subditis ut transirēt ad Antoniū suadebat. Vitelliū qui
ni autē uires extollens/ & alterū nomē imperiū tātū/ alterū uirtutē habere
lius eēt si id gratū faciant/ quod necesse est. Cūq; se multitudine superatū
præuenire. Nā Vespasianū quidē idoneū esse etiā sine ipsis ad reliq̃ uinde
ipsis quidē p̃sentia posse seruare. Multa in hunc modū quod noluit p̃sual
toniū. Eadē uero nocte milites p̃cinitudo simul ac incertus eius si uicisset
uit/eductisq̃ gladiis Ceciliū obtruncare uoluerunt. Peciissentq̃ nisi his a
sent. Quāobrem eadē quidē se abstinnerunt/ uinctū at quasi proditorē
bāt. His auditis Primus cōtinuo Antonius suos monet/ eosq̃ armis in d
cti ad proeliū paulisper quidē restiterunt. Mox at loco pulsī Romani C
comitatus equitibus cursus eorū præuertit/ & per ciuitatē circūclusam
Aggressus autē reliquos oppidū militibus prædari pmisit. In quo mult
multi uero indigenæ p̃iere. Totus Vitelliū exercitus uirorū triginta mi
nius eorū quos de Mesia adduxerat quattuor milia & quingentos amū
rege gestarū nunciū ad Vespasianū dirigit. Qui ad eū intromissus & ce
cus insperatis protexit honoribus. Romæ autē Sabinus ubi Antoniū
recreatus est/ collectisq̃ uigilū militū agminibus nocte occupat capite
liū sociati sunt ei/ & Domitianus fratris filius pars ingens obtinēdæ ui
quidē minus curabat. His autē iratus qui cū Sabino defecerāt & nobili
te siciēs immittit capitolio quā secū adduxerat militū manū. Vbi mul
nebāt pugnatibus audacter admissa sunt. Postremo autē Germani q̃
nuerunt. Et domitianus quidē cū multis Romanorū uiris insignibus
Reliqua uero multitudo tota lanīat. Et Sabinus qdē ad Vitelliū duc
donariis templū incendunt. Tūq̃ postero die cū exercitu uenit anto
unt/ & trifario cōmisso intra urbē proelio oēs interiere. Proceedit autē
ut assolet in extremis longiore luxu p̃digæ mensæ refertus. Tractus
genere dehonestatus in media urbe iugulat. Octo menses ac dies qu
re diutius cōtigisset/ ut opinor/ eius luxuriæ minime sufficere poruit
supra quinquaginta milia numerata sunt. Hæc quidē gesta sunt die t
Mutianus urbē ingredit/ cū exercitu Antoniū cū aliis subleuat/ o
Vitellio Domitianus filius Vespasiani/ rector efficitur populus Vel
ad Vespasianū qui Alexandriam iam applicauerat ueniunt legati/
quias iudæe/ Titum mittit ad Hierosolymam;

Postero autē die Mutianus cū exercitu Romā ingredit/ &
lis/ adhuc. n. hospitia p̃seruando/ & Vitelliū milites & c
rant occidebāt. examinationis diligentia iracundia p̃ue
rectorē influat/ usq̃ ad patris aduentū. Populus autē iat
dicat Vespasianū/ simulq̃ & illū confirmatū/ & Vitelliū esse deiect
Vespasianus Alexandriā uenisset/ gesta ei Romæ nūciata sūt/ & l
asserunt. Cūq̃ maxima post Romā ciuitas esset/ angustior multi
tius orbis imperio rebusq̃ populo præter sp̃e cōseruatis Vespasian
Et ipse qdē exacta hyeme Romā p̃ficeī parabat/ resq̃ apud Ale
bat. Filiū uero Titū cū externis copiis ad liberandā Hierosolymā
linusq̃ p̃gressus ab Alexandria ciuitate uiginti stadiorū interuall
imponit. Isq̃ Nilo flumine post mēdesiū tractus Thmuin usq̃ uel
nin ciuitatē diuertit. Vnde secūda ei māsio fuit ciuitas Heraclea/ &
duū recreato tertio die Pelusii fines trāsiit unq̃ māsionē p̃fectu
castra posuit. Posteroq̃ die apud Ostracinē/ q̃ māsio aquæ inop
næ. Hinc apud Rhinocuria regenit/ & inde p̃gressus in quartā n
currit Syriæ ciuitatē. Gaza uero quintæ māsionis castra suscepit.
niā/ deinde Iopē/ & ex Iope Cæsaream puenit. Decreto apud se;

¶ De bello Iudaico. Liber sextus incipit.

¶ Tito existente adhuc apud Alexandriam Hierosolymis orit' trifaria seditio Zelotarum Simonis & iohannis/inter eos congregiunt' ita ut templū uniuersum inundaretur sanguine. Cap. I.

Hic in græcis codicibus non sextus si quintus incipit liber.

Itus qdē ad eū modū quē pdiximus emēsa ultra Aegyptū ad Syriā usq; solitu/ dine Cæsareā uenerat. Ibiq; n. exercitū decreuerat ordinare. Illo autē adhuc apud Alexandria una cū patre imperiū quod nup eis deus pmiserat disponē/ te/cōtigis ēt seditionē q̄ apud Hierosolymā erat aucta trifariā diuidi & alioq; partē in alterā uerti. Quod ut in malis optimū q̄s dixerit factūq; iustitiæ. Nā Zelotarū quidē in populū dominatio quæ auctor erat excidii ciuitatis/ unde coeperit & p quos creuerit diligenter superius declaratū est. Hanc autē nō ex/ rauerit quisq; dicēs seditionē in seditione esse factā/ac ueluti rabida fera exter narū penuria in uiscera sua scēnre solet. Sic Eleazarus Simonis filius q̄ & ab initio Zelotas in tēplū a populo separauerat/uelut indignati simulās ob ea quæ in dies singulos iōan/ nes aunderet. Cū ne ipse qdē a cædibus gesceret. Re āt uera sese posteriori tyrāno subiectū ēē minime ferens sumæ rei desiderio/ ppriæ potētiae cupiditate ab aliis defecit. A scitis ēt Iuda Chelica & Simo ne Ezronis filio potētissimis/ pter quos erat ēt Ezechias Chobati filius nō ignobilis. Horū singulos ze lotæ nō exigui sequebant. Occupatoq; iteriore tēpli ābitu sup eius portas i sacris foribus arma ponūt & abūdare qdē se suis necessariis cōfidebāt/ sacra q; rerū copia suppetebat nihil impiū existimanti/ bus pauciati uero suorū timētes plerūq; in locis suis ocioli manebat. Iōnes āt quāto supior erat uiroq; multitudine tāto loco supabat. hostesq; habēs a uertice/ neq; sine metu conabat incuras/ & præ ira cūdia cessare nō poterat. Plus āt mali pferens q̄ Eleazari partē afficiēs tamē nō remittebat. Crebri. n. siebāt imperus & missiliū iactus totūq; polluebat cædibus tēplū. Filiis āt Gioræ Simon quē rebus de/ speratis inuitatū ultro sibi tyrannū spe auxilii populus introduxerat/ & superiōrē ciuitatis retinēs par tem & inferioris plurimā partē animosius iā iōanē eiusq; socios adoriebat/ quasi q̄ desup impugnare tur. Subiectus āt illoq; manibus erat sicut & illi superiorū. Et iōannē eneniebat duplex præliū præferē tem lædi pariter ac lædere/ quantoq; uincebat/ eo q̄ Eleazaro esset humilior/ tāto plus habebat Simo ne celsior cōstitutus/ cū inferiores aggressus etiā sola manu sine labore phiberet. Desup uero ex phā/ no iaculantes machinis deterrent. Quippe balistis & nō paucis lanceis utebant saxorumq; tormen tis/ quibus non solū bellantes ulcisebant/ sed multos etiā sacra celebrantiū perimebant. Quanquam enim ad omne impietatis genus rabidi ferebant/ ramen eos qui sacrificare cuperent recipiebant cum insipicione & custodibus indigenas persequendo. Hospites enim etiā qui exorassent eorū crudelitātē post exituri subsicinia seditionis opera cōsumebant. Missilia nanq; machinarum ui ad aram usq; tem/ plumq; peruenientia in sacerdotes sacra celebrantes cadebant/ ac multi qui properantes ab ultimis si nibus terræ ad sanctissimū locū uenissent ante ipsas hostias procubuerunt/ aramq; uniuersis græcis & barbaris adorandā suo sanguine imbueret. Indigenis autē mortuis alienigenæ ac sacerdotes cū prophā nis miscebant per quæ atria diuina stagnū fecerat diuersorum cadaverū sanguis. Quid tantum passa es miserrima ciuitas a Romanis/ qui tua intestina scelera purgaturi flammis introire. Iam enim dei locus nō eras neq; manere poteras domesticorū facinorum facta sepulchrū. & quæ phanum ciuili bel lo tumultum constitueras poteris autem denno fieri/ poteris si unquam uastatorem tui deum placare ris. Sed enim reprimenda sunt quæ dolent lege scribendi/ q̄ non domestici luctus sed exponendarum rerum hoc tempus est. Prosequar autē seditionis facinora cætera.

Describit discordia quæ iter eos fuit & scelera q̄ iter eos comittebant/ post q̄liter oēs q̄si Roma/ nos expectabant post/ quō Titus misit diuersas legiones in Hierosolymam. Cap. II.

Rgo diuisis trifariæ insidiatoribus. Eleazarus quidem eiusque loci qui sacras primitias conseruabant in iōannem ebrū ferebantur. Qui uero huic parerent plebem diripientes in Simonem rebellabant cum ipsi quoque Simoni contra diuersæ partis seditiosos adiumen to esset ciuitas. Si quando igitur utraque parte patiebatur iōannes obuertebat socios & de ciuitate quidem subeuntes missis ex porticibus talis de templo uero iaculantes machinis ulciseba/ tur. Quotiens autem desuper instantium molestia caruisset/ frequenter enim ebrietate & labore cessabant libentius in Simonem eiusque socios quampluribus irruerant. Semper autem quātum in ci uitate pepulisset in fugam uersos ædes frumenti plenas oīumq; utēsilium incendebat/ idemq; hoc il/ lo egrediente Simon insecutus agebat/ ueluti pro Romanis omnia consilio corrūperent quæ ad ob/ sidionem

seditionē ciuitatis erat sp̄parata/suarūq; uirū n̄r̄uos abscinderet. Deniq; ei plū & inter pprias acies solitudinē atq; areā pugnae fieri/ciuitatē cōcrem̄tū quod non paucis annis sufficere potuisset obsessis. Deniq; fame capti sibi met cōparuissent. Vndiq; autē insidiatoribus & cōfinis oppugnantib; quasi aliquod magnū corpus lacerabat. Senes uero ac mulierulæ inest manis uota faciebāt/ externūq; bellū quo domesticis malis liberarentur ac terror foedissimus occupauerat/ & neq; cōsiliū capiēdi tempus er; pactionis aut fugae spes cupiētib;.

Etenim custodiebant oia/dissidētē Romanis paccatos esse uel transfugere ad eos uelle sentirent quasi cō in occidēdis uita dignis cōcordes erāt. Et pugnatiū qdē poēte dieq; clatu acerbiores erāt lugentiū quæstus. Et assiduas quidē lamētationes cat mor at includebāt ululatus/atq; obmutescēte dolore prae fortitudine t; iā aut reuerētia uinis apud domesticos erat/neq; mortuis cura sepultur hae causa erat q; quisq; de se sperabat. In oī enim re amicos remiserant cōtinuo modis oībus morituri. At uero seditiosi cōgesti in tumultū ca; & ex mortuis hauriētes audaciā quos sob pedibus cernerēt immanius p̄niciosum excogitantes/ & quod uisum fuisset sine miseratione faciei niā praetermisere/adeo ut etiā sacris materiis ad bellica conficienda it Nā cū olim fulcire templū populo itēq; pontificibus placuisset/idq; u rex quidē Agrippa ex monte Libano aptas ei materias maximis sum ligna & magnitudine simul directā proceritate spectabilia. Interuen annes his sectis q; sufficere longitudinē credidit/turres edificauit & a templo pugnarent. Post muri ambitū cōtra exedrā occidentālē adm tes ratibus ex longinquo fuerunt occupatae. Et ille quidē fabricatis e iri sperauit hostes. Deus uero laborē eius inuilitē demonstrauit/ & pri manos adduxit. Etenim Titus postquā partē ad se collegit exercitus enrerent scribit/Caesareā profectus est. Erant autē tres legiones qu stauerāt & duodecima quae olim cū Cestio male pugnanerat/quaeq; tunc tamen eoz; etiā memoria quae ptulerat alacrius ad uindictā p nē iussit sibi p Ammaus occurrere. Decimā uero ascendere p hieric sus est quo regū quoq; subsidia plurima quā dudū multiq; Syri auxi autē quattuor legionū quantū Vespasianus electū cū Mutiano mise cesserāt. Duo nāq; milia de Alexandrino exercitu lecta/ tria milia amicorū spectatissimis beniuolentia simulq; prudētia Tyberius A administrauerāt/ tunc autē dignus q; exercitū regeret/ p̄pterea iudi pes imperio/ & cum fide clarissima incertae fortunae sociatus est/ ic te ac peritia praecipuus aderat.

Describitur ordo Titi & militū & oīum aliorum in eundo Hie quod Vespasianus coeperat/ciuitatem tentat adire/tandē coactus stes/ad suos saluum se recepit.

Progredientem uero in hostilem terram Titū anteced rum stratores castrorūq; metatores. Deinde rectoz; sa tus & alios lectos habens & signiferos/ quoz; agmen chinas ibāt/ & secundū illos una cū lectis Chiliarchi & circū aquilā signa/ & ante signa tubicines/deinde acies senū uiroz; gus a tergo cuiusq; agminis/ & ante hos sarcinae. Omnīū uero no coactores armorū. Procedens autē decentē exercitus/ ita ut mos e den uenit/quae & prius ab eius parte fuerat occupata/ & tunc pr uesperā/mane inde pficiscit/pactaq; in die māsione/castra poni. Ruborū uallē nocitant/iuxta uicū quēdā Gabathsaule nomine/ Hierosolymis stadiis fere triginta. Hinc sexcentis prope lectis ei q̄ tota esse iudaeorumq; animos exploraturus/si forte conspecto Audierat enim quod erat uerū/ a seditiosis & latronibus oppre cem/sed quod rebellantibus infirmior esset nihil conari. Quo murum duceret equitabat. Nemo autem portas aperuit. Vbi u to tranuersum agmē equitū duxit infiniti subito p̄siliunt/qua

cōtra monumentū Helenæ porta est egressi equitatū intercedūt/atq; alios ēt tūc nia currētes ne cū his q; dēmererēt sese iungerēt a frōre oppositi phibuerūt. Titū uero cū paucis separāt. Ille at ultra qdē min⁹ p̄gredi poterat a muro. n. cūcta fossis patebāt. & trāsuerſi erāt hostes/ multisq; materiis ipedita. Ad suos aut in aggere cōstitutos recursus intercidēte hostili manu desperabant. Quorū pleriq; impatoris periculū nesciebāt/ sed existimātes eū secū reuerti ipsi ēt fugiebāt. Titus autē in sua tantū fortitudine suā esse p̄spiciens sp̄ salutis flectit equū/ & ut sequerēt cū clamore comites adoratus in medios hostes irruit ut ad eos trāsire festinās. Quo quidē rpe maxime intelligi potuit & belli momēta & ipatorū picula deū curare. Tot. n. aduersus Titū missilibus quom neq; galea neq; thorace seprus esset nō bellator. n. sed explorator/ ut dixi/ p̄cesserat nullū in eius corpus delatū est sed tanq̄ ne eū ferirēt ex industria mitterent oīa p̄ternolabāt. Gladio uero semp a lateribus instātes dirimens multosq; ante ora subuertēs sup cadētes agebat equū. Illorū aut clamor erat pp audaciā Cæsaris ut eū aggredierent co// hortatio. Fugaq; & discessio repētina quocūq; diuerteret cursū. Huic at se piculo participes cū a tergo & a lateribus foderent adiunxerāt/ una. n. erat cuiq; spes salutis nīa cito patefacere priusq; circūuentos opprimeret. Deniq; duo ex minus prinacibus alter cū equo p̄cussus est/ altero uero deiecto & occiso equus eius abductus ē. Titus uero iā cū ceteris in castra saluus euadit. Iudæis qdē q; aggressione p̄mā supiores fuerāt incōsulta spes aīos extollit/ magnāq; his posterū fiduciā monumentū tpaneū cōpauit.

Titus ciuitati nocte appropinquat/ castra ponit in monte oliuarum dicto. exeunt iudæi/ in legionē decimā irruunt fugantq; Romanos/ nunciatur Tito/ fert auxilium/ dimicatur utrinq; Titus tandē legionem liberat.

Cap. III.

Aclar aut postq; ex Amamus agmen sibi solatiū est nocte luce ide digressus ad locū q; Scopos appellat accedit. Vnde iā & ciuitas & clari tēpli magnitudo cōspici poterat qua pte septentrionalē regionē cōtinēs ciuitas humilior p̄ptie Scopos noiatus est/ distā a ciuitate stadiis septē/ ubiq; duabus legionibus simul q̄nte uero retrorsū stadiis tribus castra moniri iubet. Labore nanq; nocturni itineris attritos milites p̄gredi uisū est/ ut sine fortitudine murū struerēt. Mox autē cepto ædificio decima quoq; legio p Hierichūta aderat a Vespasiō p̄occupata/ ubi quā dā pars armatorū in p̄sidio fuerat collocata. His aut p̄ceptū erat sexto ab Hierosolymis stadio castra ponere qua in parte mons q; appellat olinay cōtra ciuitatē ab oriente situs est atq; interiorēte ualle discernit/ cui nomen est Cedron. Intra ciuitatē uero sine rege cōfugentiū dissensionē tū primū ingens subito bellū foris interueniēs refrenauit/ & cū stupore seditionis Romanorū castra inspectātes tri fariā distributa malā inter se iniere cōcordiā/ rōnēq; inuicē regrebat quidnā expectarēt/ qd ne p̄pessi tres muros cōtra uirā suā paterent opponi/ bellaq; tanta se fundente licentia tanq̄ spectato res bonorū opes/ sibiq; utiliū residerēt moenibus clausis remissisq; armis ac manibus nosmetipsos p̄fecto exclamat aliq; tantūmodo fortes sumus/ Romanorū at lucro ex nostra seditione sine sanguine oppidū ceder. His alios atq; alios congregātes exortabant/ raptisq; armis subito in legionē decimā ruit/ perq; uallē facto impetu cū ingenti clamore mūx ædificātes Romanos aggrediunt. Illi autē in opere distributi armis ob eā cām pleriq; depositis/ nec. n. excursum iudæos ausuros esse credebant/ & si maxime mellēs aīos eorū seditione distractū iri arbitrabant. Præter opinionē p̄turbati sūt/ atq; opere quisq; derelicto cōfessum aliū recedere. Multi at ad arma p̄perātes priusq; se in hostes corrigerēt feriebant. Plures at iudæis semp adiūciebant eorum freti uictoria q; p̄cesserant/ & q; cū pauci essent multiplex numerus & sibi & hostibus uidebant/ q; secunda fortuna uterent. Romani autē maxime ordinari cōsueti cū decore atq; p̄ceptis bellū gerere sciētes ex p̄turbatione trepidabant. Vnde tunc quoq; p̄uenti aggressione cedebāt. Si quando tamē sese cōserterent ab insequentibus occupati & a cursu rep̄mebant iudæos & ob impetū minus cantos feriebant. Semp uero excursionē gliscēte magisq; turbati postremo castris pulsi sunt/ totaq; legio in periculū uentura fuisse uidebat/ nisi hoc maturæ sibi nūciato Titus eis tulisset auxiliū/ multisq; increpās ignauā & suos a fuga reuocasset. Iudæosq; a latere ipse cū his irrūēs quos circa se habebat electos/ multos quidē occidisset/ plures uero lauiasset. Omnes autē in fugā uertisset/ atq; in uallē præcipites cōpulisset. Illi autē in prono loco multa mala p̄pessi postquā in aduersam partem euasere. Fecunt se iterum & uallē intercedente cum Romanis dimicabant/ igitur ad medium diem bellatum est. Paulo autē post meridiem Titus his qui secū erant in p̄sidio collocatis/ aliisq; cohortibus aduersus excurrentes oppositis/ reliquum agmen ad murum in sumotis ædificandum remisit. Iudæis autē hæc fuga esse uidebatur. Cūq; speculator quem in muro p̄fuerant amictu agitato signum dedisset/ frequētissima multitudo tanto impetu profiliit/ ut eorum cursus immanissimis bestiis esset assimilis. Deniq; in aduersa acie stantiū nemo imperū sustinuit/ sed tanquam machina p̄cussum agmen continuo dissipatum est/ pulsiq; in montem refugiunt. In ascensu autē medio Titus cū paucis relictis/ multūq; monētibus amicis/ q; p̄ impatoris reuerētia cōtēptopiculo p̄durāte ut mortē appetētibz iudæis cederet. Neq; p̄ his i discrimē uēiret/ quos ante ipm saluos eē nō oporteret

oporteret sed potius fortunā suam reputaret q̄ nō militis officio fungere dominus esse/ne in fugā uerti uideret in quo oīa niterent. Hæc autē n recurrentibus obstabat/eosq; in ora feriens cū ui obniterent occidebat/e multitudinē repellebat. Illi autē & uiribus eius & obstinatione p̄territi ne re sed in utroq; latūs ab eo declinantes rursum fugiētes insequēbant. C ipsoz quoq; impetū præpediebat. Dum hæc agunt ēt illos q̄ superiora inferiores uidere motus ac turba occupat/totūq; agmē dispergit/ suspicū ferre nō posse. Titū uero in fugā reuersum. Nec. n. uoq; illo manēte aliali terrore circūdati alius alio ferebant/donec qdā cū in medio bel plurimū metuentes uniuerso agmini suoz eius periculū cū clamore nunti & fuga maius aliqd sibi exprobrantes q̄ Cæsare deseruissent/totis mel ad descensum transuersi urgebāt eos in declinā. Illi autē in pedē rmani plus possent eo q̄ superiores erāt/in uallē oēs coacti sūt. Titus au & legionē quidē ad muri fabricā redire iubet/ipse uero cū his q̄bus ant itaq; si me nihil addentē obsequio neq; inuidia detrahentē uerū dicere gionē periculo liberauit/atq; ipse castra muniendi copiā militibus pra

Remisso aliquantisper bello oritur discordia inter eos/in duas ptes tatem electos milites mittit/explanare fecit oīa ita ut repletū sit quic

Emissio aut paulisper bello externo/iteq; intestinū seditio l die q̄ est aprilis mensis quartus/decimus. Hoc. n. se primū esse liberatos. Eleazarus quidē cū sociis portā subaperien q̄ tēplū adorare cuperēt. Ioannes autē die festo ad protegē quosdā ignotiores armis sub ueste latentibus instructus. Quoz plari culte/inter alios phari occupandi gratia submittit. Illi aut postq intra armati apparuerūt. Magna uero statim turba circa tēplū ac tumultu populus oībus discrimen imputaret. Zelotz uero subimet solū insidi: cta portas custodia & alii expugnaculis disilientes priusq; manus cō Populares autē ad arā delati & circū tēplū appulsi cōculcabant/cū li Multos ociosoz inimici priuato odio quasi diuersæ factionis locios insidiatorē aliquē offenderat tunc agnitus quasi Zelotes docebat a innocentes afficeret inducias cōcessere nocentibus/progressosq; ex us tēplū & oēs eius apparatus tenentes cōfidentius oppugnabāt. Sit partita fuerat in duas partes diuisa est. Titus autē castra p̄prius cit cōtra excursus quidē lectos equites ac pedites quos satis esse arbitr quod erat usq; ad muros spaciū cōplanare. Cunctis igit materis ac lacus incolæ præmunierant/oīq; opposita/quis māsnetā siluā/excil & uallibus impeditū. Saxoz autē eminentissimis ferro truncatis hu q; ad Herodis monumenta fecerunt/serpentiu stagnū cōsinētia qu

Iudæi Romanos querunt decipere institunt quosdam qui pac troducere/Titus noluit quia suspecta erat ei talis inuitatio.

Is deniq; diebus iudæi Romāis huiusmodi isidias pa tra mulierebres quæ sic appellantur progressi turres sit lissent/eo q̄ timerent impetū Romanoz/ ibidē uersal latebāt. Alii uero p̄ muros dispositi populūq; se esse sit foedusq; poscebāt portasq; se patefacturos esse pollicētes inuitab. ma ēt cōtra illos ueluti portis eos ambigret lapides iaciebant. Ill labāt & ciuibus supplicare. Cūq; ad Romanos sepissime ire co uidebant. Verū hæc eoz calliditas apud milites quidē fide nō ca bus haberent paratos ad suppliciu. Illos uero ciuitatē sibi apertun bant. Tiro autē suspecta erat inimitatio/quia rationē nō haberet.

Quidā ex Romanis ad urbē usq; accedentes eo q̄ crediderunt de irascit multū Titus pp̄ inobedientiā eoz eisq; arguit.

Ridie nanq; prouocatos eos ad pactionem per iosef rat. Etiam nunc milites mane loco suo præcepit. Iar ptis armis ad portas excurrere ceperant. Hi autem cedebant/deinde ubi ad turres portæ propinquabāt

psequebantur. Qui uero in muro stabat lapidū his multitudinē oīgenūq; telos simul iffundunt/ adeo ut multos qdē necarent plurimos autē sanctarent. Nec. n. facile erat a muro diffugere/ aliis retro uiolēter instantibus. Et pter hoc pudor q; rectores peccanerāt/ itēq; moctus in delicto pferare suadebat. Quāobrem hostes diu decernētes multis uulneribus acceptis neq; paucioribus redditis. Postremo eos a qbus circūuenti fuerant repulere. Quos tñ recedentes usq; ad Helenæ monumentū iudæi urgendo iaculis sequebant. Deinde insolenter fortunæ maledicētes & Romanos uituperabant fraudæ pellectos/ scutaq; alta sublata crispantes tripudiabant & cū laticia nociferabant. Milites autē interminatio principū & Cæsar iratus hmōi oratiōe corripuit. Iudæi qdē quos sola regit desperatio oīa cū delibēratione faciūt atq; prudētia/ fraudes & insidias cōponendo/ eorūq; dolos fortuna psequit q; sunt morigeri/ libiq; inimicē benignoli ac fideles. Romani nero qbus ad disciplinam & cōsuetudinē obediendi rectoribus fortuna famulat. Nūc cōtrario peccāt & intēperantia manuū debellant/ qā oīum est pessimū p sēte Cæsare sine rectore dimicātes. Certe inquit plurimū ingemiscēt militiæ leges/ plurimū pater cū hoc uulnus audierit. Ille qdē cū bellādo sēnerit nunq; isto modo peccauit. Leges autē si cū i eos q minimū aliqd pter ordinē monerint mortē uindicēt/ nūc totū deseruisse exercitū uideāt. Mō autē sci taros esse qui arroganter egre/ q; apud Romanos ēt uincere sine pcepto ducis infamiae est.

Intercedūt cōmilitiones p illis apud Titū/ admonēs eos indulget illis/ cogitat ulcisci iudæos/ castra ponit ppe ciuitatē/ ordinat legiones circa ciuitatē/ describit sūtus ciuitatis & tēpli p Solomonē adificati/ & quō distinguebat secundū loca sacerdotum & uirorū & mulierum.

Cap. VIII.

Aec Titus ad rectores locutus cū indignatiōe/ certū erat qā lege in oēs erat usurus. Et hi qdem abierunt ais quasi iam iamq; iuste morituri. Circūfusa uero agmina Titū p cōmilitionibus obsecrabāt/ paucosq; temeritatē cōdonari cūctosq; obedientiæ pscabant emēdatur/ ros/ peccatū. n. p sēns futuræ cōpensatione uirtutis. Placatus est Cæsar utilitate simul ac p cibus. Nāq; unius hoīs aiaduersione usq; ad factū/ pmouendū putabat/ multitudinis uero ad ueniā. Militibus qdem reconciliatus est multū monens/ ut post hāc prudentius agerent. Ipse uero quēadmodū iudæosq; ulcisceret/ isidias cogitabat. Intervallo quod usq; ad muros ciuitatis erat per quadriduū correato sarcinas aliāq; multitudinē cupiens tuto traducere militū ualidissimos a septētrionali tractu in occiduū septenos p ordinem cōtra murū p tendit altius ualle depræssa. Peditibus autē in frōte ac post eos egiibus acie terna dispositis/ cū singuli ordines septenos haberēt/ semoti sagittarii stabāt. Ex cursibus autē iudæosq; tāto agmine circūclusis ipedimēta triū legionū/ itēq; alia multitudo sine timore trāsuit. Ipse qdē Titus cū ppe duobus stadiis adesset muro/ ad anguli eius ptē cōtra turrē q; appellatur psephina castra ponit. Ad quā muri ambitus ex aquilone pertinens flectitur ad occidentē. Altera uero pars exercitus eā turrē uersus quā appellatur Hippicos muro circūdat. Dum stadiorum spatio similiter a ciuitate descendens. Decima tamē legio in oliuarū monte ubi erat manebat. Ciuitas autē trino muro circūdata erat/ nisi qua uallibus inuis cingebatur. Ex ea nāq; pte unius muri habebat ambitū/ & ipsa quidē super duos colles erat cōdita contrariis fontibus semet inspicientes interueniente ualle discretos/ in quā domus creberrime desinebant. Collū uero alter quo supior ciuitas sedet/ multo est excelsior & in prolixitate directior/ adeo ut quoniā tutū erat castellum quondā a David rege uocaretur. Is pater Solomonis fuerat/ qui primus templū adificauerat. A nobis autē forū superius adificatū est. Alter autē qui appellatur Acra/ inferiorē sustinet ciuitatē/ & undiq; declinis est. Contra hūc autē tertius collis erat natura humilior quā Acra/ & alia lata ualle ante diuisus. Verū postea qua tēpe state Asamonæi regnabāt & uallē aggeribus replerūt ut tēplo cōiungerent/ ciuitatē/ & Acræ altitudinem cæsam humiliorem fecerant/ ut ex ea quoq; phanū supeminens cerneretur. Vallis autē q; Tyropoeon appellatur qua parte diximus supioris ciuitatis collem dirimi/ ab inferiori usq; ad Siluā pti net. Ita. n. fontē qui dulcis est ac plurimus uocabamus. Foris autē ciuitatis duo colles pfundis uallibus cingebantur/ & utriusq; obstantibus rupibus nulla ex pte adiri poterant. Trium uero muroz uetustissimus quidem pp ualles iminētemq; his desup collem quo erat cōditus/ facile capi nō poterat. Ad hoc autē quod loco pstabat etiam firmissime structus erat David & Solomonis aliorumq; interea regum largissimis impensis operis sumptibus decore. Hac uero parte incipiens a turri cui nomen est Hippicæ/ & ad locum qui dicitur Xystus pertinens. Deinde curiæ coniunctus in occiduam tēpli porticū desinebat. Parte autē altera ad occidentē ex eodē loco ductus/ per eum q; uocatur Bethso descendens in Essēnoz portā. Deinde supra fontē Siloā in meridiē flexus/ atq; inde rursus in orientē uersus qua stagnum Solomonis est & usq; ad locū pertinens quē Ophlan uocant/ cum orientali porticu tēpli coniungit. Secundus autē murus ex porta quidē habebat initium quā Genath appellabāt. Hæc autē fuerant muri prioris. Septētrionalem uero tantummodo tractum ambiens usq; Antoniam ascendebat. Tertio muro turris Hippicos principiū dabat unde ad Beroe tractum pertinens. Deinde ad Psephinam turrē ueniens contra monumentū Helenæ quæ adiabēnoz regina fuerat Iza regis filia / &

p speluncas regias in longū ductus/a turri quidē in angulo posita fledebat cōtra fullonis quod dicit monumentū. Cū uetere aut ambitu iunctus in Cedron uallē quā sic dicitur desinebat. Hoc muro eam partē ciuitatis quā ipse addiderat Agrippa cinxerat/cū esset oīs ante nuda. Exuberās. n. multitudine paulatim extra moenia serpebat/tēpliq; septētrionali regione colli p̄xia ciuitate adiūcta nō parulolū p̄ cesserant/gn & quartus collis incolebat cui nomē est Bezetha. situs qdē ex aduersum Antoniaē fossis aut altissimis separatus quā de industria ducta sunt ne Antoniaē fundamentis colli adherētibus & accessui facilis sit & minus æditus/unde ēt fosse altitudo plurimū turribus celsitudinis adiciēbat. Noīa ta est ps addita ciuitati uoce idigena Bezetha/quod græco sermone dicit noua. Eius aut ptes incolis p̄tegi desiderātibus pater huius regis eodē noīe agrippa murū qdē ita ut p̄diximus inchoarat. Veri/ tus aut Claudiū Cæsarē ne magnificentia constructionis ad nouarū rerū ac discordiaē suspitionē tra/ heret/fundamētis tātūmodo iactis ab opere desistit. Nec.n.expugnabilis esset ciuitas si p̄fecisset mu/ ros ut coeperat. Saxa.n. uiginti cubitis longa/& decē lata contexebant/quā neq; ferro facile suffodē possent/neq; machinis demoueri. Hisq; murus dilatabat/profecto aut tantū altitudinis quoq; plus ha/ buisset/si eius magnificentia q̄ ædificiū aggressus erat minime fuisset inhibita. Rursus aut idē murus ēt indæog; studio fabricatus ad uiginti cubitos creuit & murus qdē binis cubitis /ppugnacula uero trinis habebat/totaq; multitudo eius ad uigintiqnq; cubitos erigebat. Murū aut supeminebāt turres/ uiginti qdē cubitis in altitudinē/uiginti uero in lōgitudinē quadratis angulis structæ sicut ipse murus plene ac solide. Præterea structura ac pulchritudo saxog; nihil erat tēplo deterior. Post altitudinē ue/ ro turriū solidū uiginti cubitis elatā cellæ desup ac coenacula erāt/aquarūq; pluuiarū receptacula ex tortuoso latiq; singulorū ascēsus. Eiusmodi qdē turres nonaginta tertius murus habebat. A turris aut intervallo cubitos ducentos. Medius uero murus in quatuordecim turres/& antiquus in sexaginta di/ uisi erant. Oē aut ciuitatis in gyro spaciū trigintatribus stadiis finiebat. Cū aut totus admirabilis es/ set tertius murus admirabilior p̄sephina turris ad septētrionē occidentēq; surgebat in angulo/qua p/ te Titus castra posuerat. Ex ea nāq; p̄ septuaginta cubitos ædita sole orto Arabia prospici poterat/ & usq; ad mare/itēq; ad ultima finiu hebræog;. Erat aut octo angulis. Cōtra eā uero turris Hippicos & iuxta duæ/quas Herodes rex in antiquo muro ædificauerat/quāq; magnitudine sine pulchritudi/ ne ac firmitate uniuersis quæ toto orbæ essent præstabāt. Nā p̄ter naturalem aī libertatē rex p̄ amo/ re ciuitatis operū excellētiā ppriis affectibus indulgebat p̄soniq; tribus carissimis/quas noībus tur/ res appellauit fratri & amico & cōiugi memoriā dedicādo. Illi qdē ut dixi/amoris cā perēptæ. His aut bello amissis cū fortiter decertassent. Hippicos qdē turris amici uocabulo dicta quatuor angulis erat. Latitudinēq; & longitudine uigintiqnq; cubitog; & celsitudine triginta nūq; inanis. Supra soli/ ditare aut saxiq; adunatā cōpaginē/puteus uiginti cubitis altus erat imbris excipiendis. Sup hūc aut duplici tecto domus uigintiqnq; cubitis alta/in quæ uaria mēbra diuisa/& desup eā minz qdem binis ppugnacula uero ternis cubitis ambiebāt/& oīs altitudo ad septuagintaq; cubitos numerat. Secūda uero turris quā fratris noīe Phaselon appellauerat/æque lata fuerat ac longa cubitis quadra/ genis. Per toridē aut cubitos in pilæ modū facta & solida eius altitudo surgebat/& sup hāc decē cu/ bitis ædita porticus erat istructa brachiis/itēq; ppugnaculis septa. In media uero porticu supeminēs alia turris stabat in mēbra magnifica & balneas/neq; regalis ei usus uideret deesse. In sumo aut pp̄/ gnaculis minisq; erat ornata/cū oīs eius celsitudo p̄pe ad nonaginta cubitos tolleret/& specie qdem uidebat assimilis Phariæ turri/q̄ alexandriā nauigātibz ignē p̄cul ostēdit/ambitu uero ampliore di/ labat. Tūc aut tyrānicū domiciliū existerat Simonis. Tertia uero turris Mariānes/sic.n. regina uo/ cabat usq; ad uiginti cubitos facta/p̄ uiginti alios patebat in latitudinē tēdebat & magnificentiora cæ/ terisq; ornatiores diuersoria sustinebat/cū id ppriū seq; dignū ēē rex putauisset ut uxoris noīe appella/ ta turris plus haberet pulchritudinis q̄ q̄ uiroq; noībus uocitata sunt/sicut illæ munitiones erātq; cū foemina nomē dederat/& cuius oīs altitudo p̄. lvi. cubitos erigebat. Sed quāq; tres turres tātā magni/ tudinis erāt/ex loco tñ quo erāt site multo uidebant esse maiores/nā ipse antiquus murus i quo erāt excelso loco fuerat cōditus/& ipsius collis uelut qdā uertex altius p̄pe ad. xxx. cubitos eminebat/su/ pra quē turres positæ multū sublimitatis assūperāt. Mirabilis ēt fuit lapidū magnitudo/nec.n. ex uul/ garibus saxis aut q̄ hoīes ferre possent/uerū secto marmore cādido & singulis p̄. xx. cubitos lōgis la/ tisq;. x. ac p̄ qnq; altis erāt ædificatæ/q̄ ita iter se copulata erāt/ut singulæ turres singula saxa uiderēt. Sic aut manibus artificū in faciē angulosq; formata ut nūq; iūctura cōpaginis apperet. His aut in se/ p̄tētrionali pte positis situs aula regia cōiungebat narratiōe oī p̄stantior/nec.n. uel magnificentia uel structura opis aliqua ex pte superabat/sed tota qdē muro p̄ triginta cubitos ædita cincta erat. Aequa/ li aut ambitu turribus ordinatissimis ambiebāt/itēq; muros receptaculis & coenaculis lectog; cē/ tū capācibus. Inenarrabilis aut fuit saxog; uarietas/collectisq; ibi plurimis q̄ ubiq; rara uidebant/& fastigia simul p̄ceritate trabiū & ornamentog; claritudine mirabilia. Membrog; autē altitudo & in/

numerosa

numerosæ spēs ædificiī plenæq; oīa suppellectilis cū pleræq; in singulis ex auro eēnt atq; argēto. Ad
 hæc multæ porticus alia p̄ aliā in circulū flexæ colūnæq; in singulis/ & quæ iter eas sub diuo patebāt
 spacia cū essent utiq; uiridi siluiq; uariata/ cū plixas ambulationes habebat altis euripis cinctas/ & ci/
 sternis ubiq; signorū æneorū plenīs/ qbus aqua effundebat. multæq; turres māsuetarum circum latices
 colūbarum. Sed. n. neq; p̄ merito expōi regia qualis fuerit pōt. Habet memoria cruciatū referēs quā
 tas res latrocinialis flāma cōsumpserit/ nec. n. hæc a Romanis incēsa sunt sed ab insidiatoribus itesti/
 nis/ ut supra memorauimus in principio dissensionis. Et ab antonia qdem corripuit ignis/ trāsiit autē
 ī regiā triūq; turriū tecta corripuit. Phanū autē cōditū erat/ ut dixi supra durissimū collē. Et initio qdē
 uix tēplo atq; areæ sufficiebat/ iacēs in sūmo planicies/ q; undiq; p̄ceps erat atq; decliuus. Cū autē rex
 Solomon q̄ ē tēplū ædificauerat. muro eius partē ab oriēte ciuissit/ una porticus aggeri est iposita
 & manebat ex aliis p̄tibus nudū q; a sæculis posterioribus semp aliquid aggeris accumulante populo
 cōæquatus collis effectus est. Perrupto autē septētrionali quoq; muro tantū assumpserē sp̄tiū quantū
 postea totius phani ambitus incluserat. Triplici autē muro colle circūdato sæpe maius opus extructū
 in quo longa sæcula cōsumpta sunt oēsq; thesauri sacri quos toto orbe missa deo munera repleuerāt
 tā in superiore ambitu q̄ inferiore tēplo ædificatis/ cuius quod humillimū fuit trecētenis cubitis mu/
 nierāt. In qbusdā uero locis pluribus nō tñ oīs altitudo fundamētorū uideri poterāt multum uallibus
 obratis/ ut angustas uias oppidi cōæquarēt. Saxa uero quadragenū cubitorū magnitudinis erant. Nā
 & pecuniarū copia & populi largitas maiora dictū conabant/ quodq; nunq; posse p̄fici sperabat/ diu
 turnitate ac p̄seuerātia explicabile uidebat. Tantis autē fundamētis digna erant opa iposita duplicis
 porticus. Oēs quas colūnæ sustinebāt quinīs & uicenis cubitis altæ de singuli saxis marmore candi/
 do & laq̄aria cedrina p̄tegebāt. Quorū naturali magnificentia quodq; ligno rasili erāt apteq; cohæ/
 rebāt op̄æpretiū spectantibus exhibebēt/ nulloq; aut pictoris aut sculptoris opere extrinsecus ornabā/
 tur. Latæ autē p. xxx. cubitis erāt/ oīsq; gyrus eaz. sex mēsurā stadiorū cū antonia cōcludebatur. Totū
 aut sub diuo sp̄ciū uariabat oīum qdē generū lapidibus stratū/ qua uero ad secundū tēplū ibat can/
 cellis/ septē saxeis ad tres cubitos altis/ nimiūq; grato opere factis ubiq; æquis depositæ interuallis co/
 lūnæ stabāt/ legē castimoniarū p̄monētes aliæ græcis aliæ latinis in sanctū locū transire alienigenas nō
 debere. Sanctū. n. uocabat alterū phanū & quatuordecim gradibus ascendebat a primo/ quadratūq;
 sursum erat & proprio muro circumdatū. Cuius exterior celsitudo quāuis quadraginta cubitis surge/
 ret tamen gradibus tegebatur. Interior uiginti quinq; cubitis erat/ qm̄ in altiori loco per gradus ædi/
 ficata nō tota pars interior cernebat colle obtecta. Post quatuordecim aut gradus sp̄ciū erat usq; ad
 murū. ccc. cubitis planū. Hinc rursus alii quinq; gradus & scalæ ad portas ducebāt. a septētrione qdē
 ac meridie octo quaternæ utrinq; uidelicet/ duæ uero ex oriente. Necessario nāq; p̄prius locus religio/
 nis cā mulieribus destinatus muro discernebat/ altera quoq; p̄te opus esse uidebat. Cōtra primā uero
 secreta erat ex aliis regiōibus una porta meridiana & una septētrionalis/ qbus ad mulieres itroiebāt
 p̄ alias. n. trāsire ad mulieres nō licebat. Sed nec suā portā interiecto muro trāsire licebat. Parebat
 n. locus ille pariter indigenis & hospitibus foeminis religionis cā ueniētibus. Occidua uero pars nul/
 lā portā habebat/ sed p̄petuus ibi murus erat extructus. Inter portas aut porticus a muro itro p̄pe ad
 thesauros aduersæ magnis ac pulcherrimis colūnis sustinebant. Erāt aut simplices ac p̄ter magnitu/
 dinē nulla re ab inferioribus aberāt. Portarū aut aliæ qdē auro & argēto undiq; tectæ erant iteq; po/
 stes ac frōres. Vna uero extra tēplū ære corynthio q̄ multū argēto inclusas & inauratas honore supe/
 rabat. Et binæ fores qdē in singulis ianuis erāt tricenīs cubitis altæ/ quinīdenīs ēt latæ. Post introitū
 uero ubi latiores fiebant tricenīs utrinq; cubitis ex edras habebāt exēplo qdē turriū longas/ & latas
 supraq; uero quadraginta cubitis cellas. Singulas aut binæ colūnæ duodecim cubitorū crassitudine
 sustinebant. Et aliarū quidem portarum magnitudo par fuit. Quæ uero supra corynthia posita erāt
 quo mulieres cōueniebāt ab oriēte aperiebāt. Porta tēpli sine dubio maior erat/ qnquaginta enī cu/
 bitis surgēs qnquaginta cubitorū fores hēbat/ ornatūq; magnificentiorē/ qm̄ crassiori argēto atq; auro
 uestiebatur quod quidē nomen portis infuderat Tyberi pater Alexander. Gradus aut quindecim a
 muro qui mulieres segregabant ad maiorem portam ducebant. Namq; illis qui ad alias portas iter
 dirigerent quinq; gradibus erant breuiores. Ipsum uero templum in medio positū hoc est phanū sa/
 cro sanctum duodecim gradibus ascendebatur. Et a fronte quidem altitudo eius & latitudo centenos
 cubitos habebat/ p̄cōne autem quadraginta cubitis angustior erat. Aditus enim uelari quibusdā hu/
 meris utrinque uicenum cubitorum producebantur. Prima uero eius porta septuaginta cubitis alta
 erat/ & uiginti quinq; lata/ neq; fores habebat/ cœli enim secreta q; interclusa erat significabāt. Erātq;
 totæ frontes inauratæ/ ac prima ædes omnis perlucebat extrinsecus auro/ quæ circum phani portam
 splendida cūcta cernentibus occurrebant. Cum autem interior eius pars duplici tecto fulgeret/ adia/
 cēs ei prima porta patebat in altitudinē perpetuā perq; nonaginta cubitos tollebat cū longa qua/

draginta cubitis esset ac viginti transversa. Ipsius vero iedes tota iamrata erat. ut diximus paries. Desuper autem habebat aureos pampinos unde racemi statura bois deplex tectum erat templi exteriori humilior uidebatur. & fores habebat aureas quinquaginta altas sexdecim uero latas. Et ad hanc aulam eius longitudine par/hoc est uelut betho & bysso & cocco & purpura uariatum mirabili opere factum. nec rationis inopia ne. sed uelut omnium rerum imaginem praeferebat. Cocco enim uidebat ignem imitari. & bysso aethere ac mare purpura. His quidem coloribus. Bysso autem ac purpura natiuitatem terrae/mare autem purpuram gignit. Eratque in eo per scripta omnis coeli ratio praeter signa. templum planities excipiebat. cuius altitudo habet quidem sexaginta cubitos & latitudo uiginti. Rursus autem quadraginta cubitis diuisi erant. Et prima quidem cubitos aequalis. Haec tria mirabilia & praedicanda opera cunctis hominibus habebat sanctam & thurribulum. Septem uero lucernae stellas errantes significabant. totum namque ab ipso habent. Duodecim uero panes in mensa positi signorum circulum atque annum. Thurribus replebat ex mari & in hospicio & inhabitabili designabat omnia dei esse deo templi pars uiginti cubitorum erat. Discernebatur autem similiter uelo ab exteriori non positum in accessu uero & inuoluta & inuisibilis omnibus habebat sanctumque sanctum uocem inferioris templi multa erant membra per uia triplici tecto suspensa. & ad utrumque porta patebat. Desuper autem pars eadem membra non habebat. quo minus erat angustis nec ita ut inferior ambitiosa. Colligitur. nam ad. xl. cubitos omnis celsitudo. cum in beat. Exterior autem facies nihil quod animus aut oculi mirarentur non habebat. simis undique tecta ultra primos ortus igneo splendore lucebat. ut cum intuerentur solis radii auerterent. Hospitibus quidem aduentibus procul monti inuito sed deauratum non erat templum candidissimum erat. In summo autem aureis ueribus her insidentibus auiibus pollueretur. Nonnullorum autem saxorum eius longitudo. xlv. cubitum latitudo sex. Ara uero pro templo quindecim cubitis alta. lata uero & longadrataque stans ueluti cornutis angulis eminebat. & a meridie ascensus in eam cubat. Sine ferro autem constructa erat. nec unquam eam ferrum terigerat. Templum autem a mo saxo lorica gratissima usque ad cubitum surgens. quae populū a sacerdotibus hoc est semine fluentes itaque leprosos tota ciuitas arcebat. & foeminis mens praedictum autem limitem ne puris quidem mulieribus transgredi permittebat. Viscent. ab interiori aula & quae essent a sacerdotibus prohibebant. Qui uero docentes caecitatis causa munere non fungebantur cum incolumibus intra linconsequerentur. uelut tantum utebantur plebeis. quoniam sacerdotali solus. tur. Ad altare uero templumque accedebant carentes omni uitio sacerdotes. xime uero mero abstinentes ac sobrii religionis causa ne quid res diuina autem cum ipsis non tamen semper ascendebat. sed diebus quibusque septimis & uel si quando prima festiuitas. atque annua ab omni populo agebatur. Et facie eorum tectus femora usque ad genitalia. linteum uero habens intrinsecus de thymum desuper indumentum rotundum ex quo simbriae pendebant aurea. stinentes tintinabulis quidem tonitrua. malis uero fulgura designantibus cingebant. v. uariatae coloribus hoc est auri & purpurae cocci byssi & pli diximus esse contenta. Habebat autem chlamydem temperatam. in qua iumento thoraci similis uidebatur. Duabus autem fibulis aureis aspidum scilicet optimi maximeque sardonices scripta tribuum gentis iudaee nomina praeferebant alii lapides in quatuor partes terni diuisi. hoc est Sardiū/Topacio Sapphyrus/Achates/Amethystus. Ligurius/Onyx/Berillus/Chryserum cognomina erant scripta. Caput autem byssinus tiaras tegebat hy corona erat aurea scripta ferens sacras litteras. quae sunt quattuor post tempus. minus autem ambitiosa urebat. si quando adyta introibat. bat quo die cunctos ieiunare deo mos erat.

Describitur adhuc magnificentia ciuitatis & templi. eorumque
sis fuerunt constituta.

E ciuitate quidem ac templo iterum & moribus & I
enim pauca super his exponenda sunt. Sed antoni
cium sita erat prioris templi quae ad occidentem
autem fuerat extructa. l. cubitis alto & undique pr

maxie igenii sui magnificentia demonstravit. Primum. na radicibus saxuq; ipsum levatis crustis obtegebat/quo & decus aderat operi & facile dilaberent quael ascendere uel descendere tetraissent. Deinde ante priores turres edificium murus erat cubitis tribus. Intra huc oem spaciū Antonia in .xl. cubitis erigebat. Intus aut regiae latitudinē ac descriptionē habebat diuisam in oem usum habitationē & genera & species. i. atria & balnea & anlas castris aptissimas ut quatū ad usum necessariā prinet ciuitas uideret magnificentia uero palatiū/istar uero turris toto habitu formata quattuor aliis p angulos turribus cingebat. Quarū catere. i. cubitis erat altæ/ q̄ uero ad meridianū orientālēq; angulū sita erat. lxx. cubitis eminebat/ut ex ea tantū tēplū uideri potuisset. Qua uero porticibus iungebat in utrinq; descensus habebat unde custodes cōmeabant. Semp nāq; in ea Romani milites residebāt/ & cū armis circa custodes positos ne qd populus festis diebus noui cōmitteret obseruabāt. Castrū. n. erat ipositū oppido & oppidū qdē tēplo tēplū uero Antonia. In hac aut porticu/ custodes erat & superioris ciuitatis aliud castellū regia Herodis erat. Bezetha autē collis/ ita ut dixi ab Antonia separabat/ q cū oīum esset altissimus ēt parti nouæ ciuitatis cōiungebat. tēploq; septētrionali solus obstabat. De ciuitate q dem ac muris eius iterum scribere plenius cupiens in praesentia satis dixi.

Quomodo Simon & iohannes dissidebant/ & eos diuisa ciuitas sequebat/ & quō unūq; pte ciuitatis seorsum tenebat/ Titus quærit qua pre ciuitatē sit igressurus/ cōstituit aggerē tripartitū exercitū circa ciuitatē/ cogitat iudæi cōcordari aduersus Titū & Romanos coeuntq; in unū corpus exeūt iudæi aduersus Romanos fugant in ciuitatē qdā unus iudæox capis/ sagitta demissa occiditur inde iudæis luctus maximus oritur.

Cap. X.

Pugnacissima qdē maximeq; dissentiens multitudo circa Simonē erat hominū decē milia pter idumæos. l. uero. x. miliū duces quibus ipse quasi dominus oīum perat/ idumæi aut q erat eius partiū cū essent numero qnq; milia duces habebāt. Horū aut principes uidebant Sosa Iacobus & Cathlæ filius Simon. Iohannes aut q tēplū occupauerat/ sexq; armatorū milia habebat/ quos. xx. duces regebāt. Tūc aut illi accesserāt ēt Zelotæ depositis discordiis duo milia trecēti q Eleazaro quē ante habuerāt & Simone lairi filio utebant ducibus. His autē/ ut diximus/ bellū iter se gerentibus populus erat pmiū & plebis pars q nō eadē q ille cōmitteret ab utrisq; diripiebat. Tenebat aut Simon qdē superiorē ciuitatē murūq; maiorē usq; ad Cedron/ & antiquioris muri q̄tū a Siloa flectit ad orientālē & usq; ad Monobazi aulā descēdit. Is aut rex est Adiabene gentis ultra Euphraten habitatis. Tenebat aut ēt frontē Acræ/ q̄ inferior est ciuitas usq; ad Helenæ reginā/ quæ Monobazi fuerat mater. Iohāes aut tēplo & circū tēplū aliquatenus incēsis oībus/ itēq; Olpha & ualle quæ Cedron appellat/ & aliis q̄ interiacebant mediū bello q̄ inter se gerebāt spaciū aperuere. Nec n. castris Romanox ppe murū positus intra ciuitatē seditio q̄secebat/ sed ad primū eox impetū paulisper sanitate recepta/ mox ad morbū pristinū rediere. Rursumq; discreti p sua quisq; parte pugnebat/ oīa faciendo quæ obsidentes optarēt. Nihil. n. impius a Romanis passus/ quā ipsi se tractarūt neq; post illos ciuitas aliqd nouæ calamitatis experta est. Sed illa quidē gratiores casus ptulit anteq; subuerteret. Qui uero eā debellarēt maius aliquid p̄fecere. Dico. n. q̄ seditio ciuitatē Romani uero seditionē coepere/ quia multo erat moenibus tutior/ & res quidē aduersas suis/ iusticiā uero recte quis Romanis ascribit. Intelligit aut quod dies cuiq; suggesserit. Verūtū his intra ciuitatē ita se habentibus. Titus cū lectis equitibus foris circūiensquam muros aggrediretur explorabat. Hæsitanti autem quia nec ab ea parte adiri poterat pedibus qua ualles erant & ab illo latere prior murus instrumentis siue machinis firmior uidebat placuit ad iohannis pontificis monumentū. Hæc. n. tantummodo & prius humilior erat nec secundo muro coniungebatur inuadere. Neglecta enim munitio propterea quia non satis noua ciuitas frequentabatur. Sic in tertiū murem facilis aditus illac erat/ p quē supiorē ciuitatē & per antoniā tēplū capi posse cogitabat. Hoc eo collustrante quidam ex amicis eius Nicanor nomine ad humerū læuum sagitta percutitur/ cū propius una cū iosepo accessisset/ pacēq; in muro stantibus/ dicēdi enim peritus erat/ suadere tentaret. Vnde cognitus eorum conatibus Cæsar ex eo q̄ nec ad salutē se hortantibus abstinere excitatur in obsidionem simulq; suburbana militibus uastare permittit. Collectaq; omni materia iubet aggerem construi. Tripartito aut exercitu ad opera medios in aggeribus iaculatores & sagittarios constituebat/ & ante eos balistas aliasq; machinas atq; tormenta/ quibus & excursus hostiū in opera phiberet/ & qui ex muris obstare tētarēt. Cæsis aut arboribus momento suburbana spoliata sunt. Collectis aut lignis in aggeres cum totus operi intentus esset exercitus nec iudæi segnes erāt/ populū quidē in rapinis & cædibus constitutum fiducia tunc habebat q̄ respiraturus esset. Illorū aduersus hostes distractis existimantem poenas se ab noxiis repetiturum si Romani superassent. Iohāes autem quamuis in externos socii sui re uera prope/ rassent/ moerū tamen Simonis manebat. Verum Simon quiescebat. Proximos enī erat obsidioni missibus per murum dispositis/ quæ pridem Romanis abstulerat. cum præsidium quod apud Antonia

fuatrat corpit. Sed horū possessio ppter impetitiā plānīq; nostra male utebant instrumentis. Sed cū lapidibus & sagittis aggrē iac cuneos excurrentes manus ēt cōferebant. Operantes aut̄ minora bāt/oibsq; agminibus excursus cōtra erant machinæ comparatā legionis balistæ uehementiores & tormenta saxorū/quibus non s̄ stantes enertebantur. Nā & singula saxa talenti pondus æquabantur. Ictus aut̄ non solū primis quos offendisset/ sed aliquando post iudæi primo qdem cauebant a lapidibus q; erant candidi/nec tantetiā claritudine prospiciebantur. Deniq; speculatores inturbibus impelleretur machina saxūq; ferretur/patria lingua clamantes sineriret atq; ante uirabant/& hinc eneniebat ut illis declinantibus Romani cogitabant atramento decolorare lapides. Tunc.n. missabant multosq; simul unius ipetu corrūpebant. Sed ne male qdem piā dabant. Omni uero molitione atq; audacia die noctūq; prohibo & ligno & aggeribus iacto fabri quod erat ad murū spaciū m quoniā desuper telis petebantur. Cūq; pares intervallo arietes i dispositis machinis. Titus ne ex muro arietes prohiberentur ex t Sonitu aut̄ circūstrepente ciuitatē clamor ingens ciuium sublatu quia periculū cōmune utriq; uidebat/ cōmuniter iam repugnari discordibus quia oia pro cōmoditate hostiū faterent cū non si p in presentia contra Romanos oporteat conspirare. Simon aut̄ murū aggrediēdi copiā fecit/idēq; & iohannes ne minus crederet diarū suarū in unū corpus cōeunt/murūq; amplexi faces inde qu nas Romanorū cōtraq; ipulsores arietū/eosq; sine intermissione ternatim piliētes machināq; regmina dissipabāt. Hisq; appositis ro audacia pficiebāt. Semp aut̄ erat adiutō laborātibus ipse ac sagittariis ordinatis ignē qdē ferentes prohibebat/iaculantes tēpus arietibus faciens & tñ murus ictibus nō cedebat/nisi q; qu turris/murus aut̄ stabat incolumis. Nec.n. statim cū turri pericul nullāq; partē muri secū trahere poterat in ruinā. Cū aut̄ ab excu Romanos per opera & castra dispersos/quia labore & formidi currūt oēs qua turris erat Hippicus porta latenter/ignēq; operil munimēta in Romanos animati pcedebant. Hōq; aut̄ periculo & q; procul aberant cōuenere. Romanorū aut̄ disciplina uincet fenderāt in fugā uersis aliis qui colligerent instabāt. Granis aut̄ c lis incendere his incendiū phibere certātibus. Incertusq; clamor steterāt ceciderūt. Sed iudæi cōfidentia superiores erāt ignisq; o mentis poenitus essent nisi lecti de alexandria restitissent plāriq; tes. Nā gloriolissime in hoc bello plati sunt/donec impator eq irruit/& ipse qdē. xii. repugnatores perit. Moetu aut̄ cladis eor cōpulit in ciuitatē/eoq; modo aggeres liberauit incēdio. In hac cōtigit/eūq; Titus crucifigi pro muro iussit. Si forte reliqui nel eius uero discessum ēt dux idumæorū iohannes dū ante muros ci pectus sagitta percussus continuo periit/magnūq; iudæis luctū manu promptus erat & sapientia nobilis.

Concutitur timore exercitus Romanorū eo q; turris quæda sonitum timuerant Romani/credentes hostes castra inuasisse/ uicinorum frangunt.

Oste uero q; secuta est incredibilis tumultus Roman Titus quinquagenū cubitorū cōstrui pcepisset ut his in murū stātes facilius i fugā uerteret/ una eaq; spōt ro sonitu facto moetus occupauit exercitū. Conari rebāt/eaq; re turba i legiōibus ac tumultus erat. Cūq; nō qd a us aliud opinabant/ nullisq; iterueniētibus hostibus semetipso ximis regrebāt tanq; idumæi castra iā possiderēt/larnaliq; terre gūitis quæ res erant uerum cunctis indicari iussit/tandemque i

q̄ dē cætera fortiter sustinētes male turribus affecti sunt. Machinis enī lenioribus & iaculatoribus ac sagittariis saxorūq; tormētis inde seriebant. Sed neq; harū æquare ipsi poterant celsitudinē & turres excidendi spes nō erat. Cūq; eueri ppter gravitatē neq; incēdi ppterea quod ferro regebant facile possent ultra iactū tali fugientes arietū impetū nō uitabāt / q̄ sine intermissione ferientes paulatim ali qd p̄ficiēbant. Itaq; muro iā cedente magno arietī Romanorū / quē iudæi Nicona uocabāt q̄ oīa uīceret quāuis & antea defessi erant pugna & uigiliis cū longe ab oppido pernoctarēt / tamen ēt negligentia uel quod male cōsulerent murū sibi superuacūū esse credentes / quibus alia duo munimēta superessent lassatq; plurimi recessere.

Ingrediuntur Romani ea porta qua murus fractus erat / dimicatur postea unde iudæi audacia resistebant / Romani uero belli peritia uincebant.

Cap. XIII.

Cum autē Romani qua primū murū Nicōn pertruxerat ascendissent ad secundū oēs iudæi relictis custodibus refugerūt. Portis autē Romani q̄ trāsierūt patefactis exercitū recepere. Et hi qdē hoc modo positi muro die. xv. mēsis maii & p̄tē eius maximā diruūt / ad septentrionalē ciuitatis regionē quā ante Cestius uastauerat. Titus autē notato qua Assyriorū castrū ē militē trāsferre / occupato. n. quod iter Cedrona fuerat spacio & ultra sagittarū iactū a secūdo muro sepatus expugnationē statī ingressus est. Tūc igitē partiti murū iudæi fortiter resisterūt. Et iōānes q̄ dē eiusq; loci ex antonia & septentrionali porticu tēpli ab alexandri monumēto pugnabāt. Simonis autē manus iuxta monumentū iōānis aditū clauferāt usq; ad portā qua in Hippicū turrim aqua inducebat. Sæpe autē p̄siliētes e portis cōminus dimicabāt / fugatiq; a muris in cōflictū qdē romanorū disciplina p̄p̄ impitiā uincebant / in murali autē certamine supabant. Eos autē fortuna atq; scia / iudæos uero etiam audacia quam timor aleret sustentabat q̄ natura erant in calamitatibus duri.

Iudæi sperant salutē / Romani uictoriā / unde ex iudæis quis fuisset p̄p̄tior ad periculū is primus erat / ex romanis uero / q̄ fortem se p̄ferebat / quia Titus semper aderat.

Cap. XIII.

Ad hæc autē & istis suberat spes salutis & romanis citæ uictoriæ. Neutros autē lassitudo fatigabat / sed aggressiones murorūq; oppugnationes & excursus crebri p̄ cuneos diebus totis agebant / nullaq; p̄storū spēs aberat cū a prima luce incipientia utriq; in somnis & die grauior nox dirimeret. His qdē occupatū iri murū cōtinuo metuētibus / illis uero ne iudæi castra puaderēt / itaq; in armis p̄notātes prima luce utriq; pugnæ parati erāt. Et iudæi qdē certabant q̄s esset p̄p̄tior ad periculū eorūq; modo gratia emineret a ducibus suis. Maxime uero Simonis eos motus ac reuerētia cōmouebat / illū singuli subiectosq; colebāt ut ad semet quocq; interficiēdos parati essent / si hoc ille iussisset. Romanos autē ad uirtutē hortabāt cōsuetudo uincendi / & q̄a uinci nō aliter uenerant crebræq; militiæ exercitatiōesq; perpetuæ & impii magnitudo. Ante oīa uero Titus semper ubiq; p̄sens. Nāq; & inertīā spectante atq; opitulante Cæsare grauissimū facinus uidebat / & ei qui bene decertasset testis aderat q̄ rependeret p̄miū. Præterea fructus erat uel cognosci solū principū murū fortē / iccirco multorum malorum rebus alacritas demonstrata est.

Quidam Longinus in mediōs hostes irruit / duobusque interfectis ex mediis hostibus ad suos reuertitur.

Cap. XIII.

Deniq; istis ipsis diebus ualidissima iudæorū acie instructa p̄ moenibus talisq; utriq; missis qdā Lōginus de numero equitū ex acie Romana p̄gressus in mediā acie iudæorū irruit / hisq; deiectis hoc ipetu duos fortissimos p̄mit unius obuiā tēdētis ore p̄cussit / alterius eodē telo / quod priori extraxerat trāsfixo latere refugiētis & ex mediis hostibus ad suos primos occurrit. Ille qdē ob uirtutē insignis erat / æmuli autē eius fortitudinis multi extiterūt. Et iudæi qdē negligētē qd paterent tantūmō qualiter afficerēt cōsiderabāt / morsq; his leuissima ducebat / si quo interfecto hoste cecidissent. Titus autē nō minus saluti militis quā uictoriæ cōsulebat / & temerarios ipetus desperationē dicens / solā uero esse uirtutē siq; prudenter & caute sine proprio incōmodo fortiter faceret in ea re potius quæ periculum non haberet uiros esse p̄cipiebat.

Castor qdā ex iudæis simulat uelle inire fœdus cū ut Tito aliquātulū cōquiescat / ut Simon iterum cōsulat de rebus occurrētibus / fingitq; quosdā socios uelle pacē / quosdā nō / accensus his Titus uehementius utebatur arietibus / diruptoq; muro cum militibus ingreditur.

Cap. XV.

Castor septentrionali p̄te mediæ turri applicat arietem / in qua iudæus quidam uersutus ac subdolis Castor nomine cum. x. aliis militibus suis delituerat fugatis cæteris formidine sagittarum. Hi cum pauidi sub Thoracibus aliquādiu quiescentē concussa turri surgunt. Extentisq; manibus castor ueluti supplex Cæsarem implorabat / & uoce miserabili ut si hi parceret obrestabat. Cui Titus p̄ simplicitate sua credulus iamq; iudæos existimans belli poenitere / arietes quidē impulsione cessare iubet ac sagittarios a supplicibus prohibet. Castori autem quid uellet eloqui permittit. Cūq; ille respondisset ad fœdus uelle descēdere / Titus gratulari se ait si omnes

HH iiii

eadē sentire uoluissent/paratoq; animo fidem pacti etiā ciuitatis sociis quinq; itidem supplices esse simularent/ceteri nunquā moti liberis liceat. Deniq; illis super hoc ambigentibus cessabat monē per internūcios admonebat/ut dū uacū esset tēpus de reliquis enī se illudere imperatori Romano. Simul autē hoc agens uidebatur. Illi autē uelut hęc referentes in thoracas nudos fixere et ceciderunt. Titus uero eiusq; socii obstupere tanta eorū pietatē erat uere uidere nō potuissent/mirabāturq; simul audaciā & storem ad natē qdā sagitta percutit. Tūq; ille tēlū extractū impetebatur. At Titus inculato q hoc emiserat astantē iosepū dirigis neq; se iturū/nihil. n. sanū supplices cogitare respondit & am dā ex profugis Aeneas iturū se dixisset ad eū & innitante Calpisciperet. Ad hęc cū ille studiose aperto sinu cucurrisset ille si modo pręcauerat ferire nō potuit/alterq; uero milite q aderat u intellexit misericordiā in bello nocere/minusq; decipi calliditacundia fraudis uehementius utebat. Castor autē eiusq; socii turflāmas in eiusdē missi cuniculis iteq; magni animi opinionē aptradiidissent. Caput autē hac pte murū Titus die quto postq; priecū lectis mille trāsit/quos circa se habebat armatis ubi noua czeraril/uestimq; mercatus/& ad murum angustā uiz transuemuri disturbasset maximam partem uel quā coeperat lege befuisset admixtū. Nūc autē iudæos male tractando exorati iri spni aditū nō dilatauit. Nec. n. quibus consulebat insidiatores sitIngresso Tito/iudæi circūcludūt Romanos multosq; ex ei euasissent/ad ultimū murū sunt expulsi. Titus iterū aggrediēriminit pręsidia ponit munit turre & loca alia parte ciuitatenuari & iosepus oratione patria/idem eos hortabatur.

Eniq; postq; ingressus est/neq; occidi quenq; pmisit incēdi sed tā seditiosis si pugnare uellent sine populo fortunas pprias se rediturū pollicebat. Plurimū uero ciuitati. At enī populū qdē ad ea q hortat aut pro iertia ducebāt humanitatē. Tūq; in belli aīo q ceteri cōditiones putabāt/mortē populo denūciātes/& si uerbū qfē nasset mox sterficiēdū eū esse minitātes. Romanis q introieratibus/alii murū p superiores ptes egressi pugnare coeperūt. ro se dimiserāt reliētis turribus i castra recellere. Clamor at libus cingerent/foris autē degentiū clausis cōtubernalibus mlocoq; peritiā uiarūq; sciam pualenter/multiq; Romanosq; trucū magis necessitate resisterēt. Nec. n. multi simul fugiēdi cone q trāsierāt pēpti fuissent/nisi Titus eis opē tulisset. Dispōerat multitudinis astās missilibus hostes abigebat/& cū eo ccomprobatu/durauitq; tandiū sagittis eos prohibens irruei qdē ita secūdo muro potiti ad extremū pulsi sunt. Oppidani cūdis rebus amētesierāt/neq; Romanos ausuros eē ad ciuitatē si ad praeliū pcessissent. Nā qā iniq; erat officiebat eorū sentē iorē illa q pulsa fuerat supesse cernebāt/neq; famē iamā serq & sanguinē ciuitatis bibeāt/pp bonos autē cōtinebat/exitū puli tñ interitū seditiosi p uelamine sui ducebāt/& solos eorq; uinere cōtra romanos optarēt. Cōtrariā uero multitudi & ita qdē circa suos affecti erāt. Romanos autē q ciuitatē itiectis muri pibus obiectū corporū pmunitis/ac p tridnū si die Titū uehementius aggressum nequaq; ferre potuerūt/sed le aut interim muro potitus totā eius septentrionalē prem & pręsidia collocauit. iamq; tertiū murum aggredi cogitabat eius obfidio/spaciumque consilii seditiosis esse dandum si c mis motu dimitterent/nec enim diutius eis prędās posse si

nā cū dies aduenisset quo militibus oportebat alimenta distribui in cōspicuo hostibus loco iussit duces ordinato exercitu pecuniā singulis numerare. Illi autē prolatis armis & inuolucris & uaginīs septi q̄ p̄cedunt equitibus ornatos equos ducentibus/locaq; suburbana p̄ multū spatiū auro argentoq; lucebant. Illo autē spectaculo nihil aut iocundius suis aut horribilius hostibus uidebat. Spectantibus. n. & uetera plena erant mœnia & septentrionalis regio. Quin & domos refertas intuentibus cerneret nullāq; ciuitatis partē nō infusa multitudo regebat. Mœtus autē quāuis audacissimos coeperat oēm simul exercitū armorūq; pulchritudinē cōspiciētes & ordinationē uirorū. Et fortasse ad illā speciē sedioli aīos mutauissent nisi malorū immanitate quæ in populū cōmiserant dandā sibi ueniā a Romāis desperassent imminēte si destitissent morte supplicii bello mori præstabilius esse ducebāt. Præualebat ēt fatū quod nocētes cū innocētibus & ciuitatē cū seditiosis perire decreuerat. quatrinduo p̄ singulas legiones alimēta cōsecuti sunt. Quinto autē die cū oīa faciens Titus nihil iudæos peccatū cogitare sensisset. bifariam diuiso exercitu Antoniam uersus ad ioānis monumētum aggeres inchoauit. ista parte superiōrē ciuitatē captū iri cogitās & p̄ Antoniā templū. Nāq; hoc nisi cōpisset. nec oppidū quidē tutū erat obtinere. in utraq; autē parte duo aggeres erigebāt. a singulis agminibus singuli. Et iuxta monumētū qdē opantes a iudæis & Simonis locis infestatis. phibebant. ad Antoniā uero ab ioannis locis cū multitudine Zelotarū nō solū quia de superiōre loco pugnabāt. uerū ēt quia machinis iā uti didicerāt. Paulatim enim usus quotidianis aluit peritiā. habebāt autē balistas trecētas & quadraginta tormēta saxorū quibus difficiliorē aggerū extructionē Romanis efficiebāt. Titus autē sibi saluā fore fortunā sciēs & periturā esse ciuitatē una & obsidioni uehemēter instabat. nec pœnitudinē iudæis suadere cessabat cōsiliūq; factis admiscēs & orationē saepe armis efficaciorē cognoscēs tā ipsos ut saluari uellent rogabat. tradita sibi ciuitate quæ iā capta uideret. quā & iosepū allegabat patria lingua uerba facturū. sperans eos hominis gentilis moniti aliquid remissuros.

Iosepus circūit ciuitatē ea parte qua possit audiri facilius iudæosq; orat ne uelint Romanis resistere. p̄suadetq; pluribus uerbis. illi uero cōuictis eū afficiunt.

Cap. XVII.

Taq; iosepus murum circūiens simulq; extra tēli iactū stans unde exaudiri facilius possit multis orabat. ut sibi ac populo p̄cerēt tēplo ac patriæ neue cōtra hęc fierēt alienigēis duriores. Romanos. n. sancta reuereri cū qbus nulla sibi societas esset. manusq; suas ad hoc ut q; cohibere. ipsos uero in his edoctos cōseruare possent sponte ad eorū iteritū ruere qn potius uidere muros cōcidisse firmiores. excisus uero infirmiores supesse Romanorūq; uires cognoscerēt sustinere nō posse. hisq; seruire nō esse nouū. neq; inextptū iudæis. Nā licet pulchrū sit p̄ libertate pugnare. tñ id in principio decere fieri. Semel autē subditū & q multo tēpore paruisset impio iugū excrucientē. malæ mortis cupidū nō libertatis amatorē uideri. Debere autē dedignari dominos humiliores nō quoq; in potestate sunt oīa. Nā qd Romanos effugisse. nisi q; pp æstus aut frigora esset inutile imo uero trāsisse ad eos undiq; fortunā. deūq; p̄ singulas nationes ducentē impium tū ē in italia. Hęc aut ualidissimā legē tā feris bestiis quā hoibus esse p̄finitā potētioribus cedere. apud eosq; esse uictoriā apud quos robur fuerit armorū. Iccirco ēt maiores eorū q̄ multū & aīs & corporibus & aliis subsidiis meliores cessissent Romanis q nisi deū scissent illis fauere nūq; p̄pessi fuissent. ipsos uero cōfidētes adhuc resistere. cū ex magna pte capta sit ciuitas. ciues autē ēt si muros itegros haberēt excidio p̄ter aff. cti sunt. Nec. n. latere Romanos q̄ fames teneat ciuitatē. & mō qdē cōsumi populum cōtinuo uero ēt bellatore iterituros. nā & si Romani desierint & ab obsidiōe cessauerint. neq; ciuitatē strictis gladiis irruerint iudæis tñ expugnabile bellū itus assidere q; hortis singulis aleret nisi forte quoq; cōtra famē arma capent ac dimicarēt. soli q; possent ēt clades supare. His addebāt optimū esse ante itolerabile calamitatē mutare sententiā dūq; liceret salutare cōsiliū sequi. nec enī antea gestorū cā succēfere Romanos nisi ad finē usq; insolētes fuissent. natura eos esse in impio mansuetos atq; iracūdiæ p̄ferre quod utile est. Vtile autē putare neq; ciuitatē uacuā uiris neq; desertā habere puinciā. iccirco uel le impatorem cū his dexterā iungere. nec. n. cuiq; salutē daturū si coeperit ciuitatē p̄sertim q nec in extremis ei cladibus rogati paruerūt. Breui autē murū quoq; tertiū captū iri priores q capti sunt fidē facere. Et quis perrūpi turamina nō possint famē p̄ Romanis pugnaturā. His monentē iosepū multi in muro stantes uituperabant multi uero cōuictis nōnulli ēt iaculis appetebāt. Ille autē cū manifestis eos calamitatibus minime flecteret ad gentiles transit historias.

Iosepus clamat aduersus iudæos adducens diuersa exempla maiorum. ut uelint redere. deumq; eis aduersum esse propterea amplius ne uelint resistere.

Cap. XVIII.

Miseri uociferās uirorūq; auxiliatorū imemores armis & manibus cū Romanis bellū geritis. q̄si quem aliū sic uicerimus. Quando autē nō deus oīum cōditor iudæorum defensor est si lædatur. nō respicietis. Vnde progressi pugnatis quantumq; auxiliatorem uiolastis. Non recordamini opera diuina parentum. atq; hunc sanctum locum quanta bella nobis

LIBER

bella nobis aliquādo pergit. Ego autē facta dei narrare auribus
 cognoscatis nō solū uos Romanis sed etiā deo resistere. Nechat
 Pharaon uocabat cū infinita manu descendit/ reginamq; Sarām
 eius Abraam proauus noster? Armis credo ultus est iniuriā. At
 quorū singulis infinita multitudo parebat. An ipse quidē quiesco-
 nus ad hunc locū tendens/quē uos polluistis inuictū sibi auxilia
 spera incorrupta regina remissa est ad maritū? Adorans autē quē
 nocturnis somniis Aegyptius exagitat⁹ aufugit/auroq; & argē-
 to dicā translata in Aegyptū maiorū nostrorū domicilia. Qui ci-
 nigenis subiacerent/armis ac manibus ulcisci possent semetipso
 Aegyptū repletā oī genere serpentū/omniq; morbo corruptā?
 sectionē & continuas decē plagas? & ob hoc parētes nostros cū
 duci/quos deus sibi sacerdotes ducebat. Sed ab Assyriis raptā n-
 gon simul agrum genuit & iam tota gens quā rapuerat/corru-
 ptio uisceribus exaustis Cymbalorū ac Tympanorū sono mani-
 cationibus expiantes deus erat qui hāc parentibus administral-
 bus eius se iudicio pmiscere. Rex Assyriorū Sennacherib cū tē-
 posuisset manibus nō humanis cecidit/nā ab armis quiescentes
 infinitum deleuit exercitū. Posterorū die excitatus Assyrius, cū
 reliquis Hebræos inermes/nec persequentes fugiebat. Scitis etiā
 populus exultans nō ante libertatē respexit quā eā dominus de-
 auxiliatori suo sacerdotū more seruiebant. Breuiter dicā nullū
 nostri psecere/aut nō sine armis deo pmissa potestate imperiū. I-
 dici superabāt. Pugnantes uero semper de spe ceciderūt. Nā ubi
 cōtra Hieremiā prädicationē Sedechias rex noster cū eo cōgr-
 euitatē uidit excindi. At quin uidete quāto ille rex uestris duci-
 erior. Deniq; Hieremiā uociferantē inuifos esse deo ppter deli-
 nisi traderent ciuitatē neq; rex neq; populus interfecit. Sed uos
 possum iniquitates uestras expōere/me qui uobis salutem suad-
 uos uestrorū cōmonefacio peccatorū nec dici ea toleratis quorū
 it cū antiocho q dīctus est Epiphanes/obsidente ciuitatē multi-
 stri cū armis pgressi/ipsi qdē in pugna pempti/oppidū uero ab
 um sexq; menses pœnitus desolatū est. Et qd pluribus opus est.
 tes ad militiā puocauit. Nōne indigenarū impietas unde sanxit
 quando aristobuli & Hyrcani furor/& inter eos cōrentio pom-
 indignos libertate subiecit. Deniq; tres mēses obsessi quanquā
 rant/& maioribus ad belli subsidiis utebantur sese tradiderunt
 exitū. Quo regnū obtinente/deus iterū captiuitate persequenda
 dē Antipatri filius Sossum & Romanū adduxit exercitū. Cui
 tur donec capti peccatorū suorum supplicia pependerunt/dire-
 genti arma data sunt. Oppugnationi uero sine dubio coheret
 loci possessiones iudiciū deo de omnibus promittere manusq;
 perno sibi dūce non recedant. Vos autē quid ex his quā legis cō-
 execratus est prætēmisistis? Quātū autē illos/qui cito periire i-
 tes peccata/hoc est furta/insidias atq; adulteria/rapinis/cadib-
 talis uias. Sanctū uero templum factū est omnium receptaculi
 locus/quem Romani ex tam longinquo adorabant/multa pei-
 tes. Deinde post hāc in quē fuistis impiū hūc auxiliatorem spe
 priusq; manibus adiutorē uestrū rogastis? Talibus rex uester f-
 cū magnū illū exercitū deus una nocte pstrauit? Similia uero /
 sem ultionē spretis/nam ille qdē ab rege nostro accepta pecun-
 do iure intrando ad incendiū tēpli descendit. Romani autē solē-
 corū parentibus pēlabant. Et si hoc ipetrauerint neq; populū
 Cōcedunt autē nobis familias liberas & possessiones tenere/la-
 tanta est profecto sperare deum talem circa iustos fore/qualis
 ulcisci nouerit cū oportet. Deniq; Assyrios prima nocte qua ci-

uestra pgenie liberaret Romanos uero dignos poena iudicaret/ cōfestim eis illo tpe sicut assyriis ira/ sceret/ quo genti manus Pompeius attulit quo post illū Sossius ascēdit/ quo Galilæā Vespasianus exci/ dit. Postremo nō nunc Titus ciuitati appropinquaret. Sed neq; Magnus neq; Sossius passi sunt/ & ciui/ ratē uictoria coeperunt. Vespasianus autē ex bello quod nobiscum gessit etiā imperiū adeptus est. Nā Tito quidē etiā fontes ubiores profluunt/ q prius uobis aruerant. Deniq; ante huius aduentū. scitis & Siloam & oēs extra ciuitatē fontes adeo defecisse ut ad utrunq; aqua mercaret. Nunc autē ita ho/ stibus nostris largi sunt ut non modo ipsis & iumentis eorū sed etiā hortis sufficiant. Deniq; huius pro/ digiū/ & ante periculū factū est in excidio ciuitatis quando supra memoratus Babylonius rex cū exer/ citu uenit/ q & captā ciuitatē incendit & templū quīs ut opinor nihil tunc illi quantū uos impie nunc cōmiserunt. Itaq; sanctis relictis deū fugisse putauerim. Hisq; nūc adesse quibus cū bellū geritis. An bo/ nus quidē utr domū flagitiore fugiet & domesticos oderit. Deū uero malis uestris inhærere arbitrami/ ni qui etiā occulta cōspicit & audit oīa quæ tacent. Quid aut apud uos taceat/ quid celat qd nō ēt pla/ num inimicis factū est/ iniquitates enim uestre uelut in prōptu neminē latent/ inq; dies singulos quis pe/ ior sit certamen habetis atq; ita nequitia ut uirtutē demonstrare cōtenditis. Verūtāmē reliqua salutis uia est si uelit & diuinitas cōfessis ac pœnitētibz solet sese placabilis offerre. Arma proiicite/ pude/ at uos patriæ iā dirutæ cōuertite oculos & pspicite eius quā proditis pulchritudinē/ quale oppidum quale templū quā multa gentiū munera. Quis in hoc flāmas adducit/ quis hæc iā nō esse desiderat. Et qd est hoc quod saluū esse debeat dignius/ o lapidibus duriore. Si hæc nō ueris luminibus cernitis saltē familiæ uestre miseremini. Versent in cōspectu cuiusq; filii cōiuges/ & parentes/ quos paulo post aut bellū aut fames absumpserit. Scio quia una cū his piclitate mihī mater & cōiunx/ & familia nō ignobilis domusq; olim clarissima/ & fortasse ppter ea me qsq; hæc suadere crediderit. Interficite il/ los/ accipite mercedē salutis uestre sanguinē meū. Ipe quoq; mori paratus sum si post me respiscitis.

Clamante Iosepo cum lachrymis ut uellent sedare non flexerunt animos seditiosi/ sed diu persistūt ita ut cogerentur fame perire. Tantam famem perpeffi sunt ut matres ex filiorum ore cibum raperēt seditiosi illi domos ui irruerant ut cibum caperent/ summa miseria & summa crudelitas describitur Simonis & iohannis.

Cap. XIX.

I Acc Iosepo nociferatē cū lachrymis seditiosi qdē neq; aios flexerūt/ neq; tutā sibi mutatio nē fore iudicanerūt. Populus uero ad pfugiendū cōmotus est & alii qdē possessionibus su/ is aliisq; rebus carissimis exiguo p̄cio uenūdatis solidos qdē ne latrones eos deprahende/ rēt trāsglutiēbāt. Qui uero ad Romanos elapsi fuissent exonerato uentre habebāt ului ne/ cessaria. Titus aut pleroseq; p agros quo uellet quisq; p̄gere dimittebat/ idq; magis eos ad pfugiū hor/ rabat q intestinis malis car/ bāt Romanis cōseruire. Ioānes aut & Simon cū sociis ne his magis pate/ ret exitus quā ne Romanis aditus obstruebāt/ & q uel umbrā suspicionis dedisset cōtinuo necabat. Ditionibus qdem manere ēt sicut pfugere par cā erat pereundi/ nā quasi transfugere uoluisset pp ma/ trimoniū quisq; occidebat. Cū fame aut crescebat desperatio seditiosorū/ & i dies singulos uirūq; ma/ lū amplius accendebat. Et palā quidē nulla erāt frumēta/ irrupentes aut scrutabant domos. Et siquidē inuenissent aliquid eos qui negauerūt uerberabant/ si uero nihil inuenissent quasi diligentius celauis/ sent tormētis itidē afficiebāt. Habendi aut argumēto erāt corpora miserorū cū ea q solidis uiribus sta/ rēt abundare cibo putarent. Tabidi aut transfigebant/ nec rationis esse uidebat statim fame moritu/ ros occidere multi uero clā substantiā suā uno frumēti modio qui ditiores essent/ iteq; pauperes ordeī pmutarūt. Inclusi deinde intimis adiū tectis quidā summa penuria infectū triticū comedebāt. Panem alii cōficiebāt ut necessitas moētusq; monuisset. Et mēsa quidē nusquā apponebat/ sed incoctū subtra/ hētes igni cibū diripiebāt/ miserabilis aut erat uictus dignūq; lachrymis spectaculū/ cū potēiores qdē plus haberēt/ infirmiores aut iniuriā deplorarēt/ quippe fames sup oēs clades haberet/ nihil sic p/ dit hoīem ut pudor/ nā quod reuerentia dignū est in fame negligitur. Deniq; uxores uiris & filii parē/ tibus/ & quod miserrimū matres cibū infantibus ex ipso ore rapiebant/ & marcescētibus iter manus carissimis nemo parcebat quin uitæ guttas auferret. Edentes uero talia nō latebāt/ sed ubiq; aderāt q/ ista diriperēt/ nam sicubi clausam domū uidissent/ eos qui intus erāt cibū capere hoc suspicabant/ iu/ dicio statimq; ruptis foribus irruerāt/ uictūq; iam contusum dentibus ex gutture p̄cne reuocabant ipso faucibus strāgulātes. Pullabant aut senes ne cibū defenderēt/ lacerabantur mulieres ea quæ ha/ berent in manibus occultantes/ nullaue miseratio uel cani capitis uel infantie sed abstractos pueros & ex bucello pendentes humo allidebant. Si quis autem incurrentes anteuenisset quodque rapturi fuerant deuorasset/ tanquam si lesi cruentiores erant. Acerbissimos autem cruciatu excogitabant dommodo alimenta reperirent/ nunc extruentes genitalium uias/ nunc uirgis acutis podices trans/ figiendo. Horrendaq; etiam auditu quis paciebatur in unius panis confessione & ut unum pugnum farinæ abditum indicaret. Tortores autem nec esuriebant/ minus enim crudele uideretur quod ne/ cessitas

cessitas speraret. Exercentes autē dementiā suā sexq; sibi dieq; uia
p Romanorū custodias agrestis oleris herbarūq; gratia colligēdū
eualisse credebāt/quæ attulissent eripiebāt/multūq; supplicibū
ut aliquā partē sibi cōcederēt/eorū quæ cū periculo sibi collegissē
bāt si spoliari nō perirent. Hæc qdem humiliores a satellitibus p
ad tyrānos pducebant/quorū alii insidiarū fallo accusati occideb
rem. Et plerūq; delator subornatus agebat q; p fugere uolissent
Ioannē remittebat/& quē Ioānes expoliasset eū Simon excipieb
populariū miserorūq; cadauera partiebant. Et dominādī quidē
cōcordia. Nā qui ex alienis malis partē alteri sibi totū uendicās
non accepisset uelut boni alicuius dāno dolebat/q; crudelitatis p
tates eorū explanare nō potero/ut autē breuiter dicā neq; aliā ciui
ullam nationē post hominū memoriā malitia ferociorē fuisse. P
ledicebāt ut minus imperii uiderent in alienos. Verūtamen q; er
ortiones esse cōfessi sunt. Deniq; ciuitatē ipsi euertere/& Roma
ctoriā cōgere/tardiusq; uenientē in templū ignē potne traxere.
rem uidissent/neq; dolere neq; illachrymanere/sed apud Rom
rum quæ per territoriū gesta sunt postea cum rerū documentis

Multi pp famē ciuitatē exeuntes capiebant ex his multi inci
tebant. Tito acclamāte ne tātā ueller pati miserā ipsi cōiūctis

Itō aut aggeres proficiebāt quāuis a muro milites m
recta iussit p ualles ad alimenta cōportanda exeunti
nulli etiā pugnatōres/quibus iā minime præda suffi
peres/quos p fugere deterrebat p affectibus suis me
sperabāt ut cū cōiugibus ac liberis diffugerent/eorūq; latronibū
fugulādos. Audaciores autē faciebat ad excludēdū famem/restaba
capī. Depræhenī autē necessitate repugnabāt/mortē supplicii
pugnā uerberati itaq;/& ante mortē modis omnibus excruciat
quidē miserabilis uidebat ista calamitas cū iudæi in dies singul
tur/sed neq; captos dimittere tutū erat tantūq; asseruare multū
maxime uero ppter ea nō prohibuit citius eos existimās ea fac
si se dedissent. Milites aut diuersis modis suffigebāt/ira & odio
pissent. Iāq; spaciū crucibus deerat/& corpibus crucea. Seditio
rent. q; ēt in cōtrariū eis cessit ad decurrēdā reliquā multitudi
tractis. & si q; erāt populariū prouiores ad pacē/& quæ patere
strabāt/& q; cōpræhenī tenebant eos supplices nō captiuos e
pientiū donec uerū cognoscere/inhibuit. Fuerūt aut q; statī di
rātes. Illatā enī ab hostibus mortē cōparatione famis requiem
Titus ēt manus abscindi pcepit/eorūq; ad Ioannē & Simonē in
profugi/nec crederent/saltē nūc desinerēt admonēs/nec uere
tur in extremis mutata uoluntate/& pprias aīas & patriā tan
Simul aut dictis aggeres circūuendo operantes urgebat uelut
Ad hæc in muris stantes & ipsi Cæsari/& patri eius maledicel
seruienti recte præferre/multa uero mala in Romanos factur
rare nec tēplū ut ipse diceret pītur mūdūq; deo tēplū hoc mel
ret/quē ipsi quoq; auxiliatorē habētes oībus iterationibū
finem. n. dei esse. Talia conuictis admiscētes uociferabantur.

Antiochus Epiphanes cū Macedonibus/admirat Roman
ros adiit multi ex his fugiunt & multi interficiunt/post a Tit
ries fossa intus facta submisso igne aggeres cecidit Simon inde
nas illas/easq; incendunt/cū Romanis cōgrediuntur/ita ut nō
dāq; ex Romanis corruptis machinis desperabant ciuitatem

T inter hæc Antiochus quoque aderat Epiphane
terea æterna stipatus qui macedones appellātur/
ceres adolefcentuli more Macedonum instructi ar
bant/plerūq; tamen famam gentis æquare non pe

parebant foeliciffimū Cōmagenū fieri cōtigē priuſquā fortuna mutareſ. Offēdit ille quoq; in ſenectā
 atate nullū ante mortē beatū dici oportere. Cæterū filius eius adhuc eo uigēte præſēs ſe mirari aiebat
 quidnā eſſet quod Romanos adire pigebat muros. Brat. n. bellator ipſe naturaq; promptiſſimus tan-
 tuſq; uiribus ut multū peccaret audacia. Cū uero Titus ad hoc ſubriſiſſet laboremq; cōem eſſe dixiſ-
 ſet ſicut erat Antiochus cū Macedonibus in murū impetū fecit & ipſe quidē pro uiribus ſuis ac peri-
 tia cauebat tela Iudæorū ſagittis eos appetens/adoleſcentulī autē oēs præter paucos attriti ſunt. Nā
 pudore promiſſionis diutius pugna certauerat/& ad extremū multi ſautii reſeſſere/hoc reputātes q̃
 etiā uiris Macedonibus uincere cupiētibus fortuna opus ſit Alexandri. A Romāis enim duodecimo
 die menſis maii/aggeres inchoati uix nono & uigeſimo/perfecti ſūt/cū totos dies ſeptē & decē labo-
 raſſent/ingentes. n. quattuor achi ſunt/& unus quidē qui erat ad Antonia & a quinta legione fuerat ex-
 tractus cōtra mediū ſtagnū quod Struthiū uocat/alter uero a. xii. uiginti cubitis diſtans. Decima ue-
 ro legio quæ ſupra memoratis pſtabat in ſeptētrionali parte opus exexerat/ubi ſtagnū eſt quod appel-
 latur Amygdalon. Adhuc autē quintadecima legio. xxx. deſcendentē cubitis aggerē fecit ad pontificis
 monumentū. Iā uero ad motis aggeribus Ioannes ſuffoſſa intus terra uſq; ad aggeres antoniam uerſus
 diſpoſitis per cuniculū ſubdibus opera ſuſpēdit/illataq; ſilua pice ac bitumē illita ignē imittit. Suc-
 cenſis autē ſolcimētis foſſa repente ſubſedit/cūq; magno ſonitu in ea aggeres decidere/ac primo quidē
 cū puluere ſumus ex alto excitatus eſt cū ignē ruina cōcluderet. Peracta uero materia/qua ſimebat flā-
 ma iā clarior apparebat. Et Romanos repentini quidē facti ſtupor occupat molitionē Iudæorū agre-
 ſerentiū/iāq; ſe uiciſſe credentiū/& ſpes eos caſſa reſrixit/& in poſterū ſubuenire aduerſus ignē minus
 utile uidebat ē ſi eſſet extinctus ſemel aggeribus deuoratis. Biduo uero poſt alios etiā aggeres Simō
 cū ſociis aggrediē. Illa. n. parte romanis ad motis arietibus cōcutere murū coeperāt. Tephæheus autē
 qdā ex Garſi ortus ciuitate Galilææ & Megaſſarus ex regalibus familiis Mariānes/cūq; his Adtabe-
 nus quidā filius Nabataei nomen habēs ex fortuna Egiras/cuius eſt interſtatio claudus/raptis ſacibus
 in machinas enolarūt/hicq; uiris neq; audaciores i illo bello extra ciuitatē apparere neq; magis hor-
 rendi. Nā uelut in amicos/nō ut in agmen hoſtiū excurrerent nihil contati ſunt aut ſubſistere/ſed per
 medicos inimicos facto impetu machinas incēdere. Achi autē miſſilibus & gladiis detruſi non prius a
 periculo dimoti ſunt quā ignis inſtrumēta corripere. Sublata uero iā flāma Romani quidē cōcurrē-
 tes e caſtris auxilio pperabant. Iudæi uero ex muro eas phibebāt/manuſq; cū his cōferebāt qui flam-
 mas extingere conarent. ppriis corporibus nullo modo parcētes. Et illi qdē arietes igni ſubtrahere
 cū eoſ tegmina cremarent/iudæi ē p flāmas eos retinere certabāt/& quis ſeruens naſci eſſent/ferrū
 tñ arietes nō amiſſere. Hinc autē auxiliantes flāma trāſiit & aggeres iā occupabat incendiū. Itaq; Ro-
 mani flāma circūdati/quoniā ſeruare poſſe opera deſperabāt in caſtra deſcendūt. Iudæi uero magis i-
 ſtabant/cū ſemp eorū numerus creſceret ex ciuitate accedentibus ad iumētis minūſq; cantos haberēt
 ſpetus freni uictoria. Progreſſi autē uſq; ad munimenta caſtrorū plio cū eoſq; cuſtodibus dimicabāt. Eſt
 ergo quædā pro caſtris per uices ſtantiū armatorū & acerbiffima in eos ſanctio Romanorū. ut q loco
 de q̃libet cā ceſſiſſet occideret/hic pœnali loco de glorioſa morte ſlata ſteterūt fortiter/corūq; neceſſi-
 tate ſimul ac pudore plurimi fugiētiū redierūt/baliſtiſq; in muro diſpoſitis ex ciuitate accedē mult-
 tudinē phibebāt/nihil p cautiōe ſine tutamine ſuorū corporū puidētē. nā quolcūq; obuios habuiſ-
 ſent cū his cōgrediebant iudæi/& in ſpicula irruētēs incaute ipſis corporibus inimicos ſeriebāt. Sed
 neq; hi iactus magis quā fiducia ſuperabāt/& Romāi plus audaciæ quā q male tractarent cedebāt.
 Iā uero Titus aderat ab Antonia quo ſeceſſerat locū aliis aggeribus pſpiciēs/multūq; iſcrepatis mili-
 tibus ſi cū hoſtibus muros obtinebāt in ſuis periclitarent/& uelut ex carcere cōtra ſe dimiſſis iudæis
 obſeſſorū paterent ipſi fortunā/cū electis militibus hoſtes a latere circūuenit/illi autē cū mora ſerirent
 cōtra eū cōuerſi durabāt/mixta uero acie puluis qdē lumina/clamor uero aures exuperabat. Neq; æ
 amicū qſquam internoscere poterat aut inimicū. Iudæis autē nō tā uiriū fiducia quātū ſalutis deſpera-
 tione pſeuerātibus/et Romanos pudor armorū & gloriæ & præſentia periclitātis Cæſaris reddidit
 fortiores. Itaq; putauere in eos ad extremū nimia ferocitate animorū uel totā multitudinē iudæorum
 fuiſſe rapturos niſi præſento pugnae momēto in ciuitatē ſe recepſſent. Corruptis autē aggeribus Ro-
 mani ſomno tenebant q tam lōgum laborem una hora perdidere/& multi quidem ſolutis machinis
 capti in ciuitatem iam deſperabant.

Conſulit duces Titus qd faciendū/an aggredi muros debeant an aggeres ſtruendū/aut pmittendū
 q ipſi fame coacti ciuitatē ſint tradituri/an circūdanda ſit ciuitas ne exitū habeāt/ ſicq; dicit Titus

opus nō paruū ſed inextricabile Romanos eſſe facturos.

Cap. XXII.

Itus autem cum ducibus quid fieret deliberabat. Et callidioribus quidem placebat om-
 ni admoto milite ut muros experiri/ adhuc enim iudæos cum exercitus parte dimical-
 ſe/ uniuerſi uero militis impetum tolerare non poſſe uerum ſagittis eſſe obruendos.

Prudentiores

Prudentiores autē rursus ageres fieri suadebāt/alii & sine agger
observātes/ac ne uictus intro ferret monebāt/& ciuitatē fami
re/nec enim expugnari eorū confidentiā posse/quibus optatū ef
ficere/quæ scērior est cupiditas/ipsi autē Tito Cæsari quidē
stū nō uidebat & pugnare cū his superuacuū qui semetipsos per
diorū penuria operosum iudicabat/egressus uero ciuitatis obse
rā propter magnitudinē locorūq; difficultatē ab exercitu posse
tra manifestā uero uia obseruatā occultas uias excogitatos lu
Si quid antē clā esset illatū diutius obsidionē trahendā uerendu
poris longitudo.Hæc enim quidē effici posse/sed celeritatē anti
ui uelit & cautione totā muro cingere ciuitatē.Hoc enim mod
os aut omnibus modis salute desperata ciuitatē tradituros aut f
enim se non posse quiescere/uerū & aggeres curaturum esse/cū
si cuiq; magnū opus & inextricabile uideat eum considerare de
decebat facere/& sine labore magnū quid perficere ne deo qui

Exhortatus Titus his uerbis duces iubet exercitus in opera
stellis.ii.per suos construi fecit mira celeritate/nocteq; quilibet
lesq; somnos inter se sortiebantur.

Is duces exhortatus iubet eos exercitus in opera dis
militibus incidit/ambiūq; partiti non solū rectores
Et miles quidē decadarcho.Decadarchus autē Hecai
perabat.Chiliarchorū uero ostentatio ad duces usq;
sar ipse diiudicabat.In dies enim singulos circuiens onus sapiē
Asyriorū ubi ipse tendebat ad inferiorē cenopolim murū du
tem reuertens a meridie montem complectitur usq; ad saxum
ximū collē qui super uallē iminet.Siloā ac inde ad occidentē fl
Hinc subiens ad Anani pontificis monumentū circumdato me
septentrionalē redit regionē eam cū præcessisset ad uici partē
lū Herodis monumentum ab oriente clausum castris suis con
minus.xi.stadiis erat.Adhuc autem foris castella.xiii.ædificat
rabatur.Totum autem opus triduo constructum est ut id quid
tas uero fide careret.Muro autem circumclusa ciuitate per cast
dem uigiliam noctis ipse circuiens explorabat.Secundam uer
obtigit agminum ducibus.Somnos autem uigiles inter se sorti
spacia circuibant.

Ablata facultate exeundi fame omnes moriebantur / unus
tas sepeliendi/latrones uero mortuis uestes risu expoliabant/
quæ uidens Titus ingemuit.

Udæis autē cum exeundi facultate/omnis etiam spi
rotas domus ac familiās depascebatur.Et recta qui
tis atq; infantibus/uirū aut angusta senibus morti
uelut umbra mortuorum per oppidum uolutaban
bant.Sepelire autem funera neq; poterant præ labore/& eos q
pter multitudinē mortuorū/& quod de ipsis erat incertū.Den
riebantur.Multi autē ad sepulchra priusq; fati dies ueniret & ui
tatibus neq; fletus erat/sed fame superabant affectus.Siccis a
us morerentur eos qui ante se requiescerent tuebantur. Altū
nox cōprehenderat.Et latrones his acerbiores domus enim t
bant uelamina corporibus detrahentes cum risu egrediebant
nonnullosq; iacentiū adhuc spirantes ferro experiendi causa
gasset aut ferrū sibi cōmodari quo famē euaderet/superbissim
quisq; in morte templū obtutibus intuebatur cū uiuos relinqui
sumptu publico iubebant mortuos sepeliri cū dolorem ferre
in ualles eos ex muro præcipitabant.Quas circuiens Titus u
nie tabefactis corporibus defluentes ingemuit & extentis ma
um non esse.Ciuitas quidem ita erat affecta.

Romani uidentes seditiones fame cruciari letantur/copia maximam frumenti iudæis ostendendo ad maiorem dolorem/Titus etiam aggeres inchoabat ut uideret si uellent tradere ciuitatem misera//tus eorum calamitatē. Seditiosi uero non placabant.

Cap. XXV.

Romani uero cum nemo iam seditionum auderet excurrere/nā etiā eos moror famelq; tā gebat/dies lætos agebant. Frumenti aliarūq; rerū necessariarū habentes copiam de Syria proximisq; provinciis. Multi autē iuxta murū stantes magnāq; alimentorū abundantiam demonstrantes satietate sui famē hostiū incēdebāt. Seditiosis autē nihilomags calamitate cedētib; Titus reliquias populi miseratus/ & properans saltē hoc liberare quod superest/iterū aggeres inchoabat quāq; difficulter materiā reperiret. Omnes enim ciuitati proximas siluas opera prima cōsumpserant. Ex nonagesimo uero stadio milites alias congregabāt & ad Antoniā solā ex quattuor partibus maiores prioribus aggeres struebant. Cæsar autē agmina circuiens atq; opus ugens demonstrabat/q; in manibus eorū latrones haberet. Sed illis poenitudo plane perierat/ & animis & corporibus separati utrisq; uelut alienis utebant. Nec enim uel animas affectio māsueta uel corpora dolor tā gebat/qui etiam mortuam plebem quasi canes lacerabant/replebantq; languentibus carcerem.

Simon Matthiam per quem ciuitatē obtinuerat peremit cum tribus filiis suis/corpora sepeliri prohibuit/ alios etiam nobiles occidi fecit.

Cap. XXVI.

Enig; Simon & Matthiā quidē per quē obtinuerat ciuitatē in cruciatū peremit. Boethi filius erat ex pontificibus populo maxime fidelis & carus. Is cū a Zelotis male populus tractaret/ quibus iam iohannes accesserat ut adiutorē Simonē reciperet populo persuasit/ nulla cū eo prius habita pactione/ aut aliqd mali metuens. Ingressus autē ille postquā obtinuit ciuitatē/ inimicū eum aque atq; alios esse dicebat/ qui pro se consiliū dederat/ uelut hoc simplicitate suauis productum eum & accusatum q; cū Romanis sentiret morte damnauit/ ne purgationis ei facultate cōcessa cū tribus filiis suis. Quartus enim ad Titum ante profugerat. Prius autē se occidi quā filios obsecrantē/ atq; hanc pro illo q; ciuitatē ei aperuissent gratiā postulantē/ ut angeret eius dolorem mouissimū iussit interfici. Ille quidē super cælos in conspectu suo filios ingulatur corā Romanis productus/ ita enim Simō Anano Bagadati filio pceperat/ qui erat eius satellitū crudelissimus/ cauillatus si quid eum iuuarent ad quos exire uoluisset. Corpora uero sepeliri prohibuit/ post hos Ananias qdā pontifex filius Masbali nobilis & scriba curiæ uir fortis ex Ammaus genus ducens/ & cum his. xv. ex populo clariore necabant. Iosepi uero patrem conclusum asseruabant/ missosq; præcone denūciat ne quis in ciuitate degentiū uel colloqueretur cum eo/ uel in unū ueniret prodicionis motu proposito/ & eos qui hæc cum illo dederent ante quæstionem perimebant.

Quidam ex iudæis qui custodiebat turrim a Simone sibi traditā/ uidens tantā crudelitātē humano cōsilio cū quibuscūq; ex turri Romanis signū dedit se traditurū turrim/ illi nō credēs/ cognito hoc a Simone illū ex turri in fossas proiecit/ uidens hæc Titus/ & Iosepus laxo capite pcuti letantē iudæi credentes eū mortuū esse/ resipuit iosepus uulnere quo cognito seditiones stupor inuadit/ multi ad romanos pfugiūt/ multi ex pfugis ab a Syriis uentribus apertis occiduntur/ eo quod aurum ex uentre eorum per simum uentris exire cognouissent/ Titus uero ac iniustitia cognita omnes interfecisset nisi esset maxima multitudo noxiorum/ increpat milites Titus/ sed occulte multi occidebantur ob insaniā propter hoc pauci ad Romanos amplius fugiebant.

Cap. XXVII.

Sta uidens qdam iudas filius iudæ unus ex numero pfectorū Simonis q; turrim ab eo sibi creditā custodiebat. Fortasse qdē nō nihil eā misericordia crudeliter pcutiū/ magis autē sui puidētia cōuocatis decē fidissimis cōubernaliū quousq; tandē inquit hæc mala sustinebimus/ quā ue salutis spē habemus seruātes pessimo fidē? Ecce iā fames oppugnat. Romani uero poene intus sunt. Simon autē bene quoq; meritis infidelis est/ moeruscq; sibi etiā apud eū poenæ & apud romanos certa fœderis dextera. Ergo age tradito muro & nosmet seruemus & ciuitatē. Nihil autē graue Simō patiet si cū de se sperauerit poenas citius pēdet. His ubi decē assensu sunt mane ceteros quos subiectos habebat p diuersum dimittit/ ne quid eorū quæ cogitauerat proderetur. Ipse uero de turri hora tertia Romanos inuocabat/ illorum autē alii superbiam contēnebant/ alii non credebant/ alios ēr pigebat uelut mox capturos in ciuitatē nullo periculo. Interea uero cū Titus ad murum cum armatis accederet/ ante rem Simon cognouit/ turrimq; uelociter occupat. Romanis eos inspectantibus peremit & per murū proiecit corpora mortuorū. Ibiq; circuiens iosepus/ nec enim rogare cessabat/ caput uulnerat lapide. statim attonitus cadit. Excursus autē ad eius casum factus est iudæorū abreptuscq; esset in ciuitatem nisi Cæsar misisset/ qui eum protegerent. Illis autē pugnantibus iosepus quidem tollitur nihil quod agere intelligens. Seditiosi uero tanquā interfecto quē maxime cupiebāt cū læticia conclamauerūt. Dicit autē hic nūcius p ciuitatē ex quo residuā multitudinem moror tenuit uere pisse credentē/ cuius fiducia pfugere cogitabāt. Audito autem iosepi mater in cacere mortuum esse

tuum esse filiū suū ad custodes quidē ex Iotapatīs hāc ait/certo se credere/ nec enim uino potiss. Se-
creto autem flens ad ancillas hunc inquit foecūditatis recepiſſe fructū q̄ ne ſepelire quidem ſibi filiū
licuiſſet a quo ſepeliri ſperaiſſet. Verū ne illā quidē mēdaciū diutius crucianit/ neq; latrones reſecit. Ci-
to enim curato uulnere Iosephus reſpuit/ progreſſuſq; clamabat illos quidē non ſibi multo poſt uulne-
ris poenas daturōs/ populū aut ruruſum ad fidē rogabat. Vnde populo quidē fiducia/ ſeditioſis uero ſtu-
por incidit eius aſpectu. Profugorū autē alii ſtatim de muro neceſſitate proſuliebant/ alii uelut ad 'pu-
gnā cū lampadibus/ progreſſi ſimulantes mox ad Romanos profugiebant. Hos autē ſcāuior ea quā
intus pertulerāt fortuna conſequēbat & fame quā domi reliquerant uelociorē apud Romanos inue-
niebant ad exitiū ſatietatē. Aderant autē inflati ex inedia & uelut morbo intercutis aquae turgidi. De
inde uacuata replentes corpora diſrumpebant/ niſi quod periti deſideria cohibuiſſent/ paulatimq; ci-
bum deſueto corpore obtuliſſent. Verū & eos qui hoc modo ſernarētur alia plaga ſuſcepit. Quidam
enim apud Syrios ex tranſfugis deprehendiſſe e ſimo uentris aureos colligens. Tranſglutientes autē
ut ſupra diximus/ eo ueniebant q̄ cunctos ſeditioſi ſcrutabant/ & maxima uis auri fuerat in ciuitate.
Deniq; xii. atticis cōparabāt quod antea. xv. ualebat. Verū hac arte per unū detecta totis caſtris fa-
ma percrebuit q̄ auro tranſfugae pleni uenirent. Arabū autē multitudo & Syri ſciſſis uentribus ſup-
pliciu munitabant. Et hac ego clade nullā credo ſcāuiorē cōtigisse Iudeis/ una deniq; nocte duorū mi-
lium patefacta ſunt uiſcera. Et hac Titus iniuſtitia cognita poene iuſſiſſet auctores circunſulo equita-
tu iaculis apperi/ niſi magna fuiſſet multitudo noxiorum/ multoq; plures puniendi quā qui fuerant in-
terempti. Conuocatis autem auxiliatorū ducibus itemq; militum Romanorum/ nam etiam militum
quosdā hāc tangebāt inuidia/ utriſq; iratus dicebat/ ſi qui militū ſuorū hāc cōmitterēt lucri cauſa/ cer-
ti nec arma propria quiſquā erubeſceret auro argētoq; facta. Arabes autē & Syri primo qdem in alio
no bello iure ſuo calamitatibus uterentur. Deinde qui crudelitatem in cēdibus & in Iudeis odia Ro-
manis aſcriberent. Hac enim quosdā eorū milites iſamia participare. Et his quidem mortem intermi-
natus eſt/ ſiquis in eadem poſtea repertus fuiſſet audacia. Ad legiones autē litteras dedit ut ſuſpectos
inueſtigarent atq; ad ſe referent. Verū proſecto auaritia contemnit omne ſuppliciu ſcāuſq; homini-
bus lucrandi amor innatus eſt/ nullaq; omnino calamitas plus habendi cupidine comparatur/ immo
uero hāc alios & modum habentem moeror ſubiūgitur. Deus autem qui damnauerat populū om-
nemq; uiam ſalutis ad interitum uerterat. Deniq; id quod cum poena interdixerat Caeſar occulte in
profugos admittebatur/ & ſi quis tranſfugiſſet circunſpectantes aut ne quis Romanorū uideret/ eos
ſciendebāt/ & ex uiſceribus quaſtum nefarium trahebant. Illi paucis aut reperiēbatur/ & pleroſq; ſola
ſpes conſumebat. Hic quidem caſus multos tranſfugarum ſeducit.

Ioannes ad ſacrilegium ſe conuertit Mannetus ad Titum fugit/ narrat maximū numerū mortuorū
fame/ ex eo q̄ caſtra poſuit/ coactosq; ſtercorē uti pro cibo.

Cap. XXVII

Ioannes autē ubi rapinae ex templo deſuere/ ad ſacrilegiū ſe conuertit/ multa q; donaria tē-
pli retinēs/ multa q; uasa diuinā rei miniſterio neceſſaria crateras & lances & menſas/ ur-
ceolis qdem abſtinuit quos auguſtus etuſq; uxor miſerat. Romanorū quidem impatores
honorauerūt ſemp templū atq; ornauerūt/ tunc autē Iudeis etiam alienigenarum dona de-
trahebat/ ad ſocios autē dicebat ſine moerore diuinis abuti debere/ qui pro deo/ qui pro tēplo militaret.
Ex ipſo alii ppter ea q; ſacrū uinū & oieū quod ſacerdotes ſacrificiis reſeruabāt/ tutum erat effuſiſſe.
Niq; in tēplo & multitudini diſtribuiſſe & illi ſine horrore ungebantur & portabant. Non equidem
recuſabo dicere quae dolor iubet. Puto ſi Romani cōtra noxios uenire tardaiſſent/ aut hiatu terrae de-
morandā eſſe ciuitatē/ aut diluuiū periturā/ aut fulgura/ aut ſodomitana incendia paſſurā. Multo enim
magis impiā progeniē tulit/ quā quae illa pertulerāt. Deniq; cū eorū pertinacia deſperata totus popu-
lus interit. Et quid opus eſt ſigillatim narrare caedes/ Mannetus Lazari filius trāſgreſſus ad Titum p-
unā portā quae ſibi credita fuerat/ centum & quidecim milia & lxxx. dixit elata cadauera ex quo die
caſtra prope ciuitatē poſita ſunt. Et die quartadecima menſis aprilis uſq; ad calendas iulii. Hāc autē
i menſa eſt multitudo/ nec tū uel ipſe fuit appoſitus portae/ ſed publicā mercedē diuidens mortuos ex
neceſſitate numerabat. Ceteros enī propinqui ſepeliebant. Sepultura autē fuit elatos ex oppido piice-
re. Poſt hunc autē nobiles pſugi oīa mortuorū ſexcenta milia portis ciecta nūciabant. Aliorū uero nu-
mū minime poſſe cōprehendi. Cū autē pauperes ſerendo nō ſufficerēt/ cōgeſta in maximis aedibus
cadauera eſſent incluſa. Et frumenti quidem modium ueniſſe talento. Poſt ubi autem muro circūdata
ciuitate ne herbas quidē legere iā liceret/ ad hoc neceſſitatis quosdā fuiſſe cōpulſos ut cloacas rima-
rentur/ boumq; ueterem ſimum alimentū haberent. Stercus inde collectū & quod nec uſni quidē to-
lerabile fuerat/ cibis erat. Hoc romani quidem audientes miſerati ſunt/ ſeditioſos autem ne uidentes
quidem poenirebant/ ſed patiebantur uſq; ad ea progredi/ fatum enim eos reddiderat/ caecos/ quod iſ-
& ipſis erat & ciuitati.

Aggeres

De bello iudaico. Liber septimus incipit.

Aggeres struntur a Romanis/querunt iudaei incendere/cum aut nequissent/admonet Romani aggeres certatur utrinque murus labitur ea parte qua iohannes suffoderat pro incendiis aggeribus moxq; aliam murum struit quem nemo audebat ascendere eo q; qui prius tentasset certissimum exitum tentasset.

Cap. I.

Liber hic in grecis codicibus non septimus est sed. vi.

Lades qdem Hierosolymorum in pcius quotidie procedebat/ cū & seditioni magis accēderentur inclusi/ postquā populum fames ipsosq; iam possederat. Quin & multitudo cōgestorū in ciuitate cadauerū & uisu horrēda erat/ odorūq; pestiferū emittebat/ cū excursus ē pugnantiū moraretur. Nam ueluti per aciem ruerent plurima cāde excitata conculcare mortuos cōgebantur/ & qui super eos pedem ponerent neq; superabantur neq; horrebant/ nec saltem sibi augurio fore putabant contumeliā mortuorum. Gentili autem cāde polluti dextrās ad extremum bellum praeprabant/ tanquam exprobrantes deo/ ut mihi uidetur/ supplicii sui tarditatem. Non. n. spe uictoriae maior pars eorum/ sed desperatione salutis ferocius ferebatur. Romani aut quamuis plurimum in aggreganda materia laborarent/ tamē intra. xxi. dies aggeres crexerūt attonsis omnibus ad nonaginta usq; stadia circū oppidum lucis/ erat aut miserabilis terrae facies. Nam quae antea arboribus & paradisi ornata fuerat/ ea tūc deserta praecisis undiq; arboribus cernebatur/ nec ullus qui prius iudaeam uiderat alienigena & suburbana pulcherrima ciuitatis/ cū eius solitudinem tunc uideret cōtinere lachrymas poterat uel nō gemere mutationē naturae quantū pristinae derogassēt. Oīa namq; insignia pulchritudinis bellū deleuerat/ ne si quis subito adueniens q locū prius scierat eū cognosceret/ sed praesens quāreret ciuitatē. Romanis aut ac iudaeis finitū opus aggerū par faciebat timoris initium. Nāq; hi nisi eos quoq; exurerēt captū iri ciuitatē putabāt. Romāis aut fortasse nec uolūtātē sibi fore illis incēsis/ nā & materiae defecerant/ & labori quidem corpora militū crebris aut offensionibus caessant. Verum ciuitatis cladibus tristius Romani quam ciues ea habitantes afficiebantur. Ad mala enim quae hinc accedebant etiā pugnatoribus nihilo segnius utebantur. Sed eorū spes frangebatur cū aggeres insidiis machinae siue soliditate muri/ manus uero cōflictus audacia repugnantū superaretur. & praecipue q cū seditione fameq; ac bello/ totq; malis praestantiores iudaeorū animos inuenirent. Viroz qdē inexpugnabiles esse imperus arbitrabatur/ inimicā uero animoz magnitudinē quae calamitatibus aleret. Nā quis eos in rebus secundis sustineat qui malis ad uirtutē incitarētur. Illi qdem propterea cautius custodias pparabant. Iohannis aut factio apud Antonia simul & futura timebantur. Si disciceret murus cauebat & antequā arietes admonebatur opibus instabat/ nisi quia conatus irritus fuerit. Aggressi enī cū facibus aggerē spe decepti remeare. Nā primū ne concordare qdem eoz uidebatur cōsiliū paulatim & p interualla & cunctanter nō sine moetu psilientiū neq; iudaeoz more/ ut breuiter dicā. Deerat. n. quae ppria gentis essent audacia cursus & oīum simul impetus/ & ut sine offensione recederent. Languidiores progressi/ quā solebāt ē Romanos solito promptiores offendere/ q corporibus qdē atq; armis ita undiq; aggeres sepsere/ ut nusquā igni aditū relinquerēt. Animū uero ita cōfirmauerunt ne quis loco antequā occūberent moueretur. Nā praeter omniū rerū desperationē si etiā illud opus esset exustū acerbissimus pudor milites occupauerat/ si aut calliditati uirtus cederet aut arma temeritati aut peritria multitudini aut iudaeis romani. Simul aut missilia cū illis faciebant in psiliētes delata/ & q cecidisset posteriores ipediebat ac piculū antecedētes meliores afficiebat. Qui uero ita teli iactū uenire pperassent/ alii disciplina hostiū & dēsitate pteriti/ alii cōfixi hastis retrocedebāt & ad extremū alius aliū timiditatis arguens re infecta reuertebantur. Calendis aut iulii tentata fuerat expugnatio. Iudaeis aut ide digressis Romani machinas ad mouere qui cū ab Antonia/ saxi atq; igni ferroq; peterent/ & quodcūq; hostibus teli necessitas attulisset. Nā licet multū moenibus iudaei cōfiderent machinasq; cōtemnerēt/ tamē eas applicare prohibebāt Romanos. Illi aut iudaeis studiū esse ratione murorū ne infirmitate Antonia laederetur/ & fragilibus eā fundamentis suspiciātes cōtra certabant. Nec tamen q feriebatur ictibus obediēbat/ sed ipsi qdē crebris in se missilibus iactis cum nullis periculis desup ueniētibus lassarent arietum opus urgebant. Cū uero inferiores essent ac lapidibus frangerentur/ alii scutis super corpore cōcameratis/ fundamēta manibus & uectibus suffodiebant. Itaq; saxi quatitur obstinato labore concussis. Quierē utriq; nox attulit/ & in ea murus arietis

bus labefactatus ex qua pte poribus iohannes aggeribus insidiando murū suffoderat subsidere cuniculo repete labit parū pter spem marisq; & ai affecti sunt. Nā iudei qdē qbus memoria esse oportebat q ruina pter spem accesserat & aduersum eā p̄cauti nō fuerāt tāq; mālura esset Antonia cōfidebat. Romanos autē inopinatā læticiā sub celeri subuersione natā/cōspectus alius murus quē intrinsecus iohannes edificauerat cito restrinxit. Verūn̄ prior facilior ip̄etus uidebat. Tunc enī & ascensum p ruinas promptiorē & antoniā satis eō infirmiorē. Murus quoq; q recēserat cito destrui posse arbitrabat. Neq; tamen eum audebat ascendere q; qui primus id tentauisset certissimum esset exitium.

Hortatur Titus cōmilitiones suos ad ascendendū murum/facta exhortatione Sabinus quidam Syrus se obtulit ascensurum/susceptaq; hasta cum. xi. murum ascendit/hostes in fugam uertit/ipse uero sagittis obrutus cecidit.

Cap. II.

Intus uero spe atq; ratioe putās alacritatē pugnantū excitari & adhortatiōe atq; pmissis saepe qdē piculosq; nasci obliuia/interdū aut mortē solere cōtēni in unū cōgregatos fortissimos experiebat dicēs. O cōmilitiones hortari qdē ad ea q piculū nō afferūt aperte & ip̄sis q rogant & q eos rogāt ignauie rephensionē parit. Exhortatione aut opus ē in solis rebus ambiguis/qppe illa p se quēq; gerere dignū est. Itaq; difficilē uobis in murū esse ascēsum ipse p̄fiteor/q; autē uel maxie oporteat gloriæ cupidus pugnare difficilissimis rebus pulchrūq; sit cū laude mori. Nec erit infructuosum/q; primi fortiter fecerūt psequar. Primū qdē uos illud hortet/q; nōnullos fortasse deterreat iudeosq; patiens animus & in aduersis rebus dura cōstantia. Romanos enī eosq; milites qbus in pace bella discere/in bello aut uincere consuetū est/a iudeis manu uel aīo sapari turpissimū ē/ adq; in fine uictoriæ cū ēt dei nitamur auxilio. Nāq; offensiōis nostræ iudaicæ desperatiōes sunt. Illos autē clades fauore dei uestriq; uirtutibus crescūt. Etenī seditio fames obsidio murorūq; sine machinis casus qd sit aliud q in illos ira dei nostrūq; adiumentū. Igīt nō solū deterioribus inferiores uideri/ sed ēt diuinū p̄sidiū p̄dere uobis nō cōuenit. Quo pacto aut nō turpe uideat/ iudeos qdē qbus nō magni pudoris est uinci/q; seruire didicerint/quo minus in posterū patiant mortē cōtēnere/atq; in nos medios frequēter excurrere nō uictoriæ spe/ sed ostētatiōis gratia. Vos aut totius poene terræ marisq; uiatores/qbus ēt nō uincere probro habet ociosos sedentes/ ne semel qdē in hostes aliqd audacter exp̄tos/ famā ac fortunā cū his armis operiti/ maxie cū p̄uo discrimine totū positus efficere. Deniq; iam in antoniā si alcēderimus habebimus ciuitatē. Nā & si pugnandū sit aduersum intus positos quod non arbitror/ attamē capta hac respiratiōe hostiū in cætero uictoriā uobis plenissimā repromittit. Et ego p̄termittam nūc meosq; laudē q in bello cecidere & immortalitatē q marito furore/ p̄strati sunt ex morbo pacis tpe mortē aliter sentiētibus p̄p̄rebor/ quosq; aīa cū corpore/ sepultura dānat. Quis. n. uirorum fortiū nescit q aīas in acie ferro corporibusq; absolutas purissimū elementū æther hospitio receptas inter sidera collocat/ manesq; se bonos ac propicios heroes uidēdos offerre posteris suis. Quas uero morbus corporis tabesq; cōsumperit & si maxie/ probis ac piaculis purgatæ sunt/ subteraneæ tenebræ operiunt altaq; obliuio suscipit/ & corporis simul ac uitæ ac memoriæ sine circūscriptas. Quod si necessario mors hōi fato decreta est/ ad hoc oī morbo leuius est ferri ministeriū/ q nō uideat ignauū negare usui quod debito redditurus sit. Et hæc qdē ueluti seruari nequeat/ uel q conati fuerint p̄secutus sum. Est at salutis spes in maximis quoq; piculis/ q uirilē aīam gerūt/ primū. n. quod didicit pater incessu. Deinde totū quod edificatū est facillime dissolui pōt. Vosq; plures hoc opus aggrediētes/ alius alii p adhortatiōe fiet atq; subsidio/ uestraq; obstinatio in breui aīos hostiū frāget/ ac fortasse nobis si eā tantū coeperimus incruēta res efficiet. Etenī ascēdentes qdē nos p̄hibere. l. conabunt. Si uero clā uel ēt p nim aliqd egerimus semel quis paucos nō sustinebit. Me aut p̄fecto pudeat nisi q primus hoc fecerit/ inuidendū remuneratiōibus fecero/ & q uixerit qdē similibus p̄sit/ beatissima uero p̄mita sequant occisos. Talia dicente Tito/ cætera quidē multitudo periculū magnitudine timuit/ eoque uero unus qui in cohortibus militaret Sabinus quidē genere Syrus uir & manu simul & aīo fortis apparuit/ licet si quis eum ante uidisset/ quantum ex habitu/ corporis ne specie quidē militem esse credidisset. Erat. n. colore nigro exilis habitudine/ sed anima quædā heroica in macro corpore atq; angustiore uiribus suis habitabat. Cū primus surrexisset/ itaq; dedo me inquit tibi alacri animo Cæsar/ & ante oēs/ in murū ascēdēdo/ atq; opto qdem ut uires ac uoluntatē meā sequat fortuna tua. Quod si coepit casus inuiderit/ scito me nō p̄ter spem q res aliter cesserit/ sed q sic decreuerim pro te moriturū. His dictis & scutū læua manu capiti p̄tēdēs/ strictoq; dextera gladio circa horā diei sextā murū petebat. Sequebant aut ex aliis q soli eius uirtuti æmuli esse cupiebant. xi. uiri. Multo autem omnes antecedebat diuino quodam impetu excitatus/ cum de muro custodēs iaculis & sagittis undiq; infinitis appeterēt/ atq; ingentia saxa deuoluerēt/ qui nōnullos de. xi. deceperunt. Sabinus autē missilibus occurrens/ licet obsisteretur sagittis/ non tamen ante impetū cohibuit quam summam muri p̄tenderet hostesq; in fugam uerteret. Viribus autē eius atq; animi p̄tinacia territi pluresq; ascendisse rati nō

rati non steterunt. Qua in re fortunā quis ueluti uirtutibus inuideat superq; præclaris facinoribus offi-
ciat nō inculauerit? Siquidem hic uir neq; ab incepto errauit & offensione lapidis cū maxio crepitu
pronus decidit. Vnde factū est ut iudæi reuersi ubi solū & iacentē uidere ex oī enim parte iaculis pete-
rent. Ille genibus nixus & scuto protectus primo qdem ulciscabatur hostes multosq; ad se appropin-
quantes sauciauit/ uulnerum autē multitudine remisit dexterā/ & ad extremū priusquā redderet aiām
sagittis est obrutus uir dignus p fortitudine q meliori fortuna uteretur. Pro mensura uero coepta faci-
noris cedit. Cæteri autē tres pœne iam summa tenentes obriti lapidibus perierunt/ & octo sauciati de
tracti & in castra relati sunt. Hæc quidem tertia die mensis iulii gesta sunt.

Quidam ex custodibus aggerum Antoniā accedūt primos custodes occidūt/ facto signo p bucci-
nā cæteri fugerunt. Titus audito signo armat exercitū/ pugnatur ex utraq; parte ad septimā noctis
horam/ q Romanis uisum est satis pro tunc Antoniā obtinere.

Cap. III.

Iduo autē post. xx. de numero excubantiū p aggeres militū cōgregati signiferū ordinis sui
& duos quosdā ex ala eqtū & tubicinē unū ad se uocāt/ nonaq; noctis hora p ruinas ad an-
toniā ociose pcedūt/ occis autē primis custodibus somno oppressis murū obtinēt/ ac buc-
cina signū dari p̄cipiūt/ quo cæteri qdem uigiles subito ex suscitant & fugiūt priusq; mul-
titudine quæ murū ascenderat cernerēt. Nā & timor illis & tuba imaginē quandā ubi magnū hostiū
numerū ascēdisse crederēt ostēdit. Cæsar autē signo audito propere armat exercitū/ & cū ducibus pri-
mis lectoq; cæterua comitatus ascēdit. Cū autē iudæi ad tēplū interius cōfugissent/ ipsi quoq; p cunicu-
lū irruperūt/ quē iōānes aduersum Romanos aggeres aperuerat. Dispositiq; ambos/ agminū seditio
si tā iōānis q̄ Simonis arcebāt eos summa ui atq; alacritate repugnādi. Siquidē excidii finē putabant
locū sanctū penetrasse Romanos quod & his uictoriæ principiū fuit. Ad ipsam nūt aditū ualidissi-
ma pugna cōmittit. His qdē tēplū ei occupare certantibus/ iudæis uero antoniā uersus eos repellēti-
bus. Et sagittæ qdē atq; hastæ utriusq; inutiles erāt. Strictis autē ensibus dimicabāt. Neq; cōflictu discer-
ni poterat/ ex qua pte qsq; pugnaret p̄mixtis uiris & p angustias pmutatis/ & cū uocis itellectū ma-
gnitudo cōfunderet/ multaq; mors esset utring; arma simul & cadavera iacētū cōculcata frāgerēt p̄-
liātes. Semp autē si bellū fluēs grauasset alterā ptē potior; exhortatio & iserior; cōquestio nascebat/
neq; aut fugæ aut p̄secutiōi locus erat sed p̄pique mutatiōes cōfligētū & iclinatiōes p̄mixtæ fiebāt
exercitus. Qui uero inter primos stetissent aut occidēdi aut moriēdi necessitatē habebāt q̄ refugere
nō dabat. Nā & posteriores utriusq; ptes suos i frontē urgebāt/ nullūq; iter dimicātes bello uacuum
interuallū reliquerāt. Cū autē iudæos ai Romanos peritiā uincerent iāq; oīno tota acies pelleretur/ ex
nona. n. hora noctis ad septimā usq; diei pugnabāt. Hi quidē simul oēs & excidii periculū p nutrime-
to uirtutis habētes. Romani uero exercitus pte nondū. n. ascēderant agmina illisq; spes pugnantium
nitebatur satis esse uisum est in p̄sentia antoniā obtinere.

Julianus qdā uidēs Romanos supari armatus irruit i hostes & ad tēplū usq; fugauit cūq; nō habe-
ret auxiliū multis interfectis diū resistens obiit. Iudæi Romanos i Antoniā recluserūt.

Cap. IIII.

Iulianus uero qdā Hecatontarchus ex Bithynia nō ignobilis qdē in illo bello & armos
peritiā & uiribus corporis & cū spiritu oīum fortissimū ipse cognoui ubi Romanos iā ce-
dere & male repugnare cōspexit/ ppter Titū autē qui apud antoniā stabat/ subito prosiluit
iāq; iudæos uincētes solus ad interiorē usq; tēpli angulū p̄secutus est. Fugiebat autē uniuersa
multitudo/ neq; uim eius neq; audaciā hoīs esse opinantes. At ille per medios ruens quo alios alio
dissecerat p ipsos quē occupasset iterficiebat/ eaq; facie nihil cæsari admirabilius aut aliis horribilius
uisum est. Verū & ipsum p̄fecto fata p̄sequebant quæ ab hoīe uitari nō possunt. Calceos nāq; habēs
creberrimis atq; acutis clauis/ ut cæteri solent milites/ fixos. Dum strato saxeis crastis solo occurreret
labiē/ magnoq; cū armorū sono deiectus in tergū fugiētes reduxit. Et Romāos quidē clamor ex an-
tonia sublatu salutē eius metuentiū/ iudæi uero multis simul gladiis & hastis undiq; seriebant. Ille at
multā quidē ferri uim scuto excipiebat/ sæpe autē conatus erigere p̄cutiētū multitudine reuolutus ē.
Et iacēs tñ gladio multos p̄culit. Nec. n. cito pemptus est/ qñ galea & thorace oīa mēbra neci opor-
tuna septus erat. Nāq; diu uerticē cōtraxerat/ donec cōcisis aliis eius mēbris remisit uires/ cū ei nemo
auderet succurrere. Nimius autē dolor Cæsare tenuit/ ubi tāta fortitudinis uirū in cōspectu tāta mul-
titudinis uidit occidī/ & q locus se quidē intercludebat auxiliū ferre cupientem. Alios autē ne possent
mœtus impediēbat. Iulianus quidem diu cū morte luctatus/ cū non paucos interfectos/ suosq; saucios
reliquisset ægre pemptus est/ magna sui gloria non apud Romanos tantum & Cæsarem/ uero apud
hostes quoq; relicta. Iudæi uero etiā mortui raptō corpore Romanos in fugā uersos in antoniā con-
cludere. Fortiter autē in eo prælio decertauere Alexas quidam & Cyphtheus ex agmine iōannis/ ex
parte uero Simonis Malachias & Mertionis filius iudas & Sosa filius iacobi dux idumæorum. Zelo-
tarum uero fratres duo iuuenes Arifimon & iudas.

Titus mittit ad iohannē si uelit congregari & si uelit sacra intermissa celebrari per eos iudeos: cōsulit iosephum Titus, hebraico sermone scripsit mandata iosephus pro Cæsare ad iohannē: hortatur ut sedat/exēpla inducens sed magis irritantur in eū ac capere quærūt/multi ex iudeis ad Romanos fugiunt quos a romanis occisos iudei dixerunt ne plures ad eos confugerent/Romani uero eos populo ostendebant propterea multi fugierunt.

Cap. V.

Itus aut militibus suis impat Antonia fundamēta diruere/facileq; ascensum cūcto exercitui sparare. Ipse uero iosepho ad se uocato/nāq; audierat eo die q erat mēsis iulii septimū/decimū diuinā obseruantia quæ endelechismos uocat uiros; penuria defuisse/eaq; re populū nimis dolere/iterū dici iohāni praecepit q ante mādauerat/quod ēt si quis enim pugnā/di scēus amor teneret/cū qua placeret ei multitudine ad bellū progredi liceret. Dūmodo nō una se/cū & ciuitas interiret simul & templū/sanctū tñ locū uiolare desineret/ne ue in deū nephas admitteret. Potestate aut habere si uellet sacra intermissa celebrare p iudeos quos ipse delegisset. Itaq; iosephus ne soli iohāni hāc intimarent/sed ēt pluribus unde exaudiri posset cōstitit & mādata Cæsaris hebraico sermone disseminauit. Multū aut ab his quo patriæ parcerent scabatur ignēq; depellerent iā tēplo cōtignū/deoq; nota redderēt cōsueti. His dictis populus tristitia simul & silentio tegebat. Multis autē cōuitiis tyrānus iosepho cū execrationibus lacerato/postremo addidit nūquā sibi excidiū esse metuentū/quoniā dei ciuitas esset. Atq; cū exclamatione sane uero iquit iosephus eam puram deo cōseruasti/inniolatq; sancta māsere. Nec in eū cuius speras auxilium quicquā impiū deliquisti/sed solēnia sacra consequitur. Et si quidem tibi quisquā quotidianū auferat cibū impiū eum hostem putabis/Deū uero quē perpetua religione priuaueris belli auxilio speras futurū. Et romanis peccata imputas/q nostras leges etiā nunc tuentur/& quæ ipse intercidisti sacra deo reddi cōpellunt. Quis non uopinatur mutationis causam gemat ac defleat ciuitatē/cum alieni quidem hostesq; impietatem tuam corrigant. Tu uero iudeus & inter leges educatus illis quoq; in has scēuor inueniaris. At qui iohannes etiam qdem poenitere malorū nō est turpe in rebus extremis honorūq; tibi exēplo patriā seruare cupienti propositū est. Iechonias rex iudeorū qui quondā babiloniis bellū sibi inferentibus / sponre ciuitatē priusq; caperetur excessit/& cū cognatione sua uoluntariā captiuitatē sustinuit. Ne hāc sancta hostibus proderet/deiq; domū uideret exuri. Ob hāc sacra iudeorū cōmemoratione laudatur eūq; memoria trāsmissa p secula semper nouā immortalitatem posteris tradit. Bonū o iohannes exemplar/& si periculū praesto sit/ego aut ueniā quoq; tibi a Romanis spondeo/dū memineris q gentilis moneo / & iudeis ista permittā spectari quæ oporteat qui sit uictor & unde consiliū. Absit. n. unquā ita captiū uirere/ut genus aut leges patrias obliuiscar. Rursum indignaris & clamas mihiq; maledicis. Etiā acerbiora mereor qui hāc aduersus fata suadeo/deiq; sententia cōdemnatos seruare cōcedo. Quis ignorat scripta ueterū prophetarū & responsum impendens miserimā ciuitati. Iam tunc. n. eius excidiū praedixere cū his homicidiū gentile coepisset. Vestrorū aut cadaverū nō ciuitas tātum sed etiam templum orare repletum. Deus plane deus ipse cū Romanis ignē sibi lustrationis infert totq; scelerū plenam eximit ciuitatē. Hāc iosepho cū fletu & lachrymis prosequente uox eius singultibus interrupta est. Et Romani quidē miserati dolorē admirati sunt. Iohānes aut eiusq; loci magis cōtra Romanos irritabatur. illū quoq; capere cupientes. Nobiliū tamen plurimos cōmouit/eius oratio & nōnulli quidē seditionesq; custodias formidantes locis suis manebāt/iadudū certide suo piter & ciuitatis exitio. Fuerūt atq; capto discessiōis tpe ad Romanos cōfugere in qbus erāt pōtiffices. Iosippus & ielus. Filii uero pōtifficū tres qdē Hismaeli/cui apud Cyrenē fuerat caput abscissum/& Marthiæ qrtus/alterius uero Marthiæ unus/qui post interitū patris anserat/quē Simō Gioræ cū tribus filiis/ut supra dictū est/iterumit. Multi aut nobiles cū pontificibus deferre/eoq; imperator cū per alia humane suscepit/ tūc sciēs alienigenis moribus illic uersari molestū esse/in Gophna dimisit ut ibi manerēt/interim monitos ēt pollicitos possessiones cuiq; peracto bello rediturū esse. Illi quidem indestinatū municipiū lati cum omni cautione discedūt. His aut in ciuitate non nisi rumor seditionis iterū diffamatus est q Romani trāsfigas occidissent ut hoc metu uidelicet a fuga reliquos deterrerēt. Et paulisp qdē hāc calliditas eorū sicut antea ualuit/timor aut p̄fugere capientes inhibuit. Rursum aut postquā eos Titus reuocatos e Gophna cū iosepho murū circūire & populo cōspici iussit multi ad Romanos fugiebāt. In unū uero cōgregati & ante Romanos stantes cū lachrymis atq; ululatu seditionesq; rogabant. Primo quidē paucos in ciuitate Romanos susciperent patriamq; seruarent. Si hoc displiceret saltē de phanocerti exirent templūq; sibi liberarēt. Nec. n. ausuros sine maxima necessitate Romanos ignē sanctis immittere. His illi magis aduersabant/multiq; transfigas uociferari cōuitia supra sacras portas iacula & balistas & saxorū disposuere tormēta/ut oē qdem circū phanū spaciū multitudine mortuorū sepulchro/tēplū uero ipsū castello simile uideret. In loca uero sancta & inaccessa cū armis adhuc & māsibus gentili cāde calentibus insaliebant/& ad hanc p̄cessere legis iniuriā ut quā iudeos indignationē oportere

nem oporteret exercere si hæc Romani admitterent & tunc in iudeos ppria sacra temerâtes uteretur Romani milites. Nemo tamen fuit eorū qui non cum honore templū aspiceret atq; adoraret / latroneq; optaret anrequam intolerandum malum coningeret poenitere.

Increpat eos Titus q; templum polluerint polliceturq; nō passurum Romanos templum esse polluturos.

Itus aut dolēs uicē eorū iterū iōannē eiusq; socios increpat dicēs. Nōne nos o sceleratissimi cancello sancta loca prexistis? Nō litteris græcis ac nostris icis tabulas cōstruistis? q; bus ne septa cuiquā trāsgredi liceret edicis. Nō eos q; trāssissent quis Romanus q; esset nobis necare pmisimus? Quid igit in eo ē mortuos cōculcastis o nocentissimi. Aut cur tēplū & externi & gētilis sanguinis cōfusione polluistis? Testor ego patrios deos. & siq; nūq; hunc locū ante aspexit/nūc. n. neminē credo/itēq; testor & exercitū meū & iudeos q; apud me sunt & uos ipsos q; nō ego uos uiolare hæc cōpellā/qn & si locū acies uestra mutauerit/nēq; accedet ad sancta gl'piā Romanorū/nēq; q; in eius cōtumeliā faciet. Seruabo aut uobis etiam tēplum uolentibus.

Iosephus referebat dicta principis iudeis qui magis eleuabantur in superbiā/stauit iterū Titus bellum gerere contra iudeos seq; remanente in Antonia/exercitum misit iudeos. Certaturq; a nona noctis hora/usq; ad quintam diei Tito spectante ab Antonia/multi ex iudeis fortiter multi ex Romanis fortissime bellum gesserunt.

Aec iosepho iterū nūciante principis dicta / latrones ac tyrāni existimâtes nō beniuolētia sed timiditate hos sermōes fieri in supbiā tollebant. Titus at q; neq; seipsum miserari eos / neq; tēplo p'cere p'spiciebat / rursus bellū gerere decreuit iuitus. Sed uniuersum qdē his militē q; locus eū nō capere ferre nō poterat. Tricenis. n. de singulis cēturiis uiris fortissimis lectis ēt chiliarchis singulis milenos attribuit/hisq; duce p'posito Cereali hora noctis nona iubet in custodias ipetū fieri. Cū aut ipse quoq; in armis ēt unaq; descēdere statuisset/amici eū pp' piculi magnitudinē ducūq; dicta cōtinuerūt. Plus. n. opis in antonia sedēte/q; militū certamie facturū ēē dixerūt/si piculū subisset. Oēs. n. fore sub oculis impatoris op'dos bellatores/his puit. Deidē ob hoc solū se manere locutus ad milites ut de eorū uirtute indicaret/ne aut fortis q; indonatus abiret/aut cōtra ip'uitus ignauus lateret / sed oīum spectator ac testis fieret ipse q; & ulciscēdi & remunerādi ēt dominus / illos qdē ad aciē hora q; supra memoratū ē dimisit. Progressos at ad speculā de Antonia qd fieret expectabat. Verū hi q; missi fuerāt nō ita ut sperabāt sōno opp'ssōs inuenire custodes sed excitatis cū clamore cōfēsti manus cōseruere excubitorū itus. Mane at ceteri catenati extorere. Itaq; p'morū qdē i petū excipiebāt Romani. Qui aut illos seq'rent' in agmē p'priū scidebant/multisq; suorū uelut hostibus urebant. Vocis nāq; agnitionē cōfusus p' clamor oculoq; singulis nōx ademerat/cū p'terea quodā furor coetus/alios iracūdia alios timor efficeret/iccirco obuū quēq; sine discretōe feriebat. Romanus qdē serutorū cōiūctiōe sepius & p' globos p'siliētib; ignoratio minus nocebat / signi. n. sui q; me minerat. Iudei uero disiecti tā ipetas q; recessus temere faciētes / saepe imaginē iter se hostiū alius aliū demonstrabāt/cū reuertētē suū q; p' tenebras Romanū q; si aggrediētē excipet. Deniq; plures a suis q; ab hostibus lauciati sūt / donec orto die uisu iā pugna discerneret / & i aciē stātes ordie sagittis atq; lapidibus agerent. Neutri uero cedebāt neq; labore fatigabant. Sed Romani qdē & sigillati & multi simul in cōspectu impatoris de uirtute certabāt. Illūq; diē sibi q; p'motiōis initū fore putabat/si fortiter dimicasset. Iudeis aut & p'p'riū eū q; piculū & q; tēplo metuerēt ministrabat audaciā/q; tyrānus stās hos rogaret/alios uerbaret/ad pugnādū i'terminatiōibus icitare. Cōtinus aut p'terūq; pugnatiū. Sed cito & breui momēta plū mutabāt. Neutra. n. p's plixū fugæ spaciū uel p'scurtiōis hēbat. Pro suorū aut eūctū & Antonia tumultus erat / & cōfidere supantibus / & stare si fugerēt / acclamatiū eratq; ueluti quoddā belli theatrū. Nec. n. uel Titū uel alios q; una erat q; q; in pugna gerebant latebat. Postremo nona hora noctis coepto p'elio/qnta diei dissoluti sunt. Cum neutri eo loco unde pugnā iniere certa fuga cessissent. Vex; mediā in ancipati p'elio uictoriā reliq'ssent. Romanorū quidē plorimi nobiliter decertarūt. Iudeorū partis qdē Simonis iudas Maræoti filius / & Simon osaze. Idumæorum uero iacobus & Simō alter Acatela filius/iacobus aut Sosæ. De iōannis aut sociis Gephtheus & Alexas. De zelotis autem Simon filius iairi.

Septio die reliq; mās Romanorū submersis Antonia fundamētis uia fecerūt latā ad tēplū. admotū ēt aggeres ad angulū tēplū qdā cōgregati pp' famē/imperū fecerūt cōtra Romanos / cognito ipetū eorū p' Romanos dimicatū est undiq; fortiter i uallē quādā coacti sunt iudei / capis qdā q; ductus ad

Titū interficitur/cutatur Titus ut aggeres mature construantur. Romanorū reliq; mās die septio submersis / antonia fundamētis latā uia usq; ad tēplū cōposuit. Admotaq; muro agmina mox aggeres ichoabāt / unū cōtra interioris tēplū agulū q; ad septentrionē oriētēq; spectabat / alterq; cōtra exedrā ad aglonis p'te iter duos muros ædi/

ficatū aliorū duorū unū cōtra portā occidentālē tēpli exteriori opus cū labore ac mīseriis p̄ficiēbat cū materias sexcētesimo diis ladebant cū ipsi qdē uincēdi facultate minime cāuerēt: ita dācioribus uterent. Nōnulli. n. eqtū quotiēs ad ligna siue fœm equos suos frānis exutos pasci sinebāt. quos iudæi p̄ cuneos e fieret Cæsar existimās q̄ erat uerū negligētia suorū magis quā si ad aduersiōne cæteros ad equorū custodiā renocare statuit: nato eo moerū equos suos cæteris cōseruauit. Nunq̄. n. eos potura his cōnexi ad necessitatē egrediebant. Illi qdē tēplū oppro die post eorū ascēsum malei seditionorū quos rapinæ defecdia Romanorū q̄ oliuarū mōtē uersus collocata erat circa un. n. primo qdē inopinatos/ deinde curādi corpis cā q̄scētes facnata Romani & de p̄priis custodiis celeriter collecti obstablēter conatis. Cōflato aut̄ uehemēti plio multa qdē & alia ab nī p̄ter fortitudinē etiā bellādi peritia/ iudæi uero imoderato his pudor erat/ illis necessitas. Nā & amittere iudæos ueluti ldebat & illi unā sp̄e salutis si murū uī prūpere potuissent halnoie iudæis in fugā uersis atq̄ in uallē coactis/ equo in aduerl pit unū ex hostibus fugā perentē inuenē & grauē corpe & tantū se inclinauit equo currēte/ eāq̄ dexterā uī iteq̄ cæteri. Iste qdem tanq̄ munus aliquod rapuisset captiuū ferēs ad Cē admiratus & captū quia ad murū uel aggredi tētauerat supgnationem curabat/ utq̄ aggeres mature fierent perurgebat.

Porticus tēpli incendiē/ abrupunt Romani ad uiginti fēctis/ idem diebus quidam ex iudæis de Romanis inuitat q̄ ex Romanis exosus illius audaciā cū illo certat & occidit/ l sagitta transfixit/ clamor excitatur maximus.

Nterq̄ iudæos aduersis plis male tractatos tum nicie sicut in putrefacto corpe ad solā mēbra pēret absceidebat. Porticus. n. p̄te q̄ ab aglone in o Deinde ad. xx. fere cubitos abrupte/ imisso sanidus p̄dicti mēsis uicesimo & q̄cto die Romani porticū infligne p̄gresso/ iudæi similiter culmē abiiciūt/ neq̄ oīno recectes/ cū liceret eis ac deberēt incēdiū phibere. Itaq̄ imisso ig tiebant. Circa tēplū aut̄ nūq̄ plia cessauere/ sed frequēs paubus qdā ex iudæis uir & corpe breuis & uultu despicabilis thes noie p̄gressus ad ioānis p̄tificis monumētū/ cū alia mquē fortissimū haberēt ad singulare plū puocauit. At q̄ cō iter eos ut assolerēt q̄ timerēt/ quosdā uero nō incōsulta mre cōfligere. Nā q̄ de salute desp̄assent eos neq̄ cantos ipetū discimē uenire quos neq̄ uincere magnū sit & uinci cū del ferocitatis uideri. Cū aut̄ diu nemo p̄cederet multa q̄ iuda simus qdā supbus e romanis ex ala eqtū putās noi addere/ & corporis breuitate sublatu incōsulte p̄silit/ & cæteris e tūna p̄ditus est. Ipsum. n. ionathas interfecit/ deinde pede l cruentū gladiū corruscabat armisq̄ cū fremitu cōcussis ex iēcrepabat/ donec eū tripudiantē & uana iactātē qdā Priscu dæorū & Romanorū clamor excitatus est/ ille aut̄ dolore iūbat/ bellisq̄ foelicitatē ratione carentem quam uelox ultic

Iudæi impleti lignis aridis sumitātē tēpli/ singūt fugā ex l misso igne p̄ iudæos succēsi sunt/ Titus eos mīsceret/ mor iudæi uero qdā in portico existentes obfessi oēs ceciderun

Edictioli uero templum tenentes aperte quide lris repugnabant. Vicesimo autem septimo d cogitant. Occidentalis porticus spacium quo uis aridis/ itemque sulfure ac bitumine replen

re multi qđ tēmerarij fugientibus instabāt & in porticū ascendere positis scalis nitebant. Qui uero prudēiores erāt nullā fugā cām iudeis fuisse cogitantes locis suis manebāt. Vex. porticu repleta hīs q̄ ascenderāt ignē imittunt iudei. Excitata undiq; subito flāma/ Romanos & q̄ extra piculū steterūt ingens stupor inuasit/ & desperatio quos incendiū coeperat occupauit. Flāmis. n. cincti semetipsos in oppidū/ alij uero in hostes precipitabāt. Multi spe salutaris desiliētes in puteos illico debilitabant. Alios dū conant pueniebat incendiū/ alij ferro flāmā antecedeabāt. Stati uero & alios fugiētes ignis cōpræ hendeat plurimū puagatus. Cæsarē uero licet p̄moriētibus indignaret/ q̄ iniussi porticū ascenderāt/ misericordia tñ eoz tetigit. Cūq; nemo phibere posset incendiū/ hoc erat tñ solatio petētibus/ q̄a uidebāt eius dolorē p quo ipsi animā pderēt. Vociferās. n. & ante alios p̄siliēs/ & comites suos q̄ possent auxiliū ferre obsecrās cernebat. Eiusq; nocēs & affectiōes q̄sq; uelut aliquā p̄clarissimā sepulturā secū afferēs moriebat. Nōnulli tñ recepti in ptē porticus latiorē/ flāmāq; qđ piculū enasere. Obfessi autem iudei est diu faucii restitissent/ postremo uniuersi cecidere.

Iuuenis Romanus qđ q̄ enaserat icēdiū orat a iudeis ut ad eos descēdat/ ne militiæ Romanæ tñ tū dedecus faciat sublato ense seipsum iterfecit. icēditurq; porticus ea pte q̄ ad orientālē p̄dit. Moriebant multi fame ita ut foenū calciamēta corrigias coacti sint comedere iudei. Cap. XI.

Post oēs aut qđ iuuenis noīe lōgus toti huic ornamēto fuit calamitati/ & quīs sigillatī digni sint memoria q̄ periēre/ oīum tñ fortissimus demonstratus est. Quē iudei quidē & q̄a fortis erat/ & q̄a interficere eū cupiebāt ad se descēdere pmissa fide hortabant. Frater uero eius Cornelius q̄ ex altera pte stabat/ ne gloriā suā romanāq; militiā dehonestaret orabat/ cui magis obtēperauit/ sublatoq; altius gladio ut ab utrisq; p̄tribus cerneret semetipsum occidit. Eoz quos ignis obfederat Arriorius qđ calliditate seruatus est. Appellato. n. clara uoce Lucio quodā cōmilitone & cōtubernali suo/ heredē te inquit relinquo totius patrimonii mei/ si me excepis. Cū ̄t ille p̄mpto aio accurrisset/ ipse qđ q̄ se in eū piccerat uinxit. Lucius uero pondere oppressus/ cōstratoq; lapidibus solo allisus cōtinuo morit. Ea calamitas paulisper qđem Romanis tristitiā cōparauit. In posterū tñ cautiōres effecit/ & aduersus iudeoz īlidiās iniit/ q̄bus plerūq; loca moresq; hoīum nesciētes hædebant. Exusta ē uero porticus ad turri usq; ioānis/ quā ille belli tēpore quod cū Simone gerebat supra postes quæ in Xystum ducerent ædificauerat. Reliquum uero iudei quoniam cōsumpti fuerant q̄ ascenderant absiderūt. Postero autē die Romani quoq; porticū quæ in boreæ parte fuit ad orientālē usq; totam incendunt/ continentē angulos eius q̄ appellatur cedron sup uallem ædificata/ unde etiam profunda erat & horribilis eius altitudo.

Maxia multitudo erat eoz/ q̄ fame p ciuitatē peribāt/ q̄ iter se erāt amicissimi pp cibū/ si quē inuenissent/ ad manus ueniebāt/ si quis moriebat alij scrutabant siquid cibi in sinu habebat/ pariebant ea comedere q̄ ne sordidissimū aliqd̄ aialij comedisset/ multa q; hmōi describuntur. Cap. XII.

Ircā tēplū quidē ita res se habebāt. Eoz uero q̄ p ciuitatē fame corrūpebant īfinita multitudo moriebat. Inenarrabiles autē clades eneniebāt. In dies nāq; singulos si uel nūq̄ aliqd̄ cibi appuisset bellū illico gerebat/ & amicissimi iter se ad māus ueniebāt miseris diripiētes animā uaticū. Fides aut penurix nec moriētibus habebat/ sed ēt quos uiderēt expirare scrutabantur latrones/ ne quem fore cibum sinu occultās quispiam moreret. Ipsos aut spes egestate uictus hiātes ueluti canes rabidos decipiebat/ & spingentes in hostia tanq̄ ebrii ferebant/ eadēq; domos bis ac ter eodē momēto dispatioē iquietabāt/ oīaq; denribus necessitas subigebat/ & ea colligētes quæ nullū quānis sordidissimū mutoz/ animalij non horreret comedere pariebantur. Deniq; nec cingulis nec calciamētis abstinuere coriaq; scutis detracta mādēbāt. Qui ēt foeni ueteris lacramēta uictui habebātur/ cuius nōnulli exiguū pōdus quattuor atticis uenūdabāt. Et quid opus est famis īprobitate ex rebus aīa carētibus demonstrare/ Factū. n. relaturus sum neq; apud græcos neq; apud barbaros cognitū & dictū quidem horrēdum/ auditū uero incredibile. Itaq; libenter hanc calamitatem intermitterē ne mentiri me posteri æstimarent nisi testes multos haberem & fortasse aliquā patriæ referem gratiam partius ea differens quorū facta perpeffa est.

Mulier quādam Maria nomine cū sublata fuissent sibi oīa p seditiosos filiū suū fame comedit/ cogit ostendere latronibus qđ pauperat pro cibo/ cognico scelere tāto eos horror qđam inuasit uehementissimus/ nūciat Tito tanta calamitas/ q̄ deū placare coepit dicēs se uoluisse obliuisci iniurias eorum sed illi noluerunt/ pollicet q̄ tantū scelus nō pmitteri impunitū. Cap. XIII.

Mulier quādam ex plebe trans iordanem habitātum incolaz/ Maria noīe Eleazari filia de nico Bathechor quod significat domos Hyssoppi genere ac diuitiis nobilis cum alia multitudo fugiēs ī Hierosolyma recepta cū cæteris obsidebat. Huius alia quidē bona tyrā/ni diripuerunt/ q̄ ex trāslamnanis locis in oppidū cōportauerat. Reliquias uero conditorū & si alimenta repperissent irrumpentes domū eius satellites quotidie auferebāt. Grauius autē mulier

Indignabatur propterea sapientissime raptoribus maledicens & imprecans eos contra se vehementius irrita-
bat cum neque iratus neque miseris ea quae uellet interficere. Sed uinctum quod patiendo aliis parabat. Undique
autem adempta iam erat ei et reperiendi facultas famelique uisceribus & medullis irrepleta. Plus uero quam fames
iracundia succendebat. Igitur ut animi ac necessitate impulsus rebus aduersus naturam excitatus raptorem; fi-
lio quae latentem habebat miserum te ait infans in bello & fame & seditione cui te seruauero? Apud ro-
manos etiam si uixeris seruaturus es; fames autem peruenit seruituti. His uero seditiosi scruiores sunt. Esto
igitur mihi cibus & seditiosis furia & humanae uitae fabula quae sola deest calamitatibus iudeorum. Et
hoc simul dicens occidit filium coctumque medium comedit. Ad opertum autem reliquum seruauit. Ecce aderat se-
ditiosis & contaminatissimi nidoris odore capti mortem ei statim nisi quod parasset ostenderet minabantur.
Illa uero bona partem se referuasse respondens aperit filii reliquias. Illos autem coestum horror coepit at-
que demetia uisum ipso dirigerunt. At mulier & hic igitur est uere filius & facinus comeditur; nam & ego
comedi. Nolo ut sitis aut foemina molliores; aut matre misericordiores; quod si nos pietatem colitis &
mea sacrificia repudiatis; ego quidem comedi; reliquum eius me manebit. Post hoc illi quidem tremantes
exierunt; ad hoc solum timidi uixque hoc cibi matri cessere. Mox autem repleta est eo scelere tota ciuitas &
unusquisque ante oculos sibi cladem illam proponens tanquam hoc ipse admisisset horrebat. Ab omnibus autem quos
fames urgebat perperabat ad mortem & beati appellabant quod priusquam id paterentur iterissent. Cito autem ro-
manis nuntiata est illa calamitas; eorumque alii non credebant; alii miserabantur; multos autem uerementem
eius gentis odium coepit. Caesar autem super hoc deum placabat siquidem iudeis pacem obtulisset eisque liberam pro-
posuisset omnium obliuionem quae commiserat. Illos autem per concordiam seditionem; bellum per pacem; per facietatemque
opulentiam famem optasse & quod propriis manibus templum quod ipsa eis seruasset incendere coeperat; ha-
iusmodi alimentis eos esse dignissimos. Verumtamen scelus huius nefandi uictus ruina sese patriae aper-
turum; neque relicturum in orbe terrarum; ut sol inspiciat ciuitatem in qua matres sic uelcerentur. Ante matres
autem patribus hominum alimentum deberi; quod nec post eiusmodi clades arma deponeret. Simul haec dicens de-
sperationem hostium reputabat; nec eos sanam mentem recepturos existimabat; qui cuncta iam protulissent quibus
antequam ea paterentur mutare sententiam sperabantur.

Admonere iubet aggeres cum ariete muris; nihil proficientes cum scalis tentant ascendere; unde
multa caedes facta est ex Romanis; iratus Titus ignem portis subiici fecit crescente igne consulit pro-
ceres suos de templo; quidam suadent ruinam templi; quidam ut seruetur; iubet restringere ignem
interim pugnat; uidens Titus cum militibus electis iudeos profugatos in templum concludit omnes in-
cendereque templum parat.

Cap. XIII.

Crauo autem die mensis augusti; cum duae legiones aggeres perfecissent ad exedram occidentalem
templi exterioris admoneri arietis iussit. Cum diebus autem sex quod firmissimus erat aries; parietem
sine intermissione pulando nihil omnino perfecisset. Verum & huius & ceterorum magnitudines
structura lapidum superabat. Septentrionalis autem portae alii fundamenta suffodiebant; multumque
fatigati exteriores tantum lapides euellere potuerunt. Ab interioribus autem portae sustinebant; itaque diu ma-
lere donec instrumentorum & uentium conatibus desperatis Romani scalas porticibus applicauerunt. Iudei
uero puenti ne eos subire prohiberent cum his congressu dimicabant. Et alios quidem retro depellentes praeci-
pitabant; accedentes alios subsidio trucidabant. Multos de scalis egredientes priusquam scutis obregerent se-
rientes gladiis perueniebant. Nonnullas autem scalas armatos; plenas in latas deficientes declinabant. Unde
Romanorum quoque non parua caedes sequebatur. Alii signis ablatis per his decertabant; rapinam eorum; graui-
ssimae fore turpitudini duceres. Postremo tamen iudei & signis potius; & eos qui una ascendere interficiunt.
Ceteri uero clade interuentium perterriti descendunt. Romanorum quod nemo non aliquo facto ope peruenit.
Seditiosorum autem quod prioribus praeliis et tunc fortiter pugnauerunt. Et propterea Eleazarus fratris Simonis ty-
tanni filius. Titus autem cum uideret se alienis & templo cum damno & nec militum parcere; ignem portis subiici
iussit. Inter haec autem ad eum profugi ueniunt Ananus Ammans inter Simonis satellites crudelissimus; &
Archelaus filius Magadati; iecirco sperantes ueniam quod iudeos uictores relinquerat. Titus autem cum hac eo-
rum in iudeos crudelitatem audiuit; utrumque obtruncare decreuit. Dicebat. non necessitate non uoluntate; uenisse
se ne salute dignos esse incelsam ipsorum causa patriam deserentes. Verumtamen cohibuit iracundiam fides; eosque dimi-
sit; sed nisi eo loco habendos quo & iam alios credidit. Iam uero portis milites ignem admovent; liquifactione
argento cito lignum flammam absumperat; cum subito auctae proximas inde porticus corripuerunt. Iudeis uero
ignem circum se uidetibus; corpora simul atque coeclerunt; & stupore attoniti adiungere quod uel exigue
re nemo conatus est. Stantes uero aspiciebant; nec tamen his quae absumerent dolentes; saltem ut quod reli-
quum esset saluum haberent alium colligebant. Illo quod die & quod secuta eum nocte crescebat incendium; pau-
latim. non. nec simul undique inflammare porticus potuerunt. Postero autem die Titus partem militum iussit
incendium restringere perque proxima portis loca uiam sternere; ut facilius agminibus esset ascen-
sus; rectores ad se conuocat; sexque collectis qui erant praefecti; Tiberio Alexandro totius militum
praefecto

praefecto & Sexto Ceriali quintae legionis praefecto & Largio Lepido decimae & Tiro Phrygio quin-
tae decimae cum quibus erat et Fronto ac ternius magister duarum alexandrinarum legionum & M. Antonius Iulia-
nus procurator iudaeae. Congregatisque chiliarchis & procuratoribus consilium de templo proposuit. Aliis quidem
uidebatur lege belli utendum esse. Numquam. Iudaeos a novis rebus posse desinere templo manente/quo omnes ubi-
cunque essent colligerent. Nonnulli monebant ut si templum reliquissent iudaei neque armis pro eo quisque certa-
ret/conservandum esse suadebant. Si vero id pugna obtinuissent ignibus consumendum/ quoniam castrum iam
videretur esse non templum & periculum non ipse id verum illi qui fieri coegere committerent. Tito autem nec si stan-
tes dimicarent iudaei pro hominibus animo carentibus/ulciscendum esse dicere/ neque se unquam tantum opus ince-
surum/ iam. Nam. Romanorum fore hoc damnum/ sic ornamentum quoque foret imperii si maneret/ iam certi quod
vellet/ ad eius accedunt etiam Fronto Alexander & Cerialis tunc quidem consilium dimisit. Iussitque militi-
bus requiescere item ducibus ut his in praesentia validioribus uterentur/ nisi sternere per ruinas lectis ex co-
hortibus impat ignemque restringere. Illo quidem die iudaeos labor interque timor ab impetu continuit. Postre-
mo autem collectis viribus & recepta fiducia per orientalem portam contra templi exterioris custodes secu-
da hora diei percurrit. Illi autem primam quidem contionem fortiter excepere/ septimae scutis a fronte murum co-
densa acie inclinant. Certum tamen erat eos non diu duraturos quod & multitudine instantium & animis vi-
cerent. Caesar autem priusquam uerterent acies/ nam pugnam ex Antonia praespectabat/ cum equitibus lectis venit
auxilio. Impetum vero eius non sustinere iudaei/ sed primis interfectis praeterque fugam petunt. Et cedentibus
quidem Romanis revertentes instabant. Cum autem illi retorsissent iterum refugiebant/ donec circa horam quin-
tam iudaei in coacti templo introire conclusi sunt. Titus autem discessit in antoniam decreto postridie ma-
ne cum omni exercitu aggredi templumque obsidere. Sed id plane dei sententia iam dudum igne damnauerat/ evolu-
tisque temporibus aderat fatalis dies qui erat decimus mensis augusti/ quo et prius a rege Babyloniorum
fuerat concrematum. Ex aedibus autem cum principibus sumpsit incendiū. Nam cum paulisper Titi discessu seditio
si quiescissent Romanos rursus aggrediunt custodumque templi cum igne interioris phani restringentibus pu-
gna committit. Hicque iudaeis in fugam versis usque ad templum transierunt.

Quidam ex militibus Romanorum ignem portat ad templum/ succenditur templum/ hoc audito Titus iubet extingui sed pro nimio clamore & quia multi simulabant non audire eius praecepta &
prohibitionem ipso invito exurit templum.

Cap. XV.

Ite itaque tunc militum unus non expectato cuiusquam edicto neque tantum facinus veritus/ sed diuino
quodam motu impetu a conubernali suo sustollit/ & ex ardente materia raptum ignem in fenestram
inserit auream inde membra circum templum aedificata de septentrionali regione aditus erat. Flamma
uero excitata iudaeorum quidem calamitati dignus clamor exoritur/ & ad ulciscendum prope-
rabatur/ neque iam uitae parcendum rati neque viribus temperandum/ amisso eo cuius gratia cautissimi uidebantur.
Mature autem hoc Tito quidam nunciat. Et ille namque casu in tabernaculo quiescebat sicut a praetio re-
dierat/ exiliit templumque curriculum petit prohibitorum incendiū. Omnesque post cum duces & hos agmina perter-
rita sequuntur. Clamor autem ac tumultus erat tanto exercitu sine ordine concitato. Caesar autem uoce simul ac dex-
tera pugnantibus signo dato ignem iubeat extingui. Sed neque uox eius audiebatur quod aures eorum maior cla-
mor obstrueret/ nutumque dexterarum non attendebat cum alios bellum alios ita distraberet. Introcurrentium uero ag-
minum impetum non praecepta neque interminatio continere poterat/ sed quo furor ea duceret sequebantur/ ad ipsos autem
introitus obstrusi multi quidem sese iniicere conculcabant multi uero ardentibus adhuc & fumantibus por-
ticum incedentes ruinis limore quidem utebantur. Cum uero ad templum accessissent edicta quidem Caesaris
non audire simulantes praecedente quisque ut ignem imitteret hortabatur. Seditiosis autem iam subeundi quidem spes
nulla erat/ sed fuga & caedes omnia possidebat. Magna uero populi multitudo inualida & iermis ubicumque
occupati fuerant interficiebantur/ & circum aram quidam ingens mortuorum numerus congregabatur. Per
gradus uero templi & sanguis multus perfluebat/ & eorum corpora quae supra ceciderant delabebantur. Caesar
autem ubi neque impetum insipientium militum continere poterat/ & flamma dominabatur intro cum rectoribus
ingressus & secundum templi & quicquid illic erat aspexit/ ea quidem quae apud alienigenas erat fama ma-
iora. Populi uero & opinione domestica non minora. Cum autem flamma nondum ex ulla parte ad interiora pe-
netrasset/ nec membra quae circum erant templum depalceret/ quod erat uerum existimans adhuc illud opus
posse seruari/ & ipse profuit militesque rogare ut ignem restringerent/ conabatur. & Liberalem heca-
tontarchum de stipatoribus suis fuisse mulctatos/ qui non obedirent iussit arcere. Illorum autem furor bel-
lique impetus quidam uehementior iudaeorumque odia & Caesaris reuerentiam & prohibentis mortem
superabant. Praeterque praedae spes incitabat suspicantes intus omnia pecunia referta esse/ quoni-
am fores auro factas conspicerent. Praeterea quidam milites ex his qui intraverant/ cum Caesar ad in-
hibendum incendium concurrisset ignem iam cardinibus portae subiecerat. Tumque subito postquam
flamma intus apparuit/ & duces cum caesare discedebant & stantes extra succedere nemo prohibe-
bat. Templum quidem hoc modo invito Tiro exurit.

Templum

Templū incendit mense & die mensis cōformi incēdio tē-
tā cedes fiebat deprāhenforū/nec erat discretio putrog/nec
mus fiebat duo in ignē se piecerunt incendūt Romani diuer
pecunias deposuerāt/qdā Pseudo ppheta psuaserat populo t

Ed hoc multū quis deplendū putet/ ut opus oīu
admirabile tam extructionis genere quā magn
rebus & gloriā quā de sanctis habebant/ max
aialibus ita opibus locisq; fatū sit ineluctabile. N
Nā & mensē ut dictū est eūq; diē seruauit/ quē
Et a prima structione tēpli quā Solomon rex in
nit secundo anno principis uestasiani/ mille.cxxx.colligunt
riore uero quā secundo anno Cyris regis aggens fecerat/ usq;
stinuit ciuitas anni.dcxix.& dies.xlv. Dū tēplū autē incen
rapiebat/ & cedes erat infinita deprāhenforū. Nec acta fuit
tatis/ sed & pueri & senes & sacri ac prophani similiter inter
calamitas psequēbat/ unaq; supplices cū repugnantibus nec
mitu occubentū cōcrepabat. Et pro altitudine quidē collis a
crederet ciuitatē. Illo autē clamore nihil maius aut horribiliū
nū fremitus erat & seditiosorū/ferro igniq; clausorū clamor i
hensi ad hostes fuga cū stupore ac calamitate cōquestio. Inci
sonabat. lā uero multī fame maridi in mortē pene luminib;
interim clamorēq; uiresq; receperūt. Resonabat autē & tran
uiore impetū faciebāt/ & tamē erāt clades acerbiores tumul
li radicitus quis putaret/ ita undiq; belli plenus uidebat/ & i
ribus interfecti oīsq; terra cadaveribus tegebat/ & supra co
fugientū sequebant. Latrocinalis quidē multitudo tandē p
ciuitatē euadit. Populi autē quod fuit reliquū in exteriorē po
nōnulli primū qdē ueribus itēq; sedibus suis q; ex plūbo fac
utebant. Deinde cū nihil pfererēt ignisq; in eos euomeret/
nebāt. Duo tñ ex nobilibus cū ad Romanos trāsēdo seru
runā/ semetiplos in ignē iniecere/ & cū tēplo cōcremati sun
Romani autē q; frustra se circū tēplū edificiū pcre iudicat
dūt/ & qd ex porticibus reliquū erat & portis/ pter unā e
quoq; postea funditus euerterint. qn ē arcus q; gazophyl
erat pecuniā ac plurimū uestiū aliaq; substantia. Et ut breu
opulētissimus qsq; illuc totas domos exhauserāt. Venerūt a
tēplū quo cōfugerāt ex populo mulierculā itēq; pueri & pi
lia. Sed priusq; de his Cēsar qd decerneret uel ducibus im
Hicq; cōtiguit ut alii cū se ex flāma scipitarēt morerent/ ali
mo seruatus. His cā iteritus qdā Pseudo ppheta fuerat/ qd
deus ascendere signa salutis accepturos iuberet. Multi enī
denūciabāt ut expectarent dei auxiliū/ quo ppterea minus
diā fierent spes retineret/ cito autē in aduersis psuadetur. Q
polliceatur qui fallit/ necessario qui ea patitur spei totus est

Quaedam prodigia q; superuenerāt iudæis describuntur
tabantur/ quidam uero sapientes hæc esse ruinæ prodigia i

Eniq; miserabilis populus illis quidem fallacibi
ris uero prodigiis & futuram solitudinem pnu
debāt. sed uelut attoniti nec aut oculis habente
supra ciuitatē sidus stetit simile gladio & p ān
nem primiq; belli motus ad diem festū azymorū populo c
mensis/nona hora nocturna circū aram itēq; templū tantū
tur. Et hoc usq; ad mediam permāsit horā quod iperitis q
croz/ uero peritis priusquā ueniret statī diiudicatū ē. Eode
agnū in medio phani pepit. Oriētalī autē porta interior
post meridiem uix a.xx.iris clauderetur/serisq; ferro inn

ret in saxēū limen dimissos una perpetuo lapide fabricatū uisa est noctis hora sexta patere. His autem curriculo p̄ custodes tēplī magistratui nunciatis ascendit ille uixq; eā potuit claudere. Verū & hoc iterum ignarus quidē signū optimū uidebat. Deū namq; bonoꝝ portā sibi aperuisse dicebant. Prudentior res uero templi tutamen sponte sua dissolutū iri cogitabāt & hostiū domū esse. Portas aperiri solitū dinē uero illo ostento signari inter se p̄uiciabant. Post dies āt festos in diebus paucis uicesimoprīmo die mensis mati. Larualis quædā imago uisa est fidē superans. Monstrū aut fortasse quod dicturus sum etiā his est cognitū qui uiderunt & quæ securæ sunt clades dignæ p̄lagiis extitere. Nāq; ante solis occasum uisi sunt p̄ inane ferri currus rotis regionibus & armatæ acies tranantes nubila & ciuitatibus circumfusæ. Festo aut die quā pentecostē uocant nocte sacerdotes intimū templū more suo ad diuinas res celebrandas ingressi primū quidē motū quendam strepitūq; senserunt. Postea uero subitā uocē audiēre quæ diceret migremus hinc. Quid autē his horribilius fuit Iesus quidā filius Ananæ plebeius & rusticus quadriēniū priusq; bellū gereret in summa ciuitatis pace atq; opulētia cū ad festū diē uenisset quo Atregias in honore dei cōponi in tēplo ab hoībus mos est repente exclamare cepit. Vox ab oriente. Vox ab occidente. Vox a quattuor uentis. Vox in Hierosolymā & templū. Vox in maritos nouos nauasq; nuptas. Vox in omne hunc populū atq; hæc interdiu noctūq; oēs ciuitatis uicos clamitans circuibant. Nōnulli autē uitorū insigniū aduersum omen indignæ ferentes corripuit hoīem multis uerberibus afficiūt. Ille aut neq; pro se nec ad eos qui se mulctabant secreto quicq; locutus eadē q̄ prius nociferas p̄seuerabat. Magistratus autē rati quod erat uerū magis diuinū esse hoīs motū ducūt eū ad Romanorū præfectū ubi plagis usq; ad ossa laceratus neq; supplex quicq; fuit neq; lachrymauit sed ut poterat inclinans maxime flebiliter uocē ad singulos iētis respōdebat. Vch ueh Hierosolymis. Albino aut interroganti is nāq; index erat quis esset uel unde ortus aut cur ista diceret nihil retulit. Nō prius autē cessauit luctas miseræ ciuitatis donec eū Albinus furere iudicatū dimisit. Ille autē ad bellū usq; tps neq; adhibat quēq; ciuiū nec quēq; uidit sed quotidie uelut orationē quandā meditatus ueh ueh Hierosolymis q̄rebat. Sed nec impetratus est cū in dies singulos mulctaret nec uictū offerētib; benedicebat. Sola uero eius respōsio ad oēs erat in triste p̄lagiū. Maxime aut diebus festis uociferabat idq; p̄ annos septē & qnq; menses cōtinuos faciēs neq; uoce rauior fuit neq; laborauit donec obsidionis tpe p̄spectis auguriis ipse quieuit. Supra murum n. n. circuiens iterū ueh ueh ciuitati ac phano ac populo uoce maxia clamitabat. Cū autem ad extremum addidisset ueh etiam mihi lapis tormento missus eum statim peremit animamq; adhuc illa omnia lugentem dimisit.

In sacris libris erat q̄ cū tēplū quadratū redigeret q̄ ciuitas erat destruēda hi uero incitabant ad plū dicētes p̄ dictū quoddā ambiguū inuētū. q̄ eo tpe qdā eēt ex eoꝝ finibus orbis terræ habiturus imperiū ex hoc dicto decepti sunt q̄li p̄prio eoꝝ iudicātes dictū conuenire. Cap. XVIII.

I Nec siq; reputet p̄fecto inueniet. Deū qdē hoībus cōsulare/modisq; oībus p̄monstrare q̄ sunt eoꝝ generi salutaria ipsos aut ad cōmentā suā malis uolūtariis interire qn qdē & iudæi post Antonia captā quadratū phanū fecerāt eū in sacris libris scriptū haberēt capientā ciuitatē ac tēplū si phanū q̄tuor angulis esset effectū. Sed quod maxie eos ad bellū excitauerat respōsum erat ambiguū itidē in sacris libris inuentū q̄ eo tpe qdā esset ex eoꝝ finibus orbis terræ habiturus impiū. Id. n. illi qdē quasi p̄priū acceptunt multi sapiētes it̄p̄tatione decepti sūt. Hoc āt plane respōso Vespasiani designabat impiū q̄ apud iudæā creatus est impator. Sed etiā hoīes fatū uitare nō possunt etiā si p̄uiderint. At uero his signorū qdā p̄ sua libidine it̄p̄tati sūt alia cōtempnere donec patriæ excidio suaq; perniciē eorū iniquitas confatata est.

Romani Titū ip̄torem declarāt in templo iudæi p̄uocāt Titū ad colloquiū ipse naturali humanitate eos recipit/allogiturq; eos increpādo tādem i diligendo eos si uelit in pace uiuere noluerūt ipse cognita eoꝝ neq̄tia eos militibus fieri p̄dā tradidit interi ignis p̄grediebat/qdā supplicāt ut eis fidem Cæsar dat/suscipit ipse in custodiaq; eos reclusos tener. Cap. XIX.

Romani quidem postquam seditiosi ad ciuitatem confugere templo itēq; omnibus circum locis ardentibus signa in phano reposuere contra portam orientālē hisq; ibi sacrificio celebrato maximis cum clamoribus declarant Titum imperatorem. Vsq; adeo utro præda faciatī sunt milites uniuersi ut in Syria dimidio quampridem fuerat præcio pondus auri uenisset. Et his autem sacerdotibus qui in templi pariete perdurauerant puer sitiens Romanis cultodibus pacem petebat/sitimq; fatebatur. Sed ubi illi tam ætatis quam necessitatis miserati dedere ei dexteram & ipse bibit & quā secū attulerat lagenā repletam sursum refugiens abiit ad suos nec eū quisq; custodum insequi ualuit sed eius perfidiæ maledicebant. Ille aut nihil se præter placita fecisse dicebat. Dextera enim sibi data non ut apud ipsos remaneret sed ut tantū descenderet atq; ut aquā acciperet quæ cū fecerit in fide mansisse. Astutiā quidem p̄ter ætatem maxime pueri q̄ decepti fuerant mirabantur. Quinta uero die sacerdotes opp̄si fame descendunt & a custodibus ad Titum p̄ducti

perducti ut salutē sibi cōcederet orabant. Ille autē uenīe quidē id cuius eos gratia merito cōseruasset. Decere autē sacerdotes plicū iuber. Sed tyranni cū sociis quoniā bello undiq; tenebat pia/Titū ad colloquia prouocant. Ille autē p humanitate natīcis prāterea suadentibus. Latrones enim iam moderatiores fī templi exterioris cōstitit. Hac. n. sup xystū erant porte ac ponē inter tyrannos ac Titū interueniebat. Multitudo autē utriusq; d ac iōannē suspensū uenīe spe Romani uero ad Cēsārē specul aut dato militibus Tirus ut & iracundiā & sagittas cōtinerent superior ostendebat prior alloqui cōepit. Et iā ne saturati essitis nostrā neq; infirmitatis propriā uenit in mentē sed incōscīuitate simul ac templo ipsi quoq; iuste pīrri. Qui primū quāuerat nouas res affectare nō debuistis. Deinde ē bellū apertū. Vtrū ne multitudine freti an q; parua manus uobis Romani Et quā gens imperio nostro libera iudāos prā romāis optari seruire Germanos. Firmitate murorū at maior Oceano murrant arma Romanorū. Animorū obstinatione uel astutia duc noueratis itaq; uos cōtra Romanos ipsorū excitauit humanīdendā & gentiles imposuimus reges. Deinde leges seruauit ros sed cū aliis ē uestra uoluntate concessimus quodq; maxīria colligere permīsimus eaq; offerentes neq; nouimus neq; ditiores nostraq; pecunia uos contra nos instrueretis. Ergo t uobis pstitērāt extulistis & imitū exemplū serpentū uirus b gligentiā cōtēpistis & ueluti ruptū aliquod mēbroz siue co derecti essis & ad spes iprobas ē cupiditates imo dicas exp strā non ut pēnas a uobis ob ea quā in Cēstū cōmiseratis e deberet si depopulādā nationis cā uenisset stirpē uestrā pete ca eā loca uastare maluit ut pēnitēdi nobis pberet inducias bat nostraq; lenitate aluistis audaciā. Et Nerone mortuo fēnis uestris diffensionibus fiduciā psumpistis meq; ac patre i lo tps illud utile putastis. Neq; uos pducit pturbare pncipes fueratis experti. Deniq; ubi ad nos cōfugit imperiū & oībus talantibus exteris nationibus iterū hostes iudāis & legatio nouaq; rerū gratia missā/mīrorū aut ambitus reparabant. intestinū quā sola huiusmodi nequissimos decēt. Iussus ec uitate uenire latabat cognito populū de pace sentire. Ante quā diu parcebā sponē adueniētibus dexterā dedi fidē seru ratus uerberibus urgentes bellū cohercui muris uestris mai cupidos milites continui. Quoties nīci toties uos ad pacē t accessissem cōsulro iterū legis belli oblitus pēre uos pprii exeūdi copia & fide salutis uel ē pugnare alio tpe si uelleti uistis & tēplū man. bus uestris incēdistis. Deinde sceleratiss tale cōseruetis quāle perit? Quā uosmetipsos salute digno nūc armati statis & nec in extremis supplices assimilatis. C exanimatus. Tēplū uero pīit mīhiq; subdita est ciuitas in. Et tū fortitudināis esse gloriā mortē arbitramini? Non cont mis traditisq; corporibus uirā uobis indulgeo & sicut in prāterea mīhi seruo. Ad hāc illi respōderūt fidē qdē se ab eo esse facturos exeūdi uero p munitiones quā murū se pserat ltuos enī se in solitudine ipsiq; oppidum relictuos. Hoc rum constituti uictorum cōditiones sibi ponerent. Declar rius ad se profugerent ne ue fidem sperarent nulli enim ef carent quantum possent saluti suā consulere. Iam enī bus autem diripere ciuitatem atq; inflammare permīsit. Postremo autem die Archium & Acram & curiam & qu diebatur ignis usq; ad Helenā reginā quā i media erat Ar

dem die Ieza regis filiū & fratres cū his multi nobiles ex populo cōgregati ut fidem sibi daret Cæsari supplicarūt. Ille autem quanq̃ cæteris omnibue iratus erat/mores tamen nō mutauit/sed eos suscepit. Et tunc quidem omnes in custodia habebat/regis autem filios ac propinquos postea uinctos Romā perduxit fidem obsidum præstaturus.

Seditiosi in domū regiā cōfugiūt/Romanos pellūt/multi occidunt ex popularibus Titus uero milite quēdā qa uiuus captus ē ad ipm rediēs ex acie pepulit/qđ grauius fuit illi morte. Cap. XX.

Seditiosi autē ad domū regiā pfecti ubi qa tuta erat multi facultates suas deposuerāt & Romanos hic pellūt/& oībus popularibus q eo cōuenerāt ppe ad octo milia & cccc. occisis pecuniā etiā diripuerē. Vinos autē duos milites romanos coepere unū equitē alterū peditū & peditē quidē interfectū per omnē traxere ciuitatē uelut uno corpore oēs Romanos ulciscerent. Eques uero quidā his quod saluti foret suadere pollicitus deducit ad Simonē. Cūq̃ quod diceret nihil saperet/Ardale cuidā ex numero ducū tradit pūiedus/is autē reuinctis post terga manibus cervice atq̃ oculis in cōspectu Romanorū ueluti capite cæsurus pduxit. Verū ille dū gladiū Iudæus edoceret ad Romanos refugit. Hunc Titus quoniā ab hostibus eisset lapsus nō est passus quidē occidere/indignū uero esse Romanorū militē iudicauit/qa uiuus fuerat captus/& armis ablatis eū agminē pepulit. Quæ res prudenti uiro grauior esse mortē uidebatur.

Romani conuersis latronibus in fugam/oīa igni tradidere/illi uero in superiorem ciuitatem recedebant/latantes q̃ nil essent relicturi hostibus & alacri uultu mortem expectabant/illi undiq̃ per ciuitatē capiebantur/mortuūq̃ canibus proiciebātur. spes quibūsdam erat in cloacis latere/& ignis latitantes cremabat. & qui descendebant necabantur. Cap. XXI.

Postero autē die Romani uersis in fugā ex interiori ciuitati latronibus oīa Siloā usq̃ igni tradidere & oppidū quidē gaudebant absumi rapinis uero carebāt/quoniā latrones ex inanis prius oībus in superiorem ciuitatē recedebāt. Erat nāq̃ illis malorū quidē nulla poenitudo/arrogātia autē tanq̃ in rebus secūdis. Deniq̃ ardere ciuitatē latis uultibus aspicientes alacri uoto mortē expectare dicebāt q̃ pempto populo incēso tēplo/& flagrāte oppido essent hostibus relicturi. Sed tñ iosephus in extremis eorū rebus p reliquis ciuitatis obsecrādo laborabat. Sed multa qđ in eorū crudelitātē atq̃ impietātē locutus multa uero p salute adhortatus nihil amplius q̃ elusus est-qa neq̃ se tradere pp iurādū patiebant/neq̃ pugnare cū Romāis ex æquo iā poterāt ueluti custodia circūuallati/cædisq̃ insup cōsuetudo dexteras cōmouebat. Dispsi autē p ciuitatē p ruinas latitabāt pfugere pati insidiātes. Multi autē capiebant oēsq̃ interficiebant. Nā pp inediā fugere nō ualebāt/mortuos autē canibus piiciebant. Oē autē p eūdī genus fame leuius uidebat/adeo ut ad Romanos quoq̃ sine licentia desperata misericordia tñ fugerēt atq̃ in seditiosos a cæde nō cessantes spōte incederēt/nullūq̃ in ciuitate locus uacuus erat/sed cuncta mortuos habebant/quos fames aut latrones cōfecerāt/& cadaveribus eorū plena erāt oīa/q̃ alimentorū penuria uel seditione perierāt. Tyrānos autē fouebat factionēq̃ latronū spes ultima sita i cloacis. Quo si fugissēt minime iueniri posse arbitrabāt. Sed pacto excidio post romāorū digressum pdirē ac fugere cogitabāt. Id. n. plane illis erat sōniū. Nec n. uel deū uel Romāos fuerāt latituri. Tūc qđ subterraneis freti plura q̃ Romani cōcremabant/& q̃ ex incēdiis fugiētes in cuniculos descēdissent eos iprobe necabāt itēq̃ spoliabāt. Quin ēt cibū sicubi reperissent cōcinerū sanguine denorabāt. Erat autē iter se illis iā rapināq̃ cā bellū/eorūq̃ putauerim nisi excidio puenti essent nimia crudelitate mortuorū quoq̃ corpora degustaturos fuisse.

Cæsar pspiciēs ciuitatē supiorem nō posse capi sine aggeribus distribuit milites opibus ad occidentalē ptē/legiōes mūt isdē diebus idumæi mittūt ad Titū q̃ ad eū uolūt cōfugere remittit legatos pollicēs pacē/Simō hoc intellecto quosdā occidit/quosdā recludit/multitudo tñ maxia fugit. Cap. XXII.

Cæsar autē fieri nō posse pspiciēs ut sine aggeribus superiorem caperet ciuitatem in prærupto undiq̃ loco sitam/distribuit opibus militē uicesimo die mensis augusti. Erat autem transeucto impendiorum difficilis oībus/ut dictū est/circū ciuitatem usq̃ ad centesimum stadium impriorū aggerum extructionē detonsis. Quatuor qđ legionū opus in occidentali parte ciuitatis contra aulam regiā erigitur/auxiliatorum uero manus & cætera multitudo xystū uersus ac pontem & Simonis turrīm quā iohannes bellū gerens pro castello sibi ædificauerat. His autē diebus idumæorum duces clam congregati cōsiliū de sui traditione coepere missis ad Titū gñq̃ uiris ut dextram sibi darent pcebant/ille tyrannos sperans eē cessuros idumæis abstractis quoniā belli psuidebantur fero quidē uerum tamē uisā his pollicitus legatos remisit. Discessum autē parātibus Simō præfensit/& eos quidem qui ad Titum perrexerāt gñq̃ uiros statim occidit/duces uero quorū nobilissimus erat Sola filius iacobus correptos in custodiam conicit/nec multitudinē idumæorum abductis rectoribus qđ ageret nesciētē sine custodia hēbat/sed diligentioribus eā custodiis amplectebat & tamen custodes pfugientibus obistere nō poterāt. Quāuis multi necarentur/plures tamen erant qui fugerent

fugerent. Omnes aut suscipiebant a romanis/ q Titus nimia lenitate priora precepta neglexerat/ ipsiq milites iam & spe lucris & facietate cadibus tpabant/ sola. n. relicta plebe aliud uolens cu cōiugibus ac liberis paruo quēq; p̄rio uenūdabant. Cū multi aut distraherent & emptores pauci eēnt/ q̄q uoce pre conis edixerat ne qs solus transfugeret/ ut eo mō familias suas educerēt/ tamen hos quoq; recipiebant/ appositisq; q ab his fecernerēt si qs digno supplicio uideret. Et infinita quidē multitudo uenit. Ex populo uero seruati/ sunt plusq; milia. xl. quos imparior quō cuiq; gratū erat dimisit.

Quidam sacerdotum promittens multa donaria Tito accepta fide pro fuga recessit/ multaq; uaria pulcherrima donaria dedit. Cap. XXIII.

Sdē aut diebus ēt sacerdotū qdā filius Thebuti noīe Iesus accepta fide salutis a Cæsare ut de sacris donariis qdā traderet/ egrediē ac tradit ex phani pariete cadelabra duo. His quæ in tēplo erāt posita similia mēsaq; & crateras oīa ex auro solido & grauiſſimo facta. Tradit ēt uela & pōtificū idumēta cū gēmis & uasa multa sacrificio cōpatata. Quin ēt custos sacre pecuniæ cōpræhensus Phineas noīe uestes & cingula sacerdotū ostēdit/ multaq; purpurā & coe cū quæ ad usum reposita carapeta/ smatis seruabant. Cū qbus aliquantū cinami erat casie pigmentorū/ q; alioq; multitudo qbus cōmixta deo in dies singulos adolebāt. Tradita sunt aut ab eo & ex aliis opibus multa & sacra ornāmēta nō pauca/ quoz; gratia licet ui capto trāsfugæ tñ data est uenia.

Perfectis aggeribus machinas Romāi admoūēt/ multi desperātes i cloacasse demittūt/ qdā in acra cōfugiūt qdā romāos applicātes arietes ad muros ulciscūt. Tyrāni puati spe/ spōte descēderūt de turribus/ iudæi ad Syloā cōfugiūt/ a custodib; recludūt/ Romāi i muris signa ponūt/ igrediē. Titus admirat q; tātas mūtiōes tyrāni deseruissēt/ admirata altitudie & cōpagie lapidū p̄ficiē Frōtōnē custodiē illoz; multos in Aegyptū mittit/ multos uēdidit/ multos ēt bestiis deuorādos tradidit. Cap. XXIII.

Am uero perfectis aggeribus septembris mensis die septimo/ q erat cōcepto opere octauus & decimus dies/ Romani quidē machinas admonebant. Seditioforū quidē alii q ciuitatē desperauerāt muris relictis in acra recedebant/ alii autē se in cloacas demittebāt. Multi aut dispositi ulciscēbant eos q arietes applicarēt/ & hos aut superabant multitudine ac uirtute romani quodq; maximū est/ lati mœstos atq; iā debiles. Cū aut pars esset aliq; muri subruta nōn al- laq; turres arietibus pulsatae cessissent/ statim quidē propugnatores eaz; diffugiunt timor aut ēt tyrānos necessitate maior inuadit. Nā & priusq; trāsgrederent hostes torpore tenebant/ & ad fugiendū su spensī erāt. Videres aut paulo ante superbos & factis impiis arrogātes ita tūc humiles eē hac tremere ut miserāda eēt q̄q in neq̄ssimis tāta mutatio. Conati sūt qdē ambitu & muro quo mœnia cingebant inuaso atq; prupto custodes pellere atq; egredi. Cū uero antea fideles habuerāt nūq; uiderēt fugiebāt quo quēq; necessitas impulsisset. Adēntes aut alii totū ab occidēte murū subuersum esse nūciarūt/ alii subiisse Romanos acie propinquare q̄rentes/ alii etiā uidere hostes in turribus affirmarent mœtu sal lente cōspectū in ora p̄strati p̄ sua demētia q̄rebant/ ac ueluti succisi neruos qua fugerēt hæsitabant. Vnde & maxime qs & uirtutē dei p̄spexerit cōtra iniustos & fortunā Romanoz; Tyrāni qdē semet/ ipsos tuitione priuauere/ ac sponte de turribus descēdere/ unde ui nūquā sola uero fame capi poterāt. Romani uero q tantū in muris infirmioribus laborauerāt/ eos quos instrumētis nō potuissent nūc fortuna cōepere. Oibus. n. machinis tres turres ualidiores erāt de quibus supra memorauimus. Relictis itaq; his uel/ quod est uerius/ dei nutu in his depræhensū cōfestim quidē ad uallē Siloā cōfugere. Rur/ sum aut ibi a mœtu paululū respirauerūt munitionē qua murus erat accinctus ex ea pte partire. Vq aut infirmiori audacia quā necessitate. iā enī uires eoz; labor mœtus/ & calamitas fregerat. a custodibus retrudunt/ & per diuersa disiecti in cloacis delitescūt. Romani uero muris potiti signa in turribus posuere/ & plausu atq; læticia uictoriā cantu celebrant/ q; principio finē belli multo senserant leuiore. Deniq; sine sanguine mūz; nocti nouissimū nō esse credebāt/ cūq; nullū reluctāntē uiderēt/ pro incerto mirabant. In angustias aut uiarū strictis gladiis fusi & quos cōcepissent interficiebāt/ nullo discrimine/ domosq; totas cū oībus qui eo cōfugerant igni tradebant. Multas uero uastantes quas præda cā penetrassent/ integras mortuoz; familias & plena mortuis recta quos fames cōfecerat offende/ bant. Ipsam deinde horrētes a spectum uacuis manibus egrediebantur. Nec tamen eodē modo p̄emptos miserantes. Non idē aut circa uiuos patiebantur/ sed unum quēq; obuiū transfigendum & angusta uiarum cadaueribus obstruxere/ totāq; ciuitatē sanguine diluere ut plerōsq; incisoz; cædes extinguerent. Et occidentes quidem uespere cessabant. nocte uero crescebat incendium. Ardentibus autē Hierosolymis illuxit dies septēbris mēsis octauus ciuitati tot clades cū obsideret expertæ/ quot bōis si uia esset ex quo condita inuidenda mansisset/ nulla tamen alia re tantis infelicitatibus digna/ nisi quoniam talē p̄geniem qua subuersa est edidit. Intro autem Titus ingressus & alia & ciuitatis munitiones ac turriū causas miratus est/ quas tyranni per dementiā deseruerāt. Conspecta quidem earum solida altitudine itēq; magnitudine subtiliq; lapidū compagine singulorum quantumq; paterent uel quantum

quantū erigerent / deo inquit plane adiuvante pugnauimus / & deus erat q̄ detraxit ab istis munimentis iudeos / nā quæ hominū manus aut quæ machinæ ad istas ualerēt / Tunc qdē multa eiusmodi cū amicis collocutus est. Quos uero a tyrannis ninctos in castellis repperit relaxauit. Cū aut alia ciuitatis delecter murosq̄ subuerteret eas turres fortunæ suæ monumentū reliquit / q̄a eo militante his potius fuisset quæ capi nō potuissent. Quod ergo milites interficiendo laborabāt magna adhuc extabat superstitum multitudo / solos qdē armatos Cæsar & q̄ manū opponerēt iubet interfici / reliquā uero multitudinē saluā esse. Illi aut cū his quos occidi mādātū fuerat / et senes ac debiles trucidabāt. Vegetos aut atq̄ utiliores coactos in templū in destinātū mulieribus ambitū cōcluserūt. Custodes aut his Cæsar apposuit / unū ex libertis & amicis suis Frontonē / qui fortunā q̄ meritis esset quisq̄ decerneret. Ille aut latrones quidē oēs atq̄ seditiosos cū alius ab alio iudicaretur / occidit. Iuuenes aut lectos qui p̄terito atq̄ formoso essent corpore triumpho seruabat. Ex residua multitudine septē & decē milia maiores annis ninctos mittit ad Aegyptū operibus deputandos. Plurimos aut p̄ provincias Titus distribuit in speculaculis ferro & bestiis cōsumēdos. Qui uero infra .x. & .vi. annū ætatis agerēt nēdiderē. Hisdē aut diebus qbus secernebant a Frontone mortui sunt famæ .xii. milia qbus partim odio custodū nō p̄bebat cibis / partim qm̄ ipsi uictas fastidio tenebant. Erat aut p̄æ multitudine hoīum frumenti penuria.

Captiuorū numerus per omne tempus obsidionis numeratus fuit decies centena milia / Ioanes semper p̄ternis uinculis seruatur. Simon uero seruatur triumpho.

Cap. XXV.

In captiuorū qdē oīum q̄ toto bello cōprehensi sunt .xc. & .vii. milia cōprehensus est numerus. Hostiū uero p̄ oē tps̄ obsidionis decies cētena milia. Hic pleriq̄ gentiles fuere / sed nō indigenæ. A totis .n. regionibus ad azymorū diē festū cōgregati bello subito circūfusi sunt ubi primo quidē illis pestifera lues ex loci angustia nascere / deinde citius fames / q̄ acceperet tantā hoīum multitudinē ciuitas certū erat ex his q̄ sub Cestio fuerāt / enumeratis .n. tunc uicis ciuitatis ac Florus Neroni significare cupiens cōtinenti nationē a p̄ntificibus petiit ut si quō possent multitudinē numerarēt. Illi aut cū dies festus adesset qui pascha uocat quādo a nona qdē hora usq̄ ad undecimā hostias cādūt p̄ singula qdē cōubernia nō paucior q̄ decē hoīum fuit / solū .n. epulari nō licet / multi ē uicini cōueniūt. Hostias qdē ducēta & quinquaginta milia & quingētas numerauerunt. Fuit aut ut denos epulatores p̄ singulas iputemus uicies cētena ac septingētena milia sancti oēs & pueri / nec .n. leprosis siue uiriliginosis & semine fluētibus / quos gonorrhoeos uocat / neq̄ mulieribus menstruo cruore pollutis neq̄ aliis iniquis p̄cipare sacrificia p̄mittebant / sed nec alienigenis qdē nisi q̄ religiōis cā uēisset. Magna uero hæc multitudo ab extraneis cōgregabat. Tūc tñ tota gēs fato cōclusa ē & facta hoībus ciuitas bello obsidebat. Itaq̄ sup̄at oēm humanā & diuinis emissā pestē numerus p̄emptorū / quos p̄tim palā occidere p̄tim coepere Romani. Rimātes .n. cloacas & sepulchra ruerunt quos offendissent iugulabāt. Inuēti sunt aut ibi quoq̄ plusq̄ duo milia quorū alii manu sua / plures aut motuis se uulneribus interfecerāt / cū alios fames corrupisset. Scæuus aut corporis odor itrocutibus excurrere adeo ut statim multi recederēt / alii pluris habēdi cupidine cōgesta caduera calcātes se imere. Multæ nāq̄ opes i cuniculis iueniebant / neq̄ oēm uia lucri faciebat. Subducebant aut multi quos tyrāni uixerāt / nec .n. i extremis a crudelitate cessauerāt. Virtus est aut deus utrūq̄ merito. Et iōannes qdē opp̄ssus fame cū fratribus i cloacis q̄ sepe desperxit a Romanis dextrā sibi dari p̄catus ē. Simo uero multa uicē cū necessitate luctatus / sicut designabimus / semet tradidit. Seruatus ē aut alter triumpho. Ioānes aut uinculis sempiternis. Romani uero extremas oppidi p̄tes icēdūt / murosq̄ subuertūt.

Capit̄ Hierosolyma secūdo āno p̄ncipatus Vespasiani die octauo mēsis septēbris / p̄us quos capta fuerat / cōditor p̄mus eius fuit chananæorū rex q̄ iustus fuit appellatus. Cæsar iussit ut turres & p̄s qdē ciuitatis p̄ custodibus remanerēt / reliquū explanarūt / laudat cæsar exercitū suū eiūq̄ ḡras agit de eorū uirtute & fortitudie / & p̄ gestis rebus dōa largit̄ & coronas & p̄mia multa singulis.

Cap. XXVI.

In Ta quidē Hierosolyma capta est secūdo anno principatus Vespasiani septembris mensis octauo die. Quinquies aut prius capta tūc iterū uastata est. Aegyptiorū quidē rex asochæus & post est Antiochus / deinde Pompeius & post hos cū Herodes & Sosius captū oppidū seruauere. Antea uero rex Babyloniorū eo potius excidit. Post ānos ex quo ædificatū est mille .ccclx. & mēses octo & dies sex. Primus aut cōditor eius fuerat Chananæorū potētissimus q̄ patriæ lingua iustus appellatus est rex. Erat quippe talis ideōq̄ sacerdotū deo primus exhibuit & phario primū ædificato Hierosolymā ciuitatē uocauit cū ante Solyma uocaret. Chananæorū quidē populo rex iudeorū David pulso colēdam suo tradidit / & .ccclxiii. āno post ac mensibus tribus a Babylonis euerſa est. A rege autē David qui primus iudeus in ea regnauit usq̄ ad id quod Titus fecit excidiū āni .mille .clxxix. Ex quo primū aut cōdita ē usq̄ ad excidiū āni .l.lm. clxxvii. sed .n. neq̄ antiquitas neq̄ iogentes diuitiæ neq̄ p̄ totū orbē terræ diffusa notio nec magna religionis gloria quicq̄ inuit quo minus petiret. Talis quidē finis hierosolymorū obsidionis fuit.

Postquam

Hoc est in græcis codicibus. vii. libro principiū.

Quotq; uero quos occideret qd̄ue raperet nō habebat exercitus q; iratis animis oīa deerant/ nec. n. parcēdo si esset qd̄ agerēt abstinuissēt/ iubet Cæsar totā fūdītus iā eruere ciuitatē ac tēplū reliētis qd̄e turribus q; p̄ter alias eminebāt/ Phasello & Hippico & Marianne murgātō quāto ciuitatē ab occidēte cingebat. Id qd̄e ut esset castrū illis custodiā cā relinquēdis turres at̄ ut posteris indicaret/ qualē ciuitatē quāue munitissimā Romanorū uirtus obrinuisset. Aliū uero totū ambitū ciuitatis ita cōplanauere diruētēs ut q ad eā accessissent habitatā aliquādo uix esse crederēt. Hic quidē finis eorū demētiā/ q nouas res mouere tētauerūt Hierosolymis fuit clarissimā ciuitati & apud oēs hoīes p̄dicatissimā. Cæsar aut̄ p̄sidio qd̄e illic statuit relinquere decimā legionē nōnulasq; alas equitū ac peditū cuneos. Omnibus aut̄ belli p̄tib; administratis & laudare uniuersū cupiebat exercitū p̄ rebus fortiter gestis & debita uiris fortibus p̄mia p̄soluere. Cōposito at̄ in medio ante hęc castris magno tribunali stās in eo cū p̄cerū eminētissimis unde ab oī milite posset audiri magnā illis ait habere se gratiā q; beniuolētia erga se utēdo p̄seuerassent. Laudabat at̄ q p̄ oīa bella morigeri fuissēt quāq; p̄liādo fortitudinē in multis magnisq; piculis mōstrassent patriā p̄ se amplificātes imperiū oībusq; planū faciētes hoībus/ qā neq; hostiū multitudo neq; mūtōes regionū/ neq; magnitudies ciuitatū uel audacia incōsulta & imanitates efferre aduersariū possint unq; Romanorū uires uel manus effugere/ quis in multis rebus aliqui fortunā opitulārē habuerint. Bonū qd̄e esset ait illos ēt bello finē ponere/ qd̄ & multo tpe gestū sit. Nec. n. optasse his quicq; melius cū id ingrederent. Hoc aut̄ pulchrius atq; p̄clariusq; duces Romani & p̄curatores imperii ab his declaratos ac p̄missos imperiū cuncti libenter suscipiūt. Et his quā ipsi decreuere manendū putāt agētes his gratias q legissent/ mirari autē se eos ac diligere oēs qā nemo uiribus alacritatē habuit tardiorē. Et illis tamen q pro maiore uī clariū decertaissent uitāq; suā cū decorassent fortibus factis ēt re bene gesta militiā suā nobiliorē fecissent. Dixit se & honores & p̄mia redditurū nec illū eorū qui plus alio laborare uoluissent iusta uicissitudinē cariturū/ magnāq; sibi huius rei fore diligentia q; magis uellet honorare uirtutes eorū qui militiā socii fuissent q; punire peccata. Confestim ergo iussit eos quorū partes sunt indicare/ quos nam sciret fortiter aliquid in bello fecisse/ & nominatim singulos appellatos p̄sentes collaudabat. quasi q do/mesticis recte gestis nimīū lætaretur/ & coronas eis aureas imponebat & torques longasq; hastas / & signa ex argēto facta donabat/ & uniuscuiusq; ordinē mutabat in melius. Quin & ex manibus aurū & argentum itemq; uestes aliamq; p̄dām largiter distribuebat.

Cæsar donatis oīb; eorū merita/ ad sacrificia se cōuertit/ deide ad cæsareā maritimā descēdit reponitq; ea multitudinē mānūbiarū captiuosq; seruat/ qā hyemis t̄ps phibeat i italiā nauigā. Ca. xxviii.

Manibus at̄ ita dōatis ut qsq; se meritū p̄buerat/ uotisq; cū uniuerso exercitu factis magno favore descēdit ueritq; se ad sacra p̄ uictoria celebrāda/ magnāq; astāte bonū multitudinē circū aras imolatos oēs exercitui dedit ad epulas. Ipse cū honoratis p̄ triduū lætatus militē qd̄e alios quo quēq; cōueniret/ dimittit. Hierosolymorū aut̄ custodiā decia legionī creddit. Naq; ad Euphratē q pridē ibi fuerāt misit duodecimā legionis memor. qd̄ Cestio duce iudæis cōcesserat/ totā qd̄e illā de Syria pepulit. Erāt at̄ oī apud Raphāeos ad Melitē at̄ quāz sic uocat̄ misit. Hęc ad Euphratē i cōfinio armenia & cappadocie sita ē. Dnas uero sibi obseq̄ satis eē dixit/ docē ad ægyptū puēret qnta & decia legiōes. Deide cū ad maritimā cæsareā cū exercitu descēdisset i eā mānūbiarū multitudinē reposuit/ captiuosq; ibi assernari p̄cepit/ q ad italiā nauigare t̄ps hyemis phibeat.

Eo tpe quo Titus cæsar hierosolymis cōmorat̄ obsidiōis cā Vespasian⁹ Rhodū trāsmeat Titus ex Cæsarea maritima reuersus uenit i cæsareā Philippi celebrat ibi oīa spectaculorū gñā. Cap. XXVIII.

Et idē uero tps quo Titus cæsar obsidiōis cā apud Hierosolymā cōmorabatur ascēsa nauī oneraria Vespasianus Alexandria Rhodū trāsmitit. Hinc aut̄ uectus triremibus postquā oēs quas p̄ternauigauit ciuitates inuisit/ & ab his cum uotis exceptus in Græciā ex ionia trāsit/ egressus deinde Corcyra in iapigiā delatus est/ unde iam terra iter agebat. Titus aut̄ ex maritima Cæsarea reuersus in Cæsareā quā philippi uocat̄ aduenit diuq; ibi cōmorabatur/ celebrans oīa genera spectaculorū/ multiq; in ea captiui cōsumpti sunt. Alii bestiis obiecti. Alii ac cateruatim more hostiū inter se depugnare coacti.

Inuenit Cæsar Simonē gorgiæ filium/ & quō captus sit declaratur seruatur pro triumpho / quod romæ est facturus Cæsar. Cap. XXIX.

Le Simonem etiam minorem Gioræ filiū comperit hoc modo cōprehensum / ille Simon cū Hierosolyma obsideret in superiore ciuitate cōstitutus postquam muros ingressus fuit exercitus totā uastare ciuitatē cepit/ tūc fidelissimis amicorū ascitis & lapidariis cū feramētis eorū necessitati congruis & alimentis quā multis diebus sufficere possent/ una cū illis omnibus in quandam occultiore cloacam sese demittit/ & quoad fossa patebat illa progrēdiebant.

diebatur ubi uero soliditas obstitisset/ea suffodiebat spantes posse ulterius progressos tuto emergere atque ita seruari. Sed hac expectatione uera non esse rei periculum repellebat. Vix enim paululum fossores proceras/iamque alimenta quibus ex parte his uterentur eos deficiebant. Et nunc igitur uelut stupore possit Romanos fallere/albis tunicis in eamque fibula ac chlamyde purpurea indutus illum ipsum ex terra aditus ubi templum fuerat appoit. Ac primo quod obstupere quod eum uiderunt locisque suis manebat. Deinde proprius cum accessissent sent quod essent percontati sunt. & id quod Simon non dicebat inebat autem ad se ducere uocari / statimque accessit ab his quod eum cucurrerant uenit Terentius Rufus/namque his rector militum relictus erat/ omni autem ab eo ueritate cognita ipsum quod uinctum custodiebat. Caesari uero quemadmodum esset comprehensus indicauit. Simonem quod in ultione crudelitatis quam in ciues suos amare ac tyrannice exercuerat in parte hostium quibus maxime iniustus erat ita deus posuit non ut subditum eorum manibus/ sed sua sponte ad supplicium ad ductum propter ea quod plurimos ipse crudeliter interemerat falsis criminatiombus insimulatus defectiombus. scilicet ad Romanos nec enim potest ira dei effugere nequa/ nec inualida est res iusticia/ sed quoniam sui temeratores ulciscitur/ & grauiorem poenam igerit criminosis cum iam se liberatos esse crediderint/ eo quod non statim luere commissa. Id est Simon didicit postquam in iras Romanorum incidit/ illius autem ascensus e terra magna est aliorum seditiosorum multitudinem his diebus fecit in cloacis deprehendi. Caesari autem maritima Caesarea reuerso uinctus Simon oblatus est & illum quod triumpho quem Romae acturus erat seruari iussit. Ibi autem moratus fratris sui natalis die clarissime celebrabat multa parte donatorum eius honori attribuens. Numerus enim eorum quod cum bestis deponerentur quod ignibus cremati sunt & inter se digladiatores perire. Duo milia quingentos excessit. Omnia tamen Romanis uidebantur haec licet mille modis illi consumerent minus esse supplicii postea Caesar Beritum uenit/ haec autem est ciuitas Phoenicis provinciae/ Colonia Romanorum/ & in hac quoque diutius demoratus est maiore usus claritudine circa natalis patris die tam magnificetia spectaculorum quam sumptibus aliis excogitatis cum etiam captiuorum multitudo eodem quo antea modo periret.

Caesar inuenit multos iudeos apud Antiochiam inuidus Antiochus irruit multique cremantur ex his.

Cap. XXX.

Nuenit autem per diem tempus iudeos qui apud antiochiam reliqui erant acerba & exiciosa pericula per se ipsos committata in eos antiochiensium ciuitate tam propter criminationes illatas eis in praesentia quam propter ea quod fuerant non multo ante commissa. De quibus necessarium mihi uidetur pauca praedicere/ ut et quae postea gesta sunt consequenti narratione referamus. Iudeorum namque gens multum quod de totius orbis indigenis asseminata est. Plurimum autem Syris in ciuitate permixta praecipue apud Antiochiam uersabat propter magnitudinem ciuitatis. Maxime uero his libera domicilii facultate reges qui post antiochum fuerant praebuerunt. Namque Antiochus quod Epiphanes dictus est uastatis Hierosolymis templum spolauit. Qui uero post eum regnum assecuti sunt/ quicquid aeneum in donariis fuit hoc iudeis apud antiochiam degentibus reddidere/ id eorum synagoga dedicatum est. Concesseruntque ut pari cum grecis iure ciuitatis uterentur. A secutis quoque eodem postea regibus more tractata & multitudine proficere & extructione itemque magnificetia munerum templum clarius reddidere/ semperque religione sibi sociates magnam paganorum multitudinem et illos quodammodo sui parte fecerunt. Quo tempore bellum autem fuerat proclamatum & recessum in Syriam Vespasianus delatus est nauigio iudeorum uero odium apud omnes pullulabat tunc unus eorum Antiochus quod plurimum patris causa honorabilis/ erat enim princeps apud Antiochiam iudeorum cum Antiochiensium populus concionaretur in theatro progressus in medium patrem suum & ceteros deferebat/ insimulans eos quod una nocte totam ciuitatem incendere statuisent/ & ueluti gestorum participes quosdam hospites iudeos tradidit. His autem auditis populus iram cohibere non poterat/ sed in eos quidem qui traditi fuerant ignem iussit afferri/ statimque omnes in theatro concremati sunt. In multitudine uero iudeorum perperabat irruere/ si eos celeriter ultissent patriam suam seruatum iri existimantes. Antiochus autem iracundiam magis accedere mutato quidem uoluntatis argumento quodque iudeorum mores exhibere se credens si paganorum ritum sacrificaret itemque iussit & ceteros compelli facere/ tenuendo enim manifestos insidiatores fore/ huius item rei periculo ab antiochenisbus facto pauci quidem consenserunt/ alii uero qui noluerunt perempti sunt. Antiochus autem acceptis a romanorum duce militibus scaenus instabat suis ciuibus nequaquam eos die septimo ab opere cessare permittens/ sed omnia cogens facere quae diebus aliis agerent. Tanquam ualidam necessitate imposuit/ ut non modo apud antiochiam ut septimi diei feriae soluerentur/ sed ad hoc exordium in ceteris quoque ciuitatibus ad breue similiter tempus fieret.

Declarat noua calamitas quae accidit iudeis/ accusant iudei ab antiocho quod cremassent quadratum forum cum multis aliis/ cognoscunt non fuisse in culpa per legatum Vespasiani.

Cap. XXXI.

Iudeis autem apud Antiochiam qui tunc erant eiusmodi mala per se ipsos/ altera denuo calamitas accidit/ de qua narrare conati haec quoque prosecuti fuimus. Namque quod quadratum forum exuri contigit & archiua monumentorumque receptacula publicorum itemque basilicas uix quod ignis inhibitus est super omnem ciuitatem magnanimus uiuens. Huius facti Antiochus

KK

iudæos accusat/ & antiochenſes quo. His inſeſti antea nō fuiſſent recēti ex incendio tumultu facile ca-
lūnia ppuliſſet/ multo magis ex antea cū fidē habere dictis ſuis pſualit/ ut poene ſe uidiſſe ignē ab iu-
dæis iniici arbitrarēt/ & tāq̃ ſuroſ correpti magno cū ardore cūcti aduerſus eos q̃ accusabāt/ iperū fa-
cerēt. Vix at motus eorū potuit rep̃mere Collega adhuc iuueis legatus poſtulās ſibi p̃mittere referre ad
Cæſarē geſta. Rectorē nāq̃ Syriæ Ceſenniu Priscū iā q̃dem Veſpaſianus eū miſerat/ nōdū aut ille p/
uenerat. Habita uero diligētī quæſtiōe collega reperit ueritatē/ & eorū iudæorū qdē quos Antiochus
accuſauerat nemo cōſcius fuit. Omne aut facinus admiſere hoīes qdā nocētīſſimi neceſſitate debito-
rum/ rati quod ſi forū & ſcripta publica cōcremaſſent/ exactione liberarent/ iudæi q̃dem p̃ ſuſpectis
conſultatione criminationibus futura expectantes magna fluctuabant.

Accipit Cæſar litteras a patre q̃ deſiderabilis ipſe peruenierit Romā & quo honore ſit ſuſceptus
deſcribitur.

Cap. XXXII.

Titus aut cæſar a patre ſibi allato nūcio q̃ uniuerſis q̃dam italiæ ciuitatibus deſiderabilis p̃
ueniſſet/ maxie uero q̃ urbs eū Roma ſūma cū alacritate & claritudine ſuſcepſiſſet/ in ma-
ximā læticiā uoluntatēq̃ trāſlatus eſt/ curis de eo ſibi erat ſuauiſſimū liberari. Veſpaſianū
n. et longe abſentē oēs hoīes italiæ uoluptatibus ut p̃ſentē colebāt expectatione ſua q̃ ni-
mis eū uenire cupiebāt p̃ eius aduētū ducētes/ & oī habētes neceſſitate liberā erga illū beniuolentiā.
Nā & ſenatus memor calamitatū q̃ mutatione principiū cōtigiſſent/ optatū erat impatorē ſuſcipere
ſenectutis honore bellicorūq̃ geſtoꝝ maturitate decoratū/ cuius p̃ſentiā ſciebāt ſoli ſaluti ſubiectoꝝ
cōmodaturā/ quod & populus malis inteſtinis ſollicitus magis eū uenire cupiebat/ tūc ſe calamitati-
bus q̃dem p̃ certo abſoluendū eſſe cōfidens/ antiquā uero libertatē cū opulentiā receptūq̃ p̃cipue p̃
militaris ad eū reſpiciebat. Hi. n. maxie bellorū p̃ illū patratōꝝ nouerāt magnitudinē/ imperitiā uero
aliorū ducū experti atq̃ ignauiā magna qdē ſe optabāt turpitudine liberati. Eum uero q̃ ſe & ſeruare
& honeſtare ſolus poſſet recipere p̃cabant. Cū uero ac beniuolentiā diligereſ ab oībus honore qdē p̃/
cipuis niris ulterius expectare intollerabile uidebāt/ ſed eū longiſſime ab urbe Roma cōuenire ante
p̃perabat/ nec tñ quīq̃ moras eius cōueniēdi ferebat/ ſed ita ſimul oēs effundebant & uniuerſis faci-
lius & p̃mprius ire q̃ manere uidebāt ut ēt ciuitas ipſa tūc primū inter ſe iocundā ſentiret hoīum ra-
ritatē. Erāt aut pauciores abeuntibus remanētes. Vbi uero eū appropinquare nūnciatū eſt/ quāq̃ mā-
ſuete ſingulos ſuſcepſiſſet q̃ præceſſerāt nūnciatū eſt/ oīa iā reliqua multitudo p̃ uias cū cōiugibus &
liberis p̃ſtolabant/ & quo trāſiens adueniſſet/ uidendi eius uoluntatē uultuſq̃ lenitatē oīum generum
uocibus p̃ſequebantur bene meritū & ſalutis datorē ſolūq̃ dignū Romanorū principē appellantes/
tota uero ciuitas ueluti templū erat ſertis atq̃ odoribus plena cū aut nix p̃ circumſtantē multitudinē
in palatiū uenire potuiſſet ipſe q̃dem penatibus diis aduentus ſui gratulatoria ſacra celebrauit/ uer-
tunt aut ſe ad epulas turpe perq̃ tribus & genera & uicinias cōiugia exercentes deo delibabāt & ab
eo præcabantur ipſum Veſpaſianum quamplurimū t̃pis in Romano imperio perſeuerare & ſiliū
eius & qui ex his naſcerentur ſeruari inexpugnabilē principatū/ urbs quidem romana Veſpaſiano
ita ſuſcepto ſtatim maxima foelicitate creſcebat.

Deſcribitur defeſtio Germanorum facta tēpore quo Veſpaſianus erat in alexandria/ q̃ credebāt
ſe poſſe liberari a ditione Romanorum/ his auditis a domitiano exercitus tendebat/ tunc Germani
ſe ſponte ſubdiderunt.

Cap. XXXIII.

Anne hæc uero tēpora q̃bus Veſpaſianus qdē apud alexandriā erat. Titus uero Hieroſoly-
mā obſidebat/ magna p̃s Germanorū ad defeſtionē mota ē/ q̃bus ēt Galatæ p̃xiimi cō/
ſpirantes magnā ſpē cōtulerāt q̃ ēt Romanorū dñio liberarent. Germanos ēt deficere uel
le bellūq̃ iſerre ſuſtulit primo nā bonis cōſiliis uacua quaq̃ ſpes appetēs piculoꝝ deinde
odiū p̃ncipū/ qm̃ ſoli ſciūt p̃ cæteris gentē ſuā ui coactā ſeruare Romanis/ necnō eqdē maximā t̃ps ei-
us fiducia dedit/ nā cū uiderēt Romanū iperū crebris iperatōꝝ imutacōibus iſteſtina ſeditōe turbari
oēm̃q̃ his ſubditā orbis terræ p̃tē p̃edere ac nutare cognolcerēt/ hoc ſibi optimū t̃ps ex illorū rebus
aduerſis atq̃ diſcordiis oblatū ēē putauerūt. Id aut cōſiliū dabāt/ & hac eos ſpe decipiebāt/ Clauſus
qdē & Virillus ex eorū potētīſſimis/ q̃ oī qdē res nouas cupiebāt/ t̃pe aut abducti ſuā ſniam p̃didere.
Iaq̃ alacriter affectæ multitudinis piculū facturi erāt. Veꝝ maxia p̃te Germanorū defeſtiōe pollici-
ta/ & cæteris fortalſe nō diſcētibus/ ueluti diuina puigētia Veſpaſianus ad Vētidū cerealē q̃ p̃dē
Germaniā rexerat litteras mittit/ q̃bus eū cōſulē declarauit/ iuſſitq̃ ad Britānias adminiſtrādas p̃fici
ſci. igiē ille q̃ iuſſus erat abiiciēs/ audita rebellione Germanorū in eos iā cōgregatos inadiit ordinata
acie magnū in cōſlictū numerū pemit/ depoſitaq̃ amētia ad ſobrietatē coegit. Sed quāto cito illi ad
loca nō pueniſſent/ tūc aut multo poſt erant ſupplicia luituri. Nā ut primum defeſtionis eorum nun-
cius allatus eſt Romā. Domitianus Cæſar hoc audito nō ſicut alter in illa ætate feciſſet. Nā oīo ado-
leſcem erat tantā rei magnitudinem ſuſcipe nō detractauit/ ſed a patre habēs ingentiā fortitudinem
& ſupra

& supra ætatem exercitatus illico tendebat in barbaros/illi aut expeditionis fama percussi ei se pmi serunt/lucrū hoc existimare maximū nacti/ut sine ulla clade pristino iugo subiiceretur. Oibus ergo circa galatiam ut oportuit ordinatis/ne facile rursus unquā turbarent. Domitianus clarus atq; inli-
gnis ætate superantibus factis & patrium decus afferentibus romam ingreditur.

Scythæ cōueniūt cū Germanis in defectione/transgressi flumē istrū multos ex romanis iter quos Frōreiu agrippā occiderūt Vespasianus hoc audito Rubrū Gallū mittit q multos occidit/alii domū confugere/muniuntur loca ne barbaris amplius detur locus talia faciendi. Cap. XXXVIII.

Vm supradicta uero Germanorū defectione hisdē diebus ēt scytharum cōuenit audacia. Nāq; appellat scythæ sarmatæ maxima multitudo clā transgressi flumen istrū uiolenti atq; scæuissimi ppter inopinatū impetū/multos qdē Romanorū quos in præidiis offen- dere interficiūt. Et consularem uirū seniorē Fronteiu agrippā qui fortiter his obuius pu- gnauerat occidunt/proximalq; regiones totas feriendo atq; ducendo oīa quæ incendissent peruaga- bantur. Vespasianus aut hoc facto & uastitate Mesie cognita Rubrū Gallum dirigit poenas his im- positurum/a quo multi quidem in præliis trucidati sunt. Qui uero salui esse potuere cum timore do- mum refugere. Hoc autem bello magister militum diffinito etiā futuri temporis cautioni consuluit. Pluribus enim & maioribus præidiis loca circumdedit/ut omnino barbaris etiam impossibilis tran- situs. In Mesia quidem bellum ea celeritate discretum est.

Titus reuerfus ex Beryto spectacula per ciuitates Syriæ celebrabat/antiochēses expectāt cū sum mo desiderio/petunt iudeos expelli qui non exaudiuntur/ad alias petitiones se conuenerunt/ Titus inde Hierosolymam proficiscitur/miseraturq; calamitatē ciuitatis curatq; captiuos in italiam aspor- tari/cupiens eos triumpho præterducere. Cap. XXXV.

Rinceps uero Titus aliquādiu qdem Beryti cōmorabatur ita ut diximus. Inde aut reuer- sus & p oēs quas obiret Syriæ ciuitates magnificentissima celebrans spectacula iudeorū captiuis ad ostentationē cladis eorū abutebatur. Cōspicit aut in itinere flumiū cognitione dignissimū/is fluit medius inter Arceas & raphanæas agrippæ regni ciuitates. Habet quoddā peculiare miraculū. Nā cū sit qñ fluit plurimus neq; meatu legis/tñ interpositis sex diebus a fontibus deficiēs siccū exhibet locū uidere. Deinde quasi nulla mutatione facta septimo die similis exoritur/atq; hūc ordinem semper eum obseruare pro certo compertū est. Vnde etiam Sabbaticus appellatus est/ a sacro iudeorum septimo die sic nominatus. Ciuitatis aut Antiocheniū populus qñ Titū aduentare cognouit/manere qdem intra moenia præ gaudio nō patiebatur. Omnes aut obuiā ei pergere pperabāt nq; ad tricesimū uel eo amplius stadium progressi nō modo uiri sed etiam fœ- minæ cum pueris expectabant. Et cum appropinquantem uidissent ex utroq; uia latere stantes dex- tras cū salutatiōe tendebāt/multisq; fauoribus exultātes cū ipso reuertebant. Crebro aut iter oēs ali- as laudes pscabant ut iudeos expelleret ciuitate. Titus qdem nihil pscibus istis idulsi/ sed ociose quæ dicebant audiebat/incerti aut qd sentiret quidue facturus esset iudei magno & atroci metu tenebā- tur. Nec.n. cōmoratus est antiochiæ Titus/sed cōtinuo ad zeugma Euphraten uersus iter cōtendit. Quo missi ēt ab rege Parthorū uenere aureā ei ferentes coronā q iudeos uicisset. Ea q suscepta ēt cō- utuū exhibuit regiis atq; ita Antiochiā remeauit. Curia uero & populo antiochēsi multū petētibz ut in theatrū ueniret ubi oīs eū multitudo præstolabat humanissime paruit. Rursus aut fortiter iisdē instātibus & crebro postulātibus expelli ciuitate iudeos igeniose respōdit patriā eorū dicēs quo ex- pellēdi fuerat interisse/nullūq; iam esse locū qui eos reciperet. Vnde ad aliā petitionem sese cōuertūt Antiochenes q priorē impetrare nō potuerunt. Aeneas enī tabulas eū pscabantur eximere qbus in- cisa essent priuilegia iudeorū. Sed ne id qdem Titus adnuit/uerū in eodē statu relictis oibus quæ ha- bebant apud antiochiā iudei ad ægyptū inde discessit. Iter aut agendo cū ad Hierosolymam uenisset tristēmq; solitudinē quā uidebat antiquæ ciuitatis claritudini cōpararet. Dissectorū operū magnitu- dinē & neterē pulchritudinē recordatus miserabatur excidiū ciuitatis non sicut alius fecisset exultās q talem & tam funditus excidisset. Verum multa imprecans seditionis auctoribus/& qui hanc pœ- nam ei inferri cogere/ita certus erat q nunq uirtutem suam uoluisset punitorum calamitate claresce- re. Ex magnis enim diuitiis non minima pars in ruinis adhuc inueniebatur. Quædam enim eruebāt Romani. Plura uero captiuis indicantibus auferabant aurū atq; argentū aliāq; instrumenta præcio- sissima/quæ domini propter incertam belli fortunam terræ condidere. Titus autem propositum iter ad ægyptū tendens emensa uelociter solitudine peruenit. Alexandriam decretoq; ad Italiam nauiga- re cum se duæ legiones comitarentur utraq; unde uenerat remisit/quintam qdem in Myriam/quin- tam uero decimam in Panoniam. Captiuorum autem duces Simonem & iōannē & alios numero se- ptingentos uiros electos tā magnitudine corporum q pulchritudine præstantes illico ad italiam por- tare præcepit/cupiens eos triumpho præterducere.

Veniēti Tito Romā/pater cum tota ciuitate obuiam pī
pompa triumphī declaratur/& modus exeūdi in triumpho
ostēsa parantur conuiuia ab oībus per totam ciuitatem/
malorum ciuiliū/& foelicitatis principum.

Eracta uero nauigatiōe p uoto similiter qdē Rē
curſus exhibuit ei quos patri. Claritudinē uiro
pit. Multitudini autē ciuiū diuinā quandā leticiā
ſc. Nō multis autē diebus poſt unū cōem triūphu
ſenatus ppriū decreuiſſet. p dicto autē die quo futura erat pī
multitudine domi remāſit. Oēs autē cū exiſſent loca ubi ſant
impatoribus modus ſufficeret cōceſſo neceſſario trāſitu. Ci
atq; ordines progreſſa cū rectoribus ſuis & circa hoſtia cor
līdis templū/ibi. n. principes nocte illa qeſcebāt/ prima iā a
tus lauro qdē coronati/ amicti uero patria ueste purpurea/
Ibi. n. ſenatus & ducū proceres & honorati equites eoꝝ pra
ticus factū erat/ ſellæq; eburnæ in eo præparatæ. Quo cū
militaris fauor excepiſſet/ multis uirtutū testimoniis p̄dicans.
coronati. Perceptis autē laudibus eoꝝ Velpaſianus cū dicer
q; oīum quiete facta ſurrexit/ & amictu magnā partem capi
q; Titus fecit. Perfectis autē uotis Velpaſianus in cōmune oē
prandiū quod his ex more ab impatore parari ſolet dimitt
p illā ſemp triūphoꝝ pōpa ducit nomen accepit/ ibi & cibi
amicti diis ad portā collocatis/ cæſa hoſtia inter ſpectacula
facilior p̄beret aſpectus. Pro merito autē narrari multitudo
in oībus q qd; cogitauerit uel artiū factis uel diuitiis opib
bus q uſq; ſunt fortunatis paulatim q̄ſita ſunt aliis alia miral
romani iperū magnitudinē p̄banere. Etenī argēti auriq; ne
multitudinē nō ut in pōpa ferre cerneret/ ſed ſiq; dixerit oī
generibus purpura portari/ alias diligētīſſima p̄ctura uaria
& tā multæ aliæ coronis aureis aliæ opibus aliis incluſæ tra
uſq; rarū eſſe aliqd ſuſpicari. Ferebant ſimulachroꝝ ſigilla/
bili & arte nō deſunctorie facta. Horūq; nihil non ex præci
nera producebantur propriis ornamentis induta. Erāt autē c
multitudo purpureis uestibus atq; inauratis ornata. Ipſi eti
cipua & mirabili ornamentorū magnificentia culti erant. li
natū uideret/ ſed uarietas & pulchritudo uestiū natā ex fati
trahebat. Maxime autē ſtupor erat machinæ quæ portaba
gnitudine timendū uiribus portantiū occurrentes putabant
bant/ & magnificentia fabricæ cū admiratione delectabat/
præterea factū atq; ebur omnibus eſſet affixum. Multis autē
certā ſui faciem demonſtrabat. Erat. n. cernere naſtari fortu
hoſtiū & alios fugere/ alios captiuos duci muroſq; excellēte
lorū excidi munimina & populolaꝝ ciuitatū moenia diſturi
oīa loca plena/ & eorū q manu reſiſtere nō poterāt preces/ i
minos/ & poſt multā uaſtationē euerſionis atq; oīs triſtitiæ
uel pecorū potum. ſed terram ex omni parte ſagrantem. Hi
ti ſunt. Ars autē & conſectorū operū magnitudo neſciētibus
Erat autē p ſingula p̄gmata captæ ciuitatis dux ita ut capt
quebant ſpolia uero alia/ alia qdē paſſim ferebant. Eminet
in tēplo repta ſunt/ menſa aurea ponderis talēti magni & c.
ope cōmutato abusus noſtra cōſuetudie. Nā media qdē colū
pducebant/ formatæ ad ſimilitudinē fuſcinæ & ſummū cu
autem numero ſeptem ſeptimi diei/ qui apud iudæos eſt iuc
tabatur lex iudæorum nouiſſima ſpoliorum. Deinde tranſil
tes/ omnia ex auro & ex ebore facta. Poſt quæ Velpaſianus
mitianus autem adēquitabat/ ipſe quoq; ornatus pulchrituc

Pompæ aut finis fuit Capitolini ionis templum. Quo postq̄ uentū est cōstitere. Erat aut uetus mos patrius operiri donec ducis hostiū mortē q̄spia nūciaret. Is erat Simon Giora tūc iter captiuos in pōpa traductus laqueo uero circūdatus p publicū trahebat / q̄ eū simul caderēt q̄ ducebāt. Lex at Romānis est ibi necare criminū reos morte dānatos. Postq̄ igit̄ eū finē uitæ hñe nūciatū est oīumq; fauor securus est tūc hostias inchoare. Hisq; oīno pactis secūdo p uota solēnia i palatiū recessere. Et alios qdē epulis ipsi excepe / aliis at oībus domi cōiuiuiorū iſtructi erāt appatus. Hūc. n. diē urbs Romana celebrabat uictoriæ qdē i hostes gratulatoriū / finē uero malorū ciuiliū & ſpei bōæ p ſcelicitate principū.

Vespasianus peractis triūphis decernit ædificari templum paci / donatq; templū muneribus pigmentorū operibus omnia quæ fuerant iudæorū in eodem templo reposuit. Cap. XXXVII.

Post triūphos uero & Romani iperū firmissimū statū. Vespasianus paci tēplū ædificari decreuit. Itaq; mira celeritate & q̄ hoīum cogitationē ſuparet effectū ē. Magna. n. diuitiarū largitate usus inſup ſectis id picturæ ac pigmentorū opibus decorauit. Oīa nāq; in illud phanū collecta ſunt / quorū uisendorū studio p totū orbē q̄ ante nos fuerūt uagabant̄ quō aliud apud alios ſitū eſſet uidere cupiētēs. Hic aut reposuit ē q̄ iudæorū fuerāt inſtrumēta hisq; ſe magnifice ferens. Legem uero eorum / & penetralium uela purpurea in palatio cōdita ſeruari præcepit.

Lucius Bassus in iudæam legatus mittit̄ / ſtatuit bellum inferre Machærutis / deſcribitur Herodis fortitudo / & ſitus inaccessibilis. Ab Herode hoc caſtellum munitum eſt / naſcitur in eius ualle herba quædam mirabilis uirtutis / ſunt balnea ameniſſima / caſtellū Lucius accipit / multos occidit / qui caſtellum tradiderunt dimiſit. Cap. XXXVIII.

In iudæa uero legatus miſſus Lucius Bassus ſuſcepto a Cereali Vitellio militū magiſtro caſtellū qdē Herodion ab incolētib; ſibi ſociauit. Poſt aut oī manu militari collecta / multi aut in p̄rs dimiſi erāt / & legione decima bellū inferre machærutis ſtatuit. Valde. n. neceſſariū uidebat̄ id excindi caſtellū ne multos ſui munimine ad defectionē inuitaret. Nam & ſalutis ſpē habitatoribus certā & aggreſſionibus hæſitationē atq; formidinē natura loci p̄ſtare maxime poterat. Nā ipſum qdem quod muro cinctū eſt ſaxoſus eſt collis in p̄cerā altitudinē ſurgēs / & ob hoc ē capi difficilis uideret̄ / ſed ne uel accedi poſſe eo natura excogitat / q̄ uallibus eū ex oī p̄te ualauerat quæq; altitudo oculis cōprehendi nō poſſet / nec tranſire erat facile / nec aggeſtu ulla rōne cōpleri poſſibile / nā ea q̄ ab occidēte ſita erat uallis. lx. ſtadiis diſtendit̄ / unde Aſphaltidis lacus ei limitē facit. Ex hoc uero tractu ipſe Macherus altiffimo uertice ſupeminet / a ſeptētrione aut & meridie ualles magnitudine qdē ſupradicta uincunt̄ / ſimiliter uero ſunt inextricabiles. Ad conatū uero eius uallibus q̄ ab oriēte eſt altitudo nō minor centū cubitis inuenit̄. Monte uero ex aduerſo Macheruti poſito terminat̄. Ea loci natura p̄ſpecta rex alexāder p̄mitus i eo caſtellū cōmunioit / q̄ poſtea Gabinius bello cū Ariſtobulo geſto depoſuit. Herodi aut regnātī oībus locis dignior cura uifa eſt & cōſtructiōe tuſiſſima p̄pter Arabū ſcipue uicinitatē. Nāq; opportune ſitus eſt eorū p̄ſpectās. Magno ergo locum muro amplexus ac turribus cinitatē illic fecit incolis unde in arcē ipſam ferebāt aſcenſum. Quin & ipſum uerticē rursus ædificauerat / turreſq; in angulis. clx. cubitis crexerat. In medio aut ambitu regiā ſtruxerat magnitudine ſimul habitationū & pulchritudine locupletē. Multas uero ciſternas recipiēdis aquis abundaq; ſuppeditatib; locis maxie idoneis fecerat / ueluti cū natura certaret / ut q̄ illa ſitu loci inexpugnabile fecerat / ipſe manu inſtructis munitiōibus ſuperaret. Inſup. n. & ſagittarū multitudine machinarūq; reposuit̄ / & oēm apparatū excogitauit q̄ habitatoribus poſſet magnæ obſidionis p̄ſtare contemptū. Erat aut in ipſa regiā ruta mirabilis magnitudinis / nullo. n. caryce uel celſitudine uel magnitudine uincebatur. Ferebant aut eam ex Herodis tēporibus p̄ſeneraſſe / manſiſſetq; ulterius proſecto / ſed ab iudæis q̄ locum cœperant exciſa eſt. Vallis aut qua ciuitas a parte ſeptentrionali cingitur quidam locus Baaras appellabat̄ / ubi radix eodem nomīne gignit̄ / quæ flāmæ qdem aſſimilis eſt colore. Circa ueſperam uero ueluti imbære fulgurans accedētibus eam quæ euellere cupientibus facilis non eſt / ſed tandiu refugit nec prius manet quam ſiquis urinam muliebrem uel menſtruū ſanguinem ſuper eam fuderit. Quin ē tunc ſiqs eam tetigerit mors certa eſt / niſi forte illam ipſam radicem ferat de manu pendentē. Capitur aut alio quoq; modo ſine periculo qui talis eſt. Totam eam circunſodiunt ita ut minimū ex radice terra ſit conditū. Deinde ab ea religant canem illoq; ſequi eum a quo religatus eſt cupiēte radix quidem facile euellit̄ / canis uero cōtinuo morit̄ / tanq̄ eius uice a quo herba tollenda erat traditus. Nullus. n. poſtea accipientibus moctus eſt / tantis autem periculis p̄pter unam uim capi eam opere præcium eſt. Namq; uocant̄ dæmonia peſſimorū hominum ſpiritus uinis immerſa coſq; necatīa quibus ſubuentū nō fuerit. Hæc cito etiam ſi tantūmodo offerat̄ ægrotatibus abigit. Flunt autem ex eo loco aquarum fontes etiā calidarum multum inter ſe ſapore diuerſi. Alii tanque amari ſunt / aliis nihil dulcedinis deſt. Multi autem frigidæ aquæ ortus non ſolum in humilioribus locis fontes alternos habent / ſed quod amplius quis miretur in proximo. Etenim quædam

LIBER

spelunca cernit nō qdem alte caua/saxo aut imminente pte:
lulū distātes. Et altera qdem frigidissimū fontē/altera calidissimū
præbēt/multisq; morbis ac uiciis salutare/maxime uero
locus metalla sulfuris & aluminis/Bassus aut contēplatus un-
gnatione aggredi statuit/opusq; inchoauit pperans aggerē q
nē facere. Qui uero itus fuerāt deprāhenū ab externis segre-
gas esse existimātes inferiorē obseruare ciuitatē ac picula pr-
occupatū tenebāt/& ppter munitionis firmitatē/& ut saluti
opinabant si locū tradidissent Romanis. Prius aut spē uoleb-
pūcere. Iudæiq; alacri aio in diēs singulos excursus habebāt
manibus multi qdem moriebant multosq; Romanos interfi-
re uictoria captabat/iudæis qdem si incautiores aggredierent/
sum eorū bene septi armis exciperēt. Sed nō erat finis obsidi-
sta inopinatā castelli tradēdi necessitatē iudæis iposuerat/iter
& manu strenuus Eleazarus noie/is aut fuerat & incurisibus n-
hibere obseruās/et in piliis semp graniterq; Romanos afficiē
qdē facile his/piculo aut uacū discessum afficiebat nouissim
pugna pgressa ex utraq; pte ipse tāq; despiciēs oēs existimās
tra portā remāsit/& in muro stātes alloquebat tutamen illos
dā ex castris Romāoz/ægyptius noie Rufus/& quod nemo
pēte correptū cū hoc uiso stātes in muro stupor teneret i cast-
nodū pcepit extēdi & in apto cōstitutū ut ex ciuitate cōspice
cōfudit casus adolēscētis uniuersaq; ciuitas in fletu erat/& qsi
sus animaduertit cōsiliōz/ aduersus hostes hoc principiū sum
quatenus coacti p eius salute castelli traditionē facerēt/ q sp-
mox Eleazarū suspēsurus crucē defigi iussit. Ea uero cōspecta
lando quærebant intolerabilē esse calamitatē uociferātes. T-
despicerēt/mortē miserrimā se subiturū sibiq; ipsis salutē pbi-
ribus ac fortunæ cōcederēt/illi aut & eius sermone fracti & q
& populosa ppingtate genus ducebat/& cōtra ingeniū suū r-
ser missis colloquebant castelli traditionē facere petētes ac n-
Cū aut his accēsus esset dux Romanoz/multitudo ciuitatis i
ta pactione ipsi clā nocte aufugere statuere. Cū uero portas
ad Bassum nūcius uenit/ siue inuidia salutis eoz/ siue formidi-
cissimi qdē fugientiū q præcesserāt euasere. Reliquoz/ aut ni-
liercule uero & pueri in seruitiū ducti/spōsiones aut cū his q
uandas esset ratus & ipsos dimisit/& Eleazarum reddidit.

Ad saltū q appellat iardes ducit exercitiū Lucius/militibus
euasit/Sed omnes cum iuda duce eorum cæsi sunt.

Ils aut administratis i saltū q appellat iardes duce-
gati esse nūciabant/q pridē tpe obsidionis ex Hie-
ro go cū ad locū uenisset neq; falsum fuisse nunciū r-
bus cingit/ut si quis iudæoz/ conatus fuisset euad-
Pedites aut filia iussit cadere ne inde cōfugerent. Hoc mō a
faciēdi uelut ex audaci certamine fortasse fugā ēt repirēt. Itaq;
i eos a qbus cicti fuerāt irruūt. Illi aut fortiter excipiebāt/mi-
qdē plū factū est. Nō aut similis euenit finis pugne certanti-
git occūbere neq; multos lauciari. Iudæoz/ uero ex illo plio-
tribus milibus pstrati sunt oēs/eorūq; dux iudas Ari filius/
præpositus cum Hierosolyma obsideretur/quibus demersus

Scribit Cæsar ad Liberium procuratorē ut iudæam uenē-
binas dragmas in capitolium ferrent.

Eodem uero tempore Cæsar etiam ad Liberium
omnem terram uenderet iudæoz. Nec enim cin-
patriam suam. Solis uero octingentis militibus
qui uocat Ammans/distat aut ab Hierosolymis

rent indæls induxit binas dragmas singulis annis deferre i capitolium iussit/ita ut ante hæc Hieroso-
lymog: templo pendebant/ & res qdẽm indæoz: illo tempore hunc statum habebant.

Accolat Antiochus apud Cæsare a Celsennio peto/ q̃ deficeret a Romanis / mittit Vespasianus
ut quid uideat Peto efficiat. Capic antiochus post longā pugna cū filiis suis/ducit Romam uinctus/
Audient Cæsar ligatum Antiochum iubet uincula auferri/ filii cogitāt cōciliaturos patrē Cæsari ue-
niant Romā cum patre aduecto ex Lacedæmone ibi manserunt.

Cap. XLI.

Am nero quarto anno Vespasiano administrāte imperiū cōtigit Cōmagenes regē antio-
chū in maximas clades cū tota domo icurrere ex causa huiusmodi. Celsennius Petus q̃ tūc
Syriā administrabat siue re uera seu ppter inimicitias Antiochi certā nō ualde parefactū
est litteras ad Cæsare misit. Antiochū dicēs deficere ad Romanis cū Epiphane filio de-
creuisse pactis habitis cum rege Parthoz: pptereaq; debere illos antecapere/ ne si priores nouas res
adorti essent/ totū Romanoz: imperiū bello pturbarent. Nō erat aut Cæsar huiusmodi nunciū ad se
platū neglecturus/ nā uicinias regū maiore negociū puidētia dignū esse faciebat. Samosata. n. Cō-
magene maxia ciuitas iuxta Esphraten sita est ut esset Parthis eo nāq; id cogitare facillimus trāsi-
tus/ tutū aut receptaculū/ fide igit̃ habita & ptāre sibi pmissa ut ageret q̃ expedire uideret/ negligē-
dū nō putauit. Subito tñ antiocho eiusq; sociis nihil optinātibus in Cōmagenā igressus est ex legioni-
bus qdẽ sextā ducēs/ & insup quosdā cuneos alasq; egit. Habebat aut auxilio reges terrā qdẽ q̃ Cal-
cidicha uocat̃ Aristobulū Emesē aut Soemū. Introitus aut illis sine certamine/ q̃ nemo indigenaz: ma-
nus ualebat opponere. Antinchus. n. isperato pculsus nūcio bellū qdẽ cōtra Romanos ne cogitatioe
cōcepit. Decreuit aut toto regno in eo quo erat tractū relicto cū cōiuge ac liberis egredi. Hoc se ro-
manis purū ab ea suspitione q̃ sibi ingereat̃ pbaturū eē ratus. Progressusq; de ciuitate. cxxx. ppe mo-
dū stadiis in cāpo tabernaculū ponit. Petus aut in Samosata q̃ ea capefferet mittit/ & p eos ciuitatem
tenebat. Ipse uero cū alio milite in Antiochū ire tēdebat. Nō tñ rex uel ipsa necessitate adductus est
aduersum Romanos aliqd belli cōgerere. Sed fortunā q̃stus q̃dus pati sustinebat. Adolēscētibus aut
belliq; pitis usq; corpis pstantibus filiis eius non erat facile in calamitate sine pugna durare. Itaq; ad
uirtutē se cōferūt Epiphanes & Callinicus. Vehemēti aut pugna p totā diē habita insigni fortitudine
demonstrati sunt/ nullaq; pre suaz: uiriū diminuta discedūt. Antiocho uero neq; pugna hoc mō pera-
cta manere domi tolerabile uidebat̃. sed subducta cōiuge cū filiabus in Ciliciā fugit / atq; hoc facto
militū suoz: aios fregit. Nā ueluti desperato ab eo regno defecere. & ad romanos se trāstulere oīumq;
erat desperatio. Ergo priusq; penitus destituerent auxiliis Epiphani cū cæteris seruare se ex hostibus
erat necessariū. Finiūtq; oēs eqtes decē q̃ cū his una trāsgressi sunt flumē Euphraten/ hinc iā sine mor-
tu pfecti cū ad Bologessen parthoz: regē uenissent/ nō quasi fugitiui despecti sunt/ sed adhuc fortu-
nā pristinā retinētes oī honore dignati sunt. Antiochū uero ubi Tarsum Ciliciā uenit misso hecaton-
tharcho Petus uinctū Romā tranſmisit. Vespasianus aut ita regē ad se deduci nō passus est dignus ef-
se ratus ueteris amicitiaz habere rationē/ quā belli occasione inexorabilē iracundiā obseruare. Itaq; in-
bet ei iter agēti auferri uincula itermissaq; interim pfectione Romā apud Lacedæmoniā degere/ ma-
gnos uero ei pecuniæ redditus s̄bet/ ut nō mō copiose sed & regie uictū haberet. His Epiphanes &
cæteri cognitis q̃ patri ante mortē uerbāt magna cura & inextricabili animos relaxarunt/ & ipsi quoq;
spem reconciliandi cū Cæsare cōcepere. Cum aut etiam Bologessas de his scripsisset ad Cæsare/ nec
n. quāuis foeliciter agerēt/ extra Romanū uinere patiebantur imperiū & cū Cæsar his mansuete fa-
cultatem dedisset/ Romā uenerūt. Patre autem ad eos ex lacedæmone statim aduecto cū omni ho-
nore haberetur ibi mansere.

Scythæ his t̄pibus cogitant Medicā terrā innadere/ colloquunt̃ cum Hyrcanoz: regē/ adhibito
aditu fines omnes populantur/ ad armeniam usq; peruenere.

Cap. XLII.

Lanorū aut natio qdẽ Scythæ sunt iuxta flumē Tanain & Meotides paludes sedes habē-
tes iā quodā loco memorauimus. His nero tēporibus inito cōsilio ut terrā medicā & ulte-
rius prædandi cā puaderent cū rege Hyrcanoz: colloquunt̃. Nāq; is est illius transitus do-
minus quē rex Alexāder ita fecerat ut portis ferreis clauderet. Adiu at̃ sibi præbito uni-
uersi nihil suspiciūbus Medis incūbunt/ eorūq; fines populosos oīgenūq; pecoz: plenos diripiebant/
cū resistere nullas auderet. Nā q̃ regnū eius terrā obtinebat Pacorus mortu pculsus in difficiliora lo-
ca refugiens cæteris qdẽ bonis oībus cesserat/ mix aut ab illis coniūgē ac cōcubinas captas datis cen-
tū talētis redemerat. Sūma ergo facultate sine pugna s̄dabūdī & usq; ad armeniā uallātes oīa pcesse-
re. Eius aut tyridates rex erat q̃ cū his obuius bello cōflīxisset/ nō multū absuit quo uisus in illa acie
caperet. Procul. n. qdā misso laqueo circūdatū tracturus fuerat nisi celeriter gladio rupisset laqueum
atq; ita fugisset/ illi at̃ pugna multo magis efferrati terrā qdẽ depopulati sūt/ magnā uero hoīum mul-
titudinem aliamq; ducentes prædam ex utroq; regno ad sua domicilia rediere.

Mortuo Basso Flavius Siluius in administratione succedit/
peresse uidens mouit militem aduersus illud/princeps castelli
tur/& sociorum eius.

Pud Iudæā nero mortuo Basso Flavius Siluius in a
rā bello subactā uidēs unū aut adhuc rebelle supēss
manu collecta aduersus id milite mouit. Nomē est
cariorū a qbus fuerat occupatū/erat uir prapōtēs E
iudæis p̄suaserat/ut ante diximus ne p̄fessionē facerēt qn̄ cen
n. se sicarios uocauere/q Romanis dicto audietes esse nollēt/
ripiēdo qdē & circūagendo eorū bona/ignē nero domibus ini
ferre dicebāt/q pugna ēt petendā iudæorū libertatē tanta igni
manis seruitiū sponddissent. Erat aut id plane causatio & cri
manifeste aut rebus effectū est. Nā idē illi & defectionis socii
suscepere. Cā uero peior illoz in eos facta est/& cū mētra pr
bant eos q neqtia suā iustis assertionibus exprobrarēt. Fuit s
oium genēz malitiā foecūdisimū/ut nullū opus intermittere
luisset haberet quo magis nouū aliqd iueniret/ita & priuati &
alius tū ipietate q iniquitate in p̄ximos certabāt. Potētes qdē n
ro ad interiū potentiū p̄perado/illis. n. erat dominādi cupidi
diripiēdi. Primo qdē Sicarii fuere iniquitatis i p̄pinquos & cr
dicto ad iniuriā. neq; facto intērato ad exitiū eoz qbus isic
loānes moderatiōres esse demōstrauit. Nō solū. n. oēs iterfici
tāq inimicissimos eiusq; modi maxime ciues tractās/sed ēt p
facturus fuerat q deū quoq; iā esset ausus ipietate contēnere. I
patriā. quæ exterminauerat castimoniā ut iā sit minime miti
uir hoibus/q dei pietatē furore contēpserat. Rursus igit Sin
roz corpore iniuria tēperauit. q eū creauere tyrannū. Quæ
tidianas cædes nō ferociōres effecit. Nāq; alienos qdē male
bant. Clarissimā uero gloriā parere crudelitātē i familiarissu
i dumxi fuere/illi. n. sceleratissimi perēptis pōtificibus ne qu
quod ex ciuitatis facie superat abscondere summāq; p oia iniu
nus q Zelotæ appellati sunt uiguit. q nomen factis neq; pba
ti sunt/nullo inxmulato/quod ante cōmissum memoriæ tra
rū æmulatione iposuisent/q eos quos læderēt p̄pter effera
lorum quæ maxima essent bona ducebant. Itaq; debitum fir
tate decreta. Cuncta. n. quæ natura hominis posset ferre sup
num congesta sunt quæ natiis perempti cruciasibus pertule
eos quam commiserat perpeffos/uerum his qui iuste ea pate
crudelitatem inciderunt non huius temporis pro merito co
partem redeam unde digressus sum.

Flavius Siluius aduersus Eleazarum uenit/castellum cing
rat/per duo loca poterant accedere homines/declarat diffi
ciā/fabricat arietem cum quo murum percutit/ignem ad n
quis eorum ex castro fugeret.

Enit aut dux Romanorū contra Eleazarū/& q c
citū ducens/& fines qdem statim oēs obtinuit/p
catis. Castellū aut muro circumdedit. ne qs obse
des p̄senerarent/ipse uero castris locū occupat c
parte castelli rupes monti p̄ximo applicabant. Cæterū diffi
meatus ex longinquo & cum labore iudæorū maxime port
nerum etiam potius aliūde in castra ducebatur/quoniam in
His aut dispositis Siluius obsidionē aggressus est/maximæ
nitionem cuius natura huiusmodi est Saxum gyro non ex
abruptis atq; altis uallibus cingitur ex inuisibili super func
malium gressibus inaccessæ/nisi q duobus modis idem sa
autem unum iter ab lacu Asphaltide ad solis ortum/& alt

catur autē unū coluber ex angustia crebrisq; flexibus capta similitudine. Quæ enim prominet rupes frangit ac sæpe in se reuertens paulatim rursum pducitur/ uixq; illo itinere gradiens promouet pedē. Nāq; mutanti uestigiū necesse est pede altero nitī. Est autē certa pnicies. Altitudo enim rupiū utringq; dehiscit ut quæ horrore quēuis terrere audacissimū possit. Per eiusmodi uiam com. xxx. stadiis ascen-
dēs quod restat uerticis est nō incantū finē coacti/ sed ut habeat in summo planiciē. In hac primus qui dem Ionathes pontifex castellū ædificauit & appellauit Masadā. Post autē Herodi magno studio fuit loci illius structio. Nā & murū per oēm eius gyrum erexit stadiorū spatio. lx. & cādido lapide factum & per. xii. altū latūq; octo cubitis/ & uigintiseptē turres quinquagenis cubitis in eo stabant ex quibus aditus membra per omnē murū intus ædificata. Rex. n. uerticē quo fecundus omniq; planticie mollis/ or esset culturæ destinauerat/ ut si quando externorū alimentorū penuria contigisset/ hanc quidē laborarent qui salutē suā castello tradidissent. Quin & regiā sibi ædificauerat ab occidentalis partis ascen-
su intra omnia quidē arcis oppositā uergentē autē ad septentrionē. Regiæ uero murus erat magnus ac firmissimus celsitudine quattuor sexagenū cubitorū/ in angulis turres habebat. Membrorū autē intus & porticū itemq; balnearū uaria erat & sumptuosa cōstructio/ columnis quidē & singularibus saxis undiq; substitutis. Parietibus autē mēbrisq; solida cōpage lapidū uariatis. Ad singula uero habitacula & sursum/ & circa regiā & ante turres multos magnosq; puteos in scopulis exciderat/ custodes aquæ tantā molitus abundantia quantā qui fontibus uterentur haberent. Fossæ uero iter ex regiā in arcem summā ducebāt/ quas foris nemo cernebat. Sed ne manifestæ quidē uix faciliē suū usum præbere hostibus poterant. Nā orientalis quidē uia natura est inaccessa/ ut supra memorauimus. Occidentālē uero magna in angustia posita turri cōclusit/ quæ nō minore mille cubitorū spacio ab arce distaret quā neq; transiri posse neq; capi facile uidebat. Inextricabilis autē quis licenter ambulantibus fuerat fabricata. Ita quidē aduersus hostiles impetus natura simul & manu castellū erat cōmunitū/ intus autē repositi apparatus magis & diuturnitatē & opulentia iuuare/ nā & frumentū multū erat conditū/ & quod in longū tempus sufficere posset/ uinūq; multū & oleū/ super autem cuiusq; leguminis fructus/ & palmæ coacernatæ. Cunctaq; repperit Eleazarus castello p doli cū sicariis occupato matura/ nihilq; recens depositis deteriora quāq; fere ex quo apparata sunt/ ad excidiū a Romanis illatū. c. annorū tēpus agebat. Quin ēt Romani fructū reliqas icorruptas offendere. Sigs autē cām diuturnitatis aurā esse existimet/ nō errauerit q; arcis altitudine ab oī terrena ac foetulentā materia sit remota/ innēta est autē oī genū quoq; armorū multitudo ab rege cōdita/ q; decē milibus uirorū sufficerēt/ ferrūq; infectū necnon æris & plūbi materia/ q; ppe ut magnis de causis factū crederes apparatus. Aiunt. n. Heroden idipsum castellū sibi ad refugiū paruissē duplex piculū in suspicantē/ unū qdē ab iudeorū populo ne se deposito illos q; antea reges fuerāt ad principatū reduceret. Alterū uero maius atq; atrocius ab regina ægypti Cleopatra. Hæc enī suā sententiā nō celabat/ sed cū antonio sæpe uerba faciebat postulās Herodē interfici/ sibi autē obsecrans regnū iudeorū donari. Et magis q; miraretur nondū eius imperio Antonii paruissē male eius amore emancipatū/ quā nō dominaturā sperasset pp eiusmodi moetus. Herodes condita Masada in extremū belli cōtra iudeos Romanis opus dimisit. Nā q; fortis iā locū omnē muro cinxerat dux romanorū/ sicut supra diximus/ ac ne q; effugeret diligentissime pcurauerat/ inciperet obsidionē uno tantū loco reperto q; aggerū iactū posset excipere. Nā post eā turrim quæ iter ab eocidentē quod ad regiā summūq; montē duceret præcludebat/ erat quædā cōtinentia saxi uastior latitudine multūq; porrecta/ celsitudine autē Masadæ trecentis cubitis inferior/ quā Leucē appellabant/ hanc igit Siluius ut ascendit ac tenuit aggerem apportare milibus iussit/ illis autē alacri aīo & magna manu operāribus solidus ad docētos cubitos erectus est tumultus. Verū neq; firma neq; sufficiens machinis ferēdis hæc mēsurā uidebat/ sed sup eū tribunal cōstrictis saxis ingentibus factū est altū itemq; latū cubitis quinquaginta. Erat autē aliarū machinarū fabrica illis assimilis. Quas primo qdē Vespasianus ad obsidiones postea uero Titus excogitauerat turrisq; quinquaginta cubitis effecta est/ tota ferro cōsepta. Vnde multis balistarum tormentorumq; iaculis Romani cito eos reppulere qui de muro pugnant/ & caput exerere prohibuere. Simul autem ingente ēt ariete fabricato Siluius crebro murū pullari iubet/ ac uix qdē tñ aliquā eius deiecit partē interruptā. Cito autē puenere sicarii muro itus altero cōstituto. Qui ne machinis quidē simile aliqd pateretur/ mollis. n. adhuc erat & impetus laxare uolentia poterat/ hoc mō constructas trabes pceritate magnas/ & quæ sectæ sunt cōtinentes cōposuere. Eæq; aut ordines erant duo similes tantumq; distantes quantum esset muri latitudo & inter eos ambos replebant aggeris spacium. Nec uero crescente cumulo terra desinere aliis transuersis trabibus quas in longitudinē posuerāt colligabāt. Erat ergo illis quidē opus ædificio simile/ sed quod cædendi inferebant machinarū ictus euanescebant lutoq; subsidente structiorē fabricam faciebāt. Vbi hoc Siluius considerauit igni magis murum captum iri putans multas quidem arduentes faces militibus intro iaculari præcepit/ murus autem quippe/ ut maxima ex parte lignis constructus ignem cito cōprehendit

comprehendit/ & usq; ad immum sui laxitate calefactus ingenti flamma colluxit huc incendio spirans aquilo Romanis erat horribilis auertens desuper flamma poene machinas quasi iam cōflagraturas desperauerant. Deinde flam mutato uia excitatus auster/multaq; ui contra obuios eas referens muro appallit iamq; n. Romani quidem cum dei uterentur auxilio ad castra laeti digrediebantur decreti/ & nocte nighias accuratiores facere ne quis eorum clam subterfugeret.

Eleazarus uidēs nō posse euadere manus Romanorū hortat ut oēs cōbasta magis q̄ seruituti subiiciant/ quibsdā placuit/ quidā uero molliores lachrymalione Eleazarus pponēs immortalitē aīe pulchrius esse pulchre mori q̄ turpit

S

Ed neq; ipse Eleazarus de fuga cogitabat/ neq; alii cuiq; pmissurus murū igne cōsumptū/ aliū uero nullū salutis modū neq; uirtutis ex mani in se liberorūq; suos & cōiuges facturi essent si uicissent ante morte cōsiliū coepit/ idq; ex præsētibus fortissimū ratus ualidioris gregatis talibus eos uerbis ad facinus inuitabat. Cū olim uobis decretū sit uir neq; cuiquā alii seruire nisi deo/ is enim solus est uerus & iustus deus hominū/ q̄ factis uestros pbare animos iubeat. Nec igit ipsi nos dehonestemus ante periculo passi. Nunc autē cū seruitute intolerabiles poenas amplexi uiuemus mi enim omniū ab his defecimus/ & nouissimi cū his bellū gerimus. Puto aut tiam datā/ ut bene ac libere possimus mori quod aliis nō euenit/ prāter spem certū est orto die futurū excidiū. Libera est aut strenua mortis cōditio cū affe id hostes possunt/ qui profecto nos optant uiuos abducere/ neq; nos illos iā p do. Nā fortasse quidē ab initio statim oportuit quādo libertatē defēdere cup sis acerbā peioraq; ab hostibus eueniebant. De dei uoluntate cōiicere & scitio damnata esset interitū/ manens. n. propitius uel saltem nobis leniter infedem hoīum perniciē neglexisset/ sacratissimā uero urbē suā igni hostiū exc soli. f. ex oī genere iudaeorū sperauimus seruata libertate supare tāq; nil in di culpae pncipes fuisset/ q̄ alios quoq; docuimus. Itaq; uidetis quēadmodū guit fortiore nobis insperatis rebus malorū necessitate illata. Nec enī quic expugnabilis pfuit ad salutē/ sed & alimētūq; copiā. Sed armorū multitudinissimū apparatū ipso manifestissime deo spē salutis auferēte pdidimus. Igēdificatū a nobis murū nō spōte reuerfus est. Sed hēc multorū ira sunt cri tra gentiles ausi sumus p qbus quāso ne Romanis inuictissimis poenas/ se iste aut illis moderatiores sunt/ mortent. n. cōiuges iniuria uacuae/ liberi se aut ipsi nobis honestā inuicē gratiā prābeamus libertate seruata optima cunias & castellū igni cōburamus. Merebunt. n. Romani certe scio si neq cōpendio caruerint. Alimēta sola relinquemus hēc. n. nobis erūt testimo uicti sumus sed ita ut ab initio statueramus mortē seruituti psumus. Ha in eundē modū pscntiū snā cōgruebāt. Sed alii qdē ei obedire pperabāt/ chrā esse mortē exultimātes. Qui uero molliores erāt cōiugū ac familiari ppius quēq; aptissimus deterrebat iteritis aliis aliū intūēs cōtrariū uolū signabāt. Quos cū uidisset Eleazarus formidare ac magnitudinē cōsiliū a ter dicta pceperūt effeminarēt flētes ipsi ac deplorātes. Ergo exhortatio multorū repletus spiritu clariorē de immortalitate animae orationē incipi lachrymantes attētius spectans plurimum inquit opinione deceptus su pro libertate certantes mori bene malle quam uiuere. Vos autem nec co quam neq; audacia neq; uirtute prastatis qui etiam magna mala effugit teret nos super hoc neq; cūctari neq; expectare monitorē. Olim enī & a trix orationis & sacrae maiorumq; nostrorum factis & animis confirma uere hominis est/ non mori calamitas. Nam mors quidem libertatem ar rumq; locum eas dimittit ab omni clade futuras intactas. Donec autem unaq; malis eius implentur/ quod uerisimile dicitur mortuae sunt. Diu iturpis est/ multum quidem potest anima iuncta cum corpore/ instrume id mouens & ultra mortalem naturam gestis producens. Verumtamen detrahitur/ quodq; ab ea pendet absoluta proprium locum receperit/ t participat fortitudinem/ & humanis oculis/ ut ipse deus inuisibilis mar re conspiciet/ nam & accedit occulte/ neq; rursus cum recedit uidetur u

corrupta natura/corpori aut causam præbens mutatiōis/nā quod anima attigerit hoc uiuit atq; uiuet unde uero digressa fuerit hoc marcidū moritur tantū immortalitatis ei superabit. Huius oratiōis atq; gumentū uobis sit somnus/in quo collectæ animæ nunq̃ eas detrahente corpore iocundissimā quietē agunt. Cū deo uero pro cognatione degentes ubiq; adsunt/ac multa futura prædicūt. Cur igitur mortem timere cōueniat/qui somni diligimus quietē? Quemadmodū aut non sit dementissimū breuitatē uitæ sequentes libimet inuidere perpetuā. Oportebat quidē nos domestica institutione meditados alius esse exemplū promptæ uolūtatis ad mortē. Nā si ab alienigenis etiā rei fides petenda sit. Indorū uideamus sapientes/qui sapientiā profitentur/illi enim cū sint boni uiri uitæ quidē tempus quasi quoddā necessariū naturæ munus inuiti sustinent/pperant aut hoīes corporibus soluere/nullos urgēte neq; exagitante malo propter immortalis cōuersationis desiderū aliis quidem p̃dicunt se esse abituros. Nec est qui phibeat q̃q; sed omnes fortunatissimos appellātes eos ad familiares suos litteras mittūt. Ita certā uerāq; animis esse inter se consuetudinē credidere. Alii aut cū mandata perceperint/igni traditis corporibus ut immaculata puraq; aīa secernat paulatim moriunt. Facilius enim ad mortē illos amicissimi p̃sequuntur quā exterorū hoīum quisq; suos ciues in longinquā peregrinationē ituros. Et se quidē ipsos descent/illos aut beatos dicunt q; immortalitatis ordinē iā recipiant. Non ergo uos p̃debit si deterius Iudis sapiamus/p̃priaq; ignania leges patrias quæ oībus hoībus æmulādæ uiderentur inhoneste despiciamus quāq; & si cōtraria nos a principio instruxisset eruditio/quod summū bonum est hoībus uiuere/mors autē calamitas attamen t̃ps nos adhortatur eā bono animo & facile tollerare dei uoluntate/& necessario morituros. Olim quantū enim apparet cōtra omne iudeorum genus hoc decretū posuit deus ut uita careremus qui ea non eramus quēadmodū oportebat usuri. Nec ausim.n. nobismetipsis ascribere/ne ne Romāis gratificari q; nos omnes eorū bellū assumpserit. Nō.n. uiribus illoz hęc accidere/sed causa fortior interueniēs illis p̃stitit ut uincere uiderent. Quibus.n. armis Romanoz perēpti sūt q; Cæsareā incollebant iudæi? Ac nē defecturos quidē ab illis dū diē septimū celebrarent aggressa Cæsariensiu multitudo/neq; manus referentes cū cōiugibus ac liberis mactauerunt/ne uel ipsos erubuerent Romanos q; nos tantūmodo hostes q; defeceramus putabāt. Sed dicet aliq; Cæsariēsis semp cū suæ ciuitatis iudæis fuisse discordiā/tēpsq; nactus uetus odiū exuperasse. Quid ergo de Scythopolitanis dicemus? Nobiscū.n. illi p̃pter Græcos bellū gerere ausi sunt/an nō cū p̃pinq; nostris Romanos ulcisci. Multū igit his fides illoz ac beniuolētia p̃fuit/ac nō ab ipsis cū totis familiis acerbissime trucidati sunt/ac p̃ auxiliis gratias eis reddere? Nā q̃ illos a nobis pati phibere hęc passi sunt/uelut ea ipsi cōmittere uoluissent. Longū sit si uelim nūc separatim de singulis dicere. Notis.n. q; Syriæ ciuitatū nulla est q; nō iudæos apud se habitātes occiderit nobis quam Romanos plus inimicæ. Vbi ē Damasceni quom ne cām q̃dem p̃babilē cōfingere potuissent ciuitatē suā eadē nefaria replerent. xviii. milibus iudeorū cū cōiugibus ac familiis ingulatis. Eorū aut multitudinē plagis in ægypto perēptoz. lx. milium numerū audiebamus excedere/illi q̃dem fortasse in aliena terra cum nullū inuenissent hostis aduersariū ita sunt mortui. Omnibus aut qui domi cū Romanis bellū susceperēt/nihil deerat eorū quæ spem totā possent præbere uictoriæ. Arma.n. & muri & castelloz inexpugnabiles fabricæ/atq; intertiti spiritus ad pericula p̃ libertate subeunda cūctos ad defectionē redidit fortiores/sed hęc ad paucū tēps cū suffecissent/seg; sustulissent maiorū malorū exitere principū. Omnia enī capta sunt/omniaq; hostibus succubuerūt/uelut illorū nobiliores causa uictoriæ non ad eorū salutem a quibus instructa fuerant apparata sunt. Et in prælio q̃dem mortuos beatos existimari oportet/repugnantes enī & libertate nō perdita perire. Eoz uero multitudinis quia a Romanis subiugati sunt q; non misereatur quis ne nō anteq̃ illa patiat mori properet? Quorū alii torti tāq; igne quā uerberibus excruciat periere/alii ferocissime bestiis ad secundū eorū cibū seruati uiui sunt/illorū quidem miserrimi habendi sunt/q; ad hęc uiuunt qui sæpe mortē optantes nō accipiant. Vbi ē aut illa magna ciuitas. Aut ubi est quæ totius gētis iudææ metropolis fuit. Tantis q̃dem murorum septis munitissima/tot uero ante muros castellis turriumq; disiectis moenibus tuta belliq; apparatus uix capiens/tor autem uirotum pro se pugnantū multitudinē continens. Quid nobis facta est/quæ deū habere incolā credebatur/radicitus ex fundamētis erepta est/solozq; eius monumenta restant eorum a quibus excisa est/impolita reliquiis castra. Senes uero infelices ad cineres templi assident/& paucæ mulieres ad turpissimam pudoris iniuriam ab hostibus seruata. Hęc secum reputans quisquam nostrorum aspicere solem durabit? etiam si uiuere sine periculo possit. Quis inimicus adeo patriæ quis tam imbellis aut parcus animæ ut eum non poeniteat hucusque uixisse? Atque utinam omnes fuissetus mortui priusquam illam sacram ciuitatem hostium manibus uideremus excindi/priusquam templum sanctum tanta impietate funditus erui/sed quoniam spes non in strenua nos illexit/quasi forte poterimus pro ea hostes ulcisci/nunc autem euauit ac solos necessitate dereliquit. Mori bene properemus nostri metipsi misereamur/& coniugum liberorum dum nō
bis licet

bis licet a nobis ipsis misericordia capere ad mortē nāq; ipsi nati sumus/ & quos ex nobis genuimus/ eamq; fugere/ ne fortissimi quidē possunt/ iniuria uero & seruitus & uidere coniuges ad turpitudinem duci cū liberis non est malū hoībus ex naturā necessitate profectū/ sed hęc sua timiditate pferunt qui ante mori cū licuit noluerunt. Nos autē multū freti fortitudine a Romanis defecimus/ & postremo nunc illis ad salutē hortantibus nō parauimus. Cui igitur non est eorū iracūdia manifesta/ si nos uiuos subigere potuerint/ miserandi quidem adolēscētes erunt quorū uires corporis ad multos sufficient/ cruciatus/ miserandi autē proēctiores quorū ætas clades ferre non poterit/ uidebit alius coniugem abducti alius manibus reuinctus uocē filii patrē implorantis exaudier. Sed dum liberi sunt & gladios habent pulchrū ministeriū nobis præbeant expertes seruitutis hostiū/ moriantur liberi cū filiis & cōiugibus uita decedamus nobis leges præcipiant hęc nos coniuges & filii depræcantur. horum necessitatem deus misit his contraria Romani uolūt/ & ne quis nostrū ante excidiū pereat timent. Festinemus igitur eis pperata potiūdi nostri uoluptate stuporē mortis admirationēq; relinquere audaciz.

Orantem Eleazarum oēs interpellant decernūtq; sibi mortem dare/ oēs mortui sunt/ unus ultimus incensa regia/ gladio se transfigens occubuit/ clam cū quinq; pueris mulier latuit. Romani de mane per scalas muros ascendunt/ neminem uidentes admirant mulier illa ex cloacis exiens romanis rem gestam aperuit

Cap. XLVI.

Dhuc/ cū orare cupientē oēs interpellabant/ & effrenato quodā impetu pleni ad opus incitabant/ ac ueluti laruis exagitati alius aliū antecapere cupiebat/ hoc specimen esse fortitudinis/ rectiq; consiliū existimātes ne quis extremus remanere uideret/ tantus eos & cōiugū & filiorū & propriæ cædis amor inuasit. Sed nec id quod aliquis putauerit cū facinus accederet obtuli sunt/ uerū ēt seruare sententiā q̄ cū dicta perciperent habuerunt. propriū quidē earūq; effectū retinentibus cūctis/ rōni uero cedentibus q̄ iam optime filius cōsuluissent. Simul. n. ualere uxoribus cū amplexu dicebant/ ac liberos gremiis captos extremū lachrymātes osculabātur. Et simul qdē manibus alienis iusse peragētibus ualentes eas configebāt/ maiorūq; subditi hostibus passuri fuerāt cogitationē habētes p solatio necessitatis ad cædē. Deniq; nemo hac audacia minor inuētus est. Cūcti autē cōiunctissimos trāsfixere miseri/ qbus id necesse fuit qbusq; filios atq; uxores occidere. malorū oīum uidebat esse lenissimū. Igitur neq; horū iā factorū dolorē tolerātes/ & interfectos læsum existimātes si illis breuissimū ipsi ei supuineret/ cito qdē uniuersis hōis in unū cōgestis ignē iniiciūt. Sorte uero ex numero suo decē lectis oīum pcuratoribus uniuersi ēt ppter liberos ac cōiuges pstratas cōpositi/ eosq; cōplexi manibus cū cōmunicauissent pato aio se mactādos præbebāt iscelicissimū illud exhibētibus ministeriū/ isti autē itrepide cūctis occisis eandē sortis legē in sua quoq; morte statuerūt/ ut cui obtigisset nouē pemptis semet sup eos occideret. Ita oēs sibi cōfidebant/ quod neq; in audiendo neq; in sustinendo facinore præstaret alius aliū. Et ad extremū cæteri qdē se neci supposuere. Vnus uero atq; nouissimus circūspecta multitudine mortuorū/ ne qs forte in multa cæde superesset qui suæ manus egerēt/ ubi cognouit oēs perēptos/ ignē qdē imittit regiz/ uehementi uero manu toto p se trāfacto gladio iuxta suos affectus occubuit. Et illi qdē pierāt nullā credētes aiām ex numero suo Romanis subditā reliquisse/ latuit autē una mulier senior/ & alia quædā Eleazari cognata plurimū doctrina sapientiāq; mulieribus pstant. Et gnq; pueri p cuniculos/ qui aquā sub terra potui ducebāt abditi/ cū alii cædibus occupatas mentes haberēt/ q erant noningenti numero/ & sexaginta cum mulieribus simul ac pueris. Hęc autē calamitas acta est Aprilis mensis quintodecimo die. Romani autē adhuc pugnā expectantes mane desistunt & aggeribus scalarū pontibus iunctis muros aggrediebantur. Cum uero hostiū neminem uiderent/ sed undiq; uersum acerbam solitudinē ignemq; intus silentium quid factum esset conicere non poterant/ ad extremum uelut impellentes ictum arietis ululātū siqui forte prouocarent dederant. Clamorem autē sentire mulieres & ex cloacis emerisse factū romanis ut erat indicārū altera earum quemadmodum dicta uel gesta fuissent omnia narrante manifeste. Nō tamē Romani facile his uerbis adducebantur ausi magnitudinem uerisimilem non credētes. Ignem uero extinguere conabantur perq; hanc uiam sectantes cito in regiam peruenere/ conspectaq; multitudinē mortuorum non ut in hostibus ganisi sunt/ sed consiliū fortitudinem & obstinatum in tāto numero rebus ipsis contemptum mortis admirabantur.

Peracto excidio Flauius siluius cum exercitu in Cæsaream proficiscitur/ quidam ex iudeis in Alexandria cōfugerant/ hi nouas res tēbant ex quibus multi occisi sunt/ mortemq; potius pati maluerunt. etiam pueri/ quam Cæsarem dominum appellare.

Cap. XLVII.

Viusmodi autem peracto excidio in castello quidem præsidium dux reliquit/ ipse uero cum exercitu Cæsaream profectus est. Nec enim quisquam supererat in illis regionibus hostium/ sed iam tota iudea belli fuerat longinquitate subuersa/ multisque suorum etiam procul incolentibus sensum perturbationis periculum exhibuerat. Nam & circum Alexandria

cum Alexandria ægypti ciuitatē postea cōtigit multos iudæos perire. His enim qui ex factione siccariorū illuc effugere potuerunt non satis erat saluos esse/uerum & illic nouas res conabantur ut libertatem defenderent/ & Romanos quidē nihil se meliores putarēt. deū uero solum dominū dicerent. Cū autē quidam is iudæorū non ignobiles aduersarentur/illos quidem mactauere/aliis quidem instabant ad defectionē eos rogantes. Eorū autem uidentes confidentiā principes seniorum iam cohibere tutum sibi non esse arbitrabantur/sed congregatis omnibus in congregationem iudæis siccariorum temeritatem publicabant/illos omnium malorum causam esse demonstrantes/& nunc aiebant eos quod nec sic fugissent certam spem salutis habituri uiderentur/a Romanis enim cognitos statim esse perituros proprias calamitates explere. Ipsi autē qui nullius fuissent eorū delicti participes canendū esse ab eorū exitio & multitudine præcabant ut illorum causa Romanis ipsorum traditione satisfaceret. His dictis prospecta piculi magnitudine paruere/multosq; impetu siccarios aggressi corripuere/ quorum sexcenti quidem statim capti sunt. Qui uero in ægyptū ac Thebas qui in ullo tractu erant elapsi sunt non multo post comprehensi reducti sunt/quorum non est qui duritiam siue confidentia siue pertinacia uoluntatis sit dicenda non obstupescat. Omni enim genere tormentorum & uexatione corporum in eos excogitata ob hoc solummodo ut Cæsarem dominum faterentur/nemo cessit neq; dicere uelle uisus est/sed omnes ille necessitates ualidiorē sententiam conseruare tanquam brutis corporibus non amicis etiam cruciatus ignemq; susciperent/maxime uero puerorū ætas miraculo spectantiū fuit. Nec enim uel eorum quisquā commotus ut dominū Cæsare nominaret/ usq; adeo corporū infirmitatem uis audaciæ superabat.

Lupus rector Alexandria hæc omnia Cæsari indicat ad quem Cæsar scribit ut templum iudæorū destruat.

Cap. XLVIII.

Vpus tunc Alexandriam rector administrabat/& de hoc ad Cæsarem motu uelociter retulit. Ille autem inquietum iudæorum circa res nouas studium cauendum esse existimans ac ueritus ne rursus in unum congregarentur/& quosdam sibi adiungant præcepit Lupo in templū iudæos quod esset apud Thannis quæ sic appellatur ciuitatem destrueret/hæc autem in ægypto. Quæ ob hanc causam & colī cœpit/& nomen sumpsit.

Onias unus ex pontificibus quondā ex Hierosolymis fugatus Alexandriam uenit/obtinētq; ut templum possit fabricare iuxta morem patrium/hoc autem fuit prædictum per Elaiam quod in ægypto futura esset constructio templi.

Cap. XLIX.

Onias Simonis filius unus ex pontificibus ex Hierosolymis fugatus Antiocho rege Syriæ cū iudæis bellum gerēte Alexandria uenit & a Ptolemæo suscipitur humanissime propter ea quod Antiocho erat inimicus/ait se gentē iudæorū eius auxilio sociaturū si dictis suis obtemperassent. Cum autem rex ea quæ possent fieri annuisset rogauit ut in aliqua parte ægypti templum sibi ædificare permitteret/& more patrio deū colere. Ita enim & antiochū magis odiosum iudæis qui templum apud Hierosolymam uastauisset/ipsiq; beniuolētiore fore eosq; multos ad eos religionis diligentia colligendos. Paruit his Ptolemæus eiq; locum dedit centum & octuaginta stadiis a Mēphi distantem. Heliopolitanus autem ille tractus dicitur/ubi castello fabricato. Onias templum quidem dissimile ab eo quod est in Hierosolymis/turrim autem similem instruxit ingentibus saxi sexaginta cubitis erectam. Arcæ autem fabricam secundum patriam immitatus est/& donariis similiter exornauit præter candelabri confectionem/ candelabra enim non fecit/sed informatum aureum lignum tanquam iubare in luce radiante de aurea catena suspendit. Totum uero circa templū spacium structo latere circumdedit saxeas portas habente/ concessit autem rex etiam multū agri modum ac pecuniæ redditus/ut & sacerdotibus esset copia ad multa quæ dei cultus desideraret/non tamen hæc Onias sana uoluntate faciebat sed erat ei contentio cum iudæis apud Hierosolymam degentibus propter fugæ memorem iracundiā. Et hoc templo ædificato arbitrabatur ad id omnem ab Hierosolymis multitudinem reuocaturum. Fuerat autem olim prædictio quædam annis noningentis septuaginta. Elaiasq; prædixerat huius templi futuram in ægypto constructionem a quodam uiro iudæo/templum quidem ita fuerat ædificatum.

Lupus rector ad templū accedēs ablatis denariis templū claudit Paulinus eius successor/ nihil reliquit/sacerdotibus cōminatus est/fecitq; ut ne uestigiū quidem diuini cultus uideretur.

Cap. L.

Vpus autē rector Alexandria susceptis litteris imperatoris cum ad templū aduenisset nō nullis ablatis donariis templum claudit. Postmodū Lupo mortuo Paulinus quod eius potestati successit/neq; donariorū quicquam reliquit/uehemēter enim sacerdotibus cōminatus ē nisi omnia protulissent/neq; ad templū religionis causa adire uolentes admisit/sed clausis foribus ita inaccessum fecit ut ne uestigium quidem diuini cultus in eo resideret. Tempus autem fluxerat usq; clausum templum ex quo fuerat conditum anni.ccc.xxxiii.

Ionathas

Ionathas quidam ex iudeis persuasit multis ut eū sequerentur/nunciatur Catullo rectori libyæ/cōprehensus ipse cū multis alijs tribus milibus/qui pecunia diuites erant/non cōscii tamen sceleris occiduntur/Curatq; Catullus ut Ionathas omnes iudeos criminetur/etiā illos qui Romæ habitabant inter quos Iosephus erat/Vespasianus noluit ut aliud efficere/Catullus ob iniustitiā morbo gravissimo laboravit/ita ut ipse moreretur

Cap. LI.

Vdacia uero siccariorum ueluti morbus quidam ēt ea quæ circū Cyrenem oppida erāt cōtinebat. Elapsus enim ad eos Ionathes homo nequissimus/ & arte rector nō paucis imperitorum ut se attenderent persuasit/perduxitq; in solitudines cū signa umbrarū imagines se polliceretur ascendere/ & alios quidem hæc agendo atque fallendo larebat. Dignitate uero præstantes Cyrenem sūm Iudeorum apparatus eius & pfectionē pentapolitanæ Libyæ rectori Catullo pronunciant. Ille autē equitibus ac peditibus missis inermes facile cōprehendit/ & magna quædā pars manibus interiit. Nōnulli autē uiui capti ad Catullum perducī sunt. Auctor autē consilii ionathes tūc qdem potuit effugere/multū uero ac diligenter per omnes quæsitæ regiones incidit/ adductus est ad Catullum sibi quidem moram pœnæ moliebatur. Catullus autem iniquitatis præbuit occasionem/nam ipse quidem locupletissimos iudeorū falso insinuans auctores sibi huius cōsiliū fuisse dicebat. Catullus autem criminationes alacri animo suscipiebat/remq; delatam multimode incurmulabat. Tragicis etiam uerbis exaggerans/ut & ipse quoddam bellum iudeorum patrassē uideret/quodq; hoc atrocius est præter credendi facultatem etiā doctor erat calumniandi Siccarior. Deniq; cum uidisset iudeorum aliquē Alexandrū nomine/cui iamdudum insensus odiū publicauerat etiam uxore eius Beronice criminationibus implicata/hos quidem priores occidit. Deinde omnes simul pecuniarū copiis eximios tria simul milia trucidauit. Et hæc secure facere arbitrabatur/quod eorum patrimonialia redditibus Cæsaris sociabat. Ne uero uel alibi degentium quisquam iudeorum eius iniustitiā cōfuteret etiam longius mēdaciū propagauit ac ionathæ nōnullisq; alijs q compræhēsi fuerant persuadet nouarum rerum accusationem uiris inferre probatissimis iudeorum apud Alexandriam Romamq; degentium. Horum autem qui per insidias accusati sunt/unus erat iosephus q hæc scripsit. Non tamen Catullo factio/ita ut sperauerat/cessit. Nam Romā quidem ionathen ceterosq; uinctos daces finemq; arbitrabatur esse quæstionis apud se/ac per illam conflata calumniā. Vespasianus autē rem suspicatus ueritatem requirebat cognitione non iure hominibus accusationem illarū illos quidem Titi studio criminibus soluit/merito uero pœnam in ionathen statuē. Prius.n. uerberatus exustus est. Catullo autē tunc quidem ob lenitatem principum obtrixit ne qd amplius reprehensibile experiretur. Non multo autē post multiplici morbo & insanabili correptus acerbissime liberatus est non corporis tantū cruciatum sustines/sed erat ei maior aī morbus & grauior. Terroribus.n. expauescebat & crebro uidebat sibi instantes umbras eorū quos peremerat & clamitabat. Cūq; se tenere nō posset exiliebat stratis tanquā tormentis sibi & flāmis adhibitis. Hoc autē semper multum pficiente malo extisq; defluentibus ac intestinis exhaustis/ita est mortuus/nulla re alia minus diuinæ prouidētiæ factus iudicio quam q nequissimis ulciscatur.

FINIS.

¶ Hic nobis est finis historiæ/quam promissimus nos cum omni ueritate tradituros cognoscere cupientibus quēadmodum hoc bellum Romanis ita gestum est cum iudeis/ & qualiter sit quidem expositum lecturis ut dicant relinquatur. De ueritate autem confidenter dicere non pigebit q; cam solam per omnia quæ scripsi habuerim coniecturam.

Has Iosephi historias diligentius multo cæteris emendatas, Venetiis excussit formis. Gregorius de gregoriis. Anno Salutis nostræ. M.D.X. Die. xxix. Mensis octobris.

REGISTRVM

A IOSEPHI tus hic fuerunt Tanaim	H Quomodo post inquit syba opera manuum lacerdotem	P tissima. Tunc testimonio dominum populo uel	Y tenere ptatem Chaldeos dos/ quidem quia	FF Antonius atq; perpetuum obuiam pdeunt Fabricatis
B mine iacob rum/ & non cerē uxori iora cōuerse	I Cūq; fateretur terminum ricaretur leges uxor.	Q mam peruenit illic iudæis aula turbanit De terremotu	Z super nos conuenit uerb. Atheniēses	GG & uolentia ciuitate ad locupletes bus assimiles
C præparatos iecerant dei credere ribus parētibus	K necessitatem in his malis duo. Post cum deus	R mirandam tam/ non eius fuisset in honorem	AA IOSEPHI RVFFINI Hierosolymis multitudo	HH persequabantur numerosæ maxime ingenii quidem cætera
D inspexerant & non tio licet ritatis	L edos imperium/ Princeps barbaros	S Qualiter taminum ctionem suæ hominibus	BB sum in idamæ ta peruenit stitit/ qui tamen arabas	II Aggeres rati nō steterunt nem oporteret re multi quidem
E nusquisq; mis constituti rosolymicarum bec equalia	M q; quidam plis subiectas membrorum Nā duodecimi	T gnati fuere ex deliciis Quantæ sint Artabanus	CC de rebus fratris erga spatium sibi cū propinquis	KK diebantur/ ubi & supra ætatem Pompæ autem rent iudæis
F men't ad eum scientes usq; in dei semetiplos	N amicis regis diuersis De morte & bethsutam	V præsentem perditione Hos præceperat re constrictam	DD quidem tres abstinentium magis ad esse plenam	FINIS
G dominæ quidē bum non getem appellant honoris	O hierosolymoge sent/ & aliquos phonis frui rent.	X studuit erudiri pulus cōcurrebat tus sim stola Post mortem	EE sus antecedebat Quidam qui bat/ quosq; daris sed	